

Porciones de la Biblia en el idioma Bribri de Costa Rica

[bzd]

Ttè Dör Íyi Ulitane Yöne E' Tsá
Porciones del Antiguo Testamento Bribri
(Génesis 1:1 dò Éxodo 20:21 ena Jonás)

Tte Pa'ali Me' Skököl tö Se' a
Nuevo Testamento Bribri

Porciones de la Biblia en el idioma Bribri de Costa Rica

[bzd]

Ttè Dör Íyi Ulitane Yöne E' Tsá

Porciones del Antiguo Testamento
Génesis 1:1 dõ Éxodo 20:21 ɛna Jonás

Tte Pa'alí Me' Skëköl tō Se' a

El Nuevo Testamento

Traducción por Wycliffe Bible Translators y Comité Traducción al Bribri

Primer edición

© 2007, Sociedades Bíblicas Unidas
© 2007, Sociedad Bíblica de Costa Rica
© 2007, Comité Traducción al Bribri TM

Edición electrónica

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org/bzd

Licencia Creative Commons
(Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0)
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Ì tso' yëkkuö i' kî

Ttè Dör İyi Ulitane Yöne E' Tsá

İyi ulitane e' wì tkënewami.....	Génesis.....(Gén).....1
Israel aleripa yërulune Egipto.....	Éxodo.....(Éx).....71
Jonás dör Jehová ttéköl e' pakè	Jonás.....(Jona) 99

Tte Pa'ali Me' Skëköl tò Se' a

Jesús Tté Buaë Kit Mateo tò.....	Mateo.....(Mat).....103
Jesús Tté Buaë Kit Marcos tò	Marcos(Mr) 160
Jesús Tté Buaë Kit Lucas tò.....	Lucas.....(Lc) 195
Jesús Tté Buaë Kit Juan tò	Juan(Jn) 255
Ì o' Jesús ttekölpa tsá e'pa tò e' pakè.....	Hechos(Hch) 299
Yëkkuö kit Pablo tò Roma wakpa a	Romanos(Rom).....348
Yëkkuö tsá kit Pablo tò Corinto wakpa a.....	1 Corintios(1 Co)....370
Yëkkuö skà kit Pablo tò Corinto wakpa a, i' ta ide böt.....	2 Corintios(2 Co)....391
Yëkkuö kit Pablo tò Galacia wakpa a	Gálatas.....(Ga).....405
Yëkkuö kit Pablo tò Éfeso wakpa a.....	Efesios.....(Ef) 414
Yëkkuö kit Pablo tò Filipos wakpa a.....	Filipenses(Fil).....422
Yëkkuö kit Pablo tò Colosas wakpa a	Colosenses(Col).....428
Yëkkuö Tsá Kit Pablo tò Tesalónica wakpa a.....	1 Tesalonicenses ... (1 Tes)...434
Yëkkuö Skà Kit Pablo tò Tesalónica wakpa a, i' ta ide böt.....	2 Tesalonicenses ... (2 Tes)...439
Yëkkuö tsá kit Pablo tò Timoteo a	1 Timoteo.....(1 Tim)..442
Yëkkuö skà kit Pablo tò Timoteo a, i' ta ide böt	2 Timoteo.....(2 Tim)..449
Yëkkuö kit Pablo tò Tito a.....	Tito(Tit) 454
Yëkkuö kit Pablo tò Filemón a	Filemón.....(Flm).....457
Yëkkuö kitule hebreowak a.....	Hebreos.....(Heb).....459
Yëkkuö kit Santiago tò.....	Santiago.....(Stg).....478
Yëkkuö tsá kit Pedro tò	1 Pedro(1 Pe).....484
Yëkkuö skà kit Pedro tò, i' ta ide böt	2 Pedro(2 Pe).....491
Yëkkuö tsá kit Juan tò	1 Juan(1 Jn).....496
Yëkkuö skà kit Juan tò i' ta ide böt.....	2 Juan(2 Jn) 502
Yëkkuö skà kit Juan tò i' ta ide mañat.....	3 Juan(3 Jn) 504
Yëkkuö kit Judas tò.....	Judas.....(Jud) 506
Ì kkayë' Jesucristo tò Juan a, e' tté pakè.....	Apocalipsis(Ap).....509

Índice temático.....	536

*Skëköl yëkkuö k̲os, e'
kitule yësyësë w̲es ie' wák
tö ibikeits es. E' dör buaë se'
a s'wöbla'w̲oie, s'wöuñoie,
s'sh̲uloie, ñies ikkachoie se' a
w̲es seneke yësyësë a̲s wépa
dör Skëköl icha, esepa yör
buaë da'q̲ie tso'tke ì buaë k̲os
ese u̲k.*

2 Timotéo 3.16-17

Íyi ulitane e' wì tkënewami

Génesis

Si'kuaie yëkkuò i' kiè *Génesis*, e' wà kiane chè, *íyi ulitane e' wì tkënewami*. Yëkkuò i' blatëule bôt tsíní. Et tsíní e' dör capítulo et dò capítulo dabom eyök kí et (1–11). Ièt tsíní e' dör capítulo dabom eyök kí bôt dò capítulo dabom skeyök (12–50). Et tsíní e' tò se' a íyi kòs e' wì pakè. Ká jai ena ká i' e' yöne kewe. Nies ñiwe, nañewe, diwö, si'wö ena bëkwö e' yöne tsawe. Es nies dayë, ká sí, iyiwak, se' wëpa ena alakölpa, e' kòs yö' Skëköl tò, e' pakè yëkkuò et tsíní tò. Nies wës s'ditsö tsá e'pa tò ì sulu wamblë' ena ì o' Skëköl tò ie'pa tsatkoie inuí yöki, e' tso' kitule yëkkuò et tsíní kí. Nies wës s'ditsö pone'mi ká wa'ñe senuk ditséwó wa ditséwó wa ena ì kuëkí s'ttò tso' taië kuá'kí kuá'kí, e' kòs pakè yëkkuò et tsíní tò.

Yëkkuò ièt tsíní tò ikkachè se' a tò wës Israel aleripa e'pa dë'bitü wëm eköl kiè Abraham e' wa. Israel aleripa wa Skëköl tò ibikeitsétke ká ulitane wakpa tsatkök inuí yöki. As e' wà tkò, e' kuëkí Skëköl tò Abraham klöo' iwák a. Abraham erblë' Skëköl mik buaë, e' kuëkí Skëköl tò ittè me' ie' a. E' tso' kitule yëkkuò ièt tsíní kí.

Ttè me' Skëköl tò Abraham a, e' è me'itö Abraham alà Isaac ena Isaac alà Jacob e'pa a. Jacob ñe' è kiè nies Israel. E' kuëkí ie' aleripa kièsö Israel aleripa. Yëkkuò ièt tsíní è kí itso' kitule tò wës Skëköl tò Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa tsatkë'bitü ibolökpa kòs yöki as ttè me'itö ie'pa a e' wà tkò wake'.

Skëköl tò íyi ulitane yö'

1 ¹Tsawe tã ká jai ena ká i', e' yö'at Skëköl tò. ²Mik ie' tò íyi ulitane tsá yö'mi, etã ká wa'ñe kè kí ì ku' yës. Ká sí kè tã. Di' è me'r ískié. Ká dör ttsettseë. Erë Skëköl Wiköl shkòar di' tsaka.

³Etã Skëköl tò iché: “íKá ñinú!”

Etã ká ñine. ⁴Ie' tò isuë tò ká ñiwe e' dör buaë, e' méatitö ñiweie. Ká ttsettse, e' méatitö nañeweie. ⁵Ñiwe, e' kiéitö ñiwe. Ká ttsettseë, e' kiéitö nañewe. Ekkë kanewéitö ká tsawe a.

⁶E' bule es tã ie' tò iché: “íIyönü wës skátke kkò dapee es di' shua iblatoie as kè iwöierwane ñi a!”

⁷Etã es iyuéitö di' blatoie. Es di' atë ká jaishet ena ká i' kí. ⁸Ì yuéitö, e' kiéitö kakölttö. Ekkë kanewéitö etã ká de bôt.

⁹E' bule es tã ie' tò iché: “íDi' atë ká i' kí, e' e' dapa'úka ek tsíní ème as íyök poppo doka!”

Etã es iyöne. ¹⁰Wé íyök poppo deka, e' kiéitö íyök. Wé di' dapaneka, e' kiéitö dayë.

Ie' isuë tò e' kòs dör buaë. ¹¹E' ukuökí tã ie' tò iché: “íÍyök kí íyi kuá ulitane tskinú! Kákò wör tã ese, nies kal ulitane wör tã ese kòs tskinú iwakmik iwakmik.”

Etā es ekkēpa tskine. ¹²Es íyök kî íyi kuá ulitane tskine kakö wör ta' iwakmik iwakmik, ñies kal wör ta' iwakmik iwakmik. Ie' tō isuē tō ekkēpa kōs, e' dör buaē. ¹³Ekkē kanewéitō etā ká de mañat.

¹⁴E' bule es ta' ie' iché: “ì dalöburtā' yönú ká jaì a! Ekkēpa dör buaē ká blatoie ñiwe nañewe, ñies ikkachoie mik ta' diwö de kawö tköwoie, ñies ká shtā'woie ena duas tköke e' jchenoie. ¹⁵Ekkēpa kōs dalöburke taijē ká i' kî.”

Etā es iyōne. ¹⁶Es ie' tō ì dalöburtā' taijē ese yuéat bök. Ikibiie dör ká ñiwoie ñiweie. Wéne dalöbur diöshet e' dör olo'bunoie nañeweie. ¹⁷Ekkēpa méatitō ká jaì a dalöbunoie ká i' kî ¹⁸ñiē nañeē, ñies ká ñiwe ká nañewe e' blatoie. Ie' tō isuē tō ekkēpa dör buaē. ¹⁹Ekkē kanewéitō etā ká de tkël.

²⁰E' bule es ta' ie' tō iché: “ìyiwak serke di' a dayē a, e' kōs yönú taijē! ñies dù ulitane yönú as iur kashuk a!”

²¹Etā es iyiwak blubluē serke dayē a, ekkēpa yuéitō. Ñies iyiwak kōs serke di' a ena dayē a ekkēpa yuéitō iwakmik iwakmik. E' sù dù ulitane yuéitō, iwakmik iwakmik.

Ie' isuē tō ekkēpa kōs dör buaē. ²²Etā iyiwak yuéitō e'pa a ie' er buaē ché ttē i' wa: “a' alönú taijē, di' kōs, dayē kōs, e' wà iókā taijē. Ñies as dù alör taijē ká wa'ñe.”

²³Ekkēpa kanewéitō etā ká de skël.

²⁴E' bule es ta' ie' tō iché: “ìyiwak serke ká sí kî, e' ulitane yönú iwakmik iwakmik! ìyiwak uru, iyiwak kañiru, iyiwak e' kuke ìski, ekkē kōs yönú iwakmik iwakmik!”

²⁵Etā es ie' tō iyiwak ulitane yué ká sí kî iwakmik iwakmik. Ie' tō isuē tō ekkēpa kōs dör buaē.

²⁶E' ukuökî ta' ie' tō iché: “Ditsö yuösö wēs se' es as ie'pa tkökasö ká i' kōs wökirie. Nima, dù, iyiwak uru, iyiwak kañiru, iyiwak e' kuke ìski, ekkē kōs tso' ká i' kî, e' atdaē ie'pa ulā a.”

²⁷Mik Skëköl tō s'ditsö tsá yö',

etā iyuéitō wēs ie' es;

Ie'pa yuéitō wēm eköl ena alaköl eköl.

²⁸Ie' er buaē ché ie'pa a i' es:

“A' ala'r kókā taijē,

a' alönú taijē ká ulitane kî.

Ká i' kōs e' kané ú a' tō.

Nima, dù, ena iyiwak ulitane ekkēpa kōs wökir a' dör, e' wà ú.”

²⁹E' ukuökî ta' Skëköl tō iché ie'pa a: “Ye' ttö ttsö. Íyi kuá kōs wörtā' ñartā', ese méatyö a' a ñè. Ñies kalwö ulitane katartā' ku'yartā' ese kōs méatyö a' a katē ku'yè. ³⁰Erē iyiwak kañiru, iyiwak uru ena dù, ekkēpa kōs a kakö méatyö katè.” Etā es iate. ³¹Ie' isuē tō ekkē kōs dör buaē shute. Ekkē kanewéitō etā ká de teröl.

2 ¹Es ká jaì ena ká i', ñies íyi ulitane tso' iki, e' yöne one se. ²Ká de kul etā ì kōs yö'bituitō e' yöne one, e' kuekî diwö e' wa ie' kè kaneblène. ³E' diwö wa kè ie' kaneblèneia ká i' yuök e' kuekî ie' iché tō diwö e' dör buaē. Ñies ie' iché tō semana bit e' diwö bata e' dör batse'r se' a.

Skëköl Jehová tō s'ditsö tsá yué

⁴I' dör ká jaì ena ká i' tsá yöneat, e' pakè.

Mik Skëköl Jehovahä tö kä jai ena kä i' e' yö, ⁵e' kéwö ska' tä kam ie' tö kalì patkò kä i' kì, ñies kè yi ku' kä kanéuk. E' kueki kam kal kuá tskir ena kam kəkò tskir. ⁶Erë di' tskirke íyök a, e' tö íyök kəs nuweke. ⁷Etä Skëköl Jehovahä tö íyök yué s'ditsöie eköl wák dör wëm. Etä ie' tö iwöiké iyik a tä iyöne se'ie ttsë'ka.

⁸E' ukuöki tä ie' tö kä buaala yué ekwöki diwö tskirke e' ëkä, kä kiè Edén ee. Etä wëm yö'itö, e' méatitö kä buaala e' a senuk. ⁹Ee ie' tö kal ulitane wër bua'buäë, ñies iwö dör buäë katano ese tské. Kä buaala e' shushä, ie' tö kal tské bölkä. Kal elka dör sene michoë e' kéli. Kal iëlka e' dör íyi buäë ena íyi suluë ese jchenoie e' kéli.

¹⁰Edén kä shuä di' tskirke etö, e' tö kä buaala nuweke. Wé kä e' kkò döwä ee di' e' ulä jcherke döka tkëtö. ¹¹Di' ulä etö kiè Pison. E' tkökemi kä kiè Havilä, e' kəs a. Kä e' kì oro tso'. ¹²Oro e' dör oro bua'buä. Ñies kiö masmas bua'buä, ese tso' ena äk bua'buä kiè ónice ese tso'. ¹³Di' ulä ëtö tkökemi kä kiè Cus, e' kəs a. E' kiè Guihón. ¹⁴Iulä ëtö skä mir kä kiè Asiria diwö tskirke, e' ëkä. E' kiè Tigris. Etä di' ulä bataie, e' kiè Éufrates.

¹⁵Mik Skëköl Jehovahä tö wëm tsémi méat kä buaala atë Edén e' shuä as ikaneütö, as ikk'önütö, ¹⁶etä ie' tö ttè dalöiëno i' mé iä: “Kä buaala e' kéliwö ulitane katëmbö. ¹⁷Erë íyi buäë ena íyi suluë ese jchenoie e' kéliwö kè katar. Mik kal e' wö katébö, etä be' duöwaraë. E' kueki kè ikatar.”

¹⁸E' ukuöki tä ie' tö iché: “Kè idör bua' wëm a senuk ekörlä. Súyö ie' a wapie yué eköl ikimuk buäë.” ¹⁹Etä iyiwak yö'itö íyök wa ekkè kəs debitü iwä wëm a suë tö ima ie' tö ikiè mekami. Tä wes wëm tö ikiè mékä es iatë. ²⁰Es wëm tö iyiwak uru ena iyiwak kañiru, ñies dù, ekkè kəs kiè mékä. Erë kè ie' kimuk kune buäë ie' wapieie.

²¹Etä Skëköl Jehovahä tö wëm kapöwëwä taië, e' dalewa ie' tö ichane yëttsä etö, e' chkä wöiëwaneitö. ²²Ichane e' yueitö alakölie tä idebitü iwä wëm a. ²³Mik wëm tö isuë, etä ichéitö:

“i'! je' dör ye' wák dichéwö ena ye' wák chkä! Alaköl dë'kä wëm wa, e' kueki ikirdäë alaköl.”^a

²⁴E' kueki wëpa kè serpaia iyé ena imi e'pa dapömik, iserdawä alaköl tä. Ie'pa böi serdaë ñita, tä imia wes wák eköl è es.

²⁵E' këska' tä wëm ena alaköl iëter sume, erë ie'pa kè wä jaë jcher.

S'ditsö tö Skëköl ttö dalösewëwä

3 ¹Tkabè tso' etö, e' erbikò taië s'kitö'woie iyiwak kañiru yö' Skëköl Jehovahä tö, ekkè kəs tsatä. Kä et tä ie' tö alaköl a ichaké:

—¿Moki Skëköl tö iyë'at a' a tö kä buäë shuä kal ulitane tso', e' wö kè katar yës?

²Alaköl tö iüté:

—Au, e' kè dör es. Ie' tö sa' a iché tö kal ulitane wö katarmi. ³Erë kal är kä i' shushäë, e' wö kè katanuk, kè e' kanuk sa' a. E' wamblé sa' tö, etä sa' duöralur.

⁴Etä tkabè tö iché alaköl a:

—Au, e' dör kache. A' kè duöpowä. ⁵Ie' wä ijcher buäë tö mik kalwö e' katéwa a' tö, etä i dör buäë, i dör suluë e' jcherdaë a' wä wes ie' wák wä ijcher es.

⁶ Età alaköl isuë tò kalwö e' wër buaë katè. Ie' éna ikatak íyi jchenoie buaë. E' kuëkí ie' tò kalwö batsée, katéwaitö. E' ukuökí tã ie' tò imé iwëm a, etã iwëm ikatéwa ñies. ⁷E' bet tã ì dör sulu, ì dör buaë ese ane ie'pa éna, etã ie'pa wã ijchenewa tò ie'pa iëter sume. Etã ie'pa tò kal kiè higuera, e' köyök yué banoie e' wa ie'pa e' patrëwã.

⁸ Siwã' bitsírke tsáli, etã wëm ena ilaköl tò Skëköl Jehová shkökedur kã buaë shuã, e' ttsé. E' yöki ie'pa e' blélur kal tso' taië ese shuã.

⁹ Erë Skëköl Jehová tò wëm kié tã ichaké:

—¿Wé be' tso'?

¹⁰ Wëm tò iiüté:

—Ye' tò ittsé tò be' shkökedur kã buaala shuã. Ye' dur sume, e' kuëkí ye' suane be' yöki. E' kuëkí ye' e' bléwã be' yöki.

¹¹ Etã Skëköl tò ie' a iché:

—¿Yi be' a iché tò be' dur sume? Ichó ña tò kalwö yë'yö be' a tò kè ikatar ¿e' katébö?

¹² Ie' tò iiüté:

—Be' tò ye' a alaköl me', ye' wapieie, e' tò ye' a kalwö mé katè. E' katéwayö.

¹³ Etã Skëköl Jehová tò alaköl a ichaké:

—¿Iók bö iwamblé?

Ie' tò iiüté:

—Tkabè tò ye' kitéka, e' kuëkí ye' tò kalwö e' katéwa.

¹⁴ Etã Skëköl Jehová tò tkabè a iché:

—Ì wamblé be' tò, e' kuëkí ye' tò be' a iché tò iyiwak kos shuã be' è weirdaë michoë. Këkraë be' shköraë e' kuule be' batsí kí tã be' kkö a kã po mirawã. ¹⁵ Be' ena alaköl meraatyö ñi bolökíe. Be' aleripa kos ena alaköl aleripa kos, e'pa atë ñi bolökíe ñies. Alaköl aleri eköl tò be' wökíe shká'wëraë ena be' tò ie' klö kaniñak shká'wëraë.

¹⁶ E' ukuökí tã ie' tò iché alaköl a:

—Mik be' alà kirketke etã be' weirdaë siarë, idalë'r taië e' tteraeëbö. Erë be' kí be' wëm kiardaë ena ie' döraë be' wökíe.^b

¹⁷ E' ukuökí tã ie' tò iché wëm a:

—Be' tò be' alaköl ttö iüté, kalwö yë'yö be' a tò kè ikatar, e' wã katébö. E' kuëkí be' weirdaë ñies. Be' kuëkí ýök sulu'wërawayö. Be' kaneblöraë darërëë be' chkè yuloie. ¹⁸ Ýök kí dika'chka ena kãkö sulusi, alördaë. Ñies kalwö kañiru katerabö. ¹⁹ Be' kãwötã kaneblök darërëë chkoie dò mik be' duowã, míane ýökíe wës be' dör kuaë es etã. Be' yöne ýök wa, e' kuëkí be' dörane ýökíe.

²⁰ Wëm tsá yöne, e' kiè Adán. Ilaköl dör se' mì tsá. E' kuëkí Adán tò ikiè mékã Eva.^c

²¹ Etã Skëköl tò datsí yué ie'pa a iyiwak kkuölit wa, tã ie'pa paiéitö. ²² Etã ie' tò iché: “Íñe ì dör buaë ena ì dör suluë, e' jcher ditsö wã wës se' wã ijcher es. E' kuëkí dö' ie'pa mì, sene michoë e' kéli wöbatsök katè tã iser michorak.”

²³ E' kuëkí ie' tò wëm ena ilaköl yéttã kã buaala tso' Edén e' a, tã ipatkémiitö ýök wakanëuk. Ýök wa wëm yöne e' kí ipatkémi kaneblök.

b 3.16 Mik be' alà kirketke...ie' döraë be' wökíe: Ñies ttè e' mane'wëmisö i' es: Be' éna e' alakka be' wëm kí, erë ie' e' alörakã be' kí. **c 3.20** Eva: Hebreoie s'kiè e' wã kiane chë ttsé'ka.

²⁴Ie' tò itrë'wëshka, e' ukuöki ta ò ttsë'ka pik ta' tso' ká jaì a kiè kërüb, e'pa tuléwaitò ká buaala e' ñalé ska' diwò tskirke e' ëka ikk'ö'nuk. Ñies tabë wöñarke dalölöë ratkear siwa' ki, e' méatitò as kè yi döwajä sene michoë kéli ska'.

Caïn tò iël kiè Abel, e' ttéwa

4 ¹Etä Adán sené Eva ta. Eva duneka ta ilà kune wëm. Ikiè mékaitò Caïn.⁴ Mik alà kune, etä Eva tò iché: “Jehová tò ye' kimé, e' kueki ye' alà kune eköl wëm.” ²E' ukuöki ta ilà skà kune ek, e' kiè Abel, Caïn ël tsirla. Abel tò obeja alöwëke. Caïn tò dali kuatkeke.

³Ká et ta, Caïn wä idali wöne, ese kak mí mè Jehová a idalöioie. ⁴Etä Abel wä ie' icha mí ñies. Ie' obeja tsä bua'bua, ese kak mí ie' wä mè Jehová a. Abel ena i méitò e' wër buäë Jehová wa. ⁵Erë ie' kè wä Caïn ena i méitò e' sune es, e' kueki Caïn uluneka taië, iwö yée suluë. ⁶E' kueki Jehová tò Caïn a ichaké: “¿Iók be' ulune wö yée sulu? ⁷Be' tò i bua' úpa, e'ma be' jañuke tsuleë. Erë i sulu wamblébö, e' kueki i sulu e' métër bër be' panuk namuie e' aloka be' ki. Erë be' ké e' alökka iki.”

⁸Ká et ta, Caïn tò iël Abel kiémi kañika. Mik ie'pa demi kañika, etä eë Caïn ñippéka iël ta etä iël ttéwaitò. ⁹E' ukuöki ta bet, Jehová tò Caïn a ichaké:

—¿Wé be' ël Abel?

Caïn tò iiuté:

—Ye' kè wä ijcher. Ye' kè dör ie' kk'ö'nukwak.

¹⁰Skököl tò ie' a iché:

—¿Iók bö iwamblé es? Be' ël ttéwabö, e' pé tène taië íyök ki, e' nuí tso' be' ki. E' ki ye' kawötä be' we'ikök. ¹¹E' kueki be' weirdäë íyök ki wé be' tò be' ël pé tkö'wé, e' ki be' yerattsayö. ¹²Be' kanebLömi taië, erë kè wä wörpa buäë. Be' kawötä shkök ká wa'ñe, kè a eno ta' yës.

¹³Etä ie' tò Jehová iuté:

—E' darërë ye' a. Kè ye' a idalë'ttsénuk. ¹⁴I'ñe be' tò ye' uyéttsä ká i' ki, e' ukuöki ta ye' kawötä shkök ká wa'ñe kamië, kè a eno ta'. Be' kè ku'ia ye' ta, e' kueki yi ye' kuéwa, ese tò ye' tterawa.

¹⁵Erë Jehová tò iiuté:

—Yi be' ttéwa, ese kí weirdäë siarë taië iskieie.

Etä Skököl tò iwakyuée iwä kkachöie as yi tò ikuéwa, ese kè tò ittöwa.

¹⁶Etä Caïn e' yéttsä Jehová wörki ta imía ká kiè Nod eë, ká e' ate Edén diwò tskirke e' kke.

¹⁷Etä Caïn sené ilaköl ta. Iduneka ta ilà kune wák dör wëm, e' kiè Enoc. E' ukuöki ta Caïn tò ká yué et, kiè mékaitò ilà kiè wa Enoc. ¹⁸Enoc dör Irad yé. Irad dör Mehujael yé. Mehujael dör Metusael yé. Metusael dör Lámeç yé.

¹⁹Etä Lámeç senéwa alakölpa böi ta. Eköl kiè Adá, eköl kiè Silá. ²⁰Etä Adá dë' aläë kiè Jabal. E' aleripa dör iyiwak alöukwakpa e' serke úla yöule datsi'tak wa ese a. ²¹Ie' ël kiè Jubal. E' aleripa dör ma'ma kicha ta' guitarra sù ena ma'ma pulé sù ese bla'ukwakpa. ²²Silá dë' aläë ñies kiè Tubal-Caïn. E' aleripa dör tabechka kiè bronce ena hierro ese sté. E' kutä kiè Naamá.

²³Ká et ta Lámeç tò iché ilakölpa a:

“A Adá, a Silá, ye' ttò ttsó:
Wëm eköl duladula tò ye' shkao',
e' kuekì ye' tò ikötwa.

²⁴ Yi tò Caín ttéwa, e' tò iské tueraë siarë,
erë yi tò ye' ttéwa, e' tò iské kí tueraë jaishet shüte.”

²⁵ Adán alà skà kékane ilaköl ta wák wëm. Eva tò iché: “Skèköl tò ye' a alà ské mé eköl, Caín tò Abel kötwa, e' skéie.” E' kuekì ie' tò ikiè méka Set.^e

²⁶ Nies Set de alàè wák wëm kiè mékaitò Enós. E' kèwō ska' ta s'ditsò tò Skèköl a fyi tsá ki'mi ena idalöië'mi ikiè Jehová e' wa.

Adán aleripa

5 ¹⁻² Mik Skèköl tò s'ditsò tsá yō, etā iyuéitō wës ie' wák es. Ie'pa yuéitō wëm ena alaköl. Ie' er buaë ché ie'pa a. Ie' tò ie'pa yué, e' diwō shà ta ikiè mékaitò s'ditsò. I' dör Adán aleripa e'pa kiè.

³ Mik Adán kī duas de cien eyök kī dabom mañayök (130), etā ie' alà kune eköl, e' dör wës ie' wák es, ikiè mékaitò Set. ⁴E' ukuökì ta ie' kī seneiā duas cien paryök (800). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ⁵Es ie' kī duas deka seraā cien suliyök kī dabom mañayök (930) etā ie' blënëwa.

⁶ Mik Set kī duas de cien eyök kī skel (105), etā ie' alà wëm kiè Enós, e' kune. ⁷E' ukuökì ta ie' kī seneiā duas cien kuryök kī kul (807). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ⁸Es ie' kī duas deka seraā cien suliyök kī dabom eyök kī bök (912) ta iblënëwa.

⁹ Mik Enós kī duas de dabom suliyök (90), etā ie' alà wëm kiè Cainán, e' kune. ¹⁰E' ukuökì ta ie' kī seneiā duas cien paryök kī dabom eyök kī skel (815). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ¹¹Es ie' kī duas deka seraā cien suliyök kī skel (905) ta iblënëwa.

¹² Mik Cainán kī duas de dabom kuryök (70), etā ie' alà wëm kiè Mahalalel, e' kune. ¹³E' ukuökì ta, ie' kī seneiā duas cien paryök kī dabom tkëyök (840). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ¹⁴Es ie' kī duas deka seraā cien suliyök kī dabop (910) ta iblënëwa.

¹⁵ Mik Mahalalel kī duas de dabom teryök kī skel (65), etā ie' alà wëm kiè Jéred, e' kune. ¹⁶E' ukuökì ta, ie' kī seneiā duas cien paryök kī dabom mañayök (830). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ¹⁷Es ie' kī duas deka seraā cien paryök kī dabom suliyök kī skel (895) ta iblënëwa.

¹⁸ Mik Jéred kī duas de cien eyök kī dabom teryök kī bök (162), etā ie' alà wëm kiè Enoc, e' kune. ¹⁹E' ukuökì ta, ie' kī seneiā duas cien paryök (800). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ²⁰Es ie' kī duas deka seraā cien suliyök kī dabom teryök kī bök (962) ta iblënëwa.

²¹ Mik Enoc kī duas de dabom teryök kī skel (65), etā ie' alà wëm kiè Matusalén, e' kune. ²²Ie' tò Skèköl ttò è dalöieke. Matusalén kune, etā ie' kī seneiā duas cien mañayök (300). E' shua ie' ala'r kī kune wëpa ena alakölpa. ²³Es ie' kī duas deka seraā cien mañayök kī dabom teryök kī skel (365). ²⁴Ie' sene' buaë Skèköl ta, e' kuekì ká et ta Skèköl wa ie' mítser tssë'ka, e' kuekì kè ie' ku'ia.

²⁵ Mik Matusalén kī duas de cien eyök kī dabom paryök kī kul (187), etā ie' alà wëm kiè Lámec, e' kune. ²⁶E' ukuökì ta, ie' kī seneiā duas cien kuryök

e 4.25 Set: Hebreoie s'kiè e' wà kiane ché ie' tò imé.

kí dabom paryök kí bök (782). E' shua ie' ala'r kí kune wëpa ena alakölpa. ²⁷Es ie' kí duas deka seraä cien suliýök kí dabom teryök kí sulitu (969) ta iblënëwa.

²⁸Mik Lámeç kí duas de cien eyök kí dabom paryök kí bök (182), eta ie' alà kune wëm. ²⁹E' kiè mékaïtö Noé.^f Mik ie' tò ilà kiè méka, eta ie' tò iché: “Jehová tò íyök suluo'wa. E' kueki se' kawöta kanëblök darërë ikuatkoie; erë alà i' tò se' keraë enuk.” ³⁰Noé kune, e' itöki Lámeç kí seneia duas cien skeyök kí dabom suliýök kí skel (595). E' shua ila'r kí kune wëpa alakölpa; ³¹Es ie' kí duas deka seraä cien kuryök kí dabom kuryök kí kul (777) ta iblënëwa.

³²Noé kí duas de cien skeyök, e' itöki ila'r kune mañal. Ikibi kiè Sem. Ishu ék kiè Cam. Ibata ék kiè Jafet.

S'ditsö ì sulu è wambleke këkraë

6 ¹⁻²Mik s'ditsö alónëmi taië ká i' kí, eta Skëköl ala'r^g tò isuë tò s'ditsö alà busipa dör bua'buaala. E' kueki ie'pa tò busipa wa ie'pa wöbatse ese tsélur. ³Erë Jehová tò iché: “Ditsö dör duöta'wa ese wakpa. I'ne ta ye' kè tò kawö mepaia ditsö a seno ká taië. Es iserdaë duas cien eyök kí dabom böyök (120), ekkë ulat.”

⁴Mik Skëköl ala'r bak senuk s'ditsö alà busipa ta alà koka ie'pa ta, eta e' këska' ta wëpa blubluë, kakkeë, esepa welepa bak ká i' kí. Nies e' ukuöki wëpa esepa bakia. E'pa dör pë' darërë kkeauleka taië ia'chki ta ese.

⁵Jehová tò isuë tò s'ditsö tò ì sulu è wambleke taië shute. Ì suluë è bikeitseke ie'pa tò këkraë. ⁶E' kueki Skëköl er a idalënene taië. Ie' tò ibikeitsé: “Kè yö ditsö yuópa.” ⁷Eta ie' iché: “Ditsö yö' ye' tò ká i' kí, súyö e'pa ewëwa. Nies iyiwak qos serke ká sí kí, e' ewerawayö. ¿lie ye' tò ie'pa yó'?” ⁸Erë wëm tso' eköl kiè Noé, e' sueke Jehová tò er bua' wa.

Noé tò kanò bérie yué

⁹Ttë ikkë dör Noé pakë.

Noé dör wëm yësyësë Skëköl wörki. Këkraë ie' tò Skëköl ttò dalöieke buaë. Ie' eköl è serke wes Skëköl kí ikiane es. ¹⁰Ie' ala'r dör mañal wëpa kiè Sem, Cam, ena Jafet.

¹¹Skëköl wörki s'ditsö tso' e' wamblök sulu ème, ñippök taië shute. ¹²Ie' tò isuë tò taië iyi suluë è tso' íyök kí. ¹³E' kueki ie' tò Noé a iché: “Ye' tò ibikeitsétke tò ditsö qos tso' ká i' kí e' ewerawayö se. Ie'pa ñippöke taië shute ká i' kí. E' kueki ye' tò ditsö qos tso' ká i' kí e' ewerawa seraä d' taië wa. ¹⁴E' kueki kanò yuó etò bérie kal bua'bua ese wa, e' shu blató. Kanò wöar tso' ipamik, e' wötó kiöchka dalolo bötsböts ese wa u'rki ena ishua as d' kè tkòwaia. ¹⁵Kanò yuó batsí metro doka cien eyök kí dabom mañayök kí skel (135 metros) ekkë. Nies ishóló yuó metro doka dabom böyök kí böt kí shaböts (22,5 metros) ekkë. E' sù ispé yuó metro doka dabom eyök kí mañat kí shaböts (13,5 metros) ekkë. ¹⁶Kanò kí u yuóka, erë kanò kkò kí iulat múat metro shaböts. Kanò shu blató mañat kuó.

f 5.29 Noé: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë enuk. **g 6.1** Skëköl ala'r: Kè s'wa ijcher mokí tò yi chéitö es. Welepa tò ibikeitsé tò e' dör Skëköl biyöchökwakpaie ö aknamaie erë Jesús tò iché tò esepa kè a senukwa s'ditsö ta (Marcos 12.25). Welepa skà tò ibikeitsé tò e' dör s'ditsö wésele ser suluë. Ì wamblekerakitö ese kè wër buaë Skëköl wa, e' è jcher se' wa.

Ñies iwékkö yuó et kanò spé mik shkowaie kanò a. ¹⁷Di' patkerayö iyi tso' tts'eka ká i' kî e' kôs ewowa. Ekkë duorawa seraä ká wa'ne. ¹⁸Erë ye' ttë meraë be' a tò be' tsatkerayö kanò a di' yöki. Be' ala'r ena be' alaköl ena be' yakpa, e'pa tsúmi e' ta kanò a. ¹⁹E' sù iyiwak kuà'kî kuà'kî tso' ká sí kî, e' iómi kanò a etò wë'ne etò alaki as itsatkër wes be' es. ²⁰Iyiwak kôs ió kanò a. Iyiwak kuà'kî kuà'kî urta', iyiwak uru, dò iyiwak e' kuke iski, e' kôs iómi kanò a, etò wë'ne etò alaki, as kè iduölur. ²¹Ñies chkë ulitane dapa'ú bló be' a ena iyiwak a katë."

²²Etä ekkë kôs wakanewé Noé tò se wes Skëköl tò iché iä es.

Di' bak taië ká i' kî

7 ¹⁻⁴E' ukuöki ta Jehovah tò Noé a iché: "I'ne kuiki ta ye' tò kalî patkeraë ká i' kî doka ká dabom tkëyök (40) ñië nañë. jE' wa iyi ulitane yö' ye' tò tso' tts'eka ká sí kî, e' kôs ewerawayö yës! Erë ye' tò isuë tò ditsö ulitane shua be' è serke buaë yësyësë wes ye' kî ikiane es. E' kuëki be' e' ióka kanò a be' yamipa kôs ta. Ñies iyiwak batse'r^h kôs ese tsúmi doka kuktö wë'ne kuktö alaki. Erë iyiwak kè dör batse'r, ese tsúmi etò wë'ne etò alaki. E' sù ñies dù kuà'kî kuà'kî tsúmi doka kul wë'ne kul alaki as kè ierwa. Kôs ttë chéyö be' a, e' wakaneü es." ⁵Etä e' kôs wakanewé Noé tò yësyësë wes Jehovah tò ie' a iché es.

⁶Mik di' bak taië ká i' kî, etä Noé kî duas tso' cien teryök (600). ⁷Ie' e' iéka kanò a ila'r ena ilaköl ena iyakpa e'pa kôs ta e' tsatkök di' alörke taië e' yöki. ⁸⁻⁹Iyiwak batse'r, e' sù iyiwak kè dör batse'r, iyiwak e' kuke ibatsi' kî ñies dù, ekkë kôs dewa kanò a Noé ta böлка böлка wes Skëköl tò iché iä es.

¹⁰Ká de kul, etä di' tò ká katémitke. ¹¹Noé kî duas de cien teryök (600), kî sí' et kî ká dabom eyök kî kul (17). E' diwö shä ta ýök tskirólone ta di' tso' idikia e' deka taië ká wa'ne. Ñies ká jaishet kköburlone ta di' bítshka taië kalije ká i' kî. ¹²Etä kalî yëne darërëë doka ká dabom tkëyök (40) ñië nañë. ¹³Kalî yënëmi, e' diwö shä ta Noé e' iéka kanò a ila'r ta. Ila'r kië Sem, Cam ena Jafet. E' sù ilaköl, iyakpa mañal, e'pa e' iéka ñies ie' ta kanò a. ¹⁴Ie'pa ta iyiwak ulitane dewa kanò a, iyiwak uru, iyiwak kañiru, iyiwak e' kuke iski kî ena dù ulitane. Ekkë kôs dewa kanò a ie'pa ta. ¹⁵Iyiwak kôs ekkë dewa kanò a böлка böлка. ¹⁶E' shua imí wë'ne etò alaki etò, wes Skëköl tò iché iä es. E' one yës ta, Skëköl tò kanò wékkö wötéwa.

¹⁷Etä kalî yënëmiie doka ká dabom tkëyök (40). Wes di' alör mirka es kanò batsemirkaitö. ¹⁸Es di' kî alonëmi taië ta kanò batsemirkaitö buaë. ¹⁹⁻²⁰Es di' alonëka taië kabata kôs blubluë, e' tsatä jaishet dò metro kul ekkë. ²¹Es kôs iyi tso' tts'eka ká sí kî, ekkëpa duolur di' a se. Dù kôs, iyiwak uru kôs, iyiwak kañiru kôs, iyiwak e' kuke iski kôs, ñies s'ditsö ekkëpa kôs duolur yës. ²²ÿ kôs tso' ká sí kî tts'eka, e' enewa se. ²³Erë Noé ena i' tso' ie' ta kanò a, e'pa è tsatkëne. Etä imalepa kôs e' enewa. Es ñies iyiwak ulitane ewéwa di' tò. Dù ulitane, iyiwak uru, iyiwak kañiru dò iyiwak e' kuke iski, ekkë kôs enewa seraä. ²⁴Es di' atë ýök kî ká doka cien eyök kî dabom skeyök (150) ekkë.

Di' sinewane

8 ¹Erë Skëköl kè éna Noé chë'wa. Ñies iyiwak ulitane tso' Noé ta kanò a e' kè chë'wa ie' éna. Ie' tò siwa' patké as itö di' siüwane ká wa'ne. Etä di'

h 7.1-4 Iyiwak batse'r: E' wà kiane chë iyiwak kè dör ná ie'pa a. Se' welepa tò iché iyiwak skítane.

pasinemine enaena. ²Íyök tskirilone e' wöténene. Ñies ká jaishet kköbulolone e' wötërulunene. Eta kalì wöklönewa kè yërku'ia. ³Di' tso'ia e' pasirmirne enaena. Ká de cien eyök kì dabom skeyök (150), eta di' sirmir ème. ⁴E' kì si' de teröl (6) diwö de dabom eyök kì kul (17), eta erpa kanò sinekà kabata kiè Ararat e' kì. ⁵Eta di' pasinemiie. Si' de dabop (10), e' tsá diwö, eta kabata kàkkeë ese wënemitke.

⁶E' kì ká de dabom tkëyök (40), eta Noé tò kanò wékkö tsitsir kköppée. ⁷Ie' tò dù ölö sù, e' émi et. Erë dù e' kè dë'iane kanò a ie' urke wìshwìsh dò mik di' sine eta. ⁸E' ukuökì ta ie' tò nuböl émi et isuöie tò ká sinene. ⁹Erë di' tso'ia íyök kì, kam isirwa, e' kuekì nuböl dene kanò a. Kè ie' wa ká ulat poppo kune e' tkowa. Noé tò nuböl klö'wëwà ulà wa ta itsewaneitò kanò a.

¹⁰Ie' tò iskà pané dökà ká kul, eta ie' tò nuböl skà émine. ¹¹Ká tuinemitke ta nuböl dene, e' wa kal ulatska debitu ikà kì. Es Noé éna iane tò íyök kì sirmir. ¹²Ie' tò iskà pané dökà ká kul, eta ie' tò nuböl skà émine. Nuböl e' kè dë'iane.

¹³Mik Noé kì duas tso' cien teryök kì et (601), eta íyök pasinene. Eta si' kewe, e' tsá diwö, ie' tò kanò kì u tso' e' kléttsa. Eta ie' isué tò íyök pasinene. ¹⁴Kawö de si' et kì diwö dabom böyök kì kul (27), eta ie' isué tò íyök pasinene sera. ¹⁵Eta Skëköl tò ie' a iché: ¹⁶“Be' e' yóttsa kanò a, be' alaköl ta, be' ala'r ta, be' yakpa ta ñies. ¹⁷Es iyiwak ulitane yólurbö se. Dù ena iyiwak uru ena iyiwak e' kuke iskì e' kos yólurbö kanò a, as imi' ká wa'ne alönuk taië ká wà iökne.”

¹⁸Es Noé alaköl ena ila'r ena iyakpa, e'pa e' yélur kanò a. ¹⁹Es ñies iyiwak ulitane, uru ena kañiru ena iyiwak e' kuke iskì, ñies dù e' kos e' yéttsa kanò a se. ²⁰E' ukuökì ta ie' tò ák kataté ka'ie' et Jehová a. E' bata kì ie' tò iyiwak batse'r ese jché ña'wéitò etò etò Jehová dalöioie. Ñies dù batse'r jchéitò ña'wéitò Jehová a etk etk. ²¹Mik ishklé alar buaë, e' demi Jehová ska' ta ittseitò ta ibikeitséitò: “Eré ditsö ià duladula dökà kéchke, eta ì sulu è biekitsekeitò. Erë kè yò ká sulu'wëpawaia ie'pa kuekì. Es ñies kè yò ì kos tso' ttsé'ka e' ewëwaià wës yò iewéwa es.

²² “Ká i' tso'ia,
eta dali kuatkërmi, iwà wörmi;
kaba tso', kase tso' ñies;
kalì tso', duas tso' ñies;
ká ñiwe tso', ká nañewe tso' ñies.”

Skëköl Jehová tò ittè mé Noé a

9 ¹Eta Skëköl er buaë ché Noé a ñies ila'r a ta ichéitò ie'pa a: “A' alönú taië. Ká wa'ne wà ióné a' ala'r wa. ²Ditsö yökì iyiwak ulitane suardaë. Iyiwak ulitane urke kashuk a ena iyiwak serke ká sí kì ena iyiwak serke dayë a, e' kos ate a' dikia. ³Iyiwak ulitane ena kalwö ena kākō e' katëmi a' tò wé kiane a' kì ese. E' kos méatyö a' a katanoie. ⁴Chkè ulitane katëmi a' tò, erë kè ikatar ipé ta, se' serke s'pé mik e' kuekì. ⁵Se' serke s'pé mik, e' kuekì kè se' meneat ñi ttökwa, e' nuí ta'. Yi tò eköl ttéwa, ese kichatërdaë. E' sù iyiwak wé tò s'ttéwa, ese kawötä ttéwa ñies. A' wé tò s'ttéwa, ese nuí patueraëitò ye' a.

6 “Skëköl tō s'ditsō yō' wes ie' es,
e' kuëkī yi tō se' ttëwā,
ese wák kawötā' ttëwā wake'.
7 Erë a' alönú taijē,
ká wa'ñe wā ió ala'r wa.”

8 Nies Skëköl tō iché Noé a ena ila'r a: 9-10 “I'ñe ye' ttë mukeat a' a ena iyiwak e' yéttsā kanò a a' ta, e' kōs a. 11 Mokië ye' tō a' a iché tō ye' kè tō ditsō ena iyiwak tso' ká wa'ñe, e' kōs ewepawaia di' wa. Di' kè döpaia ká wa'ñe sulu'ukwā wes itka es.” 12-13 Ye' tō shkaba' tkekear mò shuā iwā kkachōie a' a ena ditsō ulitane a tō ye' ttë méatyō a' a ena iyiwak kōs a kékraë. 14 Mik ye' tō mò patké tā e' shuā shkaba' tkēne e' wërmi, 15 etā ye' éna iane tō ye' ttë me'atbak a' a ena iyiwak kōs a tō kè ye' tō ditsō ena iyiwak ulitane ewepawaia di' wa. 16 Es mik shkaba' tkēne mò shuā e' suéyō, etā bet ye' éna idaa tō ye' ttë me'at ditsō a ena iyiwak kōs a michoë kékraë. 17 E' dör iwā kkachōie tō ye' ttë me'atbak ditsō ulitane a nies iyiwak tso' ká i' kī e' kōs a.” Es Skëköl tō Noé a iché.

Noé alà kiè Cam e' kè wā iyé dalò tā'

18 Noé ala'r e' yē'lur kanò a, e'pa kiè Sem, Cam ena Jafet. Cam dör Canaán yé. 19 E'pa mañal dör Noé ala'r. Ie'pa aleripa tō ká wā iéne.

20 Noé dali kuatkēmi. E' shuā uva kuatkéitō. 21 Ká et tā ie' tō uva diò shkōshkō e' yé tā e' tō ie' ttékā taijē. Ie' datsi' yéttsā tā ianewa iski sume iu a. 22 Cam dör Canaán yé, mik e' tō iyé sué sume, etā ie' mīa ibiyō chök iēlpa bōl e'pa a. 23 Erë Sem ena Jafet e'pa kè éna iyé tēr sume e' suak. E' kuëkī ie'pa tō datsi' klō'wēwā, imékarakitō e' o' bataki tā ie'pa shkēmi tsikka iwōtrélur bānet dò wé iyé tēr eē tā ipabakéwā datsi' e' wa.

24 Noé ttë taijē blo' tō e' ti'nekā. Mik ie' wā ijchenewā ilā tsirla ék kè wā ie' dalöiēne, 25 etā ichéitō:

“¡As Canaán kawō tkò suluē!

¡Ie' weirdaë siarë shütē klōulewā iēlpa bōl e'pa kanè mésoiae!”

26 E' ukuōkī tā ikī chéitō:

“¡Jehová dör Sem Këköl as e' kīkarka!

As Canaán aleripa kaneblo Sem aleripa a ikanè mésopaie.

27 As Skëköl kawō buaë mù Jafet a as ie' alör michoë.

As Jafet ditséwōpa sēr Sem yamipa ska'.

As Canaán aleripa kaneblo ie' a klōulewā ikanè mésopaie.”

28 Di' bak taijē ká i' kī, e' ukuōkī tā Noé sene'ia duas cien mañayök kī dabom skeyök (350). 29 Mik ie' blēnewā, etā ie' kī duas tso' cien suli'yök kī dabom skeyök (950).

I' dör Noé aleripa kiè

10 1 Noé ala'r kiè Sem, Cam ena Jafet. Di' bak taijē e' ukuōkī tā ie'pa wák ala'r kune. Ikkēpa dör Noé aleripa kiè.

2 Jafet ala'r wēpa dör Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mésec, ena Tirás. 3 Gómer, e' ala'r wēpa dör Asquenaz, Rifat, ena Togarmá. 4 Javán e'

ala'r wëpa dör Elisá, Tarsis, Quitim ena Rodanim. ⁵E'pa kōs dör Jafet aleripa. Ie'pa ñi blatérak ulawa ulawa. Es iká yuérakitō tseë iwakpa a dayë kkōmik. Ittō kuā'kī kuā'kī iwakpamik.

⁶Cam ala'r wëpa dör Cus, Misraim, Fut, ena Canaán. ⁷Cus ala'r wëpa dör Sebá, Havilá, Sabtá, Raamá ena Sabtecá. Raamá ala'r wëpa dör Sebá ena Dedán. ⁸Cus dör wëm kiè Nimrod, e' yé. Nimrod de keweie blu' darërëë ká i' kī. ⁹Jehová ttō wa Nimrod dör yëria poë. E' kuekī ttē i' meneat se' a: "Be' dör yëria poë Skëkōl ttō wa wës Nimrod es." ¹⁰Mik Nimrod bak ká kiè Sinar, e' wōkirie etā ká e' shua ká tso' tkël kiè Babel, Érec, Acad, ena Calné. E' kōs dör ká bua'ie ese. ¹¹Wëm e' yéttsa Sinar a ekōl kiè Asur. E' mīa ká bānet. Etā eë ie' ká yué tkël kiè Nínive, Rehobot-ir, Quélah ena Resen. ¹²Resen dör ká bërie. E' atē Nínive ena Quélah, e' shusha.

¹³Etā Misraim aleripa mīa ie'pa ikkē wakpaie: ludeowak, anameowak, lehabiwak, naftuhiwak, ¹⁴patruseowak, casluhítawak, ena caftoritawak. Filisteowak datse caftoritawak wa.

¹⁵Canaán dör Sidón yé. Sidón dör ie' alà tsá. Ie' alà skà kiè Het. ¹⁶Canaán aleripa mīa ie'pa ikkē wakpaie: jebuseowak, amorreowak, gergeseowak, ¹⁷heveowak, araceowak, sineowak, ¹⁸arvadeowak, semareowak ena hamateowak. Ká taiē tā e' wakpa kōs ñi blabatsérak ponemi ká kuā'kī kuā'kī. ¹⁹Canaánwak ká atē ká kiè Sidón dōwa ká kiè Gaza. Gaza atē ká kiè Guerar e' kke. Nies ie'pa ká atē dōwa ká kiè Lesa diwō tskirke e' kke. Lesa atē ká tkël kiè Sodomá, Gomorra, Admá ena Seboím e' kke. ²⁰E' wakpa kōs dör Cam aleripa. Ie'pa ñi blabatsérak ulawa ulawa. Es iká yuëitōrak tseë iwakpa a. Ittō kuā'kī kuā'kī iwakpamik.

²¹Nies Sem dē' alàë, e' dör Jafet èl kibi ék. Heber ala'r kōs dör Sem aleripa. ²²Sem ala'r dör Elam, Asur, Arfaxad, Lud ena Aram. ²³Aram ala'r dör Uz, Hul, Guéter ena Mas. ²⁴Arfaxad dör Sélah yé. Sélah dör Heber yé. ²⁵E' ukuōkī tā Heber alà de bōl. Ekōl kiè Péleg. E' kēwō ska' tā sulitane ñi blabatsérak, e' kuekī ikiè mékaitō es. Iëkōl kiè Joctán. ²⁶Joctán ala'r dör Almodad, Sélef, Hasar-mávet, Jérah, ²⁷Hadoram, Uzal, Diclá, ²⁸Obal, Abimael, Sebá, ²⁹Ofir, Havilá, ena Jobab. E'pa kōs dör Joctán ala'r. ³⁰Ie'pa serke ká micho ká kiè Mesá tkörō ká kiè Sefar e' shuulat a. Sefar atē kabata a, wé diwō tskirke, e' kke. ³¹E' wakpa kōs dör Sem aleripa. Ie'pa ñi blabatsérak ulawa ulawa. Es iká yuérakitō tseë iwakpa a. Ittō kuā'kī kuā'kī iwakpamik.

³²Pé' kōs ekkēpa dör Noé aleripa kiè kitule wës iditséwō kuā'kī kuā'kī ena wé iserke ká kuā'kī kuā'kī es. Dī' bak taië, e' ukuōkī tā se' alōnene taië e' ñi blabatsérak ká wa'ñe.

Skëkōl tō s'ditsō ké ttōk kuā'kī kuā'kī

11 ¹Kuaë tā sulitane ttōke ttē etōkicha è wa. ²Mik ie'pa mýaldak diwō tskirke, e' ëkā, demirak kakkue kiè Sinar eë, etā eë ie'pa e' tséat senuk. ³Ká et tā ie'pa iché ñi a: "Mishkarak skauchka yuōk blok sū, e' kukuësō bō' a as imi'a darërëë u yuoie." Es iwanewérakitō ák skéie. Nies kiōchka dalolo bōtsbōts ese wa ibatsérakitō i tso' shutuule ese skéie. ⁴E' ukuōkī tā iská chénerakitō ñi a: "Mishkarak ká blublu yuōk. E' shua u yuösō

kakkeë doka ká jaì a. Es se' e' chòmi buaë kékëpa taië ena kè se' kawöta ñi blabatsök ká wa'ne."

⁵Erë Jehová e' éwa isaukrak tò ie'pa ká blublu yueke ena u kakkeë yuekerakitö. ⁶Etä ie' tò ibikeitsé: "Ie'pa dör ká etkè wak ena ittörak etkè ñies, e' kueki ie'pa tò kanè i' kékami. E' ukuöki tã kè i a ie'pa wöklönuk. Ie'pa sermi wes ie'pa ki ikiane es. ⁷E' kueki súyö ie'pa kè ttök kua'ki kua'ki as kè ñi ttö ania."

⁸Es Jehová tò iblabatsérak ká wa'ne. Ee ie'pa ká yué e' kané wöpanere. ⁹Ká e' ki Jehová tò ie'pa kè ttök kua'ki kua'ki ena iblabatsérakitö ká wa'ne. E' kueki ká e' kinewa Babel.^k

Sem aleripa

¹⁰I' dör Sem aleripa kiè. Di' bak taië, e' ukuöki duas bök, e' kéwö ska' tã Sem ki duas tso' cien eyök (100). Etä ie' alà kune wëm kiè Arfaxad kune, e' ukuöki Sem kí seneia duas deka cien skëyök (500), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

¹²Mik Arfaxad ki duas tso' dabom mañayök kí skël (35) etä ie' alà kune wëm, e' kiè Sélah. ¹³Sélah kune, e' ukuöki tã Arfaxad kí seneia duas cien tkëyök kí mañal (403), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

¹⁴Mik Sélah ki duas tso' dabom mañayök (30), etä ilà kune, e' kiè Heber. ¹⁵Heber kune, e' ukuöki tã Sélah kí seneia duas cien tkëyök kí mañal (403), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

¹⁶Mik Heber ki duas tso' dabom mañayök kí tkël (34), etä ilà kune, e' kiè Péleg. ¹⁷Péleg kune, e' ukuöki tã Heber kí seneia duas cien tkëyök kí dabom mañayök (430), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

¹⁸Mik Péleg ki duas tso' dabom mañayök (30), etä ilà kune, e' kiè Reú. ¹⁹Reú kune, e' ukuöki tã Péleg kí seneia duas cien böyök kí sulitu (209), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

²⁰Mik Reú ki duas tso' dabom mañayök kí bök (32), etä ilà kune, e' kiè Serug. ²¹Serug kune, e' ukuöki tã Reú kí seneia duas cien böyök kí kul (207), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

²²Mik Serug ki duas tso' dabom mañayök (30), etä ilà kune, e' kiè Nahor. ²³Nahor kune, e' ukuöki tã Serug kí seneia duas cien böyök (200), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

²⁴Mik Nahor ki duas tso' dabom böyök kí sulitu (29), etä ilà kune, e' kiè Térah. ²⁵Térah kune, e' ukuöki tã Nahor kí seneia duas cien eyök kí dabom eyök kí sulitu (119), etä ie' ala'r skà kune wëpa ena alakölpa.

²⁶Mik Térah ki duas tso' dabom kuryök (70), e' ukuöki tã ie' ala'r kune mañal. Ala'r e'pa kiè Abram, Nahor ena Harán.

Térah ala'r

²⁷E'pa dör Térah ala'r. Térah dör Abram, Nahor ena Harán, e'pa yé. Harán, e' dör Lot yé. ²⁸Harán blënewá kewe iyé Térah e' yöki ká kiè Ur eë. Ká e' ate Caldea. Ie' blënewá wé ie' kune eë.

²⁹Abram senéwa alaköl kiè Sarai, e' tã. Nahor senéwa alaköl kiè Milcá, e' tã. Milcá dör Harán alà busi ena Iscá kutà. ³⁰Sarai kè dötã alàë.

k 11.9 Babel: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chè *chilineq*.

³¹Térah e' yéttsa Ur, dör caldeawak ká e' a. Ie' alà Abram ena itala kiè Lot dör Harán alà ena iyàk kiè Sarai e'pa mĩa ie' ta. Warma ie'pa mĩrò dòka ká kiè Canaán ee, erè ie'pa demi ká kiè Harán, eta ee ie'pa e' tséat senuk. ³²Ee Térah blénewa. Ie' kị duas tso' cien böyök kị skel (205).

Jehová tté Abram ta

12 ¹Mik Abram bak senuk ká kiè Ur ee, eta Jehová tò ie' a iyè: “Be' ká ena be' ditséwöpa ena be' yé yamipa, e' múat ta be' yúshka senuk, ká kkachekeyö be' a ee. ²Ká e' kị ye' tò be' aleripa alöweraë taië. Ie'pa döraë ká taië wakpaie. Ye' er buaë chöraë be' a. Ye' tò pè' taië keraë be' kkeökka taië. Nies be' er buaë chöraë pè' taië a. ³Wépa er buaë ché be' a, esepa a ye' er bua chöraë. Wépa tò alibché be' kị, esepa we'ikerayö. Be' batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a.”

⁴Eta Abram e' yéttsa ká kiè Harán wes Jehová tò ie' a iyè es. E' késka' ta ie' kị duas tso' dabom kuryök kị skel (75). Ie' mĩa Canaán. ⁵Eta ie' wā iyamipa mítser seraq. Ilaköl kiè Sarai ena ilayök kiè Lot ena íyi ulitane tso'rak iwā, ekké kos mítserak iwā. Nies Harán wakpa welepa tso' ie' wā kanè mésoie, e' mítser ie' wā. Mik ie' demi Canaán, ⁶eta ie' tkami ká kos ekké dòmi ká kiè Siquem ate Canaán ee. Ee ká ate kiè Moré. Ee kós klò àr elka. Canaánwakpa a ká e' dör ká dalöiërta' ese. (E' kéwö ska' ta Canaánwakpa serkeia ee.) ⁷Eta ee Jehová e' kkaché Abram a ta ichéitö ia: “Ká i' meraëyö be' ditséwö a.”

Eta Abram tò ák kataté ka'ie et iyiwak jchoie Jehová dalöioie ee Jehová e' kkayè ie' a e' kueki. ⁸E' ukuökị ta imía ká dör kabataie ate Betel diwö tskirke e' éka. Eta ee ie' sené ekuölö. Ká e' ate Betel ena ká kiè Ai e' shuulat a. Ee ie' tò ák skà kataténe et. Ee ie' tò Jehová dalöié. ⁹E' ukuökị ta Abram mĩa enaena Négueb kke.

Abram mĩa Egipto

¹⁰E' kéwö ska' ta ketba tkénewa poë ká e' kị. Kè ì ta' katè wé Abram serke ee. E' kueki ie' mĩa Egipto senuk ekuölö. ¹¹Abram dökemitke Egipto eta ilaköl Sarai, e' a ichéitö: “Ye' ttò ttsó. Ye' wā ijcher buaë tò be' dör buaala. ¹²Mik Egipto wakpa tò be' sué tò be' dör buaala, eta ie'pa tò ichèmi: ‘Wì dör wëm wì alaköl.’ Eta ye' tterawā ie'pa tò be' kueki erè ie'pa be' meraat senukwā ie'pa ta. ¹³E' kueki, be' we'ikèyö, ichó ie'pa a tò ye' dör be' akè as kè itö ye' ttòwā be' kueki as ye' kawö tkò buaë.”

¹⁴Mik Abram demi Egipto, eta Egipto wakpa isué tò Sarai dör alaköl buaala. ¹⁵Ká e' blú kueblupa tò isué nies tò Sarai dör alaköl buaala. E' kueki ie'pa mĩa ichök blu' a tò alaköl e' dör buaala. Eta imítserak iwā blu' wé a.

¹⁶Eta Egipto blú tò Abram kkö'né buaë Sarai dalërmik. Taië ie' tò Abram a iyiwak uru kakmé. Obeja, baka, burro ena kameio e' kakméitö ie' a. Se' nies kakméitö ie' a kanè mésoie wépa ena alakölpa. ¹⁷Erè Sarai kueki Jehová tò Egipto blú ena iyamipa we'iké taië. Duè méka taië ie'pa kị. Kawö darèrèé mékaitö ie'pa kị. ¹⁸E' kueki Egipto blú tò Abram tsuk patké ta ichéitö ia: “¿Jók bö iwamblé ye' ta es? ¿ì kueki be' kè wā ye' a iyène tò alaköl i' dör be' alaköl? ¹⁹Be' tò ye' a iyè tò ie' dör be' kutà. E' kueki tsir eta ye' senéwā ie' ta. I' be' alaköl, itsúmine ta be' yúshka.” ²⁰Eta Egipto blú tò ishkékpa patké Abram yöksa ká e' kị ilaköl ta ena ì kos tso' ie' wā ekképa ta.

Abram ena Lot ñi blabatsélor

13 ¹E' ukuökí tã Abram ena ilaköl e' yélur Egipto miane Négueb. Ie' íyi kôs mítserak iwã seraã. Ie' alayök Lot e' mĩa ie'pa tã ñies. ²Abram dör íyi blu' taijẽ. Ie' wã oro tso'. Ie' wã inuköl tso' taijẽ. Ñies ie' wã iyiwak tso' taijẽ. ³Négueb eẽ tã ie' miane enaena dô Betel. Betel eẽ tã ie' miane tkörö wẽ ie' bak senuk kewe eẽ. Kã e' atẽ Betel ena Ai e' ulat shushã. ⁴Kã e' a ie' wã ák katatẽulebak kã'ie, eẽ ie' tã Jehovah dalöiéne.

⁵Lot dör ñies íyi blú taijẽ wes iyëla Abram es. Iyiwak tso' taijẽ ie' wã obeja ena baka. Se' tso' ie' wã ñies kanẽ mésopaie. ⁶Erẽ wẽ ie'pa serke kã e' kî kãkö kẽ ku'ia ie'pa iyiwak kôs a katẽ. Ie'pa kẽ chë'kaia ñi o'mik. ⁷Abram ena Lot e'pa iyiwak kkõ'nukwakpa ñippõke, ñi wõnatkõke. Ñies pẽ' tso'tke kenet kã e' kî. E' wakpa dör canaánwak ena fereseowak. ⁸Kã et tã Abram tã iché Lot a: "Se' dör ñi yami. Kẽ imène buaẽ tã se' ñippõ. Ñies se' iyiwak kkõ'nukwakpa ñippõke ème e' kẽ dör buaẽ. ⁹Kã saú wî kã bua' tso'. Be' ishustó wéne wa be' wõbatse, e' a be' yúshka. Be' mí wî ëka, e' tã ye' mí diã ëka. Etã be' mí diã ëka, e' tã ye' mí wî ëka."

¹⁰Etã Lot kã kî suẽ kãmíẽ, etã kôs di' kiẽ Jordán, e' kkõmik kã buaẽ tso', e' kî suẽ ie' tã. Etã ie' tã isuẽ tã kã e' dör buaẽ dô kã kiẽ Sóar eẽ. Buaẽ di' tso' wes kã buaẽ yõ' Jehovah tã es ena wes Egipto es. (E' kẽwõ ska' tã kam Jehovah tã kã kiẽ Sodoma ena kã kiẽ Gomorra, e' bõt eũwa.) ¹¹Etã kakkue tso' Jordán di' kkõmik e' shushtë Lot tã, etã e' wa ie' mĩa. Es ie'pa ñi blabatsélor. ¹²Abram e' tséat senuk Canaán. Lot mĩa senuk Jordán kakkue kî, eẽ kã tso' tseẽ. Ie' sené tsinet kã kiẽ Sodoma e' o'mik. ¹³Sodoma wakpa, serke suluẽ. Ie'pa ì sulu è wambleke kẽkraẽ Jehovah wõa.

¹⁴Lot mĩa e' ukuökí tã, Jehovah tã iché Abram a: "Wẽ be' tso' eẽ kã kî saú bua'ie shkit wõwí wõia diã ëka jai ëka kã wa'ne tã çis idör? ¹⁵Kã kôs kî suẽbõ, e' meraëyõ be' a ena be' aleripa a kẽkraẽ. ¹⁶Ye' tã be' aleripa alõweraẽ taijẽ wes íyök po taijẽ es. Wes íyök po kẽ shtarta' es be' aleripa alõrdaẽ kẽ ishtarpa yi a. ¹⁷Kã i' kôs meraëyõ be' a. E' kuekî be' yú iweblök seraã."

¹⁸Etã Abram e' yéttã tã imĩa senuk kós klõ wõkir àr taijẽ dör wëm kiẽ Mamré e' icha eẽ. E' atẽ tsinet kã kiẽ Hebrón eẽ. Eẽ Abram tã ák skã katatẽ kã'ie Jehovah dalöioie.

Abram tã ilayök Lot, e' tsatké

14 ¹E' kẽwõ ska' tã blu'pa tso' tkël. Eköl kiẽ Amrafel, e' dör kã kiẽ Sinar, e' blú. Iëköl kiẽ Arioc, e' dör kã kiẽ Elasar, e' blú. Iëköl skã kiẽ Quedorlaómer, e' dör kã kiẽ Elam, e' blú. Etã ibata ék kiẽ Tidal, e' dör kã kiẽ Goím, e' blú. ²Blu'pa skã tso' dõkã skel e' eköl kiẽ Bera, e' dör kã kiẽ Sodoma, e' blú. Iëköl kiẽ Birsá, e' dör kã kiẽ Gomorra, e' blú. Iëköl kiẽ Sinab, e' dör kã kiẽ Admá, e' blú. Skã kiẽ Seméber, e' dör kã kiẽ Seboím, e' blú. Ibata ekkẽ e' dör kã kiẽ Bela, e' blú. Kã e' kiẽ Sóar ñies. E' kẽwõ ska' tã blu'pa dõkã tkël ñe' e' kẽkã ñippök blu'pa skã dõkã skel ñe' tã. ³Blu'pa skel e'pa tã ñippök wakpa dapa'wẽ ek tsiní ñippök blu'pa tkël e'pa tã kakkue kiẽ Sidim eẽ. Eẽ dayẽ wölõ me'r bérie kiẽ Mar Muerto.

⁴Blu'pa dõkã skel e'pa bak senuk iwakpa tã dõkã duas dabom eyök kî bók (12), blu' kiẽ Quedorlaómer, e' dikia. Mik e' kî duas de dabom eyök kî

mañal (13) eṭa ie'pa kè éna Quedorlaómer ttè dalöiakia. Ie'pa e' kakka ñippök ie' ta. ⁵E' kî duas de ek eṭa Quedorlaómer e' yéttsa mía ñippök ibolökpa ta. Blu'pa dökä mañal dör ie' klépa, e' mýal ie' ta ñippök. Ie'pa mía ká kiè Astarot Carnaim ta eē ie'pa e' aléka refaítawak kî. E' ukuöki ta ie'pa e' aléka zuzitawak kî, ká kiè Ham eē. E' ukuöki ta ie'pa e' aléka emiwak kî, e' wakpa ká kiè Savé-quiriataim. ⁶E' ukuöki ie'pa e' aléka horeowak kî kabata kiè Seír eē. Eṭa itötíemi ie'pa tó dö tkörö ká kiè El-parán eē. Ká e' ate ká sir poë, e' kkömik. ⁷Eṭa eē ie'pa bitene itò wane dö ká kiè En-mispat. Ká e' kiè Cadés ñies. Ie'pa e' aléka Amalec aleripa kî ta iká klö'wéwarakitö. Ñies ie'pa e' aléka amorreowak kî. E' wakpa ká kiè Hasesón-tamar. E' ukuöki ta ie'pa mi'ke ñippök blu'pa skel ta. E' kueki blu'pa skel e' dapa'wéka Sidim kékkue kî blu'pa tkël kînuκ ñippoie.

⁸⁻⁹Eṭa Sodoma blú ena Gomorra blú ena Admá blú ena Seboím blú ena Bela blú (Bela kiè Sóar ñies), blu'pa skel ekképa ñi dapa'wéka Sidim kékkue kî ñippoie, Quedorlaómer, e' dör Elam blu', e' ta ena blu'pa tso' ie' ta e'pa ta ñies. Blu'pa e'pa dör Tidal, e' dör Goím blu'. Iëkök dör Amrafel, e' dör Sinar blu'. Bata ék dör Arioc, e' dör Elasar blu'. Es blu'pa tkël mýal ñippök blu'pa skel ta. ¹⁰E' kéwö ska' ta Sidim kékkue kî kiöchka dalolo bötsböts ese dapé tso' taië. Mik Sodoma wakpa ena Gomorra wakpa tkayal ñippé yökí eṭa ie'pa shaböts anemi kiöchka dapé tso' taië ese a. Imalepa tkayalmi kabata shua.

¹¹Es blu'pa dökä tkël e'pa e' aléka blu'pa skel kî. Eṭa ie'pa tó chkewö ena fyí bua'buat tso' Sodoma ena Gomorra e' kos klö'wéwarakitö ta iponemirak. ¹²E' kéwö ska' ta Abram alayök Lot serke Sodoma. E' mítserak iwä, es ie' dalí kos e' mítserak iwä ñies.

¹³Eṭa ñippé shua wëm tkashkar eköl, e' wa ibiyó mí Abram a. Abram e' dör hebreowak. Ie' serke tsînet wëm kiè Mamré dör amorreowak e' kós klö' wökir àr eē. Mamré dör Escol ena Aner ël. Ie'pa wa Abram wër buaë.

¹⁴Mik Abram tó ibiyó ttsé, eṭa ie' kanè mésopa kune ie' u a, e'pa dapa'wéitö dökä cien mañayök kî dabom eyök kî pàkök (318) ilayök tsatkoie. Eṭa ie'pa mýal blu'pa tkël itökí dökä ká kiè Dan eē. ¹⁵Eṭa nañewe ie'pa demi me'ie ñippémiie blu'pa ta. Eṭa ie'pa tó blu'pa töiémi tkörö ká kiè Hobá eē. Hobá ate ká kiè Damasco e' wöwí. ¹⁶Eṭa i kos minetsér blu'pa wa, e' kos yélur ie'pa tó blu'pa ulà a. Es Abram tó ilayök Lot e' tsatkée. Ñies i tso' ilayök wa e' kos dene iulà a. Ñies alakölpa ena pë' malepa tso' klöulewä e'pa kos tsatkée ie' tó.

Melquisedec er buaë ché Abram a

¹⁷Mik Abram e' aléka Quedorlaómer kî, e' sù blu'pa mañal shköke ie' ta, e'pa kî. E' ukuöki ta ie' bitene de Savé kékkue kî. Kakkue e' kiè ñies Blu' Kékkue. Eṭa eē Sodoma blú de ie' ñaletsuk ie' shké'uk. ¹⁸Ñies ká kiè Salem, e' blú kiè Melquisedec, e' dör Skëkök dör fyí ulitane tsata e' sacerdote. Ie' tó pan ena vino yéttsa. ¹⁹Eṭa ie' er buaë ché Abram a ttè i' wa:

“Skëkök dör fyí ulitane tsata, e' tó ká jaì ena ká i' yö’.

Ie' tó be' kímè as be' kawö tkò buaë kékraë.

²⁰Ie' dör fyí ulitane tsata, e' kîkôkasö.

Ie' tó be' kímé e' alökka be' bolökpa kî, e' kueki ikîkôkasö.”

Età íyi kòs de Abram ulà a ñippè shuà, e' mú blatèsö dökà dabop tã e' tsá eyök yéttšaitö méitö Melquisedec a Skéköl dalöioie. ²¹E' ukuöki tã Sodoma blu' tō iché Abram a:

—Sa' yamipa tsátkée be' tō, e'pa múne ye' a. Erë dalí kòs e' tsúmi be' tō be' a.

²²Erë Abram tō iüté:

—Au. Jehová dör Skéköl íyi ulitane tsata, e' tō ká jai ena ká i' yō, ie' a ye' kablétke ²³tō ì kòs dör be' icha, e' kè tsepaatyö yēs. Dò be' datsi'takla ò be' klökkuö kicha kè tsepaatyö etkla wē'ia as kè be' ichò tō be' íyi wa ye' blune. ²⁴Kè ì kiane ye' kī ye' wák a. Chkò kòs nētke ye' kanè mēsopa tō, e' è dör wē' ye' a. Erë wépa dare ye' tã ñippök bulu'pa tã kiè Aner ena Escol ena Mamré, as ie'pa wã dalí kakmi' kòs ikawötã tsukmi eköl eköl ekké.

Jehová tō ittè mé Abram a

15 ¹E' ukuöki tã Jehová tté Abram tã kabsueie, età ichéitö ia:

—A Abram, kè be' suanuk. Ye' dör be' tsátkökwak. Íyi buaë merayö be' a taië shüte.

²⁻³Erë Abram tō iüté:

—A Skéköl, ye' wák alà kè tã, e' kuëki ì kòs memibö ye' a e' kè dör ìie bua' ye' a. Ye' íyi kòs atdaë ye' kanè méso kiè Eliézer dör Damasco wak e' ulà a. Erë ie' dör o'ka.

⁴Etã Jehová tō iüté:

—Be' wák alà kurdaë, e' kè dör o'ka.

⁵Etã Jehová wã Abram mítser u'rki, tã ichéitö ia:

—Ká saú buaë siwã kī. Bëkwö saú tã ishta'ú. ¿Be' a ishtarimi? E'ma bua', es be' aleripa alördaë taië.

⁶Etã Abram erblé Jehová mik, e' kuëki iklö'wéitö wēs pē' buaë yēsýēsē es.

⁷Etã ichéitö ia:

—Ye' dör Jehová. Ye' tō be' yē'ttsã caldeawak ká kiè Ur e' a ká i' moie be' a ena be' aleripa kòs a.

⁸Etã Abram ie' a ichaké:

—A Skéköl, ¿wēs e' jcherimi ye' wã yēsýēsē tō ká i' dōmi ye' ulà a?

⁹Jehová tō iüté:

—Baka ena chibo ena obeja e' kòs kī duas tso' mañal, ese tsúbitu ña etö etö. Nies nuböl et ena ipupula et, e' tsúbitu ña.

¹⁰Etã Abram wa iyiwak kòs ekké debitu Jehová a. Etã ie' tō iyiwak e' ttélur télor shushaë. Shabòts méwaitö wí wa shabòts méwaitö i' wa. Es iate ñi wöshaë. Erë dù kè tēnane ie' wã es. ¹¹Etã öló dettsã iyiwak chkà dalërmik, erë Abram tō ibukueke chké kī. ¹²Ká tuinemitke, età Abram kapowã taië. E' bet Abram pamik ká mía ttsettseë shüte se' suawë ekké.

¹³Etã Jehová tō iché ia:

—Be' wã ijchenú buaë tō be' aleripa serdaë ká kuã'kī kī wēs ká kuã'kī wakpa es. Eë ie'pa klördawã kanè mēsopaie kè patuëtã. Ie'pa weirdaë dökã duas cien tkëyök (400), ekké ulatök. ¹⁴Erë ká wé wakpa tō ie'pa we'ikera, e' wakpa ské we'ikerayö siarë. E' ukuöki tã be' aleripa yërdattsã ká e' a. Ie'pa wã íyi bua'buwa tuë darërë ese miraë taië iwákpa a. ¹⁵Etã mik be' kënewã età be' duówami buaë, kè weir tã. Es be' michoë be' dëütöpa itöki. ¹⁶Etã mik be' aleripa tso' ká kuã'kī ñe' a e'pa de dökã

tkëtökicha, etä ie'pa dörane ká i' kî. Ká i' wakpa, kiè amorreowak, kam e'pa tò ì sulu wamblò dò wë' ishuloie. E' kuëkî be' aleripa kè döpane ká i' kî bet.

¹⁷Katuine de kamië, etä ì dettsa tabechka ukuöie, e' shua shkle batröke taië. Nies kuàtak sí wönarke taië ese dettsa ta itkami iyyiwak chkà blatëule tkëter ee, e' shusha. ¹⁸Etä Jehovah tò ttè mé Abram a i' es:

—Ká i' meraëyö be' aleripa a. Di' kiè Egipto dí' eëmi döka di' kibi kiè Éufrates, ká ekkë kos meraëyö be' aleripa a. ¹⁹Iñe ta ká e' dör quenitawak, quenizitawa k, cadmoneowak, ²⁰hititawak, fereoseowak, refaitawak, ²¹amorreowak, canaánwak, gergeseowak ena jebuseowak e'pa kos wakpa ká.

Abram alà kune kiè Ismael

16 ¹Abram alaköl Sarai, e' kè döta' alàë. Ie' wa alaköl tkër eköl kanè mésoie kiè Agar. E' dör egiptowak. ²Etä Sarai tò iché Abram a:

—Isaü tò Jehovah kè wa ye' a alà mène. E' kuëkî be' senü ye' kanè méso Agar ta. Etä isalema ie' batamik alà dòmi ye' ulà a.

Etä Abram tò Sarai ttò iüté. ³Etä Sarai tò egiptowak tso' ie' wa kanè mésoie, e' tsébitu, mé iwëm a alakölie. E' kéwö ska' ta ie'pa sené Canaán e' kî duas de dabop. ⁴Etä Abram senéwa Agar ta, etä Agar duneka. Mik ie' isuë tò ie' duneka, etä ie' tò iwökir Sarai suëmi suluë. ⁵Etä Sarai tò iché Abram a:

—iBe' iane iwiie tò Agar tò ye' suëke suluë! Ye' wák tò be' a Agar me' alakölie i' ta idurtke e' wà kurdaë, etä ie' e' ttsöke jaishet ye' tsata. iAs Jehovah tò se' a ichò tò yi iane iwiie, ye' ö be'!

⁶Etä Abram tò iüté:

—Ye' ttò ttsó, be' kanè méso tso' be' ulà a. Be' iü wes be' éna iwak es.

E' ukuöki ta Sarai tò ikanè méso we'ikémi taië. E' kuëkî Agar tkashkar. ⁷Etä Jehovah biyöchökwak bua'ie, e' tò ikué di' tum o'mik ká wé kè yi ku' ese ska'. Di' tum e' tso' ñalä micho ká kiè Sur e' kkömik. ⁸Etä Jehovah biyöchökwak bua'ie tò ie' a ichaké:

—A Agar, Sarai kanè méso, ¿Wé be' bite? ¿Wé be' micho?

Ie' iüté:

—Ye' tkashkar ye' wökir Sarai yöki.

⁹Etä ie' iché ia:

—Be' dakóne be' wökir ska' ta idalöió bèrë.

¹⁰Ie' tò ikí ché ia:

“Ye' be' aleripa alöweraë taië. Kè yi a ishtanuk ekkë.

¹¹Be' eriarke, e' ttsé Jehovah tò,

e' kuëkî se' be' dur, e' wà kune,

ta ikiè múkabö Ismael.”

¹²Be' alà döraë wes burro pupula kè urutërta' es.

Ie' ñippöraë darërë sulitane ta. Nies sulitane ñippöraë ie' ta.”

Ie' serdaë kekraë ñippök iëlpa ta.

¹³Jehová tté Agar ta, e' ukuöki ta Agar tò iché: “Skëköl ye' suë, e' wák suëwayö.” E' kuëkî ie' tò Skëköl kié i' es: “Skëköl tò ye' suë e'.” ¹⁴E' kuëkî nies

1 15.18 *Egipto dí'*: E' kè dör di' bërie tso' Egipto kiè Nilo e'. E' dör di' tsitsirla tso' Egipto ena Canaán e' shusha. m 16.11 *Ismael*: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë Skëköl tò ittse.

di' tum e' kiè mékəitō: “Skəköl tso' e' ye' sueke”. Di' tum e' tso' Cadés ena Béred e' shushaë.

¹⁵E' ukuöki ta Abram alà kéka Agar ta e' wà kune wák wëm. Abram tö ikiè méka Ismael. ¹⁶Ismael kune, e' kéwō ska' ta Abram ki duas tso' dabom paryök kī teröl (86).

Jehová tö ittè mé Abraham a, e' wà kkacho méatitō

17 ¹Mik Abram ki duas tso' dabom suliyök kī sulitu (99), etā Jehovah' e' kkaché ie' a ta iché ia:

—Ye' dör Skəköl Diché Ta' İyi Ulitane Tsata e'. Be' senú yësyesë ye' wörki kekraë, ²e' ta ye' ttè meraë be' a tö be' aleripa alördaë taijë be' itöki.

³Etā ie' e' tēwā iski iwōtsa méwā iyök ki. E' dalewa Skəköl tso' ttök ie' ta, ta ichéitō ia:

⁴—Ye' ttè meke be' a e' dör i' es: Be' dōraë ká taijë wakpa yéie. ⁵E' kueki i'ne ta be' kè kiëia Abram. Ye' tö be' tkéka ká taijë wakpa yéie, e' kueki be' kiè mékayō Abraham.ⁿ ⁶Ye' tö be' aleripa alōweraë taijë. Ie'pa dōraë blu'paie ena ká taijë wakpaie. ⁷Kekraë ye' dör be' Kəköl n̄ies be' aleripa Kəköl. Kawō e' mekeyō be' a. ⁸I'ne ta be' serke Canaán, ká e' kos meraëyō be' a ena be' aleripa a. E' ate ie'pa ulā a kekraë. Ye' dör ie'pa Kəköl.

⁹Skəköl tö iska chéne Abraham a:

—Erë be' ena be' aleripa kos e' kawōta ttè muk ye' a n̄ies. ¹⁰E' dör i' es: A' wēpa kos kawōta itóttola kkuölitla tök tsir. ¹¹E' kueki a' wēpa kos e' wakyuó es. E' tö ikkacheraë tö se' ttè me' n̄i a. ¹²Kekraë kos a' ala'r kurke wēpa, n̄ies a' kané mēsoa ala'r wēpa, mik e' ki ká de pāköl, etā a' kawōta iwakyuök es. ¹³A' kawōta iuk kröröë ala'r kos kurke a' u a ekkēpa ta. Es ttè me'tkeyō a' a, e' ate wakyōule a' chka ki kekraë. ¹⁴Wēm kè wakyōule, ese kè wā ye' ttò dalöiëne, e' kueki kè ikawō ta'ia senuk a' shūa.

¹⁵N̄ies Skəköl tö iché Abraham a:

—Be' alaköl kè kiëia Sarai. I'ne ta ikirdaë Sara.^o ¹⁶Ye' er buaë chōraë ie' a as ie' alā kōka be' a. Moki ye' er buaë chōraë ie' a. Ie' dōraë ká taijë wakpa miie. N̄ies ie' aleripa shu dōraë blu'paie.

¹⁷Abraham skā e' tēwane iski iwōtsa méwaitō iyök ki. E' dalewa ijañéka ta ibikeitséitō: “¿Ye' ki duas tso' cien eyök (100), wēs e' dōmi yéie? ¿Sara ki duas tso' dabom suliyök (90), etā wēs ie' dōmi alāë?”

¹⁸Erë ie' tö iché Skəköl a:

—jBe' mú er buaë chō Ismael a!

¹⁹Erë Skəköl tö iüté:

—Au, e' kè dör es. Be' alaköl Sara, e' dōraë alāë ta ikiè múkabō Isaac. Ttè me'yō be' a e' è meraneyō ie' a ena ie' aleripa a kekraë. ²⁰Kè ye' éna Ismael chē'wa. Ye' tö ie' kimerāë n̄ies. Ye' tö ie' ala'r alōweraë taijë as ileripa dō taijë ká i' ki. Ismael dōraë s'blu'pa dōka dabom eyök ki bōl e'pa yéie. Ie' aleripa alördaë taijë. ²¹Erë ttè me'tkeyō be' a e' atdaë be' alā kurdaë kiè Isaac e' a. Be' alā e' keraka Sara tö duas iëk wa kawō ikkē ta.

n 17.5 Abraham: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chē ká wakpa taijë, e' yé. **o 17.15 Sarai:** Erë s'kiè e' ena Sara tsēr bérē ku'a'ki, erë iwā dör n̄ies. Iwā kiane chē blu' alā busi ö alaköl dalöiërtg' taijë ese. Skəköl tö ie' kiè mane'wē es iwā kkachōie tö ttè mēne Abraham a e' wà dōraë ie' ki n̄ies.

²² Mik Skëköl tté one Abraham ta, ta imía. ²³ E' wöshäë Abraham tö ilä Ismael e' tottola kkuölitla téë tsir. Nies ie' wa kanè mésopa tso' kune ie' u a ena wëpa toule ese, e'pa kos tottola kkuölitla téëitö tsir wës Skëköl tö iyë'ia es. ²⁴⁻²⁵ Mik Abraham ki duas tso' dabom suliyök ki sulitu (99) ena ilä ki itso' dabom eyök ki mañal (13) etä ie'pa tottola kkuölitla tëne tsir.

²⁶⁻²⁷ Es e' diwö è wa Abraham ena ilä tottola kkuölitla tëne tsir. Nies wëpa dör ie' kanè mésopa, e'pa kos tottola kkuölitla tëne tsir.

Jehová tö iché Abraham a tö alä meraëyö be' a

18 ¹ Ká et dibata a ta Abraham tkër ie' ukkò a. Ie' u tso' wé wëm kië Mamré e' kós klò wökir àr eë. Ie' tkër eë etä Jehová e' kkaché ie' a. ² E' wà pakè i' es: Abraham wökéka ta ie' isué tö wëpa de iëter ie' wörki mañal. E' sué ie' tö ta bet ie' e' kéka, mía ie'pa ñaletsuk ta ie' e' tewa iski ta iwötsa méwa íyök ki ie'pa shke'woie. ³ Ie' tö iché:

—A kékëpa, be' we'ikëyö, kè be' minuk bet. ⁴ Ye' mi' di' tsuk a' klò skuoie, e' ukuöki ta a' enü bèrè kal i' dikia. ⁵ A' detke ye' ska', etä ilè mekeyö a' a ñè as a' diché iërne shkoie.

Etä ie'pa tö ie' iüté:

—E'ma iü wës be' tö iché es.

⁶ Abraham tkawa iu a, ta ichéitö Sara a:

—Bet, harina bua'buu yuló kilo dökä dabom böyök (20) ekkë, e' wa pan yuó.

⁷ E' ukuöki ta bet ie' wák tunemi baka pupula shushtök wé bua'buu ese klò'wëwaitö. E' mítser ie' wä méitö ikanè méso eköl a. Bet ta ikanè méso tö ikanewé ie' a katè. ⁸ Abraham tö baka chkà ena baka tsu'diö wösi ena baka tsu'diö pa'alí e' mé ie'pa a. Ie'pa tulur chkök kal àr ukkò a e' dikia. E' dalewa Abraham dur ie'pa tiök eë.

⁹ E' dalewa ie'pa tö ichaké Abraham a:

—¿Wé be' alaköl kië Sara e'?

Ie' iüté:

—Ie' tkër weshke.

¹⁰ Etä ie'pa eköl tö iché ia:

—Duas iëk e' wa ye' döne be' pakök. E' këwö ta be' alaköl Sara alä ta'tke.

E' dalewa Sara tkër Abraham tsikka u wëkkò a. Ie' tso' ie'pa ttöke, e' ttsök.

¹¹ Abraham ena ilaköl, e' dewatke kékëpala. Bänet Sara kè tö alakölpa duè sueta'ia. ¹² E' kueki Sara kè a jañë wöklönuk ta ibikeitsé: “¿Wës ye' tö ttè i' klò'wëmi tö sa' kërulunetke e' dõmi aläë?” ¹³ Jehová tö iché Abraham a:

—¿I kueki Sara jañéka? ¿I kueki ie' tö iché: “¿Wës ye' kënewatke e' dõmi aläë?” ¹⁴ Kè i' ta ye' a darërè. Duas iëk ye' döne, etä ie' alä ta'tke.

¹⁵ Sara suane e' kueki ichéitö: “Kè ye' jañine.”

Erë Jehová tö iché ia:

—E' kè dör es. Moki be' jañéka.

Abraham kköché Jehová a Sodoma wakpa tsatkö

¹⁶ E' ukuöki ta ipakökwakpa e' duëkarak ta imiyal dò wé Sodoma kí wëne eë. Abraham tö iñalé mére e' choat ie'pa a. ¹⁷⁻¹⁹ Etä Jehová tö ibikeitsé: “Abraham aleripa alördaë taië diché ta' taië. Ye' tö iyë'at ie' a tö ie' batamik ye' er buaë

chöraë ká ulitane wakpa a. Ye' tò ie' shukit as ie' tò ila'r ena ileripa a ichò tò ye' ttè dalöiö nîes tò ì kôs buaë yësyësë e' ú. Es ì kôs yë'yö ie' a e' weraëyö. E' kueki ye' kawöta ichökia tò iók ye' mí Sodoma.” ²⁰E' kueki ie' tò iché Abraham a:

—Sodoma wakpa ena Gomorra wakpa e' wamblökerak suluë taië shütë, e' ché sulitane tò. ²¹E' kueki ye' mía eë isauk tò yëne ie'pa e' wamblöke suluë ichók wës ye' a ikkatëne es.

²²Etä Abraham pakökwakpa bül e' yéttsä mía Sodoma. Erë Abraham ate dur Jehovah tá. ²³Ie' e' skéwä tsînet Jehovah ska' tá ichakéitö ia:

—¿S'ser mokië esepa ewëwamibö se' sulusipa tá? ²⁴Isalema s'ser mokië esepa tso' Sodoma dökä dabom skeyök (50), etä ¿ká e' wakpa ewëwamibö sera? ¿Kè be' tò ilo'yepa ie'pa kî s'ser mokië tso' dökä dabom skeyök (50), e'pa kueki? ²⁵¡Moki be' kè tò s'ser yësyësë esepa ewepawa se' sulusipa tá nîta! Kè bö iwamblepa es. ¡E' kè wamblërpa! Be' dör sulitane shulökwak e' kueki ¿wës e' kè tò se' shülepa yësyësë?

²⁶Jehová tò iüté:

—S'ser mokië esepa kuéyö dökä dabom skeyök (50) e' tá e'pa dalërmik kè ye' tò imalepa ewepawa.

²⁷Etä Abraham tò iskà chéne ia:

—Be' dör Skëköl. Tá ye' dör wës ká po ena muluchka es be' wöa. E' tò be' chakè taië kè suane. Isalema s'ser mokië esepa kianeia skel (5) as idökä dabom skeyök (50). ²⁸Skel e' kianeia, e' tá e'pa è kueki ¿ká e' wakpa ewëwamibö?

Jehová tò iüté:

—S'ser mokië esepa kuéyö dökä dabom tkëyök kî skel (45), e' tá kè ye' tò ká e' wakpa ewepawa.

²⁹Abraham tò iskà chaké:

—Dö' dabom tkëyök (40) è tso', e' tá ¿be' tò ká e' wakpa ewëwami?

Jehová iüté:

—Au, kè yö ká e' wakpa ewepawa dabom tkëyök (40) e' dalërmik.

³⁰Etä Abraham tò ikí ché ia:

—Taië be' tsiriwëyö, e' kueki kè be'ulunuk ye' kî. Dö' s'ser yësyësë tso'ia dabom mañayök (30) è.

Jehová tò iüté:

—Au, dabom mañayök (30), e'pa dalërmik kè yö iëwepawa.

³¹Abraham tò ikí chaké ème:

—A ye' Këköl, taië yö be' dalösewëwä be' chakök i' es, erë ká kî s'ser mokië tso' dabom böyök (20) è, e' tá e'pa kueki, ¿ká e' wakpa ewëwamibö?

Jehová tò iüté:

—Au, ie'pa dabom böyök (20), e' è dalërmik kè ye' tò ká e' wakpa ewepawa.

³²Abraham tò ikí chaké tá ichéitö ia:

—Kè be'ulunuk ye' kî. I' è chakekeyö be' a. S'ser mokië esepa tso' dökä dabom eyök (10) è, e' tá ¿wës bö iwëmi? ¿ká e' wakpa ewëwamibö?

Jehová tò iüté:

—Dabom eyök è dalërmik kè ye' tò ká e' wakpa ewepawa.

³³Mik ie'pa ttè one nîta etä Jehovah míane. Abraham bitëane ie' u a.

Skëköl tò Sodoma ena Gomorra wakpa ewëwa

19 ¹Ká tuinemitke tá Skëköl biyöchökwakpa bül e'pa demi ká kië Sodoma eë. Abraham alayök kië Lot, e' tkër ká e' kköiëulewä e' wëkkö

a.^p Mik ie' tò Skèköl biyöchökwakpa sué, etä ie' e' kéka ie'pa shké'uk. Ie' e' tēwā iski iwōtsa méwāitō íyök kī. ²Ie' tò iché ie'pa a:

—A kèkèpa, ye' kköchò a' a tò a' kapóro ye' ska'. Ee a' klò skuòmi etä bule bla'mi a' mi'mine.

Ie'pa iiuté:

—Au. Kè be' tkinuk. Sa' kapómi u'rki.

³Erè Lot kköché taië ie'pa a. Bata ekkè tã ie'pa míyal ie' u a. Mik ie'pa dewa weshké, etä ie' tò ie'pa a chké yulé buaë. Pan kè wötuule iwölöwōkã wa ese yuéitō ie'pa a. Ie'pa chké.

⁴Kam ie'pa kapòlur e' yökí Sodoma wakpa wëpa debitu taië. E'pa tò Lot u kköiwëwā shkit. Ie'pa ulitane, duladulapa dò kèkèpaë, e'pa kulémi Lot wōa.

⁵Ie'pa tò ichaké aneule:

—Í'ne wëpa bōl debitu be' u a' zwé e'pa? ¡Ie'pa yólur íe sa' a' u'rki as sa' serka ie'pa tã kèsik wa!

⁶Lot e' yéttsa ttök ie'pa tã. Ukkö wötëwāitō buaë itsikka. ⁷Ie' tò ie'pa a iché:

—A yamipa, ye' kköchò a' a tò i sulu e' kè wamblar ie'pa tã. ⁸Ye' alà busipa tulur bōl kam ser wëpa tã, e'pa yekeluryō a' a as a' tò iwamblō ie'pa tã wes a' kī ikiane es. Erè kè i wamblar sulu ye' pakökwakpa dewa ye' ska', e'pa tã.

⁹Erè ie'pa iiuté:

—¡Be' e' skóu bánet! Be' kè dör ká i' wak. Be' kè a' i' yénuk sa' a. ¡E' kuëkí be' we'ikeraë sa' tò ie'pa se tsata!

E' ukuökí tã iwe'ikémi ie'pa tò tã idemirak u wékkö batsökök. ¹⁰Etä Lot pakökwakpa ulà tiëwā u'rki ukkō a Lot tsëwā weshké. Etä ie'pa tò ukkō wötëwā. ¹¹Pë' sulusi kōs wōbla sulu'wélur ie'pa tò, kè wawëneia. Duladulapa dò kèkèpaë e'pa kōs wōbla sulurulune. E' kuëkí ie'pa shtrinewā ukkō yulök. Kè ie'pa wā ikune. ¹²⁻¹³Lot pakökwakpa tò iché iã:

—Taië ká i' wakpa kkatëne e' tté demi Jehová wō kī. E' kuëkí sa' patkéitō ie'pa eukwa. Ie'pa ewëkewa sa' tò yës. E' kuëkí be' yamipa ekká kī tso' ká i' kī, e' tã e'pa yólur. Be' alà duladulapa tã' ö be' alà busipa tã' ö be' nuakipa tã', ö be' yamipa skà tso' ká i' kī, e' tã ¡yólur bet tsúmi kamië!

¹⁴Etä Lot miã wëpa tté meule senukwā ila'r busipa tã e'pa weblök tã iché iarak:

—¡A' e' kōka! ¡A' yúshka! Jehová tò ká i' ewëkewa.

Erè ie'pa tò ibikeitsé tò ie' kalöke ie'pa tã. ¹⁵Ká ñirketke, e' ulatök tã Skèköl biyöchökwakpa tò iché Lot a:

—Sa' tò ká i' ewëkewa. Kè be' duakwa, e' tã ¡bet, be' e' kōka! ¡Be' alaköl ena be' ala'r busipa tsúmi!

¹⁶Erè ie' e' ukeia enaë. Erè Jehová er buaë ché ie' a, e' kuëkí Skèköl biyöchökwakpa tò iklō'wëwā iulà a yéttsa. E' sù ñies ilaköl ena ilà busipa yélur ie'pa tò Sodoma a itsatkoie. ¹⁷Mik ie'pa tò iyéttsarak bánet etä Skèköl biyöchökwakpa tò iché ie'pa a:

—¡A' tunú as a' tsatker! ¡Kè a' ká i' saukia tsikkane yës! ¡E' sù kè a' e' wöklö'uk kakkue i' kī! ¡A' éna e' tsatkak, e' tã a' yúshka etkëme kabata a!

¹⁸Erè Lot tò iché iã:

—¡A kèkèpa, au, a' we'ikëyö! ¹⁹A' tò ye' kimé taië. A' tò ye' tsatké duōwā ulà a, erè kè ye' shkak kabata a. Ye' ibikeitsé tò i sulu datse ká i' eukwa, e' tò ye'

kuëmi ñala kî etä ye' duöwami. ²⁰Ká tsitsir tso' íe tsînet, ee ye' tkòshkarmi. Kāwō mú ña shkōwa ee e' tsatkoie. Moki e' dōr ká tsir.

²¹Etä ie'pa eköl tö iiüté:

—Ye' be' ttò tsé, e' kuekî yō iweke wes be' tö ye' a ikié es. Ká chébō ye' a e' kē ewēku'wayō. ²²Erē be' yú etkēme ee. Kē ye' a ì wamblēnuk kam be' dōmi e' dalewa.

E' kuekî ká e' kiē Sóar.^q

²³Mik ká ñine etä Lot demi Sóar. ²⁴Etä azufre wōnarke bö'ie e' patkébitu Jehová tö taiē Sodoma ena Gomorra kî. ²⁵Ká e' wakpa ewēwa bö' tö yēs. Ñies dalikua kōs tskirke ká e' kî e' ñanewa sera. ²⁶Erē Lot alaköl dami itōkî. E' tö ká suē itsikka. Bet ie' yōnane dayē wōsiie shkē'ka.

²⁷Bule es bla'mi tā Abraham míane wē ikapaké Jehová tā ee. ²⁸Sodoma ena Gomorra kî suētō tā ishklé batróke taiē wes tē blublu ña'wēsō es. ²⁹Es Skéköl tö ká e' wakpa ewēwa. Erē ì kî' Abraham tö ie' a, e' ska' ie' er de, e' kuekî ie' tö Lot tsatkée.

Lot alà busipa alà kēká ie' tā

³⁰Sodoma ena Gomorra ewēwa Skéköl tö, e' ukuōkî tā Lot suane senukia Sóar. E' kuekî imía senuk kabata a ila'r busipa bōl tā. Ee ie'pa mañal sené ákuk a.

³¹Ká et tā ilà busi kibi tö iché itsirla a:

—Se' yē kënewatke etä kē wē wēpa tā' senuk se' tā wes alakōlpa malepa wēpa tā' es. ³²E' kuekî se' yē ttōkasō blo' wa etä se' ser ie' tā, etä es se' ulā a alà dōmi.

³³E' nañewe tā ie'pa tö iyē ttēká blo' wa taiē, etä ilà busi kibi ék sené ie' tā. Erē ie' tteke blo' tö taiē, e' kuekî kē ie' éna ì añaia. ³⁴Bule es tā ilà busi kibi tö iché itsirla a:

—Bō ittšō, ye' sené se' yē tā. I'ñe nañewe iskà ttōkasō blo' wa. Etä be' senū ie' tā. Etä es se' bōl ulā a alà dōmi.

³⁵E' nañewe tā ie'pa tö iyē skà ttēká blo' wa. Etä ilà busi tsirla sené ie' tā. Erē ie' tteke blo' tö taiē, e' kuekî kē ie' éna ì añaia. ³⁶Es ilà busipa bōl e' bukluwéka iyē wa. ³⁷Etä ikibi ék alà kune kiē mékaitō Moab. I'ñe tā Moab aleripa datse e' batamik. ³⁸Ñies itsirla de alàē, kiē mékaitō Ben-amí. I'ñe tā amonwak datse e' batamik.

Abraham ena Abimélec

20 ¹Abraham e' yéttšā Mamré a, míā tkörō ká kiē Négueb ee. Etä ie' e' tséat senuk ká kiē Guerar ee. Guerar ate Cadés ena Sur e' shūshaē. ²Ie' tö ká e' wakpa a iché tö Sara dōr ie' kutā. Ká e' blú kiē Abimélec, e' tö Sara tsuk patké alakōlie e' a. ³Erē nañewe tā ie' kapowā e' dalewa, Skéköl tté ie' tā kabsuē a tā iché ia:

—Alaköl tsuk patkébō e' wēm tā, e' kuekî be' duöwami.

⁴Erē kam ie' ser Abraham alaköl tā, e' kuekî ie' iiüté:

—A kēkēpa, ye' kē kî e' nuí ku' ¿wes e' ttēwamibō? ⁵E'ma Abraham wák tö ye' a iché tö alaköl e' dōr ie' kutā. Ñies ilaköl tö ye' a iché tö Abraham dōr ie' akē. E' kuekî ye' tö ì kōs wē er bua' wa. Kē ye' wā iwamblēne er sulu wa.

q 19.22 Sóar: Hebreoie ká kiē e' wā kiane chē ká tsir.

⁶Skëköl tō iskà iutêne kabsuë a tã ichéitō iã:

—Ye' éna iane buaë tō be' tō iwé er bua' wa. E' kuekî kè ye' wã be' kàne ie' kōkwã as be' kè tō ì sulu wamblò ye' kî. ⁷Abraham dör ye' tteköl, e' kuekî bet be' yú ilaköl mukne iã. Ie' tō ye' a ikieraë as be' seriã ttsë'ka. Erë be' kè dë'ne imukne, e' tã be' ena be' yamipa kōs duöralur.

⁸Bule es bla'mi tã Abimélec shkëne ikanë mësopa kiéitō tã ì suéitō kabsuë a e' kōs pakéitō ie'pa a. Mik e' ttsé ie'pa tō etã taië ie'pa suanékã iyökî.

⁹Etã Abimélec tō Abraham kié tã iché iã:

—¿Iók be' tō iwamblé sa' tã es? Be' kuekî Skëköl tō sa' pauñé ewëwa, erë Skëköl tō sa' pauñé es, etã ¿ì sulu wambléyö be' tã? Ýyi ese kè kawö tã' wamblénuk. ¹⁰Be' tō ì sulu wamblé ye' tã, etã ¿ì dör iwã?

¹¹Abraham tō iüté:

—Ye' tō ibikeitsé tō kã i' kî kè yi tō Skëköl dalöieta'. Ye' suane dö' a' ye' ttëwã ye' alaköl yottsã ye' ulã a. ¹²Erë iyëne tō ie' dör ye' kutà. Ie' yé dör ye' yé, erë ie' mì kè dör ye' mì. Ñies ie' dör ye' tayë. ¹³Mik Skëköl tō ye' a iyë' tō be' e' yóttšã be' yé kã a, etã yö iché ye' alaköl a: “Kã wañe wé se' demi, etã ichó tō ye' dör be' akë.”

¹⁴Etã Abimélec tō Sara méne iwëm Abraham a. Ñies iyiwak kakméitō Abraham a obeja ena baka. Ñies kanë mësopa kakméitō ie' a wëpa ena alakölpa. ¹⁵Etã ie' iché Abraham a:

—Ye' kã saü seraã wé wa be' wöbatse e' kî be' yú senuk.

¹⁶Etã Sara a ichéitō:

—Ye' tō inuköl wömulë kakmé be' akë a döka mil ekkë. E' dör ì sulu wambléyö be' tã be' wakpa ulitane wöã e' patuöie. Es be' kè jaëneia.

¹⁷Etã Abraham tō Skëköl a ikié tō Abimélec ena ilaköl duöke, e' bua'üne. Etã Skëköl tō ie'pa bua'wëne. ¹⁸Alakölpa kōs tso' Abimélec u a, e'pa shü mo'wã Jehovah tō as kè idöiarak aläë Sara kuekî. Ie'pa kōs shü wötséene Jehovah tō.

Sara alà kékã Abraham a

21 ¹Ýyë' Jehovah tō Sara a tō be' alà kōrakã, e' wã tka wës iyëne bak es. ²Erë Sara ena iwëm dör kékëpalatke, erë ie' dunekã e' wã kune. Alà e' kune mik Skëköl tō ikëwö yë' ie' a etã. ³Sara alà kune wëm e' kië mékã Abraham tō Isaac. ⁴Mik Isaac kî kã de pāköl, etã Abraham tō itóttola kkuölitla téé tsir wës Skëköl tō ie' a iyë' es. ⁵E' këwö ska' tã Abraham kî duas tso' cien eyök (100). ⁶Etã Sara tō ibikeitsé: “Skëköl tō ye' jañawékã. Mik sulitane wã ijchënewã tō ye' de aläë etã taië ie'pa jañumi ye' tã. ⁷Kam ye' alà kōkã etã kè yi a iyënik tō ye' dōmi aläë. Erë i' tã ye' alà kékã Abraham a, ie' kënëwatke etã.”

Agar ena Ismael uyéttšã bānet

⁸Etã Abraham alà Isaac de bërie tã itsu'batsée e' këwö tkö'wé Abraham tō taië. ⁹Etã Sara tō isuë tō Abraham alà kune egiptowak kië Agar e' tã kië Ismael, e' tō Isaac wayueke suluë. ¹⁰E' kuekî Sara miã ichök Abraham a: “Ì kōs tso' be' wã mē se' alà Isaac a, e' kè kawö tã' blaté se' kanë méso e' alà a. E' kuekî iyuóshkar aläë.”

¹¹Ismael dör Abraham alà ñies e' kuekî ì ché Sara tō e' tō ie' eriawé taië. ¹²Erë Skëköl tō iché iã: “Be' aleripa chökke e'pa döraë Isaac wa. E' kuekî kè

be' tkinuk be' alà kibi ék kī ena imi kī. Ì kōs ché Sara tō e' ú. ¹³ Be' alà kune a' kanè méso ta, ñies e' aleripa alōweraēyō taiē, ie' dōr be' alà e' kuekī.”

¹⁴ Etā bule es bla'mi ta Abraham tō Agar a chké mé. Ñies di' méitō iā iyiwak kkuölit yöule di' tsoie ese a. E' tiékā ie' tō sēraa itsi kī ta iyiweshkar ilà Ismael e' ta. Agar mīa shkēmi ēanas wé kē yi serku' ese ska' ká kiè Beerseba e' ēkā.

¹⁵ Mik idi' enewa, etā ilà tkésēritō kal dikīa. ¹⁶ Ie' kē kī ilà kiane suē duōkwā, e' kuekī imīa e' tkésēer kukuie. Mik ie' e' tkésēer iskī etā ilà iēmi.

¹⁷ Ilà iuke e' ttsé Skēköl tō ta bet Jehová biyōchōkwak bua'ie e' tō Agar a ichaké ká jai a: “A Agar wes be' de? Kē be' suanuk. Be' alà tkēr iuk e' ttsé Skēköl tō. ¹⁸ Be' yú be' alà yulök. Ikókā ulā a kē arwa. Ye' tō ie' aleripa alōweraē taiē.”

¹⁹ Etā Skēköl tō Agar a di' tum kkaché et. Ie' mīa di' e' tsuk, iyiwak kkuölit a e' méitō Ismael a yē. ²⁰ Skēköl tō Ismael kkō'né buaē. Ie' talane sené ká wé kī kē yi ku' kiè Parān eē. Ie' de sulēname buaē. ²¹ Ie' kibine ta imi tō iulabatséwa alaköl dōr egiptowak ese ta.

Abraham ena Abimélec tō kawō mé ñi a

²² E' kéwō ska' ta blu' kiè Abimélec mīa ttök Abraham ta. Ie' ñippōkwakpa wōkir, kiè Ficol, e' mí ie' wapie. Etā Abimélec tō iché Abraham a:

—Sa' wā ijcher tō Skēköl be' kimeke taiē ì kōs wekebō e' wa. ²³ E' kuekī be' ttē mú ye' a iē Skēköl wō wa tō be' kē tō ì sulu wamblepa ye' kī ñies ye' ala'r kī ena ye' aleripa kōs e'pa kī. Be' ttē mú ye' a tō be' er bua' chōraē ye' a wes ye' er buaē ché be' a es. Ñies be' ttē mú ye' a tō be' er buaē chōraē ká i' wé be' serke e' wakpa a.

²⁴ Abraham tō iiuté:

—Tó. Es ye' ttē mé be' a.

²⁵ Erē Abimélec wakpa tō di' tum biule yē'ttsa et Abraham wakpa ulā a. E' chaké Abraham tō ie' a. ²⁶ Ie' tō iiuté:

—Erpa be' ye' tkiwēwā ttē e' wa. Kē bö ichópa ye' a, e'ma kē ye' wā ijcher. Brör çyi tō e' wamblé be' kī?

²⁷ Abraham tō baka ena obeja kakmé Abimélec a etā ie'pa bōl kawō mé ñi a. ²⁸ E' ukuōkī ta Abraham tō iobeja alakīpa pupula e' dapa'wé dōkā kuktō ek tsjíní. ²⁹ Mik e' suē Abimélec tō etā ie' tō Abraham a ichaké:

—¿Ì kuekī be' iyiwak kuktō dapa'wé ek tsjíní?

³⁰ Abraham tō iiuté:

—Iyiwak kuktō, e' meke ye' tō be' a iwā kkachōie tō mokī ye' tō di' tum e' bi'.

³¹ Ie'pa bōl kawō mé ñi a eē e' ukuōkī ká e' kinewā Beerseba.”

³² Ie'pa kawō mé ñi a, e' ukuōkī ta Abimélec ena Ficol e'pa biteyal filisteowak ká a. ³³ Etā Abraham tō kal kuá kiè tamarisco ese kuatké elka Beerseba. Eē ie' tō Jehová dōr Skēköl yöbiē e' dalöié. ³⁴ Eē ie' sené ká taiē filisteowak ká a.

Skēköl tō Abraham ma'wé ilā wa

22 ¹ E' ukuōkī ta Skēköl tō Abraham ma'wé tō mokī ie' tō idalöieta'. Ie' chakéitō:

r 21.31 Beerseba: Hebreoie ká kiè e' wā kiane chē ttē mēne ñi a e' di' tum biule ö Obeja kuktō e' di' tum biule.

—A Abraham.

Abraham tò iiuté:

—¿?

²Età Skèköl tò iché ià:

—Be' alà eköl è kiè Isaac e' dalër be' éna taië, e' tsúmi Moria. Mik be' demi eë, età ye' tò be' a kabata kkacheke, e' ki be' alà ttówa tà ina'úwa ye' a ye' dalöioie.

³Bule es bla'mi tà Abraham e' kéka tà burro payuéitö. Bö' jchéitö tsèmi. Età ie' mía wé Skèköl tò ie' a iyë' eë ilà ena ikanè mésopa bôl e'pa tà. ⁴E' böiki es tà Abraham tò ká yëne ie' a e' kí sué kamië. ⁵Età ie' tò iché ikanè mésopa a:

—Íe a' e' tsúat burro i' tà. Ye' ena ye' alà, sa' micho kabata jai a Skèköl dalöiök, e' wa sa' döne.

⁶Età Abraham wà bö' mí e' ppékaitö Isaac kuli' ki. Tabela ena bö'ka bö' batsoie e' mí Abraham wà. Età imíyal nita. ⁷Età Isaac tò iché iyé a:

—A, yéwö.

Abraham tò iiuté:

—A alà, ¿i kiane be' ki?

Isaac tò iché ià:

—A Yéwö, bö' tso' se' wà, nïes bö'ka, erë ¿wé obeja pupula ttekewà Skèköl a e'?

⁸Iyé tò iiuté:

—A alà, Skèköl wák tò e' meraë se' a.

Ie'pa mir nita. ⁹Mik ie'pa demi wé Skèköl tò iyë' Abraham a eë, età Abraham tò ák kataté et ká'ie. E' ukuöki tà ibö' dapa'wéka ká' e' ki tà ilà klö'wéwaitö payuéwa mékaitö bö' bata ki. ¹⁰⁻¹¹Ie' tabela klö'wéwa ilà ttowa ña'wé Jehovah a. E' wösha tà Jehovah biyöchökwak bua'ie e' tò Abraham chaké siwa' ki:

—iA Abraham, a Abraham!

Ie' tò iiuté bet:

—¿?

¹²Jehová biyöchökwak bua'ie e' tò iché ià:

—iBe' alà kè shká'war, kè ittarwá! Be' wák alà eköl ème e' kè kkëone be' wà ye' yökí. E' wa ye' wà ijcher tò moki be' tò ye' dalöieta' taië.

¹³E' wösha Abraham tò isué tò obeja wë'ne e' malitséwa idula' a kal tsitsir chale a. Ie' tò iyiwak e' klö'wéwa jché ña'wéwa ilà skéie Jehovah dalöioie. ¹⁴Ie' tò ká e' kiè méka i' es: “Í kiane se' ki e' mera Jehovah tò.” E' kueki i'ne tà se' tò ichekeia: “Í kiane se' ki, e' merdaë se' a Jehovah kébata a.”

¹⁵⁻¹⁶Jehová biyöchökwak bua'ie e' tò Abraham skà kié ká jai a tà ichéitö ià:

—Jehová tò iché: 'Buaë be' tò ye' dalöieke, be' alà eköl è, e' métsabö ye' a.

¹⁷E' kueki ye' er buaë chöraë be' a taië. Be' aleripa alöweraëyö taië wës bëkwö tso' taië ká jai a es, wës tsa'wö tso' taië dayë kkömik es. Nïes ie'pa e' alöraká ibolökpa ki kekraë. ¹⁸Be' tò ye' ttö dalöié, e' kueki be' aleripa batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a.'

¹⁹Età Abraham biteane wé ikanè mésopa atéat eë tà imíyal seraá nita dömine Beerseba wé ie' serke eë.

Nahor ala'r

²⁰⁻²³E' ukuöki tà biyö debitü Abraham ki tò ie' èl kiè Nahor, e' alaköl kiè Milcá, e' ala'r de pàköl (8). E' alà ko'k kiè Uz. Imalepa kiè dör Buz, Quemuel, e' dör Aram yé, Quésed, Hazó, Pildás, Idlaf ena Betuel e' dör Rebeca yé.

²⁴ Nahor alaköl skà tso' kiè Reumá, e' tã ie' ala'r kékã tkël. E'pa kiè dör Teba, Gáham, Tahas, ena Maacá.

Sara blënewa

23 ¹ Mik Sara kî duas tso' cien eyök kî dabom böyök kî kul (127), ² etã ie' blënewa kã kiè Quiriat-arbã atë Canaán eë. Nies kã e' kiè Hebrón. Abraham schöne e' ieitséitö siarë. ³ Ie' tkër idëütö nu o'mik e' e' kékã tã imía ttök hititawakpa tã, tã ichéitö ie'pa a:

⁴ —Eré ye' dör kã kuã'kî wak serke a' shua e' è, erë kã wataú ña pöie ye' dëütö blowa.

⁵ Ie'pa tö iüté:

⁶ —A kékëpa, be' we'ikè sa' tö, sa' ttö ttsó. Sa' a tã be' dör kékëpa taië e' serke sa' shua. E' kuëkî be' dëütö nu bló sa' pö bua'ie ese a. Sa' ulitane kè tö ichëpa be' a tö kè iblar sa' pö a.

⁷ Ie' e' duékã ie'pa wörkî tã ie' e' tkéwã kuchë kî ie'pa dalöiök ⁸ tã ichéitö ie'pa a:

—Mokî a' kî ikiane tö ye' dëütö nu blëwayö ⁹ ie' a' kã a, e' tã wëm kiè Efrón dör Sóhar alã, e' a' ichó ⁹ tö ákuk tso' ie' kã kkö a kiè Macpelá e' wataútsa ye' a ye' yamipa pöie. Ye' tö ipatuëmi ie' a kôs ituë ekkë. Es ákuk e' atë ye' ulã a a' shua.

¹⁰ Etã Efrón dör hititawak e' tkërñak ie'pa shua, e' tö Abraham iütë darërë as iyamipa ena kôs daparke kã e' wékkö a e'pa tö ittö ttsó. Ie' tö iché Abraham a:

¹¹ —A kékëpa, kè ye' tö ákuk watuepa be' a. Kã e' ñies ákuk tso' ia, e' kakmekeyö be' a é. Ye' yamipa kôs tso' ¹² ie' e'pa tö ye' ttö ttsé tö kã e' kakméyö be' a. Be' dëütö nu bló eë.

¹² Erë Abraham e' tkéwãne kuchë kî kã e' wakpa wörkî ¹³ tã ichéitö ie' a sulitane wörkî:

—Ye' ttö ttsó. Be' pablëyö tö kã e' ské klö'ú ye' ulã a. E' ukuöki ye' dëütö nu blekewayö.

¹⁴ Ie' tö iüté:

¹⁵ —A kékëpa, ye' ttö ttsó. Kã e' ské dör inuköl wömule dökã cien tkëyök (400), erë inuköl ekkë è, kè e' kî se' tkinuk. Be' dëütö nu bló eë.

¹⁶ Etã kôs ie' tö kã ské ché imalepa wörkî e' mène buaë Abraham a, ekkë patuéttsaitö. ¹⁷⁻¹⁸ Es Efrón kã tso' Macpelá atë Mamré diwö tskirke e' ëkã e' de Abraham ulã a iákuk tã ena kal tso' kôs ikî e' tã. Hititawak ena sulitane dami kã e' wékkö a e'pa kôs dör kã tõe e' ttekölpa.

¹⁹ E' ukuöki tã, Abraham tö idëütö nu bléwã ákuk tuéitö Macpelá eë. Kã e' atë Mamré atë Canaán e' o'mik tsinet (Mamré kiè ñies Hebrón). ²⁰ Kã e' watuéttsa ie' a hititawak tö. Es kã e' ena ákuk e' de Abraham ulã a iyamipa pöie.

Abraham tö alaköl yulök patké Isaac a

24 ¹ Abraham dewã kékëpalaie. Ie' a' Jehová er buaë ché íyi ulitane wa. ² Kã et tã ie' tö ikanè méso kibi kié. E' dör ie' íyi kôs e' kuëblu. Ie' tö iché ia:

s 23.16 Es ie'pa wöblar íyi watauk ñi a. Eré Efrón tö iché tö kã e' kakméitö Abraham a erë e' kè yëne. Nies e' ane Abraham éna, e' kuëkî ie' tö Efrón patuë bèrë kôs Efrón ie' a iché ekkë.

—Be' ulà múwā ye' tu' dikia iwà kkachoie tō moki ì kiekeyō be' a e' waweraëbö. ³Jehová dör ká jaì ena ká i' e' Këköl e' wörki be' ttè mú ye' a mokië tō ye' alà kè kar senukwā Canaán íe se' serke e' alékölpa ta. ⁴Be' yú ká wé ye' manét ee, etā ee alaköl yulók eköl ye' yamipa shuā senukwā ye' alà ta.

⁵Ie' tō iüté:

—Dö' alaköl kè bitu ye' ta, e' ta ¿wes ye' iwëmi? ¿Buaë idir be' a tō be' alà mi' ye' wā dò wé be' manét ee?

⁶Ie' iüté:

—¡Au, kè ye' alà tsarmi ee! ⁷Jehová dör ká jaì Këköl, e' tō ye' yë'ttsa ye' yé u a ena ye' yamipa ká a. Ie' tō ittè me' ye' a tō ká i' meraëitō ye' aleripa a. Ie' tō ibiyöchökwak patkeraë be' kimuk alaköl tsukbitu ye' yàkie. ⁸Alaköl kè shkak be' ta, e' ta kè be' tkinuk. Kè be' kàne iskà yulók. Erè kè ye' alà tsarmi ee.

⁹Etā ikanè méso ulà méwā ie' tu' dikia ta ittè mé iā tō iweraë wes iuk patkéitō es. ¹⁰E' ukuöki ta ie' tō iwökir iyi qos bua' bua, ese shtë tsëmi kakkè. Ekkè qos payuéitō iyiwak kiè kameio e' ki dökā dabop. Etā ie' mīā iyiwak wëttsë tkörö Nahor atē Mesopotamia ee. ¹¹Mik ie' demi tsinet Nahor, etā ká tuirketke. Diwö ekkè ta ká e' alékölpa mi'ke di' tsuk. E' wöshā ta ie' de di' tum biule e' kkömik ta ikameio kéitō e' tulökser enuk ee. ¹²Etā ie' tō iché Skëköl a: “A Jehová, be' dör ye' wökir Abraham e' Këköl. Ye' kimú i'ñe ñies er buaë chö ye' wökir a. ¹³Íe di' tum biule o'mik ye' e' tsukeat bërber è ká i' busipa tso' di' tsuk e' dalewa. ¹⁴Kawö mú ña tō wéne ék a ye' iché: ‘Be' kakö' ówa ye' a di' kakkú yè', as e' tō ye' iütö: ‘Be' di' yó ñies be' kameio a ikakmekeyö.’ Es ye' éna iane tō e' ék shushtë be' tō Isaac a alakölie. Es ye' wā ijchermi tō be' er bua' ché ye' wökir a.”

¹⁵Etā kam ì chekeitō e' or, etā ie' isué alaköl datse eköl kakö' bune kuli' ki di' tsoie. E' dör Rebeca, ie' dör wëm kiè Betuel e' alà busi. Betuel mi dör Milcá ena iyé dör Nahor. Nahor dör Abraham èl. ¹⁶Rebeca dör busi buaala kam iser wëm ta. Ie' mīā döttsa di' tum biule e' a ikakö' wà iök. ¹⁷Mik imítke etā Abraham kanè méso tunemi itöki ta iché iā:

—Be' we'ikëyö, di' dami be' wā e' kakkú ña yè.

¹⁸Ie' tō iüté,

—A këkëpa, be' di' yó.

E' bet ie' kakö' éwa klöwéwā ulà a ta di' méitō iā yè. ¹⁹Mik ie' di'yé one ta Rebeca tō iché iā:

—Ye' mí di' tsuk ñies mè be' kameio a.

²⁰Bet ikakö' wā ka'wéitō wé iyiwak di'yöke e' a ta imí di' kí tsuk iyiwak a. Es iwëitō kameio ulitane a. ²¹E' dalewa Abraham kanè méso tso' isaük bërè, wā dör tō ie' ki ikiane jchenowā yësyësë tō Jehová tō ie' kimé ì dalërmik ie' shkò e' wa as idöttsa buaë ö au. ²²Mik kameio di'yé one, etā ie' tō ula'tsio sù es dör gramo teröl ese tkéwā busi yik a. Ñies ulaio méitō böt, e' es dör cien gramos tsatā. ²³Etā ie' tō iché iā:

—Be' we'ikëyö, ichö ña ¿Yi alà busi be' dör? ¿Ye' chömi i'ñe nañewe be' yé u a kapökrö ye' kanè mésopa ta?

²⁴Ie' iüté:

—Ye' dör Betuel alà busi, e' dör Milcá ena Nahor alà wëm. ²⁵Sa' u a a' chömi. Ñies a' kameio a chké tso'.

²⁶Etā Abraham kanè méso e' tkéwā kuchë ki Jehová dalöiök ²⁷ta ichéitō: “Jehová dör ye' wökir Abraham e' Këköl. E' kikökka ye' tso'. Këkraë ie' tō ye'

wökir Abraham kimeke buaë. Këkraë ie' er buaë chöke ye' wökir a. Ie' wa ye' debitu buaë ñala kî dô íe ye' wökir yamipa u a. E' kueki ikikékayö.”

²⁸ Rebeca tunemi shkaläläë imì u a ì kôs tka ie' ta e' pakök. ²⁹⁻³⁰ Ie' akë kië Labán, e' tò ula'tsio sué ena ulaio sué ikutä ulä a. Ñies ì ché Abraham kanè méso tò e' tté ttséitö. E' kueki ie' bitea ñaletsuk di' tum biule a. Ie' de Abraham kanè méso ska' e' tso'ia ikameio ta di' tum biule ska'. ³¹ Eta Labán tò iché ia:

—Jehová tso' be' ta buaë. ¡Mishka ye' ska'! ¿Wes be' e' tsukeat ur'ki? Ye' u kanewétke be' a ñies kameio a.

³² Es Abraham kanè méso bitea ie' ta. Eë ie' tò dali tso' kameio kî e' éwa ta itiéitö. E' ukuöki ta ie' wa di' debitu Abraham kanè méso a ena iwapiepa a klò skuoie.

³³ Mik ie'pa tò itié, eta Abraham kanè méso tò iché:

—Kë ye' chköpa kam ye' tò iók ye' debitu e' wä pakö a' a eta.

Labán tò iiuté:

—E'ma ichó. ¿ì dör iwä?

³⁴ Ie' tò iché:

—Ye' dör Abraham kanè méso. ³⁵ Jehová tò ikimé taië. Ie' tò iblu'wé taië. Obeja, baka, orochka, inukölchka, kanè mésopa wëpa ena alakölpa, kameio ena burro, e' kôs méitö ia taië. ³⁶ Ñies ilaköl Sara e' tò alà mé ia eköl wák wëm ikënewatke eta. Ì kôs tso' ye' wökir wa e' méitö ilä a. ³⁷ Ie' tò ye' ké tté muk ie' a. Ye' a ichéitö: 'Ye' alà kè kar senukwa Canaán wé ye' serke e' alékölpa ta. ³⁸ Be' yú wé ye' yépa tso' eë ta alaköl yulö eköl ye' yäkie ye' ditséwö shua.' ³⁹ Ye' tò iiuté: 'A ye' wökir Abraham, ¿dö' alaköl kè bitu ye' ta?' ⁴⁰ Ie' tò ye' iuté: 'Këkraë ye' serke buaë Jehová wöa, e' kueki ie' tò ibiyöchökwak patkeraë be' ta as be' kawö tkö buaë ñala kî, ñies as alaköl kùbö ye' yäkie ye' yamipa ye' yé wa e'pa shua. ⁴¹ Erë ye' yamipa kè éna ilä busi patkak be' ta, e' ta kè be' tkinuk. Kè ì tté ta'ia be' kî.'

⁴²⁻⁴⁴ "E' kueki ye' debitu i'ñe di' tum biule ska'. Eë ye' tò ikié Jehová dör ye' wökir Abraham e' Këköl e' a: 'tò mokî be' ye' kimeke alaköl yulök ye' wökir Abraham yäkie, e' ta as e' bitu ye' ska' íe di' tum biule ska'. Mik ye' tò ie' a di' kak kié, eta as imùitö ye' a ena ichòitö: Ñies ye' tò be' kameio a ikakmeke. Es ye' isuëmi tò alaköl e' shushtë be' tò ye' wökir yäkie.' ⁴⁵ Mik e' chekeyö e' erketke, eta ye' isuë tò Rebeca datse ikakö' bune ikuli' kî. ⁴⁶ Mik ie' di' yinetke eta ye' tò ie' a iché: 'Be' we'ikèyö, di' dami be' wa e' kaktú ña yè.' E' bet ikakö éwaitö ta ichéitö: 'Be' di' yó. Ñies imekeyö be' kameio a.' Ie' ye' a di' mé ñies ye' kameio a. ⁴⁷ E' ukuöki ta ye' tò ie' a ichaké: '¿Yi alà busi be' dör?' Ie' iiuté: 'Ye' dör Betuel alà busi e' dör Nahor ena Milcá alà.' Eta ula'tsio sù e' tkéwayö iyik a ena ulaio tkéwayö böt iulä a. ⁴⁸ E' ukuöki ta ye' e' tkéwa kuchë kî ta Jehová dalöiéyö. Ie' dör ye' wökir Abraham e' Këköl e' kîkékayö. Ie' wa ye' debitu buaë yësyësë busi shukititö ye' wökir yamipa shua ilä a e' ska'. ⁴⁹ Es ¿a' er buaë chöke ye' wökir a? ¿A' e' chöke ikimuk er bua' wa? Ichó ña i' ta yësyësë ima a' tò iché, es ye' éna iarmi tò ì wëmiyö."

⁵⁰ Eta Labán ena Betuel e'pa tò iiuté:

—E'ma i' kôs debitu Jehová ttö wa. E' kueki kè wes sa' a ì onuk. Kè sa' a ì yënuq yës. ⁵¹ I' Rebeca. Itsúmi be' wökir a senukwa ilä ta wes Jehová kî ikiane es.

⁵² Mik Abraham kanè méso tò ttè e' ttsé, età ie' e' tkéwə kuchē kī iwōtsə méwə íyök kī Jehová dalöiök. ⁵³ E' ukuöki tã ie' tò íyi yöule orochka wa ena inukölchka wa ñies datsi' bua' bua e' taië yélur méitö Rebeca a. Ñies ie' tò ikakmé Rebeca aké a ena imì a. ⁵⁴ E' ukuöki tã ie' ena iwapiepa chké di'yé tã ikapere eē. Bule es tã iti'nerak tã Abraham kanè méso tò iché:

—Ye' míane ye' wökir ska'.

⁵⁵ Erë Rebeca aké ena imì e'pa tò iché iā:

—Rebeca kē tsarmi bet. Kawö mú ie' a as ie' e' tsüat sa' tã ká dabop, e' wa wē be' wə imi'mi.

⁵⁶ Erë ie' tò iché ie'pa a:

—Kē ye' wöklö'ukia a' tò. Jehová tò ye' kímé as ì qos döttsa buaë ye' a. E' kuēki ye' ómi ye' wökir u a.

⁵⁷ Ie'pa tò iiüté:

—Sa' mí Rebeca kiök chaké žima ichèmiitö?

⁵⁸ Età Rebeca kiérakitö tã ichakérakitö iā:

—A Rebeca žbe' shkak wēm i' tã?

Ie' tò iiüté:

—Tó.

⁵⁹ Es ie'pa tò Rebeca ena alaköl tso' ie' kkönuk kekraë e'pa a kawö mé as imi'rak. Ñies Abraham kanè méso ena iwapiepa qos e'pa a kawö mérakitö as imi'rak. ⁶⁰ Ie'pa mitke tã Rebeca yamipa er buaë ché ie' a ttè i' wa:

“A sa' yami,

As be' alör taië shüteë.

As be' aleripa e' alöka ibolökpa qos kī.”

⁶¹ Età Rebeca ena ikanè mésopa e' tuléka ie'pa kameio kī tã imíyal Abraham kanè méso itöki.

⁶² E' kéwö ska' tã Isaac serke Négueb wé di' tum biule tso' kiè “Skököl tso' e' tò ye' sueke” eē, e' dene iyé ska'. ⁶³ Tsáli tã Isaac e' yéttsa shkök kabikeitsörami. E' wösha tã ie' isué tò kameio datse tseë. ⁶⁴ E' wösha Rebeca tò ie' sué ñies tã ie' e' éwa kameio kī. ⁶⁵ Rebeca tò ichaké Abraham kanè méso a:

—ŽWēm doā wī se' kke, e' dör yi?

Ie' iiüté:

—E' dör ye' wökir Isaac.

Età Rebeca wö pabakéwə datsi'tak wa.

⁶⁶ Abraham kanè méso tò ì qos tka ie' tã e' paké Isaac a. ⁶⁷ E' ukuöki tã Rebeca mítser Isaac wə imì Sara blénewə e' u a. Es Isaac senéwə ie' tã. Isaac éna Rebeca dalër taië, es ie' er pabléne imì blénewə e' kuēki.

Abraham ena Queturá e'pa aleripa

25 ¹ Abraham alaköl ské tséwə kiè Queturá. ² Ie' ala'r kéka Abraham tã wəpa dōka teröl. E'pa kiè dör Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac ena Súah. ³ Jocsán dör Sebá ena Dedán, e'pa yé. Dedán aleripa e' ditséwö dōka mañal kiè asurwak, letuswak ena leumwak. ⁴ Madián ala'r wəpa kiè Efá, Éfer, Hanoc, Abidá ena Eldaá. E'pa qos dör Queturá aleripa.

⁵⁻⁶Ì kòs tso' Abraham wà e' atë Isaac ulà a. Erë kam Abraham duòwà, e' yòkì ie' tò iyi kakmé ilakòlpa malepa ala'r a. Ie'pa patkémiiitò senuk ká bánet atë diwò tskirke e' èkà kamië as kè ikur'ak Isaac ska' tsinet.

Abraham blënewà

⁷Abraham sene' duas cien eyök kí dabom kulyök kí skel (175) seraà ⁸età iblënewà buaë ikënewatke kè weine siarë. Es ie' michoë idëütöpa itökì. ⁹⁻¹⁰Ila'r Isaac ena Ismael e'pa tò inú blé ilaköl Sara pò e' o'mik ákuk kiè Macpelá ee. Ákuk e' atë Mamré diwò tskirke e' wa. Ká e' bak hititawak kiè Efrón dör Sôhar alà e' ulà a. Ká e' watò'ttsa hititawak tò Abraham a. ¹¹Abraham blënewà, e' ukuökì tã Skëköl er buaë ché Isaac a. Ie' e' tsëat senuk tsinet di' tum biule kiè “Skëköl tso', e' ye' sueke” ee.

Ismael ala'r

¹²Ismael dör Abraham alà Agar tã. Agar dör Abraham alaköl Sara, e' kanë méso e' dör egiptowak. Ikkë dör Ismael ala'r e'pa kiè ¹³wes ikunerak es: Nebaiot, e' dör ilà tsá. E' itökì Quedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵Hadar, Temá, Jetur, Nafis ena ibata kiè Quedmá. ¹⁶E'pa kòs dör Ismael ala'r dökà dabom eyök kì bøl (12). Ie'pa ká kiérak iwákpa kiè wa. Ie'pa kòs dör iwakpa ká wökirpa.

¹⁷Ismael kì duas de cien eyök kí dabom mañayök kí kul (137) tã iblënewà. Es ie' michoë idëütöpa itökì. ¹⁸Ie' aleripa mía senuk Havilá ena Sur e' shushá. Ká e' atë Egipto wòshäë Asiria ñalë kke. Ie'pa serke ee bánet Abraham aleripa malepa yökì.

Jacob ena Esaú kune

¹⁹Ttè i' dör Isaac dör Abraham alà, e' pakè. ²⁰Isaac kì duas de dabom tkëyök (40) tã isenewà Rebeca tã. Rebeca dör Betuel e' alà busi ena Labán kutà. Ie'pa dör arameowak serke ká kiè Padán-aram ee. ²¹Rebeca kè dò alàë. E' kuëkì Isaac tò Jehová a ikié as Rebeca dò alàë. Jehová tò ittò ttsé tã Rebeca dunekà e' wakpa dör klò. ²²Erë klòpa ñippòke tajë ie' shuà. E' kuëkì ie' ibikeitsé: “Ye' weirke i' es, e'ma çiök ye' sermiià?” E' kuëkì ie' mía iwà chakök Jehová a. ²³E' tò ie' a iché:

“Be' shuà ala'r tso' bøl.

Mik ie'pa de këchke, etã ikibi ék dóraë itsirla kanë mésoie.

Ie'pa aleripa dóraë ká böt ñi bolòkpa ese wakpa.

Itsirla aleripa dóraë diché kibiie ikibi aleripa tsatã.

E' kuëkì ie'pa ñippémitke kam ikur e' yökì.”

²⁴Rebeca kéwö de, etã klòpa kune wëpa. ²⁵Ikewe ék kune e' tsà dör mashmash ipàkö shamamaë. Ie' kiè mékãitò Esaú. ²⁶Alà tsá kune e' klòulewà iël tsirla wà iklò kaniñak a iulà et wa. E' kuëkì ikiè mékãitò Jacob. Mik Rebeca klòpa kune etã Isaac kì duas tso' dabom teryök (60).

t 25.25 Esaú: Esaú kiè ñies Seífr. Hebreoie Seífr wà kiane chë pakò. Génesis 36.8 saú.

u 25.26 Jacob: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë s'klò kaniñak.

Iyé wà ì tso' mekeat Esaú a e' kěwō watuéttsaitō

²⁷Klōpa kibinetke. Esaú dör yëria poë. Ie' wōbatsō sulu yëble wa. Erë iël Jacob, e' kě dör es. Ie' serke bèrë. Ie' wōbatsō senuk u a è. ²⁸Iyiwak kañiru tteke Esaú tō e' chkà wa Isaac wōbatsō suluë. E' kuëkì Isaac kì Esaú kiar kibiie Jacob tsatā. Erë Rebeca kì Jacob kiar kibiie Esaú tsatā.

²⁹Kā et tā Jacob tso' ulōk. E' dalewa Esaú debitu shtrineṽa tajë datse kañika. ³⁰Ie' iché Jacob a:

—Be' we'ikèyō, ì alé be' tō mat sē kakmú ye' a ñè. Sulu ye' dué bli wā. E' kuëkì Esaú kiè Edom' ñies.

³¹Jacob tō iiuté:

—Keweie ì mekeat se' yé tō be' a be' dör ilà kibi e' kuëkì, e' kěwō múttsa ye' a chkò i' skéie.

³²Esaú tō iché:

—Ye' tteke bli tō dō e' tō ye' ttèwā, e' tā ì mekeat se' yé tō ye' a žìie bua' e' dör ye' a?

³³Jacob tō ikì ché iā:

—I' tā be' ttè mú ye' a tō mokì be' tō ye' a imeke.

Eta Esaú tō ittè mé Jacob a yēsýsě Skëköl wōā. Es ì mekeat iyé tō ie' a, e' kěwō métttsaitō Jacob a. ³⁴Jacob tō chkò mé iā pan tā. Mik Esaú chké one dī yé one, tā ie' e' kékā tā imía. Ie' dör ilà kibi e' ulā a fyì bua' kěwō tso', e' kě kì ie' tkine yēs.

Isaac mīā Guerar

26 ¹E' kěwō ska' tā ketba āne tajë ká e' kōs kì wēs ibak Abraham kěwō ska' tā es. E' kuëkì Isaac mīā Guerar wé filisteowak blú serke kiè Abimélec eē. ²Eē Jehová e' kkaché ie' a tā ichéitō iā: “Kě be' minuk Egipto. Be' e' tsúat wé ye' be' a iché eē. ³Be' senúia ká i' kì. Ye' tso' be' tā. Ye' er buaë chōraë be' a. Ká i' kōs meraëyō be' a ñies be' aleripa a. Es ye' ttè muke be' a wēs kewe ime'yō be' yé Abraham a es. ⁴Be' aleripa alōweraëyō tajë wēs bēkwō tso' tajë es. Ká i' kōs merayō be' aleripa a. Ñies ie'pa batamik ye' er buaë chōraë ká ulitane wakpa a. ⁵Abraham tō ye' ttè kōs e' iūtē' buaë. Ttè mé ye' tō ie' a e' kōs blē' buaë ie' tō e' kuëkì ye' tō ttè buaë e' meke be' a ñies.”

⁶Isaac e' tséat senuk Guerar. ⁷Kā e' wakpa tō Isaac a ichaké: “žRebeca dör be' yaie?” Erë ie' suane ichök: “Ie' dör ye' alaköl.” E' kuëkì ie' iché: “Ie' dör ye' kutā.” Ie' tō ibikeitsé tō ká e' wēpa tō ie' ttèwāmi ilaköl buaala kuëkì.

⁸Isaac kì ká de tajë eē. Kā et tā, ká e' blú kiè Abimélec, e' tō isué ukkō tsitsir a tō Isaac tso' ilaköl Rebeca peñuk. ⁹Bet itsuk patkēmiitō tā ichéitō iā:

—žMokì tō alaköl sē dör be' alaköl? žÌ kuëkì be' tō iyē' kuaë tō ie' dör be' kutà?

Isaac tō iiuté:

—Ye' ibikeitsé tō isalema a' ye' ttèwāmi ie' kuëkì.

¹⁰Erë Abimélec tō iché iā:

—žÌ kuëkì i' wamblébō sa' tā? Tsir eta wēm wēle senéwā ie' tā, e' tā iekkē tā be' tō sa' ké ì sulu wamblök Skëköl wōā.

¹¹ Abimélec tò iché sulitane a:

—A' isie tò Isaac tsiriwé ò ilaköl tsiriwé, e' ta e' tterawá.

¹² Duas e' wa Isaac tò dali kuatké, wà wöne buaë, Jehovah er buaë ché ie' a e' kuëki. ¹³ Ie' de íyi blú taijë. Taijë íyi tso' ie' wá. ¹⁴ Ie' wá obeja ena baka tso' taijë. Nies kanè mésopa tso' taijë ie' wá. E' kuëki filisteowak er ttsér suluë ie' ki. ¹⁵ E' kuëki ie'pa tò di' tum bi' iyé Abraham e' kanè mésopa tò, e' kòs wötéwá íyök wa. ¹⁶ Bata ekké ta Abimélec tò iché Isaac a:

—Be' yöne íyi blu' taijë sa' tsata, e' kuëki jbe' yúshka!

¹⁷ Eta Isaac mía senuk Guerar kakkue ki. ¹⁸ Ee di' tum bi' iyé tò, e' wötéwá filisteowak tò iyé blénewa ukuöki ta, e' kòs biéneitò ta ikiè mékaitò wes iyé tò imeká es. ¹⁹ Ká et ta ie' kanè mésopa tso' di' tum biök ká e' ki, eta ie'pa tò di' tum a di' tuökeka taijë ese kué et. ²⁰ Eré ká e' obeja kkö'nukwakpa debitu ñippök Isaac obeja kkö'nukwakpa ta. Ie'pa tò iché tò di' tum e' dör ie'pa icha. E' kuëki Isaac tò di' tum biule e' kiè méka “Ñippök.” ²¹ E' ukuöki ta Isaac kanè mésopa di' tum skà bié et, e' ki iskà ñippérak. E' kuëki di' tum biule e' kiè mékaitò “Se' ñi bolök.”

²² Ie' mía kamië ká e' ki, ee di' tum skà biéitò et. E' kè ki ñi bunerak. Ie' iché: “Iñe ta Jehovah tò ká bua' mé se' a wé' ta se' serdaë buaë.” E' kuëki ká e' kiè mékaitò “Ká tso' taijë se' a.”

²³ E' ukuöki ta ie' mía Beerseba. ²⁴ E' nañewe Jehovah de ie' ska' ta ichéitò ia:

“Ye' dör be' yé Abraham e' Këköl.

Ye' tso' be' ta, e' kuëki kè be' suanuk.

Abraham dör ye' kanè méso e' dalërmik ye' er buaë chöraë be' a,

ñies be' aleripa alöweraëyö taijë.”

²⁵ Ee Isaac tò ák kataté et ka'ie iyiwak jchoie Jehovah dalöioie. Ee ie' sené ta ikanè mésopa tò di' tum bié et ee.

Isaac ena Abimélec kawö mé ñi a

²⁶ Ká et ta, Abimélec datse Guerar debitu ttök Isaac ta. Iyamipa debitu böl ie' ta. Eköl kiè Ahuzat. Iëköl kiè Ficol. E' dör Abimélec ñippökwa kpa wökir.

²⁷ Isaac tò iché ia:

—A' éna ye' ar suluë. A' ye' yö'shkar a' ká ki. Eta çiók a' do ye' ska'?

²⁸ Ie'pa tò iüté:

—Sa' isuë tò Jehovah tso' be' ta. E' kuëki sa' bitea be' a ichök tò kawö mùwasö ñita. ²⁹ Sa' kè wá be' tsirioule i wa. Këkraë sa' tò be' kimé. Mik be' manetwa, eta sa' kè wá i tté ku' a' ki. Iñe ta iwénewa tò be' a Jehovah er buaë chöke taijë. E' kuëki be' tté mú sa' a tò be' kè tò i sulu wamblepa sa' ki.

³⁰ Eta Isaac tò kawö buaë tkö'wé ie'pa ta, chké wa di'yé wa. ³¹ Bule es bla'mi ta ie'pa tò ikawö mé ñi a tò kè ñippöiarak. E' ukuöki ta ie'pa e' chéat ñi a er bua' wa.

³² E' diwö shà ta Isaac kanè mésopa tso' di' biök, e'pa wá ibiyó de tò sa' di' kué. ³³ Ie' tò di' e' kiè méka Sebá.” E' kuëki iñe ta ká e' kiëia Beerseba.

³⁴ Mik Esaú ki duas de dabom tkëyök (40), eta ie' senéwá alakölpa böl ta. Eköl kiè Judit e' yé kiè Beerí, e' dör hititawak. Iëköl kiè Basemat e' yé kiè

Elón, e' dör hititawak ñies. ³⁵ Alakölpa bøl e'pa tō Isaac ena Rebeca ɛriawéka tsiriwéka tajē.

Isaac ɛr buaē ché Jacob ena Esaú a

27 ¹ Isaac dewa kēkēpalatke. Ie' kē wōbla wawēria. Ká et ta ilà kibi Esaú e' kiéitō ta ichéitō iā:

—A alà!

Esaú tō iūtē:

—A yéwō, ¿?

² Eta Isaac iché iā:

—Be' tō isuē tō ye' kēnewatke dō' wēkkē alē ta ye' duōwa. ³ E' kuēki ye' ki ikiane tō be' kuabōt klō'ú ta be' yú ye' a yēblōk. ⁴ Eta iwakaneú ña buaē wēs ye' wōbatsō iwa es, ta itsúbitu ña katē. E' wa ye' ɛr buaē chōke be' a kam ye' duōwa e' yōki.

⁵ Erē Isaac ttōke Esaú ta e' tse Rebeca tō. E' kuēki mik Esaú mīa yēblōk kañika ⁶ eta bet ie' tō iché Jacob a:

—A alà, ye' ttō tso. Ye' tō be' yé tse ttōk be' ɛl Esaú ta, ta iché iā: ⁷ “Be' yú yēblōk, e' wakaneú ña buaē ta itsúbitu ña katē. E' ukuōki ta ye' tō be' a íyi qos bua' e' kēwō mekeyō be' a Jehová wōrkī kam ye' duōwa e' yōki.” ⁸ E' kuēki ye' ttō tso buaē. ⁹ Be' yú chibo pupula bua' bua ese tsúbitu ña bōtō ta ikanewekeyō buaē wēs be' yé wōbatsō iwa es. ¹⁰ E' ukuōki ta be' tō chke tsúmi be' yé a as inuitō. Es íyi qos e' kēwō atmi be' a be' ɛl skéie.

¹¹ Erē Jacob tō iché imi a:

—Ye' ɛl pa shamamaē. Ye' kē dör es. ¹² Ye' yé tō ye' kēmi, e' ta ittsewami tō ye' idir, eta ie' ichēmi tō ye' tso' ie' dalōseukwa. Ie' kē ɛr buaē chepa ye' a. E' skéie ie' ɛr sulu chōraē ye' ki.

¹³ Erē imi tō iūtē:

—A alà, as ie' ɛr sulu chō ye' ki. Ye' ttō iutō. Be' yú chibola chéyō be' a e' tsuk.

¹⁴ Eta Jacob mīa chibola tsuk e' debitu iwa imi a. E' kanewé imi tō buaē wēs Isaac wōbatsō iwa es. ¹⁵ Ilà kibi Esaú datsi' tso' blēule u a e' bua' bua yéttsa iékaitō ilà tsirla ki. ¹⁶ E' ukuōki ta chibola kkuōlit wa Jacob ulà ena ikuli' patrēwaitō. ¹⁷ Chkō bua' ena pan yuétkeitō, e' méitō Jacob a tsēmi iyé a.

¹⁸ Jacob dewa iyé ska' ta ichéitō iā:

—A yéwō.

Isaac tō iūtē:

—A alà, ¿be' dör ye' alà wēne ék?

¹⁹ Ie' iūtē:

—Ye' dör Esaú, be' alà kibi ék. Ì chébō ña, e' kanewétkeyō. Be' e' tkóser iyiwak ttéyō e' katōk. E' ukuōki ta be' íyi buaē e' kēwō mekebō ye' a, e' mú ye' a.

²⁰ Erē Isaac tō ichaké iā:

—A alà, ¿wēs be' ulà de iyiwak e' ska' bet?

Ie' iūtē:

—Jehová dör be' Kēköl e' tō ye' kimé e' wa ikuéwayō bet.

²¹ Isaac tō iché iā:

—Be' e' skōwa ye' o'mik pattseyō tō mokiē be' dör ye' alà Esaú.

²² Ie' e' skéwā iyé o'mik as ipattsòitō. Isaac tò iché:

—Be' ttò e' dör Jacob ttò. Erë be' ulà e' dör Esaú ulà.

²³ Jacob ulà kò shamamaë wes iël kibi ulà es, e' kuekī Isaac kè éna iane buaë tò e' dör Jacob. Mik ie' er buaë chöketke ilà a, ²⁴ etā iskà chakéneitō:

—¿Mokī be' dör ye' alà Esaú?

Ie' iüté:

—Tó, ye' dör Esaú.

²⁵ Iyé tò iché iā:

—A alà, iyiwak ttébō kanewébō e' mú ña katè as ye' er buaë chò be' a.

Ie' tò iyé tié ñies vino mé iā yè. Isaac chké, vino yé. ²⁶ E' ukuökī tā ichéitō iā:

—A alà, be' e' skówā ye' o'mik ye' wöalatssó.

²⁷ Mik Jacob e' skéwā iyé wöalatssök, etā iyé tò idatsi' alattsé tā ier buaë ché ilà a ttè ikké wa:

“Tó, ipaalar wes ye' alà paalar es.

Ie' paalar buaë wes kañikā kk'ò'nè Jehová tò e' alar è.

²⁸ As Skèköl tò be' a mò wöli mè kekraë be' dalikua kī.

As ie' tò be' dalikua kōs e' wöü buaë

as be' wā trigowō tā' taië ena vino tā' taië.

²⁹ Kā kuā'kī wakpa taië as e' dò be' kanè mésopaie.

As ie'pa e' tulòwarak kuchē kī be' wörkī be' dalöiök.

As be' mú dò be' ëlpa wökirie.

As ie'pa e' tulòwā kuchē kī be' wörkī be' dalöiök.

Wépa er sulu ché be' kī, esepa kī Skèköl er sulu ské chöraë.

Ñies wépa er buaë ché be' a, esepa a Skèköl er buaë ské chöraë.”

³⁰ Isaac er buaë chétke Jacob a tā Jacob míatke. E' bet tā Esaú tso' yëblök e' dene. ³¹ Ñies ie' tò chkè alé buaë, e' mí iwā iyé a tā ichéitō iā:

—A yéwō, dúla ttéyō e' alí kató. E' ukuökī tā be' er buaë chöke ye' a e' chó ña.

³² Isaac tò ichaké:

—¿Yi dör be'?

Ilà tò iüté:

—Ye' dör Esaú be' alà kibi.

³³ Isaac tkinewā painéka taië tā ichéitō:

—E'ma çyi dare yëblök, e' wā chkè debitū ña? E' katéwayō sēraa kām be' dò e' yōkī. E' a ye' er buaë chétke. Es ie' a ye' er buaë chē e' atetke.

³⁴ Mik Esaú tò ì ché iyé tò e' ttsé, etā ie' erianekā anekā taië tā ichéitō:

—¡A yéwō, ye' a er buaë chó ñies!

³⁵ Erë Isaac tò iüté:

—Be' ël datke ye' kītō'uk e' a ye' er buaë chétke be' skéie.

³⁶ Esaú tò iüté:

—Wë'e' ie' kiè Jacob. I' tā bötökicha iwambléitō ye' tā i' es. Be' íyi kéwō mekebō ye' a ye' dör be' alà kibi e' kuekī, e' kéwō yé'ttsa ye' ulà a ie' tò kuāë. Ìñe tā be' er buaë chöke ye' a e' yé'ttsaitō ye' yōkī. ¿Warma be' er buaë chöke ye' a e' kè tā'ia?

³⁷Isaac tò iüté:

—Ittsó. Ye' tò ie' mékatke be' wókirie. Ye' tò be' aleripa kōs e' métke ie' kanè mésopaie. Ñies ye' tò ichétke as chkewō ena vino dò ie' ulà a tajē. A alà, ÷i memiia ye' tò be' a i' tã?

³⁸Erē Esaú tò ikí ché iyé a:

—A yéwō ÷be' er buaë chōke sa' a e' dōr etkē? ÷Ye' a er buaë chō ñies! Etã Esaú iékã tajē.

³⁹Isaac tò iché ia:

“Be' serdaë wé mò wōli kē tã' tajē ese ska'.

Eë be' dalikua kē wōrpa buaë.

⁴⁰Be' ñippōraë tabè wa o'ka tã ifyi kuëkí, e' mik be' serdaë.

Be' dōraë be' ël kanè mésoie.

Erē mik be' ñippémi ie' tã,

etã be' e' yōrattsa ie' ulà a.”

Jacob tkashkar Esaú yōkí

⁴¹Isaac er buaë ché Jacob a Esaú skéie. E' kuëkí Esaú éna suluë Jacob arke. Ie' ibikeitsé: “Ye' yé duökewatke. Mik iduowã e' kēwō tka, etã ye' ël tterawayō.”

⁴²Mik Rebeca wã ijchenewã tò Esaú tò iël bikeitsé ttēwã, etã Jacob tsuk patkéitō tã iché ia:

—A alà, ittso. Be' ël Esaú e' pablōke tò ie' be' tterawã. ⁴³E' kuëkí ye' ttò ttsó. Be' tkóshkar bet ye' akē kiē Labán serke Harán e' u a. ⁴⁴⁻⁴⁵Be' e' tsúat ie' ska' kã tajē dò mik be' ël er buanene be' kí ena ì sulu wamblébō e' chowane ie' éna etã. E' ukuökí tã ye' tò be' tsuk patkeraë, e' wa be' dōne. ÷Ye' kē kí ikiane tò ye' ala'r bōl e' duōwã diwō etkē a!

⁴⁶E' ukuökí tã Rebeca tò iché Isaac a:

—Esaú alakōlpa dōr hititawak e'pa tò ye' shtriwétke tajē. Jacob senéwã alakōl ese tã, e' tã ye' mú duōwã.

28 ¹Etã Isaac tò Jacob kié tã ishke'wéitō tã ichéitō ia:

—Kē be' senukwã canaánwak tã. ²Be' yú be' duōchke kiē Betuel serke Padán-aram e' ska'. Eë be' senúwã be' nau Labán alà busipa e' ekōl tã. ³Skëkōl Diché Tã' Íyi Ulitane Tsatã as e' er buaë chō be' a. Ñies as ie' tò be' aleripa alōu tajē kã wa'ñe. ⁴Ie' tò iyē'atbak Abraham a tò kã i' meraëitō ie' a. E' kí se' serke shkal. As ie' er buaë chō be' a ena be' aleripa a wēs ie' er buaë yē' Abraham a es as kã i' dò a' ulà a.

⁵Es Isaac tò Jacob patkēmi Padán-aram. Jacob demi inau Labán ska'. Labán dōr arameowak kiē Betuel, e' alà. Ie' dōr Rebeca akē. Rebeca dōr Jacob ena Esaú e'pa mì.

Esaú senéwã Mahalat tã

⁶Esaú wã ijchenewã tò Isaac er buaë ché Jacob a ñies tò ipatkēmiitō kã kiē Padán-aram senukwã eë. Ñies ie' wã ijchenewã tò mik iyé er bua' ché Jacob a etã ichéitō ia:

—Kē be' senukwã canaánwak tã.

⁷Ñies ie' wã ijchenewã tò Jacob mĩa kã kiē Padán-aram wēs iyé ena imì tò iché ia es. ⁸Es ie' éna iane tò iyé kē kí ikiane tò ie'pa serwã canaánwakpa

ta. ⁹E' kueḱi ie' mîa alaköl skà yulök Ismael dör Abraham alà e' ska'. Ee ie' senéwa Ismael alà busi kiè Mahalat e' ta, e' dör Nebaiot kutà. Es alaköl kî tséwaitö eköl e' kè dör canaánwak wës imalepa es.

Jacob kabsué Betel

¹⁰Età Jacob e' yéttsa Beerseba michoë Harán. ¹¹Ie' michoë wé katuine iki ta ee ikapere. Ák méwaitö wökir kataie, e' kî ie' kapöwa. ¹²Ee ie' kabsué. Ie' isué tö klökata batsië tkër iski ibata döka ká jai a. E' kî ie' isué tö Skëköl biyöchökwakpa shköke wö'k wa'k. ¹³Ñies ie' isué tö Jehová dur ie' o'mik ta ichéitö ia: “Ye' dör Jehová. Ye' dör be' talà, Abraham, ena be' yé, Isaac, e'pa Këköl. Ká i' wé be' tër, e' meraëyö be' a ena be' aleripa a. ¹⁴Ie'pa alördaë taië wës ká po es. Ie'pa michoë senuk ká wa'ne. Ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a be' ena be' aleripa e'pa batamik. ¹⁵Ye' tso' be' ta. Ye' tö be' kkö'neraë ká wa'ne wé be' mir ee. Be' dörane ye' wá ká i' kî. Kè yö be' we'ikepa. Ttè kôs méyö be' a, e' waweraëyö es.”

¹⁶Mik Jacob ti'neka, età ie' ibikeitsé: “Mokî Jehová tso' ká i' kî, e' kè jcher ye' wá.” ¹⁷Taië ie' suane ta ibikeitséitö: “Ká i' dör batse'r taië. jîe dör Skëköl wé! jîe dör ká jai wékkö!”

¹⁸Bule es ta Jacob e' kéka bla'mi. Ák méwaitö iwökir kataie, e' kékaitö duékaatitö iwà kkachöie tö ká e' dör batse'r. Kiö téitö ák bata kî iwà kkachöie tö ká e' tso' Skëköl dalöioie. ¹⁹Ká e' kiè mane'wéttsane ie' tö Betel* Kewe ta ká e' kiè Luz.

²⁰Ee ie' tö ittè mé Jehová a i' es: “Be' tso' ye' ta ena ye' kkö'né be' tö i' ye' mir età, ena be' tö chkè ena datsi' mé ye' a, ²¹ñies ye' dene buaë ye' yé ska', e' kôs wébö ye' a, e' ta be' klö'weraëyö ye' Këkölie. ²²Ák duékayö i', e' dör iwà kkachöie tö ië be' dalöiërdaë. A Skëköl, i kôs mekebö ye' a, e' mú blatèsö döka dabop ta e' tsá eyök meraneyö be' a.”

Jacob demi Labán ska'

29 ¹E' ukuöki ta, Jacob mîa pë' serke diwö tskirke e' ëka. ²Ee ie' tö di' tum biule sué et kañiká. E' pamik obeja daparke mañayök enuk ee di' e' yekerakitö e' kueḱi. Di' tum biule kkò kî ákkue bërie me'r et. ³Iyiwak kkö'nukwakpa wöblanewatke tö as iyiwak ulitane daparka ee, e' ukuöki ta ákkue skeuke di' tum biule kkò kî as iyiwak di'yö. Iyiwak di'yane one ta ie'pa tö ikkò pabakéwane ákkue wa. ⁴Jacob tö iyiwak kkö'nukwakpa a ichaké:

—A yamipa, ká wé wakpa a' dör?

Ie'pa tö iiuté:

—Sa' dör Harán wakpa.

⁵Ie' tö iskà chakéne:

—¿A' wá wëm kiè Labán dör Nahor alà, e' suule?

Ie'pa tö iiuté:

—Tó, e' suule sa' wá.

⁶Ie' tö ichaké:

—¿Is ie' tso'?

Ie'pa tö iiuté:

—Ie' tso' bua'. Isáú. Wì busi datse e' dör ie' alà kiè Raquel e'. Ie' datse iyé iyiwak wëttsë.

⁷Ie' tö iché:

—Ká tso'ia ñiwe. Diwö tso'ia kákkeë iyiwak dapa'wowa ek tsíní. Ì kuëkí a' kè tò dì' mè iá tã ièmírak chkök.

⁸Erë ie'pa tö iüté:

—Kè sa' a e' wamblénuk. Sa' kawöta ipanuk. Mik obeja de seraá, etã sa' tò dì' tum kkö ppekeka tã dì' meke sa' tò iyiwak a.

⁹Ie' ttöke ie'pa tã, e' dalewa Raquel debitu iyé iyiwak wëttsë, ie' dör iyé iyiwak kkö'nukwak e' kuëkí. ¹⁰Jacob tö Raquel sué inau iyiwak wëttsë, e' bet ie' tunemi dì' kkö kékã tã iyiwak a dì' méitö. ¹¹E' ukuökí tã Raquel shké'wéitö wöalatséitö tã ie' iékaie tse'ne buaë kuëkí. ¹²Ie' tö iché iá: “Ye' dör Rebeca alà ena Labán nauyö.” E' bet tã Raquel tunemi ichök iyé a.

¹³Mik Labán tö inauyök tté tse', etã bet itunemi ñaletsuk. Ipaklö'wéwaitö tã iwöalatséitö tã imítser iwã iu a. Ì kos tka Jacob tã e' pakéitö inau a. ¹⁴⁻¹⁷Tã Labán tö iché iá: “Mokië be' dör ye' yami ekka.”

Jacob senéwã Lía ena Raquel tã

Labán alà busi bö, ikibi ék kiè Lía, itsirla ék kiè Raquel. Lía wöbla e' kè dör buaala' erë Raquel dör buaala wa'ñe.

Jacob sené Labán ska' dò si' et. E' ukuökí tã Labán tö iché iá:

—Be' dör ye' yami, erë be' kè kawöta kaneblok ye' a éme. Ichö ña kos be' tö ye' ña'wèmi? ¹⁸Jacob wöbatse Raquel wa, e' kuëkí ie' tö Labán iüté:

—Be' tö kawö mé ye' a senukwã Raquel tã, e' tã e' skéie ye' kanebloke be' a dökã duas kul.

¹⁹Labán tö iüté:

—Ye' a tã e' dör buaë. Be' je' a ye' tö imèmi buaë. Ye' kè éna imak o'ka a. Be' e' tsúat ye' ska'.

²⁰Es Jacob kanebllé' dökã duas kul Raquel dalèrmik. Erë ie' kí Raquel kiane taië, e' kuëkí kawö ekké e' tse'itö kã bərbër è. ²¹Mik duas kul tka, etã Jacob tö iché Labán a:

—Kawö yë'yö be' a, e' detke. Kawö mú ye' a senukwã be' alà busi Raquel tã.

²²Etã Labán tö sulitane a ishkeñé tö a' shkö ulabatsë e' kéwö tkö'uk. ²³Erë katuine, e' shuã Lía mí ie' wã Jacob a Raquel skéie tã Jacob kapé ie' tã. ²⁴Labán tö ikanè méso eka kiè Zilpá, e' me'tke Lía a ikanè mésoie. ²⁵Bule es bla'mi tã Jacob tö isuëwã tö e' dör Lía. Ie' mía Labán ska' tã ichéitö iá:

—¿I wamblé be' tö ye' tã? Ye' kanebllé be' a Raquel dalèrmik. ¿Iök be' tö ye' kitö'wé es?

²⁶Labán tö iüté:

—Íe sa' wöblar tö alà busi kibi ese serkewã keweie, e' itökí itsirla ék. ²⁷Se' kawöta Lía ulabatsöke e' kéwö tkö'uk dökã kã kul. Mik kéwö e' tka, etã ye' tö be' a Raquel meke ñies. Erë be' kawöta skã kaneblokne ye' a duas kul Raquel dalèrmik.

²⁸E' dör buaë Jacob a. Mik Lía ulabatsë kéwö e' diwö tka, etã Labán tö Raquel mé Jacob a alakölíe ñies. ²⁹Ñies ie' tö ikanè méso eka kiè Bilhá e'

y 29.14-17 Lía wöbla e' kè dör buaala: Hebreoie ttè e' wà kè jcher se' wã bua'iewã. Isalema e' wà kiane chè Lía wöbla dör buaala.

mé Raquel a ikanè mésoie. ³⁰Es Jacob senéwa Raquel ta ñies. Eré ie' kawöta kaneblökne skà Labán a dökà duas kul, eré ie' éna idalër kibiie Lía tsata.

Jacob ala'r

³¹Jehová tö isuë tö Jacob kè kī Lía kiane bua'ie. E' kuekī Lía a alà méitö. Eré Raquel kè dōta' alàë. ³²Lía dunekā alà kune ta ie' tö iché: “Ye' eriarke tajë e' suë Jehová tö, e' kuekī i'ñe ta ye' dalërdaë ye' wëm éna.” E' kuekī ikië mékaitö Rubén.^z

³³E' ukuöki ta ie' alà skà kune eköl ta ichéitö: “Ye' wëm kè tkine ye' kī e' suë Jehová tö e' kuekī alà skà méitö ye' a.” E' kuekī ikië mékaitö Simeón.^a

³⁴Ie' alà skà kéka ta ichéitö: “Ire' ye' ala'r deka mañal e' kuekī ye' wëm éna ye' dalërmī kibiie.” E' kuekī ikië mékaitö Leví.^b

³⁵E' ukuöki ta ie' alà skà kéka ta ichéitö: “I'ñe ta ye' tö Jehová kikekeka.” E' kuekī ikië mékaitö Judá.^c Eta ekkë è ie' alà dë'.

Raquel ala'r

30 ¹Mik Raquel tö isuë tö ie' kè dō alàë, eta ie' sibineka iël kī. Ie' tö iché iwëm a:

—Be' kè tö ye' a alà mē, e' ta ye' duōrawa.

²Jacob uluneka ie' kī ta ichéitö iā:

—Ye' dör Skëköl kalī, e'ma ye' a alà mermī be' a. Ie' wák tö be' méat kè dō alàë.

³Ie' tö iūtē:

—Ittsō, ye' kanè méso kië Bilhá, e' ta be' senú. Mik ie' alà kéka eta e' dör wēs ye' alà es. Es ye' dōraë alàë ie' batamik.

⁴Es ie' tö ikanè méso Bilhá e' mé iwëm a alakölie, e' ta Jacob sené. ⁵Ie' ta Jacob alà kéka. ⁶Raquel tö iché: “Skëköl tö ye' tsatké buaë. Ie' tö ye' ttō ttsé ta alà méitö ye' a wëm.” E' kuekī ie' tö ikië méka Dan.^d

⁷E' ukuöki ta Bilhá alà skà kune Jacob ta. ⁸Raquel tö iché: “Ye' ñippé tajë ye' ël ta eta ye' e' aléka iki.” E' kuekī ikië mékaitö Neftalí.^e

⁹Mik Lía tö isuë tö ie' kè dë'ia alàë, eta ie' tö ikanè méso kië Zilpá, e' mé Jacob a alakölie. ¹⁰Zilpá alà kéka Jacob ta. ¹¹Lía tö iché: “iEdaa i mēne ye' a!” E' kuekī ilà kië mékaitö Gad.^f

¹²E' ukuöki ta Zilpá alà skà kéka Jacob ta. ¹³Lía tö iché: “iYe' ttsë'r buaë! Ire' alakölpa kōs tö icheraë tö be' ttsë'r buaë.” E' kuekī ilà kië mékaitö Aser.^g

¹⁴Trigo wō alirke e' këska ta Rubén mīa kañika. Eë ie' tö kalwō kië mandrágora^h e' alí kué. E' bitë iwā imi Lía a. Mik Raquel tö kalwō e' suë ta ichéitö Lía a:

—Be' we'ikëyō, kalwō debitu be' alà wā be' a, e' kakmú ña.

¹⁵Lía tö iūtē:

z 29.32 Rubén: Hebreoie s'kië e' wà kiane chè ye' *griane e' suëitö*. **a 29.33 Simeón:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *ittsök*. **b 29.34 Leví:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *ñitg*. **c 29.35 Judá:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *Skëköl kíkëkasö*. **d 30.6 Dan:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *Skëköl tö s'tsatké buaë*. **e 30.8 Neftalí:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *ñippök*. **f 30.11 Gad:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *kawö buaë mēne*. **g 30.13 Aser:** Hebreoie s'kië e' wà kiane chè *ittsë'r buaë*. **h 30.14 mandrágora:** Ká e' kēwōska ta ie'pa tö ibikeitseke tö mandrágora wō katé alakölpa tö, e' ta e' tö ie'pa kīmēmī dök alàë.

—¿Be' kè a wë idir tò be' wà ye' wëm mítser? ¡Kíje tã be' éna kalwö debitu ye' alà wà ye' a, e' yaktsa ye' ulà a!

Erë Raquel tò iché ia:

—Kalwö e' skéie i'ñe nañewe ye' wëm patkekeyö be' tã kapök.

¹⁶Katuirketke tã Jacob tso' kaneblök e' debitu tã Lía mía iñaletsuk tã ichéitö ia:

—Ye' tò ye' alà mandrágora e' mé Raquel a, e' skéie be' kawötã kapök ye' tã i'ñe nañewe.

E' nañewe Jacob kapé ie' tã. ¹⁷Etã Skëköl tò Lía ttò ttsé tã idunekã tã ilà skà kune Jacob tã. Es ie' alà deka skël. ¹⁸Lía tò iché: “Ye' tò ye' kanè méso mé ye' wëm a e' skéie Skëköl ye' a alà i' mé.” E' kuëkí ilà kiè mékaitö Isacar.ⁱ

¹⁹E' ukuökí tã Lía alà skà kéka Jacob tã, e' tã ideka teröl. ²⁰Ie' iché: “Skëköl tò ye' a ì buaë kakmé. Ire' ye' ala'r de teröl. E' kuëkí ye' wëm éna ye' dalërdaë jaishet.” E' kuëkí ilà kiè mékaitö Zabulón.^j

²¹Bata ekkë tã ie' alà skà kune alaköl. E' kiè mékaitö Dina. ²²Erë ñies Raquel kimé Skëköl tò. Ie' tò ala'r mé ia wes Raquel tò ikié ia es. ²³Ie' dunekã tã ilà tsá kune kiè mékaitö José. Ie' tò iché: “Ye' jaëne' siarë e' yéttsã Skëköl tò ye' kí. ²⁴Jehová mú tò ye' a alà kí mè ia eköl.” E' kuëkí ikié mékaitö José.^k

Jacob iyiwak alöne taijë

²⁵José kune e' ukuökí tã Jacob tò iché Labán a:

—Ye' ómine ye' kaska'. ²⁶Ye' alakölpa ena ye' ala'r e'pa mú ye' a as imi'rak ye' tã. Ye' kaneblétke be' a ie'pa skéie. Be' wà ijcher buaë tò qos ye' kaneblé be' a.

²⁷Erë Labán tò iiüté:

—Be' we'ikëyö. Be' e' tsúatia senuk ye' ska'. Ye' tò itótké tò Jehová er buaë ché ye' a be' batamik. ²⁸Ichó ña qos be' kí inuköl kiane be' kanè skéie, e'ma ekkë ye' be' patuëmi.

²⁹Ie' tò iiüté:

—Be' wà ijcher tò ye' kaneblé buaë be' a. Ñies ye' tò be' iyiwak kkö'né buaë be' a. ³⁰Mik ye' dë'bitu be' ska', etã be' kè wà ì ku' taijë. I'ñe tã be' wà íyí tso' taijë. Jehová er buaë ché be' a ye' kuëkí. Erë çmik ye' kaneblömi ye' wák a? Ye' wöché yamipaë.

³¹Labán tò iskà ché ia:

—¿Qos be' kí ikiane tò be' patuëyö?

Ie' tò iiüté:

—Be' kè tò ye' patauk. Erë ì chekeyö be' a e' iütó, e' tã ye' tò be' iyiwak kkö'nemi. ³²I'ñe ye' mi'ke be' iyiwak shushtök. Obeja qos dalolo ena chibo qos wöaule shkitshkit ö ulaula ese klö'wekeyö ye' wák a e' patuoie. ³³Mik be' de ye' iyiwak sauk tã ee' be' isuëmi tò obeja dalolo ö chibo wöaule shkitshkit ö ulaula ese è tso', e' tã be' wà ijcherwami tò ye' dör wëm yësyësë. E' kè dör es, e' tã be' wà ijcherdaë tò ye' tò be' iyiwak ekiblë.

³⁴Labán tò iiüté:

—Tó, buaë idir. Iüsö wes be' iché es.

i 30.18 Isacar: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë ské. j 30.20 Zabulón: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë kakmeule. k 30.24 José: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chë ilè kimú.

³⁵Erë e' diwò shà tã ie' mǎ ie' iyiwak shushtök. Ie' chibo kòs tso' wöaule skëkshkëk ö ulaula ese yéluritö. Nies ie' obeja kòs tso' dalolo ese yéluritö tã iméitö ila'r wëpa a kkö'nè. ³⁶E' ukuökì tã iyiwak yélur ie' tó e' wëttsë ie' mǎ shkè dò ká mañat Jacob yökì. Etã Jacob kãwötã Labán iyiwak malepa e' kkö'nuk.

³⁷Erë Jacob tó kal kuã'kì kuã'kì dò mañalka e' ulà aki téé. Elka kiè álamo, skà kiè almendro, skà kiè castaño. Kal ulà kkuölit takla jchéloritö as iwër wöaule saruru skëkshkëk. ³⁸⁻³⁹E' ukuökì tã kal ulà e' tuléwaitö wé iyiwak daparke di'yök e' wöshaë. Eë iyiwak wöbatsöke ñi wa. Iyiwak wöbatsöke ñi wa kal ulà ñe' wöshaë e' ala'rla kòs tskirke wöaule skëkshkëk ö shkitshkit ö ulaula. ⁴⁰Iyiwak tskirke wöaule e' kòs dapa'wéitö bánet ie' wák a. Ese wë'ne kòs uyéwaitö Labán iyiwak kòs wöaule ö dalolo ese a as itskir wöaule ö dalolo. Es ie' iyiwak alörke tajë bánet, kè ku' Labán icha tã ñita. ⁴¹Mik iyiwak bua'buä ese wöbatsöke ñi wa, etã ie' tó kal ulà ñe' tuléwa wé iyiwak di' yöke eë. Es ie'pa tó kal ulà wöaule e' sué mik iwöbatsöke ñi wa e' dalewa. E' ala'rla tskirke kòs e'pa dör wöaule. ⁴²Erë mik iyiwak sí po ese datse, etã ie' kè tó kal ñe' tuléwa. E' kuekì iyiwak sí po ese ala'rla kòs tskirke e' dör Labán icha. Erë wé bua'buä ese dör ie' icha. ⁴³Es ie' de iyi blú tajë. Obeja ena kanè mésopa wëpa ena alakölpa nies kameio ena burro e' kòs tso' ie' wã tajë.

Jacob tkakshkar Labán yökì

31 ¹Erë Jacob tó ittsé tó Labán ala'r dulakölpa tó icheke: “Jacob tó se' yé iyi kòs e' klöwéwa, e' wa ie' e' blu'wé tajë.” ²Nies ie' tó isuë tó Labán kè tó ie' suëia buä wës kenet es. ³Etã Jehová tó ie' a iché: “Be' yúne be' yépa kaska' wé be' yamipa tso' eë. Ye' michoë be' tã be' kkö'nuk.”

⁴Jacob tó Raquel ena Lía tsuk patké dò wé ie' tso' obeja wëttsë eë ⁵tã ichéitö ia:

—Ye' wã ijchenewa tó a' yé kè kì ye' kianeia wës kenet es. Erë ye' yé e' Këköl tso' ye' tã kekraë ye' kimuk. ⁶A' wã ijcher buä tó ye' kaneblé a' yé a moki. ⁷Erë ie' tó ye' kitö'wé kekraë ye' kanè ské wa. Erë Skëköl kè wã ie' a ikéwö mène as ì sulu wamblöitö ye' kì. ⁸Mik ie' tó ye' a iché: “Ye' be' patuëke iyiwak wöaule shkitshkit ese wa”, etã iyiwak ulitane pane wöaule shkitshkit ème. Mik ie' tó ye' a iché: “Ye' be' patuëke iyiwak wöaule shkëkshëk ese wa”, etã iyiwak ulitane pane wöaule shkëkshëk ème. ⁹Es Skëköl tó a' yé iyiwak yé'lur mè ye' a.

¹⁰“Iyiwak wöbatsöke ñi wa e' kéwö ska' tã ye' kabsuë tó iyiwak wë'ne wöbatsöke iláki wa, e' kòs wák dör wöaule shkëkshëk ena shkitshkit ena ulaula. ¹¹Kabsuë e' a, Skëköl biyöchökwak ye' chaké ye' kiè wa tã ye' iüté: ‘¿?’ ¹²Ie' ye' a iché: ‘Isaú bua'ie tã be' isueraë tó iyiwak wë'ne wöbatsöke iláki wa, e' kòs dör wöaule shkëkshëk ena shkitshkit ena ulaula. Ì sulu kòs wamblé Labán tó be' kì, e' suéyö, e' kuekì ye' tó iwé es. ¹³Ye' dör Këköl dë'bitü be' wörkì ká kiè Betel eë e'. Eë be' tó ák du'kaat ye' dalöioie. Eë be' tó kãwö me' ye' a. Be' e' kókã bet, be' e' yóttã ká i' a. Be' yúne wé be' kune eë.”

¹⁴Etã Raquel ena Lía e'pa tó iüté:

—Kè sa' a sa' yé daliukuö tã'ia. ¹⁵Nies sa' sué sa' yé tó suluë wës o'ka es. Kíie tã sa' watö'ttsaitö be' a, sa' ské klö'itö buä e' ewéwaitö yës. ¹⁶E'ma kòs Skëköl tó iyi yé'lur sa' yé ulà a, e' dör sa' icha ena sa' ala'r icha. E' kuekì ì kòs ché Skëköl tó be' a e' iütö.

Jacob e' yéttsa Padán-aram

¹⁷⁻¹⁸E' ukuöki ta Jacob tö ila'r ena ilakölpä e'pa ké e' tkökka kameio ki. Ie' iyyiwak qos ena ie' íyi qos dë' ie' ulä a Padán-aram ikanë skéie, e' patkémiiitö keweie ie' yöki. Eta ie' e' yéttsa micho iyé Isaac ska' Canaán. ¹⁹Labán mía ká bänet ioveja köyök tök, e' dalewa ie' wä íyi diököl tso' dalöie e' qos bléwami Raquel tö. ²⁰Jacob kè wä iyëne Labán a tö ie' mi'keä. Es ie' tö ikité buaë. ²¹Ie' tkashkar. Íyi tso' ie' wä e' qos wëttsë. Bet ta ie' tkattsa di' kië Éufrates, e' wishet. Eë ta ie' micho ká kië Galaad e' ká köwö ki.

Labán tö Jacob tötié

²²Jacob bakshkar e' ki ká de mañat, eta Labán wä ijchenewa tö ie' bakshkar. ²³Eta ie' mía itöki iyamipa ta. Ká de kul ta ie' tö ikué Galaad ká köwö ki. ²⁴E' nañewe Labán kabsué tö Skököl de ie' wörki ta ichéitö ia: “Ye' ttö ttsó. Kè be' kàne ttök Jacob ta kësik wa.”

²⁵Ie' de wé Jacob úla tulur Galaad ká köwö ki ee. Eë ie' ena iyamipa, e'pa tö iúla tuléka kapowaie ñies. ²⁶Ie' tö iché Jacob a:

—¿I wamblé be' tö i' es? ¿Iók be' tö ye' kitöwé i' es? Be' wä ye' alä busipa bitetser wes ñippökwapä tö s'tsëmi es. ²⁷¿I kuéki be' ye' kitöwé? Be' tkashkar akir ye' yöki. Be' e' biyó chópa ye' a, e'ma kawö buaë tköwé ye' tö a' wëttsë ttsëne buaë wa, ma'ma kicha ta' ese wa ena sabak blar buaë ese wa. ²⁸Kè be' wä kawö méne ye' a ena ye' ala'r busipa ena ye' duöchkepa e'pa a as sa' e' chóat ñi a. Be' tö iwamblé wes pë' sulué es. ²⁹Ye' wä diché tso' a' ulitane tsaioie buaë, erë enia nañewe be' yé e' Këköl tö ye' a iché: ‘Ye' ttö ttsó. Kè be' kàne ttök Jacob ta kësik wa.’ ³⁰Be' mitkene be' yé u a wes be' ki ikiane taië es, eta ¿lie be' tö ye' wä íyi diököl tso' dalöie e' ekiblë?

³¹Eta Jacob tö iiutë:

—Ye' suane be' yöki. Ye' ibikeits dö' be' ye' yöki be' ala'r busipa yëttsane er sulu wa. ³²Yi wä be' íyi diököl tso' dalöie e' tso', e' ta as e' wák duòwä. Se' yamipa qos tso' íe se' sauk, e'pa wörki be' yú be' íyi yulök. E' kuébö, e' ta itsúmi.

Erë ie' kè wä ijcher tö Raquel tö iyé íyi diököl e' bléwabitü.

³³Eta Labán tkawä Jacob úla a ie' íyi yulök. E' ukuöki ta ie' tkawä Lía úla a. Ñies Lía ena Raquel kanë mësopa böi e'pa úla shuyuléitö. Erë kè ie' wä iküne. Ie' e' yéttsa Lía úla a mía Raquel úla shuyulök. ³⁴E' dalewa Raquel tö iyé íyi diököl bléwä kameio tsikkuö dikia ta ie' wák e' tkéka ibata ki. Labán tö ie' úla ulitane shuyulé erë kè iwä iküne yës. ³⁵Raquel tö iché ia:

—A yéwö, kè be'ulunuk ye' ki. Ye' e' kòkami be' wörki, erë ye' duöke sik duè wä.

Labán tö ie' íyi diököl yulé taië. Erë kè ie' wä iküne. ³⁶E' kuéki Jacob uluneka taië ta ichéitö Labán a:

—¿I sulu wambléyo be' ki, e' kuéki be' ye' tötié dö íe? ³⁷Be' tö ye' íyi qos e' shuyulé ta ¿be', i kuébö? E' tuló íe se' yamipa wörki as ie'pa tö ichö tö yi ttè dö'r mokië, be' ö ye'. ³⁸Ye' kaneblé' be' a duas döka dabom böyök (20), e' dalewa ta be' chibo ena be' obeja e' qos tskirke bua' buaë. Be' iyyiwak bobokpa kè tkëulettsa yës. Ñies kè ye' wä be' obeja pupula è kataulewa. ³⁹Namu tö be' iyyiwak ttéwä, e' ta kè ye' wä inú dë'bitü. E' nuí pato' ye' tö be' a. Ñiwe ö

nañewe be' iyiwak ekiblélur akblökwakpa tö, e' patauk be' tö ye' ka'. ⁴⁰Ñiwe ye' tteke kaba tö. Nañewe ta ye' tteke kase tö. Kè ye' kapowa buaë. ⁴¹Ye' kanèblè' be' a duas dabom böyök (20) etä es ye' bak weinuk kakraë. Ye' kanèblè' duas dabom eyök ki tkël (14) be' alä busipa dalërmik. E' ukuöki ta ye' skä kanèblè' duas teröl be' iyiwak kuëki, erë be' bak ye' kütö'uk kakraë ye' kanë ské wa. ⁴²Abraham ena ye' yé Isaac e'pa Këkök kè kupa ye' ta, e'ma be' ye' patkë'bitu ulä wöchka. Erë Skëkök tö isuë tö ye' siarla, e' kanèblè' tajë, e' kuëki ie' tö be' wöuñë enia nañewe.

Jacob ena Labán e'pa kawö mé ñi a

⁴³Etä Labán tö Jacob iutë:

—Be' alakölpa dör ye' alä busipa. Be' ala'r dör ye' duöchkepa. Obeja kos e' dör ye' icha. I kos suëbö ie, e' dör ye' icha è. ¿Wes ye' a ye' alä busipa ena ye' duöchkepa e'pa ormi? ⁴⁴E' kuëki be' shkó. Mishka kawö muk ñi a. Es se' wa ijcherdaë tö wes se' kawötä ñi dalöiök.

⁴⁵Ee ta Jacob tö ák duëka ek ie'pa kawö muke ñi a e' wä kkachöie. ⁴⁶Ie' tö iché iyamipa a:

—Ák dapa'ú ie.

Ie'pa ulitane tö ák dapa'wé ta ichkérak ák dapaule e' o'mik. ⁴⁷Etä Labán tö ká e' kië méka iwák ttö wa “Jegar Sahadutá”. Nies Jacob tö ikië méka iwák ttö wa “Galaad.” ⁴⁸Labán tö iché:

—Iñe ák ikké dapa'wéatsö kawö mésö ñi a e' wä kkachöie.

E' kuëki Jacob tö ká e' kië méka es. ⁴⁹Ká e' kine nies Mispá, wä dör tö Labán tö iché:

—Mik kè se' ñi suneia, etä as Jehová tö se' saü tö wes se' ñi wamblöke. ⁵⁰Be' tö ye' ala'r busipa we'iké ö be' senéwa alakölpa ku'a'ki ta, e' ta e' sueraë Skëkök tö. Erë kè yi ku' e' sauk chène ye' a, erë Skëkök wák tö isueraë.

⁵¹Etä Labán tö ikí ché Jacob a:

—Ák dur i' ena ák dapaule i' e' dapa'wéyö se' bül shushaë. ⁵²Ák dur i' ena ák dapaule i' e' dör se' bül a iwä kkachöie tö ie è se' kawötä dökwa. Kè ye' tköpami be' kker ñippök be' ta. Nies kè be' tköpami ye' kker ñippök ye' ta. ⁵³Abraham dör be' duöchke ena Nahor dör ye' duöchke, e'pa Këkök eköl è, as e' tö se' shulè.

Etä Jacob tö kawö mé mokië Labán a Skëkök dalöieke iyé Isaac tö e' wörki. ⁵⁴E' ukuöki ta ie' tö iyiwak jché ña'wé Skëkök dalöioie ee. Ie' tö iyamipa kié chkök. Ie'pa ulitane chké ta ikaperö ee.

⁵⁵Bule se' bla'mi ta Labán tö iduöchkepa ena ila'r busipa e'pa wöalattsé e' choat ie'pa a. Ie' tö iché iarak: a' mú kawö tkö buaë kakraë. E' ukuöki ta imichone ikaska'.

Jacob tö Esaú ma'wé er bua'wé

32 ¹E' ukuöki ta Jacob mir è wé imíró ee. Nala ki Skëkök biyöchökwakpa de ie' ska'. ²Mik e'pa suëitö, etä ichéitö: “I'pa dör Skëkök ñippökwakpa.” E' kuëki ie' tö ká e' kië méka Mahanaim.”

1 31.47 Galaad: Ká e' kië dör böt erë iwä kiane ché nies. E' dör ák dapaule kawö mène e' wa kkachöie. m 32.2 Mahanaim: Hebreoie ká kië e' wä kiane ché ñippökwakpa böltëpa.

³Età ie' tò ikanè mèsopa patkémi biyò muk ie' èl Esaú a tò ie' datse. Ie' èl serke ká kiè Seír atè Edom ee. ⁴Ie' tò ichémi ikanè mèsopa a: “A' tò ichó ye' èl a: ‘Be' èl Jacob datse be' wòkì be' kanè mésoie. Ie' tò ichébitu be' a: Dwas ikké kòs ye' sené Labán ska'. ⁵Ye' wà baka tso' ena obeja tso' ena burro tso' taiè. Nies kanè mèsopa tso' ye' wà taiè wèpa ena alakòlpa. Be' dör ye' kèkèpa. Be' a ttè i' patkémiyò as be' tò ye' kiòwà er bua' wa.’”

⁶Mik ibiyò wakpa dene, età ie' a ichéitò:

—Sa' dare be' èl ska', e' wák datse bet be' shké'uk. Età ie' wà wèpa datse e' tã dōka cien tkëyök (400).

⁷Mik e' ttséitò, età taiè ie' suane. Taiè ie' kabikeitséka wes ye' e' ùmi. E' kuéki ie' tò iyamipa ena ikanè mèsopa ena iobeja ena ibaka ena ikameio e' kòs blabatsélör bōl tsínì. ⁸Ie' ibikeitsé tò isalema ye' èl ñippòmi ek tsínì tã, e' dalewa ièk tsínì tkòshkarmirak. E' kuéki ie' iblabatsélör es. ⁹E' ukuòki tã ie' tò iché Skèköl a: “A Jehová, be' dör ye' talà Abraham ena ye' yé Isaac e'pa Kèköl. Be' ye' a iyè: ‘be' yúne be' yamipa ska', età ye' tò be' kimeræ as be' kawö tkò buaè.’ ¹⁰Be' er bua' ché ye' a. Be' kè wà ye' meätule bërber è. Warma e' kè dör ye' siarla e' a. Ye' bakmi di' Jordán wì a kè wà i tã, e' kèwö ska' tã ye' wà shko kéli è dami. Erè i'ñe tã ye' wöché taiè iyiwakie ena se'ie blabutsule bōl tsínì.

¹¹Be' we'ikèyö, ye' tsatko ye' èl Esaú e' ulà a. Ye' suane ie' yòki dō ie' datse ñippök ye' tã; nies dō ye' alakòlpa ena ye' ala'rla e'pa kòs ewèwa ie' tò. ¹²Be' tò ye' a iyè'atbak yësyësè tò be' tò ye' kimeræ as ye' kawö tkò buaè. Nies be' tò iyè' tò ye' aleripa alòrdaè taiè wes dayè tséwö kè shtar'at' es.”

¹³E' nañewe ie' kapére ee. Iyiwak tso' ie' tã ee e' shushtë ie' tò kakmè ie' èl a. ¹⁴Ikkè shushtë ie' tò: chibo alaki dōka cien böyök (200); chibo wè'ne dōka dabom böyök (20); obeja alaki dōka cien böyök (200); obeja wè'ne dōka dabom böyök (20); ¹⁵kameio alaki pane ñiköl ilà tã, ese dōka dabom mañayök (30); baka alaki dōka dabom tkëyök (40); baka wè'ne pupula dōka dabop (10); burro alaki dōka dabom böyök (20); burro wè'ne dōka dabop (10). ¹⁶E' ukuòki tã iyiwak ekkè kòs tuléitò ikanè mèsopa a iwakmik iwakmik ulawa ulawa tã ichéitò iarak:

—A' yú ye' yòki kewe. Ká ulat múat iyiwak a ulat ulat as kè iwöièrwà ñita.

¹⁷Età kanè méso kewe patkémiitò e' a ichéitò:

—Mik be' tò ye' èl kué tã ie' tò be' chaké: “Yi be' wòkir? Wé be' micho? Sèkkè dör yi iyiwak?”, ¹⁸età iütó: “A kèkèpa, iyiwak i' kòs e' kak patké be' kanè méso Jacob tò be' a. Ie' wák datse sa' itòki.”

¹⁹E' sù ikanè mèsopa malepa patkémiitò iyiwak wëttsè, e'pa a ichémiitò nies:

—Mik a' tò Esaú kué, età ichó ia es è. ²⁰Kè a' éna ichökwa chè ia: “A kèkèpa, be' kanè méso Jacob e' datse sa' itòki.”

Ie' tò ibikeitsé: “Iyiwak patkémiyò keweie ye' èl a e' dör as ie' er buarne ye' ki. E' ukuòki tã ye' wák tò isuèmi. Es ie' tò ye' kièwami er bua' wa.” ²¹Es iyiwak kak patkémiitò keweie ie' yòki. Erè ie' wák e' tséat kapökrö ie' úla a.

Jacob ñippé kapa wa Skèköl tã

²²⁻²³E' nañewe Jacob e' kéka. Ie' tò ilakòlpa bōl ena e'pa kanè mèsopa bōl ena ila' dōka dabom eyök ki eköl e'pa kòs dapa'wéitò tã iuyòktsa ké di' Jaboc wışhet nies i kòs tso' iwà ekkè uyéttsaitò. ²⁴Ie' e' tséat eköl. Ee tã wëm de

eköl ie' ska' ta ie'pa ñippé kapa wa darërè dò ká ñine eta. ²⁵Erè wëm e' tò isué tò kè ie' e' alòpaka Jacob kî. E' kuëkî ie' tò itéwa itu' wöiërkewa e' kî ta itu' wöyënettsa. ²⁶Eta wëm ñe' tò iché ie' a:

—Ká ñirkewatke e' kuëkî ye' ówa.

Ie' tò iiüté:

—Kè be' tò ye' a kawö bua' mè, eta kè ye' tò be' epamine.

²⁷Wëm tò ie' a ichaké:

—¿Ima be' kiè?

Ie' tò iiüté:

—Ye' kiè Jacob.

²⁸Wëm tò iché ia:

—Kè be' kièia Jacob. Be' kirdaë Israel.ⁿ Be' ñippé Skèköl ta ñies s'ditsö ta eta i kiane be' kî e' de be' ulá a, e' kuëkî be' kiè mékayö es.

²⁹Jacob tò ie' a ichaké:

—Ichó ña, ¿ima be' kiè?

Ie' iiüté:

—¿Íók be' kî ye' kiè kiane jchë nuk?

Eë ta wëm ñe' er bua' ché ie' a. ³⁰Ie' tò ká e' kiè méka Penuel.^o Ie' tò iché: “Erè ye' tò Skèköl wák suéwa ye' wöbla wa, erè kè ye' du'wa.” E' kuëkî ká e' kiè mékaitö es.

³¹Mik ie' tkökemitke Penuel, eta diwö tskine. Erè ie' tu' wöyënettsa, e' kuëkî ie' shkörami shaotshaot. ³²Ie' ténewa itu'kicha kî, e' kuëkî dò ikkè ta ie' aleripa qos kè tò iyywak tu'kicha kateta'.

Esau er buanene Jacob kî

33 ¹Mik Jacob tò isué tò ie' èl datse ena wëpa tajë datse ie' wa döka cien tkëyök (400), eta ie' tò ila'rla blabatsé. E'pa méitö Lía a ena Raquel a ena e'pa kanè mésopa böl a. ²Kanè mésopa böl e'pa patkëmiitö keweie ila'r ta. E' ukuöki ta ie' tò Lía ena ila'r patkëmi. Bata ekkè Raquel ena ilà José e'pa patkëmiitö. ³Eta ie' wák tkami kewe ie'pa yöki. Ie' mirwa ie' èl wörki e' dalewa ie' wöemi dò iski es iwöömör döka kuktökicha (7 veces). Es ie' demi tsinet iël wörki. ⁴Eta Esau tünëbitu ie' wöki, ta ipaklô'wëwaitö ikuli' a ta iwöalattséitö ta iërak ñita. ⁵E' ukuöki ta Esau tò Jacob alakölpa ena ila'rla e'pa sué ta ichakéitö ia:

—¿Wíkkëpa dör yi?

Jacob tò iiüté:

—A kèkëpa, Skèköl tò ala'rla wíkkëpa mé ye' a.

⁶Eta ilakölpa kanè mésopa e'pa de ila'rlaë ta iwö éwarak dò iski. ⁷E' ukuöki ta Lía de ila'rë ta ie'pa wöéwa iski ñies. Bata ekkè ta Raquel de ilà José ta eta ie'pa wöéwa dò iski ñies. ⁸E' bet ta Esau tò ie' a ichaké:

—Iyywak kuéyö ñala kî ulawa ulawa ¿iie e' dör?

Ie' iiüté:

—E' dör as be' er buarne ye' kî.

⁹Esau tò iiüté:

n 32.28 *Israel*: Hebreoie s'kiè e' wà kiane chè ñippé Skèköl ta. **o 32.30** *Penuel*: Hebreoie ká kiè e' wà kiane chè Skèköl wö.

—Au, kè be' tkinuk ye' k_i. Ye' wà itso' taijē. E' tsúat be' wák tò.

¹⁰Erē Jacob tò iskà ché iā:

—Au, kè be' tò ye' ttē watōktsa. Be' er buanene ye' k_i e' ta' íyi kakmekeyö be' a e' klö'ú. Be' tò ye' kiéwā buaē. Be' suéneyö e' dör buaē ye' a wēs Skëköl wák suëyö es. ¹¹Taijē Skëköl tò ye' blu'wé. Kè ì kianeia ye' k_i. E' kuek_i ye' be' pablē tò íyi kakméyö be' a e' tsú ye' ulà a.

Jacob tò iyiwak watké iā taijē, e' kképa iël Esaú tò iyiwak tsé iulà a. ¹²Esaú tò iché iā:

—E'ma mishka ñita. Ye' mi'ke kewe.

¹³Erē Jacob tò iiüté:

—A kéképa. Be' wà ijcher bua' tò ye' ala'r iā tsitsirla. Nies obeja ena baka tso' alàē e' bikeitséyö dör ishrirwā tā iduölurmi sëkkā ká etkēme. ¹⁴Ye' a tā buaē idir tò be' yutke kewe, etā wē' ye' do be' itōk_i enaena wēs ye' iyiwak ena ye' ala'rla shkōmir es. Es ye' mir ie'pa tā dò be' serke Seír ee.

¹⁵Etā Esaú tò iiüté:

—E'ma buaē idir. Kawö mú ña ye' kanē mēsopa welepa mukat be' a be' kimoie.

Erē Jacob tò iiüté:

—Au, jōk be' e' we'ikō ye' wā ekkē chōkle?

¹⁶E' è diwö tā Esaú mīane Seír iyamipa tā. ¹⁷Erē Jacob mīa ká kiē Sucot^p ee. Eē ie' u yué iwák a. Nies iyiwak wé chali'wëitō. E' kuek_i ká e' kiē mékãitō Sucot.

¹⁸Es Jacob manétat Padán-aram dò Canaán. Ie' dettsā buaē. Ie' sené ká kiē Siquem, e' wōshā. ¹⁹Wé ie' tò ká yué e' tuëttsā ie' tò. E' ské dör inuköl wömülē dōkā cien eyök (100). Hamor dör Siquem yé, e' ala'r tò ká watué Jacob a. ²⁰Ká e' a Jacob tò ák kataté et kã'ie iyiwak jchoie Skëköl dalōioie. E' kiē mékãitō El-elohé-israel.^q

Dina dalösewēwā Siquem tò

34 ¹Jacob alà busi Lía tā kiē Dina, ká et tā e' mīa ká e' wakpa busipa pakök. ²Etā Hamor e' dör heveowak e' dör ká e' wōkir, e' aladulaköl kiē Siquem e' tò Dina sué. Etā ie' tò iklō'wēwā tā isenēkā itā kēsik wa. ³Erē ie' wöbatse Dina wa taijē tā ipabléitō taijē. ⁴Etā ie' tò iché iyé a:

—A yéwö, be' yú kéképa Jacob ska' ilà busi kiōktsā ye' a as ye' serwā ie' tā.

⁵Ì sulu wamblé Siquem tò Dina tā e' jchenewā Jacob wā. Erē ie' aladulakölpa tso' kañikā iyiwak kanéuk, e' kuek_i ie' kè wā iyēne ie'pa a. ⁶E' dalewa Hamor dör Siquem yé e' mīa Jacob ska' ttök ie' tā.

⁷Mik Jacob aladulakölpa dene u a, etā ì wamblēne Dina tā e' jchenewā ie'pa wā. E' tò ie'pa uluwēkā taijē. Siquem senēkā Jacob alà busi tā e' dör íyi sulué Israel aleripa a. E' kè kawö tā' wamblē es. ⁸Erē Hamor ttē ie'pa tā, tā ichéitō iā:

—Ye' aladulaköl Siquem, e' wöbatse taijē a' kutà wa. A' we'ikèyö kawö mú ie' a senukwā ie' tā. ⁹Es a' yörmi sa' yamipaie. Es sa' serwāmi a' alà busipa

p 33.17 Sucot: Hebreoie ká kiē e' wà kiane chē u yöule chalichali. q 33.20 El-elohé-Israel: Hebreoie kiē e' wà kiane chē Israel Këköl diché tq' taijē.

ta. Nies a' serwami sa' alà busipa ta. ¹⁰A' e' tsúat senuk sa' shua. A' senú sa' ká a wé a' kī ikiane ee. A' tò iyi wataú ena iyi taú. A' tò ká taú. Kè yi tò a' wöklöwepa.

¹¹Nies Siquem tté Dina yé ta ena iképa ta, eta ichéitö ia:

—Ye' a' pablé tò ye' tté klö'ú. Ye' tò a' a iyi kakmeraé kos a' kī ikiane ekké.

¹²Kos iské' dör e' tsata a' tò ye' a' ikí kié, e' ta ekké meraëyö a' a. E' kè kī ye' tkine. Ye' tò iyi meraé taié a' a, eré kawö mú ye' a' senukwa be' kutà ta.

¹³Eré Siquem tò ie'pa kutà dalösewewa, e' kuéki ie'pa tò ie' ena iyé iuté kachè wa. ¹⁴Ie'pa tò iché ia:

—Kè sa' a' sa' kutà menuk wépa kè tottola kkuölitla tëule tsir, esepa a. E' dör sulué sa' a' jaé taié. ¹⁵Es è sa' tò a' iutèmi. A' wépa kos tottola kkuölit téé tsir wes sa' es, e' ta sa' tò a' ttö iutèmi. ¹⁶Es a' serwami sa' alà busipa ta. Nies sa' serwami a' alà busipa ta. Es sa' sermi a' ta nita wes ká etké wakpa es. ¹⁷Eré kè a' wa a' tottola kkuölitla tëne wes sa' tò iché a' a es, e' ta sa' míyalne ká i' kī. Sa' kutà mítserne sa' wa.

¹⁸Eta Hamor ena ilà Siquem e'pa a' imène buaé. ¹⁹Taié duladula e' kī Jacob alà busi kiane, e' kuéki bet iwéitö wes ie'pa tò iché es. Ie' dalö taié iyé ska' imalepa tsata. ²⁰E' kuéki ie' mia iyé ta ká kköieule e' wékkö a. Ee ká e' wakpa nī dapa'uke tté shuloie. Ee Siquem ena iyé mia ttök iká wakpa ta. Ta ichéitö iarak:

²¹—Pé' debitü ie' er buaé se' ta. Ie'pa de senuk se' ta, iyi tauk ena iyi watauk se' shua. Ká tso' wé' ie'pa a. Se' serwami ie'pa alà busipa ta. Nies ie'pa serwami se' ichapa ta. ²²Eta as se' dò ká etké wakpaie ie'pa ta nita, eta s'kawöta iuk wes ie'pa tò iché es. Ie'pa tò iché tò se' wépa ulitane kawöta itóttola kkuölitla tök tsir wes ie'pa wöblane iuk es. ²³Eta kos ie'pa wa iyiwak tso', i' tso' e' döraé se' icha. Sö ichò ie'pa a' tó. Eta es ie'pa e' tsukeat senuk se' shua.

²⁴Eta wépa tso' ká e' kī kibinetke, e'pa ulitane a' buaé idir. Eta ie'pa kos tottola kkuölitla télor tsir.

²⁵E' ukuöki bökki es ta mik e' dalérkeia taié kè wa ie'pa e' tsatkér, eta Jacob aladulakölpa dör Dina aképa kié Simeón ena Leví, e'pa míyal Siquem, eta ká e' wakpa wépa télurdakitö seraa tabè wa. ²⁶Es ie'pa tò Hamor ena ilà Siquem e'pa ttéwa tabè wa. Ie'pa tò ikutà yéttsa Siquem u a' ta imíyal. ²⁷Ká e' wépa ttélur seraa. E' ukuöki ta Jacob aladulakölpa malepa debitü ta iyi kos tso' ká e' kī e' tsémirakitö. ²⁸Es ie'pa wa obeja ena baka ena burro ena iyi kos tso' ká kköieulewa e' a, nies i' kos tso' kañika e' mítser. ²⁹Nies iyi tso' kos u a, e' mítser ie'pa wa seraa. Ala'rla kos ena alakölpa kos e'pa klöwélur ie'pa tò ie'pa kané mésopaie. ³⁰Eta Jacob tò iché Simeón ena Leví a:

—A' tò se' tsaié. A' kuéki ká i' wakpa e' dör canaánwak ena feresewak e'pa ulurdaé se' kī taié. Ie'pa nī dapa'uraé nippök se' ta. Kè se' wa nippökwakpa ta taié, e' kuéki ie'pa e' alöraká se' kī. Ye' ena ye' yamipa kos ttelurdaé ie'pa tò.

³¹Eré ie'pa tò iuté:

—Ima ie'pa erbikò tò ie'pa wa sa' kutà mi'mitser wes alakölpa sulusi es?

Skëköl er buaë ché Jacob a Betel

35 ¹E' ukuöki ta Skëköl tö iché Jacob a: “Be' yú senuk Betel. Eë ák katató ka'ie ye' dör be' Këköl e' kkayë' be' a mik be' bakshkar Esaú yöki eta, e' dalöioie.” ²Eta Jacob tö iché iyamipa a ena kos itso'rak ie' ta, e'pa a ñies:

—Íyi diököl tso' a' wa dalöie, ese kos tulóttsa bet. A' kuó ta a' datsi' mane'úlor. ³Mishkarak bet Betel. Eë ye' tö ák katateke et ka'ie iyiwak jchoie Skëköl dalöioie. Ie' tö ye' kime' mik ye' bak erianuk taië eta. Ie' tö ye' kköna' kos ye' kaka're ekkë.

⁴E' bet ta íyi diököl tso' ie'pa wa dalöie ese tulérakitö Jacob a. Ñies ikukuöio kos, e' tulérakitö Jacob a. E' kos wötéluritö kós klö ter tsinet Siquem e' dikia. ⁵Eta ie'pa e' yélur. Erë ká tso' tsinet tsinet e' wakpa kos suawéká taië Skëköl tö, e' kuëki e'pa kè wa ie'pa töiëne.

⁶Eta Jacob ena iyamipa kos demi ká kiè Luz atë Canaán. Ká e' kiè ñies Betel. ⁷Eta eë ák katatéitö et ka'ie iyiwak jchoie Skëköl dalöioie. Eë Skëköl e' kkayë' ie' a mik ie' bakshkar iël yöki eta. E' kuëki ák katatéitö e' kiè mékai'tö El-Betel. ⁸E' ukuöki ta ká e' a Rebeca kkö'nukwak bak kiè Débora, e' blënewa ta inú blëwarakitö kós klö ter eë e' dikia. Kal e' ter ká kiè Betel e' o'mik. Jacob tö ká e' kiè mékã “Ië kéli”.

⁹⁻¹⁰Mik Jacob biteane Padán-aram dene Canaán, eta Skëköl e' kkachéne etökichane ie' a. Eta Skëköl er buaë ché ie' a i' es:

“Be' kiè Jacob,
erë be' kè kiëia es.
I'ne ta be' kiè mékayö Israel.”

Skëköl tö ie' kiè mane'wéttsa, ¹¹e' ukuöki ta ichéitö ia:

“Ye' dör Skëköl Diché Ta' Íyi Ulitane Tsata e';
Be' ala'r ena be' aleripa alónú taië.
Be' aleripa alördaë taië,
e'pa döraë ká taië wakpaie.
Ñies ie'pa shua blu'pa döraë.

¹²Ká me'bakyö Abraham a ena Isaac a,
e' méyö be' a ñies be' aleripa a.”

¹³Mik Skëköl tté one Jacob ta, ta imía. ¹⁴Eë Jacob ák duéka ek së sù. Ák e' ki ie' tö kiö ena vino té iwà kkachöie tö e' dör batse'r Skëköl a. ¹⁵Ká e' kiè mékai'tö Betel.

Raquel blënewa

¹⁶E' ukuöki ta ie'pa e' yélur Betel míyal Efrata. Kam ie'pa dòmi Efrata e' tso'ia elkeë, eta Raquel alà kirketke e' diwö de. E' tö Raquel kiri'wëwa taië erë kè iwà kúr yës. ¹⁷Ie' tso'tke suluë ichók eta ikkö'nukwak dur eë, e' tö

iché iá: “Kè be' suanuk. Be' alà kune. E' wák dör wëm.” ¹⁸ Età Raquel wake' duökewatke, isiwa' bata tkökeia, e' shua ilà kiè mèkaqatitö Ben-oní. Erë ilà yé tò ikiè mane'wé Benjamín.”

¹⁹ Es Raquel blénewa. Inú wötéwarakitö Efrata ñalé ki. I'ñe tà ká e' kiè Belén. ²⁰ Età wé Raquel nu bléwaitö e' ki ák duéka ek Jacob tò iwà kkachioie. I'ñe tà ák e' tkëria Raquel pö kkachioie.

²¹ Età Israel' michoë wé imi'kerö ee. Ie' e' tséat senuk ká kiè Migdal Éder e' wishke. ²² Ie' tò ká yué senoie ee, e' ukuöki tà ilà Rubén senéka ie' alaköl kiè Bilhá e' tà, e' jchenewa ie' wá.

Jacob aladulakölpa

Jacob aladulakölpa doka dabom eyök ki böi (12). ²³ Ie' ala'r Lía tà e'pa dör Rubén, e' dör ikibi, ñies Simeón, Leví, Judá, Isacar ena Zabulón. ²⁴ Ila'r Raquel tà e'pa dör José ena Benjamín. ²⁵ Raquel kanè méso kiè Bilhá, e' tà ila'r dör Dan ena Neftalí. ²⁶ Lía kanè méso kiè Zilpá, e' tà ila'r dör Gad ena Aser. E'pa dör Jacob aladulakölpa kune Padán-aram e'pa.

Isaac blénewa

²⁷ Jacob minea iyé Isaac sauk ká kiè Mamré ee. Ká e' kiè ñies Arbá ö Hebrón. Ká e' a Abraham ena Isaac bak senuk. ²⁸⁻²⁹ Isaac kënewatke. Mik ie' ki duas tso' cien eyök ki dabom paryök (180), età iblénewa mía idëütöpa itöki. Ila'r Esaú ena Jacob e'pa tò inú wötéwa.

Esaú aleripa

36 ¹ I'pa dör Esaú aleripa. Esaú kiè ñies Edom. ² Esaú senéwa canaánwak alakölpa mañal tà. Eköl dör Adá, e' dör hititawak kiè Elón, e' alà busi. Iëköi kiè Oholibamá, e' dör Aná alà busi ena heveowak eköl kiè Sibón, e' talá. ³ Bata ék kiè Basemat, e' dör Ismael alà busi ena Nebaiot kutà. ⁴ Adá alà tsá kune e' kiè Elifaz. Basemat alà kiè Reuel. ⁵ Oholibamá ala'r kune mañal. E'pa kiè dör Jesús, Jaalam ena Coré. E'pa dör Esaú ala'r kune mik ie' bak senuk Canaán età e'pa.

⁶ Esaú wá ilakölpa ena ila'r wëpa ena ila'r busipa ena imalepa qos serke ie' ska' e'pa qos míyal ie' wá e' tà senuk ká bánet iël Jacob e' yöki. Nies ie' wá iyiwak qos ena i qos dë' ie' ulà a Canaán, e' mítser sëraa. ⁷ Esaú ena Jacob wá iyi tso' taië. E' kuëki ie'pa kè chë'kaia ñita. Kè i ku'ia wë' ie'pa böi iyiwak a katè. ⁸ E' kuëki Esaú (e' kiè ñies Edom) e' mía senuk Seír kébata a.

⁹ I' dör Esaú aleripa bak senuk Seír ké köwö ki, e'pa kiè edomwak. ¹⁰ I'pa dör Esaú ala'r: Elifaz e' dör Esaú alà Adá tà, ena Reuel e' dör Esaú alà Basemat tà.

¹¹ Elifaz ala'r dör Temán, Omar, Sefó, Gatam ena Quenaz. ¹² Elifaz alaköl skà bak eköl kiè Timná, e' tà ilà tà' eköl kiè Amalec. E'pa dör Esaú alaköl kiè Adá e' uyökpa.

¹³ Reuel ala'r dör Náhat, Zérah, Samá ena Mizá. E'pa dör Esaú alaköl kiè Basemat e' uyökpa.

t 35.18 Benoni: Hebreoie s'kiè e' wá kiane chë ye' griané e' alé. u 35.18 Benjamín: Hebreoie s'kiè e' wá kiane chë ye' ulà bua'kka e' alé. v 35.21 Israel: E' dör Jacob kiè pa'alí me'ka Skëköi tò iki e'.

¹⁴Esaú alaköl kiè Oholibamá, e' dör Aná alà busi ena Sibón talà. Ie' ala'r dör Jeús, Jaalam ena Coré.

¹⁵I'pa dör Esaú aleripa e'pa ditséwöpa wökirpa:

Esaú alà kibi kiè Elifaz e' aleripa dör: Temán, Omar, Sefó, Quenaz, ¹⁶Coré, Gatam ena Amalec. E'pa dör Elifaz aleripa e'pa ditséwöpa wökirpa bak senuk Edom. Ie'pa dör Adá uyökpa.

¹⁷Esaú alà kiè Reuel e' ala'r dör: Náhat, Zérah, Samá ena Mizá. E'pa dör Reuel ditséwöpa wökirpa bak senuk Edom. Ie'pa dör Basemat uyökpa.

¹⁸Esaú alaköl kiè Oholibamá e' dör Aná alà busi. Ie' ala'r dör: Jeús, Jaalam ena Coré. E'pa dör Oholibamá ditséwöpa wökirpa.

¹⁹E'pa kōs dör Esaú (kiè ñies Edom) e' aleripa. E'pa dör ie'pa ditséwöpa wökirpa.

²⁰I'pa dör wēm dör horeowak eköl kiè Seír, e' ala'r. Ie'pa bak senuk Edom ñies. Ie'pa kiè dör: Lotán, Sobal, Sibón, Aná, ²¹Disón, Éser, ena Disán. E'pa dör Seír ala'r wēpa. Ie'pa dör horeowak wökirpa bak senuk Edom. ²²Lotán ala'r dör Horí ena Hemam. Lotán kutà dör Timná. ²³Sobal ala'r dör Alván, Manáhat, Ebal, Sefó ena Onam. ²⁴Sibón ala'r dör Aiá ena Aná. Ká e' t̃a Aná tso' iyé kiè Sibón e' burro kkō'nuk e' dalewa ie' tō dī' tum kué t̃ajē ká sí po e' a. ²⁵Aná alà wēm kiè Disón. Ie' alà busi kiè Oholibamá. ²⁶Disón ala'r dör Hemdán, Esbán, Itrán ena Querán. ²⁷Éser ala'r dör Bilhán, Zaaván, ena Acán. ²⁸Disán ala'r dör Us ena Arán.

²⁹Horeowak wökirpa dör Lotán, Sobal, Sibón, Aná, ³⁰Disón, Éser, ena Disán. E'pa dör horeowak wökirpa iyamipa wa. Ie'pa bak senuk Seír.

³¹I'pa dör Edom blu'pa, k̃am Israel aleripa blúpa dō e' yōk̃i. ³²Bela, e' dör Beor alà, e' de Edom wakpa blúie. Ie' ká kiè Dinhaba. ³³Bela blēnewa e' skéie Jobab yōne blu'ie. Ie' dör Zérah alà. Ie' dat̃se Bosrá. ³⁴Jobab blēnewa e' skéie Husam dat̃se Temán e' yōne blu'ie. ³⁵Husam blēnewa e' skéie Hadad dör Bedad alà e' yōne blu'ie. Bedad e' ali'k̃a Madián wakpa k̃i ká kiè Moab eē. Husam ká kiè Avit. ³⁶Hadad blēnewa, e' skéie Samlá yōne blu'ie. Ie' ká kiè Masrecá. ³⁷Samlá blēnewa, e' skéie Saúl yōne blu'ie. Ie' ká dör Rehobot. Ká e' at̃e dī' kkō a ts̃inet. ³⁸Saúl blēnewa, e' skéie Baal-hanán yōne blu'ie. Ie' dör Acbor alà. ³⁹Baal-hanán blēnewa, e' skéie Hadad yōne blu'ie. Ie' ká kiè Pau. Ie' alaköl kiè Mehetabel, e' dör Matred alà busi ena Mezaab talà.

⁴⁰I'pa dör Esaú aleripa kiè iyamipa wa ñies iká wa: Timná, Alvá, Jetet, ⁴¹Oholibamá, Elá, Pinón, ⁴²Quenaz, Temán, Mibsar, ⁴³Magdiel ena Iram. Esaú kiè ñies Edom. E'pa kōs dör Edom ká blu'pa wē isenerak iká k̃i eē.

37 ¹Jacob e' ts̃eāt senuk Canaán wē iyé bak senuk eē. ²Ttē i' dör Jacob aleripa e' pakē.

José ena iēlpa

Jacob alà kiè José, mik e' k̃i duas tso' dabom eyök k̃i kul (17) et̃a ie' tso' iyé obeja kkō'nuk iēlpa t̃a. Iēlpa dör iyé alakōlpa kiè Bilhá ena Zilpá, e'pa ala'r. Et̃a ì sulu kōs wambleke iēlpa tō ie' wōwa, ese k̃ateke s̃eraā ie' tō iyé a.

³Ie' kune mik iyé Jacob kēnewat̃ke et̃a. E' kuēk̃i Jacob k̃i ie' kiar ila'r malepa tsata. E' kuēk̃i Jacob tō datsi' yué ie' a k̃it̃kēule buaē. ⁴Erē mik ie' ēlpa wā ijchenewa tō ie'pa yé k̃i ie' kiar ie'pa ulitane tsata et̃a ie'pa ēna iar suluē, kē ishke'weta'.

⁵Ká et tə ie' kabsuë e' pakéitō iēlpa a. E' kuëki ie'pa éna suluë ie' kí ane. ⁶Ie' tō ikabsuë paké iēlpa a i' es:

—Ye' ttō tšsō. Ye' kabsuë e' pakekeyō a' a. ⁷Ye' kabsuë tō se' ulitane tso' kanebłōk kañika dalì shuā. Se' tso' dalì wöshtōk e' tsatésō ettsak ettsak. Ye' tō isuë tō bet ye' icha e' duéka bua' shkē'ka. A' ichapa e' dapa'wé ye' icha pamik shkit tə e'pa tō ye' icha dalöié.

⁸Eta iēlpa tō iüté:

—¿Be' éna iwà chak tō be' dōraë sa' blúie? ¿Sa' serdaë be' dikia?

Ie' kabsuë ena wës ipakéitō ie'pa a, e' kuëki ie'pa éna suluë ie' kí ane.

⁹E' ukuōki tə ie' skà kabsuëne, e' pakéitō iēlpa a nïes. Ie' tō iché ie'pa a:

—Ye' kabsuë tō diwō ena si'wō nïes bēkwō dōka dabom eyōk ki et (11), e' kos tō ye' dalöieke.

¹⁰Mik ie' tō ikabsuë e' paké iyé a ena iēlpa a, eta iyé tō iüné:

—¿I kiane chē be' ki kabsuë e' wa? Ttsēsdua be' mī ena be' ēlpa ena ye', sa' kawōtā be' dalöiök.

¹¹Ie' ēlpa éna iar suluë. Erē iyé tō ibikeitsé taië: ¿i kébisuë José tō es?

José watuēttsa iēlpa tō

¹²Ká et tə José ēlpa mýal dō Siquem iyé iyiwak wēttsē kākō yulōk. ¹³Eta Jacob tō iché José a:

—Be' ēlpa tso' tsinet Siquem iyiwak kkō'nuk. Ye' ki ikiane tō be' yú isaūk.

Eta José tō iüté:

—E' buaë. Ye' mī isaūkarak.

¹⁴Jacob tō iüté:

—Èkèkè. Be' y' yu be' ēlpa saūk, is itso'rak, is iyiwak tso' nïes. E' wa be' wā ye' a ittē dōmine.

Eta Jacob tō ie' patkémi. Ie' e' yéttsa Hebrón ké kkue ki mīa Siquem. ¹⁵Eë ie' shkòdur chò kañika, e' kuéwa wēm eköl tō tə e' tō ie' a ichaké:

—¿I yulōk be' tso'?

¹⁶Ie' tō iüté:

—Ye' tso' ye' ēlpa yulōk. ¿Be' kē wā ijcher wé ie'pa tso' ye' yé iyiwak kkō'nuk?

¹⁷Wēm e' tō iüté:

Ie'pa kē ku'ia ié. Ie'pa mineyalbak. Ye' ittō ttsérak tō ie'pa mī'keā Dotán.

Eta ie' mīa iēlpa yulōk. Eta ie'pa kuéitō Dotán. ¹⁸Eta iēlpa tō ie' suë kamië tō ie' datse. Kam idō e' dalewa iēlpa kawō mérak nī a ie' ttowa. ¹⁹Ichérakitō nī a:

—Kabsaukwak datse. ²⁰Ittōwasō. Inú batröömiso kauk kē a di' tə' ese a. Eta ichòsō tō iyiwak sulusi ie' katéwa. Es ie' kabsuë e' kē wā tkōpa yës.

²¹Mik Rubén tō ttē e' ttsé, eta ie' éna iēl tsatkak. E' kuëki ie' tō iché iēlpa a:

—Kē ittarwā. ²²Kē a' tō ie' pé tkō'uk. A' tō iómi kauk i' a. Kē a' ulā mukka iki.

Rubén éna José tsatkak tsèmine iyé a, e' kuëki ie' tō iché ie'pa a es. ²³Erē mik José debitu iēlpa ska', eta ie'pa tō ie' datsi' kitkëule bua', e' yéttsa. ²⁴Eta iklō'wëwarakitō batréemi, kauk tso' di' blóie, erē kē iwà tə' ese a.

²⁵E'ukuōki tə ie'pa e' tuléwa chkök, e' shuā ie'pa isuë tō taië Ismael aleripa datse. E'pa datse Galaad michoë Egipto dalì dami iwā e' watauk. Kameio ki

ie'pa wā kiò alar buaë e' dami. Ñies kiò masmas kiè bálsamo ena mirra e' dami iwā. ²⁶Etā Judá tò iché iēlpa a:

—Se' ēl ttéwasō tā e' tté blésō, e' tā e' wa çì buaë dòmi se' ulà a? ²⁷Ye' iché buaë idir tò iwatauttsasō Ismael aleripa a. Ie' dör se' ēl se' yami ekka, e' kuëki kè sō ittōwā.

E' mène buaë iēlpa a. ²⁸Mik íyi wataukwakpa datse Madián e'pa tkami ee, etā ie'pa tò iēl yéttsa kauk a watuéttsarakitō Ismael aleripa a inukōl wōmule dōka dabom böyök (20) ské ekkē. Es Ismael aleripa wā José minetsēr Egipto.

²⁹Mik Rubén debitu kauk kkō kī, etā kē iēl ku'ia. E' tò ie' eriauwé taijē. E' kuëki idatsi' jchélor. ³⁰E' ukuōkī tā, ie' mīa iēlpa ska' tā ichéitō ie'pa a:

—Se' ēl tsirla kē ku'. ¿Wes ye' e' ùmi?

³¹Etā ie'pa tò chibola ttéwā tā e' pé wa José datsi' patiékarakitō. ³²Etā datsi' e' patkémiitō iyé a tā ichémi iā: “Datsi' i' kué sa' tò. Í saú bua'ie. ¿Kè idör be' alà datsi'?”

³³Etā Jacob tò iché: “¡Tó, i' dör ye' alà datsi'! Iyiwak sulusi wésele tò ye' alà ttéwā katéwa.” ³⁴Etā Jacob tò idatsi' jchéloyar eriane kuëki. Etā datsi' tso' iēno mik schönēwā ese iékaitō. Etā ilà blēnewā e' eriaitséitō ká taijē. ³⁵Etā ila'r, wēpa ena alakōlpa, e'pa kos de ie' pablök, erē kē ie' pablēr yēs. Ikí iúke taijē shütē ilà dalērmik. Ie' tò iché: “Ye' schó eriaitséraē dō mik ye' duowā ekkē, es ye' dōraē ie' ska'.”

³⁶Etā madiánwakpa demi Egipto. Eē ie'pa tò José watuéttsa wēm kiè Potifar e' a. Wēm e' kanēblöke Egipto blú a. Potifar dör Egipto blú tsatökōkwakpa e' wökir.

Judá ena Tamar

38 ¹E' kéwō ska' tā Judá e' batséttsa iēlpa yōkī mīa senuk wēm kiè Hirá e' ska'. E' serke ká kiè Adulam. ²Eē Judá tò alaköl sué eköl. E' dör wēm canaánwak kiè Súah e' alà busi, e' tā ie' senéwā. ³E' ukuōkī tā iduneka tā ilà kune wēm, e' kiè mékaitō Er. ⁴E' ukuōkī ilà skà kune wēm, e' kiè mékaitō Onán. ⁵E' ukuōkī tā ilà skà kune wēm, e' kiè mékaitō Selá. E' kune mik ie' serke ká kiè Quezib, eē etā.

⁶Judá tò alaköl yulē senowāie ilà kibi kiè Er e' tā. E' kiè Tamar. ⁷Etā Er serke suluē shütē Jehová wōā. E' kuëki Jehová tò ittéwā. ⁸Etā Judá tò iché Onán a:

—Be' kawōtā senukwā be' dabököt tā alà kōka be' ēl blēnewā e' a wes se' wakpa a imeneatbak es.

⁹Onán éna iāne tò ie' alà kurmi kos ischó tā, e' kē dör ie' wák ala'r. E' kuëki mik ie' serke ischó tā, etā bet tā ie' e' skéu bánet as kē alà kōka ischó tā. Es ie' kē wā iēl a iditséwō meneat. ¹⁰E' dör suluē ichók Jehová a, e' kuëki ie' tò Onán ttéwā ñies. ¹¹Etā Judá tò iché iyāk Tamar a:

—Be' yú senuk be' yé u a wes schó es dō mik ye' alà Selá talane etā.

Erē Judá tso' Tamar kitō'uk. Ie' ibikeitsé tò Selá duōwāmi wes iēlpa duolur es. Es Tamar mineā senuk iyé ska'.

¹²Ká de taijē tā Judá alaköl dör Súah alà busi e' blēnewā. Ie' schó kéwō tka tā ie' mīa ká kiè Timnat, wé itso'rak ie' obeja köyök tök eē. Ie' yami kiè Hirá e' dör adulamwak, e' mí ie' tā ie' wapiō'uk. ¹³⁻¹⁴Tamar tò isué tò Judá alà kiè Selá, e' detke kēchke erē kē ie' senéwā ie' tā. E' wa ie' wā ijchenēwā tò Judá tò ie' kitō'wé

Selá wa. E' kuëki mik ie' wà ijchenewà tò inuàki mĩa Timnat iobeja köyök tök, età ie' e' paiöke schóie e' manéwétsaneitö. Iwö pabakéwà datsi'tak wa as kè yi a iwërwa. Età imĩa ká kiè Enaim. Ee ie' e' tkéser Timnat ñalé kkò a.

¹⁵Mik Judá tò Tamar sué tà ie' ibikeitsé tò e' dör alaköl sulusi iwö pabakéwà e' kuëki. ¹⁶Età ie' mĩa iwöki. Kè ie' wà ieri ta' tò e' dör ie' yàk. Età ichéitö ià:

—¿Se' ser ñita?

Età Tamar tò iché ià:

—¿Ì meke be' tò ye' a iskéie?

¹⁷Età Judá tò iiuté:

—Ye' chibo patköke be' a etö iskéie.

Ie' iiuté:

—Èkèkè. Erè be' iyi tsá múat ye' a dò mik be' tò chibola patké età.

¹⁸Judá tò ie' a ichaké:

—¿Ì kiane be' kì tò ye' imèat be' a?

Età ie' tò iiuté:

—Be' tabechka tso' e' kiè shtoie, e' múat ye' a ikichaë. Ñies be' shko kéli múat ye' a.

Judá tò imé ià tà ie' sené ie' ta. Età alaköl dunekà. ¹⁹E' ukuöki tà Tamar mĩa iu a età idatsi'tak wa iwö pabakéwà e' yétsaitö. Età ie' e' paiéne schö es.

²⁰E' ukuöki tà Judá tò chibo patkémí iyami adulamwak e' ulà a as ie' tò imù alaköl a as alaköl e' tò ie' iyi méat alaköl ulà a e' mùbitüne. Erè ie' yami kè wà alaköl e' kuneia. ²¹Età ie' tò ká e' wakpa a ichaké:

—Alaköl sulusi e' dör enaimwak atéat ñalà ska', ¿wé e'?

Età ie'pa tò iiuté:

—Íe alakölpa sulusi kè dè'.

²²Età ie' biteane Judá wörki tà ichéitö ià:

—Kè ye' wà alaköl kune. Ye' tò ichaké ká e' wakpa a. Ie'pa tò ye' a iché: 'Íe alakölpa sulusi kè dè'.

²³Judá tò iiuté:

—As ye' iyi tsúatitö es kè yi tò sa' jaëwepa. Kè ye' iane iwiie. Ye' tò ichibo patkémí be' ulà a, erè kè be' wà alaköl kune.

²⁴Età si' mañat ulatök tà Judá kì biyò de tò:

—Be' yàk Tamar e' sene' wëpa kuà'kì tà. Ie' dunekà.

Età Judá tò iché aneule:

—¡Iyótsa tà ina'úwa!

²⁵Erè mik ie' yekettsa ie'pa tò ttèwà, e' wöshà ie' ttè mémi inuàki a: “Yi iyi a'tser ye' ulà a i', e' wák tò ye' duéka. Be' isaú. ¿Yi kiè shto tabechka i' ikichaë ena shko kéli i'? ¿e' suule be' wa?” ²⁶Mik Judá tò ie' iyi suéwà iyàk ulà a ta ichéitö: “Alaköl i' dör buaë. Kè ye' wà iulabatse ye' alà Selá ta. Ye' e' wamblé sulu ie' kì.” Età kè ie' seneia ie' ta.

²⁷Tamar alà kune klò wák dör wëpa. ²⁸Itsörke e' wöshà, età eköl ulà dettsa kewe. Età ie' kkö'nukwak tò datsi'kicha batsé e' muéwà ilà ulà mik ta ichéitö: “T' èk kune kewe.” ²⁹Erè e' wöshàë bet ta alà ulà tiéwàne etökichane età ièk kune keweie. Età ikkö'nukwak tò iché ià: “¿Wes be' kune keweie?” E' kuëki ikiè mékaitö Fares.” ³⁰E' ukuöki tà, iulà a datsi'kicha tkër batsé e' kune, e' kiè mékaitö Zérah.

José tkashkar Potifar alaköl ulà a

39 ¹José minetserak iwà Egipto. Ká e' kî wëm tso' eköl kiè Potifar, e' tò ie' tuéttsà Ismael aleripa a. Wëm e' kaneblöke Egipto blú a. Ie' dör Egipto blú tsatkökwakpa wökir. ²Erë Jehová tso' José tą, e' kuękî i kôs kanewękeitö e' dökettşa buaë iwökir egiptowak e' ska'. ³Iwökir tò isuë tò Jehová tso' José tą, e' kuękî i kôs kanewękeitö e' dökettşa buaë. ⁴E' kuękî iwökir kî ikiarke tajë. Ie' tò iméka ie' wák kîmukwakie. Nies imékaitö ie' íyi kôs e' kuębluie. Ie' wà íyi kôs tso' e' kkö'nekeitö. ⁵Mik Potifar tò ie' méka íyi kôs kuębluie, età Jehová er buaë chémi Potifar a. Ie' íyi kôs tso' iu a ena kańika e' kôs mir buaë. ⁶José tò Potifar íyi ulitane kkö'neke buaë. E' kuękî Potifar kè wöki i wëneia yës. İ ñak ie' éna e' è bikeitsekeitö.

José wák dör bua'bluká. ⁷Ká de iki tajë età iwökir alaköl wöbatseká iwa. Ká et tą ie' iché ia:

—Be' senúka ye' tą.

⁸Erë José kè wà ie' ttè iütëne tą ichéitö ia:

—Ye' ttò ttsó. Ye' wökir íyi ulitane méat ye' ulà a sunoie. Ye' tso' íe, e' tą kè ie' tkine ie' íyi kôs kî. ⁹Ye' tso' ie' u kuęblu kibiie. Ye' wökir kè wà i kkö'ne ye' kî. Be' è kè meneat iwà ye' a be' dör ie' alaköl e' kuękî. ¿Wes ye' tò i sulu i' wamblëmi be' tą? ¿Wes ye' tò i sulu wamblëmi Skëköl kî?

¹⁰Kekraë alaköl tò ie' a icheke: “Be' senú ye' tą.” Erë ie' kè tò iütetą yës. Ie' tò iulawaté kekraë. ¹¹Ká et tą ie' tkawá weshkë íyi kanéuk età iwökir alaköl e' è tkër. ¹²Età iwökir alaköl tò ie' klö'wéwá idatsi' a tą ichéitö ia:

—Be' senú ye' tą.

Erë ie' tkashkar iulà a mía tuneule. Ie' datsi' yënettsaat alaköl ulà a. ¹³Mik iwökir alaköl tò isuë tò José datsi' atë ie' ulà a ¹⁴età ie' tò ikanë mësopa kié tą ichéitö ie'pa a:

—Isaú, ye' wëm wà hebreowak dë'bitü e' tso' se' wayuök. Ie' dewa ye' ska'. Ie' senakka ye' tą kësik wa erë ye' aneká tajë. ¹⁵Mik ie' ittse tò ye' aneká tajë tą ie' tkashkar tuneule. Ie' datsi' yënettsaat e' atë ye' ulà a.

¹⁶E' ukuökî tą ie' tò José datsi' blé kkayënoie iwëm a mik idene età. ¹⁷Mik iwëm dene, età ipakéitö ia tą ichéitö ia:

—Be' wà hebreowak dë'bitü kanë mésoie, e' tkawá weshkë ye' ska'. Ie' senakka ye' tą. ¹⁸Erë mik ye' aneká tajë, età ie' tkashkar tuneule tą idatsi' atë tēr íe. ¹⁹Es be' kanë méso tò ye' dalösewéwá.

Mik iwökir tò ttè e' ttsé età iluneká tajë. ²⁰⁻²¹José klö'wéwaitö wötökwá patkëitö wë Egipto blú bolöpka tso' wötëule eë. Erë Jehová tso' José kîmuk s'wöto wé a ñies. Ie' er bua' chöke ia. Ie' tò s'wöto wé wökir ké er buaë chök ia. ²²S'wöto wé wökir tò iméka s'tso' wötërulewá malepa kôs kuębluie. José tò i kôs weke s'wöto wé a e' këwö meke. ²³Jehová tso' José tą. Ie' tò ikîmeke as i kôs döttşa buaë ie' a. E' kuękî i kanewęke José tò e' kè suęku'ia s'wöto wé wökir tò is imir.

Kabsuë böt e' wà paké José tò

40 ¹⁻²E' ukuökî tą wëm dör Egipto blú a vino mukwakpa e'pa kuęblu ena wëm dör blu' a pan yuökwakpa e'pa kuęblu, e'pa bül tò iblú tsiriwéka. E' kuękî ie' uluneká ie'pa kî ³ta ie'pa patkëitö wötëwá ikkö'nukwakpa kuęblu e'

u a s'wöto wé tso' e' a. Eë José tso' wötëule ñies. ⁴Etä Egipto blú kk'ö'nukwakpa e' kueblu tö José ké wëpa bö'l ñe'pa kk'ö'nuk. Eë ie'pa sené wötëule ká taië.

⁵Ká et nañewe tã ie'pa bö'l kabsuë kua'ki kua'ki. E' wà dör kua'ki kua'ki.

⁶Bule es bla'mi tã José debitu isa'uk. Ie' tö isuë tö ie'pa eriane. ⁷E' kueki ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Iók i'ñe tã a' wö wër siar?

⁸Ie'pa tö iüté:

—Sa' kabsuë, erë kè yi ku' sa' a iwà pakök.

Ie' tö iché ie'pa a:

—¿A' kè wà ijcher tö Skëköl tö s'kabsuë e' wà chëmi se' a? ¿Ima a' kabsuë? E' chó ña.

⁹Etä blu' a vino mukwakpa kueblu e' tö ikabsuë paké iã tã ichéitö:

—Ye' kabsuë tö uva kicha me'r ye' wösha ¹⁰e' ulà tso' mañat. E' dapënekã e' wörkua bune taië tã iwörkua miane iwóliie e' yua' tso' taië. ¹¹Egipto blú tka' a'tser ye' ulà a. E' a uvawöli diò tuéeyö. E' ukuöki tã ye' wák tö imé blu' a. Es ye' kabsuë.

¹²José tö iché iã:

—Be' kabsuë e' wà kiane yënu' i' es: Be' tö uva kicha ulà kébisuë mañat. E' wà kiane yënu' ká mañat. ¹³Ká mañat tã blu' tö be' shuleraë. Be' kané meraneitö be' a. Vino meranebö ie' a wës be' tö iö' kuaë es. ¹⁴Be' we'ikëyö, mik iwà tka, etã kè be' éna ye' chökwa. Ye' tté chó blu' a as itö ye' yöttsa ië. ¿Be' er buaë chó ye' a! ¹⁵Ye' dör hebreowak e' ekiblë'wabitu ie'pa tö. Ye' kè wà i sulu wamlëne. Ye' tso' wötëule é.

¹⁶Mik blu' pan yuökwakpa kueblu e' tö isuë tö José tö iyami kabsuë e' wà paké tã idettsã buaë etã ie' tö ie' icha paké iã ñies. Ie' iché:

—Ye' kabsuë tö ye' wà kkó dami mañal ye' wökir ki, e' a pan saruru dami. ¹⁷Kkó tkër kákke ék e' a pan dami blu' a daklili. Erë pan dami ye' wà kkó a ye' wökir ki e' ñeke dù tö.

¹⁸Etä José tö iché ie' a:

—Be' kabsuë e' wà kiane yënu' i' es: kkó mañal e' dör ká mañat. ¹⁹E' wà kiane chë tö ká mañat tã blu' tö be' kuli' tökök patkeraë, tã be' nu kichatkerakã kal ulà a. Dù tö be' nu katerawã.

²⁰Ká de mañat tã blu' tö iduëswö tkö'wé chkè wa di'yè wa taië ikueblupa ulitane kaneblöke ie' a e'pa a. E' shuã ie' tö ivino mukwakpa kueblu ena ipan yuökwakpa kueblu e'pa bö'l tsukbitu patké s'wöto wé a ikueblupa ulitane wörki. ²¹Vino mukwakpa kueblu e' a ikané méneitö. Ie' tö blu' a itka' méne wës kuaë es. ²²Erë pan yuökwakpa kueblu, e' patkémi nu kichatkëkã wës José tö iyë es. ²³Erë vino mukwakpa kueblu e' kè er aneia José ska'.

Egipto blú kabsuë bötökicha e' wà paké José tö

41 ¹Duas de bök, e' ukuöki tã Egipto blú kabsuë tö ie' dur di' kië Nilo e' kkömik. ²Ie' isuë tö baka deyal di' a kuktö. E' dör baka bua'buäë jani'janila. E' iëter chkök kuachka shuã. ³E' itöki baka skà deyal kuktö di' a. Erë e' dör suluë sí sulula. E' mýal di' kkömik baka malë o'mik. ⁴Etã baka sí sulula kuktö, e' tö baka bua'buäë kuktö e' katélur.

Eë tã blu' ti'neka. ⁵E' ukuöki tã bet ie' kapowane tã ikabsuëne tö i talarke kuò sù kië trigo e' klò elka è a ila'k deka kul. Ila'k e' dör bua'buäë iwö blubluë.

⁶E' itōkī iskà tskine e' klò elka è a ila'k deka kul ñies, erè sulula idir. Siwa' datse diwò tskirke e' kke e' tò isiwéwa ña'wéwa suluë mía wò yabè è. ⁷Età ila'k kul siulewa sulu e' tò ila'k bua'bua katélur seraä.

Blu' ti'neka ta iéna iane tò ie' kabsauke moki. ⁸Erè bule es bla'mi ta ie' kabsué e' tò ie' eriauwéka. E' kuëki ie' tò Egipto íyi tōtkōkwakpa ena íyi jcher taië ese wakpa, kos tsuk patké. Ie' kabsué e' pakéitō ie'pa a. Erè ie'pa ulitane kè a ie' kabsué e' wà ane. ⁹Età vino mukwakpa kuëblu e' tò iché blu' a:

—A blu', erpa ye' éna idaa tò sulu ye' e' wamblé. ¹⁰Mik be' ulunekā taië be' pan yuōkwakpa kuëblu kī ena ye' kī, età be' tò sa' wōtōkwā patké be' kk'ōnukwakpa kuëblu e' wé a. ¹¹Kā et nañewe ta pan yuōkwakpa kuëblu kabsué. Ye' kabsué ñies. Sa' kabsué e' wà ta' ulawa ulawa. ¹²Eë wëm dur eköl duladula hebreowak, e' dör s'wōto wé wōkir e' kané méso. Ie' a sa' tò sa' kabsué e' paké ta' ie' tò iwà ché sa' a. ¹³Iwambléne yēsēsē wēs ie' tò sa' a iyē es! Ye' dene ye' kané a ta iëköl nu kichatkéka kal ulā a.

¹⁴Età blu' tò José tsuk patké ta iyëttsarakitō bet s'wōto wé a. José tsā téé buaë, e' paié buaë, ta ide ie'pa wā blu' wōrkī. ¹⁵Blú tò iché ia:

—Ye' kabsué erè kè yi éna iwà ane. Erè ie'pa tò iché ye' a tò buaë be' tò s'kabsué e' wà paké.

¹⁶Ie' tò iüté:

—A kéképa e' kè yénuk ye' a. Erè Skéköl tò e' chëmi be' a be' kimoie.

¹⁷Blu' tò iché ia:

—Ye' kabsué tò ye' dur di' kiè Nilo e' kkōmik. ¹⁸Ye' isuë tò baka deyal di' a kuktō. E' dör baka bua'buaë jani'janila. E' iëter chkök kuachka shua. ¹⁹E' itōkī baka skà deyal di' a kuktō. Erè e' dör suluë sí pola. ¡Kè ye' wā baka suule sí poë suluë ká i' a ekké chök! ²⁰Età baka sí sulula kuktō, e' tò baka bua'buaë kuktō e' katélur. ²¹Baka sí suluë e' tò baka bua'buaë katélur erè kè iwër tò ikatélur. Itso'ia sí poë wēs kenet es.

“Eë ta ye' ti'neka. ²²Età bet ye' skà kapowane ta ye' skà kabsuëne tò i talarke kuò sù e' klò elka è a ila'k deka kul. Ila'k e' dör bua'buaë iwō blublue. ²³E' itōkī iskà tskine e' klò elka è a ila'k deka kul ñies. Erè e' ala'k dör sulula. Siwa' datse diwò tskirke e' kke e' tò isiwéwa ña'wéwa suluë mía wò yabè è. ²⁴Età ila'k kul siulewa sulu e' tò ila'k bua'bua katélur seraä. E' kos pakéyo s'tōtkōkwakpa a erè ie'pa shua kè yi a iwà ane yēs.”

²⁵Età José tò blu' iüté:

—A kéképa, be' kabsué bōtōkicha, e' wà dör etkè. I weraë Skéköl tò kukuie e' chök ie' tso' be' a kabsué a kam iwà tkò e' yōkī. ²⁶Baka bua'buaë ena ala'k bua'buaë e' wà dör etkè, e' dör duas kul. ²⁷Baka sulula sí poë deka ibua'buaë itōkī ena ala'k suluë siulewa siwa' wā, e' wà dör etkè. E' dör duas kul skà. E' duéswo wa ketba ardaë s'kī dò duas kul e'. ²⁸I weraë Skéköl tò kukuie e' chök ie' tso' be' a wēs ye' tò be' a ichétke es. ²⁹Kewe dalì wōrdaë taië Egipto kos a dōka duas kul. ³⁰E' ukuōkī ta duas skà datskene kul e' dör ketba taië duéswo. Bli e' tò Egipto kos sulu'wera. E' kuëki duas kul buaë e' a dalì wōne taië e' kè arpaia yi éna. ³¹Bli ardaë taië darërë, e' kuëki dalì wōnebak taië e' peli kè wërpaia yēs. ³²A kéképa, be' kabsué bōtōkicha, e' wà kiane chë tò Skéköl tò iweraë mokië. Bli dōraë se' kī bet.

³³A kéképa, be' kawōta wëm yulök eköl erbikò buaë wā íyi jcher taië ese. E' múka ká kuëbluie. ³⁴Ikaneü i' es: wēpa yulō as ie'pa mi' Egipto kos a daliwō kak

blök daliwö tso' taië duas kul e' dalewa. Mik daliwö tso' döka sacco skel etä ikiö ia sacco et blënoie ketba yöki. ³⁵ Ie'pa a ichö tö daliwö ñe' kos dapa'ú bänet bänet ká tso' kos Egipto e' a. E' kk'ö'nuk patkó be' wák tö sulitane tioie. ³⁶ Es daliwö blërdaë a' wakpa ulitane a as ie'pa kè ttò ketba tö mik ketba duéswö de s'ki etä.

José yöne Egipto wökirie

³⁷ Ì ché José tö ie' a e' mène buaë ie' a ena ikueblupa kos e'pa a. ³⁸ E' kueki ie' tö iché ie'pa a:

—Wëm i' a Skëköl Wiköl tso'. Kè se' a wëm skà kurpa wës ie' es.

³⁹ Etä ie' tö iché José a:

—Skëköl tö iyi ulitane ikkë e' kkaché be' a. E' kueki be' erbikò buaë, be' wa iyi jcher taië sulitane tsata. ⁴⁰ Be' tkekekayö ye' ká kos e' wökirie. Sa' wakpa kos tö be' ttò dalöieraë. Ye' eköl è dör kibiie be' tsata, ye' dör blu' e' kueki. ⁴¹ Ìñe ye' tö iché tö be' dör Egipto wökir kibi. ⁴² Etä blu' tö iulatsio tso' iwa ikka shtoie, e' yëttsa iéwa José ulatska a. José paiérakitö datsi' bua'buwa ese wa. Ñies bulë dör oro ese iéwaitö José kuli' a et. ⁴³ E' ukuöki ta ie' tö José ké e' tkökka shkök karreta shköke ie' karreta itöki e' ki. Ie' tö ie'pa welepa patkëmi kewe ichök pë' a aneule: “¡A' e' skó! ¡Kawö mú se' wökir kibi datse as e' tkömi!” Es ie' tö José yué Egipto wa'ñe e' wökirie.

⁴⁴ Etä blu' tö iché José a:

—Ye' dör Egipto blú erë kè yi a ì onuk ká i' ki, be' kè wa ikéwö mène e' ta.

⁴⁵ Ie' tö José kië méka Safenat-panéah egiptowak ttò wa. Ie' tö tayë kië Asenat e' mé José a senowaie. E' dör wëm kië Potifera e' alà busi. Potifera dör egiptowak sacerdotex eköl. Ie' kaneblöke ká kië On ee. Es José atë Egipto wa'ñe e' wökirie. ⁴⁶ Mik ie'pa wa José dë'bitu blu' ska', e' kéwö ska' ta ie' ki duas tso' dabom mañayök (30).

José e' chéat blu' a ta imítke ikaneuk Egipto kos a. ⁴⁷ Duas kul tsá shua dali wöne taië shutë. ⁴⁸ Daliwö e' kos kak dapa'wé José tö ta ibléitö ká wa'ñe. Wé dali e' wöne ese wakpa ká a ibléat u tso' daliwö blóie ese a. Es ibléitö ká ulitane tso' Egipto e' a. ⁴⁹ Ie' tö daliwö dapa'wé taië wës dayë tséwö kè ishtar es. E' kueki ie' kè wa ishtaneia.

⁵⁰ Ketba kéwö kam döwa e' yöki José alaköl kië Asenat, e' alà kune bül wëpa. ⁵¹ Mik ilà tsá kune, etä José tö iché: “Skëköl tö ye' bak erianuk ena ye' yamipa e' kos chöwéwa ye' éna.” E' kueki ikië mékaitö Manasés.^y ⁵² Mik ilà skà kune, etä ie' iché: “Skëköl tö ye' a alà mé ká wé ki ye' bak weinuk taië ee.” E' kueki ikië mékaitö Efraín.^z

⁵³ Duas kul dali wöne taië Egipto e' tka. ⁵⁴ E' ukuöki ta duas kul skà debitu e' dör ketba poë duéswö wës José tö iyë es. Ketba de ká wa'ñe erë Egipto kos a chkewö tso'. ⁵⁵ Mik Egipto wakpa tekette ketba tö, etä ie'pa mía iblú a chkewö kiök. Ie' tö iché iarak: “A' yú José ska' ta ì kos chéitö a' a e' wà iutó.”

⁵⁶ Mik ketba de ká wa'ñe, etä José tö dali tso' blëule iwé a e' kos kköppée chkewö watuq Egipto wakpa a. Ketba kí datse taië shutë. ⁵⁷ Ká ulitane wakpa a kè ì ku'ia katanoie, e' kueki ie'pa de Egipto chkewö tauk José ska'.

x 41.45 *sacerdote*: Sacerdote i' kè dör wës ññe itso' es. E' skéie ie'pa dör egiptowakpa siwa' e' wà kaneukwakpa. y 41.51 *Manasés*: Hebreoie s'kië e' wà kiane chë ichöwéwa ye' éna.

z 41.52 *Efraín*: Hebreoie s'kië e' wà kiane chë alà kéka ö dali wör.

José ělpa mĩa Egipto

42 ¹Mik Jacob wā ijchēnewā tō chkwō tso' Egipto watuē, eṭa ila'r a ichéitō: “¿Iók a' iēter nī sauk è? ²Ye' a iyēne tō chkwō tso' Egipto. A' yú eē chkwō ṭauk as kē se' duòlur ketba wā.”

³Eṭa José ělpa dōka dabop, e'pa mīyal Egipto chkwō ṭauk. ⁴Erē Jacob kē wā ilā Benjamín, e' dōr José ěl táie imi wa, e' patkēnemi iēlpa ṭa ie' ibikeitsé dō' i tkō itā nāla kī. ⁵Ketba tso' taijē Canaán e' kuēkī taijē Canaánwakpa mīyal chkwō ṭauk Egipto. Esepa shua Jacob ala'r mirwarak chkwō ṭauk nīes.

⁶José dōr Egipto ká kuēblu. Ie' tō chkwō watueke sulitane datse itauk e'pa a. Mik iēlpa demi iwōrkī, eṭa ie'pa wōēwa dō iskī ie' dalōiök. ⁷Ie' tō ie'pa suēwā bet tō ie'pa dōr iēlpa. Erē ie' e' éwa iyōkī wēs kē ie' wā isuule es. Kē ie' e' kkeyēnewā ie'pa a tō ie' dōr ie'pa ěl. Eṭa ie' tō iēlpa chaké kēsik wa:

—¿Wé a' sekkēpa bite?

Ie'pa tō iiuté:

—Sa' bite Canaán chkwō ṭauk be' ska'.

⁸Ie' tō ie'pa suēwā, erē ie'pa kē wā ie' sunewā. ⁹Ie' tō iēlpa kébisu' e' anewā ie' éna. Ie' tō iché ie'pa a:

—A' dōr sa' bolōkpa datse sa' sauk tō wēs a' dōwami nīppök sa' ṭa e' aloka sa' kī.

¹⁰Ie'pa iiuté:

—A kēkēpa, e' kē dōr es. Sa' kē dōr a' bolōkpa. Sa' debitu chkwō è ṭauk.

¹¹Sa' kos i' e' yé dōr eköl è. Sa' serke buaē yēsyesē. Kē sa' dōr yi bolōkpa.

¹²Ie' tō ichéne ie'pa a:

—Au. A' sekkē tso' kachök. A' datse sa' ká sauk tō wēs a' dōwami nīppök sa' ṭa e' aloka sa' kī.

¹³Erē ie'pa tō iiuté:

—Sa' tso' be' wōrkī wēs be' kanē mēsopa es. Sa' dōka dabom eyök kī bōl (12). Sa' yé dōr eköl è. Sa' serke Canaán. Sa' ěl tsirla ék e' aṭe sa' yé ṭa. Iēköl blēnewatke.

¹⁴Erē ie' tō iskà chénerakia:

—Ye' ichétkē tō a' dōr sa' bolōkpa. ¹⁵Egipto blú ttō wa yō iché a' a tō a' kē wā a' ěl tsirla e' dē' ié, e' ṭa a' kē mī'pa ká i' kī. Es ye' isuēmi tō a' ttō moki. ¹⁶A' eköl yú a' tsirla tsukbitu. A' malepa aṭe wōtēule. Es ye' wā ijchermi tō a' ttōke e' dōr moki. E' kē yēne, e' ṭa a' dōr sa' bolōkpa. E' chéyō Egipto blú ttō wa.

¹⁷Ie' tō ie'pa wōtēwā sekkā dōka ká mañat. ¹⁸Ká de mañat eṭa ie' tō iché iarak:

—Ye' tō Skēköl dalötseta'ka. I cheke ye' tō a' a e' ú, e' ṭa ye' kē tō a' ttōkwa patkepa. ¹⁹Yēne tō a' dōr wēpa ttō moki ese, e' ṭa a' eköl múat wōtēule. A' malepa yúne, chkwō tsúmi a' yamipa tteke ketba tō e'pa a. ²⁰E' ukuökī ṭa a' ěl tsirla e' tsúbitu ye' a suē. Es ye' tō isuēmi tō a' ttōke e' dōr moki. E' kē dōr es, eṭa a' duōralur.

Eṭa ie'pa tō iché: “E' dōr buaē sa' a.” ²¹Eṭa ichérakitō nī a:

—Mokiē se' e' wamblē' suluē se' ěl José ṭa. Mik ie' kkyōyē' taijē se' a tō i sulu kē wamblar ie' kī eré se' isu' tō taijē ie' eriane, erē kē e' ska' se' tkine. E' nuí kī se' weirke i'ñe.

²²Eṭa Rubén tō iiuté:

—Ye' tò iyé' a' a: “Kè ì wamblar José kî.” Erè a' kè wà ye' ttò iutène. E' kuèkî ì ñe ta se' kawōta idu'wà e' nuí patauk.

²³ José ttòke ièlpa ta egiptowak ttò wa e' pakekene o'ka tò ie'pa a iwakpa ttò wa. E' kuèkî ie'pa kè wà ijcher tò ie'pa ttòke e' ane ie' éna. ²⁴ Mik ie' tò ie'pa ttòke e' ttsé, età ie' e' skéttsa mía bānet iuk. Mik ie' er dekane ttoie, età ie' dene ie'pa ska'. Ie' tò Simeón yōktsa patké ta ipayuéwarakitō ièlpa wōrkî. ²⁵ E' ukuōkî ta ie' tò ikanè mēsopa patké ièlpa sku' wà iōk chkewō wa. Nies ichéitō iarak: “Ie'pa chkewō e' ské iōwà iwakpa bil ekkē sku' a. Nies chké bakómirakiā ñè ñalā kî.” Età ie'pa tò iwé wes ie' tò iché iarak es. ²⁶ E' ukuōkî ta ie'pa tò ichkewō mékà iburro kî ta imíyal.

²⁷ Mik ie'pa demi ñalā kî wé ie'pa kapōkerō ee età ie'pa ekōl tò isku' a burro chkö tso' e' kko wōttsée iburro tioie ta isué tò inukōl àr sku' shuā. ²⁸ Ie' tò iché ièlpa a:

—¡Isaú! Ye' inukōl mébitune ie'pa tò e' àr sku' a.

Ie'pa ulitane suane taijē eriane taijē. Ichérakitō ñi a:

—¿Ì wamblōk Skékōl tso' se' ta?

²⁹ Mik ie'pa demine Canaán, età ì tka ie'pa ta Egipto e' kos pakérakitō iyé a. Ie'pa tò iché iā:

³⁰ —Ká e' wōkir e' tté sa' ta kēsik wa. Ie' tò iché tò sa' dōr ie'pa bolōkpa. ³¹ Sa' tò iché iā: “Sa' serke buaē. Kè sa' dōr yi bolōkpa. ³² Sa' dōkà dabom eyōk kî bōl. Sa' yé dōr ekōl è. Sa' èl ekōl blēnewatke, ièkōl atē sa' yé ta Canaán.” ³³ Età ie' tò sa' iuté: “A' ttò moki, e' ta a' èl ekōl e' múat íe ye' ska' età chkewō tsúmi a' yamipa a. ³⁴ Erè a' èl tsirla ék e' tsúbitu ña sué. Es ye' wà ijchermi tò a' ttò moki. A' tò iwé es, e' ta ye' tò a' èl èmimine. Nies a' íyi tuèmi bua' sa' ká i' kî.”

³⁵ Mik José èlpa tso' isku' wakkauk, età ie'pa isué sku' a inukōl deyal parratulewā. Mik e' sué, età ie'pa tkirulune iyé ñies. ³⁶ Jacob tò iché iarak:

—A' tso' ye' mukat alá kè ta'. José blēnewa se' yōkî. Simeón ñies, kè ku' se' ta. I' ta Benjamín kiane tsèmi a' kî daré wa. Kékraē ye' weirke.

³⁷ Rubén tò iché iyé a:

—Bejamín múmi ye' a. Ye' tò ikkō'neraē buaē. Ye' wà idōrane be' a. Ye' kè wà idē'ne, e' ta ye' alá bōl e' ttólur.

³⁸ Ie' tò iuté:

—Ye' alá kè mīne a' ta. Ièl José du'wà ta ie' è dawaiā. Dō' ì sulu tkò ie' ta ñalā kî, e' ta kékēla i' duōmiwā ilà dalèrmik ta a' iane iwiie.

Benjamín èlpa wà imítser Egipto

43 ¹ Ketba tkēneia darèrè Canaán. ² Chkewō dē'biturak iwā Egipto, e' enewa. Età Jacob tò iché ila'r a:

—A' yúne chkewō skà tauk se' a.

³ Erè Judá tò iuté:

—Wēm tso' ee e' tò iyé' sa' a yēsēsē: “A' kè wà a' èl tsirla dē íe, e' ta a' kè tò ye' suepa.” ⁴ Be' tò sa' èl tsirla émi sa' ta, e' ta sa' mi'mi chkewō tauk be' a.

⁵ Erè be' kè tò ièmi sa' ta, e' ta kè sa' mīne. Wēm e' tò sa' a iché: “A' kè wà a' èl tsirla dē íe, e' ta kè a' tò ye' suepa.”

⁶ Jacob tò iuté:

—¿Íók a' tò ì sulu wambleke taijē ye' kî? ¿Íók a' tò iché wēm e' a tò a' èl skà tso'ia ekōl?

⁷Ie'pa tö iiuté:

—Wëm e' tö sa' chakéwaie darë wa: “¿A' yé tso'ia ttsë'ka? ¿A' ël skà tso'?” Kè wës sa' a ionukia. Sa' kawötä iiutök yësyësë. Sa' kè wä ijcher tö wëm e' tö sa' a ichémi: “A' ël tsúbitu ye' a suë.”

⁸Judá tö iché ie' a:

—Se' senakia, e' ta be' alà ómi ye' ta. Ye' tö ikkö'neraë. Es be' ena sa' ena se' ala'r kos kè duöpalur ketba wä. ⁹Ye' e' chò ie' skéie. Ì de wës ie' ta, e' nuí tueraëyö. Ye' kè wä ie' dë'ne be' ska', e' ta ye' iane iwiie kekraë. ¹⁰Kè sò kawö chökuk taië. Warma i' ta sa' daretke bötökicha.

¹¹Iyé tö iiuté:

—E'ma kè wës ionuk. A' tö iü i' es: A' sku' a iyi bua'bua tso' se' ká a, ese kak tsúmi wëm e' a. Bálsamo elkela ena bul alí elkela ena kiö masmas ena mirra ena kalwö wödalo katanoie ese kos kak tsúmi ia elkela. ¹²Ñies inuköl tsúmi ia jaishet dökä bötökicha. Wé a' wä idë'ne e' tsúmine múne ia a' wák ulawa dö' ie' wöä ká chë'wa. ¹³A' yúne wëm e' ska'. Alà tsúmi. ¹⁴Skëköl Diché Ta' Íyi Ulitane Tsata e' a ikiéyö as wëm ñe' tö a' saü er siarë wa ta imú tö be' ël ena Benjamín óbitune. Ye' atë alà kè ta', erë ¿wës ye' e' ümiiä?

¹⁵Etä Jacob ala'r tö iyi kak ié, ñies inuköl ié jaishet dökä bötökicha. Ñies Benjamín mirak iwä ta imíyal. Mik idemirak José ska' ¹⁶etä ie' isuë tö Benjamín debitu ie'pa wä. Ie' tö iché iu kuëblu a:

—Wëpa wíkkë tsúmi ye' u a. Be' yú baka ttökwa elka e' kaneü se' a. Ie'pa chköke i'ne ye' ta dibata a.

¹⁷Etä iu kuëblu tö iwakanewé wës ichéitö ia es. Imítserak iwä e' ta José u a. ¹⁸Erë taië ie'pa tkinewä imítserak iwä José u a e' kuëki. Ie'pa ttöramirak ñita: Ie'pa tso' se' kitö'uk. Ie'pa tö inuköl ië'mi se' sku' a e' nuí tkëne se' mik. E' nuí kuëki ie'pa tö se' klö'werawä kanëblök ie'pa a kanë mësopaie kè patuë ta' ese. Ñies se' iyiwak klö'werawarakitö nuí ki.

¹⁹Mik ie'pa demi u wëkkö a, etä ie'pa de tsinet u kuëblu wörki ²⁰ta ichéarakitö ia:

—A kékëpa, suköt sa' dë' ië chkwö tauk. ²¹Erë sa' dë'mi wé sa' kapökerö eë ta sa' sku' kos kkö wötsée ta e' a kos sa' tö chkwö to' e' inuköl kuëne sa' tö sraa. E' debitu sa' wä mène. ²²Ñies sa' wä inuköl skà de chkwö kí tuöie. Erë kè sa' wä ijcher yi tö sa' inuköl ië'kane sa' sku' a.

²³U kuëblu tö iiuté:

—Kè a' tkinuk. Kè a' suanuk. Ye' tö a' chkwö pato' e' inuköl klöo'. A' Këköl dö'r a' yé Këköl ñies, e' tö inuköl e' ië'wä a' sku' a.

E' ukuöki ta ie' tö Simeón yétsä tsémi wé ië'la tso' eë. ²⁴E' ukuöki ta imítserak iwä sraa José u a. Etä di' méitö iarak klö skuoie. Ñies iburro tiéarakitö. ²⁵Ie'pa wä ijchenewä tö eë ie'pa chköke José ta dibata a. E' kuëki ie'pa wä iyi kak de ie' a e' dapa'wéarakitö më ie' a.

²⁶Mik ie' dewä weshkë, etä ie'pa wä iyi kak de e' mé ia. Ie'pa wöéwaie dö iski idalöiök. ²⁷Ie' tö ie'pa shkë'wé ta ichakéitö:

—A' yé de kékëpalatke yë' a' tö ye' a suköt ¿is e' tso'? ¿Idobyërkeia?

²⁸Ie'pa skà wöéwane dö iski ta ichéitö:

—A kékëpa, tó, sa' yé tso' buaë. Ie' dobyërkeia.

²⁹Etä José ká suë ipamik shkit, ta Benjamín dö'r iël ekka imi wa ena iyé wa e' suéitö. Etä ichéitö ie'pa a:

—A' èl tsirla yè' a' tò ζe' dör wí?

Ie' tò iché Benjamín a:

—A alà, Skèköl er buaè chò be' a. ³⁰Ie' tò ièl suéwa e' tò ie' ttsè'wé buaè ta ie' iakkà. Bet ta ie' e' skéttsà mîa wé ikapöke ee iuk. ³¹Mik ie' ié one ta ier pablène ta iwò skuée ta imîane ièlpa skà ta ichéitò: “Chkò watió bet.”

³²José tiérakitò bânét. Ièlpa tiérakitò bânét. Egiptowak chköke José u a e'pa tiérakitò bânét ñies. Hebreowak dör ñâ egiptowak a e' kuèkî ie'pa kè a kawò ta' chkök ie'pa ta ñita. ³³José tò ie'pa tulökwa patké chkök ñi o'mik wës duas tso' ikî es dò ibataë. Ie'pa tò ibikeitsé: “ζWes ie'pa wa se' duéswò jcher?” E' kuèkî ie'pa tkinewa taiè ta ñni suéka. ³⁴Ie'pa dène chkè tso' José mesa kî e' wa. Es iméitò ulitane a. Erè Benjamín a chkè méitò kibiie dökà skètökicha ièlpa dène e' tsatà. Ie'pa chké taiè blo'yé José ta ttsè'ne buaè.

José tkà' tso' iwà wayè

44 ¹E' ukuökî ta iu kuèblu kiére José tò ta ichéitò ià:

—Ie'pa sku' qos wà iókà chiè chkwè wa. Ñies ie'pa inuköl iókane isku' qos kkò kî. ²Ñies ye' tkà' yòule inukölchka wa tso' ye' wà wayè e' iókà ie'pa èl tsirla e' sku' kkò kî, inuköl chkwè patuò e' ta ñita.

Età u kuèblu tò iwakanewé wës José tò iché ià es. ³Bule es bla'mi diwò tskine ta José tò ièlpa a kawò mé shkökne iu a iburroë. ⁴Kam ie'pa dòmi kāmîe, età ie' tò iché iu kuèblu a:

—Be' yú ie'pa itökî. Mik be' ikué, età ichó ià: ‘Ye' e' wé buaè a' ta, ζiók a' e' wamblé sulu ye' kî? ζIók a' tò ye' wökîr tkà' yòule inukölchka wa, ⁵e' dör wayè ena íyi tötöie, e' blèwābitu a' tò? A' e' wamblé suluè.’

⁶Mik ie' ikuérak, età ichéitò wës iwökîr tò iché ià es. ⁷Età ie'pa tò iüté:

—ζIók be' tò ttè e' ché sa' a es? Kè ekkè chók sa' e' wamblòpa. ⁸Sa' bite Canaán tkörö iè inuköl mîne sa' sku' a e' mukne. ζWes be' ibikeitsèmi tò sa' tò inukölchka ö orochka e' blèwāmi be' wökîr u a? ⁹Sa' sku' shuyuló. Yi icha a ikuébò, as e' wák duòwa. Sa' malepa atè be' kanè mésopaie.

¹⁰Ie' tò iché ie'pa a:

—Iwà tköraë wës a' tò iché es. Erè wé ék sku' a ikunewa e' è döraë ye' kanè mésoie. A' malepa kè iane iwiie. A' mi'mine buaè.

¹¹E' bet ie'pa ulitane tò isku' éwa iškî ta ikkò wöttseilor. ¹²U kuèblu tò sku' shuyulérak ikibi ék kewe dò itsirla Benjamín ska'. Età Benjamín sku' kkò a tkà' àr. ¹³Ie'pa datsî jchélor eriane taiè kuèkî. Ie'pa dalî payuéne burro kî ta ibiteyalne José ska'. ¹⁴Mik Judá ena ièlpa demine José ska', età José duria. Ie'pa wóewa iškî iwörki. ¹⁵E' dalewa ie' tò iché iarak:

—ζIók a' e' wamblò es? ζA' kè wà ijcher tò wëm dör wës ye' es, e' s'tötkè buaè?

¹⁶Judá tò iüté:

—ζIma sa' tò be' iütèmi? ζÌ wa sa' tò be' a ikkachèmi tò sa' kè wà ì sulu wamblène? Ì wamblèule sulu sa' wà e' sué Skèköl tò. I' sa' ièter be' wörki. Sa' klö'ú be' kanè mésoie. Yi sku' a be' tkà' kune e' klö'ú ñies.

¹⁷Erè ie' tò iüté:

—Kè ye' a e' wamblènik es. Yi sku' a ye' tkà' kune, e' è atè ye' kanè mésoie. A' malepa mi'mine buaè a' yé ska'. Kè yi tò a' tsiriwepa.

Judá kköché siarla Benjamín dalërmik

¹⁸Etä Judá debitu José wörki tsinet, etä ichéitö ia:

—A këkëpa, be' we'ikëyö, mishka ttök se' bö' è. Be' dalö dör wes Egipto blú dalö es e' kueki kè be' ulunuk ye' ki. ¹⁹Be' tö sa' a ichaki' tö sa' yé ta', sa' èl skà ta'. ²⁰Sa' tö be' iuté' tó, sa' yé ta' këkëpalatke, ñies sa' èl ta' eköl iä duladula. E' kune mik sa' yé kënewatke etä. Sa' be' a iyë' tö sa' yé ki taië ilä tsirla ék kiar. Alä e' è atëat imi a. Ie' èl blënewa. ²¹Be' tö sa' a iyë' tö alä e' tsúbitu suëyö. ²²Sa' tö be' a iyë' tö kè ie' döpa. Kè ie' a iyé menukat ekörä. Mik ie' tö iyé méat eköl, etä iyé duówami ie' dalërmik. ²³Erë be' sa' a iyë' tö sa' kè wä ie' dë, e' ta' be' kè sa' kiepawä.

²⁴“Mik sa' dë'mine sa' yé wörki, etä i kōs yé' be' tö sa' a, e' paké sa' tö ie' a. ²⁵Ie' tö sa' a iché: ‘A' yúne chkewö taük.’ ²⁶Erë sa' tö iüté: ‘Sa' kawötä sa' èl tsirla tsukmi. Sa' kè wä ie' mine, e' ta' wëm e' kè tö sa' kiepawä.’ ²⁷Ie' tö sa' iüté: ‘A' wä ijcher buaë tö ye' alaköl e' tö ye' a alä mé bö' è. ²⁸Iaiaë eköl mineä ye' yöki, kè ye' wä isuneia. Ye' iklöwé tö ie' kötwa iyiwak sulusi tö. ²⁹A' wä ye' alä bata i' mítser ta' i sulu tka ie' ta' ñalä wä, e' ta' wökela i' duöräwä eriar è wä. Itka es, e' ta' a' iane iwiie.’

³⁰⁻³¹“Sa' yé éna ilä dalër taië. E' kueki sa' demine ie' ska', erë ie' isuë tö ilä tsirla kè dë'ne sa' wä, e' ta' ie' duöräwä eriar è wä. E' wiie sa' iardaë. ³²Ye' tö ye' yé a iyë': ‘Ye' e' chö be' alä tsirla kkö'nuk. Ye' kè wä idë'ne, e' ta' ye' iane iwiie kekraë.’ ³³E' kueki ye' kköchö be' a tö ye' tsúat be' kanë mésoie, alä tsirla skéie. Ie' ómi as imi iëlpa ta'. ³⁴Alä tsirla kè minene ye' ta', e' ta' zwes ye' mi'mine ye' yé ska'? Ye' kè ki ye' yé kiane suë weinuk siarë.”

José e' chéka iëlpa a

45 ¹José kè a iwöklöneia ikanë mésopa ulitane tso' kaneblök eë e'pa wörki. E' kueki ie' tö iché ie'pa a aneule: “A' kōs yúshka bánet. Sa' múat sa' wakpa è.” Es mik José e' chéka iëlpa a, etä ikanë mésopa kè ku' yës ie' ta'.

²Etä ie' iéka taië, e' ttsé Egipto wakpa tö. Egipto blú a itté demi tö José tso' iük. ³José tö iché iëlpa a:

—Ye' dör José. ¿Se' yé tso'ia ttsë'ka?

Ie'pa tkirulune taië suane José yöki, e' kueki kè ie'pa a ie' iütëneia. ⁴José tö iché ie'pa a:

—A' shkówa tsinet ye' o'mik.

Mik ie'pa e' skéwa tsinet, etä ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' dör a' èl José wato'ttsa a' tö tsëmi Egipto e'. ⁵Skëköl tö ye' patkë'bitu ië a' yöki kewe s'tsatkoie ketba ulä a. E' kueki kè a' erianuk, kè a' tkinuk ye' wato'ttsa a' tö e' kueki. ⁶Ketba de e' ki duas de bök. Etä duas skël kianeia. E' shua iyi kōs kuatkëmisö erë kè itskirpa yës. ⁷Erë Skëköl tö ye' patkë'bitu ká i' ki a' yöki kewe as a' aleripa kè erwa as Skëköl tö a' tsatkö ie' diché taië e' wä. ⁸Es Skëköl wák tö ye' patkë'bitu ië, e' kè dör a' ye' wato'ttsa e' kueki. Skëköl tö ye' méka Egipto blú pattökwakie. Ye' dör ie' u kueblu ena Egipto wa'ne wökir. ⁹A' yúne bet ye' yé ska' ta' ichö ia: ‘Be' alä José ttë i' patkë'bitu be' a: Skëköl tö ye' méka Egipto ká kōs, e' wökirie. Be' shkó ye' sauk bet. Kè bö ipanuk taië. ¹⁰Be' serdaë ká kië Gosen eë be' yamipa kōs ta', ñies be' iyiwak kōs ena

ì kòs tso' be' wà ekkè tã. ¹¹ Ketba duéswò kianeia skel. E' kueki ye' tò chkwö meraë a' ulitane a as a' wà chkwö tso' wè.' ¹² Ye' èl Benjamín ena a' ulitane tò ichèmi ye' yé a tò moki ye' wák tté a' ta. ¹³ Ipakó ye' yé a tò ye' dör Egipto wókir. Nies ì kòs sué a' tò íe, e' pakó ia. ¡Ye' yé tsúbitu bet íe!

¹⁴ Eta José tò ièl Benjamín pakl'wéwà tã iiekã. Es Benjamín tò José pakl'wéwà tã iie nies. ¹⁵ Eta José tò ièlpa kòs wöalattsé, ñi pakl'wéwarak tã iierak. Eta erpa ièlpa er deka ttök ie' tã.

¹⁶ Eta Egipto blú u a tté demi tò José èlpa debitu ie' ska', e' tò Egipto blú ena ikueblupa kòs e'pa ttséwé buaë. ¹⁷ Eta Egipto blú iché José a:

—Ichó be' èlpa a: 'A' chkwö payuó iyiwak kì tã a' yúne Canaán. ¹⁸ Eta a' yé ena a' yamipa kòs e' tsúbitu ye' a. Ká tso' Egipto e' bua'ie mekeyó a' a. Nies chkwö tso' Egipto e' bua'ie mekeyó a' a.' ¹⁹ Nies ichó ie'pa a: 'karreta tsúmi taië a' alakölpã ena a' ala'r ena a' yé e'pa kòs tsobitu. ²⁰ Egipto iyi tso' bua'bua e' kakmeraëyó a' a. E' kueki kè a' tkinuk ì tso' a' wà e' kì.'

²¹ Eta Jacob ala'r tò iwé i' es. José tò karreta mé ie'pa a wes Egipto blú tò iché es. Nies chkò méitö ie'pa a nè ñalã kì. ²² Nies datsi' pa'alì mé iarak e' mane'woie. Erë Benjamín a datsi' kakméitö sketökicha iënoie. Nies inuköl wömulé méitö ia döka cien mañalyök (300). ²³ İyi bua'bua tso' Egipto e' kak patkémi iyé a payöule burro kì döka dabop. Nies trigowö ena pan ena chkwö skà e' payuéitö burro dabop skà kì iyé a nè ñalã kì. ²⁴ Mik José èlpa mitke, eta José tò iché ie'pa a:

—Kè a' mía ñippök ñalã kì.

²⁵ Ie'pa e' yéttsã Egipto a demi Canaán iyé ska'. ²⁶ Eta ie'pa tò iché iyé a: "Be' alà José tso'ia ttsé'ka. Ie' tso' Egipto kã kòs e' wókirie." Ttè e' tò Jacob wökrawéwã taië. Kè utéia. Ie' kè wà tté e' klöone. ²⁷ Erë mik ie'pa tò ì kòs yé José tò ie'pa a e' paké iyé a, nies mik Jacob tò karreta patké José tò ie'pa tsomi e' sué, eta ie' er dekané ttsé'ne buaë. ²⁸ Eta ie' iché: "E' è kata ye' a, ye' alà José tso'ia ttsé'ka. Ye' mi'ke isauk kam ye' blérwã, e' dalewa."

Jacob mía Egipto

46 ¹ Eta Jacob e' yéttsã iu a. Ì kòs tso' iwã e' mítser seraã. Mik idemirak kã kiè Beerseba ee, eta iyiwak ña'wéitö iyé Isaac, e' Kèköl dalöioie. ² E' nañewe Skèköl tté ie' tã kabsueie tã ikiéitö ikiè wa:

—A Jacob.

Jacob tò iüté:

—¿Ì?

³ Eta Skèköl iché ia:

—Ye' dör be' Kèköl. Ye' dör be' yé Kèköl. Kè be' suanuk shkòkmi Egipto. Ee ye' tò be' aleripa alöweraë taië. ⁴ Ye' mi'ke be' tã Egipto. Nies ye' wák tò be' aleripa yerattsané kã e' a. Nies mik be' duökewatke eta José tso' be' o'mik.

⁵ E' ukuöki tã Jacob e' yéttsã Beerseba a. Eta ie' ala'r tò ie' iékã karreta patké Egipto blú tò ie'pa tsomi e' a. Nies ie'pa ala'r ena ie'pa alakölpã e'pa iékarakitö karreta a. ⁶ Eta Jacob mía Egipto iyamipaë se. Ie' baka kòs ena ie' obeja kòs e' mítser ie' wã. Nies ì kòs dè' ie' ulã a Canaán e' mítser ie' wã seraã. ⁷ Ila'r kòs ena isibayökpa kòs e'pa mía da'a Egipto.

⁸ Ikkèpa dör Israel aleripa mineyal Egipto. E'pa dör Jacob ena ila'r.

Rubén, e' dör Jacob alà kibi ék. ⁹ Eta Rubén ala'r kiè: Hanoc, Falú, Hesrón, ena Carmí.

¹⁰Simeón ala'r kiè: Jemuel, Jamín, Óhad, Jaquín, Sóhar, ena Saúl. Saúl mì dör canaánwak.

¹¹Leví ala'r kiè: Guersón, Quehat ena Merarí.

¹²Judá ala'r kiè: Er, Onán, Selá, Fares ena Zérah. (Er ena Onán, e'pa blënewa Canaán.) Fares ala'r kiè Hesrón ena Hamul.

¹³Isacar ala'r kiè: Tolá, Puvá, Job ena Simrón.

¹⁴Zabulón ala'r kiè: Séred, Elón ena Jahleel.

¹⁵E'pa qos dör Jacob ala'r kune Padán-aram Lía ta. Ie'pa kutà kiè Dina, e' kune eë ñies. Jacob aleripa qos wëpa ena alakölpa e' doka dabom mañayök kî mañal (33).

¹⁶Gad ala'r kiè: Sefón, Haguí, Esbón, Suní, Erí, Arodí, ena Arelí. ¹⁷Aser ala'r kiè: Imná, Isvá, Isví ena Beríá. Ie'pa kutà kiè Sérah. Beríá ala'r kiè Heber ena Malquiel. ¹⁸E'pa dör Jacob aleripa Zilpá ta, e' mé Labán tò ilà busi Lía, e' a ikanè mésoie. Ie'pa qos doka dabom eyök kî teröl (16).

¹⁹Jacob alaköl kiè Raquel, e' ala'r kiè José ena Benjamín. ²⁰José ala'r dör ilaköl Asenat ta e'pa kiè Manasés ena Efraín. Ie'pa kune Egipto. Asenat dör wëm kiè Potifera, e' alà busi. Potifera dör egiptowak awá eköl. Ie' kaneblöke ká kiè On eë. ²¹Benjamín ala'r kiè Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim ena Ard. ²²E'pa dör Jacob aleripa Raquel ta. Ie'pa qos doka dabom eyök kî tkël (14).

²³Dan alà kiè Husim. ²⁴Neftalí ala'r kiè: Jahseel, Guní, Jezer, ena Silem. ²⁵E'pa dör Jacob aleripa ilaköl Bilhá ta, e' mé Labán tò ilà busi Raquel a ikanè mésoie. Ie'pa doka kul (7).

²⁶Jacob ta iyamipa ekka mîne Egipto, e' wakpa doka dabom teryök kî teröl (66). Ie' ala'r e' alakölpa, kè shtane ishua. ²⁷José ala'r kune Egipto e'pa dör böl. Jacob yamipa dë'mi Egipto doka dabom kuryök (70) seraa.

²⁸Eta Jacob tò ilà Judá patkëmi kewe José a ibiyöchök: "Be' shkó Gosen ye' ñaletsuk." Eta mik ie'pa demi Gosen, ²⁹eta José tò ikanè mésopa ké ie' karreta yöktsa tsëmi iyé ñaletsöie. Mik idemi iyé ska' eta iyé paklô'wëwaitö eta ie' ié taië. ³⁰Eta Jacob tò iché José a:

—¡Ire' ye' blërwami buaë! Ye' be' suëne buaë, be' serkeia e' kueki.

³¹Eta José tò iché iyamipa qos a:

—Ye' mía Egipto blú a a' biyöchök tò 'ye' ëlpa ena ye' yé yamipa qos serke Canaán e'pa debitu e' tsukat ye' ska'. ³²Ie'pa dör iyiwak alöukwakpa. E' kueki ie'pa baka qos ena ie'pa obeja qos ena i qos tso' ie'pa wa e' debitu ie'pa wa. ³³Mik Egipto blú tò a' chaké: '¿I dör a' kanè?', ³⁴e' ta ichó ia: 'Këkraë sa' kanè dör iyiwak alöuk wës sa' tsá bak es.' Egiptowak kè kane senuk obeja alöukwakpa ta ñita, e' kueki Egipto blú kawö mëmi a' a senuk Gosen.

47 ¹Eta José mía ibiyó muk Egipto blú a ta ichéitö ia: "Ye' yé ena ye' ëlpa serke Canaán, e'pa debitu ie. I' ta ie'pa tso' Gosen. Ie'pa obeja ena baka ena i qos tso' iwa e' debiturak iwa seraa." ²José tò iëlpa shushtë doka skel ta imítser iwa Egipto blú ska' as ie' tò iwakpa saü. ³Eta Egipto blú tò José ëlpa a ichaké:

—¿I dör a' kanè?

Eta ie'pa tò iüté:

—A këkëpa, sa' dör obeja alöukwakpa wës sa' tsá bak es. ⁴Ketba meneka taië sa' kaska'. Sa' iyiwak a kè chkè ta'ia, e' kueki sa' bitea senuk ká i' ki. Be' we'ikè sa' tò, kawö mú sa' a senuk Gosen.

⁵Etä Egipto blú tò iché José a:

—Be' yé ena be' èlpa de senuk be' ta. ⁶Ká tso' Egipto e' wé kiane be' kī e' mú ie'pa a senioie. Kos ká tso' Egipto e' bua'ie dör Gosen e' mú ie'pa a senioie. Be' yamipa shua wēpa tso' iyiwak kkō'nè buaē, e' ta esepa múka ye' iyiwak kkō'nuk.

⁷Ñies José wā iyé Jacob mí kkachè Egipto blú a. Jacob tò Egipto blú shké'wé er bua' wa. ⁸Etä Egipto blú tò ie' a ichaké:

—¿Kos duas tso' be' kī?

⁹Jacob iūté:

—Ye' kī duas de cien eyök kī dabom mañayök (130) shkök wī a dià a. Kawö e' kè dör tajē. E' tka ye' kī darērē. Erē kam ye' kī duas dò kos ye' yépa kī duas bak ekkē.

¹⁰E' ukuōkī tā Jacob e' chéat Egipto blú a tā imía. ¹¹Etä José tò ká bua'buwa tso' Egipto, e' mé iyé ena iēlpa a senioie wēs Egipto blú tò iché es. Ká e' ate Ramsés. ¹²Ñies ie' tò chkewō meke iyamipa a kos ila'rla tso' u a u a ekkē.

José tò chkewō watuē Egipto wakpa a

¹³Ká ulitane kè iyi wōria, e' kuekī ketba kī tkērke poē. Ketba tò s'tteke tajē Canaán ena Egipto. ¹⁴Chkwō tuē Egipto wakpa tò ena Canaánwakpa tò, e' ské kos blé José tò Egipto blú u a. ¹⁵Mik Egipto wakpa ena Canaánwakpa inuköl enewa sraa, etä Egipto wakpa mīa José ska' ta iché ia:

—¿Be' sa' a chkewō mú! Kè sa' inuköl ta'ia. Kè idör bua' tò e' è kuekī be' tò sa' méttsa duökwa ketba a.

¹⁶Etä ie' tò ie'pa iūté:

—A' kè wā inuköl ta'ia, e' ta a' iyiwak tsúbitu ña, e' skéie ye' tò a' a chkewō meke.

¹⁷Egipto wakpa wā kabaio ena obeja ena baka ena burro e' kos mí ie' a. E' skéie ie' tò chkewō mé ie'pa a dò duas ek. ¹⁸Duas e' tka etä ie'pa mýalne ie' ska' ta iskà ché ia:

—Be' wā ijcher buaē tò kè sa' wā inuköl ta'ia. Ñies sa' iyiwak kos, e' dör be' icha. Sa' ká è tso'ia sa' wā ena sa' wakpa, e' è tso'ia sa' wā mè be' a. ¹⁹Sa' wákpa taú. Sa' ká taú ñies. E' skéie iyiwō mú sa' a. Sa' kaneblōmi sa' wákpa ká a Egipto blú a. Es sa' ate Egipto blú kanè mēsopaie. Etä chkewō è memibō sa' a as kè sa' duòlur ketba wā ena sa' ká kè weir é ichók.

²⁰Egipto wakpa tò iká watuēttsa José a ketba kuekī. Es Egipto ká kos de Egipto blú ulà a. ²¹Ñies Egipto wakpa kos ate blu' kanè mēsopaie. ²²Ie'pa sacerdotepa ká e' è kè tōne José wā. Egipto blú tò chkewō kakmeke ie'pa a, e' kuekī ie'pa kè wā iká watonettsa.

²³E' ukuōkī tā José tò iché Egipto wakpa a:

—A' wákpa kos ena a' ká kos e' to'ttsa ye' tò se' blú a, e' kuekī i'ñe ta a' kos ate ie' ulà a. Iyiwō i' tsúmi a' tò ta ikuatkó. ²⁴Mik iwōne tā iyiwō tso' dōka saco skēl, etä itsá yóttsa saco et mè Egipto blú a. Iyiwō eyök ate e' dör a' a kuatkē, ñies a' yamipa ulitane a ñanoie.

²⁵Etä ie'pa tò iūté:

—Be' tò sa' tsatké ketba ulà a. Be' er bua' sa' ta. E' kuekī sa' e' chōke Egipto blú kanè mēsopaie.

²⁶Es José tò kawō mé Egipto wakpa a tò iyiwō tso' dōka saco skēl e' tsá yóttsa saco et mè Egipto blú a. I'ñe ta e' wēkeia ie'pa tò es. Egipto sacerdotepa

è kè kəwōtə iyiwō tsá muk Egipto blú a, ie'pa ká kè dè' Egipto blú ulà a e' kuəkì.

Jacob tò ittè bata ché José a

²⁷Es Israel aleripa e' tsə́at senuk Gosen, ká e' aṭe Egipto. Ká e' kəs de ie'pa ulà a. Ee ie'pa alōne tajē. ²⁸Jacob sene'ia ká e' a duas dōkə dabom eyōk kì kul (17). Duas de ie' kì cien eyōk kì dabom tkēyōk kì kul (147).

²⁹Mik ie' tò ittse tò iduōkewatke, eṭa José tsuk patkéitō ṭa ichéitō ia:

—Mokì be' er buaē chak ye' a, e' ṭa be' ulà múwa ye' tu' dikia iwà kkachōie tò mokì i' kiekeyō be' a e' wawəraēbō. Ye' nu kè wōtarwə Egipto. ³⁰Mik ye' blēnewa mīa ye' dəutōpa itōkì, eṭa ye' nu yōttsa ká i' kì tsúmi wōtəwə ie'pa pō a.

Eṭa José tò iiuté:

—Es yō iwəraē.

³¹Iyé tò iché ia:

—Ichō ña mokì Skəköl wōrkì tò be' iwəraē es.

Eṭa José tò ittè mé mokì iyé a. Eṭa Jacob wōmewa ika' kì ṭa Skəköl kíkəkaitō.

Jacob er buaē ché José ala'r a

48 ¹E' ukuōkì ṭa ie'pa wə biyō debitu José a: “Be' yé duōke tso' suluē.” Eṭa José mīa isauk ila'r bōl mí iwə e' ṭa. ²Mik ie'pa tò iché Jacob a tò José debitu be' sauk, eṭa ie' e' tkéka isulú wa ika' kì. ³Eṭa ie' tò iché José a: —Skəköl Diché Ṭa' Íyi Ulitane Tsata e' e' kkeyē' ye' a ká kiē Luz aṭe Canaán ee. Ee ie' er buaē yē' ye' a ⁴ṭa ichéitō ña: “Ye' tò be' aleripa alōwəraē tajē. Ie'pa dōraē ká tajē e' wakpaie. Ká i' meraēyō ie'pa a, e' aṭdaē ie'pa ulà a kəkraē michōē.” ⁵Be' ala'r bōl, Efraín ena Manasés, e'pa kune kam ye' dō Egipto e' yōkì. Ie'pa tsétkyō wəs ye' wák ala'r es wəs ye' ala'r Rubén ena Simeón dōr ye' ala'r es. ⁶E' kuəkì ká meraēyō ie'pa a wəs ye' wák ala'r a es. Ie'pa itōkì be' ala'r skà kirmi, e'pa dōr be' wák a. Erē ie'pa dōr Efraín ena Manasés ēlpa, e' kuəkì ká ñe' kak dōraē ie'pa ulà a ñies. ⁷Mik ye' manét Padán-aram e' demi Canaán dōkettsatke Efrata, eṭa ee ñala kì be' mī blēnewa ye' yōkì. Ee ye' tò ie' nu blēwəat Efrata ñalé kì. (Íñe ṭa ká e' kiē Belén.)

⁸Mik Jacob tò José ala'r sué eṭa ichakéitō:

—¿Səpa dōr yi?

⁹Ie' tò iiuté:

—I'pa dōr ye' ala'r mé Skəköl tò ye' a ká i' kì.

Eṭa iyé tò iché ia:

—Ie'pa tsúbitu ye' ska' as ye' er bua' chō ie'pa a.

¹⁰Jacob kēnewatke e' kuəkì iwōbla kè wawəriə buaē. E' kuəkì José tò ila'r patkemi tsinet iyé o'mik. Eṭa Jacob tò italapa paklō'wé wōalattsé. ¹¹E' ukuōkì ichéitō José a:

—Ye' ibikeits tò ye' kè tò be' suəpaia, erē Skəköl tò kəwō mé ye' a be' ena be' ala'r suəie.

¹²Eṭa José tò ila'r skéttsa iyé o'mik ṭa iwōéwa dō iski iyé dalōioie. ¹³E' ukuōkì ṭa ila'r bōl klō'wəwəitō iulà a. Efraín mí José ulà bua'kka, Manasés mí José ulà baklì'kka. Es itsēmiitō iyé ska'. Eṭa Efraín aṭe Jacob ulà baklì'kka,

Manasés aṭe Jacob ulà bua'kka. ¹⁴Erë Jacob ulà bua'kka méka Efraín dur ie' ulà bakl'i'kka e' wökir ki. Erë e' dör alà tsirla. Eta iulà bakl'i'kka mékaitö Manasés dur ie' ulà bua'kka e' wökir ki. Erë e' dör alà kibi. Es Jacob ulà tsétkö w'ikë io'kë. ¹⁵⁻¹⁶Eta ier bua' ché José a i' es:

“As Skëköl er buaë chò ala'r böi i' a kekraë.
Ye' yépa bak Abraham ena Isaac, e'pa bak Skëköl e' dalöiök,
e' tō ye' kkō'nami kuaë dò ikkë ta.
Ie' tō ye' tsatké kekraë íyi sulusi ulà a.
As ala'r i' wa kè ye' chōwa sulitane éna kekraë.
Ñies ye' yépa bak Abraham ena Isaac as e'pa kè chōwa sulitane éna
kekraë.
As ala'r i' alör taië ká ulitane ki.”

¹⁷Jacob ulà bua'kka méka Efraín wökir ki, e' kè mène José a buaë. E' kueki ie' tō iyé ulà bua'kka e' klōwéwa mèka ilà kibi dör Manasés e' wökir ki. ¹⁸E' dalewa ichéitö iā:

—iA yéwö, kè idör es! I' dör alà kibi. Be' ulà bua'kka múka i' wökir ki.

¹⁹Erë iyé kè wa ìone es. Ie' tō iché iā:

—iA alà, e' jcher ye' wa, e' jcher ye' wa! Ie' alördaë taië, ie' dōraë kékëpa taië. Erë itsirla ék e' dōraë kékëpa taië shütë ikibi tsatā. Ñies ie' aleripa dōraë ká taië e' wakpaie.

²⁰Es e' è diwö wa Jacob er buaë skà ché italapa a i' es:

—Mik Israel aleripa er buaë cheke ñi a eta ie'pa tō icheraë ñi a i' es: 'As Skëköl er buaë chò be' a wes Efraín ena Manasés e'pa a er buaë yène es.'

Es Jacob er buaë ché Efraín a, Manasés a imène, e' tsatā. ²¹E' ukuöki ta José a ichéitö:

—Ye' duökewatke erë Skëköl tō a' kkō'neraë. Ie' wa se' aleripa mirane Canaán wé se' yépa bak senuk eë. ²²Ye' tō ká bua'ie méat be' a ime'bakyö be' ëlpa a e' tsatā. Ká e' kië Siquem. E' yé'ttsa ye' tō amorreowak ulà a ñippè wa.

Jacob tō ittè bata ché ila'r kōs a

49 ¹Jacob tō ila'r kié e' ska' ta ichéitö ie'pa a: “A' e' skōwa ye' o'mik. Ì tkōraë a' ta e' wà chekyö a' a:

² “A ala'rla, a' e' skōwa tsinet ye' ttò ttsök,
ye' dör a' yé. Ye' ttò ttsó.

³ “A Rubén, be' dör ye' alà kibi.
Be' dör ye' diché tsá e' alé.
Be' dalöiértā taië, be' diché tā taië be' ëlpa tsatā.

⁴ Erë i'ñe tā kè idör es.
Be' dör wes di' yöliie es kè iwöklör yës.
Be' tō ye' dalösewā. Be' sene'ka ye' alaköl tā.
E' kueki be' kè dalöierpaia wes ko'k es.

⁵ “Simeón ena Leví, e'pa dör ñi ëlpa;

- ie'pa tabè tso' ñippoie è.
 6 ¡Wé ie'pa e' dapa'uke eë ye' kè shkak!
 Ie'pa tò wëpa kötulur kësik è kueki.
 Baka wë'ne klökicha blublu e' télorakitö éanas.
 7 Ie'pa kësik dör suluë ichökle
 e' kueki ie'pa kawö tköraë suluë.
 ¡Ye' tò ie'pa aleripa powerami senuk iëlpa malepa aleripa shua wì a dià
 a!
- 8 “A Judá, be' ëlpa tò be' kikeraká taië.
 Be' bolökpa klö'wëwaraë be' tò ikuli' a,
 es be' e' alöraká ie'pa ki.
 Be' ëlpa ekka e' wöörawa iski be' dalöioie.
 9 ¡A Judá, be' dör ye' alà!
 Be' dör wës ma'name alà es.
 Mik ì ttéitö tã ikaté one,
 etã ie' e' wöëwa e' téwã iski wës ma'name këchke es.
 ¿Yi dömi ie' tsiriuk?
- 10 Judá aleripa döraë blu'paie taië këkraë dö mik iblú chók de etã.
 Blu' e' ttö iüteraë sulitane tö.
 11 Ie' tò iburro pupula muëke uva shua.
 Ñies idatsi' skuöke uva diò wa.
 12 Ie' wöbla dör daloloë uva diò tsatã.
 Ie' kà dör saruruë baka tsu'diö tsatã.
- 13 “Zabulón serdaë dayë kkömik.
 Eë taië kanò irirke ese ké tso'.
 E' kã kkò dörawã Sidón kkömik.
- 14 “Isacar dör wës iyiwak tso' dalì oie diché tã taië ese e' mùtër enuk iwé
 a es.
 15 Mik ie' isuë tò kã e' dör buaë sènoie ñies enoie,
 etã ie' tsiwö ki dalì dekanë kaneblök.
 Ie' e' mëttsã kaneblök kanè mésoie, kè tkine e' ki.
- 16 “Dan ditséwö shua s'shulirdaë buaë yësyësë wës Israel aleripa e'
 ditséwö malepa es.
 17 Dan döraë wës tkabè chók tso' ñalã kkò a tò kabaio kuè iklö a tã iwák
 brutane itsiwökka ese es.
- 18 “¡A Jehová, ye' tso' be' panuk tò ye' tsatkó!
- 19 “Gad ppök ñippökwakpa döraë taië.
 Erë ie' tò ie'pa pperaë, itötieraë.
- 20 “Aser kã ki chkè kata' buaë tskirdaë.
 Ì wörke kos e' dör buaë shutë mène buaë blu'pa a.

²¹ “Neftalí dör wēs sūlī alaki dur áie ala’rla tǝ’ bua’buaala ese es.

²² “José dör wēs burro kañiru suè dur di’ tum kkömik es,
wēs burro pupula kañiru suè dur kǝ tukir kī es.”^a

²³ Kuaböt namépa éna sulu iar,
ie’ kī kuaböt uyérakitö kēsik wa.

²⁴ Erë ie’ ulà diché darërë;
e’ wa ie’ wǝ ishkame’ shūirikar darërëë,
kè ulà shtrirtǝ’wǝ yēs.
Skëköl tō ie’ a diché e’ mé.
Skëköl e’ dör Jacob Këköl e’ diché tǝ’ tajë.
Skëköl e’ dör Israel aleripa kkö’nukwak.
Ie’ tō Israel aleripa tsǝtkeke.

²⁵ A José, be’ yé e’ Këköl tō be’ kimeke kekraë.
E’ dör Skëköl Diché Ta’ Íyi Ulitane Tsǝta,
Ie’ er buaë chöraë be’ a.
Kǝlī buaë patkeraë ie’ tō be’ daliwö kī.
Ñies be’ a di’ atdaë buaë íyök kī ǝs be’ dalikua talar buaë.
Be’ aleripa alakölpa ala’r döraë tajë, ñies be’ iyiwak döraë tajë.
Es Skëköl er buaë chöraë be’ a.

²⁶ Be’ yé er buaë yé’ be’ a,
e’ tkòkǝ ye’ yé er buaë yé’ ye’ a e’ tsǝta.
Skëköl tō José shukit iëlpa shuǝ iwökirie,
e’ a ie’ er buaë chò michoë wēs kǝbata yöbië kè ertǝ’wa es.

²⁷ “Benjamín dör wēs chichi kañiru kēsikie ese es;
bla’mi tǝ iyiwak ttéwaitö katë,
tsǝlī tǝ ibata watiéwaitö.”

²⁸ E’pa dör Israel ditséwöpa daia itökī dökǝ dabom eyök kī böt (12), e’ yépa tsǝ. Es ie’pa yé tō ie’pa a iché mik ie’ tō ittë bata ché ie’pa a etǝ.

Jacob blënewǝ

²⁹ Jacob tō iché ila’r wépa ǝ: “Ye’ blërkewǝ e’ kéwö dökewatke. Mik ye’ blënewǝ, etǝ ye’ nu blówǝ ákuk a kǝ wé ye’ yamipa nu blëne eë. Pö e’ atë wëm kië Efrón dör hititawak e’ kǝ a. ³⁰ Kǝ e’ atë Macpelá Mamré wöshaë. Kǝ e’ atë Canaán. Kǝ e’ ena ákuk e’ watö’ttsǝ Efrón tō Abraham ǝ ǝs Abraham tō iyamipa nu blö eë. ³¹ Eë Abraham ena ilaköl Sara, ñies Isaac ena ilaköl Rebeca, e’pa nu blëne. Eë ye’ tō ye’ alaköl Lía, e’ nu blë’wǝ ñies. ³² Kǝ e’ ena ákuk e’ watö hititawak tō.”

³³ Mik Jacob tō ttë e’ kōs ché one etǝ ie’ e’ tétwǝne ika’ kī tǝ iblënewǝ mǝ idëütöpa itökī.

50 ¹ Etǝ José tō iyé nu paklö’wéwǝ wöalattséitö tǝ iie’ tajë. ² E’ ukuökī tǝ ie’ tō egiptowak dör s’nu kanéukwakpa e’pa kié iyé nu kapeyökwa ǝs kè inurwǝ. Etǝ es ikanewérakitö. ³ Ikanewérakitö dökǝ kǝ dabom tkëyök (40 días), ekkè kǝwö kiane ikanewoie e’ kuëkī.

a 49.22 José dör wēs burro...kǝ tukir kī es: Ñies hebreoie ttë e’ mane’wëmisiö i’ es: José dör wēs kal tskirke di’ kkömik es; tkakǝ iké kköiëule e’ mik buaë, ñies iwördaë tajë.

Egiptowak tò ischö eriaitsé kawö döka dabom kuryök (70 días). ⁴E' ukuöki ta José tté Egipto blú kueblupa ta, ta ichéitö ie'pa a:

—A' éna er bua' chak ye' a, e' ta a' yú ichök Egipto blú a ⁵tö mik ye' yé duökewatke, eta ie' tö ye' ka' ie' a ttè muk Skëköl wörki tò inú blerawayö ákuk kaneö'at ie' wák tò ate Canaán e' a. E' kueki kawö mú ña ie' nu tsomi bléwa ee. Mik ye' ibléwa ta ye' dotkene.

⁶Eta Egipto blú tò iuté:

—Be' yú be' yé nu blökwa wes ie' tö be' a iki' es.

⁷Eta José mía iyé nu blökwa. Egiptowak kueblupa kos e'pa míyal ie' ta.

⁸Jacob yamipa eka ena José yamipa eka ena ielpa e'pa kos mí ñies. Ie'pa ala'r ena ie'pa iyiwak e'pa è atéat Gosen. ⁹Ñies pè' mí taié karreta ki ena kabaio ki. Es pè' mí taié José ta. ¹⁰Mik ie'pa demi ká kiè Goren-ha-atad ate tsinet di' Jordán diwö tskirke e' kker ee, eta ee ie'pa ulitane tò Jacob nu wöterkewa e' kéwö tkö'wé dalò taié wa. Ee José tò iyé eriaitsé döka ká kul.

¹¹Mik canaánwak serke ee, e'pa tò Jacob nu wöterkewa kéwö tkö'wé e' sué, eta ie'pa tò iché: “Moki egiptowak tò s'nu wöterkewa e' kéwö tkö'weke dalò taié wa.” E' kueki ká e' kiè méka ie'pa tò Abel-Misraim. ^bKá e' ate tsinet di' kiè Jordán e' kkömik.

¹²Es Jacob ala'r tò iyé nu kanewé wes ie' tò iyé ie'pa a es. ¹³Ie'pa wa inú mítser Canaán ibléwakitö ákuk yöule Abraham wa iyamipa pöie e' a. E' ate Macpelá. E' wato'ttsa hititawak kiè Efrón tò Abraham a. Ká e' ate Mamré wöshäe. ¹⁴Mik José düütö nu bléne one, eta ie' biteane Egipto. Ie' elpa ena pè' ulitane mine ie' ta e'pa kos biteyalne ie' ta.

José elpa suanékane ie' yöki

¹⁵Jacob blénewa e' ukuöki ta José elpa tò ibikeitsé: “Isalema José éna sulu se' arke. Ì kos wamblé' se' tò ie' ki e' skéie se' we'ikeraëitö.” ¹⁶E' kueki ie'pa tté mémi ie' a: “Kam be' yé blérwa, ¹⁷eta ie' tò sa' a iché tò ichö be' a: ‘Ì kos sulué wamblé' sa' tò be' ki, e' olo'yó sa' ki.’ E' kueki sa' kköchö be' a tò e' olo'yó sa' ki. Sa' tò be' yé e' Këköl dalöieke e' kueki.”

Mik biyö e' demi José a, eta ie' ié siarë. ¹⁸Eta ielpa demi iwöki. Ie'pa wöéwa dò iski idalöioie ta ichérakitö:

—I' sa' de be' wörki. Sa' döer be' kanè mésopa.

¹⁹Eta ie' tò ie'pa iuté:

—Kè a' suanuk. Ye' kè a' a' shulinuk Skëköl skéie. ²⁰A' íyi sulu bikeits wamblé ye' ki, erë e' manewéttane Skëköl tò buaé se' ki. E' wa taié pè' tsatkéne i'ñe ta.

²¹E' kueki kè a' suanuk. Chkewö meraëyö a' a' ena a' ala'r kos a.

Es ie' tò ie'pa a iché er buaé wa. E' tò ie'pa ttsé'wéne buaé.

José blénewa

²²José ena iyé alikpö yamipa e'pa sene'ia Egipto. Ie' sene' döka duas cien eyök ki dabom eyök (110). ²³Ie' tò ilà Efraín talapa e' ala'r suéia. Ñies ie' tò ilà Manasés e' alà kiè Maquir e' ala'r suéia.

²⁴Ká et ta ie' tò iché ielpa a: “Ye' duökewa e' kéwö kianeia tsir. Erë Skëköl wák tò a' kimeräe. Ie' tò a' yelurdaé ká i' ki. Ká yé'bakitö mè Abraham a ena

b 50.11 Abel-mizraim: Hebreoie ká kiè e' wà kiane chè egiptowak schö griaitsé.

Isaac a ena Jacob a e' a a' tsemiraëitö.”²⁵ Etä ie' tö iëlpa kié as ie'pa ttè mù ie' a Skëköl wörki. Ie' tö ie'pa a iché: “Skëköl tö a' yerattsa ká i' ki. Mik e' tka, etä ye' sik tso' blëule e' tsúmi e' ta.”

²⁶Mik ie' blënewa Egipto, etä ie' ki duas de cien eyök ki dabom eyök (110). Ie' nu kapeyanewa as kè inurwa e' iënewa s'nu kélkuö a.

Israel aleripa yërulune Egipto

Éxodo 1.1–20.21

Yëkkuò i' kiè si'kuaie *Éxodo*, e' wà kiane chè *yërulune*. Kam sa' tò yëkkuò i' mane'ù seraà se'ie, ishàbòts maneò' sa' tò dō capítulo 20.21. Ì maneò' sa' tò e' blatëule mañat tsíní. Et tsíní e' dör capítulo et dō capítulo dabom eyök kí skel (1-15). Ièt tsíní e' dör capítulo dabom eyök kí teröl dō capítulo dabom eyök kí pàköl (16-18). Ibata ék tsíní e' dör capítulo dabom eyök kí *sulitu* dō capítulo dabom böyök (19-20).

Et tsíní e' tò se' a ipakè tò ì bak Israel aleripa ta ie'pa mia Egipto e' tsatkök ketba yökí e' ukuöki. Kewe ie'pa kawö tka buaë Egipto. Ie'pa ena ie'pa iyiwak alöne taië. Ká tka taië ta egiptowak suanémi dö Israel aleripa e' alòka ie'pa kí. E' kueki ie'pa tò Israel aleripa sué suluë ta iwe'ikérakitö siarë. Ie'pa kérakitö kaneblök darërë kè patuëta'. Erë Skëköl tò ie'pa weirke e' sué ta wëm kékaitö eköl ie'pa yöksa egiptowak ulà a. Wëm e' kiè Moisés, e' è tò yëkkuò i' kit. Skëköl e' kkayë' ie' a ta iwák kiè yë'itö ia. E' ukuökí ta ipatkéitö Israel aleripa yöksa Egipto. Moisés tò iché Egipto blú a tò Israel aleripa ómine. Erë Egipto blú kè éna Skëköl ttö iutak. E' kueki Skëköl tò egiptowak we'iké siarë tsakjé ie' diché taië wa. E' wa ie' tò ikkaché ie'pa a ena Israel aleripa a tò yi dör ie'. Skëköl tò Israel aleripa tsatkée yéttsa Egipto ie' diché taië wa, e' wa ie'pa de ie' ichaie ena ie' de ie'pa Këkölíe. Ie'pa yënetsa Egipto e' kèwö tkö'uk ie' tò ie'pa patké duas bit ekkë.

Ièt tsíní e' tò se' a ipakè tò wës Skëköl tò ie'pa wëttsé' ena ie'pa kime'itö shköktkö ká sir poë wé kè yi serku' eë. Erë ie'pa tò ie' tsiriwé taië kabene wa, erë ie' tò ie'pa tié ena ie'pa tsatkéitö ibolökpa yökí er bua' wa.

Ibata ék tsíní e' tò se' a ipakè tò Skëköl ena Israel aleripa ttè me' ñi a. Mik ie'pa de Sinaí kébata a, etä ie' tò ittè dalöiëno mé ie'pa a doka dabop. Ie' tò iché ie'pa a tò ie'pa tò ie' ttè dalöiëno e' kos iuté buaë, e' ta ie'pa doraë ie' wák icha chókíe ena ie'pa a ie' er buaë choraë ká malepa wakpa tsata.

Israel aleripa tso' Egipto e'pa weine taië

1 ¹⁻⁴Israel kiè ñies Jacob e' ala'r dë'mi Egipto ie' ta, e'pa kos yamipa ta'. Ie'pa kiè Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón, Benjamín, Dan, Neftalí, Gad ena Aser. ⁵Jacob yamipa mine ie' ta Egipto e'pa doka dabom kuryök (70) seraà. Erë José, e' tso'tke Egipto kewe iyamipa yökí.

⁶Kawö tka taië, etä José ena iëlpa blërulune. Ñies iyamipa dë'mi Egipto ie'pa ta, e'pa kos blërulune se. ⁷Erë Israel aleripa alöne taië, e' kueki ie'pa de diché ta' taië. Ie'pa tso' Egipto wa'ne.

⁸E' ukuökí ta blu' ské tkëneká eköl e' kè wá José paké jcher. Ie' tò iché egiptowak a: ⁹“Ye' ttö ttsó. Israel aleripa dör taië. Ie'pa diché tkòka se' diché tsata, dö' ie'pa e' alòka se' kí. ¹⁰Mik se' bolökpa ñippòmi se' ta, e' ta dö' ie'pa ñi wöiòka se' ppök se' bolökpa ta, ta es imi'miyal se' yökí. E'

kuəkɪ se' tō ibikeitsō bua'iewa tō wēs se' tō ie'pa wöklö'wēmi as kē ikɪ alör tajē.”

¹¹E' kuəkɪ egiptowak tō iwökirpa patké Israel aleripa we'ikök kanē darērē wa as ieriyardak. Ie'pa tō ikérak ká yuök böt chkewö dapa'woie Egipto blú a. Ká e' kiē Pitón ena Ramsés. ¹²Israel aleripa we'ikeke ie'pa tō siarē, erē ikɪ alörkerak tajē. E' kuəkɪ egiptowak suarke tajē ie'pa yökɪ.

¹³Egiptowak tō ie'pa ké kanēblök kēsik wa. ¹⁴E' tō ie'pa eriauwé tajē. Ikérakitō skauchka yuök shtrót shtrót u yuoie. Nies ikérakitō kanēblök kañika kanē ulitane uk. Es Israel aleripa kos we'ikérakitō siarē. ¹⁵E' kíie tã Egipto blú ttē alakölpa kiē Sifrá ena Puvá e'pa tã. Ie'pa dör hebreowak^a alakölpa alã kūrke e' kanēukwakpa. Ie' tō iché ie'pa a:

¹⁶—Mik a' tō hebreowak alakölpa alã kūrke, e' kaneweke, etã isaú ÷ iwák dör? Iwák wēm e' tã ittōwa. Iwák dör alaköl, e' tã imúat, kē ittarwa.

¹⁷Erē alakölpa e'pa tō Skököl dalöieta'. E' kuəkɪ ie'pa kē wa Egipto blú ttō iütēne wēs itō iché es. Ie'pa ala'r wēpa méat ttsē'ka. ¹⁸Etã Egipto blú tō ie'pa kiére tã ichéitō iarak:

—¿Iók a' tō iwamblé es? ¿Iók a' tō ala'rla wēpa e' méat ttsē'ka?

¹⁹Ie'pa tō iüté:

—Hebreowak alakölpa kē alã kūr wēs egiptowak alakölpa es. Ie'pa alakölpa dör darērē. Ie'pa alã kūr bet buaē. Mik sa' demi, etã ie'pa alã kunetke.

²⁰⁻²¹Es Israel aleripa kí alönēmi tajē. Ie'pa diché kí iërke tajē. Sifrá ena Puvá e'pa tō Skököl dalöieta'. E' kuəkɪ Skököl tō ie'pa kímé, ala'r méitō ie'pa a tajē.

²²Etã Egipto blú tō ikueblupa ulitane a kawö mé tō hebreowak ala'rla wēpa kune kos e' ómi di' ki. Alakölpala è múat.

Moisés kune'

2 ¹E' kéwö ska' tã wēm eköl dör Leví aleri, e' senéwa alaköl dör Leví aleri nies ese tã. ²Etã ie' alã skà kéka e' dör wēm. Etã imì tō isuē tō alala buaala, e' kuəkɪ ibléwaitō dō si' mañat. ³Mik imì kē a ilã blēneia, etã ie' kkó yulé et, patiē buaē kiöchka tso' chkuachkuā ese wa as kē a di' tkōwa. E' ukuökɪ tã alala iéwaitō kkó a, méreitō di' kiē Nilo e' kkömik kākō tso' e' shuā. ⁴Etã alala kutã e' duésēr kamiē ikɪ sauk tō wēs idömi.

⁵E' ukuökɪ tã Egipto blú e' alã busi mía kuök di' a. E' dalewa tayēpa tso' ie' wã ikanē mēsopaie e'pa shkō iëter ákitō ki. Etã ie' tō kkó suē kākō shuā. Ikanē mēsopa eköl patkémiiitō itsukbitu. ⁶Etã ie' tō ikkókéka tã isuē tō alala wēm a'riã eköl e' iúke. Ie' isuē er siarē wa tã ichéitō:

—Bëbëla i' dör hebreowak.

⁷E' wöshã bëbëla kutã de tã ichéitō iã:

—¿Be' kɪ ikiane tō ye' mi' tayē hebreowak yulök eköl be' a alala se' kkó'noie as itala'ütō itsu' wa?

⁸Etã Egipto blú alã busi tō iüté:

—Be' yú iyulök.

a 1.15 hebreowak: E' kiē nies Israel aleripa.

Età bēbēla kutà mīā imì yulök tã idebitu iwa. ⁹Etã Egipto blú alà busi tō iché alà mī a:

—Alà i' tsúmi kk'ö'nú ña tala'ú ña buaē. Ye' tō be' patueke iki. Etã imì wã ilà mítser tala'wē. ¹⁰Mik alà de bērie, etã imì wã ibitetserne Egipto blú alà busi a. Etã ie' tō ikl'ōwē wēs ie' alà ekka es. Ikiē mékaitō Moisés.^b Ie' tō iché:

—Ye' tō iyē'ttsa di' a.

E' kuēki ie' tō ikiē mékã es.

Moisés tso' Egipto e' tkashkar

¹¹Moisés kibineone. Ká et tã ie' mīā iyamipa hebreowak, e'pa pakök. Etã ie' tō isuē tō iyamipa weirke siarē kanēblök darērē. Etã ie' isuē tō egiptowak eköl tso' iyami hebreowak eköl e' ppök siarē. ¹²Etã ie' ká suē ká wa'ñe. Kē ie' wã yi sune. E' dalewa ie' tō egiptowak e' ttēwã inú wôtēwã ie' tō ttsa'wō a. ¹³Bule es tã ie' skà e' yéttsa, etã ie' isuē tō hebreowak bōl tso' ñippök ñita. Ie' tō iēköl tso' eköl ppök, e' a iché:

—ǀlök be' tso' be' yami ppök?

¹⁴Etã hebreowak e' tō iūtē:

—ǀYi tō be' tkēkã sa' wōkirie sa' shulökwakie? ǀBe' tso' ye' bikeitsök ttēwã wēs egiptowak kötwa'bō es?

Mik ttē e' ttsē Moisés tō, etã e' tō ie' suawē. Ie' ibikeitsē: “Ie'pa wã ijchenewã tō ye' tō egiptowak kötwa.” ¹⁵Mik e' jchenewã Egipto blú wã, etã ie' tō Moisés ttökwa patké. Erē Moisés tkashkar ie' yōki, mīā senuk kã kiē Madián ee. Ee ie' e' tkēre di' tum biule kkōmik.

¹⁶Ká e' a sacerdote^c serke eköl kiē Reuel. E' alà busipa dōkã kul. E' diwō wa alà busipa e'pa dē'bitu di' chkök kul' a mē iyē iyiwak a yē. ¹⁷Etã iyiwak kk'ö'nukwakpa skà wēpa debitu busipa trē'wēmi. Etã Moisés e' kēkã e' tō busipa tsatkée. Etã ie' tō di' mé iyiwak a. ¹⁸Mik ie'pa demine iyē ska', etã iyē tō ie'pa a ichaké:

—ǀ wa i'ñe a' dene bet?

¹⁹Ie'pa tō iūtē:

—Egiptowak eköl tō sa' tsatkée iyiwak kk'ö'nukwakpa ulà a. Ie' di' yéttsa mé iyiwak a.

²⁰Iyē tō iché iã:

—ǀWē wēm e'? ǀlök a' iméat ekōrla? A' yú itsukbitu as ichkò se' tã.

²¹Es Moisés e' tséat senuk wēm e' ska'. E' ukuōki tã Reuel tō ilà busi kiē Séfora, e' mé Moisés a senowaie itã. ²²Etã Moisés alà kēkã eköl kiē mékaitō Guersón^d wã chéitō: Ká i' kī ye' dör o'ka.

²³Duas tka taijē, etã Egipto blú blēnewã. Erē Israel aleripa kköchökeia taijē kekraē kanē darērē kuēki. Ie'pa kköchöke taijē e' ttsē Skököl tō. ²⁴Ttē me'bak ie' tō Abraham a ena Isaac a ena Jacob a e' wã tsã detke kanewē. E' kuēki ie' tō ibikeitsē tō Israel aleripa kimeräyō i' tã. ²⁵Ie' tō ie'pa suē tã ie' éna iane tō i tköke ie'pa tã.

b 2.10 Moisés: Hebreoie s'kiē e' wã kiane chē iyēulettsa. **c 2.16** sacerdote: Kē se' wã ijcher yēsýēsē tō sacerdote wēse e' dör, erē kē idör wēs i'ñe itso' es. **d 2.22** Guersón: Hebreoie s'kiē e' wã kiane chē ká bānet wakpa.

Skëköl tō Moisés patké Israel aleripa tsatkök

3 ¹Ká et tã Moisés tso' inuaki Jetró,^e e' iyiwak kk'ö'nuk. Inuaki kaneblöke sacerdoteie Madián. E' dalewa ie' wã inuaki iyiwak mîtser kã sir po, e' jaishet, demi Skëköl kébata kiè Horeb^f ee. ²Etã ee Jehovah biyöchökwak bua'ie e' e' kkachéwã ie' a bö' wörkueie taië kal tsir elka shuã. Moisés tō isuëwã bua'ie tã isuë tō kal wöbatsekã taië bö'ie, erë kè ñarwa. ³Etã Moisés tō ibikeitsé: “¿Wì dör i? Ye' mí isauk ì kuëkì kal wì kè ñarwa.”

⁴Mik Jehovah tō isuë tō Moisés dökewatke tsinet bö' ñarke e' o'mik isauk, etã Skëköl tō ichaké:

—¡A Moisés! ¡A Moisés!

Moisés tō iüté:

—¿Ì?

⁵Etã Skëköl tō iché iã:

—Kè be' dökwa tsinet. Wé be' dur e' ké dör batse'r, e' kuëkì be' klökkuo yótsa. ⁶Ye' dör be' yé e' Këköl ena be' yépa bak kã iaiã kiè Abraham, Isaac ena Jacob e'pa Këköl.

Moisés suane Skëköl saukwã, e' kuëkì ie' e' wöbabakéwã. ⁷Erë Jehovah tō iché iã:

—Ye' isuë tō wépa dör ye' icha tso' Egipto e'pa weirke siarë. Ie'pa kköchöke taië ikanë wökirpa ulã a e' ttséyö. Ye' wã ijcher buaë tō iweirkerak siarë. ⁸E' kuëkì ye' dë'ttsã ie'pa tsatkök egiptowak ulã a. Ye' tō ie'pa yerattsã kã e' kì. Ye' wã ie'pa miraë kã taië buaë ese kì. Kã e' kì fyì ulitane tskir buaë, iwà wör buaë shütë.^g Kã e' kì pë' tso' taië. E'pa ditséwöpa dör canaánwak, hititawak, amorreowak, fereseowak, heveowak, ena jebuseowak. ⁹Ittsó, ye' tō Israel aleripa kköchöke e' tsé. Ye' tō isuë tō egiptowak tō ie'pa we'ikeke siarë. ¹⁰E' kuëkì ye' tso' be' patkök Egipto blú ska' Israel aleripa dör ye' icha e'pa yökulur Egipto a. Be' yú Egipto.

¹¹Erë Moisés tō iché ie' a:

—¿Yi ye' dör e' dówami Egipto blú wörkì Israel aleripa yökulur ie' ulã a?

¹²Ie' tō iüté:

—Be' kè m'pa ekörla. Ye' tso' be' tã be' kimuk. Mik be' tō Israel aleripa yélur Egipto a, etã a' tō ye' dalöieraë kabata i' kì. E' wa be' wã ijcherdaë tō ye' wák tō be' patkë.

¹³Erë Moisés tō ie' iüté:

—Dö' ye' m'ã tã ye' tō iché ie'pa a: “A' yépa bak iaiã e' Këköl tō ye' patkë' a' tsatkök.” Dö' ie'pa tō ye' a ichakë: “¿Ima e' kiè?”, e' tã ¿ì chëmi ye' tō ie'pa a?

¹⁴Etã ie' tō iüté:

—Ye' dör yi tso'tke e'. Ichó ie'pa a tō Ye' Tso'tke e' tō ye' patké a' ska.

¹⁵Skëköl tō ikì ché Moisés a:

—Ñies ttë i' chó Israel aleripa a: ‘Se' yépa bak kã iaiã kiè Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl kiè Jehovah^h e' tō ye' patké a' tsatkök.’ Ttë e' chó ie'pa a. Ye' kiè dör Jehovah i' dör ye' wák kiè këkraë. Kiè i' wa ye' kirdaë aishkuö tã këkraë.

e 3.1 Jetró: E' dör Moisés nuaki. Ie' kiè ñies Reuel ena Hobab. f 3.1 Horeb: E' kiè ñies Sináí.
g 3.8,17 Kã e' kì fyì ulitane tskir buaë, iwà wör buaë shütë: Ttë e' dör Hebreoie i' es: Wé baka tsu'diö ena bul alí shköke di'ie. h 3.15 Jehovah: Hebreoie kiè e' wì dör ye' tso'tke.

¹⁶Be' yú Israel aleripa kueblupa dapa'uk ta ttè i' ichó ie'pa a: 'Jehová, dör se' yépa bak ká iaiäë kiè Abraham, Isaac ena Jacob e'pa Këköl e' e' kkeyë' ye' a ta ye' a iyë'itò tò ie' tò a' weirke siarë egiptowak ulà a e' sué. ¹⁷Nies ye' a iyë'itò tò a' tsatkeraitò egiptowak tso' a' we'ikök e'pa ulà a. Ie' wà a' miraë ká buaë ese kî. Ká e' kî íyî ulitane tskir buaë, iwà wör buaë shute. Ká e' wakpa ditséwöpa dör canaánwak, hititawak, amorreowak, fereseowak, heveowak, ena jebuseowak.' Ttè e' chò ie'pa a. ¹⁸Israel aleripa kueblupa tò be' ttò ttersaë ta be' yú ie'pa ta Egipto blú ska' ta ttè i' chò ie' a: 'Jehová dör hebreowak Këköl, e' dë'bitu sa' wöki. E' kueki sa' ómi ká mañat shkar ekkë wé kè yi ku' ese ska' iyiwak ña'uk Jehová dör sa' Këköl e' dalöioie.' Ttè e' chò ie' a. ¹⁹Erë ye' wà ijcher buaë tò ie' kè tò ie'pa a kawö e' mepa éanas. Ye' kawötä ie'pa yöktsa ye' diché taië e' wa. ²⁰E' kueki ye' diché taië e' kkacheraëyö egiptowak a. I' weraëyö ie'pa shua e' tò ie'pa tkiweraë. E' wa ie'pa we'ikeraëyö siarë. E' ukuöki ta Egipto blú tò Israel aleripa erami as imi'yal. ²¹Nies ye' tò egiptowak keraë ie'pa dalöiök taië. E' kueki mik a' e' yöketsa Egipto a, etä a' kè minuk ulà wöchka. ²²Israel aleripa e' alakölpa kos e'pa tò íyî yöule inukölchka wa ö orochka wa ö datsi' ese kak kieraë egiptowak alakölpa serke bānet ö iserkerak Israel aleripa u a esepa a, e' kos ieraë a' ala'r tò. Es a' tò íyî bua'buwa tso' taië Egipto e' yerattsä ie'pa ulà a.

4 ¹Erë Moisés tò iüté:

—Ie'pa kè tò ye' ttò klö'wëpa. Kè itö ye' ttò iütepa. Ie'pa tò ye' a icheraë: “Jehová kè dë'bitu be' ska'.”

²Etä Skëköl Jehová tò ie' a ichaké:

—¿I' a'tser be' wa ulà a?

Moisés tò iüté:

—Ye' shko kéli.

³Jehová tò iché iä:

—¡Iuyómi iski!

Etä Moisés tò iuyémi iski. E' wösha ta ishko kéli yönane tkabëie. Moisés e' skéu iyöki bet ⁴erë Jehová tò iché iä:

—¡Iklö'úwä ikirë bata a ulà wa!

Etä Moisés tò iklö'wëwä etä imiáne shko kéliie.

⁵Etä Jehová tò iché iä:

—Mik be' dene Egipto, etä be' tò iü es as ie'pa tò iklö'ü mokî tò ye' dör a' yépa bak ká iaiäë kiè Abraham, Isaac ena Jacob e'pa Këköl e' e' kkaché be' a.

⁶I' ta be' ulà tiúwä be' batsi' a.

Etä Moisés ulà tiéwä ibatsi' a. Mik ie' ulà yéttsa, etä ie' isué tò iwölineka saruruë duë kiè lepra e' wä. ⁷Etä Skëköl tò iché iä:

—Be' ulà skä tiúwane be' batsi' a.

Etä Moisés tò iwé es. Mik ie' ulà yéttsane, etä ie' ulà buanene buaë. ⁸E' ukuöki ta Skëköl tò iché iä:

—I' kkachéyö be' a kéwe e' kè klönerak iwä, nies ie'pa kè wä be' ttò iütene, e' ta iët skä ú. Isalema e' klö'wëmi ie'pa tò. ⁹Erë e' kos wa ie'pa kè wä be' ttò klöne be' ttò iütene e' ta di' chkökä di' kibi a e' tótsa ká sí kî. Mik e' tēnettsa ká sí kî etä di' miaraë péie.

¹⁰Moisés tò iüté:

—¡Ayëwë! ¡A ye' Këköl! Ye' siarala, kè tto buaë. E' kè dör i'ñe ème be' ttöke ye' ta etä. Es ye' wák dër ká iaiäë. Ye' ttò énaë. Ye' kè a s'ütër buaë.

¹¹ Erë Jehová tò iüté:

—Yi tò a' a' kò méat? Ye' wák tò a' méat kè tto ö kè kukuò wattsër. Nies a' wöbla kè wawër ö a' wöbla wawër e' kòs méat ye' wák tò a' a. ¹² E' kuekì be' yú. Mik be' ttòke, età ye' tso' be' tã. Ì kiane ye' kì tò be' tò ichè, e' kkacheraë ye' tò be' a.

¹³ Erë Moisés tò iché ià:

—Ja kèkèpa! Ye' kkòchò be' a tò o'ka patkómi ye' skéie.

¹⁴ Età Jehová uluneka ie' kì tã ichéitö ià:

—E'ma be' èl Aarón dör Leví aleri ñima e' bikeitsè be' tò? Ye' wã ijcher tò ie' ttò buaë. Ie' tso'tke ñala kì datse be' ska'. Mik ie' tò be' sué, età e' tò ie' ttsè'wèmi buaë. ¹⁵ Ì kòs chak be' éna e' kòs chò Aarón a as ie' tò ichòne. Ye' wák tò a' bøl kimeräe as a' ttò buaë. Ì kiane ye' kì tò a' tò iwè e' kkacheraë ye' tò a' a. ¹⁶ Aarón ttöraë be' skéie. Ie' döraë be' ttekölle wës be' dör ye' tteköl es. Ì cheke ye' tò be' a e' cherane be' tò ie' a tã e' cherane ie' tò a' yamipa a. ¹⁷ Shko kéli sè tsúmi. E' wa ì kè or yì a ese weraëbö. Ie'pa wökrardawã iweblök.

Moisés míane Egipto

¹⁸ E' ukuökì tã Moisés míane inuaki, Jetró ska' tã ichéitö ià:

—Kawö mú ña. Ye' kawötã shkòkmine Egipto ye' yamipa sauk tò itso'iarak ttsè'ka.

Etã Jetró tò iüté:

—Èkèkè. Be' shkó wöbla wa.

¹⁹ Moisés tso'ia Madián, etã Jehová tò iché ià:

—Yi kì be' kiarke ttèwã Egipto, e'pa blèrulune. Kè ì dalò tã'ia be' kì eë. E' kuekì be' yúne Egipto.

²⁰ Etã Moisés tò ilaköl ena ila'r tkéka burro kì tã imíyal Egipto. Ie' wã Skèköl shko kéli dami ulà a.

²¹ Jehová tò ie' a' iché:

—Mik be' demi Egipto, etã ye' tò diché me'bak be' a ì kè or yì a ese woie, e' wakaneü kröröë Egipto blú wörki. Erë ye' tò ie' a er suluë meraë as kè ie' tò Israel aleripa òmine. ²² Etã ttè i' chò ie' a: 'Jehová tò iché be' a: Israel aleripa dör wës ye' alà wëm tsá es. ²³ Ye' tò be' a' ichétke tò ie'pa ómine as imi'yalne ye' kíkòkka. Erë be' kè wã ie'pa a kawö mène as imi'yal. E' kuekì be' alà wëm tsá e' tterawayö. Ttè e' chò ie' a.

²⁴ Moisés ena iyamipa minia ñala kì etã wé ie'pa kapökerö ñala kì, eë Jehová debitu Moisés ska' ittökwa. ²⁵ Erë Moisés alaköl Séfora e' tò ák d'idié kló'wéwã e' wa ilà tottola kkuölit téé tsir. E' kkuölit takla pé wa ie' tò Moisés klò patié tã ichéitö Moisés a: "Mokì be' tso'ia ye' wémie pé i' wa."

²⁶ Etã Jehová tò Moisés émi. (Séfora tò ilà tottola kkuölit téé tsir e' kuekì ie' tò iché Moisés a tò "be' tso'ia ye' wémie pé i' wa.")

²⁷ Etã Jehová tò Aarón a' iché: "Be' yú Moisés ñalé yulök wé kè yi serku' eë." Aarón mìa Moisés ñalé yulök tã ie' ikué Skèköl kébata a. Eë ishke'wéitö wóalattse wa. ²⁸ Etã ì kòs chòk Jehová tò Moisés patkè, e' pakéne Moisés tò Aarón a. Nies ì kè or yì a ese kkayè' Jehová tò Moisés a wawè e' kòs pakéneitö Aarón a.

²⁹ E' ukuökì tã ie'pa bøl míyal Israel aleripa kueblupa dapa'ukka kapakök ie'pa tã. ³⁰ Ì kòs yè' Jehová tò Moisés a e' pakéne Aarón tò Israel aleripa

kuëblupa a. Ñies ì kè or yi a ese kkayë' Jehová tò Moisés a e' kòs wé Moisés tò Israel aleripa ulitane wörki.

³¹ Israel aleripa tò Aarón ttè klö'wé. Mik ie'pa éna iane tò Jehová éna ie'pa dalërke, ñies tò ie'pa weirke siarë e' suëitö, etä ie'pa e' wöéwa iski ie' dalöiök.

Moisés ena Aarón tté Egipto blú ta

5 ¹ E' ukuöki ta Moisés ena Aarón míyal Egipto blú ska' ta ichéitö ia:
—Jehová dör Israel aleripa e' Këköl, e' tò iché be' a tò e'pa dör ie' icha. Ie'pa ómi as imi'yal wé kè yi serku' ee kawö tkö'uk ie' dalöioie.

² Erë Egipto blú tò iüté:

—¿Yi dör Jehová? Ye' kè wä ie' suule. Ye' kè kawöta ie' ttò iütök. Ye' kè kawöta Israel aleripa ökmi. E' kuëki kè ye' tò Israel aleripa epami.

³ Etä ie'pa tò iché:

—Hebreowak Këköl e' dë'bitu sa' wöki. E' kuëki sa' ómi ká mañat shkar ekké wé kè yi ku' ese ska' iyiwak ña'uk sa' Këköl Jehová e' a idalöioie dö' ie' tò sa' wömëttsa duökwa dué a ö tabè a.

⁴ Erë Egipto blú tò iüté:

—A Moisés. A Aarón. ¿tók a' ki ie'pa kiane wöklö'wé ikanè a? ¡A' ena a' yamipa yúshka kanëblök!

⁵ Ñies Egipto blú tò iché ie'pa a:

—I'ñe ta Israel aleripa tso' taijë ká i' ki, etä ¿wes a' ki ikiane tò ie'pa kè kanëblöia?

⁶ E' diwö wa Egipto blú tò iché ikanè wökirpa a:

⁷ —Tala'chka kösi e' kè tsarbituia Israel aleripa a skauchka shtrót shtrót yuoie wes se' tò ikanewëro es. As ie'pa wákpa mi' itsuk. ⁸ Erë ikórak iyuök kòs kekraë iyuekerakitö ekké, kè wöarwa yës. Ie'pa bikënak è taijë, e' kuëki ie'pa arkerak: '¡Mishka iyiwak ña'uk se' Këköl a!' ⁹ Ie'pa kí kó kanëblök darërëë. Kanè mú ie'pa a taijë as kè itö kachè iütö.

¹⁰ Etä ikanè wökirpa míyal ta ichéitörak Israel aleripa a: —Egipto blu' tò kawö mé tò kè a' a tala'chka kösi tsarbituia. ¹¹ I'ñe ta a' wakpa kawöta iyulök wé a' ikué, e'ma ee itsübitu. Erë a' kawöta iyuök kòs a' iyueke kenet ekké, kè wöarwa.

¹² Etä Israel aleripa míyal Egipto ká wa'ñe kachka ëse yulök tala'chka skéie.

¹³ Kanè wökirpa tò ikérak kanëblök kësik wa ta ichekerakitö ie'pa a kekraë: "A' tò iyuó kòs a' tò iyueke kenet mik sa' tò tala'chka mekeia a' a ekké."

¹⁴ Egiptowak tò Israel aleripa welepa me'ka ñi wökirie. E'pa ppeke egiptowak tò ttsa' bata wa ta ichekerakitö ie'pa a:

—¿I kuëki a' kè wä iyöne chki ena i'ñe wes kenet es?

¹⁵ Etä Israel aleripa kanè wökirpa míyal kköchök Egipto blú wöa. Ie'pa tò iché ia:

—A këképa. ¿I kuëki be' tò be' kanè mésopa we'ikè es? ¹⁶ Tala'chka kè mèneia sa' a, erë ie'pa ki ikiane tò sa' tò iyué kòs sa' a tala'chka merkeia ta iyörke ekké. Ie'pa tò sa' ké kanëblök kësik wa. Ñies sa' ppekeitö siarë. ¡A këképa, be' wakpa iane iwiie!

¹⁷ Egipto blú tò ie'pa iüté:

—¡A' dör bikëwakpa wöchka! E' kuëki a' icheke kekraë: "¡Mishka ká bánet iyiwak ña'uk Jehová a!" ¹⁸ ¡A' yúshka kanëblök! Erë kè tala'chka kösi merku'ia a' a, erë a' kawöta iyuök kòs kenet a' tò iyueke ekké.

¹⁹Mik Israel aleripa kanè wökirpa a iyène tò ie'pa kawōtā iyuök kekraë kos iyuekerakitō kenet ekkē, etā ie'pa ɛriane taijē. ²⁰Ie'pa e' yélur Egipto blú ska' de wé Moisés ena Aarón tso' ie'pa panuk ee. ²¹Ie'pa tò iché iarak:

—Ì wamblé a' tò sa' kī e' kuēkī as Jehová tò a' we'ikò. Egipto blú ena ikueblupa e'pa éna sa' ar suluē. A' iane iwiie. E' dör wēs a' wakpa tò tabè mé ie'pa a as sa' ttōwā ie'pa tò es.

Moisés kköché Skököl a

²²Etā Moisés tò iché Jehová a:

—A Jehová. ¿Iók be' tò Israel aleripa we'ikeke siarē? ¿Iók be' tò ye' patk'bitū iē? ²³Mik ye' dē'bitū ttök Egipto blú tā' be' ttō wa, etā ie' tò wēpa dör be' icha e'pa kī we'ikē siarē. Dō ikkē tā iweirkeia iwák süē. Erē be' kē wā ì one yēs ie'pa tsatkoie.

6 ¹Etā Jehová tò ie' iütē:

—Kukuie bö isuēraē tò wēs ye' tò Egipto blú we'ikeraē. Ye' diché taijē e' wa ye' tò ie' keraē ie'pa ökmi. Ye' diché wa ye' tò ie' keraē ie'pa patkökmi ikā kī.

Skököl tò Moisés skā patkémine Egipto blú ska'

²Nies Skököl tò iché Moisés a:

—Ye' dör Jehová. ³Mikā ye' e' kkeyē Abraham a ena Isaac a ena Jacob a, etā ye' iché tò ye' dör Skököl Diché Tā' Íyi Ulitane Tsatā e'. Erē ye' kiē Jehová, e' kē yēne ye' wā ie'pa a. ⁴Ye' tò ttē me' ie'pa a. Ye' tò iyē'at ie'pa a tò ká kiē Canaán e' merayō a' aleripa a. Eē ie'pa bak senuk wēs o'ka ká es. ⁵Ìñe ye' wā ijcher tò ie'pa weirke siarē. Egiptowak tò ie'pa keke kaneblök darērēē kēsik wa. E' kuēkī ttē me'bak ye' tò ie'pa a e' wawēkeyō ìñe tā. ⁶E' kuēkī be' yú ichök ie'pa a tò ye' dör Jehová. Egiptowak tò a' we'ikeke siarē kanē darērēē wa, e' kos ulā a a' yerattsa ye' tò. Ye' tò egiptowak we'ikeraē siarē ye' diché taijē e' wa. Es a' tsatkeraē ye' tò egiptowak ulā a. ⁷Ye' tò a' klō'weraē ye' ichapaie. Ye' dōraē a' Kēköl. A' wā ijcherdaē tò ye' dör Jehová. Ye' dör a' Kēköl. A' wā ijcherdaē tò ye' tò a' yélur egiptowak bak a' we'ikök kanē darērēē wa e' ulā a. ⁸Ye' wā a' miraē ká muk ye' kablē' Abraham, Isaac ena Jacob e'pa a eē. Ká e' meraē ye' tò a' a. E' atdaē a' a. Ye' dör Jehová e' tò iché es.

⁹Etā Moisés tò ttē e' skā chéne Israel aleripa a. Erē ie'pa ɛriarke taijē kanē darērē kuēkī. E' kuēkī ie'pa kē wā ittō iütēne. ¹⁰Etā Jehová tò iché Moisés a:

¹¹—Be' yú ichök Egipto blú a tò kawō mú ye' ichapa a e' yöktsā Egipto a.

¹²Erē Moisés tò Jehová iütē:

—Israel aleripa kē tò ye' ttō iütē, etā ¿wēs Egipto blú ye' ttō iütēmi? Ye' kē tto buaē.

¹³Etā Jehová tò Moisés ena Aarón e'pa patkēmi ichök Israel aleripa a ena Egipto blú a tò “Jehová tò sa' patké Israel aleripa yökulur Egipto.”

Moisés ena Aarón ditséwōpa

¹⁴I' dör Moisés ena Aarón ditséwō datse iyēpa wa:

Rubén e' dör Jacob alā wēm tsá, e' ala'r dör Hanoc, Falú, Hesrón ena Carmí. Ditséwōpa datse ie'pa wa e'pa kos dör Rubén aleripa.

¹⁵Simeón ala'r wēpa dör Jemuel, Jamín, Óhad, Jaquín, Sóhar ena Saúl. Saúl mì dör cananeawak. Ditséwōpa datse ie'pa wa e'pa kos dör Simeón aleripa.

¹⁶Leví sene' duas döka cien eyök ki dabom mañayök k_i kul (137). I'pa dör ila'r wëpa ikibi êk dö ibata êk: Guersón, Quehat, ena Merarí. ¹⁷Guersón ala'r wëpa dör Libní ena Simí. ¹⁸Quehat sene' duas cien eyök ki dabom mañayök ki mañat (133). Ie' ala'r wëpa dör Amram, Ishar, Hebrón ena Usiel. ¹⁹Merarí ala'r wëpa dör Mahli ena Musí. Ditséwöpa datse ie'pa wa e'pa kos dör Leví aleripa.

²⁰Amram sene'wä iyëchke kiè Jocabed e' tã. E' dör Moisés ena Aarón mî. Amram sene' duas cien eyök ki dabom mañayök k_i kul (137).

²¹Ishar ala'r wëpa dör Coré, Néfeg ena Zicrí.

²²Uziel ala'r wëpa dör Misael, Elsafán ena Sitrí.

²³Aarón sene'wä alaköl kiè Eliseba e' tã. E' dör Aminadab alà busi ena Nahasón kutà. E' ala'r wëpa kiè Nadab, Abihú, Eleasar ena Itamar.

²⁴Coré ala'r wëpa dör Asur, Elcaná ena Abiasaf. Ditséwöpa datse ie'pa wa e'pa kos dör Coré aleripa.

²⁵Eleasar dör Aarón alà, e' sene'wä Futiel alà busi tã. E' alà kune kiè Finees. E'pa kos datse iyé tsá kiè Leví e' wa.

²⁶Aarón ena Moisés e'pa patkë' Jehová tō Israel aleripa yökulur Egipto a dapaulekã wes ñippökwakpa taië e' dapa'ũ es. ²⁷Aarón ena Moisés e'pa ut Egipto blú tã as ie' tō kawö mù ie'pa a Israel aleripa yöktsarak Egipto a.

Aarón tté Egipto blú tã Moisés skéie

²⁸Mik Jehová tté Moisés tso' Egipto e' tã, ²⁹etã ichéitō iã:

—Ye' dör Jehová. Ì kos chekeyö be' a e' skà chône Egipto blú a.

³⁰Erë Moisés iüté:

—A Jehová, ye' kè tto buaë, etã ¿wes Egipto blú ye' ttō iütëmi?

7 ¹Etã Jehová tō iché Moisés a:

—Ye' ttō ttsó. Be' ël Aarón ttöraë Egipto blú tã be' skéie wes ye' ttekölpa ttöke ye' skéie es. ²Ì kos chekeyö be' a, e' cherane be' tō Aarón a tã Aarón tō icherane Egipto blú a as ie' tō kawö mù a' a Israel aleripa yöktsarak Egipto a. ³Erë ye' tō Egipto blú er darë'wekewã. Ì kè or yi a ese werayö Egipto ye' diché taië e' wà kkachöie. Ie'pa wökrardawã isaük. ⁴Egipto blú kè tō a' ttō iütëpa. Erë ye' tō egiptowak we'ikeraë siarë ye' diché taië e' wa. Es ye' tō Israel aleripa yeralur. Ie'pa dör ye' a wes ñippökwakpa tso' taië es. Ie'pa dör ye' icha. ⁵Egiptowak we'ikéyö siarë ye' diché taië wa ñies Israel aleripa yéttsayö e' ukuök_i tã egiptowak tō isüeraë tō mokië ye' dör Jehová.

⁶Moisés ena Aarón e'pa tō iwakanewé wes Jehová tō iché ie'pa a es. ⁷Mik ie'pa tté Egipto blú tã etã Moisés k_i duas tso' dabom paryök (80). Aarón k_i duas tso' dabom paryök k_i mañat (83).

Aarón shko kéli yönane tkabëie

⁸Jehová tō iché Moisés ena Aarón a:

⁹—Egipto blu' tō a' a iché: 'Ì kè or yi a ese ú', e' tã ichó Aarón a tō ishko kéli iyúomi isk_i as iyönar tkabëie Egipto blú wörk_i.

¹⁰Etã Moisés ena Aarón miã Egipto blú ska' etã ie'pa iwé wes Jehová tō iché ie'pa a es. Aarón tō ishko kéli uyémi isk_i Egipto blú ena ikueblupa e'pa wörk_i tã yönane tkabëie. ¹¹Etã Egipto blú tō wëpa wã fyí jcher taië ena ie'pa awápa esepa tsuk patké. Ie'pa tō ikanewé ñi suë isiwé wa. ¹²Ie'pa shko kéli uyémi isk_i ñies tã iyönane ñies tkabëie. Erë Aarón shko kéli tō Egipto shko

kéli katéwarak seraä. ¹³Erë Egipto blú er téwa darërëë wës Jehová tò iyë' es. Ie' kè wä ie'pa tò iutëne yës.

Jehová tò di' yuéë péie

¹⁴E' ukuöki tã Jehová tò iché Moisés a:

—Egipto blu' er téwa darërëë. Kè ie' éna Israel aleripa akmine. ¹⁵Bule bla'mi mik ie' mía di'kka, etã be' yú ttök ie' tã. Ie' panú di'kka. Shko kéli yönane tkabëie e' kéli tsúmi. ¹⁶Ie' a ichó: 'Jehová dör hebreowak Këköl, e' tò ye' patké ichök be' a tò ie' ala'r ómine as imi'rak ie' kikökka kã wé ki kè yi serku' ee. Ikkë tã kam bö ie' ttò iutò yës.' ¹⁷E' kueki Jehová tò ye' patké ichök be' a: 'Ire' bö isüeraë tò moki' ie' dör Jehová. Mik ye' tò di' ppé shko kéli a'tser ye' wä e' wa, etã di' miäraë pé wöchka. ¹⁸Nima duölurdaë. Di' alaburdakã suluë. Egiptowak kè a di' e' yanuk, taië ie'pa dako'wekaraëitö.'

¹⁹Nies Jehová tò iché Moisés a:

—Ichó Aarón a tò ie' shko kéli klö'ú tã ikóka di' kos tso' ie'pa wä yè ese tsakã. Di'la, batsöri, di' wöblë, di' bló tso' ese kos tsakã ie' ulä kóka as imi'a péie. ¡Es imiäraë pé wöchka di' bló ulitane yöule kal wa ö ák wa ese a!

²⁰Etã Moisés ena Aarón iwakanewë wës Jehová tò iché ie'pa a es. Aarón tò ishko kéli kéka e' wa di' ppéitö Egipto blú ena ikueblupa wöshäë. Etã di' kos ekkë mía péie. ²¹Nima kos duolur. Di' alanewã suluë kè yar egiptowak a. ¡Kã wa'ne di' mía pé wöchka!

²²Erë egiptowak awápa tò iwé nies isiwé wa. E' kueki Egipto blú er téwa wës Jehová tò iyë' es. Ie' kè wä Moisés ena Aarón ttò iutëne yës. ²³Ie' míane iu a. Kè tkine fyí kos ki. ²⁴Egiptowak kos kè a di' yar e' kueki ie'pa tò di' wöblë bié di' kkömik di' manene yottsäie.

Jehová tò egiptowak we'iké siärë bukuë' wa

²⁵Jehová tò di' kië Nilo e' suluo'wä e' ki kã de kul,

8 ¹etã ie' tò iché Moisés a:

—Be' yú Egipto blú ska' tã ichó ia: 'Jehová tò ye' patké ichök be' a i' es: Ye' ichapa ómine as imi' ye' dalöiök. ²Kè be' tò ie'pa èmi, e' tã ye' tò bukuë' alöwerakã taië a' kã ki a' we'ikoie. ³Di' Nilo a bukuë' alördaë taië shuteë. E' e' yöralur di' a mirawã be' u a. Idörawã weshkë wé be' kapöke ee, be' kã ki. Nies idörawã be' kueblupa u a ena be' yamipa kos e'pa u a. Ie' tiurawã wé a' ulöke ese a ena wé a' pan wötuöke ese kos a. ⁴Bukuë' urdakã be' ki ena be' kueblupa ki ena kos be' kã wakpa tso' e'pa ki.'

⁵Etã Jehová tò Moisés a iché:

—Ichó Aarón a tò ie' ulä ena ie' shko kéli kóka di' kibi ena di' tsitsir ena batsöri kos ekkë tsakã as bukuë' döka di' a Egipto kos wä iökka.

⁶Aarón tò ishko kéli kéka Egipto di' kos tsakã. Etã Egipto kã wa'ne bukuë' alönekã taië. ⁷Erë egiptowak awápa tò iwé nì süë isiwé wa. Ie'pa tò bukuë' alöwëkã nies. ⁸E' ukuöki tã Egipto blú tò Moisés ena Aarón e'pa tsuk patké tã ichéitö ie'pa a:

—A' tò ikió Jehová a tò bukuë' yölor ye' ki ena ye' kã wakpa kos ki nies. E' yéluritö etã ye' tò a' yamipa émimi as imi' iyiwak ña'uk Jehová dalöioie.

⁹Etã Moisés tò Egipto blú iutë:

—Ichó ña tò ¿Mik be' ki ikiane tò ye' tò ikië Jehová a be' ki ena be' kueblupa ki ena be' kã wakpa kos ki as bukuë' kè tò a' tsiriwëia tã iatdaë di' è a?

¹⁰Egipto blú iitúte:

—Ikió Jehová a bule.

Etá Moisés tò iché ie' a:

—E' wà tköraë wes be' k_i ikiane es as be' wà ijcher tò kè yi dör wes sa' Këköl Jehová es. ¹¹Bukuë' e' yölurdane be' u a atdaë di' è a. Kè itò be' tsiriwëpaia. Nies be' kueblupa ena be' ká wakpa kôs kè tsiriwëpaiaitò.

¹²Etá Moisés ena Aarón e' yéttas Egipto blú wöwa. E' ukuök_i tã Moisés ikié Jehová a tò bukuë' patkë'bitu Egipto blú k_i e' trë'umi ie' yök_i. ¹³Etá Jehová tò iwakanewé wes Moisés tò ikié ia es. Bukuë' tso' egiptowak u a iupamik u'rki e' kôs duolur. ¹⁴Egiptowak tò bukuë' nu kôs shtë dapa'wé taië. E' nu alabuneka suluë ká e' kôs a. ¹⁵Erë mik Egipto blú tò isuë tò ie' tsatkëne bukuë' ulà a, etã ier tēwāne darërëë wes Jehová tò iyë' es. Kè ie' wã Moisés ena Aarón ttò iutēne.

Mulu'shwak patké taië Jehová tò ie'pa k_i

¹⁶E' ukuök_i tã Jehová tò iché Moisés a:

—Ichó Aarón a tò ie' shko kéli kóka siwã k_i e' wa íyök po ppó as imi'a mulu'shwakie Egipto wa'ne.

¹⁷Etã iwakanewérakitò es. Aarón tò shko kéli kékã tã íyök po ppéitò iwa etã íyök po tso' Egipto wa'ne e' mía mulu'shwakie e' iënekã se' k_i nies iyiwak kôs k_i. ¹⁸Egiptowak awãpa ima'wé mulu'shwak alöukka isiwé wa, erë kè iwã yöne ie'pa a. E' dalewa mulu'shwak iënekã taië ie'pa k_i nies iyiwak k_i. ¹⁹Etã iwépa tò iché Egipto blú a:

—¡I' dör Skëköl kanë mok_i!

Erë ie' er tēwã darërë wes Jehová tò iyë' es. Kè ie' wã ie'pa ttò iutēne.

Ó iékã taië Skëköl tò ie'pa k_i

²⁰E' ukuök_i tã, Jehová tò iché Moisés a:

—Bule bla'mi Egipto blú mi'ke di'kka, e' kuek_i be' e' kóka bla'mi tã be' yú ñi kukwã itã. Ichó ie' a: 'Jehová tò ye' patké ichök be' a i' es: Ye' ichapa ómine as imi' ye' kíkókka. ²¹Kè be' tò ie'pa èmine, e' tã ye' tò ó taië patkeraë be' k_i ena be' kueblupa k_i ena kôs be' ká wakpa tso' e'pa k_i. Ó iërdakã egiptowak u kôs ekkë k_i dò íyök k_i. ²²Mik e' wà de a' k_i, etã ó patkeraëyö a' è k_i. Wé ye' ichapa serke Gosen eë ó kè suëpasö yës. Es be' éna iarmi tò mok_i ye' dör Jehová, e' durse ká i' k_i. ²³Be' ká wakpa e'pa è we'ikeraë ie' tò. Erë ye' ichapa kè we'ikepayö. E' wà tköraë bule.'

²⁴Es Jehová tò iwakanewé. Ó dettsã chkaie Egipto blú u a ena ikuëblupa u a nies Egipto wa'ne e' a. Ó tò Egipto ká kôs klö'wéwã se, sulu'wéwã yës.

²⁵Etã Egipto blú tò Moisés ena Aarón tsuk patké tã ichéitò ie'pa a:

—A' yú, e'ma a' Këköl a iyiwak ña'uk. Erë kè a' e' yökulur Egipto a.

²⁶Moisés tò iitúte:

—Kè e' dör buaë es. Sa' iyiwak ña'weke sa' tò sa' Këköl Jehová e' a, e' dör iyiwak dalöieke a' tò skëkölie ese. A' tò sa' suë iyiwak ese ña'uk, e' tã a' tò sa' ttëwãmi ák wa. ²⁷Sa' kawöta shkök dò ká mañat dò wé kè yi serku' ese ska'. Eë sa' tò iyiwak ña'weke sa' Këköl Jehová a wes kawö méatitò sa' a es.

²⁸Egipto blú tò iché:

—A' kè mîne kamië shute, e' tã ye' tò a' èmimirak wé kè yi serku' ese ska', iyiwak ña'uk a' Këköl Jehová e' a. A' Këköl Jehová a ikió ye' k_i.

²⁹ Moisés tö iüté:

—Mik ye' e' yéttsa íe, etä ye' mía Jehová a ikiök be' kî as ó pormi be' yöki ena be' kueblupa yöki ena be' ká wakpa kos e'pa yöki. Erë kè be' tö sa' kītō'ukia. Kè be' tö Israel aleripa wöklō'uk as imi' iyyiwak ña'uk Jehová a.

³⁰ Mik Moisés e' yéttsa Egipto blú wöwa, etä ie' ikié Jehová a. ³¹ Etä Jehová tö iwé wes Moisés tö ikié ie' a es. Es ó po'wémiitö Egipto blú yöki ena ikueblupa yöki ena iká wakpa kos e'pa yöki. Kè ó ateia etkla wē'ia. ³² Erë Egipto blú er skà tēwane darērē. Kè ie' wā Israel aleripa anemi.

Jehová tö egiptowak iyyiwak ttélur

9 ¹ E' ukuöki ta Jehová tö iché Moisés a:

—Be' yú ttök Egipto blú ta, ta ichó ia: 'Jehová dör hebreowak Këköl, e' tö ichè i' es: Ye' ichapa ómine as imi' ye' kīkōkka. ² Be' kè tö ie'pa èmine, be' tö ie'pa wöklō'wekeia, ³ e' ta ye' tö duè mekaraè be' iyyiwak kos e' kî ye' diché taijē wa. Be' kabaio, be' burro, be' kameio, be' baka ena be' obeja ekkē kos duölurdaē. ⁴ Erë Israel aleripa iyyiwak ulitane kè duöpalur etö wē'ia. Es ye' tö ikkacheraē tö ie'pa dör ye' ichapa.'

⁵ Etä Jehová tö ikéwō méwa i' es:

—E' kos weraëyö bule.

⁶ Bule es ta Jehová tö iwé. Egiptowak iyyiwak kos e' duolur. Erë Israel aleripa icha kè du'wā etö wē'ia. ⁷ Egipto blú tö Israel aleripa icha sauk patké etä ie' isuē tö mokî Israel aleripa icha kè du'wā etö wē'ia. Erë ie' er kītēwā darērē. Kè ie' wā Israel aleripa a kawō mēne as imi' rak.

Jehová tö duè méka egiptowak kî skuëkie

⁸ E' ukuöki ta Jehová tö iché Moisés ena Aarón a:

—Muluchka tso' bö'kkō a e' klō'ú ta as Moisés tö iyyō siwa' kî Egipto blú wörki. ⁹ Muluchka e' po ardaē Egipto kos e' kî. E' tskirdane ie'pa kî skuëkie ñies iyyiwak kî.

¹⁰ Etä Moisés ena Aarón muluchka klō'wé bö'kkō a ta imía Egipto blú ska' ta e' wörki Moisés tö muluchka uyē siwa' kî. Etä egiptowak mik imoneka skuëkie. Ñies iyyiwak kos mik imoneka skuëkie. ¹¹ Egipto awápa kî skuëk tskineka taijē wes imalepa es, e' kueki ie'pa kè dē Moisés wörki. ¹² Erë Jehová tö Egipto blú er darēwēwā as kè itō Moisés ena Aarón ttō iütō wes ie' tö iye' es.

Mò wösi sēsē ese patké Jehová tö egiptowak kî

¹³ E' ukuöki ta Jehová tö iché Moisés a:

—Be' e' kōka bule bla'mi etä be' yú Egipto blú a ichök: 'Jehová dör hebreowak Këköl, e' tö ichè be' a i' es: Ye' ichapa ómi as imi' rak ye' kīkōkka. ¹⁴ Kè be' wā ye' ttō iütēne i' ta, e' ta ye' tö íyi sulusi kos patkeraè be' kî ena be' kueblupa kî ena a' wakpa kos e' kî. Es be' wā ijcherdaē tö kè yi ku' ye' tsata ká wa'ñe. ¹⁵ Ye' mú kî ikiane, e'ma ye' tö íyi sulusi me'kabak be' kî ena be' yamipa ulitane kî a' eukwa ká i' kî. ¹⁶ Erë ye' wā be' tso'ia tse'ka as be' tö ye' diché taijē e' saü, ñies as yi dör ye' e' ttē pakar ká wa'ñe. ¹⁷ Erë be' er dör suluē kekraē. Kè bö ye' ichapa Israel aleripa émi. ¹⁸ Bule ikkē mò wösi sēsē ese patkeraëyö a' kî taijē. E' dardaē taijē a' kî tkōka kenet idarke Egipto e' tsata. ¹⁹ Mò wösi ardaē

e' tò a' tso' u'rki ena a' iyyiwak kòs tso' kañika e' ttèmilur se. E' kueki a' iyyiwak ena i kòs tso' a' wà kañika e' blòk patkó u dikia as itsatkër.'

²⁰ Età Egipto blú kueblupa welepa suane Jehovah tò tò yòki. E'pa tò iyyiwak blé, ñies ikanè mèsopa blé u dikia. ²¹ Erè imalepa kè wà Jehovah tò klòne, e'pa tò icha méat u'rki. ²² Età Jehovah tò Moisés a' iché:

—Be' ulà kòka siwà k' as mò wòsi seseë ese dar taië Egipto kòs a. E' ardaë ie'pa k' ena iyyiwak k' ñies idaliwò tso'rak iwà e' k'.

²³ Mik Moisés tò shko kéli kéka siwà k' età Jehovah tò alá bla'wé taië wõnawéitò taië döttsa íyök k' età mò wòsi seseë ákwöie e' patkéitò Egipto kòs a. ²⁴ Es Jehovah tò mò wòsi seseë ese patké taië Egipto ká wa'ne a. Età mò wòsi ese darke taië ena ká wõnarke taië, kè iwöklörta'. Kè yi wà e' suule yès Egipto. ²⁵ Età mò wòsi e' biteshka taië i kòs tso' ká áie a e' k', se' k' ena iyyiwak k' ñies. Dalí kuá kòs péluritò sulu'wéluritò. Kal tso' ká wa'ne e' ulà jchèrolone. ²⁶ Erè ká kiè Gosen, wé Israel aleripa serke, e' a mò wòsi kè dane yès.

²⁷ Età Egipto blú tò Moisés ena Aarón tsuk patké tã ichéitò ia:

—Ire' yò isué tò ye' e' wamblé suluë. Jehovah e' ttè dör mokië. Età ye' ena ye' ká wakpa sa' iane iwiie. ²⁸ Taië alá blarke ñies mò wòsi darke taië e' kè dalé'ttsëneia sa' a. Jehovah a' ikió tò iwöklö'üne, e' tã ye' tò a' ekemi. Kè yò a' wöklö'wëia.

²⁹ Età Moisés tò iuté:

—Ye' e' yéttsa ká i' a ta bet ye' ikieke Jehovah a, età mò wòsi ena alá wõnarke kòs e' wöklördawà as be' wà ijcher tò Jehovah dör ká wa'ne e' wák. ³⁰ Erè ye' wà ijcher buaë tò be' ena be' kueblupa kam tò Sa' Kèköl Jehovah e' dalöiö.

³¹ Età daliwò kiè lino e' tso' wörkuaie ena cebada e' wò tã'tke, e' kueki iweinewa se. ³² Erè daliwò kiè trigo ena centeno, kè e' dë' wës kam iwörkua bur e' kueki.

³³ Mik Moisés e' yéttsa ká e' a mía bānet, età eë ie' tò ikié Jehovah a. Età bet tã mò wòsi kè daneia ñies ká kè wõnaneia. Kalí taië e' kè yëneia. ³⁴ Mik Egipto blú tò isué tò kalí kè yërku'ia, mò wòsi kè darku'ia ena alá kè blarku'ia, età ie' e' wambléne suluë. Kè ie' è er darë'newà ñies ikueblupa. ³⁵ Es Egipto blú er téwà darërëë. Kè iwà Israel aleripa a kawò mène as imi'yal wës Jehovah tò iyë'ia Moisés ttè wa es.

Jehová tò ditski patké taië Egipto

10 ¹ E' ukuökí tã Jehovah tò Moisés a' iché:

—Be' yüne Egipto blú ska. Ye' tò ie' ena ikueblupa er téwà darërëë as ie'pa tò isaü tò ye' diché taië, e' wa i kè or yi a ese wè ye' tò taië. ² Ye' tò ie'pa er téwà darërëë as be' tò ipakò be' ala'r a ena be' talapa a tò wës egiptowak we'ikéyö ñies wës i kè or yi a ese wéyö taië ie'pa wörki. Es a' ulitane wà ijcher tò ye' dör Jehovah.

³ Età Moisés ena Aarón míyal Egipto blú ska' età ichéitò ia:

—Jehová dör hebreowak Kèköl, e' tò ichè i' es: “¿Mik be' tò ye' ttò dalösewemirò? Ye' ichapa ómi as imi' ye' kíkòkka. ⁴ Kè be' tò ie'pa èmi bule, e' tã ditski patkeraëyò a' ká k'. ⁵ Ditski tò a' ká wà ierawà taië, kè a íyök ulat wëneia. A' daliwò bata méat mò wòsi tò e' kòs katerawaitò yès. Nies kal ulitane katerawaitò seraä. ⁶ Nies ditski dörawà taië be' u kòs a ena be'

kuẽblupa u a ena egiptowak kos u a. ¡Íyi i'se kè suule a' yépa bak ká iaiãẽ e'pa wã ie'pa tsã dẽ'bitu ká i' kî dô ikkè ta!"

Moisés tté one ta ie' e' wotrée ta imía. ⁷E' bet ta Egipto blú kuẽblupa tò iché iblú a:

—¿Mik ta wëm e' kè tò se' we'ikèia? A blu', ie'pa ómi ie'pa Kèköl dör Jehová, e' kîkòkka. A blu', ¿be' kè wã isune tò se' ká sulunewatke sera?

⁸Etã Egipto blú tò Moisés ena Aarón tsuk patkéne etã ichéitö ia:

—A' yúshka Jehová dör a' Kèköl, e' kîkòkka. Erẽ keweie a' tò ye' a' ichó tò ¿a' wénepa è mi'ke?

⁹Moisés tò iutè:

—Sa' kawõtã shkòkmi sekka. Sa' kawõ taiẽ tkò'uke Jehová a. E' kueki sa' ala'r ena sa' kèkèpa, e'pa kos kawõtã shkòkmi. Nies sa' obeja kos ena sa' baka kos e' mi'ke sa' wã.

¹⁰Etã Egipto blú tò iché ia:

—¡Iwënëwa wòshak tò a' erbikòke suluẽ ye' ki! ¿Ima a' erbikò tò Jehová tò a' kimèmi as ye' tò a' òmi a' alakòlpaẽ ena a' ala'rè? ¹¹Kè iwamblërpa es. A' wẽpa kibineone esepa è yú Jehová kîkòkka es a' kî ikiane e' kueki.

Etã Egipto blú tò ie'pa tsukmi kè ie' yòki. ¹²Erẽ Jehová tò iché Moisés a:

—Be' ulã kòkã Egipto kî as ditski bitu Egipto kos wã iòkka nies dalikua bata méat mò wösi tò e' kos katòkwa.

¹³Etã Moisés tò ishko kéli kéka Egipto kî etã Jehová tò siwa' patkébitu diwò tskirke e' kke Egipto kos kî ñiẽ nañeẽ. Bule es bla'mi ta siwa' wã ditski debitu.

¹⁴Ditski tò Egipto ká kos e' wã iéwa taiẽ. Ekkè kè suule yi wã ká iaiãẽ es kè yi tò isuepaiane. ¹⁵Es ditski dapanekã ká kos ekkè kî. Kè a' íyòk ulat ta'ia. Dalì kuã ena kalwò e' kos bata méat mò wösi tò e' katélur ditski tò yès. Egipto kos a' kàkò kos kal kò kos e' kè atèia yès.

¹⁶E' bet ta Egipto blú tò Moisés ena Aarón e'pa tsuk patké ta iché ia:

—Ye' e' wamblè sulu a' Kèköl dör Jehová e' kî ñies a' kî. ¹⁷Ye' kkòchò a' a' i'ñe è tò a' tò e' olo'yó ye' kî. Ikió a' Kèköl dör Jehová e' a' ye' kî tò ditski è trẽ'úlur ye' kî as kè sa' duòlur.

¹⁸Moisés e' yéttsã Egipto blú u a ta bet ikiéitö Jehová a. ¹⁹Etã Jehová tò siwa' e' wotrée tsikka darèrè e' wã ditski mítser anene dayè kiè Dayè Mat, e' kî. Etã ditski kè atè yès Egipto. ²⁰Erẽ Jehová tò Egipto blú er sulu téwane darèrè. Ie' kè wã Israel aleripa a' kawõ mène as imi'rak.

Jehová tò ká ttsettseẽ patké Egipto kî

²¹Etã Jehová tò Moisés a' iché:

—Be' ulã kòkã siwa' kî as ká tterwa ttsettseẽ shuteẽ.

²²Etã Moisés ulã kéka etã ká ttsenewa mía ttsettseẽ Egipto ká wa'ñe kî dòka ká mañat. ²³Kè yi wã iyami serke tsinet e' sune yès. Kè yi a' e' yènuksa wé itkèr eẽ dòka ká mañat. Erẽ Israel aleripa u a, eẽ je' ká olo tso' dalölö.

²⁴Etã Egipto blú tò Moisés tsuk patké ta iché ia:

—A' yúshka Jehová kîkòkka. A' ala'r kos tsúmi. Erẽ a' obeja ena a' baka e' kos muat.

²⁵Etã Moisés tò iutè:

—Au. Be' kawõtã kawõ muk sa' a' sa' iyiwak tsukmi ña'wè sa' Kèköl dör Jehová e' a' idalòioie. ²⁶E' kîie ta sa' icha kos, e' michoẽ sa' wakpa wã. Sa'

iyiwak shushteke sa' tō ña'wè sa' Kèköl Jehová a ikikokaie. Kam sa' dōmi ee eṭa kè sa' wā ijcher iyyiwak isie ètō kiane sa' kī ña'wè Jehová a. E' kuekī kè sa' tō sa' iyyiwak mepaṭt yēs.

²⁷Eṭa Jehová tō Egipto blú er sulu téwā darërëë. E' kuekī ie' kè wā kawō mène Israel aleripa a as imi'rak. ²⁸E' kīie tṭa Egipto blú tō iché Moisés a:

—Be' e' yóṭṭsa iē. Be' e' kkó'nú ye' yóki. Be' dene ye' sauk, e' tṭa be' duōrawā.

²⁹Eṭa Moisés tō iuté:

—Buaë bö iché es. Kè ye' dë'iane be' sauk.

Ala'r wēpa kibi esepa duōralur e' biyöché Moisés tō

11 ¹E' ukuökī tṭa Jehová tō iché Moisés a:

—Ye' tō Egipto blú ena egiptowak ulitane e' bata we'ikekeia. E' ukuökī tṭa Egipto blú tō a' erami, e' kīie ie' wák tō a' ulitane uyerattsa da'äie iká kī. ²Eṭa ichó Israel aleripa ulitane a, wēpa ena alakōlpa tō íyi yöule orochka wa ena inukölchka wa, ese kak kió egiptowak serke ie'pa pamik esepa a.

³Eṭa Jehová tō egiptowak ké Israel aleripa dalöiök taië. Egipto blú kueblupa ena egiptowak ulitane e'pa tō iklöwé tō Moisés dör kékēpa taië.

⁴Eṭa Moisés tō iché Egipto blú a:

—Jehová tō iché i' es: Ká shaböts nañewe ye' mi'ke Egipto kōs a. ⁵Ala'r wēpa kibipa e' kōs duōralur. Egipto blú tso' s'wōkirie e' alà wēm kibi duōrawā, ñies egiptowak malepa icha kōs dò s'siārēpa tso'rak iwā iyyiwō woie esepa icha duōralur ñies. Ñies iyyiwak uru alà wēñe kibi ese kōs duōralur. ⁶Sulitane iuraë taië Egipto kōs a. Kè ese ttséule yi wā es, ñies kè yi tō ese ttsepaia es. ⁷Erë Israel aleripa shuā kè chichi isie arpa yēs se' wōā ena iyyiwak wōā. Es a' wā ijcherdaë tō ye' dör Jehová e' tso' Israel aleripa kimuk, erë egiptowak we'ikök ye' tso'.

⁸Eṭa Moisés tō ikí ché ia:

—Be' kueblupa kōs dōraë ye' ska, eṭa ie'pa e' tkōrawā kuchë kī ye' wörki tṭa ikköchōarak ye' a: 'Be' yúshka. Be' yamipa tso' kōs be' tṭa e'pa tsúmirak ñies.'

Eṭa Moisés ulune taië e' yéṭṭsa Egipto blú wörki. ⁹E' ukuökī tṭa Jehová tō iché Moisés a:

—Egipto blu' kè tō a' ttò iutepa as ye' tō i kè or yi a ese kī ù taië Egipto.

¹⁰Íyi ekké kōs wé Moisés ena Aarón tō Egipto blú wörki, erë Jehová tō ie' er darëwéwā as kè itō ittò iutò. E' kuekī ie' kè wā kawō mène Israel aleripa a as imi'yal.

Israel aleripa tsatkēne e' kéwō

12 ¹Jehová tō iché Moisés ena Aarón tso' Egipto e'pa a:

²“Si' i' dōraë a' a duas si' tsawe kekraë. ³Israel aleripa ulitane a ichó: 'Si' i' e' diwō dabop (10) eṭa u bitkue ekké wakpa tō obeja ö chibo ese wēñe pupula yuló etō katè ila'r tṭa. ⁴U wakpa wēlepa kè dör taië, kè a chké ekké katarwā, e' tṭa ie'pa tō iyamipa tso' iupamik esepa kió chkök ie'pa tṭa ñita kōs iwakpa dōka ekké ena kōs ie'pa a ikatar ekké. ⁵Obeja ö chibo wēñe bua'buā, kè kī i' sulu ku' kī duas tso' ek ese yuló etō. ⁶E' bló. Si' i' e' diwō de dabop kī tkël (14) e' tsālī eṭa a' wā iyyiwak tso' blēule ese ttò u a u a. ⁷E' ukuökī tṭa a' tō iklö'ú tṭa u wé a' a' tō ikateke, e' wékkö kátke patiúka a' tō ipé wa. ⁸Ká e' nañewe chké

e' kató katuule bö' a ár bacha'bacha ta ñies pan kè yöule iwölöwoka wa, ese ta.
 9 Kè ikatar aki ena paliule elkela wë'ia. Ichka kos, iwökir, ikla'tska, ena inattse
 e' kos kawöta kakuëwa bö' a. 10 Kè a' tö ibata mukat dö bule es. Ibata ateia, e'
 ta ina'ülör bö' a. 11 Mik a' chköketke eta a' e' paió, a' klökuö ió, a' shko kéli
 klö'ü. Ye' döör Jehová e' tö a' tsatkeke e' kèwö tkö'weke a' tö, e' kueki a' chkö bet.

12 “ I'ñe nañewe ye' tköraë Egipto ka kos a egiptowak ala'r tsá wëm esepa
 ttökulur. Ñies ie'pa iyiwak ala'rla tsá döör we'ñe e' kos tteralur ye' tö. Es
 kékölpa kos tso' egiptowak wa dalöie e' we'ikeraë ye' tö taië. Ye' wák döör
 Jehová e' tö iché es. 13 U kos a wé a' tso' e' wékkö ta'oule ipamik iyiwak pé wa
 e' döör a' wakpa a ikkachoie. Mik ye' tö pé e' sué, eta ye' damitkö u e' ttömik.
 Mik ye' tso' egiptowak we'ikök siarë, eta e' kè döpa a' ska’.

14 “ A' kawöta kawö e' tkö'uk. A' kawöta itkö'uk kekraë duas bit ekké ye'
 döör Jehová e' dalöioie. 15 Ka döka ka kul e' shua a' kè kawö ta' pan yöule
 iwölöwoka wa ese ñuk. E' kueki kawö tkö'weke e' diwö tsá eta pan wölöwoka
 kos ese tulótsa a' u a. Yi tö pan yöule iwölöwoka wa ese ñé ka kul e' shua,
 e' ta ese wák kè kawö ta' senuk Israel aleripa shua. 16 Kawö tkö'weke e' tsá
 diwö eta a' e' dapa'uka ek tsíní ème ye' dalöioie. Ñies e' diwö bata ta a' e'
 dapa'ukane. Ka tsá ena ibata, e' diwö kè a' kawö ta' kaneblök yës, ü è alirmi
 a' a. 17 Kawö kië Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa, e' kèwö tkö'uk a' kawöta. E' è
 kèwö wa ye' tö a' yerattsa Egipto a seraä. E' kueki a' kawöta e' kèwö tkö'uk.
 E' kèwö tkö'weraë a' tö kekraë. E' meneat dalöie a' a ena a' ditséwöpa datse a'
 itöki aishkuö ta e'pa kos a. 18 Si' i' döör duas si' tsá, e' diwö dabom eyök ki tkël
 (14) e' tsáli a' kè kawö ta' pan yöule iwölöwoka wa ese ñuk dö si' i' ki diwö
 de dabom böyök ki et (21), e' tsáli eta a' tö inèmine. 19 Kawö kul e' shua a' kè
 kawö ta' pan wölöwoka seuk u a. Yi tö pan yöule iwölöwoka wa ese ñé ka kul
 e' shua, ka kuä'ki wakpa ö Israel aleripa, e' ta ese wák kè kawö ta' senuk Israel
 aleripa shua. 20 E' kueki i' kos yöule pan wölöwoka wa, ese kè ñar yës. Wé a'
 tso'rö ee ta a' kè kawö ta' pan yöule iwölöwoka wa, ese ñuk.’ ”

21 Eta Moisés tö Israel aleripa kueblupa dapa'wé ta ichéitö ia: “A' wakpa bil
 ekké yú obeja ö chibo klö'uk etö etö, tsúmi a' u a a' yamipa a. Ittöwa, Jehová
 tö se' tsatkere i'ñe, e' kèwö tkö'woie. 22 Ipé klö'ü tka' a. Eta kākō kië hisopo e'
 ulä klö'ü eyök, e' nuüka pé wa, e' wa u wékkö kätke patiüka. Kè a' e' yökulur
 u a kam ka ñir e' yöki. 23 Mik Jehová tkömi egiptowak ttökulur, eta ie' tö u
 wékkö e' kätke sué iauleka pé wa eta ie' damitkö u e' ttömik. Es Jehová kè
 kawö mepa ibiyöchökwak tö s'ttekelur e' a a' ttökulur weshke. 24 A' kawöta
 ttè i' kos dalöiök kekraë, ñies a' aleripa kos datse a' itöki e'pa kawöta idalöiök.
 25 Mik a' demi ka ye' Jehová tö tö imeraë se' a ee, eta a' kawöta kawö i' tkö'uk.
 26 Mik a' ala'r tö ichaké a' a: ‘Jlök se' tö kawö i' tkö'weke?’, 27 eta a' kawöta
 iütök: ‘Yiwak i' ttekesö Jehová dalöioie ie' tö se' tsatké egiptowak ulä a' e'
 kueki. Mik ie' bakmi egiptowak ttökulur, eta ie' bakmi se' Israel aleripa u
 ttömik kè dë'wa. Es ie' tö se' yamipa tsatké'lor.’ ”

Eta Israel aleripa e' tkélur kuchë ki Jehová dalöioie. 28 E' ukuöki ta ie'pa
 miä iwakanewé wes Jehová tö iché Moisés ena Aarón a es.

Ala'r wëpa kibipa esepa duolur

29 Ka shaböts Jehová tö egiptowak ala'r wëpa kibipa esepa kos ttélur seraä.
 Egipto blü tso' s'wökirie e' alä wëm kibi e' duowa. Egiptowak malepa icha

kos dò s'tso' wõtëule s'woto wé a e'pa ala'r wëpa kibipa e'pa duolur ñies. Ñies iyiwak alà wë'ne kibi e' kos duolur. ³⁰E' nañewe Egipto blú ena ikueblupa ñies egiptowak kos e'pa e' kékarak seraa iuk ème. Kè u ku' yës e' kè a s'nu ku'. ³¹E' nañewe Egipto blú tò Moisés ena Aarón tsuk patké ta ichéitò iá:

—A' yúshka a' yamipaë. A' e' skó bānet sa' yōkī. A' yúshka Jehová kīkōkka wës a' tò iyë' kuaë es. ³²Iyiwak kos tsúmi wës a' kī ikiane es. A' yúshka sa' yōkī. Ñies a' kōchō Jehová a' as ie' ye' kīmū.

³³Etā egiptowak tò iché Israel aleripa a: “A' yúshka betbet sa' yōkī. A' kè mīne e' ta sa' ulitane duōralur.” ³⁴Israel aleripa tò harinachka, kè wōtuule iwōlōwōka wa, ese patrēwā tkāë idatsi' a iéka ppéka kuli kī ta imíyal. ³⁵Ie'pa tò orochka ena inukōlchka ena datsi' e' kos kak kié egiptowak a wës Moisés tò iyë' iā es. ³⁶Jehová tò egiptowak ké Israel aleripa dalōiök e' kuekī ie'pa tò iyi kos kak kīerakitō e' mé Israel aleripa a. Es Israel aleripa tò egiptowak iyi bua' bua' e' kos tsémi.

Israel aleripa e' yélur Egipto a

³⁷Israel aleripa e' yélur Ramsés, míyal Sucot. Ie'pa wëpa kibineonetke dōka 600.000. Alakōlpa ena ala'rla kè shtaoule. ³⁸Ie'pa ta pë' kua'kīpa mí ñies taië. Ñies iyiwak mīrak iwā taië obeja ena chibo ena baka. ³⁹Egiptowak tò Israel aleripa ka' e' yōktsā bet kè wā kawō meneat ie'pa a uloie, e' kuekī ie'pa wā harinachka mir kè iwōlōwōka ta'. E' wa ie'pa pan yué ñālā kī.

⁴⁰Israel aleripa bak senuk Egipto duas dōka cien tkëyök kī dabom mañayök (430). ⁴¹Ie'pa sené Egipto duas dōka cien tkëyök kī dabom mañayök (430) tas, etā e' nañewe wōshaë ta' ie'pa e' yélur Egipto a iditséwō wa iditséwō wa wës ñippōkwakpa taië es. ⁴²E' nañewe Jehová tò ie'pa kō'né buaë as ie'pa e' yölur Egipto a. E' kuekī nañewe e' kéwō kawōtā tkō'wë wōñine wa duas bit ekké kekraë Jehová dalōioie.

Wës Israel aleripa ké itsatkëne e' kéwō tkō'uk

⁴³Jehová tò iché Moisés ena Aarón a:

“Ye' tò a' tsatkeke egiptowak ulā a e' kéwō tkō'uk a' kawōtā i' es: Kā kua'kī wakpa esepa kè kawō ta' obeja ö chibo tteke a' tò e' kéwō ska' ta' ese chkā katök. ⁴⁴Erë kā kua'kī wakpa wëpa ena alakōlpa wëpa to'ttsatke a' tò kanè mésoie ena e' wëpa tottola kkuölit tēule tsir, esepa è tò ikatēmi. ⁴⁵Erë kā kua'kī wakpa tso' shkar ö kaneblök inuköl klō'uk, esepa kè kawō ta' ikatök. ⁴⁶A' kawōtā chkè e' katök weshke. A' kè kawō ta' chkè e' tsukmi u'rkī yës. Ñies a' kè kawō ta' idichéwō pukwā. ⁴⁷Israel aleripa ulitane kawōtā kawō e' tkō'uk. ⁴⁸Erë a' shua' kā kua'kī wak tso' senuk esepa éna kawō e' tkō'wak a' ta' Jehová dalōioie e' ta' as itō itkō'ñak. Erë kewe ie'pa tò iyamipa wëpa ulitane tso' ie' u a e'pa keraë itōtola kkuölit tōk tsir. E' ukuōkī ta' ie'pa kawō tkō'wëmi a' ta' a' yamipaie. Erë wëpa kè tottola kkuölit tēule tsir esepa kè kawō ta' a' kawō tkō'uke e' chkè katök. ⁴⁹A' ulitane ena kā kua'kī wakpa serke a' shua' e' kawōtā ttē i' dalōiök ñikkëe.”

⁵⁰Israel aleripa tò ttē i' kos iutē wës Jehová tò iché Moisés ena Aarón a es.

⁵¹E' diwō Jehová tò Israel aleripa yélur Egipto iditséwō wa iditséwō wa wës ñippōkwakpa taië es.

13 ¹Jehová tò iché Moisés a:

²“Israel aleripa ala'r wëpa kibi esepa kos dör batse'r ye' a. Ñies a' iyiwak alà tsā wë'ne e' kos dör batse'r ye' a. E' kuekī e' kos bló ye' a.”

³Età Moisés tò iché Israel aleripa a: “Iñe Jehová tò a' yekettsa Egipto a ie' diché taijè e' wa. Ká i' a' a' weine siarè kaneblök egiptowak a kè patuè ta'. E' kuèkì a' er anú diwò i' ska'. A' kè kawò ta' pan yöule iwölöwoka wa ese ñuk. ⁴Iñe a' e' yökettsa, si' i' kiè Abib e' a. ⁵Mik a' demi ká muk Jehová kablè' se' yépa bak ká iaiäe e'pa a ee, età a' kawöta kawò i' tkò'uk si' i' a. Ká e' kì iyi ulitane tskir buaè, iwà wör buaè shute. Ká e' dör canaanwak, hititawak, amorreowak, heveowak ena jebuseowak, e'pa ká. ⁶A' kawöta kawò i' tkò'uk i' es: Ká kul shua a' kè kawò ta' pan yöule iwölöwoka wa ese ñuk. Kawò e' diwò bata, età kawò tkò'weraè bua'ie Jehová dalöioie. ⁷Kawò kul e' shua a' kè kawò ta' pan yöule iwölöwoka wa ese ñuk. Pan wölöwoka ena pan yöule iwölöwoka wa ese kos kè kawò ta' se'wè a' tò a' ká kos e' a. ⁸E' diwò ta' a' tò ichó a' ala'r a: Kawò e' tkò'weke se' tò, e' wà dör tò Jehová tò se' yèlur Egipto a. ⁹Ie' tò se' yè'ttsa Egipto a idiché taijè wa, e' kuèkì se' dör ie' icha. Mik se' tò kawò e' tkò'weke, età e' tò se' ulitane a ieri meraè as Jehová ttè kì se' er me'rie. E' dör wes se' e' wakyuò se' wötsa kì ena se' ulà kkue kì es. ¹⁰E' kuèkì a' kawöta kawò e' tkò'uk duas bit ekkè idiwò i' è wa.

¹¹“Ká iaiäe Jehová tò iyè'at a' yépa a tò ie' tò canaanwak ká meraè a' a. Mik ie' wà a' demi ká e' a, ¹²età a' kawöta a' ala'r wèpa kibi esepa kos blök ie' è a e'pa kos dör ie' icha, e' kuèkì. Nies a' iyiwak parke kos wè'ne, e' kibi kos e' dör ie' icha, e' kuèkì ese kawöta blè ie' è a. ¹³Età obeja wè'ne pupula ö chibo wè'ne pupula e' mú a' tò burro alaki e' alà wè'ne kibi e' skéie burro alà tsatkoie. Erè a' kè a' e' patuak es, e' ta burro alà wè'ne kibi e' kul' púwa. Es a' kawöta a' ala'r wèpa tsá kune esepa kos skéie iyiwak muk itsatkottsá. ¹⁴Aishkuò ta mik a' ala'r tò a' chakeke tò: ‘Iók a' tò ikanewè i' es?’, età iütó: ‘Jehová tò se' yè'ttsa Egipto a idiché taijè e' wa. Ee se' bak weinuk siarè kaneblök kè patuè ta’. ¹⁵Mik Egipto blú er tè'wà darèrèè, ie' kè wà kawò mène se' a e' yöktsane ie' ká a, età Jehová tò egiptowak ala'r wèpa tsá kune e'pa kos ttélur. Nies iyiwak alà wè'ne kibi e' kos ttéluritò. E' kuèkì se' tò se' iyiwak alà wè'ne kibi, ese kos meke Jehová a. Nies se' ala'r wèpa tsá kune, ese skéie iyiwak mekesö Jehová a itsatkottsá. ¹⁶E' kuèkì kawò i' tkò'ú as kè a' éna ichöwa tò Jehová tò a' yè'ttsa Egipto a idiché taijè e' wa. E' dör wes se' e' wakyuò se' wötsa kì ena se' ulà kkue kì es.”

Jehová tò Israel aleripa wèttseke mò wa

¹⁷Mik Egipto blú tò Israel aleripa émi, età Skèköl tò ibikeitsé tò Israel aleripa mú kè ñippò filisteowak ta, e' ta ie'pa bitumiane Egipto. E' kuèkì ie' kè wà ie'pa wèttsenemi ñala michoè filisteowak ká a e' wa, e' dör ñala yèsyèsè. ¹⁸E' kuèkì ie' tò ie'pa wèttse'emi bánet kamiè ñala tkòke ká sir po e' shua döttsa dayè kiè Dayè Mat e' ska'.

Israel aleripa e' yè'lur dapaulekà wes ñippökwakpa taijè e' e' dapa'ù es. ¹⁹Moisés wà José sik kèchke e' mítser ie'pa ta ñita. Kam José blèrwa e' yökì ie' tò iyè' ièlpa a: “Mokì Skèköl dörane a' tsatkök. Mik e' wà tka, età ye' sik tsúmi a' ta.” Es ie'pa tò kawò mé ñi a. E' kuèkì Moisés wà José sik mítser ie'pa ta.

²⁰Età Israel aleripa e' yèlur ká kiè Sucot míyal ká kiè Etam, ee ie'pa e' tséat. Ká e' atè ká sir po e' kkömik tsinet. ²¹Ñiwe ta Jehová tò ie'pa wèttseke mò àr taijè alabo e' wa. E' mir ie'pa yökì kewe ñala kkachoie ie'pa a. Nañewe ta mò e' wönarke bö'wöie dalöburke. E' wa ie'pa shkömir wes ká ñiwe es. ²²Ñiwe

tà mò e' mir kēkraē ie'pa yōkī kewe. Nañewe tà mò e' wōnarke bō'wōie e' mir ie'pa yōkī kewe.

Israel aleripa tkattsa Dayē Mat a

14 ¹Età Jehová tò iché Moisés a:

²“Ichó Israel aleripa a: A' yúne a' itò wane tà a' e' tsúat ká kiè Pi-hahiroṭ e' wōshā. Ká e' atē ká kiè Migdol ena dayē kkōmik e' shushā, ká kiè Baal-sefón, e' wōshā. E' wōshā dayē kkōmik tsinet úla yuó. ³Es Egipto blú tò ibikeitseraē: ‘Israel aleripa kē wā ijcher wē imi'mirō. Ie'pa cholurmi ká sir po, e' shua.’ ⁴Erē ye' tò ie' er terawā darērē as ie' tò a' tōtiūmi. Ye' e' alōrakā ie' kī ena inīppōkwakpa kōs kī, e' wa ye' dalōiērdāē taiē. Egiptowak ulitane wā ijcherdaē tò mokī ye' dōr Jehová.”

Età Israel aleripa tò iwakanewé es. ⁵E' dalewa Egipto blú wōkī ibiyò demi tò Israel aleripa tkayal. Ie' ena ikuēblupa erbikéne kua'kī tà ichérakitō ñi a: “¿Wes se' tò i wamblé i' es? ¿Iie se' tò Israel aleripa émi tà yi kaneblōmīia se' a?”

⁶E' ukuōkī bet tà Egipto blú tò ikarreta tso' ñippoie e' tsuk patké tà inīppōkwakpa patkéitō ñi dapa'uk. ⁷Età imía Israel aleripa itōkī karreta ñippoie ibua'bua dōkā cien teryōk (600) ekkē. Egipto karreta ñippoie e' malepa kōs mīrak iwā ñies. Karreta kōs e' a' ñippōkwakpa wōkīr shkōke ek ek. ⁸Jehová tò Egipto blú er darē'wēwā as ie' mi' Israel aleripa itōkī erē ie'pa yēnettsa Egipto a' Jehová diché taiē wa.

⁹Età Egipto ñippōkwakpa mirwā kabaio kī, karreta kī, e'pa kōs tò Israel aleripa tōtiēmi kuérakitō wē Israel aleripa tso' dayē kkōmik ká kiè Pi-hahiroṭ e' o'mik ena ká kiè Baal-sefón, e' wōshāē. ¹⁰Mik Israel aleripa isuē tò egiptowak datse, e' tò ie'pa suawé taiē. Ie'pa kkōché taiē Jehová a' tò sa' tsatkó. ¹¹Moisés a' ichérakitō:

—¿Ima be' iklō'wé pō kē ta' Egipto, e' kuekī be' tò sa' yē'ttsa duōkwā iē ká sir po shua? ¿Iók bō iwamblé es sa' ta? ¿Iie be' tò sa' yē'lur Egipto a? ¹²Kuaē sa' tò be' a' iyē' Egipto: ‘Sa' múat kaneblōk bèrē egiptowak a. ¡Sa' weirke siarē kaneblōk egiptowak a, e' dōr bua' sa' a' duōkulur iē ká sí poē a' e' skéie!’

¹³Erē Moisés tò iūtē:

—Kē a' tò egiptowak suepaia. E' kuekī kē a' suanuk. A' e' tkōwā darērēē. Iñe Jehová tò a' tsatkeraē e' saū. ¹⁴Kē se' tkinuk i kī. Jehová ñippōraē se' skéie.

¹⁵Jehová tò iché Moisés a:

—¿Kē be' kkōchōkia ye' a! Ichó ie'pa a' tò a' shkó wōwí è. ¹⁶Be' shko kéli kōkā dayē tsākā as dayē blatēnar ñalaie shkotkō poppo dayē shua. ¹⁷Erē ye' tò ie' er terawā darērē as ie' tò a' tōtiūmi. Ye' e' alōrakā ie' kī ena inīppōkwakpa kōs kī, e' wa ye' dalōiērdāē taiē. Egiptowak ulitane wā ijcherdaē tò mokī ye' dōr Jehová. ¹⁸Egiptowak ulitane wā ijcherdaē tò mokī ye' dōr Jehová.

¹⁹E' wōshāē tà Skēkōl biyōchōkwak mirwā Israel aleripa yōkī kewe e' e' mane'wēttsane ie'pa tsikkane. Ñies mò àr taiē alabo e' mīa ie'pa tsikkane. ²⁰Es mò e' atē Egipto ñippōkwakpa ena Israel aleripa e' shushā. Egiptowak kē mò ettaie dōr ttsettseē, e' kuekī ie'pa tso' ká ttsettse a. Erē Israel aleripa kē mò e' dalōburke taiē ká ñiwe sū. E' kuekī egiptowak kē ulā dē Israel aleripa ska' e' nañewe.

²¹Età Moisés ulā kékā dayē tsākā tà Jehová tò siwā' bitsiwéka darērēē datse diwō tskirke e' ēkā. E' bitsine nañeē dayē kī. E' tò dayē blatēe shushā. Es

Jehová tò ká ulat poppo yué ñalaie dayë shuà ie'pa a shkotkò. ²² Ie'pa tkami ká poppo a. Es dayë wótukì atë wí'kë iò'kë.

²³ Età egiptowak ñippökwakpa mirwà kabaio kì ena karreta kì ie'pa kòs tò Israel aleripa tòtiémi dayë a. ²⁴ E' bla'mi ká ñirketke età mò wöñarke bö'wöie e' shuà Jehová tso' egiptowak sauk. Ie' tò ie'pa suawéka taië e' tò ie'pa wöa ká chöwéka taië. ²⁵ Nies ie' tò ie'pa karreta wöshki kòs e' wötélur dó a as kè ishkö bet. Ie'pa tò iché ñi a:

—Mishka Israel aleripa yökì. Jehová tso' ñippök se' tà ie'pa tsatkoie.

²⁶ Jehová tò iché Moisés a:

—Be' ulà kóka dayë tsaka as iwöiërwane Egipto ñippökwakpa kì.

²⁷ Moisés ulà kéka dayë tsaka. Mik ká ñine, età dayë wöiënewane es. Mik egiptowak mí tkökshkar, età dayë wöiënewa ie'pa kì. Es Jehová tò ie'pa ewéwa dayë a. ²⁸ Es Egipto ñippökwakpa mineyal Israel aleripa itökì e'pa kòs durulune sèraa dayë a ikabaioë. Egipto blú ñippökwakpa e' kè atë yës ttsëka. ²⁹ Erë Israel aleripa tkami buaë dayë a dò wíshet ká sí kì, dayë wótukì wí'kë iò'kë e' shusha.

³⁰ E' kéwa Jehová tò Israel aleripa tsatkée egiptowak ulà a. Ie'pa tò egiptowak nu sué dayë kkömik. ³¹ Mik ie'pa tò isué tò wës Jehová tò egiptowak ewéwa idiché taië e' wa, età ie'pa tò ie' dalöie taië. Ie'pa er blé ie' mik ñies itteköl Moisés e' mik.

Moisés tò Jehová kíkëka ttsè wa

15 ¹ Moisés ena Israel aleripa ttsé Jehová kíkoka ttsé i' wa:

“Ye' ttsöke Jehová dalöioie.

Kabaio taië ena iwákpa kòs e' ewéwaitö dayë a.

Es ie' e' alé taië shütë ie'pa kì.

² Ye' tso' ttsök Jehová è a.

Ie' tò ye' a idiché mé. Ie' tò ye' tsatkée.

Ie' dör ye' Këköl. Ye' kawötä ie' kíkökka buaë.

Ie' dör ye' yé Këköl. Ye' tò ie' dalöieraë er mokì wa.

³ Ie' dör ñippökwak darërëë bua'ie.

Jehová e' dör ie' kië.

⁴ Egipto blú karreta tso' ñippoie ena ie' ñippökwakpa e'pa kòs émi dayë a Jehová tò.

Egipto blú ñippökwakpa bua'bua

e'pa kòs duolur sè Dayë Mat a.

⁵ Ie'pa katsirulune dayë shuà wës ák es.

Dayë iskië e' è me'r ie'pa kì.

⁶ A Jehová, be' ulà bua'kka diché taië,

e' wa be' tò be' bolökpa batsélor.

⁷ Ie'pa demi ñippök be' ta,

erë ie'pa kòs ewéwa be' tò be' diché taië, e' wa.

Be' uluneka ie'pa kì,

tà ie'pa ñanewa wës kakö sí es.

- ⁸ Dayë wöikébö darërëë
 tą iwöklönewaie wĩkë iö'kë
 mía wës ká ukuö es.
 Dayë wöklönewa, kë shköku'ia.
- ⁹ Be' bolök e' ttséka taië tą iché:
 'Ye' mi' ie'pa itöki wéyö ikuérö
 tą eë ì mirwarak iwa e' yerattsayö iulà a,
 e' wà tierayö kôs ye' ki ikiane ekkë.
 Ye' tabë yerattsa iñaléka,
 e' wa yö ie'pa tterawa.'
- ¹⁰ Erë be' tō dayë wöiké tą e' tō ie'pa ttélur.
 Ikatsinewa dayë a wës tabechka es.
- ¹¹ A Jehová,
 ¡Wépa skà kiekerakitö “skëköl”, esepa kôs tsatą be' dör!
 ¡Kë yi dör batse'r taië wës be' es!
 ¡Kë yi diché tą taië wës be' es!
 ¡İ kë or yi a ese wë be' tō buaë, e' tō sulitane tkiwëwa!
 ¡Sulitane kawötą be' kikköką!
- ¹² Be' ulà bua'kka kéka
 tą fyök tō ie'pa maléwa.
- ¹³ Be' tō sa' tsatkée. Be' éna sa' dalër taië,
 e' kuëki be' tso' sa' wëttsuk.
 Be' wā sa' mi'ke be' diché wa dò wë be' wák serke eë.
- ¹⁴ Mik ká ulitane wakpa wā e' jchenewa,
 etą ie'pa painuraë suane è wā.
 Filisteowak krardawa suane è wā,
- ¹⁵ Edomwak wökirpa chkerdawa suane è wā,
 Moabwak wökirpa painuraë taië.
 Canaánwak ulitane kësik kôs e' chōrawa yës.
- ¹⁶ A Jehová, jas ie'pa tkirwa! jas ie'pa suar taië!
 Be' diché wa as ie'pa at kë tiriā suane kuëki
 dò mik sa' ulitane dör be' icha ie'pa tka etą.
- ¹⁷ A Jehová,
 Sa' tseramibö döką be' kabata buaë e' a.
 Eë sa' serdaë buaë kekraë.
 Kabata e' shukitbō be' a sēnoie.
 Eë be' wák e' wé yué e'dör yöbië.
- ¹⁸ Jehová tso' se' wëttsuk s'blúie kekraë.”

María tō Jehová kikkéka ttsè wa

¹⁹ Mik Egipto blú nippökwakpa tkawa dayë a kabaio ki, karreta ki, etą Jehová tō dayë wöiëwane ie'pa ki erë Israel aleripa tka buaë ká poppo a. ²⁰ E' ukuöki tą Jehová tteköl kië María, e' dör Aarón kutà, e' tō ma'ma klö'wëwa ttsoie, tą alakölpa kôs mí ie' itöki klötökerak es ima'ma blardami. ²¹ E' dalewa María ttsöke i' es:

¡A' ulitane ttsó Jehová kíkoka!
Kabaio ena iwákpa uyéwaitö dayë a.
Es ie' e' aléka ie'pa kí.

Jehová tö di' bacha'bachaë e' bua'wéne.

²² Moisés tö Israel aleripa ké e' yöktsa Dayë Mat e' kkömik. Ie'pa míyal ká sir poë kië Sur e' a. Eë ie'pa shkére ká mañat etä kè ie'pa wä di' kune yè yës. ²³ Mik ie'pa demi ká kië Mará, etä eë di' tso' bacha'bachaë, kè yar ie'pa a. E' kuëki ká e' kië mékarakitö Mará'

²⁴ Etä Israel aleripa tö Moisés chémi suluë. Moisés chakérakitö: “¿Ì yèmisö?”

²⁵ Etä Moisés tö Jehová a ikié tö sa' kímú. Etä Jehová tö ie' a kal tsitsir kkaché elka e' iéwaitö di' a etä di' baché chowa de buaë yë.

Eë Jehová tö ittë dalöiëno mé ie'pa a, ñies ie'pa ma'wéitö isuöie tö ie'pa tö idalöiëmi. ²⁶ Ie' tö iché ie'pa a: “Ye' dör Jehová. Ye' dör a' Këköl. Ye' dör a' bua'ukwak. Ì cheke ye' tö a' a' e' ttsé a' tö, e' iüté a' tö ñies a' sené buaë wës ye' kí ikiane es, e' ta ye' kè tö a' we'ikepa ì sulu patkë'yö egiptowak kí ese wa.”

²⁷ E' ukuökí ta ie'pa demi ká kië Elim. Eë di' tum tso' dökä dabom eyök kí böt (12). Ñies ì klö tso' dikó klö sù ese tso' dabom kuryök (70). Eë ie'pa e' tséat di' kkömik tsinet.

Jehová tö Israel aleripa tié chké kië maná e' wa

16 ¹ E' ukuökí ta Israel aleripa ulitane e' yélur ká kië Elim míyal ká sir poë kië Sin eë. Ká e' atë Elim ena Sinaí, e' shusha. Ie'pa e' yé'ttsa Egipto e' kí si' de et kí shaböts. ² Etä eë ká sir poë shua ie'pa ttëmi taië kësik wa Moisés ena Aarón kí. ³ Ie'pa tö iché iarak:

—¡Jehová tö sa' ttópalur Egipto! Eë sa' e' tulökeser ù tulturkà wä iëule chikchië chké wa e' o'mik ta sa' bak iwà katök wë' qos sa' kí ikiane ekkë. Erë a' wä sa' dë'bitü ká sir po i' a sa' ulitane ttowä bli wa.

⁴ Jehová tö iché Moisés a:

—Süyö pan da'wë siwa' kí a' a. E' shtó ká bit ekkë. Erë ishtó qos ñnar ká etkë ekkë è. Ye' kí ikiane suë tö wépa tö ye' ttö iütëmi ena wépa kè tö ye' ttö iütëpa. ⁵ Ká de teröl e' bule es ta a' tö chké kí shtó wë' katar ká böt ekkë. Es a' tö iü kekraë.

⁶ Etä Moisés ena Aarón tö iché Israel aleripa a:

—Ìñe tsáli ta a' tö isuëraë tö moki Jehová tö se' yé'lur Egipto a. ⁷ A' ttöke kësik wa e' ttsé ie' tö, e' kuëki bule bla'mi ta ie' wák olo taië dalölöë e' suëraë a' tö. Ì cheke ie' tö sa' a' e' è chökne sa' tso' a' a. E' kuëki a' kè ulurkü' sa' kí. A' ulurke ie' kí.

⁸ Ñies Moisés tö iché iarak:

—A' ulurke taië e' suë Jehová tö. E' kuëki ìñe tsáli ta ie' tö iyyiwak chká patkeraë a' a. Bule bla'mi ta pan patkeraëitö a' a ñë taië qos a' kí ikiane ekkë. Sa' kè dör yí, as a' ulur sa' kí. A' ulurke Jehová kí.

⁹ E' ukuökí ta Moisés tö iché Aarón a:

—Ichó Israel aleripa a tö a' ttöke kësik wa e' ttsé Jehová tö e' kuëki a' e' dapa'ü Jehová wörki.

¹⁰ Aarón tso' ttök ie'pa ta, e' dalewa ie'pa ulitane ká sué ká sir po e' éka. Ie'pa isué tö Jehová olo dalölöe dettsa mò tso' ie'pa wëttsuk e' a. ¹¹ Eta Jehová tö iché Moisés a:

¹² —Israel aleripa ttöke kësik wa, e' ttséyö. Be' ttö ie'pa ta, ta ichó iarak: 'Iñe tsáli a' tö iyiwak chkà kateraë. Bule bla'mi ta a' tö pan ñeraë kos a' ki ikiane ekkë. Es a' wa ijcherdaë tö ye' dör Jehová, e' dör a' Këköl.'

¹³ Ká e' tsáli ta taië dù debitu kakkö sù. E' tö wé ie'pa serke e' wà iéwa saraa. Eta bla'mi ta upa kos shkene mò wöli è. ¹⁴ Mik mò wöli kaneka, eta itöa iski i ate taklaie sabubula. ¹⁵ E' kè sùule Israel aleripa wa. E' kueki mik ie'pa tö isué, eta ie'pa tö iché ñi a: “¿Dió dör i?” Eta Moisés tö iché iarak:

—E' dör pan mé Jehová tö a' a ñe. ¹⁶ Ie' tö iché tö a' kawöta iuk i' es: A' tö ishtë eköl eköl kos a' tso' u a' a ñar ekkë è. Ishtë skátke böt ulatök wák eköl eköl a.

¹⁷ Eta Israel aleripa ishtë wës ikéwö mène es. Welepa tö ishtë bërëbërë, welepa tö ishtë kibiie. ¹⁸ Mik ie'pa tö ima'wé, eta wé tö ishtë taië ese icha kè bata ate. Wé tö ishtë bërëbërë ese icha deka wë. Ie'pa ulitane tö ishtë eköl eköl kos ñar ekkë è. Es sulitane iné wë.

¹⁹ Moisés tö iché ie'pa a: “Kè a' kawö ta' pan e' blök dò bule es.”

²⁰ Erë welepa kè wa Moisés ttö iutène. E'pa tö icha bata blé dò bule es. E' a öña iëneka ena ilabuneka suluë. E' kueki Moisés uluneka ie'pa ki.

²¹ Mik dîba ba'nebitu, eta pan e' diarolone, e' kueki ie'pa wakpa bik tö ishteke bla'mi kos ñar ekkë. ²² Erë mik ká de teröl, eta ie'pa ishtë dò ñar ká böt ekkë. E' dör skátke tkël wák eköl eköl a. Eta Israel aleripa wökirpa mía ichök Moisés a. ²³ Eta Moisés tö iché ia:

—Jehová tö iché tö a' kawöta iuk i' es: Bule dör eno diwö. Diwö e' dör se' a ie' dalöioie. A' kè kawö ta' ulök e' diwö wa. E' kueki i' aleke a' tö e' aló iñe. Ibata ate e' bló ñe bule.

²⁴ Eta ie'pa tö iwé wës Moisés tö iché es. Ie'pa tö chkè bata e' blé dò bule es. Eta kè ilane sulu, kè ia öña iëneka. ²⁵ Eta Moisés tö iché ie'pa a:

—Iñe dör eno diwö e' dör se' a Jehová dalöioie. Iñe kè i' kuepa a' tö ñe ur'ki. E' kueki chkè bata ate e' è nú. ²⁶ A' ishtëmi kekraë dò ká teröl. Erë e' bule es dör eno diwö, e' diwö kè a' tö i' kuepa ur'ki.

²⁷ Eta eno diwö shua ie'pa welepa míyal chkè shtëk, erë kè iwä i' kune yës.

²⁸ Eta Jehová tö iché Moisés a:

—¿E' ma kos a' tö ye' ttè dalösewemirö? ²⁹ A' éna ianú tö ye' dör Jehová, ye' tö eno diwö me'atbak a' a. E' kueki eno diwö e' chki es ye' tö a' a chkè meke taië ñe ká böt ekkë. E' kueki a' ulitane kawöta senuk weshke è eno diwö wa. Kè a' patkëne bänet.

³⁰ E' kueki Israel aleripa enuke diwö e' wa, kè kanëblënerak.

³¹ Israel aleripa tö chkè shteke e' kiè méka maná' Iwä chkà dör saruruë wës suiyök es. E' dör blo'bloë wës pan yöule bul alí wa es.

³² E' ukuöki ta Moisés tö iché:

—Kanè i' me' Jehová tö se' a: ‘Maná e' ió skátke böt ekkë ta ibló a' aleripa a' kkachè as ie'pa tö chkè me' ye' tö a' a ká sir poë e' a mik a' yë'ttsayö Egipto eta, e' saü.’

³³ Età Moisés tò iché Aaron a:

—Tka' klö'ú et, e' a maná ió skátke böt ekkë. E' bló Jehovah wörki as a' aleripa tò isaù.

³⁴ Età Aaron tò maná e' blé wé Jehovah a íyi tso' blëule, e' kélkuö wöshäë wes Jehovah tò iyë' Moisés a es.

³⁵ Israel aleripa bak maná ñuk dò mik ie'pa demi wé pë' serke ee età. E' dör Canaán kkömik. Ie'pa bak maná ñuk duas dökä dabom tkëyök (40) saraq.

³⁶ (Ì wa Israel aleripa tò maná ma'wë, e' kiè ie'pa tò gomer. E' wà dör skátke blublu böt ekkë. E' dör litro böt ulatök.)

Ák a di' dettsa

17 ¹ Israel aleripa ulitane e' yélur ká sir po kiè Sin ee tà imía ñala ki enaena wes Jehovah tò iyë' iarak es. Ie'pa demirak ká kiè Refidim, ee ie'pa e' tséat. Erë ee di' kè tà' ie'pa a yè. ² E' kueki ie'pa tò Moisés a di' kiè kësik wa. Ie'pa tò iché ie' a:

—iSa' a di' mú yè!

Moisés iiuté:

—¿I kueki a' tò ye' a di' kiè kësik wa? ¿Íók a' tò Jehovah wöñatkeke?

³ Ie'pa ersine taië e' kueki ie'pa tò di' kiekerak kësik wa Moisés a. Ie'pa tò iché ie' a:

—¿Íók be' tò sa' ena sa' ala'r ena sa' iyiwak e' yë'lur Egipto a ttëwä ersir wa?

⁴ Età Moisés kköché taië Jehovah a tà ichéitò ia:

—¿Wes ye' ie'pa i' wëmi? ¿Tsir età ie'pa ye' ttëwä ák wa!

⁵ Jehovah tò iiuté:

—Be' yú ie'pa wëttse keweie. A' kueblupa welepa tsúmiñak. Be' shko kéli wa be' tò di' kiè Nilo e' buk, e' tsúmi. ⁶ Be' yú Horeb kébata^k a. Eë ye' be' paneke ák bërie tso' e' ska. Mik be' tò ák e' ppé be' shko kéli wa, età di' dörattsa taië ie'pa a yè.

Età es Moisés tò iwakanewé Israel aleripa kueblupa wörki. ⁷ Israel aleripa tò di' ki' kësik wa, e' kueki Moisés tò ká e' kiè méka Meribá. ¹ Nies ie'pa tò iyë', “Sa' kè wä iklöne tò Jehovah tò sa' kimëmi.” E' kueki Moisés tò ká e' skà kiè méka Masá. ^m Eë ie'pa tò Jehovah wöñatkë' e' kueki.

Amalec aleripa ñippé Israel aleripa tà

⁸ Amalec aleripa debitu ñippök Israel aleripa tà Refidim. ⁹ Moisés tò iché Josué a:

—Be' tò se' wëpa welepa shushtó tsúmi ñippök Amalec aleripa tà. Bule ye' tso' kabata wöbata ki Skëköl shko kéli jaar.

¹⁰ Età Josué tò iwakanewé wes Moisés tò iché ia es tà imíyal ñippök Amalec aleripa tà. E' dalewa Moisés ena Aaron ena Hur míyal kabata wöbata ki.

¹¹ Mik Moisés ulà kéka, età Israel aleripa e' alöke ibolökpa ki. Erë mik ie' ulà éwa, età Amalec aleripa e' alöke ie'pa ki. ¹² Ie' ulà shtrinewä taië, e' kueki ie'pa ák yulé ie' a e' tkoie. Nies Aaron ena Hur e'pa tò ie' kimé iulà böt kökka siwa' ki as kè ishtirirwa. Es ie' ulà sëwë ñië siwa' ki dò katuine ekkë. ¹³ Es Josué ena Israel aleripa e' aléka Amalec aleripa ki tabé wa.

k 17.6 Horeb kébata: Kábata e' kiè nies Sinaí kébata. **1 17.7** Meribá: Hebreoie kiè e' wà kiane chè ñippé. **m 17.7** Masá: Hebreoie kiè e' wà kiane chè s'ma'wë.

¹⁴Età Jehovahä tö iché Moisés a:

—A' ñippè i' e' pakè shtëkà yëkkuö ki as a' wakpa kè éna ichòwa këkraë. Ichó Josué a tö ye' tö Amalec aleripa ulitane ewerawa yës.

¹⁵Età Moisés tö ák dapa'wéka ka'ie et iyiwak ña'woie Jehovahä dalöioie. E' kiè mékaitö “Jehová diché wa se' e' aléka.”ⁿ ¹⁶Ie' tö iché:

“i'Ye' ulà kéka Jehovahä a ikiök as ie' tö se' kimù!
jJehová ñippöraë Amalec aleripa ta këkraë!”

E' kuëki ie' tö ikiè méka es.

Jetró de Refidim Moisés pakök

18 ¹Jetró dör ká kiè Madián e' sacerdote ena Moisés nuäki.° Kòs Skèköl tö Moisés ena Israel aleripa kime', e' jcher ie' wa. Ñies ie' wa ijcher tö wës Jehovahä tö Israel aleripa yë'lur Egipto a. ²Moisés tö ilaköl Séfora e' patkë'mi iyé ska'. ³Ie' tö ilà busi kiéwa buaë ila'r böi ta. Séfora alà eköl kiè Guersón. Moisés tö iyë: “Ye' sene' ká kuä'ki ki wës ká kuä'ki wakpa es.” E' kuëki Moisés tö ikiè méka Guersón^p ⁴Ilà eköl kiè Eliézer. Moisés tö iyë: “Ye' yé Kèköl e' dë'bitü ye' kimuk. E' tö ye' tsatkë' Egipto blü ulà a.” E' kuëki ie' tö ikiè méka Eliézer^q

⁵Moisés úla yuéka Skèköl kébata o'mik tsinet. Età eë inuäki Jetró e' de Moisés alaköl ena ila'r böi, e'pa ta. ⁶Jetró tö iché Moisés a:

—Ye' dör Jetró, be' nuäki, ye' debitü be' pakök. Be' alaköl ena be' ala'r böi e'pa de ye' ta ñies.

⁷Moisés e' yéttsa ta inuäki shké'wéitö buaë dalöie wa wöalattse wa. E' ukuökü ta idewarak weshké. ⁸Wës Jehovahä tö Israel aleripa tsatké Egipto blü ena egiptowak ulà a ñies wës ie' tö ie'pa kkö'né i sulu tka ie'pa ta ñälä wa etä, e' kòs paké Moisés tö inuäki a.

⁹Kapaké e' tö Jetró tse'wé buaë. Jehovahä er bua' ché taië Israel aleripa a. Ie' tö ie'pa tsatkë'lor egiptowak ulà a. E' kuëki Jetró tse'ne buaë. ¹⁰Ie' tö iché Moisés a:

—As sulitane tö Jehovahä kikòka. Ie' tö be' ena be' wakpa kòs tsatkë'lor buaë Egipto blü ena egiptowak ulà a. ¹¹Ire' ye' tö isuë tö mokü Jehovahä dör wépa kiekerakitö “skèköl” esepa ulitane tsata. Yi bak a' we'ikök kësik wa, e'pa kòs we'ikéitö siarë.

¹²Età Moisés nuäki, Jetró, e' tö iyiwak klö'wéwa etö ña'wéitö Jehovahä a idalöioie. Ñies íyi skà méitö ie' a idalöioie. E' ukuökü ta Aarón ena Israel aleripa kuëblupa debitü chkök Moisés nuäki ta Jehovahä dalöioie.

Moisés tö s'shulökwakpa kí yulé

¹³Bule es ta Moisés e' tkése' ikula' ki Israel aleripa shulök. Ie'pa e' dapa'wé iëter ie' wörki ñië bla'mi dö tsälí as Moisés tö ishulörak. ¹⁴E' kòs suë Moisés nuäki tö ta ichéitö Moisés a:

n 17.15 Jehovahä diché wa se' e' aléka. Iwakpa ttö wa Moisés tö ikié Jehovahä nisi, e' wà kiane ché Jehovahä dör ye' bandera. Wësua e' kiéitö es ie' ulà kéka Jehovahä a wës bandera këka es, e' wa ie'pa e' aléka e' kuëki. **o 18.1** Jetró: E' kiè ñies Reuel, e' dör Moisés tayé kiè Séfora e' yé. Éxodo 2.21 saú. **p 18.3** Guersón: Hebreoie s'kiè Guersón wà kiane ché ká kuä'ki wak. **q 18.4** Eliézer: Hebreoie s'kiè Eliézer wà kiane ché ye' Kèköl dör ye' kimukwak.

—ǵ! wamblök be' tso' ie'pa ta? Be' è e' tkéser ie'pa shulök ta ie'pa iëter ñie be' panuk.

¹⁵ Moisés tö iüté:

—E' ma ie'pa wák de ye' ska' ittsök tö ima Skököl tö ichè. ¹⁶ Mik ie'pa welepa ñippöke ñita, etä ie'pa datse ye' ska' ta ye' tö ie'pa ttè shuleke. Ñies ye' tö ie'pa patteke Skököl ttè wa.

¹⁷ Moisés nuäki tö iché ia:

—Wes be' tö iweke e' kè dör buaë. ¹⁸ Be' shtrirwami. Ñies ie'pa tso' be' wörki e'pa shtrirwami. Kanè e' e' alökami be' ki. Kè be' a iwöklönuk ekörla. ¹⁹ A Moisés, ye' tö be' patteke e' ttsö. As Skököl tö be' kimù. Be' kawöta ttök Skököl ta ie'pa skéie. Be' kawöta ie'pa ñippöke e' chök Skököl a as ie' tö ichò be' a tö wes ishuleke. ²⁰ Ie'pa wöblä'ü Skököl ttè wa. Ikkachò ie'pa a wes ie'pa kawöta senuk yësyesè. Ichò ie'pa a tö i kiane Skököl ki tö ie'pa tö iwè. ²¹ Erè be' kawöta a wèpa shushtök tseè be' kimuk ttè shuloie. Wèpa serke yësyesè, Skököl dalöieta' taië, kè e' watauta'ttsa i sulu wambloie, esepa shushtë Israel aleripa shulök be' ta. Ishulökwakpa blató i' es. Israel aleripa mil biyök (1000) e' kos ki ishulökwakpa múka eköl eköl. Mil biyök e' kos blabatsólor cien eyök (100) cien eyök doka dabop. Cien biyök e' kos ki ishulökwakpa múka eköl eköl. Cien biyök e' kos blabatsólor dabom skeyök (50) dabom skeyök. E' kos ki ishulökwakpa múka eköl eköl. Dabom skeyök kos e' blabatsólor dabom eyök dabom eyök doka skel. E' kos ki ishulökwakpa múka eköl eköl. ²² Ie'pa tö Israel aleripa kos ttè shuleraë kekraë be' skéie. Erè ttè wé kè shulinuk ie'pa a ese bituraë ie'pa wa be' ska' shulè. Ttè wé shulirmi ie'pa a e' ta ese shuleke ie'pa tö. Etä es be' ki kanè e' öshtëmi. Ie'pa tö be' kimèmi kanè e' wa. ²³ Skököl tö be' ké iwakanéuk, ñies be' tö iwakanewé es, e' ta be' a ikatatkermi. Ñies Israel aleripa kos mi'mine iu a tts'ne buaë.

²⁴ Etä Moisés tö inuäki ttè iüté. Iwakanewéitö wes inuäki tö iché ia es. ²⁵ Ie'pa tö Israel aleripa shua wèpa didir ese shushtë. E'pa mékaitö Israel aleripa shulökwakpaie. Welepa meneka mil biyök e' kos ki ishulökwakpaie. Welepa skà meneka cien biyök e' kos ki ishulökwakpaie. Welepa skà meneka dabom skeyök e' kos ki ishulökwakpaie. Welepa meneka dabom eyök e' kos ki ishulökwakpaie. ²⁶ Ie'pa tö Israel aleripa ttè shuleke kekraë. Ttè wé darèrèë, ese mí ie'pa wa Moisés a shulè. Etä ttè wé tottola, ese shuleke ie'pa tö. ²⁷ E' ukuöki ta Moisés nuäki e' chéat ie' a ta imfane ikaska'.

Israel aleripa demi Sinai

19 ¹⁻² E' ukuöki ta Israel aleripa e' yélur Refidim a demirak Sinaí. Ie'pa e' yélur Egipto, e' ki si' de böt kí ká et. Sinaí dör ká sir poë. Ee ie'pa e' tséat Sinaí kébata o'mik tsinet. ³ Etä Moisés mía kabata a ttök Skököl ta. Ee Jehová tö ikié ta ichéitö ia:

—Ttè cheke ye' tö be' a e' chône Israel aleripa a. E'pa dör Jacob aleripa. ⁴ Ichò ie'pa a: 'Ye' tö egiptowak we'ik e' su' a' tö. Ñies a' wa ijcher tö wes ye' wa a' dè'bitu buaë ië ye' wörki wes pu wa ilala mi' ipik ki es. ⁵ Ká ulitane wakpa dör ye' icha. Erè ye' ttö iüté a' tö seraa, ñies ttè mekesö ñi a e' wà iüté a' tö buaë, e' ta ká ulitane wakpa shua a' doraë ye' icha chókíe. ⁶ A' doraë ye' sacerdotepaie. A' doraë batse'r ye' a.' Ttè i' kos chó Israel aleripa a.

⁷ Etä Moisés biteane, e' tö Israel aleripa kueblupa kos dapa'wé. Ì ché Jehová tö ie' a e' kos chéneitö ie'pa a. ⁸ Ie'pa ulitane tö iüté ñikkëë:

—Ì kòs ché Jehovah tò e' wà iùteraè sa' tò.

Età Moisés míane ttè e' chòkne Jehovah a. ⁹Età Jehovah tò iché ià:

—Ye' ttò ttsó. Mochka tērdawā kabata kī taiē e' shua ye' datse ttòk be' tā as Israel aleripa ulitane tò ye' ttòke be' tā e' ttsò. Es ie'pa tò be' ttè klò'weraē kekraē.

Età ima Israel aleripa tò iūtē e' chéne Moisés tò Jehovah a. ¹⁰Jehová tò iché ià:

—Be' yú Israel aleripa batse'uk i'ñe ena bule. Nies ichó iarak: 'a' datsi' skuólor.' ¹¹Ye' dör Jehovah, e' datse böiki Sinaí kébata a ie'pa ulitane wörki, e' kuēki ie'pa batse'ú as ie'pa tso' batse'r böiki yöki. ¹²Kabata wakyuó shkit as kē yi m'itkō e' wishet. Ichó iarak: 'A' kē a kawō tā' shkōkwā iwakyōne e' wishet. Nies a' kē a kawō tā' shkōkwā tsinet ipamik. Wēpa tkawā e' wishet esepa duōrawā. ¹³Yi míwā eē ese kē kawō tā' kē ulā wa. Ese kawōtā ttēwā ák wa ò sulē wa. Kē a' tkinuk tò se' idir ò iyiwak idir, a' kawōtā ittōkwā. Mík a' tò duk blar ttsé e' è tā a' dömiwā tsinet kabata o'mik.'

¹⁴Età Moisés biteane tò Israel aleripa batse'wē tā ie'pa ulitane datsi' skuélor.

¹⁵Moisés tò iché ià:

—A' ulitane e' kkō'nú batse'ne böiki yöki. E' dalewa kē a' senukkā alakōlpa tā.

¹⁶Böiki es bla'mi tā kabata a ká wōñane alá blane taiē. Mò taiē dettsā kabata e' kī. Ie'pa tò ittse tò duk blane taiē, e' tò ie'pa suawē taiē painékaie.

¹⁷Età Moisés tò Israel aleripa tso'rak iwákpa u a e'pa yélur tsémi Skéköl wörki. Ie'pa e' wöklō'wérak kabata kuli' a tsinet. ¹⁸Jehová dettsā Sinaí kébata kī bö' shua, e' kuēki kabata e' mía shkḷē ème. Shkḷē e' wēr wēs tē shkḷē butrō es. Kabata kōs wōtirke darērē. ¹⁹Duk kī blarke taiē shute. Moisés ttòke tā Skéköl tò ie' iuteke alá blar ttsē.

²⁰Jehová dettsā kabata kākkeē, e' wōbata kī tā Moisés kiékaitō eē. Moisés tkakā eē, ²¹tā Jehovah tò iché ià:

—Be' e' ówane tā ichó ie'pa a: 'Kē a' tkōkbitu wē iwakyōule e' ioshet ye' weblök dö' ie'pa duōlur taiē.' ²²Nies wēpa kaneblōke ye' a sacerdotepaie esepa kawōtā e' batse'uk buaē dö' nies ye' tò ie'pa ttélurmi.

²³Età Moisés tò Jehovah iūtē:

—Be' tò sa' ké iwakyuök as kē ie'pa dōwā kabata a tsinet. E' kuēki kē ie'pa bitúpa kabata i' a.

²⁴Età Jehovah tò iché Moisés a:

—Be' yúne tā Aarón tsūbitu e' tā. Erē a' sacerdotepa ena Israel aleripa malepa e'pa kē kawō tā' shkōkbitu wē ye' tso' eē dö' ye' tò ie'pa ttélur.

²⁵Età Moisés biteane Israel aleripa ska' tā ì ché Jehovah tò ie' a e' chéne ie' tò ie'pa a.

Ttè dalöiēno dōkā dabop

20 ¹Skéköl tté tā ichéitō i' es:

²“Ye' dör Jehovah. Ye' dör a' Kéköl. Ye' tò a' yē'lur Egipto wē a' bak weinuk siarē kanē wa eē.

³“Kē a' kawō tā' kēkōlpa skā dalöiök. Ye' è dalöiō a' Kékölle.

⁴“Kē a' kawō tā' ì diököl yuök dalöiē yēs. Ì kōs tso' ká jaì a ena ká i' a ena dayē a ena fyök dikia, e' kōs diököl kē yuar a' tò dalöiē. ⁵⁻⁶Ye' dör Jehovah.

Ye' dör a' Këköl. A' tö këkölpä kuä'kî dalöié, e' kè dalë'ttsënuk ye' a. Wépa ye' suë suluë esepa we'ikeraëyö, ñies ileripa dō inukököpäë e'pa we'ikeraëyö. Erë wépa tö ye' dalëritseke ena ye' ttè dalöiëno e' iuteke, esepa ena iëtkuöpa dökä mil e' dalëritseraëyö. E' kuëkî kè a' e' tulökwa kuchëwö kî íyi ñekkë kôs wörkî idalöioie.

⁷“Ye' dör Jehovah. Ye' dör a' Këköl. Ye' kiè kè arıtsar éanas íyi sulu wambloie. Yi tö e' wamblé ese wák we'ikeraëyö.

⁸“Eno diwö e' bló Ye' è dalöioie. E' kè chökwa a' éna. ⁹Semana bit e' a kawö tso' kul. Kawö teröl e' dör a' wákpa a kanebloie. ¹⁰Erë kawö teröl e' bule es e' dör eno diwö ye' dalöioie. E' kéwö a a' kè kawö ta' kaneblok. Ñies a' ala'r ena a' kanë mésopa ena a' iyyiwak ena ká kuä'kî wakpa serke a' ska', e'pa kôs kè kawö ta' kaneblok e' diwö a. ¹¹Ye' dör Jehovah. Ye' tö ká i' ena ká jaì ena dayë ena íyi ulitane e' kôs yö' ká teröl shuä. E' bule es ta' ye' éni', e' kuëkî kawö e' batseq'yö me'atyö a' a eno diwöie ye' dalöioie.

¹²“A' yé ena a' mî e'pa dalöiö as a' ser ká taië ká mekeyö a' a e' a.

¹³“Kè a' kawö ta' s'ttökwa.

¹⁴“Kè a' kawö ta' s'senewabak dalöseukwa.

¹⁵“Kè a' kawö ta' akblök.

¹⁶“Kè a' kawö ta' s'kkatök kachè wa.

¹⁷“Kè a' kawö ta' o'ka u kkechök. Ñies ilaköl ena ikanë mésopa, alakölpa ö wëpa, ena iyyiwak kôs ena i kôs tso' iwä, ese kè kkechar.”

Israel aleripa suane Skëköl yökî

¹⁸Mik Israel aleripa ulitane tö alá blarke e' ttsé ena iwöñarke e' suë ñies duk blarke taië e' ttsé ena shkle butrökeka taië kabata a e' suë, etä e' yökî ie'pa suane taië painékarak taië. Ie'pa iëter isauk kamië. ¹⁹E' kuëkî ie'pa tö iché Moisés a:

—Be' ttó sa' ta, etä sa' tö be' ttò dalöieraë. Erë kè sa' kî ikiane tö Skëköl ttò sa' ta dö' sa' duölur.

²⁰Moisés tö iüté:

—Kè a' suanuk. Skëköl dettsa a' ma'uk isuöie tö mokî a' tö ie' dalöieke. Ie' kî ikiane tö a' tö ie' ttò dalöie as kè a' tö i sulu wamblö.

²¹Ie'pa atë isauk kamië. Moisés è mîa tsinet mò taië wë Skëköl tso' eë.

Jonás dör Jehová ttéköl e' pakè

Jonás

Yëkkuö i' tō se' a ipakè tō ì bak Israel aleri eköl kiè Jonás e' tã. Ie' kaneblē' Skëköl ttekölíe duas cien paryök ena duas cien kuryök kî dabom skeyök (800-750 AC) e' shü ulatök kam Jesucristo kûr e' yöki.

Skëköl kè wã ie' patkëne Israel aleripa malepa pattök wës Skëköl ttekölpa malepa patkéitō es. E' skéie ie' tō ie' patkë' kã kiè Nínive, e' wakpa pattök. Nínive dör kã kiè Asiria e' kã kibi. Asiria wakpa dör Israel aleripa bolökpa kibi. Ie'pa sërke suluë taijë shütë Skëköl wöã. E' kuekî ie' tō Jonás patké ichök ie'pa a tō kã de dabom tkëyök etã ie'pa irdawa. Jonás wã ijcher tō Skëköl tō s'suë er siarë wa. Ie' ibikeitsé: “Nínive wakpa er mane'wé, e' tã ie'pa nuí olo'yeraë Skëköl tō ie'pa kî.” Erë ie' kî ikiane tō Skëköl tō ie'pa ewëwa, e' kuekî ie' kè shkakmi ie'pa pattök. E' skéie ie' tō ima'wé tkökshkar bānet Skëköl yökî. Erë Skëköl tō ie' wöklö'wé tã ipatkémi Nínive wakpa pattök wake'. Ie'pa er mane'wé, e' kuekî Skëköl kè wã ie'pa eḡnewa.

Yëkkuö i' wa se' éna iane tō Skëköl tō kã ulitane wakpa suë er siarë wa. Ì sulu wamblekesō ese nuí olo'yak ie' éna se' kî. Ie' kî ikiane tō se' er mane'ü ie' a as kè ie' tō se' we'ikò.

Jonás kè éna Jehová ttò iutak

1 ¹Etökicha tã Jehová tō iché itteköl kiè Jonás dör Amitai alà, e' a: ²“Be' yú kã kibi kiè Nínive ee, tã ichó kã e' wakpa a wës a' e' wamblö e' dör suluë ye' wöã, e' kuekî ye' tō a' ewerawa.”

³Erë ie' kè éna Jehová ttò iutak. E' kuekî ie' tkashkar iyökî. Ie' mîã dayë kkömik kã kiè Jope wé kanò irirke eë. Eë ie' tō kanò kué etō mitke kã kiè Tarsis e' patuëitō shkomi ta ie' e' iéka ikî tã imía.

⁴Erë Jehová tō sërké patké ie'pa kî taijë darërëë. E' tō kanò uyé taijë dò wësua itskirwami. ⁵Etã kôs ie'pa tso' kanò a, e'pa suane taijë. Ie'pa eköl eköl tō ikieke ãneule iwák kéköl a: “¡Sa' tsatkó, sa' tsatkó!” Etã dalì kôs tuléttsami dayë kî as kè kanò katsírwa.

Erë Jonás e' a'wa kanò shuã dalì bló wé a, eë ie' kapötër taijë. ⁶Etã kanò ñakókwak mîã dò wé ie' kapötër eë tã iché iã:

—¡Íók be' kapötër? ¡Be' e' kóka! Be' kéköl a ikió as ie' tō se' tsatkó. Isalema ie' se' suëmi er siarë wa tã se' tsatkëmiitō.

⁷E' dalewa kanò wakpa malepa tō iché ñi a:

—Mishka itótkök isuqie yi iane iwiie e' kuekî se' weirke i' es.

Etã iwëne tō Jonás idir. ⁸E' kuekî ie'pa iché ie' a:

—Ichó sa' a, ò kuèki ì sulu i' tkòke se' ta? òlók be' e' iébitu kanò i' a? ¿Wé be' datse? ¿Yi ditséwö be' dör?

⁹Ie' iüté:

—Ye' dör hebreowak. Jehovah dör Skëköl tso' ká jaì a e' dalöiökwak ye' dör. Ie' tò dayë ena ká i' yö'at.

¹⁰⁻¹¹Ie' tò ie'pa a ipaké tò ie' tso' tkökshkar Jehovah yöki. Mik e' ttsé ie'pa tò ñies isuérakitò tò dayë kí ulune taië, etä ie'pa suane taië shutë. Ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Ì wëmi sa' tò be' ta as sërke wöklörwa?

¹²Ie' tò iüté:

—Ye' wa ijcher buaë tò ye' kuèki sërke i' bitsineka taië a' ki. E' kuèki ye' uyómi dayë a etä sërke wöklördawa.

¹³Erë kanò wákpa tò kanò iklémi darërë as irirka. Erë kè ie'pa diché dë'ka, dayë kí ulune taië e' kuèki. ¹⁴Etä ie'pa tò Jehovah a ikié i' es: “A Jehovah, kè sa' maktsa duökwä wëm i' kuèki. I' uk be' tso' sa' ta, e' wekebö wes be' ki ikiane es. E' kuèki wëm i' kè ki ì nuí ta, e' ta sa' tò ie' uyekemi dayë a e' nuí kè marka sa' ki.”

¹⁵E' ukuöki ta ie'pa tò Jonás uyémi dayë a, etä sërke wöklönewa ta dayë miane almië. ¹⁶Mik kanò wákpa tò e' sué, etä ie'pa suane taië Jehovah yöki ta idalöierakitò taië. E' ukuöki ta ie'pa tò iyiwak jché ña'wé mè Skëköl a idalöioie, ñies ie'pa tò tté mé ie' a tò sa' tò be' dalöieraë.

¹⁷Etä Jehovah tò nima bërie shutë patké etö Jonás mulukwa. Etä nima e' tò imuléwa ta eë nima shua ie' sené döka ká mañat ñië nañeë.

Jonás tté Jehovah ta

2 ¹Etä Jonás tté Jehovah dör ie' Këköl e' ta nima shua, ²ta ichéitö ia i' es:

“A Jehovah, ye' eriarke siarë,
e' shua ye' tò be' a ikié tò ye' tsatkó,
etä be' tò ye' iüté.
Ye' tso'tke ká dià kaska' s'duulewa ké a,
eë ye' be' a ikié tò ye' kimú,
etä ye' ttö ttsébö.

³Be' ye' uyémi dayë a iskië dayë dikia,
ye' kitëulewa dayë wa.
Dayë urke taië e' patkébö, e' tka ye' kikke.

⁴Ye' ittse tò ye' kè ku'ia be' wörki.
Ye' ibikeitsé tò ye' kè dë'iane be' wé buaë e' a.

⁵Dayë taië, e' shua ye' anemi.
Ye' kikke, ye' pamik, ye' dikia, e' dör dayë ème.
Dayë a itö'könu tso', e' malitséka ye' wökir mik taië dayë shua.

⁶Ye' anemi dayë a dò iskië,
dò wé kabata bitukeka eë.
Ye' ittse tò ye' wötënewa da'a ká dià kaska'.
Erë, a Jehovah, be' dör ye' Këköl,
be' dör ye' yétsane s'duöwa ulä a dekanë ttsë'ka.

⁷A Jehovah, mik ye' ittse tò ye' duökewatke,

etä ye' be' a ikié tö ye' tsatkó,
 etä i kiéyö, e' ttsébö be' wé buäe' e' a.
⁸ Wépa tö íyi diököl dalöieke be' skéie,
 e'pa kè tö be' dalöieku'ia.
⁹ Erë ye' tö wéstela cheraë be' a kekraë,
 iyiwak jcheraë ña'weraëyö be' a be' dalöioie.
 Ye' ttè mé be' a, e' waweraëyö.
 ¡A Jehová, be' è a sa' tsatkërmi!"

¹⁰ E' ukuöki ta Jehová tö nima patké Jonás tuöktsa ká sí ki, ta ituéttsaitö.

Jonás tö Jehová ttò iüté

3 ¹ Etä Jehová tö iskà chéne Jonás a: ² "Be' yú ká kibi kiè Nínive eë ta i chekeyö be' a, e' chó ká e' wakpa a."

³ Etä ie' tö Jehová ttò iüté. Ie' mía Nínive. E' dör ká bërie. Shkotkó ká e' shua, e' dör ká mañat wa'ñe. ⁴ Jonás shké ká e' shua ká et wa'ñe ta ie' tö icherami ká e' wakpa a aneule: "Ká i' ki ká de dabom tkëyök (40), etä a' erdawa." ⁵ Etä Nínive wakpa kôs erblé Skëköl mik. E' kueki ie'pa kôs, ësepala ena dalöiërta, e'pa kôs tö iché: "S'kawöta batsök, ñies s'kawöta datsi' ajaë ese iök iwä kkachöie tö se' er mane'wé." Etä es ie'pa tö iwé.

⁶ Mik ttè e' ttsé Nínive blú tö, etä ie' e' kékä ikulé ki, ta idatsi' bua'buäë iëtkër iwä, e' yëttsa skéie datsi' ajaë iékaitö ta ie' e' tkésér iski muluchka ki. ⁷⁻⁹ Etä ie' tö ttè patké ká e' ulitane wakpa a. Ttè e' tö iché i' es: "A' ulitane kè kàne chkök di'yök yës. Ñies kè a' kàne a' baka ena a' obeja tiök. A' ulitane kawöta datsi' ajaë iökka. A' kköchö Skëköl a' diché kôs wa as a' e' wamblö suluë ese kôs nuí olo'yöitö a' ki. Ñies a' e' wamblö suluë, ese kôs olo'yó. Isalema ie' er mane'umine, etä ie' er buarmine se' ki, etä ie' kè tö se' ewepawa. Ttè i' dör ye' dör a' blú e' ttè ena a' wökirpa ttè, e' kueki a' ulitane kawöta idalöiök."

¹⁰ Etä ie'pa tö ttè e' iüté buäë. Ie'pa e' wamblö suluë ese kôs olo'yérakitö. Mik e' sué Skëköl tö, etä ie' ibikeitséne kè yö ie'pa we'ikepa wës ye' ibikeits es.

Jonás uluneka Skëköl ki

4 ¹ Erë e' kè dör bua' Jonás a ta ie' uluneka taië. ² Ie' iché Jehová a: —A Jehová, be' isuë. Mik ye' tkëria ye' kaska, etä ye' iyë' tö be' er buäë chöraë Nínive wakpa a. Ye' wä ijcher tö be' dör es, e' kueki ye' bakshkar Tarsis. Ye' wä ijcher tö be' kè ulurta'ka bet. Be' er tottoë. Be' sa' suë er siarë wa. Mik sa' tö i sulu wamblé ta sa' er mane'wé, e' ta bet e' nuí olo'yé be' tö sa' ki, kè sa' we'iké wës be' sa' pauñé es. ³ A Jehová, e' kueki ye' be' a iché ye' ttöwa, e' dör bua'ie ye' a.

⁴ Erë Jehová tö ie' a ichaké:

—¡Ma be' ibikeitsè tö be' wä kawö ta' ulunukka sè es?

⁵ Etä Jonás e' yëttsa Nínive mía diwö tskirke e' kke ta eë úla yuékaitö e' blóie diba yöki. Eë ie' e' tkésér i tkömi Nínive wakpa ta e' wä panuk. ⁶ Etä Skëköl Jehová tö kalkua tskéka elka tala'wékaitö Jonás tsaka as ikí tts'er buäë. E' tö ie' ttsë'wé buäë. ⁷ Erë bule es bla'mi ká ñine etä Skëköl tö í patké kalkua katökwa ta isinewa duowa. ⁸ Mik diwö deka, etä ie' tö siwa' darërëë

ba'baë e' patké diwö tskirke e' kke Jonás ki. Diba ane darërëë Jonás wökir ki, ta ie' tö ittsé tö ie' siwa'arkewa. Ibikeitséitö “iYe' mú duòwa!” Ie' iché, “Ye' duowa, e' dör bua'ie ye' a.”

⁹Erë Skëköl tö iché ie' a:

—iIma be' ibikeitsè tö be' wa kawö ta' ulunukkā kalkua sinewa e' kuëki?

Ie' iiüté:

—Tö, ye' wa kawö ta'. iYe' ulune taië mik ye' duowa etā e' olone!

¹⁰Etā Jehovah tö iché ie' a:

—Kal kuá kè tkëne be' wa, kè talane kè kaneone be' wa. E' tskine talane ká et nañewe è, bule es nañewe ta iduowa, e' dalëne be' éna. ¹¹Etā çwes ye' kè éna Nínive wakpa dalënu? Ie'pa dör taië, ie'pa ala'rla tso' taië döka 120.000 kè wa ijcher ì dör buaë, ì dör suluë. Nies ie'pa iyyiwak tso' taië.

Jesús Tté Buaë Kit Mateo tö

Mateo

Wëm bak eköl kiè Mateo e' tö yëkkuö i' kit. Ñies ie' kiè Leví. Ie' dör Israel aleripa eköl. Jesús tö ie' ki' ittökataie (Mateo 9.9 saü), erë e' yökí ie' bak kaneblök inuköl patuëke Roma wökirpa a ese shtök. Erë mik Jesús tö ie' ki' ittökataie, etä ie' mineäie Jesús ta.

Ì o' Jesús tö su' Mateo tö iwák wöbla wa, ese tso' kitule yëkkuö i' kī. Ñies i' su' ie' tö ena i' ttsë'itö Jesús tö s'wöbla'wëke e' a, ese kit ie' tö.

Ká iaiäë Skëköl tö iyë' tö wëm döraë eköl Israel aleripa tsatkök e' paneke ie'pa tö. S'tsatkökwak e' kiè Mesías hebreoie ena griegoie ikië Cristo. Se'ie kiè e' mane'wësö wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Mateo tö yëkkuö i' kit bua'ie Israel aleripa a ikkachoie tö s'tsatkökwak ñe' dör Jesús.

Jesucristo yépa bak

(Lucas 3.23-38)

1 ¹Jesucristo dör se' blú bak kiè David e' aleri, David dör Abraham aleri. Jesucristo yépa bak kōs e'pa wëpa kiè dör i' es:

²Abraham alà dör Isaac, e' alà dör Jacob, e' ala'r dör Judá ena iëlpa. ³Judá ala'r dör Fares ena Zérach, e'pa mī dör Tamar. Fares alà dör Hesrón, e' alà dör Aram. ⁴E' alà dör Aminadab, e' alà dör Nahasón, e' alà dör Salmón. ⁵E' alà dör Booz, e' mī dör Rahab. Booz alà dör Obed, e' mī dör Rut. Obed alà dör Jesé, ⁶E' alà dör se' blú bak David e'.

Se' blú bak David, e' alà dör Salomón, e' mī bak Urías ta kewe. ⁷Salomón alà dör Roboam, e' alà dör Abías, e' alà dör Asá. ⁸E' alà dör Josafat, e' alà dör Joram, e' alà dör Ozías. ⁹E' alà dör Jotam, e' alà dör Acaz, e' alà dör Ezequías. ¹⁰E' alà dör Manasés, e' alà dör Amón, e' alà dör Josías. ¹¹E' ala'r dör Jeconías ena iëlpa. E' kēwō ska' ta Israel aleripa klō'wélur Babilonia wakpa tö ta itsémirakitō Babilonia.

¹²Israel aleripa aneyalne Babilonia, e' ukuökī ta Jeconías alà kiè Salatiel e' kune. Ie' alà dör Zorobabel, ¹³E' alà dör Abihud, e' alà dör Eliaquim, E' alà dör Azor. ¹⁴E' alà dör Sadoc, e' alà dör Aquim, e' alà dör Eliud. ¹⁵E' alà dör Eleazar, e' alà dör Matán, e' alà dör Jacob. ¹⁶E' alà dör José, e' dör María wëm. María dör Jesús mī. Jesús dör wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.^a

¹⁷Es Abraham kēwō ska' dōkā David kune', etä Jesús ditséwō alōne dōkā dabom eyök kī tkëtökicha (14). Ñies David kēwō ska' dōkā Israel aleripa minetser Babilonia, etä Jesús ditséwō alōne dōkā dabom eyök

a 1.16 wë pairine'bitü idi' wa s'blúie: E' dör Mesías si'kuaie.

kí tkètökicha (14). Ñies Israel aleripa minetser döka wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' de, etá Jesús ditséwö alöne döka dabom eyök kí tkètökicha (14).

Jesucristo kúrke e' biyó yëne

(Lucas 2.1-7)

¹⁸I' dör Jesucristo kune' e' pakè: Ie' mì kiè María. E' bakia busi kam ser wëm ta, erë ittè me'bak senukwä wëm kiè José e' ta. Kam ie'pa serwä ñita, kam ie'pa ñi kowa, etá María buklunekä Wiköl Batse'r diché wa. ¹⁹José dör wëm buaë yësyesë, e' kuëki ie' kè éna María jaëwakka sulitane wörki. E' kuëki ie' tö ibikeitsé: “Súyö imèat bèrè.” ²⁰Ie' tso'ia ibikeitsök ta ikapowa ta ikabsué tö Skëköl biyöchökwak de eköl e' tö ie' a iché: “A José, David aleri, María buklunekä e' dör Wiköl Batse'r diché wa. E' kuëki kè be' suanuk senukwä ie' ta. ²¹Ie' alà kurdaë eköl wák wëm. Ikiè múkabö Jesús^b Ie' tö iwakpa tsatkeräë sene sulu nuí yöki, e' kuëki ikiè múka es.” Es Skëköl biyöchökwak tté José ta.

²²E' kos tka es as i yë'atbak Skëköl tö itteköl wa e' wà tkò, e' tö ichè:

²³“Busi eköl kè wä wëm kaule e' buklurdakä,
e' alà kurdaë wák wëm,
ikirdaë Emanuel.”^c

(s'kiè e' wà kiane chè: “Skëköl tso' se' ta”).

²⁴Mik José t'nekane, etá ie' tö iwé wës Skëköl biyöchökwak tö ie' a iché es. Ie' ulabatséwä María ta. ²⁵Erë alà kam kúr, e' yöki ie'pa kè ñi kànewä. Mik alà kune, etá José tö ikiè méka Jesús.

Wëpa yöule iyi tötkök bëkwö wa esepa de Jesús sauk

2 ¹Jesús kune' ká kiè Belén atë Judea eë. E' kèwö ska' ta wëm eköl kiè Herodes e' dör ká e' blú. Etá wëpa wëlepa datse ká kamië atë diwö tskirke e' kke, e'pa de Jerusalén. Ie'pa dör iyi tötkök bëkwö wa esepa. ²Ie'pa tö ichaké:

—¿Wé alala kune judiowak blúie e'? Sa' tö ibëkwö sü' sa' kaska', e' kuëki sa' de íerö idalöiök.

³Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etá e' tö ie' ena Jerusalén wakpa kos tsiriwékarak taië. ⁴E' kuëki ie' tö sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kiétsä seraä ta ichaké ie'pa a:

—¿Ima a' iché? Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, ¿wé e' kurmi?

⁵Ie'pa tö iutérak:

—Ie' kurdaë Belén atë Judea eë. Skëköl tteköl tö ikitat i' es:

⁶Skëköl tö ichè:

Belén atë Judea, e' wakpa a ye' ichè tö
a' shüa blu' kardakä eköl,
e' tö ye' icha dör Israel aleripa e'pa wëttseräë.
E' kuëki a' ká dör ká bua'ie
wës Judea ká bua'ie malepa tso' es.^d

⁷Mik Herodes tö ttè e' ttsé, etä ie' tö wëpa tö iyi tötkeke bëkwö wa ñe'pa kié akir ijchenowä tö mik ie'pa tö bëkwö e' su'mi, kôs e' ki kâ de. ⁸Ie' tö ie'pa a iché:

—A' yú Belén. Alala e' yuló bua'ie. Mik a' tö ikué, etä ibiyó chó ye' a as ñies ye' mi' idalöiök.

⁹⁻¹⁰Mik blu' tö ttè e' ché one, etä ie'pa míyal. Etä bëkwö su' ie'pa tö ikaska', e' suéne ie'pa tö ñala wa. E' tö ie'pa ttsé'wéne buaé shutë. Wé bëkwö mirwa e' wa ie'pa mi'ke dö wé bëkwö e' wöklö'wéwa ee. Bëkwö e' wöklö'wéwa wé alala e' tso' e' u tsaka. ¹¹E' ukuöki tä ie'pa dewä u a tä ie'pa tö alà ena imi María kué. Ie'pa e' tuléwa kuchë ki tä idalöierakitö. Kalkuöla dérak iwa e' kköyéttsarakitö tä orochka ena i masmas ña'wë ena mirra, ese mérakitö alà a. ¹²E' ukuöki tä ie'pa a iyène kabsuë a tö ie'pa kë minukne Herodes ska'. E' kuëki ie'pa míyalne ikâ ki ñala kuä'ki wa.

José ena María tkashkar míyal Egipto

¹³Wëpa tö iyi tötkeke bëkwö wa e'pa ponemine, e' ukuöki tä José kabsuë tö Skëköl biyöchökwak eköl tö ie' a iché: “Be' e' kóka, María ena ilà klö'ú tä be' tkóshkar Egipto. Blu' Herodes tö alala se yuleraë ttëwa, e' kuëki be' e' tsúat senuk ee dö mik ye' tö be' a iché etä.”

¹⁴Etä ie' tì'nekä e' kéka tä alà ena María klö'wéitö tä e' nañewe imíyal Egipto. ¹⁵Eë ie'pa sené dö mik Herodes blënëwa ekkë. E' tka es as itkò wes Skëköl tö iyë' itteköl wa es. Ie' tö iyë': “Ye' alà tso' Egipto, e' kiéne ye' tö.”

Herodes tö kawö mé ala'rla ttökulur

¹⁶Mik Herodes wä ijchenewä tö wëpa tö iyi tötkeke bëkwö wa, e'pa kë wä ie' ttò dalöiëne', etä e' tö ie' uluwéka tajë. Belén ena kâ tso' ipamik e' a ala'rla wëpa kurke kôs, e'pa ttökulur patké ie' tö sëräq kām ki duas dö böc e' yökü. Wëpa tö iyi tötkeke bëkwö wa e'pa tö bëkwö su' kôs e' ki kâ de, e' yë' ie'pa tö Herodes a. E' wa ie' tö ikéwö yë'ttsä tö duas döketke böc e' ki. E' kuëki ie' tö ala'rla wëpa kurke e' kéwö ulatök, esepa kôs ttökulur patké.

¹⁷Es i yë' Skëköl tteköl kië Jeremías e' tö, e' wä tka. Ie' tö iyë':

¹⁸“Kâ kië Ramá ee ittšëne tö tajë ie'pa iuke aneule kköchöke siarë.

Eë alakölpa dör Raquel aleripa e'pa iuke ila'rla iëitsök.

Ila'rla kôs ttélur, e' kuëki ie'pa kë er pablërta'.”

María ena ilà ena José e' yétsä Egipto biteyalne Israel

¹⁹Blu' Herodes blënëwa, e' ukuöki tä José tso' Egipto, e' kabsuë tö Skëköl biyöchökwak eköl tö ie' a iché: ²⁰“Wëpa éna alà ttakwa, e'pa blërulunetke. E' kuëki be' e' kóka tä María ena ilà klö'ú tä a' yúshkane Israel.”

²¹Etä José e' kéka tä María ena ilà klö'wéitö tä ie'pa biteyalne Israel. ²²Erë mik ie' wä ijchenewä tö Herodes alà kië Arquelao e' tso'ne Judea blúie iyé skéie, etä ie' suane senuk ee. Etä ie' kabsuë tö Skëköl tö ie' a iché: “A' yúshkane Galilea.” E' kuëki ie'pa míyalne Galilea. ²³Mik ie'pa de Galilea, etä ie'pa míyal senuk kâ kië Nazaret ee. E' tka es as i yë' Skëköl ttekölpa tö e' wä tkò wé ichéitö: “Ie' kirdäe Nazaret wak.”

Juan S'wöskuökwak tö s'patté

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

3 ¹E' kéwö ska' ta Juan S'wöskuökwak de Skëköl ttë pakök ká sir poë wé kè yi serku' atë Judea ee. ²Juan tö ie'pa a icheke: “Ì blúie Skëköl tso' e' kéwö dewatke tsinet, e' kueki a' er mane'ú ie' a.”

³Skëköl tö Juan yë' itteköl Isafas wa i' es:

“Ká sir poë wé kè yi serku' taië,
ee yile ttöraë aneule, e' tö icheraë:

‘A' er mane'ú Skëköl datse e' yöki,

e' dör wes ñala yuèsö yësyësë ie' yöki es.’ ”f

Es Isafas tö iyë'at.

⁴Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo e' dör iyiwak kkuölit. Ie' chké dör ditski ena bulali. ⁵Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa de taië ie' ttöke e' ttsök. Ñies ká tso' di' Jordán kkömik, e' wakpa de. ⁶Ì sulu kos wambleke ie'pa tö e' chekekarakitö ta Juan tö iwöskueke Jordán a.

⁷Erë mik Juan tö isuë tö fariseowakpa ena saduceowakpa de taië as ie' tö ie'pa wöskuölor etä ie' tö ie'pa a iché: “‘A' dör s'kitö'ukwakpa suluë wes tkabè es! ¿Yi tö a' a iché tö a' tkömishkar Skëköl tö a' we'ikeraë siarë e' ulä a? ⁸A' senú yësyësë, e' wa iwërwami tö moki a' er mane'wétke Skëköl a. ⁹Kè a' tö ibikeitsök tö a' dör Abraham aleripa, e' è kueki Skëköl kè tö a' we'ikepa. Ye' tö a' a iché tö Skëköl ki ikiane, e' ta ie' tö ák ikkë yuëmi Abraham aleripaie. ¹⁰Ie' dör wes kal bikökwak es. Ie' tso'tke kal ulitane kè wörtä' ese kos bikökök ña'wëwa bö' a. ¹¹Moki ye' tö a' wöskueke di' a iwà kkachoie tö a' er mane'wétke Skëköl a. Erë ye' itöki idatse eköl, e' tö a' ierawä Wiköl Batse'r a ena bö' a. Ie' dör këképa taië ye' tsatä, e' kueki ie' klökkuö è tsëmi e' kè dör ye' siarla e' a. ¹²Ie' tö s'wöpperaë wes iyiwö wöppësö es. Ibua'bua bleraëitö idichakuö a, erë isulusi uyerawäitö bö' kè wöittä'wa e' a.”

Jesús wösune

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Jesús e' yéttsa Galilea demi Jordán di'kka wé Juan tso' ee as e' tö iwöskuö. ¹⁴Kewe ta Juan kè éna ie' wöskuak, ie' tö iché iä:

—Warma be' kawötä ye' wöskuök. ¿Wes be' do ye' ska' as ye' be' wöskuö?

¹⁵Ie' tö iüté:

—Ì dör yësyësë Skëköl wöa, ese kos kawötä wë se' tö es, e' kueki imuatsö es i'ne ta.

Etä Juan tö ie' ttö iüté. ¹⁶Jesús wösune e' e' duékane di' a e' wösha ta ká jai kköbunane ta ie' isuë tö Skëköl Wiköl bitë ie' ki nuböl sù. ¹⁷Etä ttö tsëne datse ká jai a e' tö iché: “Se dör ye' alä dalër taië ye' éna, e' wër buaë shütë ye' wa.”

Bé tö Jesús erkiöwé

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

4 ¹E' ukuöki ta Skëköl Wiköl tö Jesús tsëmi ká sir poë wé kè yi serku' ee as bé tö ie' erkiöü ì sulu wamblök. ²Eë ie' sené döka ká dabom tkëyök (40), kè chkane yës. Ekkë ta ie' dué bli wa. ³Bé debitu ie' ska' ta ichéitö iä:

—Be' dör Skëköl Alà, e'ma ichó ák sekkëpa a tò a' yónú chkeie.

⁴Jesús tò iüté:

—Au. Skëköl yëkkuò tò ichè: 'Kè se' senuk chkè è mik. E' skéie ì kòs cheke Skëköl tò e' mik se' serke.'⁸

⁵E' ukuòkì tã bé wã ie' mítser Jerusalén dör kã batse'r eë tã itsémikaitò Skëköl wé kakkëe e' bata kì ⁶tã ichéitò iã:

—Be' dör Skëköl Alà, e'ma be' e' batróömi dötttsã iski. Skëköl yëkkuò tò ichè:

'Skëköl tò ibiyöchökwakpa patkeraë be' kkönuk.

Ie'pa tò be' klö'werakã iulã a as be' klò kè tërwa ák kì yës.^h
E' kuëkì be' e' batróömi dötttsã iski.

⁷Etã Jesús tò iüté:

—Au. Nies Skëköl yëkkuò tò ichè: 'A' kè kawö tã' Skëköl dör a' Këköl e' wötsiriuk.'ⁱ

⁸E' ukuòkì tã bé tò ie' tsémi kabata kakkëe a, tã eë kã kòs wes kã tköke ekkë, nies íyi bua'buaë tso' iki, ese kkachéitò ie' a sërãã bet. ⁹Ie' tò iché iã:

—Be' e' tkëwã kuchëwö kì ye' wörkì ye' dalöiök Skëkölíe, e' tã ì kòs sué be' tò e' meraëyö be' a.

¹⁰Erë Jesús tò ie' iüté:

—A Satanás, Skëköl yëkkuò tò ichè: 'Skëköl dör a' Këköl, e' è dalöiö a' tò Skëkölíe, ie' è a' a' senú.'^j E' kuëkì be' yúshka.

¹¹Etã bé tò Jesús méat wák mĩa bánet. Tã Skëköl biyöchökwakpa de Jesús ska' ikimuk.

Kanè mène Jesús a e' tsã wéitò Galilea

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹²Mik Jesús wã ijchenewã tò Juan S'wöskuökwak wötëwarakitò s'woto wé a, etã ie' dene Nazaret atë Galilea eë. ¹³Erë kè ie' atë senuk Nazaret. Ie' mĩa senuk Cafarnaúm, e' atë batsöri kiè Galilea e' kkömik. Cafarnaúm atë zabolónwak ena neftalíwak e'pa ké a. ¹⁴Itka es as ì kit Skëköl tteköl Isafas tò yëkkuò kì e' wà tkò es. Ie' tò iyë':

¹⁵“Zabolónwak ena neftalíwak,

e'pa serke di' kiè Jordán e' wışet batsöri kkömik.

Ie'pa serke Galilea wé nies pë' kè dör judiowak esepa serke eë.

¹⁶Ie'pa serke wes se' serke stui a es e' kè wã Skëköl suule.

Ie'pa dör wes s'duulewã es.

Erë eköl doia, e' tò ie'pa er ñi'weraë Skëköl ttè wa

wes kã olo tò kã ñiwe es.”^k

Es Isafas tò iyë'at.

¹⁷E' ukuòkì tã Jesús tò s'pattémitke tã ichéitò: “Ì blúie Skëköl tso' e' këwö dewatke tsinet, e' kuëkì a' er mane'ü ie' a.”

Jesús tò nima klö'ukwakpa döka tkël e'pa kié ittökatapaie

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Jesús shkörämi batsöri kié Galilea e' kkömik, eë ie' tò wëpa sué böi nî ëlpa. Eköl kié Simón, e' kié nîes Pedro. Iëköl kié Andrés. Ie'pa kanè dör nima klö'uk. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie. ¹⁹ Ie' tò ie'pa a iché:

—A' shkó ye' ta. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

²⁰ E' bet ta ie'pa tò ikla' tuléat ta imíyal ie' ta.

²¹ E' wí'kie ie' tò wëpa skà sué böi nî ëlpa kié Santiago ena Juan, e'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulur kanò a iyé ta kla' wöyuök, ie'pa kiémi ie' tò e' ta. ²² E' wösha ta ie'pa tò ikanò ena iyé méat ta imíyal ie' ta.

Jesús tò s'wöbla'wé taië

(Lucas 6.17-19)

²³ Jesús shké Galilea kos a s'wöbla'uk judiowak nî dapa'wo wé kos a. Ì blúie Skëköl tso', e' tté buaë pakekeitö, nîes s'duöke kos, ì dalërke s'mik kos, ese bua'wekeitö. ²⁴ Ie' tté bunekä Siria kos a. E' kueki pë' wä taië iyamipa duöke dué daklilíe wä ese debitu ie' ska'. Wëlepa a aknama tso', wëlepa siwä arke iröirö, wëlepa kraulewä, esepa kos bua'wéneitö.

²⁵ Eta pë' datse Galilea, Decápolis, Jerusalén, Judea ena ká ate Jordán wíshet, e'pa mi'ke taië ie' ta.

Jesús tò ittökatapa wöbla'wé kabata a

5 ¹ Mik Jesús tò isué tò pë' dapane taië, eta ie' mía kabata tukir ki ta eë ie' e' tkëser ta ittökatapa de ie' ska'. ² Ie' tò ie'pa wöbla'wémitke tté i' wa:

Ì wër buaë Skëköl wa

(Lucas 6.20-23)

³ “Wépa morke Skëköl è mik, esepa tso' ì blúie ie' tso' e' a, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁴ “Wépa eriarke siarë, esepa er pablërdaë, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁵ “Wépa e' wöökewa diöshet, esepa a ká i' merdaë, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁶ “Wépa tò sene yësyësë ese kos ieitseke chkè ena di'yè tsata, esepa ulä a iwä döraë, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁷ “Wépa tò s'malepa sueke er siarë wa, esepa sueraë Skëköl tò er siarë wa, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁸ “Wépa er maneneë, esepa tò Skëköl sueraë, e' kueki ayëcha buaë esepa.

⁹ “Wépa tò s'er bua'wekene nî ki, esepa kieraë Skëköl tò ila'r, e' kueki ayëcha buaë esepa.

¹⁰ “Wépa weirke iserke yësyësë e' kueki, esepa tso' ì blúie Skëköl tso' e' a, e' kueki ayëcha buaë esepa.

¹¹ “Ayëcha buaë mik pë' tò a' cheke suluë, a' we'ikeke, a' kkateke kachè wa ye' dalërmik. ¹² Ká jai a ì buaë merdaë a' a iskéie, e' kueki mik ese tköke a' ta, eta a' ttsë'nú buaë kanëë. Es nîes Skëköl ttekölpa bak a' yöki kewe e'pa weine.

A' dör wēs dayē katanoie es

(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

¹³ “A' dör wēs dayē es ká i' wakpa a. Erē dayē kē kke tǎ'ia, e' tǎ kē ibuarpaiane. Kē iia̱ iē bua' tǎ ikeukemi ñalǎ kǐ tǎ pē' dakòlor iki.

A' dör wēs bö'wō es

¹⁴ “A' dör wēs bö'wō es ká i' wakpa a. U tso' taijē kabata kǐ, e' kē blēnukwǎ, e' wēne kamiē. ¹⁵ Kē yi tō bö'wō tskepaka tǎ ibléwaitō ò ipatkéwaitō kalkuō dikǐa. E' skéie itkekekaitō kákke sulitane tso' u a esepa wō a kǎ ñi'woie. ¹⁶ Es ñies a' senú buaē yēsýēsē sulitane wörkǐ as e' saù ie'pa tō tǎ a' Yé tso' kǎ jai a e' kǐkarka.

Ttē dalöiēno kit Moisés tō e' ché Jesús tō

¹⁷ “Kē a' tō ibikeitsök tō ye' dē'bitu ì kit Moisés ena Skēköl ttekölpa tō yēkkuō kǐ, e' wöshtökwa. E' skéie ye' dē'bitu as iwǎ tkò wēs itso' kitule es. ¹⁸ Moki ye' tō a' a ichē tō ttē e' kē watēpattsǎ etkla wē'ia kam kǎ jai ena kǎ i' erwa e' yōkǐ; ttē e' kōs wǎ tkōraē. ¹⁹ E' kuekǐ yi tō ttē e' wele dalōsewēkewa, erē ttē tsir idir, ena o'ka wōbla'wekeitō idalōseukwǎ, ese dōraē s'ēsela imalepa blúie Skēköl tso' esepa dikǐa. Erē yi tō ttē e' dalöieke ena o'ka wōbla'wekeitō idalöiök, ese dōraē kēkē taijē imalepa blúie Skēköl tso' esepa tsata. ²⁰ E' kuekǐ ye' tō a' a ichē tō a' kē sēr yēsýēsē tkòkǎ s'wōbla'uk ttē dalöiēno wa wakpa ena fariseowakpa tsata, e' tǎ a' kē dōpa ì blúie Skēköl tso' e' a.

S'ulurke ñi kǐ ese ché Jesús tō

(*Lucas 12.57-59*)

²¹ “A' wǎ ittseüle tō iyēnebak kǎ iaiǎē a' yēpa a: ‘Kē a' kawō tǎ s'ttökwa,’ ñies ‘Yi tō s'ttéwa, ese wák kichatērdäē.’ ²² Erē ye' tō a' a ichē tō yi uluneka iyami kǐ, ese kichatērdäē. E' kǐie tǎ yi tō iyami ché suluē, ese kichatērdäē. Ñies yi tō iyami kichatēttsǎ, ese kǐ inuí tso' taijē tō ipatkerami bö' kē a.

²³ “E' kuekǐ a' wǎ ilē mí mè ka' tso' íyi moka Skēköl a e' kǐ tǎ eē a' éna ianewa tō a' yami wele wǎ ilē ttē tso' a' kǐ, ²⁴ e' tǎ ì mí a' wǎ mè e' múat eē, kē imar. A' yú a' yami er bua'ukne a' kǐ. E' ukuökǐ tǎ a' yúne ì meke a' tō e' mú.

²⁵ “Yile wǎ a' mí kkatē s'shuló wé a, e' tǎ mik a' dami ñalǎ kǐ ie' tǎ, etǎ ishuló ie' tǎ as ie' kē tō a' müttsǎ s'shulökwak ulǎ a. A' kē tō iwē es, e' tǎ s'shulökwak tō a' merattsǎ s'shkēkipa ulǎ a tǎ esepa tō a' wōterawǎ s'wōto wé a. ²⁶ Moki ye' tō a' a ichē tō a' kē dōpattsǎ dō mik a' tō inuí patuéttsǎ s'eraa etǎ.

S'senewabak dalōsewēwǎ ese ché Jesús tō

²⁷ “A' wǎ ittseüle tō iyēnebak: ‘Kē a' kawō tǎ s'senewabak dalōseukwǎ.’ ²⁸ Erē ye' tō a' a ichē tō yi tō o'ka alaköl suē tǎ ikkechéitō, e' tǎ e' wa isenewabak dalōsewēwaitō ier a.

²⁹ “E' kuekǐ a' wōbla bua'kka tō a' keke ì sulu wamblök, e' tǎ iyóttǎ kóumi bánet. A' yese alē kéu a' tō, e' dör bua'ie a' uyēwǎ bö' kē a wa'ñe e' tsata. ³⁰ A' ulǎ bua'kka tō a' keke ì sulu wamblök, e' tǎ itóó uyómi bánet. A' yese alē kéu a' tō, e' dör bua'ie a' uyēwǎ bö' kē a wa'ñe e' tsata.

Se' nì òwa ese ché Jesús tò*(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*

³¹ “Ñies iyënebák: ‘Wëm tò itayë éwa, ese wák kawõtá nì owa yëkkuò muk iá.’ ³² Erë ye' tò a' a' ichè tò wëm tò itayë éwa, kè dör itayë trër kuekì, e' tã e' wa ese tò itayë wömëttsami isenewabak dalöseukwa' Ñies wëm wele senéwa tayë ese tã, e' wa e' tò tayë senewabak dalösewéwa.

S'ttè mè nì a Skëköl wörkì ese ché Jesús tò

³³ “Ñies a' wã ittsëule tò iyënebák ká iaiäe a' yépa a: ‘A' ttè mé Skëköl wörkì, etã e' wã uk a' kawõtá mokië.’ ³⁴ Erë ye' tò a' a' ichè tò kè a' kawõ tã' ttè muk nì a' ká jai wa, e' dör wë Skëköl tkër s'blúie e' kuekì. ³⁵ Kè a' kawõ tã' ttè muk nì a' ká i' wa, e' dör Skëköl klò tkokaie e' kuekì. Kè a' kawõ tã' ttè muk nì a' Jerusalén wa, e' dör Skëköl dör s'blú, e' ké, e' kuekì. ³⁶ Ñies a' wakpa kè a' tsà è manenuk saruru ö dalolo, e' kuekì a' kè kawõ tã' ttè muk nì a' i' es: “Ì chéyö e' kè yëne, e' tã ye' wökir tóö.” ³⁷ E' kuekì mik a' ttè meke nì a, tã a' tò icheke, “tó”, etã e' dör tó; mik a' tò icheke, “au”, etã e' dör au. A' tò ì skà chéne bänet, e' tã e' dör suluë.

Se' e' tsatkò s'sulusipa yökì ese ché Jesús tò*(Lucas 6.29-30)*

³⁸ “A' wã ittsëule tò iyënebák: ‘Yi tò o'ka wöbla tskéwa, ese wák kawõtá wöbla ské tskéwa. Yi tò o'ka kà péwa, ese wák kawõtá kà ské péwa.’ ³⁹ Erë ye' tò a' a' ichè tò kè a' e' tsatkòk pë' sulusipa yökì. E' skéie yi tò a' ppé a' aswö bua'kka kì, e' tã a' aswö etta mú iã ppè. ⁴⁰ Yi tò a' kkaté s'shulökwakpa wörkì a' paio kiane ikì e' kuekì, e' tã a' paio mú iã, ñies a' paio kikké mú iã. ⁴¹ Yi tò a' kè idali tsukmi kësik wa dò kilómetro et^m, e' tã ikì tsúmi dò kilómetro böt. ⁴² Yi tò a' a' ilè kak kié, e' tã imú iã. Ñies yi tò a' a' fyi kié peitule, e' tã ipeitó iã.

S'bolökpa ché Jesús tò*(Lucas 6.27-28,32-36)*

⁴³ “Ñies a' wã ittsëule tò iyënebák: ‘S'yamipa dalëritsó erë s'bolökpa saú sulu.’ ⁴⁴ Erë ye' tò a' a' ichè: A' bolökpa dalëritsó. Wépa tò a' we'ikeke, esepa kì ikió S'yé a' tò ikimú. ⁴⁵ A' tò iweke es, e' tã e' wa a' tso' ikkachök tò mokì a' dör a' Yé tso' ká jai a' e' ala'r. Ie' tò dība patkeke s'ser buaë ena s'ser sulu esepa kì. Ñies ie' tò kalì patkeke s'ser yësyësë ena s'ser sulu esepa kì. ⁴⁶ Wépa tò a' dalëritseke esepa è ské dalëritseke a' tò, e' tã ¿wes Skëköl tò ì buaë mèmì a' a' iskéie? Ñies inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a' e'pa tò iweke es. ⁴⁷ A' tò a' yamipa è shkëweke, e' tã ¿ì buaë weke a' tò s'sulusipa tsata? Ñies pë' kè tò Skëköl dalöie esepa tò iweke es. ⁴⁸ A' senú buaë yësyësë wes Skëköl dör S'yé tso' ká jai a' e' ser buaë yësyësë es.

1 5.32 itayë wömëttsami...e' dalöseukwa: Ttè i' wã armi se' éna ñies i' es: “e' tã ie' tso' itayë sauk wes alaköl trërta' es. m 5.41 E' kèwö skà tã Roma ñippökwa wã kawõ tã' judiowak kòk idali tsukmi dò kilómetro etk.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wës se' ké s'siarëpa kımuk

6 ¹“A' e' kkö'nú! Mik a' tò ì buaë weke s'kimoie, etä kè iwar sulitane wörki as ie'pa tò a' kkeòka. A' tò iwé es, e' ta Skéköl dör S'yé tso' ká jaì a, e' kè tò ì mepa a' a' iskéie.

²“E' kueki mik a' tò s'siarëpa kimeke, etä kè e' tté pparakä sulitane kukua wës e' ökwakpa es. Ie'pa tò iweke ie'pa nì dapa'wo wé a' ena ñala wa as sulitane tò ie'pa kkeòka. Moki ye' tò a' a' ichè tò pè' tò ie'pa kkeekëka e' è dör ie'pa icha ské. ³Erë mik a' tò s'siarëpa kimeke, etä a' tò iü bèrë, kè ichar yi a. ⁴Es Skéköl tò ì kos tso' blëule ese sueke, e' tò ì buaë meraë a' a' iskéie.

Jesús tò s'wöbla'wé tò wës se' ké ttök S'yé ta

(Lucas 11.2-4)

⁵“Mik a' ttöke S'yé ta, etä kè a' ttök sulitane wörki wës e' ökwakpa es. Sulu ie'pa wöbatsö e' duöksr ttök S'yé ta ie'pa nì dapa'wo wé a' ena wé pè' daparke taië ká áie ese ska' as ikkearkä. Moki yö ichè a' a' tò ie'pa icha ské detke iulä a' saraq. ⁶Erë mik a' ttöke S'yé ta, etä a' yúwa a' úshu a, ukkö wötówa eë a' ttö Skéköl dör a' Yé e' ta bèrë. A' tò iweke es, e' ta Skéköl tò ì kos tso' blëule ese sueke, e' tò ì buaë meraë a' a' iskéie.

⁷“Nies mik a' ttöke S'yé ta, etä kè a' ttök wës pè' kè tò ie' dalöië e'pa ttöke ie'pa këkölpä ta es. Ie'pa ttöke tté etkè wa taië batsië kè wà ta'. Ie'pa tò ibikeitseke tò ikëkölpä tò ie'pa ttö ttsèmi ie'pa tté taië e' kueki. ⁸Kè a' tò iuk wës ie'pa es. Ì kiane a' ki e' jcher Skéköl wa kam a' tò ie' a' ikiö e' yöki. ⁹A' ttö ie' ta' i' es:

'A Sa' Yé tso' ká jaì a,
as be' dalöiö sa' tò ì ulitane tsata.

¹⁰As be' dò sa' blúie da'áie.
Ì kiane be' ki as e' or ká i' ki
wës iorke ká jaì a es.

¹¹Chkè kiane sa' ki i'ñe sènoie e' mú sa' a.

¹²Sa' nuì olo'yó sa' ki
wës sa' tò s'malepa ki inuì olo'yeke es.

¹³Kè sa' marttsa tò ì sulu tò sa' erkiöü,
e' skéie sa' tsatkó yi dör sulu ichók" e' yöki.'

¹⁴“S'malepa nuì olo'yeke a' tò ie'pa ki, e' ta nies S'yé tso' ká jaì a, e' tò a' nuì olo'yeraë a' ki. ¹⁵Erë a' kè tò s'malepa ki inuì olo'yé, e' ta S'yé kè tò a' nuì olo'yepa a' ki.

Jesús s'wöbla'wé tò wës se' ké batsök

¹⁶“Mik a' batsöke Skéköl a, etä kè a' e' ök siarë wës e' ökwakpa es. Ie'pa e' öke siarëla as s'malepa tò isaü ta ikkeökarakitö ibatsökerak e' kueki. Moki ye' tò a' a' ichè tò ie'pa icha ské detke ie'pa ulä a. ¹⁷Erë mik a' batsöke, etä a' wösüöö, a' tsaiklöö, ¹⁸as s'malepa kè tò isaü tò a' tso' batsök. S'yé kè wërta'

e' tò fyi ulitane tso' blëule e' sueke. A' batsó ie' è wõa tạ ie' tò iské meraë a' a buaë.

fyi bua'bua bló ká jai a

(Lucas 12.33-34)

19-21 “Wé a' fyi bua'bua tso' blëule eë a' er me'rie. E' kuëkí kè a' tò fyi bua'bua blök ká i' kí. Ká i' kí powak se' fyi sulu'wëkewa, ñies akblökwakpa tò iekibleke. E' skéie, a' fyi bua'bua e' bló ká jai a. Eë powak kè dòpa fyi sulu'ukwá ñies akblökwakpa kè dòpa fyi ekiblök.

S'wöbla buaë ena s'wöbla suluë

(Lucas 11.34-36)

22 “S'wöbla dör wes bö'wö es s'chkà kòs a. E' kuëkí s'wöbla dör buaë, e' tạ se' chkà kòs e' a ká olo tạ' buaë. E' dör wes se' er dör buaë es, i kòs dör buaë yësyësë ese kí se' er me'rie. 23 Erë s'wöbla kè dör bua', e' tạ s'chkà kòs e' tso' stui a. E' dör wes se' er suluë es, i sulu kòs ese kí se' er me'rie. Erë se' er buaë e' míane suluë stuiie, e' tạ e' dör suluë ichökke.

çYi dör a' wökir?

(Lucas 16.13)

24 “Wé klöulewá kanè mésoie, ese kawöta iwökir è ttò dalöiök. Ie' wökirpa chópa bö, e'ma ie' kawöta eköl è dalöiök ena iëköl watöktş. Es a' kè a er menukwá Skëköl kí ena inuköl kí ñita.

Kè a' tkinuk i kí

(Lucas 12.22-31)

25 “E' kuëkí ye' tò a' a ichè: Ì kiane a' kí sènoie chkeie, di'ie, datsi'ie ñie, ese kòs kè kí a' tkinuk. S'tso' ttsë'ka e' kè dör chkök ème, ñies s'chkà kè dör datsi' è ioie. 26 Dù saü a' tò. Ie'pa kè tò i kuatketá' i wöshetá', ie'pa kè tò chké bletá', erë S'yé tso' ká jai a e' tò ie'pa tieke. Ie' éna a' dalër taië dù kòs tsata. 27 A' tkirke taië e' kí, e' kè tò a' a kawö kí mepa sènoie ekuölö è.

28 “ç'ì kuëkí a' tkirke datsi' kí? Ma'ma wörkua bua'buaala ese saü wes italar, kè kanëblöta', kè datsi' yuetá'. 29 Erë blu' bak kiè Salomón, e' wá fyi ulitane bua'buaë bak taië, erë ye' tò a' a ichè tò ie' datsi' bua'bua kè wër buaë wes ma'ma wër es. 30 Kákö suésö i'ñe, bule tạ ñanewa, erë Skëköl tò ikitkeke buaala iwörkua wa. Ie' tò kákö kitkeke es, ie' yita ie' tò a' kianeia erblök buaë ie' mik, esepa paieraë! 31 E' kuëkí kè a' tkinuk. Kè a' e' chakök, ‘ç'ì ñemi sa' tò?’ ö ‘ç'ì yëmi sa' tò?’ ö ‘ç'ì wa sa' e' paiömi?’ 32 Pë' kè tò Skëköl dalöië esepa tkirke taië fyi kòs ekké kí. Erë i kòs kiane a' kí e' jchertke a' Yé tso' ká jai a e' wá. 33 E' kuëkí i kòs blúie ie' tso' ena i dör yësyësë ie' a' ese kí a' er múwá kewe. A' tò iweke es, e' tạ ñies fyi ñëkké kòs döraë a' ulà a. 34 Diwö bit ekké fyi tso' kí tkine e' dör wë' se' a. Bulebö k se' tkirmi i tkömi eë e' kí, e' kuëkí kè a' tkinuk iki i' tạ.

Kè a' tò s'kichatök

(Lucas 6.37-38, 41-42)

7 1-2 “Ttè wa a' tò s'malepa kichaté e' è wa Skëköl tò a' kichateraë. Wes a' tò s'malepa weke e' sù a' weraë Skëköl tò. E' kuëkí kè a' s'kichatök as

Skëköl kè tò a' kichatò. ³Kaltak jchela tsir tso' a' yami wöbla a, e' sué a' tò, erë jì kuëki kaltak bërie tso' a' wák wöbla a, e' kè sune a' wa? ⁴¿Wes a' tò ichèmi a' yami a: 'súyö be' wöbla a kaltak jchela tsir tso' e' yèttsa'? Erë kaltak bërie tso' a' wöbla a, ¿e' kè sune a' wa? ⁵¡A' e' öke suluë! Kaltak bërie tso' a' wöbla a e' yóttsa kewe, es a' yami wöbla a kaltak jchela tsir tso' e' wërmi a' a' buaë yèttsa.

⁶“Í dör batse'r ese kè tularittsa chichi a dö' ie'pa bitüne a' jchöklor. Nies a' íyi bua'bua°, ese kè tularittsa köchi a, ie'pa tò inàteraë ikla'tska wa.

Ì kiane a' kì, ese kió Skëköl a

(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷⁻⁸“Wépa tò íyi kieke Skëköl a, esepa a imeraë ie' tò; wépa tò íyi yuleke ie' ska' esepa tò ikueraë; wépa tò ie' chakeke, esepa kierawa ie' tò weshkë. E' kuëki ì kiane a' kì e' kió ie' a, età ie' tò a' a imeraë; e' yuló ie' ska', età a' tò ikueraë; ie' chakó, età ie' tò a' kierawa weshkë.

⁹“Kè a' wéne tò ák mepa ilà a pan kiéitò e' skéie. ¹⁰Nies kè a' tò tkabè mepa a' alà a nima kiéitò e' skéie. ¹¹A' dör pè' suluë erë e' tò íyi buaë meke a' alà a. ¡E' yitā buaë S'yé tso' ká jaì a, e' tò íyi buaë meraë yi tò ie' a' ikieke ese a'!

¹²“A' senú s'malepa tā wes a' kì ikiane tò ie'pa ser a' tā es. Ttè e' a' ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuò kì e' kos wöiëulewa. E' kuëki a' senú es.

Sene michoë wëkkö e' dör tsir

(Lucas 13.24)

¹³“Sene michoë e' wëkkö dör tsir, e' a' a' shkówa. S'weir micho e' ñalé ena iwëkkö dör shoë; taië s'mi'ke iki. ¹⁴Erë sene michoë e' wëkkö dör tsir ena ñalé kì darërëë shka', wépa tò ikué esepa kè dör taië.

Kal buaë ena kal suluë

(Lucas 6.43-44)

¹⁵“A' e' kkö'nú kachökwakpa e' chò tò ie'pa dör Skëköl ttekölpa esepa yöki. Ie'pa e' ò tò ie'pa dör buaë wes obeja urula es, erë ie'pa er suluë wes iyiwak sulusi es. ¹⁶Wes ie'pa e' wamblöke, e' wa a' tò isuerawa pè' wése idir. ¿Wé a' wa isuule tò uwawö ö higowö e' shteta'sö dika' kicha mik? ¹⁷Kal buaë kos ese wö dör buaë, erë kal sulusi kos ese wö dör suluë. ¹⁸Kal bua'bua kè wörtā' kalwö sulusiie. Nies kal sulusi kè wörtā' kalwö bua'buaie. ¹⁹Kal kos kè wör buaë, ese bikeeke tā ñā'wëkewa bö' a. ²⁰Es a' tò kachökwakpa suerawa wes ie'pa e' wamblö e' wa.

Jesús tò icheraë 'kè ye' wā a' sñule'

(Lucas 13.25-27)

²¹“Wépa tò ye' a' icheke: 'A Skëkëpa, a Skëkëpa', kè esepa döpaḡa seraā ì blúie Skëköl tso' e' a. Erë wépa serke wes ye' Yé tso' ká jaì a e' kì ikiane es, esepa è dörawa. ²²Aishkuò tā mik a' wöchakirketke a' nui kì e' këwö de, età taië ie'pa tò ye' a' icheraë i' es: 'A Skëkëpa, be' ttò wa sa' ut Skëköl ttekölle, be' ttò wa sa' tò aknama uya'lur, be' ttò wa ì kè or yi a ese o' sa' tò taië.' ²³Erë ye'

tö ie'pa iüteraë: 'Kë ye' wä a' suule yës. A' e' wamblö suluë. ¡A' yúshka bānet ye' yōki!'

U yuōkwak bōl

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴“E' kuēki yi tö ye' ttō tśé tā iwā iüteke, ese dör wēs wēm eköl tö u yué es. E' tö u chki töbié iśkië ká dör ák è ese a. ²⁵Kalı yēne taië, di' pone taië, sērke tka taië, e' kōs tēne u e' mik, erē u kē ānerō, ichki tuluulewā ák a e' kuēki. ²⁶Erē yi tö ye' ttō tśé, erē kē iwā iüteku', ese dör wēs wēm eköl kē kabietsōta' es. E' tö u yué tśa'wō a tā chki ate jalëjalë. ²⁷Kalı yēne taië, di' pone taië, sērke tka taië, e' kōs tēne u e' mik tā ānerō iśki tā kē i tā'ia iwā.”

²⁸Mik Jesús tté one tā wēs ie' tö s'wōbla'weke e' tö sulitane tkiwēwā. ²⁹Ie' tö ie'pa wōbla'weke ttē moki, diché tā taië, ese wa. E' kē dör wēs s'wōbla'uk ttē dalöiēno wa wakpa s'wōbla'weke es. E' kuēki ie'pa wōkranewā ittśök.

Wēm eköl kiri'weke lepra tö e' bua'wē Jesús tö

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

8 ¹Mik Jesús biteatkene kabata a, etā taië pē' dami ie' itōki; ²e' shuā wēm debitu eköl ie' ska' kiri'weke lepra^p tö. Ie' e' tkéwā kuchē ki Jesús wōrki tā ichéitō:

—A kēkēpa, be' ki ikiane, e' tā be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

³Jesús tö ikéwā ulā wa tā ichéitō ia:

—Tō, ye' ki ikiane. Be' dene batse'r.

E' wōshā tā ie' buanene, kē ki lepra ku'ia. ⁴Jesús tö iché ie' a:

—Itśō, kē ichar yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. I muk Moisés tö a' ka' e' batse'wōie, e' tsūmi mē Skēkōl a iwā kkachoie tö be' buanene.

Kanē méso eköl bua'wēne Jesús tö

(Lucas 7.1-10; Juan 4.43-54)

⁵Mik Jesús de Cafarnaúm, etā Roma ñippōkwakpa dōkā cien ese wōkir de eköl ie' ska' kōchök, ⁶tā ichéitō ia:

—A kēkēpa, ye' kanē méso duladula eköl kirinewā taië. Ie' me'r u a ka' ki pa dalërke taië kranewā.

⁷Jesús tö iüté:

—Ye' mí ibua'ukne.

⁸Ñippōkwakpa wōkir tö iüté:

—A kēkēpa, be' dōwā ye' u a e' kē dör ye' sjarla e' a. Erē ikéwō è mú tā ye' kanē méso buardane. ⁹Ye' wōkirpa tā, e'pa ttō iütök ye' kawōtā. Ñies ye' dör ñippōkwakpa taië e'pa wōkir, ie'pa kawōtā ye' ttō iütök. Mik ye' tö eköl a icheke: 'Be' yú, tā imí. Eköl a ye' tö icheke: 'Be' dou, tā ide. Ñies ye' tö icheke ye' kanē méso a: 'Íyi ú' tā iwéitō. Ye' iklō'wé tö be' wā kawō tā' íyi ulitane tsata, e' kuēki ye' wā ijcher tö be' tö ikéwō mé, e' tā ye' kanē méso buardane.

¹⁰Mik Jesús tö e' tśé tā e' tö ie' tkiwēwā. Ichéitō pē' dami ie' itōki e'pa a:

p 8.2 Lepra: E' dör dué s'méwöie ese. Judiowak tö iklō'wé tö dué e' tö yi tteke ese dör ñā. Esepa batsekettsā bānet kē a kawō tā' senuk pē' malepa shuā. Ñies ie'pa kē a kawō tā' shkōkwā Skēkōl wé a.

—Mokì ye' ichè a' a tò Israel aleripa kòs shuà kè ye' wà yi kùne erblòk ye' mik wès wèm i' es. ¹¹Ye' tò a' a ichè tò mik ì blúie Skèkòl tso' e' kéwò de da'aie, età pè' kè dör judiowak tso' ká wa'ñe, esepa döraë taijè e' tkòkser chkòk se' yépa bak kiè Abraham ena Isaac ena Jacob e'pa ta. ¹²Erë warma wépa e' tulòkeser ee esepa uyardattsa bánet stui ké a. Eë ie'pa iuraë siarë ikà yilitdawa weine kueki.

¹³Età Jesús tò iché ñippòkwakpa wòkir a:

—Be' yú u a ta itkòraë wès be' erblé ye' mik es.

E' wòshà ta ikanè méso buanene.

Jesús tò Pedro yàk bua'wéne

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴Jesús mía Pedro u a ta ie' isué tò Pedro yàk me'r kà ki kiri'weke duè dalölò tò. ¹⁵Ie' tò iké iulà ki ta duè dalölò tò iéwa ta ie' e' kéka ta ilè yuléitò ie' a ñè.

Jesús tò s'duòke taijè esepa bua'wéne

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶Ká tuirketke ta taijè ie'pa wà pè' a aknama tso' esepa debitu Jesús ska'. Ittò è wa ie' tò wimblupa ñè trè'wéyal seraä. Nies s'kirirke e'pa bua'wéneitò seraä. ¹⁷E' tka es as ì yè'at Skèkòl ttekòl kiè Isafas e' tò, e' wà tkò. Ie' iyè':

“Se' duè kòs e' yéttsà ie' tò se' ki,

Se' weirke kòs e' mítser ie' wà se' yòki bánet.”^q

Wépa bøl e' yuak Jesús ttòkatapaie

(Lucas 9.57-62)

¹⁸Mik Jesús tò isué tò pè' dapanekà taijè ipamik, età ie' tò iché ittòkatapa a: “Mishka batsòri wìshet.” ¹⁹Età s'wòbla'ukwak ttè dalöiëno wa ekòl de ie' ska' ta ichéitò iä:

—A S'wòbla'ukwak, ye' shkak be' ta be' ttòkataie ká wa'ñe wé be' mîrö ee.

²⁰Jesús tò iüté:

—Bakli' u ta' ñies dúla u ta', erë ye' dör S'ditsö Alà e' kè wà u ta' sènoie.

²¹Età wèm skà dör ie' klé ekòl e' tò ie' a iché:

—A kèkèpa, kawö mú ña, mik ye' yé blènewà ta inú wötökwa, e' ukuöki ye' mi'ke be' ta.

²²Jesús tò iüté:

—I' ta be' shkó ye' ta. Wépa dör wès s'duulewà es Skèkòl wöä, as esepa tò iyamipa nu blò.

Sèrkè wöklö'wé Jesús tò

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³Età Jesús e' iéka kanò a ittòkatapa ta ta imíyal batsòri ki. ²⁴Ie'pa mirwàia e' shuà siwà' batsineka taijè tò di' uyéka taijè ta kanò a di' iènekami. Erë ie' kapòme'r. ²⁵Età ittòkatapa de ie' ska' ta it'i'wéka ta ichéitörak iä:

—¡A Skèkèpa, se' tsatkó! ¡Se' duölurmi!

²⁶Ie' tò ie'pa iüté:

—ǰl̥ kuɛkɪ a' suane sɛkkɛ? Wɛsua a' kɛ ɛrblɔku' ye' mik bua'ie.

Et̥a ie' e' kɛk̥a t̥a siw̥a' ena di' yɔli uñɛitɔ t̥a iwɔklɔnew̥a m̥ɔne alamiɛ.
²⁷ Ie'pa tkinew̥a taijɛ t̥a iñi chakɛk̥a:

—ǰYi dɔr wɛm wɪ? ǰE' t̥tɔ dalɔieke siw̥a' tɔ ena di' tɔ!

Jesús tɔ wɛpa bɔl a aknama tso' e'pa bua'wɛ

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Mik Jesús demi batsɔri wɪshɛt̥ k̥a kiɛ Gadara eɛ t̥a wɛpa bɔl a aknama tso', e'pa e' yɛtts̥a pɔ kɛ a de ie' ska'. Ie'pa e' wamblɔrak suluɛ e' kuɛkɪ kɛ yɪ shkɔt̥a' ñal̥a e' wa. ²⁹ Ie'pa tɔ ichɛmi ɔneule:

—Be' dɔr Skɛkɔl Al̥a. ǰIɔk be' de sa' tsiriuk? ǰBe' debitu sa' we'ikɔk k̥am sa' kɛwɔ dɔ e' yɔkɪ?

³⁰ Eɛ tsɪnet kɔchi iɛtɛr taijɛ chkɔk. ³¹ Aknamapa tso' taijɛ e'pa kkɔché Jesús a:

—Be' tɔ sa' uyeketts̥a, e' t̥a k̥awɔ m̥u sa' a e' tiukw̥a kɔchi tso' taijɛ jaɪ a.

³² Ie' tɔ ichɛ ie'pa a:

—A' yúshka eɛ.

Et̥a aknamapa kɔs e' yɛlur wɛpa a t̥a e' tiɛlur kɔchi a. E' bet t̥a kɔchi kɔs ponek̥a t̥unemirak k̥a spɛ mik brutolonemi batsɔri a t̥a eɛ iduolur.

³³ Kɔchi kkɔ'nukwakpa tkayalmi. Mik ie'pa de k̥a kibi kɪ, et̥a ie'pa tɔ i kɔs tka wɛpa a aknamapa bak e'pa t̥a, e' t̥tɛ ppɛk̥a. ³⁴ Et̥a k̥a e' wakpa kɔs m̥ɔa Jesús ska'. Mik ie'pa de, et̥a ie'pa kkɔché ie' a: “Be' e' yɔtts̥a sa' k̥a a.”

Jesús tɔ wɛm ekɔl kraulew̥a e' bua'wɛne

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

9 ¹ E' ukuɔkɪ t̥a Jesús e' iɛk̥a kanɔ a t̥a im̥ɔne itɔ wa demi Cafarnaúm wɛ ie' serke eɛ. ² Et̥a eɛ ie'pa w̥a wɛm kraulew̥a ekɔl m̥ɪtsɛr Jesús ska' k̥a'la kɪ. Mik Jesús tɔ isuɛ tɔ mokɪ ie'pa ɛrblɛ ie' mik, et̥a ie' tɔ ichɛ wɛm kirirke e' a:

—A yami, be' ɛr kuú, i sulu kɔs wamblɛbɔ, e' nuɪ olone be' kɪ.

³ Et̥a s'wɔbla'uk t̥tɛ dalɔiɛno wa wakpa wɛlepa tɔ ibikeitseke: “ǰ chɛ ie' tɔ e' wa ie' tso' Skɛkɔl chɔk suluɛ.” ⁴ Erɛ i bikeitsɔk ie'pa tso' e' suɛw̥a Jesús tɔ bet. E' kuɛkɪ ie' tɔ ie'pa a ichakɛ:

—ǰl̥ kuɛkɪ a' tso' fyi sulu bikeitsɔk? ⁵ Ye' tɔ wɛm i' bua'wɛmine ɔs ishkɔne, e' t̥a ǰwɛs a' tɔ iklɔ'wɛmi tɔ ye' kɛ a inuɪ olonuk iki? ⁶ Ye' dɔr S'ditsɔ Al̥a, sú e' tɔ a a ikkachɛ tɔ ye' w̥a k̥awɔ t̥a k̥a i' a nuɪ olo'yoie.

Et̥a ie' tɔ ichɛ wɛm kraulew̥a e' a:

—Be' e' kɔk̥a, be' k̥a'la kɔk̥a t̥a be' yúne be' u a.

⁷ Et̥a ie' e' kɛk̥a t̥a im̥ɔne iu a. ⁸ Mik e' suɛ pɛ' tso' eɛ e'pa tɔ, et̥a ie'pa suane taijɛ. Ie'pa tɔ isuɛ tɔ Skɛkɔl tɔ dichɛ taijɛ mé s'ditsɔ ekɔl a, e' kuɛkɪ ie'pa tɔ Skɛkɔl kɪkɛk̥a taijɛ.

Jesús tɔ Mateo kiɛ ittɔkataie

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹ E' ukuɔkɪ t̥a Jesús e' yɛtts̥a t̥a im̥ɔa, e' tɔ wɛm suɛ ekɔl kiɛ Mateo, e' dɔr inukɔl shtɔkwak Roma wɔkirpa a. Ie' tkɛr ikaneblɔke e' wɛ a. T̥a Jesús tɔ ie' a ichɛ:

—Be' shkó ye' tã ye' ttókataie.

Eta ie' e' kéka tã imía Jesús tã.

¹⁰E' ukuöki tã Jesús de ittókatapa tã Mateo u a chkök. Ie'pa tulur chkök, e' dalewa inuköl shtókwakpa Roma wókirpa a esepa taië ena pë' sulusipa skà deyalñak e' tulëser chkök Jesús tã. ¹¹Mik e' sué fariseowakpa tó, etã ie'pa tó Jesús ttókatapa a ichaké:

—¿Iók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtókwakpa ena pë' sulusipa skà tã?

¹²Jesús tó ittse tã ichéitö iarak:

—Wépa kè kirirku' esepa kè ki s'kapeyókwak kiane. Erë wépa kirirke, esepa ki ikiane. ¹³Skëköl tó iyë' iyëkkuö ki: 'Iyiwak jchëule mè ye' a, ese kè kiane ye' ki. Ye' ki ikiane tó a' ñi saü er siarë wa.'^s A' e' yuó tté e' wa. Ye' kè dë'bitu wépa e' tssó tó ie'pa ser buaë yësyësë esepa kiök ye' ttókataie; ye' dë'bitu pë' sulusipa kiök ye' ttókataie.

Ì kuëki Jesús ttókatapa kè batsötã'

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴Juan S'wöskuökwak ttókatapa de Jesús ska' tã ichakérakitö ie' a:

—Sa' ena fariseowakpa batsöke taië. ¿Ì kuëki be' ttókatapa kè batsò?

¹⁵Jesús tó ie'pa iuté:

—Mik s'kiule ulabatsë ese kéwö tkö'uk tã ¿wes ie'pa eriarimi wëm ulabatske e' tso'ia ie'pa tã e' dalewa? Erë ikéwö döraë etã ie' miratser ie'pa yöki. E' j'e' tã ie'pa batsöraë.

¹⁶“Kè yi tó datsi' kéchke wöyuepawã datsi'tak pa'ali wa. Datsi'tak pa'ali wöklöneka, e' tó datsi' kèchkela shukueëke tã ikí jcheeke taië. ¹⁷Nies vino kè tértã'ka iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kéchke a. Itékasö es, e' tã mik ibacha'nebitu, etã ikkuölit kéchke jchëemiitö. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. E' kuëki vino tekeka ikkuölit pa'ali a, es vino ena ikkuölit kè weirpawa.”

Jesús tó Jairo alã busi shké'wékane nies alaköl eköl bua'wénéitö

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

¹⁸Jesús tso'ia ttök, e' dalewa judiowak wókir debitu eköl ie' ska' tã ie' e' tkéwa kuchë ki tã ichéitö:

—Ñiköl ye' alã busi blënewa. Erë be' shkó, be' ulã múka iki tã ishkerdakane.

¹⁹Jesús e' kéka tã imía ittókatapa tã judiowak wókir itöki. ²⁰⁻²¹E' shua alaköl eköl dewa tsinet Jesús tsí kker. E' du'mi alakölpa duë wã e' ki duas de dabom eyök ki bök (12). Ie' tó ibikeitseke: “Jesús datsi' bata è kéwayö, e' tã ye' buanene.” E' kuëki idatsi' bata kéwaitö. ²²Erë Jesús wótrée tã isuëitö tã ichéitö ia:

—A alã busi, be' er kuü. Be' erblé ye' mik, e' kuëki be' buanene.

E' wöshã tã ie' buanene buaë.

²³Mik Jesús de Jairo u a, etã ie' tó isuë tó ma'ma bla'ukwakpa detke s'nu blërketke e' kuëki, nies pë' iuke taië. ²⁴Ie' tó ie'pa a iché:

—A' e' yólor, busila kè du'wa, ikapöme'r è.

Ie'pa tó Jesús jañeitséka taië, ²⁵erë ie' tó ie'pa ké e' skökmi bánet. E' ukuöki tã ie' dewa wëshke tã busila ulã klö'wëwaitö tã busila e' kéka. ²⁶E' tté buneka kã e' kos a.

Wëpa bōl kē wōbla wawër e'pa bua'wëne Jesús tō

²⁷Jesús e' yéttsa eē tā wëpa bōl kē wōbla wawër mirwā ie' itōkī, e'pa arke:

—ǀA Jesús, s'blú David bak e' aleri, ' sa' saú ǀr siarë wa!

²⁸Mik Jesús de u a, etā ie'pa bōl de ie' ska'. Ie' tō ie'pa a ichaké:

—ǀA' tō iklō'wé tō ye' a a' buarmine?

Ie'pa tō iūté:

—A kēkëpa, tō, sa' tō iklō'wé.

²⁹Etā Jesús tō ie'pa wōbla kē tā ichéitō ie'pa a:

—Wes a' ǀrblōke ye' mik es iwā ǀrdaë.

³⁰Etā ie'pa wōbla buanene. Tā Jesús tō iché ie'pa a:

—Kē a' kàne ichök yi a yës.

³¹Erë ie'pa míyal tā i wé Jesús tō e' paké ie'pa tō ká e' wakpa ulitane a.

Wëm kē tto ekōl e' bua'wë Jesús tō.

³²Wëpa bōl wōbla buanene e'pa míyal, e' bet tā pë' welepa wā wëm kē tto, ese debitū ekōl Jesús ska', e' a aknama tso'. ³³Mik Jesús tō aknama trë'wëshkar, etā wëm ttékane buaë. Pë' tso' eē e'pa tkirulune tā ichérakitō:

—Kē yi wā ýi wíse suule Israel aleripa shūa.

³⁴Erë fariseowakpa tō iché:

—Bé, e' wák diché wa ie' tō ie'pa trë'wéyal.

Jesús tō pë' sué ǀr siarë wa

³⁵Jesús shkōke ká kōs tso' Galilea blublu ñies tsitsir e' a. Ie' s'wōbla'weke judiowak ñi dapa'wō wé kōs tso' e' a. Ì blúie Skëkōl tso' e' ttë buaë pakekeitō. Ñies s'kirirke kōs, idalërke s'mik kōs, e' bua'wekeitō. ³⁶Ie' tō isué tō ie'pa ǀriarke siarë, weinetke siarë wes obeja kē kkō'nukwak tā' es, e' kuëkī ie'pa suéitō ǀr siarë wa. ³⁷Ie' tō iché ittōkatapa a:

—Moki, ye' a tā ie'pa dör wes iyiwō tso'tke wë'iàë shtë es, erë ishtōkwakpa kē dör tajë. ³⁸E' kuëkī a' tō ikió kanè wák a tō ishtōkwakpa patkó.

Jesús tō ittekōlpa tsá e'pa a kawō mé

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

10 ¹Jesús tō ittōkatapa dabom eyök kí bōl (12), e'pa kié e' ska' tā kawō méitō ie'pa a wimblupa sulusi trë'woyal ñies s'kirirke dué ulitane wā esepa bua'wone.

²Ie'pa ekkëpa dör ñies Jesús ttekōlpa tsá, e'pa kié i' es: kewe dör Simón, e' kié ñies Pedro ena ie' ǀl kié Andrés; Santiago ena iǀl kié Juan, ie'pa dör Zebedeo ala'r; ³Felipe ena Bartolomé; Tomás ena Mateo dör inukōl shtōkwak Roma wōkirpa a e'; Santiago dör Alfeo alà, ena Tadeo; ⁴Simón Celote ena Judas Iscariote tō Jesús wōmekettsa aishkuō tā ibolōkpa a e'.

t 9.27 David aleri: Es ie'pa tō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie kitulebak tō idatse e' è kié. E' wā kiane chë si'kuaie *El Mesías*.

Jesús tò ittökatapa patkémí s'wöbla'uk

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵Wëpa dabom eyök kí bö! (12), ñe'pa patkémí Jesús tò tã ipattéitö i' es: "Kè a' minuk pë' kè dör judiowak esepa ká a. Ñies kè a' minuk Samaria. ⁶A' yú Israel aleripa ká a, ie'pa dör wës obeja chöwa es. ⁷A' yú ipakök tò ì blúie Skéköl tso' e' kèwö dewatke. ⁸S'kirirke bua'üne, s'duowa shké'úkane, s'kiri'weke lepra tò, esepa bua'üne as ibatse'rne. Ñies aknamapa yóttsa. E' diché mène a' a éme, e' kuëki kè yi ña'war iki.

⁹⁻¹⁰"Kè ì tsarmi. A' kè kawö ta' inuköl tsukmi yës. Ñies sku', datsi' skà, klökkuö, shko kéli ese kës kè tsarmi. Kaneblökwak chkömi ì kanewekeitö e' ské wa, e' kuëki kè ì tsarmi.

¹¹"Mik a' demi ká tsitsir ö ká blublu a, etã yi tò a' kiëwami er bua' wa ese yulö. Mik a' ikuë, etã e' è u a' kapóro a' tso' eë e' dalewa. ¹²Mik a' dewa u e' a, etã ie'pa kës serke eë e'pa shké'ú er bua' wa. ¹³Ie'pa tò a' kiëwa er bua' wa, e' tã Skéköl er buaë chöraë ie'pa a. Erë ie'pa kè wã a' kinewa er bua' wa, e' tã kè Skéköl er buaë chöpa ie'pa a. ¹⁴U wele wakpa ö ká wele wakpa kè wã a' kinewa buaë ö kè éna a' ttö ttsak, e' tã a' e' yólur u e' a ö ká e' a tã kapo tso' a' klöttö mik e' ppöo iwã kkachöie ie'pa a tò ie'pa dör Skéköl bolökpa. ¹⁵Moki, ye' tò a' a ichè tò aishkuö tã mik a' wöchakirketke a' nuï ki, etã ká e' wakpa wömerdattsã weinuk taië Sodoma ena Gomorra wakpa bak senuk suluë e'pa tsatã.

Jesús ttökatapa weirdäe ie' kuëki

¹⁶"Ye' ttö ttsó! Ye' tò a' patkekemi pë' shua wës obejala èmi namu tso' taië, e' shua es. E' kuëki a' senú wösh wa wës tkabè es; erë ñies a' senú bèrè wës nuböl es. ¹⁷A' tso' erki. A' miraë ie'pa wã s'shulökwakpa ulã a, ñies a' burdaë siarë judiowak ñi dapa'wö wé a. ¹⁸Ie'pa wã a' miraë duësér s'wökirpa ena s'blüpa wörki ye' tté kuëki. Es a' tò ye' tté pakeraë ie'pa a, ñies ká ulitane wakpa a. ¹⁹Mik ie'pa tò a' méttsa s'shulökwakpa ulã a, etã kè a' tkinuk ì chëmi a' tò e' tsatkoie. E' wösha tã Skéköl tò tté eraë a' er a chë ie'pa a. ²⁰Es kè a' ttöpa a' wák er wa, e' skéie S'yé Wiköl tò tté eraë a' er a chë.

²¹"Mik e' kèwö de, etã welepa tò iël wömerattsã ttëwa, iyé tò ilã wömerattsã, ñies ala'r e' kërakã iyé ena imi kkatök as ittöwa. ²²Sulitane tò a' sueraë suluë ye' tté kuëki. Erë a' isie e' tkëwã darërëë döka bata ekkë, e' tsatkërdaë. ²³Mik ie'pa tò a' weikeke ká wele ki, etã a' tkóshkar iyöki, a' yú ká kuä'ki a. Moki ye' tò a' a ichè tò kam ye' dör S'ditsö Alã e' döne, e' yöki a' kè döpa Israel kè kës a.

²⁴"Wé wöblarke e' kè dör iwöbla'ukwak tsatã. Ñies kanë méso kè dör iwökir tsatã. ²⁵E' dör wë' wë wöblarke e' a' tò idö wës iwöbla'ukwak es. Ñies e' dör wë' kanë méso a' tò idö wës iwökir es. U wökir kiérakitö Beelzebú" je' yitã iyamipa cherarakitö suluë!

Yi yökí se' ké suanuk

(Lucas 12.2-7)

²⁶"E' kuëki kè a' suanuk ie'pa yökí. Kè ì ku' blëulewã e' kè kkayërpa aishkuö tã, ese kës jcherdane. ²⁷Ì chéyö a' a akir bèrë, e' chöne sulitane kukua. Ñies

ì kòs chéyö bèrè asas a' kukuò a, e' chóné aneule sulitane a. ²⁸ Kè a' suanuk yi tò s'tteta'wà esepa yòkì. Ie'pa tò s'chka è ttèwami erè ie'pa kè a s'wikòl duòkwà. E' skéie Skèkòl yòkì a' suanú. Ie' tò s'chka ñies s'wikòl ewèwami bõ' kè a.

²⁹ “Dúla bõt tuè tottola inukòl etk wòshkila è, erè dúla kè arta'wa iski S'yé kè wà ikéwö mène e' ta. ³⁰ E' yita a' kk'òneraëitò buaè dò a' tsakò bitò tso' shtaoule ie' wà. ³¹ Ie' a ta a' tuè taiè tkòka dúla tso' taiè ese tsata. E' kuèkì kè a' suanuk.

Wépa kè jaène Jesús kì

(Lucas 12.8-9)

³² “Yi e' chò sulitane wòrkì tò ie' dör ye' ttòkata, e' ta ñies ese cheraëyö ye' Yé tso' ká jai a e' wòrkì tò ie' dör ye' ttòkata. ³³ Erè yi tò iblé s'malepa wòrkì tò ie' kè dör ye' ttòkata, e' ta ñies ibleraëyö ye' Yé tso' ká jai a e' wòrkì tò ie' dör ye' ttòkata.

Jesús tté kuèkì se' ñi blabatsòlordaè

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Kè a' tò ibikeitsòk tò ye' dë'bitu as a' ser bèrè ñita ká i' kì. Ye' kè dë'bitu as a' ser bèrè ñita, e' skéie ye' dë'bitu a' mukka ñippòk. ³⁵ Ye' dë'bitu as ilà wëm ñippò iyé ta, as ilà busi ñippò imì ta ena as iyàk ñippò iyàk ta. ³⁶ Es yamipa ekka doraè ñi bolòkpaie ye' tté kuèkì.

³⁷ “Yi éna iyé ö imì dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttòkataie. Ñies yi éna ilà wëm ö ilà busi e' dalër tkòka ie' éna ye' dalër e' tsata, ese kè dòpa ye' ttòkataie. ³⁸ Yi kè e' chò weinuk dò ittèwà krus mik ta iser wes ye' ttòkata es, ese kè dòpa ye' ttòkataie. ³⁹ Yi e' tsatkak ittèwà yòkì, ese kè ulà a sene michoè dòpa. Erè yi e' mettsa ttèwà ye' dalèrmik, ese ulà a sene michoè doraè.

Wes Skèkòl tò iské meraè se' a

(Marcos 9.41)

⁴⁰ “Yi tò a' kiéwà er bua' wa, e' dör wes ye' kiéwaitò er bua' wa es. Ñies yi tò ye' kiéwà er bua' wa, e' dör wes yi tò ye' patké e' kiéwaitò er bua' wa es. ⁴¹ Yi tò Skèkòl ttekòl kiéwà er bua' wa Skèkòl ttekòl idir e' kuèkì, e' ta ese a ì meraè Skèkòl tò ittekòlpa a, ese merdaè ñies. E' sù yi tò s'ser yësyësè ese kiéwà er bua' wa iserke yësyësè e' kuèkì, e' ta ese a ì meraè Skèkòl tò s'ser yësyësè esepa a, ese merdaè ñies. ⁴² Yi isie tò di' kakla è mé ye' ttòkata èsela a yè, ye' ttòkata idir e' kuèkì, e' ta mokì ye' tò a' a ichè tò ese a iské patordaè buaè.”

Juan S'wòskuòkwak ttòkatapa e'pa de ilè chakòk Jesús a

(Lucas 7.18-35)

11 ¹ Mik Jesús tò ittòkatapa dabom eyòk kì bøl (12) e'pa wòbla'wé one, età ie' mía ká tso' tsinet ese a s'wòbla'uk ena Skèkòl ttè buaè e' pakòk.

² Juan S'wòskuòkwak tso' wòtèule s'wòto wé a, ee ie' tò ì wèke Cristo tò e' tté tstsé. E' kuèkì ie' tò ittòkatapa wèlepa patké iska. ³ Ie'pa tò ichaké ia: “¿Be' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie yèule idatse e' ö yi skà panèia sa' tò?”

⁴ Jesús tò ie'pa iuté: “A' yúne Juan ska' ta ì kòs sué a' tò, ì kòs tstsé a' tò, e' pakóne ie' a. ⁵ Ipakó ie' a tò s'wòbla kè wawër, esepa wòbla wawënene;

s'kraulewā kè shko, esepa shkéne; wépa kiri'weke lepra tò, esepa buanene batse'nene; s'kukuò kè wattsër, esepa wattsënene; s'duowā shkenekane; nïes Skëköl ttè buaë e' pakane s'siarëpa a. ⁶Yi kè yökì ye' sulune, ayëcha buaë ese!”

⁷Mik ie'pa mýalne, etā Jesús tò Juan ttè pakémitke pë' a, tā iché ie'pa a: “Mik a' dërö ká sir poë wé kè yi serku' ee Juan sauk, etā jima a' erbikò wëm wése suëmi a' tò? A' kè dërö wëm èse, kabikeitsò wì a' dià a wës kua'kò wöppè siwā' tò es, ese sauk. ⁸A' kè dërö wëm ese sauk, e' tā zwëm wése sauk a' dërö? A' kè dërö wëm e' paiò datsi' bua'buwa wa ese sauk. A' wā ijcher tò wépa e' paiò es esepa serke blu' u a. ⁹Erè zwëm wése sauk a' dërö? A' dërö wëm dör Skëköl tteköl ese sauk. Ye' tò a' a' ichè tò mokì Juan dör Skëköl tteköl, erè ie' kè dör ese è. Ie' dör Skëköl tteköl tsatā. ¹⁰Skëköl yëkkuò kì itso' kitule wé Skëköl tò ichè wé pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' a:

‘Ye' tso'tke ye' ttè pakökwa patkòk be' yökì kewe be' ñalé yuók.’”
Skëköl ttè pakökwa e' dör Juan. ¹¹Mokì, ye' tò a' a' ichè tò s'ditsö ulitane tso'tke dò ikkè tā, e'pa shuā kè yi ku' Juan S'wöskuökwa tsatā. Erè ì blúie Skëköl tso' e' a' wé dör èsela shutë e' dör Juan tsatā.

¹²“Mik Juan S'wöskuökwa s'tsá pautmi dò ikkè tā, wépa blúie Skëköl tso' esepa weirke siarë. Pë' kësik suluë esepa éna ie'pa ewakwa. ¹³Kam Juan tò s'pattòmi e' yökì Skëköl ttekölpa qos ena Moisés, e'pa tò iyë'bak tò Skëköl datse se' blúie. ¹⁴A' éna ikl'owak es, e' tā Juan dör Skëköl tteköl kiè Elías yëuletke tò idatskene e'. ¹⁵JA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!

¹⁶“Jima a' chëmi ye' tò? Wës a' dör? A' dör wës ttè i' tò ichè es: Ala'rla tso' inuk u itökì. Shabòtspa arke taië tā icheke iyamipa a: ¹⁷'Sa' tò pulë bla'wé, erè a' kè klötëne; sa' tò s'eriar ttseittsé, erè a' kè jine.’” ¹⁸E' wà dör tò Juan de batsötā, blo' kè yötā, tā a' tò ichè tò aknama tso' ie' a. ¹⁹E' ukuökì tā ye' dör S'ditsö Alā, e' de kè batsötā, blo' yetā, tā a' ye' cheke tò ye' chkò taië, ye' blo' yè taië nïes tò ye' dör inuköl shtökwa kpa ena pë' sulusipa malepa, esepa sini'. A' tò ye' cheke es, erè isuërasò bulebök tā tò wépa serke wës Skëköl siwé tò ichè es esepa dör yësyësë.”

Ká mañat wakpa weirdaë siarë

(Lucas 10.13-15)

²⁰Etā ká wépa kì Jesús tò ì kè or yi a' ese o' taië ká malepa tsatā, e' wakpa kè er maneone Skëköl a. E' kuëkì ie' tò ie'pa ché ttè i' wa: ²¹“A Corazín wakpa, a Betsaida wakpa, jwéstela ina a' ta! Ì kè or yi a' ese o' ye' tò taië a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Tiro ena Sidón wakpa wörki, e'ma ká iaiä ie'pa er mane'bak. Ie'pa tò eriane datsi' ajaë ië'kabak, nïes ie'pa e' tkë'kabak muluchka kì iwà kkachioie tò ie'pa er mane'wé Skëköl a. ²²E' kuëkì ye' tò ichè tò aishkuò tā mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etā a' wömerdatsa weinuk taië shutë Tiro ena Sidón wakpa tsatā. ²³A Cafarnaúm wakpa, kè a' tò ibikeitsök tò Skëköl wā a' mi'mitser ká jai a. Ie' tò a' patkerami diöshet wé s'wimblu weirke ee. Ì kè or yi a' ese wéyö taië a' wörki, erè a' kè er maneone. E' úpa ye' tò Sodoma wakpa suluë wörki, e'ma ie'pa tso'ia dò ikkè tā. ²⁴E' kuëkì ye' tò ichè tò aishkuò tā mik a' wöchakirketke a' nuì kì, etā a' wömerdatsa weinuk taië shutë Sodoma wakpa tsatā.”

A' kɔs ɛrbló Jesús mik

(Lucas 10.21-22)

²⁵⁻²⁶ Etá Jesús tò iché: “A ye' Yé, be' dör íyi ulitane tso' ká jaì a ena ká i' a e' Kèköl. Ttè buaë blé'wá be' tò pè' wá siwá jcher ískié ena ɛrbikò taié esepa yöki, ɛrè ikkachébö s'èsepala a. Es be' kɪ ikiane, e' kueki be' tò iwé es. E' kueki be' kikékayö.”

²⁷ Jesús tté iYé ta ɔne ta ichéitö pè' tso' eé e'pa a: “Ye' Yé tò íyi ulitane méat ye' ulá a. Ye' dör Skèköl Alá, kè yi wá ijcher moki tò wes ye' dör, e' jcher ye' Yé è wá. Nies kè yi wá ijcher moki tò wes ye' Yé dör, e' jcher ye' è wá. Nies wépa a ye' éna ikkachak esepa wá ijchermi. ²⁸ A' ɛriarke taié, weirke siarè íyi ulitane dikia wes dali ekkéè dikia s'shtrirwá es. A' shkó ye' ska', etá a' enuraë ye' batamik. ²⁹⁻³⁰ Ye' ser bèrè, ye' ɛr buaë, e' kueki a' ɛ' tiúwá ye' ttè dikia. Ttè wa ye' tò a' wöbla'weke, e' kè dör darèrèè, e' kè tò a' we'ikepa wes. E' kueki a' e' wöbla'ú ye' wa ta a' enuraë buaë.”

Jesús ttókatapa tò trigo wöikléé eno diwö a

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

12 ¹ E' kéwö ska' ta, eno diwö a, Jesús dami trigo shuá ta ittókatapa dué bli wá. E' kueki ie'pa tò trigo wöiklérami ta ikatéramirakitö. ² Mik fariseowakpa tò isué, etá ie'pa tò iché Jesús a:

—Isaú, be' ttókatapa tso' ì kè kéwö ta' wè eno diwö a, ese uk.

³ Ie' tò ie'pa iuté:

—Ì ɔ' David tò ká iaiaë ɛ' kè aritsule a' wá Skèköl yèkkuö kɪ? Etókicha ta ie' ena iklépa dué bli wá. ⁴ E' kueki ie' dewá Skèköl wé a ta pan meule Skèköl a e' kló'wéitö ta inéitö. Pan e' kè kéwö ta' nè ie' ena iklépa a, sacerdotepa è a ikéwö ta' nè. Erè a' éna iane tò e' kè dör sulué Skèköl wöa. ⁵ Nies ɛa' kè wá iaritsule ttè dalöiëno kit Moisés tò e' kɪ tò ɛré sacerdotepa kanéblöke Skèköl wé a eno diwö a, ɛrè e' kè wa ie'pa tò idalösewëku'wá? ⁶ Ye' tò iché a' a tò íerö se' dur eköl, e' dör Skèköl wé tsatá. ⁷ Skèköl tò iyé' iyèkkuö kɪ: ‘Iyiwak jchéule mè ye' a, e' kè kiane ye' kɪ. Ye' kɪ ikiane tò a' nì saú ɛr siarè wa.’ Ttè e' wá anúpa a' éna mokié, e'ma kè s'kɪ ì nuí ta' ese kè kkatépa a' tò. ⁸ Ye' dör S'ditsö Alá, e' wá káwö ta' ichök tò ì dör buaë ö ì dör sulué wè eno diwö a.

Jesús tò wëm eköl ulá siulewá e' bua'wéne

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ E' ukuökɪ ta Jesús dewá ie'pa nì dapa'wö wé a. ¹⁰ Etá eé wëm tkër eköl ulá etk siulewá. Ie'pa éna Jesús kkatak ilè kɪ e' kueki ie' a ichakérakitö:

—ɛIma be' tò ibikeitsè? ɛKáwö meule se' a Moisés tté a s'bua'wone eno diwö a ö au?

¹¹ Ie' tò ie'pa iuté:

—A' obeja anemi etö kauk a eno diwö a, e' ta a' miraë iyöktsa. ¹² E' yita se' tuéta' taié obeja tsatá, e' kueki káwö tso' se' a s'kimoie eno diwö a.

¹³ Etá ie' tò iché wëm ulá siulewá e' a:

—Be' ulá shulöö.

Tà ie' ulà shulée tã ibuanene buaë wës iulà iët es. ¹⁴Fariseowakpa e' yëttsa tã ileritsérakitö “¿wës sô Jesús ttèwami?”

Jesús dör Skëköl kanè méso bua'ie e'

¹⁵E' jchenewa Jesús wã, e' kuëkî ie' mîã bânèt. Taië pë' dami ie' itökî e'pa shua ikirirkerak e'pa kôs bua'wéne ie' tō. ¹⁶Ie' tō iché ie'pa a:

—Kë ye' tté pparkã. ¹⁷Ie' tō iché ie'pa a es as iwà tkò wës Skëköl tteköl kië Isafas tō iyë' es, e' tō iyë' i' es:

¹⁸Skëköl tō iché: “I' dör ye' kanè méso shukit ye' tō,
e' dalër taië ye' éna, ie' wër ye' wa buaë shute.

Ye' Wiköl meraëyö ie' a,

tã ie' tō sene yësyësë wà pakeraë kã ulitane wakpa a.

¹⁹Ie' serdaë bèrë. Kë yi wöñaktkepa ie' tō.

Kë ì chepa ie' tō aneule. Kë yi tō ie' ttò ttsepa ñalã kî.

²⁰S'weirke siarë, esepa kè kî we'ikepa ie' tō,

Se' kè diché tã'ia esepa kimeräë ie' tō

dò mik ie' e' alörakã ì sulu kôs kî sene yësyësë wa etã.

²¹Kã ulitane wakpa tō ie' è paneraë e' tsatkoie.”

Fariseowakpa tō Jesús kkaté

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²²Etã ie'pa wã wëm eköl a aknama tso' ese debitu Jesús ska', e' kè wöbla wawër, kè tto. Jesús tō ibua'wéne tã iwöbla wawënene ñies ittékane. ²³Ie'pa kôs tkirulune iweblök tã ñi chakérak: “¿A' iché wí dör s'blú bak David, e' aleri?”

²⁴Mik ì ché ie'pa tō, e' tssé fariseowakpa tō, etã ie'pa tō iché: “Beelzebú dör bé, e' diché wa ie' tō ie'pa trë'wekeyal.”

²⁵Erë ì bikeitseke ie'pa tō e' suéwaitö, e' kuëkî ie' tō iché ie'pa a:

“S'serke kã etkë kî e' ñi blabatsélor ñippök ñita, kè wöklör, e' tã ie'pa wákpa è ñi eura. Nies ñi yamipa e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' tã ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es ñies Satanás mú tō iklépa trë'wéyal, e' tã ie' tso' ñippök iwakpa è tã. ¿Wës ì blúie ie' tso' e' sermiia? ²⁷Ye' tō aknamapa trë'úpayal Beelzebú diché wa, e' tã ¿yi diché wa a' klépa tō itrë'wëmiyal? Ie'pa kè a itrë'nukyal Beelzebú diché wa, e' kuëkî ¿wës a' tō ye' kkatëmi tō ye' tō itrë'wekeyal Beelzebú diché wa? A' wák klépa tō iwà kkacheraë tō a' tté kè dör mokî. ²⁸Ye' tō aknamapa trë'wéyal Skëköl Wiköl diché wa, e' tã e' wà kiane chè tō ì blúie Skëköl tso', e' kéwö detke a' a.

²⁹“¿Wës yi mi'wiwa wëm diché taië^x ese u a ie' íyi ekiblök kãm ie' tō iwák maüwa e' yökî? Es ème ífyi ekiblërmi.

³⁰“Yi kè a ye' dör bua', ese dör ye' bolök. Yi kè tō ye' kìmë imalepa tsukbitu Skëköl ska', ese tō ie'pa po'wekemi.

³¹“E' kuëkî ye' tō iché tō ì sulu kôs wambleke a' tō ñies Skëköl chè sulu kôs e' nuí olo'yëmiitö a' kî. Erë yi tō Wiköl Batse'r ché suluë, e' nuí kè olorpa ikî.

³²Ñies yi tō ye' dör S'ditsö Alà, e' ché suluë, e' nuí olo'yëmi Skëköl tō ikî. Erë yi tō Wiköl Batse'r ché suluë e' nuí kè olorpa ikî ñi tã ñies aishkuö tã.

^x 12.18-21 Isafas 42.1-4 y 12.29 Wëm diché taië: E' wà kiane chè Satanás. Jesús dör wë dör ie' ífyi ekibleke e'.

Kal buaë ena kal suluë

(Lucas 6.43-45)

³³ “Kal wërkewā iwō kī. Kal buaë, ese wō dör buaë; kal sulu, ese wō dör sulu. ³⁴ A' dör suluë wës tkabè chók es! A' ər dör suluë, ¿wës a' ttòmi buaë? Ì bikeitsekesö, e' è chekesö. ³⁵ Wëm dör buaë ese serke buaë, ttò yësyësë ie' ər dör buaë e' kuekī. Wëm dör suluë, ese serke suluë, ttò suluë ie' ər dör suluë e' kuekī. ³⁶ Ye' tò a' a ichè tò aishkuö tã mik a' wöchakirketke a' nuì kī e' këwö de, etã ttè sulu chë a' ulitane tò shabatshabat e' kī a' wöchakirdaë. ³⁷ A' wakpa ttè wa a' shulirdaë. A' tò ttè buaë cheke, e' tã Skëköl tò icheraë tò kè a' kī ì nuì tã. Erë a' tò ttè sulu cheke, e' tã ie' tò icheraë tò a' kī nuì tso.”

Fariseowakpa tò ì kè ər yi a ese kié suë

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Etã fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa tò iché Jesús a:

—Ì kè ər yi a ese ú sa' a iwà kkachöie tò mokī be' patkë'bitū Skëköl tò.

³⁹ Ie' tò ie'pa iütë:

—A' dör pë' suluë e' kè tò Skëköl dalöie wës trër wakpa kè tò imaso dalöie es. A' tò ye' a ikië tò ì kè ər yi a ese uyö iwà kkachöie tò mokī Skëköl tò ye' patkë'bitū. Erë ye' tò ilë weraë etökicha ème iwà kkachöie e' dör wës ibak Jonás dör Skëköl tteköl e' tã es. ⁴⁰ Ie' sene' nima bërie e' shuā dökā ká mañat ñie nañeë, es ñies ye' dör S'ditsö Alà, e' serdaë iyök shuā ká mañat ñie nañeë. ⁴¹ Mik Jonás tò Nínive wakpa paut, etã ie'pa ər mane' Skëköl a. Erë ì'ne tã ye' dur ìe e' dör ie' tsatã, erë a' kè ər mane' Skëköl a. E' kuekī aishkuö tã mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etã Nínive wakpa e' kōrakā ie' wōrkī a' kkatōk. ⁴² Aishkuö tã mik a' wöchakirketke a' nuì kī, etã alaköl datse ká bānet diwö tskirke e' o'mik, bak ikā blúie, e' e' kōrakā ie' wōrkī a' kkatōk tò a' dör pë' suluë. Ká iaiāe alaköl e' dë'bitū datse kamië se' blú bak Salomón wā íyi jcher taië e' ttò kīttsök. Erë ì'ne tã ye' dur a' shuā e' dör Salomón tsatã, erë a' kè tò ye' ttò iütë. E' kuekī alaköl e' tò a' kkateraë.

Wimblu sulusi dene wëm a

(Lucas 11.24-26)

⁴³ “Mik wimblu sulusi trëneshtar yile a, etã imā ká sir poë wé kè yi ku' ese ska'. Ie' tso' ká yulök sēnoie erë kè ie' wā ikūne. E' kuekī ie' ibikeitsë: ⁴⁴ ‘Ye' mīāne wé ye' trëneshtar eë senuk.’ Mik ie' demine wëm e' a, etã ie' tò isuë tò wëm dör wës u shūiriule buaë maneneë kè a yi ku' es. ⁴⁵ Etã ie' mīā iyamipa kī yulök dökā kul suluë shutë ie' tsatã tã ie'pa kōs de senuk wëm e' a. Wëm e' mīāne suluë shutë kenet tsatã. Es iwamblërdaë a' dör pë' sulusipa e'pa tã.”

Jesús mī ena iēlpa debitū ie' weblök

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Jesús ttōkeia pë' tã e' shuā ie' mī ena iēlpa ena ikutapa e'pa iēter u'rki. Ie'pa ttak ie' tã. ⁴⁷ Yile tò ibiyó ché ie' a:

—Be' mī ena be' ēlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

⁴⁸ Erë Jesús iüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' ëlpa ena ye' kutapa?

⁴⁹ Eta Jesús tò ie' a ittökatapa kkaché ulà wa ta ichéitò:

—Isaú, ie'pa dör wës ye' mì ena ye' ëlpa ena ye' kutapa es. ⁵⁰ Yi serke wës ye' Yé tso' ká jai a e' ki ikiane es, esepa dör wës ye' ël ena ye' kutà ena ye' mì es.

Të kuatkōkwak tté

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

13 ¹ E' è diwö wa Jesús e' yéttsa u a mía batsöri kkömik ta ee ie' e' tkéser. ² Pë' debitu taië ie' ska', e' kueki ie' e' iéka kanò a ta ee ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk. Ie'pa ulitane ate ká sí ki batsöri kkömik. ³ Ie' tò tté tsakjé kleé ie'pa a. E' et dör i' es: “Wëm eköl mía të kuatkōk ppé ululu ème” ⁴ Mik ie' tso' iwö ppök, eta ditsöwö wele anewa ñala ska' ta dù debitu tò ikatéwa. ⁵ Ditsöwö wele anewa áklo a wé íyök kè ta' taië ese ska'. Íyök kè ta' taië, e' kueki bet ta itskineka. ⁶ Erë kè iwí kicha ta' taië, e' kueki mik diba aneka iki eta isinewa. ⁷ Ditsöwö wele anewa dika'chka shua. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erë dika'chka e' aléka iki. ⁸ Erë ditsöwö wele anewa íyök bua'buwa ki, e' tschine talane wöne buaë. Wele wöne döka cien eyök (100) elka elka, wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30). ⁹ ¡A' éna ye' ttö tsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kueki Jesús tò s'wöbla'weke kleaule

(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Eta Jesús ttökatapa debitu ie' ska' ta ichakérakitò ia: “¿Ì kueki be' tò ie'pa wöbla'weke kleaule?” ¹¹ Ie' tò ie'pa iüté: “Ì blúie Skéköl tso' e' tté blëulewa' e' kéwö meneat a' a wà jchenoie, erë pë' malepa a kè imeneat es. ¹² Yi wà tté e' jcher ese a imerdaë as ie' wà ikí jcher bua'ie. Erë yi kè éna ianaka, ese wà ì jcher bërëbërë e' yerattsane iyöki. ¹³ Ì weke ye' tò e' sueke ie'pa tò, erë ie'pa kè éna iwà ane. Ì cheke ye' tò e' ttseke ie'pa tò, erë ie'pa kè tò ittseku' er moki wa, ie'pa kè éna iwà iütak. E' kueki ye' kapaköke ie'pa ta es. ¹⁴⁻¹⁵ Es iwà tköke ie'pa ta wës Skéköl tteköl kië Isaías tò iyë' es, e' tò iyë' i' es:

‘Ká i' wakpa er mía darërë, kè ì dë'wajia.

Ie'pa kukuöña wötéwa darërë as kè iwattsër,

ie'pa tò iwöbla tsimiwéwa as kè iwawër.

Ie'pa tò iwé es as ie'pa kè éna iwà ar, as ie'pa kè er mane'ù ye' ska' ta ye' tò ie'pa bua'wë.

E' kueki ie'pa tò ittseraë je', erë kè ie'pa éna iwà arpa,

ie'pa tò isueraë je', erë kè ie'pa tò iklö'wepa.’a

Es Isaías tò iyë'.

¹⁶ “Erë a' wöbla wawër buaë, a' kukuöña wattsër buaë, e' kueki ayëcha buaë a'. ¹⁷ Moki ye' tò a' a iché tò Skéköl ttekölpa taië ena ká iajä s'bak ser yësyesë e'pa tò ì suë a' tò ena ì ttsé a' tò e' kkeyë' siarë suë ena ttsë, erë ie'pa kè wà isune ittseñe.

z 13.3 të kuatkōk ppé ululu: E' kéwö ska' ta pë' wöblar të kuatkōk wö ppélur të qos e' ki.

a 13.14-15 Isaías 6.9-10

Të kuatkökwak tté e' wà paké Jesús tò

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸“Ittsó, ì kleéyö të kuatkökwak tté wa, e' wà pakekeyö a' a. ¹⁹Pé' welepa ta itkòmi wës ditsöwö arwa ñala ska' es. Esepa tò ì blúie Skèköl tso' e' tté ttsé, erë ie'pa kè éna iwà a' ane. Bé de ta tté buaé yéttsa ie'pa er a. ²⁰Welepa skà ta itkòmi wës ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tò Skèköl tté ttsé ta iklö'wérakitö ttsé'ne buaé wa. ²¹Erë ie'pa kè wì kicha ta' taijé, e' kuëkì ie'pa tò iklö'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skèköl tté kuëkì, età ie'pa anemine bet. ²²Welepa skà ta itkòmi wës ditsöwö arwa dika'chka shüa es. Esepa tò Skèköl tté ttsé, erë ie'pa tò ýi tso' ká i' kì ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kì ena ì tso' ká i' kì tò s'ttsé'wëke buaé ese kì. E' kòs tò Skèköl tté kui'wéwa ie'pa er a ta kè idé'ttsa buaé wës ikiane es. ²³Erë welepa skà ta itkòmi wës ditsöwö arwa ýyök bua'buwa kì es. Esepa je' tò Skèköl tté ttsé ta iwà ane buaé ie'pa éna ta iwà dettsa buaé wës ikiane es. Ie'pa dör wës ýi kuá wör buaé es wele wöne doka cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Kakö kuakì tkène trigo shüa e' tté

²⁴Jesús tò tté skà kleéne ie'pa a i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' ta itkòke wës itka wëm eköl tò trigowö kuatké iká a e' ta itka es. ²⁵Nañewe ie'pa kapolur e' dalewa ibolök debitu eköl kakö dör trigo süe ese wö kuatké trigo shüa ta iwák mía. ²⁶Mik trigo wöne, età iwënëwa tò ñies kakö kuakì tso'. ²⁷Ikané mësopa mía ta iché kané wák a: ‘A kèkèpa, be' tò trigowö bua'buwa kuatké be' ká a ta ¿wës e' a kakö kuakì tso'?” ²⁸Ie' tò ie'pa iuté: ‘Ye' bolök wele tò iwamblé ye' kì.’ Ie'pa tò ie' a ichaké: ‘¿Be' kì ikiane tò sa' mi' kakö ñe' yökulur?’ ²⁹Erë ie' tò ie'pa iuté: ‘Au, imúat es. A' tò kakö yéttsa e' ta trigo yérttsami ita ñies. ³⁰Imúat as italar ñita dò mik itèrketke età. E' wa ye' tò itökwakpa patkeke kakö tök kewe mué eyök eyök ña'wèwa bö' a. E' ukuökì ta ye' tò trigowö tök patkeke blè wé ye' iyiwö blöke e' wé a.’ ”

Mostaza wö tté

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹Tté skà kleéne Jesús tò ie'pa a i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' dör wës mostaza wö kuatkèsö ká a es. ³²E' wö dör tsirlala iyiwö ulitane dikia. Erë mik italane ta e' dör ýi kuá tsitsir ulitane tsata. E' mía kalie ta dù datse u yuök iulá tsaka.”

Pan wölöwoka tté

(Lucas 13.20-21)

³³Jesús tò ie'pa a tté skà kleéne i' es: “Ì blúie Skèköl tso' e' dör wës pan wölöwoka wötué tayé tò harinachka mañayök a es. E' tò harinachka e' kòs wölöwéka taijé.”

Jesús tò s'wöbla'wëke kleaule

(Marcos 4.33-34)

³⁴Tté e' kòs kleé Jesús tò ie'pa a. Mokì ie' kè wà ì pakane ie'pa a kè kleaule. ³⁵Ie' tò s'wöbla'wé es, e' wa ì yé'bak Skèköl tteköl eköl tò e' wà tka, e' dör i' es:

“Ye' tò s'wöbla'weraë kleaule.
Ttè tso' blëule ká iaiaë ká i' yöne e'tami,
ese kkacherayö ie'pa a.”^b
Es Skëköl tteköl tò iyë'.

Kakö kua'ki tté e' wà paké Jesús tò

³⁶ Età Jesús e' chéat pë' a tã imía u a. Ittökatapa de ie' ska' tã iché ie' a:
“Kakö kua'ki wakleébö, e' wà pakó sa' a.” ³⁷ Ie' tò ie'pa a iché: “Yi tò trigowö
kuatké, e' dör ye' dör S'ditsö Alà e'. ³⁸ Të wé ki ikuatkëne e' dör ká i'. Trigowö
e' dör wépa blúie Skëköl tso' esepa. Kakö kua'ki e' dör wépa dör bé icha esepa.
³⁹ Ibolök tò kakö kua'ki kuatké e' dör bé è. Ilir kèwö e' dör ká i' erkewatke e'
kèwö. Itökwakpa e'pa dör Skëköl biyöchökwakpa. ⁴⁰ Wës ie'pa tò kakö kua'ki
yéttsa uyéwa bö' a, es itköraë ká i' erkewatke etã. ⁴¹ E' kèwö ska' tã ye' dör
S'ditsö Alà e' döraë iyi ulitane blúie da'äie. Ye' tò ye' biyöchökwakpa patkeraë
wépa tò o'ka keke i sulu wamblök ena wépa e' wamblö sulu esepa kos shtökka.
⁴² Ie'pa uyerawarakitö bö' taië a, ee iurarak nïes ikà yilidawarak iweir kueki.
⁴³ Erë s'ser yësyësë, esepa dalöburdaë wës diwö es wé S'yé tso' ie'pa blúie ee.
jA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukueblö bua'ie!

Íyi tuë darërëë blëulewã e' tté

⁴⁴ “Ì blúie Skëköl tso' e' dör wës iyi tuë darërëë ese blëulewã yile ká a es. E'
kué wëm eköl tò tã e' tò ie' ttsë'wé buaë. E' kueki ie' tò ibléwane tã imía tã i kos
tso' iwã, e' watuëttsaitö. E' ské wa ie' tò ká e' tué. Es iyi tuë darërëë e' de ie' ulã a.

Ákwöla bua'bua tuë darërëë e' tté

⁴⁵ “Ñies i blúie Skëköl tso' e' dör wës ákwöla bua'bua yuleke iyi wataukwak
eköl tò tuë es. ⁴⁶ E' tò ákwöla bua'bua ichók tuë darërëë shutë ese kuéwa tã
imía tã i kos tso' iwã e' watuëttsaitö. E' ské wa ie' tò ákwöla bua'bua e' tuëttsa.

Kla' tté

⁴⁷ “Ñies i blúie Skëköl tso' e' dör wës kla' uyé wépa welepa tò dayë a es. E' tò
nima klö'wé taië tsakjé buaë ena suluë. ⁴⁸ Mik ie'pa tò kla' yéttsa ká sí ki tã ie'pa
e' tulësér nima shushtök; ibua'bua iéka kkó a tã isulusi uyémi bánet. ⁴⁹ Es itköraë
mik ká i' erkewatke etã. Skëköl biyöchökwakpa bituraë s'shushtök; s'sulusipa
michoë bánet, s'ser yësyësë michoë bánet. ⁵⁰ S'sulusipa kos uyerawã Skëköl
biyöchökwakpa tò bö' taië e' a, ee ie'pa iuraë siarë, ká yilidawã iweir kueki.”

Íyi pa'alí ena iyi kéchke e' tté

⁵¹ Jesús tò ittökatapa a ichaké:

—Ttè ekké kos wã ane a' éna?

⁵² Ie'pa iiuté:

—Tó.

Ie' tò ie'pa a iché:

—E' kueki mik s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa ese eköl e' yué buaë i
blúie Skëköl tso' e' tté wa, etã ie' tò s'wöbla'wëmi buaë tté kéchke wa nïes tté

pa'alí wa. Ie' dör wes u wák wa íyi tso' blëule iblo a es. Ese wa ijcher mik ta ikéchke ö ipa'alí kiane yettsa s'malepa kimoie.

Nazaret wakpa tö Jesús watéttsa

⁵³Mik Jesús tté kleé one, etä imía ⁵⁴demi Nazaret, e' dör ie' wák ká. Ee ie' tö s'wöbla'wémítke judiowak nì dapa'wo wé tso' ee e' a. Wes ie' tö ie'pa wöbla'weke e' tö ie'pa tkiwéwa. Ie'pa tö iché nì a:

—¿Wé ie' e' yué tté taijé ekké wa? ¿Wes i kè or yi a ese wé ie' tö buaé? ⁵⁵¿Ie' wí yé kè dör se' íyi yuök kaltak wa e'? ¿Ie' mì kè dör María? ¿Ie' ëlpa kè dör Santiago, José, Simón ena Judas? ⁵⁶¿Ñies ie' kutapa kè serku' se' shua? Etä i kos weke ie' tö ¿wé e' bite ie' wa?

⁵⁷Ie'pa kè éna ie' tté klö'wak. Erë ie' iché ie'pa a:

—Ká wa'ne Skëköl tteköl dalöiertä, erë iwák ká kì ena iwák u a ee kè idalöiertä.

⁵⁸Ie'pa kè erblëne ie' mik, e' kuekì i kè or yi a ese kè one ie' wa taijé ee.

Juan S'wöskuökwak kötewa

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

14 ¹E' kèwö ska' ta Herodes dör Galilea blú, e' tö Jesús tté ttsé, ²e' kuekì ie' tö iché ikanè mésopa a: “Wëm ñe' dör Juan S'wöskuökwak shkenekane e'. E' kuekì ie' wa diché tso' i kè or yi a ese woie.”

³Herodes tö Juan klö'ukwa patké' wötë'waitö s'wöto wé a, e' kuekì ie' tö Jesús ché es. Ie' sene' Herodías ta, e' dör ie' ël kié Felipe e' alaköl. ⁴E' yë' Juan tö ie' a: “Kè be' kawö ta' senuk be' ël alaköl ta.” E' kuekì Herodes tö Juan wötökwa patké'.

⁵Herodes éna Juan ttakwa erë ie' suane pë' yökì, ie'pa tö iklö'wé tö Juan dör Skëköl tteköl e' kuekì. ⁶Erë mik Herodes tö iduéswo kèwö tkö'weke, etä Herodías alà busi e' klöté s'kiule tso' taijé e'pa wörkì. E' wër buaé Herodes wa. ⁷E' kuekì ie' tö iché ie' a yësyëse Skëköl wörkì: “Mokì ye' tö iché, i kié be' tö ye' a, e' meraëyö be' a.” ⁸Etä ie' tö iché Herodes a wes imì tö ie' a iyë' es:

—Juan S'wöskuökwak ttökwa patkó ta iwökìr mú ye' a kulë' a iwà kkachoe tö mokì ittëwarakitö.

⁹Etä blu' Herodes erianeka taijé, erë ie' tö ittë métké s'kiule tso' e'pa kukua, e' kuekì ie' tö ikéwö mé. ¹⁰Ie' tö Juan kuli' tökök patké s'wöto wé a. ¹¹E' ukuökì ta ie'pa wa iwökìr debity kulë' a mé busi a ta ie' tö imé imì a.

¹²Juan ttökatapa de ta inú tsémirakitö wötéwa. E' ukuökì ta ie'pa mía ta ibiyó ché Jesús a.

Pë' döka mil skeyök e' tié Jesús tö

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³Mik Jesús tö biyö e' ttsé, etä ie' mía kanò kì ekörä bänet wé kè yi serku' ese ska'. Mik pë' wa ijchenewa tö ie' mía, etä ie'pa míyal itökì batsöri kkömik klö wa. ¹⁴Mik Jesús e' yéttsa kanò a, etä pë' tso' taijé ipanuk e' suéitö. Ie'pa suéitö er siarë wa. S'kirirke kos demi ie'pa wa e' bua'wéitö. ¹⁵Ká tuiirketke, e' kuekì ittökatapa de ie' ska' ta ichérakitö ie' a:

—Ká de tsáli, kè yi serku' íe. Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pë' serke tsinet ee ilè tauk në.

¹⁶Ie' tö ie'pa iuté:

—Ie'pa kè kawötä mi'kya; ie'pa tió a' tó.

¹⁷Ie'pa tó iüté:

—Pan skel ena nima bötö e' è tso' sa' wä.

¹⁸Ie' tó iché:

—Itsúbitu ña.

¹⁹Etä ie' tó pè' ké e' tulökser iski ta'tsi ki. E' ukuöki ta ie' tó pan skel ena nima bötö e' klöwé ta iká sué ká jaí a ta wéstela chéitö Skököl a. Ta pan blatéitö mé ittökataka a as ie'pa tó iwatiö pè' a. ²⁰Ie'pa ulitane chké de wè'. Ibata atë e' shtérakitö iëne dökä kkóla dabom eyök ki bök. ²¹Ie'pa chké e'pa dökä mil skeyök (5.000) wëpa è, alaköpa ena ala'rla kè shtane.

Jesús shké di' kí

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²²E' ukuöki ta Jesús tó iché ittökataka a: "A' e' iókä kanò a, a' yúshkatke ye' yökí kewe batsöri wíshet." Ie' tó iché pè' malepa a: "A' yúne a' u a." ²³E' ukuöki ta ie' mía ekörla kabata a ttök S'yé ta. Mik ká tuine, etä ie' tso'ia kabata a. ²⁴E' dalewa ittökataka mirwä batsöri ki demitke elkeë. Siwä' bitsirke taië ie'pa kke wöia, e' tó di' uyeke taië tërke kanò mik. ²⁵Ká ñirketke etä Jesús mía ie'pa ska' shkörämi di' kí. ²⁶Erë mik ie'pa tó isué tó ie' shkòdatse di' kí, etä e' tó ie'pa tkiwéwä suawé taië ta ianekarak:

—iWimblu datse se' kker!

²⁷Erë ie' iché ie'pa a:

—iA' er kuú! Kè a' suanuk, ye' idir.

²⁸Etä Pedro tó iché ie' a:

—A Sköképa, mokí be' idir, e' ta kawö mú ye' a shkök di' kí dò be' ska'.

²⁹Etä Jesús tó iüté:

—Be' shkó ye' ska'.

Etä Pedro e' yétsa kanò a shkémi di' kí dò Jesús ska'. ³⁰Erë mik ie' isué tó siwä' bitsirke darërë, etä ie' suanéka taië ta iwötunewämi di' a ta ianeka taië:

—iA Sköképa, ye' tsatkó!

³¹E' bet ta Jesús tó iklöwé iulä a ta iché ia:

—iWësua be' erblöke ye' mik bërëbërë! ñ kuëki be' ibikeitséka bötöt?

³²Mik ie'pa böi e' iéka kanò a, etä siwä' wöklöne. ³³Ie'pa qos tso' kanò a, e'pa e' tulésér kuché ki Jesús wörki idalöioie ta ichérakitö:

—iMokí be' dör Skököl Alä je'!

Jesús tó s'kirirkepa bua'wé Genesaret

(Marcos 6.53-56)

³⁴Itkattsarak batsöri wíshet demirak Genesaret. ³⁵Mik ká e' wakpa tó isué tó Jesús idir, etä ie'pa tó itté ppékä ká e' qos a. Ie'pa wä s'kirirke mi'ke ie' ska' as ibua'ütö. ³⁶S'kirirke esepa kköchöke ie' a tó ie'pa a ie' datsi' bata è mú kèwä. Wëpa qos tó iké e'pa buanene.

Ì tó se' ia'wèmi ñáie

(Marcos 7.1-23)

15 ¹Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa serke Jerusalén, e'pa wëlepa debitu Jesús ska'. Ie'pa tó ie' a ichaké:

²—¿Ì kuēkì be' ttōkatapa kè tò se' yēpa bak e'pa ser e' dalöiè? Ie'pa chkò ulà kè pakōule.

³Ie' tò ie'pa iutè:

—¿Ì kuēkì Skèköl ttè dalöièno e' dalösewēkewā a' tò a' wakpa ser dalöioie? ⁴Skèköl iyē'at: 'A' yé ena a' mì e'pa dalöiō,'^c ñies ie' tò iyē'at: 'Yi tò iyé ö imì ché suluē ese wák wōmerdattsā ttēwā.'^d ⁵Erè a' icheke tò se' a' iyērmì s'yé a' ö s'mì a' i' es: 'Ì kōs tso' ye' wā a' kimoie, e' meuletke Skèköl a', e' kuēkì kè ye' a' a' kimenuk ì wa'. ⁶A' tò icheke tò yi isie e' ché, ese wák kè kawōtaiā iyé ö imì kimuk. Es Skèköl ttè dalöièno ñe' dalösewēkewā a' tò a' wakpa ser iutè wa. ⁷¿A' e' ö suluē! Buaē Isaiás tò a' yē' mik ie' iyē':

⁸Skèköl tò ichè: 'Pè' ikkēpa tò ye' dalöieke kkò è wa, erè ie'pa er tso' kāmīē ye' yōkì.

⁹É ichōkle ie'pa mī'ke ye' wé a' ye' dalöiök.

Ttè wa ie'pa s'wōbla'wēke e' dōr s'ditsō ttè dalöièno è.'^f

Es Isaiás tò iyē'at.

¹⁰E' ukuōkì tā ie' tò pē' tso' eē e'pa kié tā ie' iché iarak:

—A' tò ye' ttō ttsó, iwā anú a' éna. ¹¹Ì ñeke a' tò ese kè tò a' ia'wēpa ñáie Skèköl wōā. Erè ì sulu wambleke a' tò tskirke a' er ā ese je' tò a' ia'wēraē ñáie.

¹²Etā ittōkatapa de ie' ska' tā ie' ā ichaké:

—¿Be' wā ijcher tò ì chekebō e' tò fariseowakpa uluwé?

¹³Ie' tò ie'pa iutè:

—Fariseowakpa esepa dōr wēs íyi kuá kè tkēnewā ye' Yé tso' ká jai ā e' wā es, e' kuēkì ie'pa yērdattsā wiē. ¹⁴Ie'pa múat es. Ie'pa dōr wēs s'wōbla kè wawēr ese tò o'ka wōbla kè wawēr e' ulaiē es, e'pa bōl tkōāraē kauk ā.

¹⁵Etā Pedro tò iché ie' ā:

—Ttè waklēbō ñe' wā pakó sa' ā.

¹⁶Ie' tò iūtè:

—¿Ñies a' kè éna iwā āne? ¹⁷¿A' kè éna iane tò ì ñekesō ese mī'ke s'ñawi ā e' ukuōkì tā iwekettsasō? ¹⁸Erè ì sulu tskirke a' er ā ese tò a' ia'wēmì ñáie. ¹⁹Ì sulu bikeitseke a' tò, s'ttēwā, sēnewābak dalösewēwā, trē, akblè, s'kkatè kachè wa ñies ñì ché sulu ese kōs tskirke a' er ā. ²⁰Íyi ese tò a' ia'wēraē ñáie. Erè a' chkò kè ulà pakōule e' kè tò a' ia'wēpa ñáie.

Tayē eköl kè dōr judiowak e' erblé Jesús mik

(Marcos 7.24-30)

²¹Etā Jesús ena ittōkatapa mýal ká kiè Tiro ena Sidón eē. ²²Etā tayē eköl serke eē dōr cananwak, e' ārdatsē taiē Jesús itōkì:

—A kēkēpa be' dōr David aleri, ye' saū er siarē wa. Ye' alà busi kirirke taiē ā aknama tso'.

c 15.4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16 d 15.4 Éxodo 21.17; Levítico 20.9 e 15.5 meuletke Skèköl a: Ie'pa tò iché es erè ie'pa ulà ā itso'ia, e' wakanewēmì ie'pa tò wēs ie'pa kì ikiane es.
f 15.8-9 Isaiás 29.13

²³Erë Jesús kè wà ie' iutène yës. Età ittökatapa kköché ie' a:

—Tayë ardatse tajë se' itöki, ì kiane ie' kî e' mú ie' a as imi'a.

²⁴Ie' tò ie'pa iutë:

—Skököl tò ye' patkë' Israel aleripa è kîmuk. E'pa dör wës obeja chöwa siarë es.

²⁵Età tayë dewa e' tkéwa kuchë kî Jesús wörki tã ichéitö iã:

—¡A kékëpa, ye' kîmú!

²⁶Jesús iutë:

—Kè idör buaë ala'rla chkè yéttsa mè chichi a.

²⁷Tayë tò iché:

—A kékëpa, e' yëne; erë chkè mulé darke iski e' ñeke chichi tò.

²⁸Età Jesús iché ie' a:

—A tayë, be' erblé mokî ye' mik, e' kuekî ì kiane be' kî e' de be' ulà a.

E' wöshã tã ilà busi buanene.

S'kirirke ese bua'wëne Jesús tò

²⁹Età Jesús ena ittökatapa biteyalne batsöri kiè Galilea e' kkömik. Età ie' tkakã kabata tukir kî tã eë ie' e' tkéser. ³⁰Tã pë' de tajë ie' ska', e'pa wã iduepa de Jesús wörki. Iduewa kè shko, kè wöbla wawër, kè tto, ulà ö klö suluulewã ñies s'kirirke duè ulitane wã ese qos bua'wëitö. ³¹Pë' ulitane tso' eë isauk e'pa wökrarulune. Ie'pa tò isuë tò kè s'tto esepa ttékane, s'ulà ena s'klö suluulewã esepa buanene, kè s'shko esepa shkéne, ñies kè s'wöbla wawër, esepa wöbla wawëne. E' kuekî ie'pa tso' Israel aleripa Këköl kîkökka tajë.

Wëpa dökã mil tkëyök e' tié Jesús tò

(Marcos 8.1-10)

³²Età Jesús tò ittökatapa kié tã ichéitö ie'pa a:

—Siarë ye' wa pë' ikkëpa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' kî kã de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' ñë. Kè ye' éna ie'pa patkak u a kè chkaule dö' isiwa'arwarak ñalã kî.

³³Età ittökatapa tò iché iã:

—Erë kã i' a kè yi serku'. ¿Wës sa' tò pan kuëmi tajë pë' ekkëpa tioie?

³⁴Ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿Kos a' wã pan tso'?

Ie'pa iutë:

—Sa' wã pan tso' kul (7), ñies nima tso' elkela.

³⁵Età ie' tò pë' ké e' tulöksër iski ³⁶tã pan kul ena nima e' klö'wëitö tã wëstela chéitö Skököl a tã iblatéitö mé ittökatapa a tã ie'pa tò iwatié pë' a. ³⁷Pë' ulitane chké de wë' tã ibata atë e' iëne dökã kkö kul. ³⁸Ichkérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) wëpa è, alakölpa ena ala'rla kè shtane. ³⁹Jesús tò pë' yuémine tã ie' e' iékã kanò a tã imiã kã kiè Magdala eë.

Fariseowakpa tò ì kè or yi a ese uk ké suë

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

16 ¹Fariseowakpa ena saduceowakpa welepa de Jesús ska'. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kuekî ie'pa tò ikié ie' a tò ì kè or yi a ese ütö iwà kkachöie tò mokî ie' patkë'bitü Skököl tò.

²Erë ie' tò ie'pa iutë: “Tsáli tã a' tò icheke, ‘Kã tanewã mat bule dîba ardaë buaë’; ³bla'mi tã a' icheke, ‘Kã tanewã mat kalî monekã ttsettseë tã kalî

yërdaë. 'A' éna iane buaë mik ta dîba armi mik ta kalî yërmi, etâ zes î tkôke î'ne ta e' kè wà ar a' éna? 'A' dör pë' suluë e' kè tò Skëköl dalôië wes trër wakpa kè tò imaso dalôië es. 'A' ye' a ikié tò î kè or yi a ese uyö iwà kkachoe tò mokî Skëköl tò ye' patkë'bitu. Erë ilë weraëyö etökicha ème iwà kkachoe, e' dör wes Jonás ta ibak es."

Etâ ie' tò ie'pa méat ta imîa bánet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakë

(Marcos 8.14-21)

⁵ Jesús ena ittökatapa demi batsöri wishet, erë ittökatapa éna ilë chowa tsëmi në. ⁶ Ie' iché ie'pa a:

—Ye' ttö ttsó. 'A' e' kkö'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka e' yöki.

⁷ Ittökatapa iché nî a:

—îKè se' wà î dë' në!

⁸ î chök ie'pa tso' e' suëwaitö ta ichéitö ie'pa a:

—î kuëki a' tso' ichök nî a tò kè se' wà î dë' në? îKam a' erblö ye' mik mokî! ⁹ îKam a' éna iwà ar? Pan skël wadë'yö wëpa doka mil skeyök (5.000) ekkë a, ze' chowa a' éna? Etâ kkkö bik ibata kit a' tò? ¹⁰ Nies pan kul wadë'yö wëpa doka mil tkëyök (4.000) ekkë a, ze' chowa a' éna? E' ukuöki ta kkkö bik ibata kit a' tò? ¹¹ zes a' kè éna iane tò ye' kè ku' î ñekesö ese chök? 'A' e' kkö'nú fariseowakpa ena saduceowakpa pan wölöwoka ese yöki.

¹² Etâ ie'pa éna iane tò Jesús kè ku' pan wölöwoka tso' se' wà ese chök. Ie'pa éna iane tò ttë wa fariseowakpa ena saduceowakpa tò s'wöbla'weke e' chök ie' tso'.

Pedro tò iché tò Jesús dör wë pairine'bitu idi' wa s'blúie e'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Mik ie'pa de kâ kië Cesarea Filipo, etâ Jesús tò ittökatapa a ichaké:

—Ye' dör S'ditsö Alà, zîma e' cheke pë' tò ye' dör yi?

¹⁴ Ie'pa iiüté:

—Welepa tò icheke tò be' dör Juan S'wöskuökwak. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skëköl tteköl bak kië Elías shkenekane e'. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skëköl tteköl bak kië Jeremías ö Skëköl ttekölpa skà bak e' wele.

¹⁵ Ie' tò ie'pa a ichaké:

—Erë zîma a' ichë, ye' dör yi?

¹⁶ Simón Pedro tò iiüté:

—Be' dör wë pairine'bitu idi' wa sa' blúie e'. Be' dör Skëköl chök Alà e'.

¹⁷ Jesús iché ie' a:

—A Simón, Jonás alà, ayëcha buaë be' dör. î ché be' tò e' kè mène s'ditsö wa be' a, e' mé ye' Yé tso' kâ jai a e' tò be' a. ¹⁸ E' kuëki ye' be' a iché tò be' dör Pedro (kië e' wà kiane chë ák). Be' dör wes ák dör u katabloie es, e' wa ye' ichapa kî döraë tajë. î kos tso' dò duëwà diché, e' kè e' alöpakâ ie'pa kî. ¹⁹ î blúie Skëköl tso' e' wëkkö kköppóo kéwö meke ye' tò be' a. Ye' tò kawö meke be' a ye' ttë buaë pakök as Skëköl dò s'tso' tajë e' blúie. E' dör wes blu' eköl kanë méso tò blu' wëkkö kköppëe as s'döwajia es. î kè kéwö mène be' wà kâ i' a, ese kè kéwö mène Skëköl wà. Nies î kéwö mé be' tò kâ i' a, ese kéwö me'bak Skëköl tò.

²⁰E' ukuöki ta Jesús kè wa ittökatapa kàne yi a ichök tö ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Jesús e' biyó ché tö ie' tterawa

(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22–27)

²¹E' ukuöki ta Jesús tö itsá ché ittökatapa a:

—Ye' kawöta shkökmi Jerusalén, e' judiowak kueblupa ena sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tö ye' we'ikeraë taië. Ye' tterawa erë e' ki ká de mañat eta ye' shkerdakane.

²²Pedro tö ie' kiëmi bānet ta iuñémiitö:

—¡A Skëkëpa, kè e' char! ¡E' mú kè dör es! ¡Kè e' wamblënu be' ta!

²³Erë ie' e' wötrée Pedro kke ta iché:

—¡A Satanás, be' yúshka bānet ye' yöki! Be' tso' ye' wöklö'uk. Be' kè tö iyi suë wes Skëköl tö isuëke es; be' tö isuëke wes s'ditsö tö isuëke es.

^{24–25}Ie' tö iché ittökatapa a:

—Yi e' tsatkak ittëwa yöki, ese kè ulá a sene michoë döpa. Erë yi e' mettsa ttëwa ye' dalërmik, ese ulá a idöraë. E' kueki yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' ki. E' skéie ikawöta e' chök dö ittëwa wötëulewa krus mik ekkë. Es ie' kawöta shkök ye' itöki. ^{26–27}Ye' dör S'ditsö Alà, e' döraë Skëköl olo ta taië e' a, ñies Skëköl biyöchökwakpa ta. Ye' tö sulitane patuëraë eköl eköl wes iser es. E' kueki iyi ulitane tso' ká i' a e' de a' ulá a, erë sene michoë kè dë' a' ulá a, e' ta e' dör ¿ie bua' a' a? Sene michoë kè patorpa i wa. ²⁸Moki ye' tö a' a iché tö a' tso' íe, e'pa welepa tö ye' dör S'ditsö Alà, e' datse blu'ie e' suëraë kam iblërulur e' yöki.

Jesús tö ilo taië e' kkaché ittökatapa a

(Marcos 9.2–13; Lucas 9.28–30)

17 ¹E' ki ká de teröl, eta Jesús wa Pedro ena Santiago ena Juan dör Santiago ël, e'pa mítser e' ta ká bata kakkë ese ki. ²E' ie'pa wö shaë ie' manenettsa mía kua'ki, iwö olobune wes diwö es, ñies idatsi' manenettsa mía saruruë wöñarke dalölöë. ³E' bet ta ie'pa tö Skëköl ttekölpa bak ká iaiäë kië Moisés ena Elías e'pa suë kapakök ie' ta. ⁴Eta Pedro tö iché ie' a:

—A Skëkëpa, buaë se' tso' íe. Be' ki ikiane, e'ma ye' tö úla yuëka mañatkuela; etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a.

⁵Ie' tötoëia e' wösha ta mochka wöñarke dalölöë ese tö ie'pa kitëwa. Mochka shua ie'pa tö ttö tsé tö iché: “Sé dör ye' alà dalër taië ye' éna, e' wër buaë shute ye' wa. Ie' ttö iutö.”

⁶Mik e' tsé ittökatapa tö ta ie'pa suanéka taië, e' kueki ie'pa e' télur wöwakköt. ⁷Jesús dewa ie'pa o'mik ta ie' tö ie'pa kéwa ta ichéitö ie'pa a:

—A' e' kóká; kè a' suanuk.

⁸Mik ie'pa tö ká suë, eta ie'pa isuë tö kè yi ku'ia, Jesús è dur.

⁹Ie'pa bitëkene wa'k, eta Jesús tö ie'pa a iché:

—Í suë a' tö e' kè pakar yi a dö mik ye' dör S'ditsö Alà, e' ttëwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰Ie'pa tö ie' a ichakè:

—¿I kueki s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tö icheke tö Elías kawöta döke kewé wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yöki?

¹¹ Ie' tō ie'pa iuté:

—E' yēne tō Elías datsekene kewe. Ie' tō ì kōs kaneweketke kewe wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' yōki. ¹² Erē ye' tō a' a' ichē tō ie' dē'bak, erē ie'pa kē éna iane tō ie' idir. Ie'pa tō iwe'ik siarē wēs ie'pa ki ikiane es. Es nīes ie'pa tō ye' dōr S'ditsō Alà e' we'ikeraē.

¹³ Ie'pa éna iane tō ie' tso' Juan S'wōskuōkwak e' chōk.

Duladula ekōl tteke aknama tō e' bua'wéne Jesús tō

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Mik Jesús ena ittōkatapa demine wé pē' daparke taiē ie' panuk eē, etā wēm de ekōl ie' ska' tā ie' e' tkéwā kuchē ki Jesús wōrkī tā ichéitō iā:

¹⁵ —A kēkēpa, ye' alà saū ēr siarē wa. Ie' kirirke siarē, wēkkē alē tā ilīneka, mikle tā ie' anērō bō' a, mikle tā di' a. ¹⁶ Kam be' dō etā ye' wā idebitu be' ttōkatapa a erē ie'pa kē a ibuarne.

¹⁷ Jesús tō iché:

—A pē' kē ērblōta' Skēkōl mik, a' kē éna ká ane. ¿Mik ye' sērmiro a' ta? ¿Kōs ye' tō a' dalē'ttsemirō? Kabēla nē' tsūbitu nā.

¹⁸ Etā ie' tō aknama uñē tā itrē'wēshkar duladula a. E' wōshā tā duladula buanene buaē.

¹⁹ E' ukuōki tā ittōkatapa ttē ie' tā bānet. Ie'pa ie' a' ichaké:

—¿I' kueki sa' kē a aknama e' trēneshkar?

²⁰ Ie' iché ie'pa a:

—A' kē ērblōku' Skēkōl mik mokiē e' kueki. Moki ye' tō a' a' ichē tō a' ērblōpa Skēkōl mik tsir mostaza wō dōr tsirla ekkē, e' tā a' tō ichēmi kabata wī a: 'Be' e' skōttsā yúshka bānet', tā imiraa bānet. A' ērblōke moki Skēkōl mik, e' ma kē ì dōr darērē a' a' wē. ^{21s}

Jesús skā e' biyō ché tō itterawā

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²² Mik Jesús ena ittōkatapa nī dapa'wé Galilea, etā ie' tō ie'pa a' iché:

—Ye' dōr S'ditsō Alà, e' wōmerdattsā pē' ulā a, ²³ tā ye' tterawarakitō, erē e' ki ká de mañat tā ye' shkerdakane.

Ttē e' tō ie' ttōkatapa ēriawé taiē.

Inukōl shteke Skēkōl wé kanéwoie ese patuē Jesús tō

²⁴ Mik Jesús ena ittōkatapa de Cafarnaúm, etā pē' tō inukōl shteke Skēkōl wé kanéwoie e'pa de Pedro ska' tā ie' a' ichaké:

—¿Be' wōbla'ukwak tō inukōl patuēkesō Skēkōl wé kanéwoie e' patuēta'?

²⁵ Pedro tō ie' iuté:

—Tō, ipatuēta'.

E' ukuōki tā mik Pedro de wēshkē, etā Jesús ttē ie' tā kewe tā ichéitō ie' a:

—A Simón, ¿ima be' ibikeitsē? ¿Yi nā'wēke ká wōkirpa tō, iká wakpa ekka ō pē' kuā'ki?

²⁶ Pedro tō iuté:

g 17.21 Yēkkuō kēchke wēle tō versículo 21 kí kuōtkéka. E' tō iché i' es: *Erē aknama ese yērmittsa ikiē S'yé q ena batsē e' è wa.*

—Pë' kua'ki.

Jesús tò iché:

—E' yëne, e' kueki ila'r kè kawöta ipatauk. ²⁷Erë ipataüsö as ie'pa kè ulurka se' ki. E' kueki be' yú batsöri kkömik etä biklö' uyómi di' a. Etä nima tsá kli'wé be' tò e' kkò shuppöö, eë be' tò inuköl kuëraë et. E' tsúmi ie'pa patuoie, e' dör wë' se' böi nuì patuoie.

Yi dör ibua'ie Skëköl wöa

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

18 ¹E' kéwö ska' ta Jesús ttökatapa de ie' ska' ta ie' a ichakérakitö:
—Ì blúie Skëköl tso' e' shüa çyi dör ibua'ie imalepa tsata?

²Jesús tò alala kié eköl duéser ie'pa shushäë ³ta ichéitö ie'pa a:

—Moki ye' tò a' a ichè tò a' kè er mane'ù as a' dö wës alala i' es, e' ta a' kè döpa'wà ì blúie Skëköl tso' e' a. ⁴Yi er mane'wé ta ie' e' wöëwa wës alala i' es, ese döraë ibua'ie ì blúie Skëköl tso' e' a. ⁵Yi tò alala i'se kiéwa ye' ttò wa, ese tò ye' wák kiéwa.

A' tso' wösh wa ì tò s'ké ì sulu wamblök ese yöki

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶“Yi tò ikkëpala erblöke ye' mik, esepa eköl ké ì sulu wamblök, esepa weirdäe taië shutë tkökä ák wawoie muëwa ikuli' a batrèemi dayë a e' tsata. ⁷Yi tso' taië s'erkiöwoie ì sulu wamblök, e' kueki wëstela ina ká i' wakpa ta. Kekraë ì sulu tso' s'erkiöuk, erë yi tò s'ké ì sulu wamblök, wëstela ina esepa ta.

⁸“A' ulä ö a' klö tò a' ké ì sulu wamblök e' ta itöo uyómi bänet. A' döwa sene micho a ulä etkë ö klö etkë, e' dör buaë. E' skéie a' uyëwa bö' ñar michoë e' a ulä bötkë ena klö bötkë e' dör suluë. ⁹Ñies s'wöbla tò s'ké ì sulu wamblök, e' ta iyóttä uyómi bänet. A' döwa sene micho a wöbla ek è wa, e' dör buaë. E' skéie a' uyëwa bö' ñar michoë e' a wöbla bötkë, e' dör suluë.

Obeja chowa e' pakë

(Lucas 15.3-7)

¹⁰⁻¹¹“A' e' kkö'nú, ikkëpala kè watarttsä. Ye' tò a' a ichè tò Skëköl biyöchökwakpa tso' ie'pa kkö'nuk e'pa tso' kekraë ye' Yé tso' ká jai a e' wörki ie'pa tté chök.

¹²“Çima a' tò ibikeitsè? Wëm eköl wä obeja tso' döka cien ta e' etö chowa, e' ta çì wëmi ie' tò? Obeja döka dabom suliyök ki sulitu (99) e' meraat ie' tò kañika ta imía obeja chowa e' yulök. ¹³Moki ye' tò a' a ichè tò mik ie' tò ikué, etä ie' tss'ene buaë tkökä imalepa kè chëwa e' tò ie' tss'wë e' tsata. ¹⁴Es Skëköl dör a' Yé tso' ká jai a, e' kè ki ikiane tò ikkëpala chöwa ekla wë'ia.

Wës se' ké er buanukne ñi ki

(Lucas 17.3)

¹⁵“A' yami wele tò ì sulu wamblé a' ki, e' ta a' yú ie' ska' ta ì sulu wambléitö e' chó ie' a, e' shulö a' böi è tò. Ie' tò a' ttò iüté, e' ta a' er buanene ñi ki. ¹⁶Erë ie' kè wä a' ttò iütëne, e' ta a' yamipa tsúmi eköl ö böi, tté ki a' tò ie' kkatè e' ttekölíe as ior wës itso' kitule es. E' tò ichè, “Ttè kos shulekesö etä ittekölpa kiane böi ö mañal ichoie tò moki idir ö au.” ¹⁷Erë kè ie' wä e'pa ttò tssene, e'

ta ichó ye' icha erule e' kukua. Ñies kè iwā ie'pa ttò iutène, e' ta isaú wes pè' kè tò Skèköl dalöiè es ö wes inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a e'pa suè es.

¹⁸ “Mokì ye' tò a' a' ichè tò ì cheke a' tò tò e' dör suluè ká i' a, ese cheraë Skèköl tò tò e' dör suluè. Ñies ì cheke a' tò tò e' dör buaë ká i' a, ese cheraë Skèköl tò tò e' dör buaë.

¹⁹⁻²⁰ “Ye' tò ì skà chekene a' a: Wé a' bö! ö mañal ñi dapa'wé ye' ttò wa, ee ye' tso' a' ta. E' kuëkì a' bö! er méwa ñikkèë ká i' a ilè kiök ye' Yé tso' ká jai a e' a, e' ta imeraëitö a' a.”

²¹ Eta Pedro dewa Jesús ska' ta ichakéitö:

—A Skèkëpa, ÷bitökicha ye' yami tò ì sulu wamblé ye' ki, e' olo'yèmiyö iki? ¿Mokì dò kul ekkè?

²² Ie' iüté:

—Kè ye' tò be' a' ichè kul è. Ye' ichè tò be' kawöta inuì olo'yök iki kekraë bitökicha ekkè^a

Blu' er buaë ché ikanè méso eköl a

²³ “Ì chéyö a' a e' wa pakekeyö ttè i' wa. Ì blúie Skèköl tso' e' dör wes blu' eköl éna nuì shulak ikanè mésopa ta es. ²⁴ Ie' tò ie'pa nuì shulémítke eta ikanè méso eköl debitü ie'pa wa ie' wörki, e' wa nuì tso' taië shüte' ²⁵ Ie' kè a nuì ekkè patorpa, e' kuëkì blu' tò ie' ena ilaköl ena ila'r ena ì qos tso' iwā e' watauktsa kè inuì ekkè patuoie. ²⁶ Ikanè méso e' tkéwa kuchè ki blu' wörki ta ikköché taië ie' a: ‘Be' we'ikèyö, ye' panú béré tsir, e' wa ye' tò be' patuëttsa seraä.’ ²⁷ Blu' ie' suè er siarè wa, e' kuëkì inarke qos e' olo'yéitö iki seraä ta iémine bèrè.

²⁸ “Erè mik kanè méso e' mía, eta ie' tò kanè méso iëköl kué ña'weke ie' tò elkela è? Ta iklö'wéwaitö ikulì a tuéwa darèrèè ta ichéitö ia: ‘¿Be' ñarke ye' ulà a, e' pataüttsa ña!’ ²⁹ Ta iëköl e' tkéwa kuchè ki ie' wörki ta ikköché taië: ‘Be' we'ikèyö, ye' panú béré tsir, e' wa yö be' patuëttsa seraä.’ ³⁰ Erè ie' kè wa iëköl kköchéke e' iutène. Ie' tò iwötökwā patké s'woto wé a dò mik inuì patuëttsaitö seraä eta. ³¹ Mik kanè mésopa malepa tò ittse, eta e' tò ie'pa eriawé taië. E' kuëkì ie'pa mía blu' ska' ta ichéka seraä. ³² Eta blu' tò kanè méso e' kiök patké ta ichéitö ia: ‘¿Be' dör pè' suluè! Ye' tò be' ki be' nuì taië e' olo'ya seraä be' kköyè' ye' a e' kuëkì. ³³ ¿Ì kuëkì be' kè wa be' yami sune er siarè wa wes ye' be' sü' es?’ ³⁴ Eta blu' ulunekā taië, e' tò ikanè méso wötökwā patké as iwe'ikö ie'pa tò siarè dò mik inuì patonettssa seraä eta. ³⁵ Es ñies a' yami tò ì sulu wamblé a' ki e' nuì kè olo'yè a' tò iki er mokì wa, e' ta ye' Yé tso' ká jai a e' tò a' we'ikeraë siarè.”

Se' ñi òwa ese ché Jesús tò

(Mateo 5.31-32; Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

19 ¹ Mik Jesús tò ttè ekkè ché one, eta ie' e' yéttsa Galilea mía Judea ta itkattsa Jordán a wishet. ² Taië pè' dami ie' itöki e'pa shuā wépa kirirke esepa qos bua'wéitö.

h 18.22 kekraë bitökicha ekkè: Griegoie e' dör dabom kuryök döka kuktökicha (70×7).

i 18.24 nuì taië shüte: Ttè i' dör inuköl kiè talento e' mil döka dabop. Ìne ta' e' ské dör dólares döka millón döka dabom skeyök (50,000,000) **j 18.28** elkela è: Ttè i' dör inuköl kiè denario ese döka cien.

³Età fariseowakpa welepa de ie' ska' tã ie'pa tã ie' a ichaké itsaioie:

—¿Wépa a kawō tã itayē owa fyí ulitane kuekí?

⁴Ie' tã ie'pa iuté:

—Ì tso' kitule Skèköl yèkkuō kī, ¿e' kè sune a' wã? E' tã ichè tã tsawe tã Skèköl tã se' yō' wēm ena alaköl. ⁵Ie' tã iyē: 'E' kuekí wépa kè serpaia iyé ena imi e'pa dapōmik, tã iserdawa alaköl tã. Ie'pa bōl serdaē ñita tã ie'pa mīa wēs wák eköl è es.'^k Es ikiteat ⁶e' kuekí ie'pa kè iã bōl, ie'pa yōne wēs wák eköl è es. E' kuekí wépa batséwa Skèköl tã esepa kè batsökök yi tã.

⁷Età ie'pa tã ie' a ichaké:

—E' dōr es, e' tã ¿ì kuekí Moisés tã iyē'at tã wēm tã itayē éwa, ese wák kawōtã ñi owa yèkkuō muk iã?

⁸Ie' iuté:

—A' er darērē, e' kuekí Moisés tã kawō me' a' a' a' tayē ökwa, erē tsawe tã kè idōr es. ⁹Ye' tã a' a' ichè tã yi tã itayē éwa, kè dōr itayē trēr kuekí, ese tã alaköl skà tséwane, e' tã e' wa isenewabak kewe e' dalōsewéwaitō.

¹⁰Jesús ttōkatapa tã iché ie' a:

—E' dōr es e' tã bua' idir sa' a' tã kè sa' alaköl tsūwa.

¹¹Ie' tã ie'pa iuté:

—Ì ché a' tã e' kè dōr sulitane a, e' dōr wépa a imène esepa è a.

¹²Wépa welepa dōr kachir ie'pa wák dē'ka es e' kuekí. Welepa skà yueke s'kapeyōkwakpa tã kachirie. Iskà tso' esepa serke kachirie ì blúie Skèköl tso' e' kané kuekí. Wépa sermi es, esepa senū es.

Jesús tã ikié S'yé a ala'rla kī

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³Pē' wã ala'rla debitū Jesús ska' as ie' ulã mùkã iki ena ikiō S'yé a iki. Erē ittōkatapa tã pē' uñélor. ¹⁴Erē ie' tã iché:

—As ala'rla bitū ye' ska'. Wépa dōr wēs ie'pa es, esepa blúie Skèköl tso', e' kuekí kè iwōklō'waria.

¹⁵Età ie' ulã mékã ie'pa kī, e' ukuōkí tã imía bánet.

Inuköl blú eköl tã Jesús a ichaké

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶Wēm eköl debitū Jesús ska' tã ie' a ichaké:

—A S'wōbla'ukwak, ¿ì buaē wēmí ye' tã as sene michoē dō ye' ulã a?

¹⁷Ie' tã iuté:

—¿ì kuekí be' tã ye' chaké ì dōr buaē ese kī? Skèköl eköl è dōr buaē. Be' kī sene michoē kiane, e' tã ttè me'atbak ie' tã dalöiēno e' dalöiō.

¹⁸Ie' tã Jesús a ichaké:

—¿Ttè wéne?

Ie' iuté:

—Kè a' kawō tã s'ttōkwã, kè a' kawō tã s'senewabak e' dalōseukwã, kè a' kawō tã akblök, kè a' kawō tã s'kkatök kachè wa, ¹⁹a' yé ena a' mī dalöiō, ñies a' malepa dalērītso wēs a' wákpa e' dalēr es.'

²⁰Duladula tō ie' a iché:

—Ttè e' kōs dalōiē'bitu ye' tō iaiāē. Etā çì skà kianeia?

²¹Ie' iūtē:

—Be' éna ì buaē kōs wāk seraā, e' tã be' yú tã ì tso' be' wã, e' wataúttsa seraā tã iské múttsa s'siaŕēpa a. E' ukuōkì tã be' shkó ye' tã ye' ttökataie. Es tã íyi buaē taiē dōraē be' ulà a ká jaì a.

²²Duladula dör inuköl blú taiē, e' kuekì mik ie' tō e' ttsé etã ie' erianekã taiē tã imíatke.

²³Etã Jesús tō iché ittökåtapa a:

—Mokì ye' tō a' a ichè tō inuköl blúpa a darērēē idir dōkwã ì blúie Skëköl tso' e' a. ²⁴Iská chēneyō a' a tō inuköl blúpa a dōkwã ì blúie Skëköl tso' e' a e' dör darērēē tkōkã kameio tkōmi datsi' yuo diké ese wōukla a e' tsatã.

²⁵Mik e' ttsé ie'pa tō, etã ie'pa tkinewã taiē tã ichéitōrak:

—E' dör es e'ma çyi tsatkërmi?

²⁶Ie'pa webléitō tã ichéitō:

—E' kè onuk s'ditsō a wes, erē Skëköl a íyi ulitane ormi.

²⁷Etã Pedro tō iché ia:

—Sa' tō íyi ulitane me'at tã sa' bitē be' tã. Çì dōmi sa' ulà a e' skéie?

²⁸Ie' tō ie'pa iūtē:

—Mokì ye' tō a' a ichè tō mik ká i' manerketkene buaē aishkuō tã, etã ye' dör S'ditsō Alà e' dōraē ká ulitane blúie olo tã taiē. Nies a' dör ye' ttökåtapa, e'pa e' tulōraser blu' kulé dōkã dabom eyök kí böt e' kì, Israel ditséwōpa dōkã dabom eyök kí bōl e'pa wëttsuk. ²⁹Wépa kōs tō iu ò iēlpa ò ikutapa ò iyē ò imì ò ila'r ò iká ese méat ye' tté kuekì, e' tã e'pa ulà a iské dōrane taiē shüteē, nies aishkuō tã sene mīchoē dōraē ie'pa ulà a. ³⁰Erē i'ñe tã se' taiē tso' kewe esepa dōraē bataie ena se' tso' bataie i'ñe tã esepa dōraē keweie.

Kanè mésopa patuē e' tté

20 ¹“Ì blúie Skëköl tso' e' tã itkōke wes itka wēm eköl tã es. E' mīã bla'mi kanè mésopa yulök ie' uva tso' tkēule e' kanéuk. ²Ie' tō iché ie'pa a: ‘Ye' tō a' patuēke kōs s'patōrke ká etk ekkē, e' dör denario etk.’ E' dör buaē ie'pa a tã ie' tō ie'pa patké kaneblök. ³Diwō de sulitu (9) etã kanè wák mīãne kanè mésopa skà yulök etã eē ie' tō isuē tō wēpa tulur ñalã ska' kè ku' kaneblök. ⁴Ie' tō ie'pa a iché: ‘A' yú kaneblök ye' kanè a tã ye' tō a' patuēke kōs s'patōrke mokì ekkē.’ Etã ie'pa mīã kaneblök. ⁵Diwō de bata a tã ie' mīã kanè mésopa skà yulök etã ie' tō ie'pa patké kaneblök. Nies tsáli diwō de mañat etã ie' mīã kanè mésopa skà yulök tã ie'pa patkéitō nies kaneblök. ⁶Diwō dōketke skēl etã ie' mīã kanè mésopa skà yulök, eē ie' tō wēpa kué iēter kè ku' kaneblök. Ie' tō ie'pa a ichaké: ‘Çìók a' iēter ñiē fe kè ku' kaneblök?’ ⁷Ie'pa tō iūtē: ‘Kè yi wã sa' a kanè mēne.’ Etã ie' tō ie'pa a iché: ‘A' yú kaneblök ye' a.’

⁸“Mik ká tuine, etã kanè wák tō iché ikanè mésopa pataukwak a: ‘Kanè mésopa kió etã ie'pa pataú. Wépa debitu bataie, e'pa pataúmi kewe, tã wépa debitu kewe, e'pa pataú bataie.’ ⁹Etã kanè mésopa debitu kaneblök tsáli diwō skēl, e'pa patōne kewe. Ie'pa kōs patōne denario et et. ¹⁰Mik kanè mésopa

debitu kaneblök kewe, e'pa patorketke etä ie'pa tö ibikeitsé: 'Sa' patörke aishet sa' malepa tsata.' ¹¹ Erë ie'pa qos patone denario et et è. ¹² E' tö ie'pa kabewéka tä iché kanè wák a: 'Wëpa ikképa debitu bataie kaneblé bërberla è, e' skéie sa' kaneblé ñië, ña'wé diba tö, ñies shtrine taië. Etä çwes be' tö ie'pa patué qos be' tö sa' patué ekké?' ¹³ Erë kanè wák tö ikanè méso eköl iüté: 'A yami, ye' kè ku' i sulu wamblök be' tä. Se' ttè mé ñi a tö ye' be' patueke denario etk. ¹⁴ E' kuëki be' inuköl klö'ú tä be' yúshka. Wëm debitu kaneblök ibataie ese a ye' éna inuköl mak qos ye' tö be' a imé ekké etä çwes ide? ¹⁵ Ye' a kawö ta' i wak ye' éna ye' inuköl wa, ese woie. Ye' tö ilè kakmeke yile a, çe' tö be' ukyëweke ye' ki?'

¹⁶ "Es s'tso' bataie esepa döraë keweie ena s'tso' keweie esepa döraë bataie."

Jesús e' biyó chéne tö ie' tterawä pë' tö

(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)

¹⁷ Jesús ena ittökatapa dabom eyök kí böi (12), e'pa mirkä Jerusalén tä ie' tö ie'pa kié bänet tä ichéitö ia:

¹⁸ —Se' mirkä Jerusalén i', etä ee ye' dör S'ditsö Alà, e' merdattsa sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ulà a. Ie'pa tö ye' kichateraë. ¹⁹ Ye' merattsarakitö pë' kè dör judiowak esepa ulà a. E'pa tö ye' wayueraë pparaë siarë tä ye' tterawarakitö wötëule krus mik. Erë e' kī ká de mañat, etä ye' shkerdakane.

Santiago ena Juan e'pa mī tö kawö kié Jesús a

(Marcos 10.35-45)

²⁰ Santiago ena Juan dör Zebedeo ala'r e'pa mī de ie'pa tä Jesús ska' tä ie' tkéwa kuchë kī iwörkī ilè kioie ie' a. ²¹ Jesús tö ie' a ichaké:

—¿I kiane be' kī?

Ie' tö iüté:

—Ye' tö be' a kawö kieke tö mik be' tkënekä s'blúie, etä ye' alà eköl tkówa be' ulà bua'kka, eköl be' ulà baklī'kka s'wëttsuk be' tä.

²² Ie' iüté:

—I kieke a' tö e' kè wä jcher a' wä. ¿Ye' tkä' wayarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wes ye' weirdaë es?

Ie'pa tö iüté:

—Tó, sa' dirmi.

²³ Ie' iché:

—Mokī ye' tkä' wayeraë a' tö, a' weirdaë wes ye' es. Erë e' tkökser ye' ulà bua'kka ö ye' ulà baklī'kka, e' kè kèwö menuk ye' a. E' tso'tke ye' Yé wä klöule yi a imekeitö esepa a.

²⁴ Mik ttè e' ttséwa ittökatapa malepa doka dabom eyök (10) e'pa tö, etä ie'pa ulunekä ie'pa böi ñe' kī. ²⁵ Erë ie' tö ie'pa ulitane kié tä iché ia:

—A' wä ijcher tö pë' kè tö Skëköl dalöië, esepa wökirpa qos e' alökekä ie'pa kī kekraë, ñies iblúpa tö ie'pa patkeke kësik wa. ²⁶ Erë a' kè kàne e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak a' wökirie, ese kawötä e' wöökwa imalepa dikia diöshet ikanè mésoie. ²⁷ Ñies a' isie e' yuak ibua'ie a' malepa tsata, ese kawötä e' muktsa imalepa a kanè mésoie. ²⁸ Ye' dör S'ditsö

Alà, e' kè dë'bitu as yi tō ye' kìmù. Ye' dë'bitu ie'pa kìmuk ena e' muktsa ttèwà pë' tso' taië e' nuì skéie. E' kuëkì a' kawōtā e' wōōkwa a' malepa kanè mésoie.

Wëpa bōl wōbla kè wawër e'pa bua'wé Jesús tō

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹ Jesús ena ittōkatapa e' yéttsa Jericó, e'pa itōkì pë' mirwā taië. ³⁰ Etā wëpa bōl wōbla kè wawër, e'pa tulur ñalā ska'. Mik ie'pa tō ittsé tō Jesús dami, etā ie'pa tō iché aneule:

—¡A kékëpa, s'blú David bak e' aleri, sa' saú er siarë wa!

³¹ Pë' tō wëpa e' uñeke as ie'pa siwā'blōwā, erë ie'pa kì anekā taië:

—A kékëpa, David aleri, sa' saú er siarë wa

³² Jesús e' duésër tā wëpa wōbla kè wawër e'pa kiéitō tā ie'pa a ichakéitō:

—¿Ì kiane a' kì?

³³ Ie'pa iüté:

—A kékëpa, sa' wōbla bua'ú.

³⁴ Ie' tō ie'pa sué er siarë wa tā ie'pa wōbla kéitō. E' wō shà tā ie'pa wōbla buanene tā imíyal ie' tā.

Jesús demi Jerusalén

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

21 ¹ Mik Jesús ena ittōkatapa demi tsinet Jerusalén, ká kiè Betfagé tso' Olivo kébata a ee, etā ie' tō ittōkatapa kié bōl ² tā ichéitō iarak:

—A' yú wì u wëne eruleë ee. Mik a' demi ee, etā bet tā a' tō burro alaki kueraë etō moulewā ena ilala dur iō'mik. E' wōtsóō tā itsúbitu ña. ³ Yile tō a' a ichaké, e' tā iütó: 'Skékëpa kì ikiane, e' wa ie' tō imène.'

⁴ Itka es as ì y'atbak Skéköl tteköl tō e' wà tkò es. Ie' tō iyë':

⁵ "Ichó Jerusalén wakpa a:

'Ye' ttò ttsó, a' blú datse a' ska' e' tkëulekā burro kì.

Ie' dör pë' bèrë kè e' ttsötā'ka.

Ie' datse burro alala kì, e' dör iyiwak tso' dali oie ese.' ”^m

Es Skéköl tteköl tō iyë'at.

⁶ Ittōkatapa míyal tā iwérakitō wës Jesús tō iché ie'pa a es. ⁷ Ie'pa wā burro alaki ena ilala bitetser Jesús a. Ie'pa tō ipaio kíkë mékā burro alala kì tā Jesús e' tkéka iki. ⁸ Pë' tso' taië e'pa tō ipaio kíkë shuélor ñalā kì, ñies wëlepa tō kal kò télor shuélor ñalā kì Jesús ñalé tsoie. ⁹ Pë' mirwā keweie Jesús yōkì ñies itōkì, e'pa ulitane arke taië:

—¡Ie' i' dör se' blú bak David e' aleri, e' kíkōkasō! Ayëcha buaë ie' datse Skéköl ttō wa. ¡Skéköl tso' ká jai a e' kíkōkasō!"

¹⁰ Mik ie' dewā Jerusalén, etā e' wakpa aláneka taië tā ichaké:

—¿Yi dör ie'?

¹¹ Pë' datse taië ie' tā, e'pa tō iüté:

—E' dör Jesús. Ie' dör Skéköl tteköl datse Nazaret atë Galilea e'.

Jesús tō Skēkōl wé batse'wé

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Etā Jesús dewā Skēkōl wé ā. Etā wépa tso' eē íyi tawuk ena íyi watauk e'pa qos trē'wéyal ie' tō. Inukōl mane'uk^o wakpa mesa trélurkaitō. Nies nubōl wataukwakpa kula' trélurkaitō. ¹³ Ie' iché ie'pa ā:

—Skēkōl tō iyē'at iyēkkuō kī: 'Ye' u kirdaē tto ye' tā wé',^p erē a' tō iia'wēka akblo wéie.

¹⁴ Etā s'wōbla kē wawēr ena kē s'shko bua' esepa debity Jesús ska' Skēkōl wé ā tā ie' tō ie'pa bua'wé. ¹⁵ Ala'rla tso' eē e'pa tō iché aneule: '¡S'blú bak David, e' aleri kīkōkasō!' Mik sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttē dalōiēno wa wakpa tō ī wé Jesús tō e' sué, ena ima ala'rla tō ie' ché e' ttsé, etā ie'pa ulunekā taijē ¹⁶ tā ichéitōrak Jesús ā:

—Ī chōk ala'rla tso', ¿e' ttsé be' tō?

Ie' tō ie'pa iūtē:

—Tō, e' ttséyo. Erē ima e' chē Skēkōl yēkkuō tō, wēsua e' kē sūule a' wā. E' tō ichē:

'A Skēkōl, ala'rla ena bēbēpala tsu'yōkeia, esepa kēbō ē kīkōkka.'^q

¹⁷ Etā ie' tō ie'pa méat tā imía ká kiē Betania eē. Eē ie' kapére.

Higo klō siwéwā Jesús tō

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Bule es bla'mi tā Jesús michone Jerusalén tā ie' mirwā ñala wa tā ie' dué bli wā. ¹⁹ Ie' tō higuera klō ter elka sué tā imía iwō yulōk katē. Erē kē iwō tā, ikō è arwā taijē. E' kuēkī ie' tō iché kal e' ā:

—¡Kē be' wōrpaia yēs!

E' wōshā tā higuera klō sinewāmi. ²⁰ Mik e' sué ittōkatapa tō, etā e' tō ie'pa tkiwéwā taijē, e' kuēkī ie'pa tō ie' ā ichaké:

—¿Wes higuera klō sinewā bet?

²¹ Ie' tō ie'pa iūtē:

—Mokī ye' tō a' ā ichē tō a' erblé Skēkōl mik mokī, kē ibikeitsule bōtōt, e' tā ī wé ye' tō, e' ormi a' ā ñies. E' kīie tā a' tō ichēmi kabata wī ā: 'Be' e' skōttsa íe anúwa dayē ā', e' tā es iwā tkōraē. ²² A' erblé Skēkōl mik mokī, e' tā ī qos kié a' tō ie' ā e' wā dōraē a' ulā ā.

¿Yi tō kawō mé Jesús ā?

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³ E' ukuōkī tā Jesús dewā Skēkōl wé ā, eē ie' tso' s'wōbla'uk. Etā sacerdotepa wōkirpa ena judiowak kuēblupa de ie' ska' tā ichaké ia:

—¿Yi ttō wa be' tō íyi ikkē weke? ¿Yi tō e' kēwō mé be' ā?

²⁴ Ie' iūtē:

—Ñies ye' tō a' ā ilē chakeke, e' iūtē a' tō, e' tā ye' tō a' ā icheke tō yi tō ikéwō me' ye' ā. ²⁵ ¿Yi tō Juan patké' s'wōskuōk? ¿Skēkōl tso' ká jai ā e' ō s'ditsō?

Ie'pa ñi iutëmi ta ichérakitö: "Se' tö ichëmi tö Skëköl tö kawö mé Juan a, e' ta ie' tö se' iutëmi: 'Eta ñi kueki a' kè wa ie' ttè klöone?' ²⁶Pë' ulitane tö iklöwé tö Juan dör Skëköl tteköl. Se' suane ie'pa yöki, e' kueki kè se' a iyënuke tö Juan a kawö me' s'ditsö tö." ²⁷E' kueki ie'pa tö iutë:

—Kè sa' wa ijcher.

Ie' tö ie'pa a iché:

—Es nies ye' kè tö a' a ichëpa tö yi tö ye' a kawö mé íyi ikké woie.

Ala'r böi e' tté

²⁸Jesús tö ie'pa a iché:

—Ttè kleekeyö a' a e' ttsó a' tö. Wëm eköl alà dör böi wëpa, e' debitu ilà eköl ska' kewe ta ichéitö ia: 'A alà, be' yú kanëblök i'ñe ye' uva tso' tkëule e' a.' ²⁹Ilà tö iutë: 'Kè ye' mìnè.' Erë e' ukuöki ta ie' tö ibikeitséne kua'ki ta imía. ³⁰E' ukuöki ta iyé mía ilà iëköl ska' ta ichéitö ia: 'Be' yú kanëblök ye' uva tso' tkëule e' a.' Ilà iutë: 'Èkëkë ye' m'ke.' Erë ie' kè mìnè.

Eta Jesús tö ie'pa a ichaké:

³¹⁻³²—¿Ima a' tö ibikeitsé? Ala'r böi, ze' wéne tö iyé ttè iutë?

Ie'pa tö ie' iutë:

—Wéne a' ichéitö kewe e'.

Ie' iché ie'pa a:

—Juan S'wöskuökwak dë'bitu sene yësyësë ñalé kkachök a' a, erë a' kè wa ie' ttè klöone. Erë inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a ena alakölpä sulusipa, esepa tö ie' ttè klöwé. E' sué a' tö erë kè a' er maneone ie' ttè klöwoie. E' kueki moki ye' tö a' a iché tö ie'pa esepa dörawa a' skéie i blúie Skëköl tso' e' a.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³Iskà kleekeyö a' a, e' ttsó. Kanè wák eköl tö uva kuatké taië ta ikköiéwaitö buaë, kauk biéitö uva diö tuoie. Nies úla yuéitö kakkeë uva kk'noie. E' ukuöki ta ie' tö ipeitéat wëpa welepa a as ie'pa tö ipatau ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuöki ta ie' mía ká bánet. ³⁴Mik uvawö aline tso'tke wë'iäë shtë, eta ie' tö ikanè mésopa welepa patkëmi ie' icha tsuk. ³⁵Erë kanéukwakpa tö ikanè mésopa klöwéwa, eköl ppérakitö siarë, eköl ttéwarakitö, eköl shka'wérakitö taië ák wa. ³⁶Eta kanè wák tö ikanè mésopa skà patkëmine tkòka kuaë ipatkë'itö e' tsata. Erë kanéukwakpa tö iwamblé ie'pa ta wës ie'pa tö iwamblé wëpa dë'rö kuaë e'pa ta es.

³⁷"Bata ekkë ta ie' tö iwák alà patkëmi ta ie' ibikeitsé: 'Ye' alà idir, e' kueki ie'pa tö idalöieraë.' ³⁸Erë mik ie'pa tö ilà sué, eta ie'pa iché ñi a: 'Ie' wì dör ká i' wak alà, ká i' atdaë ie' ulà a. Ittöwasö eta es se' ulà a ká i' atdaë.' ³⁹E' kueki ie'pa tö iklöwéwa yéttsa bánet ta ittéwarakitö."

⁴⁰Eta Jesús tö iché:

—Ye' tö a' a ichaké: ¿Ima a' tö ibikeitsé? Mik kanè wák dene eta ñi wëraë ie' tö kanéukwakpa e'pa ta?

⁴¹Ie'pa tö iutë:

—Ie' tö pë' sulusipa e'pa tteralur er sulu wa ta uva kané meraneitö kanéukwakpa kua'kipa tö ipatueraë buaë mik ikéwö döke bit ekkë esepa a.

⁴²Eta ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, ¿e' kè sune a' wä? E' tö ichè:

Ák watë'ttsa u yuökwakpa tö

e' yönene ák bua'buaië.

E' kaneö' Skëköl tö,

tä e' tö s'ttsë'wëke buaë, s'tkinewä iweblök."

Es Skëköl yëkkuö tö iyë'at.

⁴³E' kuëkî yö ichè a' a' tö ì blúie Skëköl tso' e' kané mène a' a, erë e' yerattsaitö a' ulä a' tä imeraëitö pë' kua'kîpa tö iwakaneweraë buaë esepa a. ⁴⁴Es yi klastkëne ák e' mik ese parolordaë ena yi kî ák e' anekä ese yalitdawa idikîa.

⁴⁵Mik sacerdotepa wökirpa ena fariseowakpa tö ì kleé Jesús tö ñe' ttsé, etä ie'pa tö isuëwä tö ie' tso' ie'pa chök. ⁴⁶E' kuëkî ie'pa éna ie' klö'wakwä eë. Erë pë' tö iklö'wé tö ie' dör Skëköl tteköl, e' kuëkî ie'pa suane pë' yökî tä kè ie'pa wä iklö'newä.

Blu' alä ulabatske e' tté

(Lucas 14.15-24)

22 ¹Etä Jesús tö tté skä kleé ie'pa a' i' es: ²“Ì blúie Skëköl tso' e' tä itköke wës itka blu' eköl tä es. E' tö ilä ulabatske e' këwö tkö'wëke. ³Ie' tö ikanè mésopa patké wëpa kiule kos e'pa a' ichök: 'Blu' alä ulabatske e' diwö de, a' shkó ikëwö tkö'uk.' Erë ie'pa kè shkak. ⁴E' ukuökî tä blu' tö ikanè mésopa kua'kî skä patkëmi e'pa a' ichëitö: 'Ichó wëpa kiule kos a' tö ye' iyiwak bua'buaië e' duotke alinetke, katè è kianeia. E' kuëkî a' shkó ye' alä ulabatske e' këwö tkö'uk.' Etä ie'pa míyal e' chök wëpa kiule e'pa a. ⁵Erë wëpa kiule kos e'pa kè wä blu' ttö iutëne. Ie'pa eköl mîa' ikanè kî, eköl mîa' iyi watauk ⁶tä imalepa tö blu' kanè mésopa klö'wëwä tä iwe'ikérakitö siarë, nies welepa ttéwarakitö. ⁷Etä blu' ulunekä tajë ie'pa kî tä ie' tö iché inippökwapka a: 'A' yú ie'pa kos ttökulur, nies ie'pa u kos ña'úwa.' ⁸E' ukuökî tä ie' tö iché ikanè mésopa a: 'Íyi ulitane tso'tke ye' alä ulabatske e' këwö tkö'woie, erë wëpa kiule e'pa dör pë' suluë, e' kuëkî ye' kè tö kawö mepa ie'pa a ye' alä ulabatske e' këwö tkö'uk. ⁹E' kuëkî a' yú bet ñalä kibi kos ese kî tä pë' kos sué a' tö e'pa a' ishkeñú kawö tkö'uk ye' ta.' ¹⁰Etä ikanè mésopa míyal ñalä kos kî tä pë' kos kué ie'pa tö, pë' buaë ena pë' suluë, esepa dapa'wëkä wé ie'pa tso' ikëwö tkö'uk e' wé a. Es iwé wä iëne tajë.

¹¹“Erë mik blu' de wëpa dapane e'pa sauk, etä wëm eköl suëitö kè e' paiëule wës ikawöta e' paiök ulabatsë këwö tkö'wo es. ¹²E' kuëkî blu' tö ie' a' iché: 'A yami, ¿wës be' dewä? Be' kè e' paiëule ulabatsë këwö tkö'wo ese datsi' wa.' Erë wëm e' kè wä blu' iutëne yës. ¹³Etä blu' tö iché ichök watiökwapka a: 'Wëm i' ulä ena iklö' moüwa a' tö tä iuyóttsa bänet stui kè a, eë ie' iuraë siarë, ikä blardaë iweir tajë e' kuëkî. ¹⁴Ttè e' pakéyo a' a' e' wä dör i' es. S'tso' tajë kiule as Skëköl klö'urakitö iblúie, erë wëpa shukitbakitö esepa kè dör tajë.”

S'wökirpa patauk, e' tté

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵E' ukuökî tä fariseowakpa míyal tä ittérak ñita: “ilè chakösö Jesús a' as ie' tö ilè sulu chö ikkatoie.” ¹⁶E' kuëkî ie'pa tö iklépa welepa ena Herodes klépa welepa patkëmi ie' a' ichakök. Ie'pa tö ie' a' iché:

—A s'wöbla'ukwak, sa' wä ijcher tö kekraë be' tto mokjë. Be' tö sulitane sueke ñikkëë. Ima pë' tö be' cheke e' kè kî be' tkine. E' kuëkî be' tö s'wöbla'weke yësyësë Skëköl ñalé tté wa. ¹⁷E' kuëkî ichó sa' a, ¿ima be' tö ibikeitsë? Roma wökir kibi patuësö ¿e' dör buaë ö kè idör buaë?

¹⁸Ie' tö isuëwä tö ie'pa tso' ie' chakök er sulu wa, e' kuëkî ie' iüté i' es:

—A' e' ö suluë, ¿î kuëkî a' tso' ye' ma'uk tsaië? ¹⁹Inuköl tso' a' wä Roma wökir patuëie, e' kkachó ye' a et.

Ta ie'pa wä inuköl wöshki ese debituia et. ²⁰Etä ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Yî diököl ena yi kië me'rka iki?

²¹Ie'pa iüté:

—Roma wökir kibi.

Etä ie' tö ie'pa a iché:

—E' ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a, ta kos Skëköl icha ese mú ie' a.

²²Mik ie'pa tö e' ttsé, etä ie'pa tkinewä. Ie'pa tö iméat ta imíyal.

¿S'duolur e' shkërmikane ö au?

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³E' è diwö wa, saduceowakpa welepa de Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowä e'pa kè shkënukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

²⁴—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö se' a iyë'at tö wëm blënewä kè alà ate, e' ta ie' el kawöta ischó tsukwä as ilà kòkà iël blënewä, e' a. ²⁵Etökicha sa' shuä wëpa bak dökä kul ñi ëlpa. Ikibi alaköl tsëwä, erë iblënewä kè alà ate. E' ukuökî ta ie' itökî iël tö ischó tsëwä, ²⁶erë ñies e' blënewä kè alà ate. Es itka iël skä ta ñies imalepa kos e'pa ta. Ie'pa kul blërulune kè alà ate yës. ²⁷Bata ekkë ta ñies ilaköl blënewä. ²⁸Wëpa kul e'pa bak alaköl eköl è ta. Mik s'duowä e'pa shkenekane, etä ¿wëne dòmi ie' wëm chókíe?

²⁹Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wä Skëköl yëkküö suule, ñies ie' diché kè jcher a' wä, e' kuëkî a' wöä ká chowa. ³⁰Mik s'duolur e'pa shkenekane, etä wëpa ena alakölpa kè serpawäia ñita. E'pa míyal wes Skëköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sërta'wä ñita es. ³¹¿A' kî kiane jcheno tö moki s'duowä e'pa shkerdakane? Ì yë' Skëköl tö a' a iyëkküö kî ¿e' kè aritsule a' wä? Ie' tö iyë' Moisés a: ³²'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl.'^s Ie' kè dör s'duowä e'pa Këköl. ¡Ie' dör s'ttsë'ka e'pa Këköl! E' kuëkî se' wä ijcher tö s'duowä e'pa shkerdakane.

³³Mik pë' tö tté wa Jesús tö s'wöbla'weke ñe' ttsé, etä ie'pa tkirulune.

¿Skëköl tté dalöiëno e' isie dör ikibiie?

(Marcos 12.28-34)

³⁴Mik fariseowakpa wä ijchenewä tö Jesús tö saduceowakpa siwä'blöwëwä tté mokî wa, ³⁵etä ie'pa eköl dör s'wöbla'ukwak tté dalöiëno wa, e' tö ie' a ilé chaké itsaioie:

s 22.32 Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl: Mik tté e' ché Skëköl tö Moisés a, etä Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blërulunebak ká iaiäë. Wes ie' tö iché, e' wä kiane ché tö ie'pa tso' ttsë'ka Skëköl ta. Éxodo 3.6 saü.

³⁶—A S'wöbla'ukwak, Skëköl ttè dalöiëno ¿e' wéne dör ibua'ie imalepa tsata?

³⁷Ie' iüté:

—'Këké dör a' Këköl, e' dalëritsó a' er kōs wa, a' wák kōs wa ena a' erbike kōs wa.' ³⁸Ttè e' dör ibua'ie ttè dalöiëno malepa kōs tsata. ³⁹Erë e' itöki ttè skà tso', e' dör wēs iët ñe' es, e' tō ichè: 'A' malepa dalëritsó wēs a' wákpa e' dalër es.' ⁴⁰Ttè dalöiëno kōs kitbak Moisés tō ena Skëköl ttekölpa tō yëkkuö ki, e' wöiënewa ttè böt ñe' è a.

¿Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹Fariseowakpa daparkeia, ⁴²e' dalewa Jesús tō ie'pa a ichaké:

—¿Ima a' tō wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' ché, tō yi aleri idir?

Ie'pa ie' iüté:

—E' dör s'blú bak kiè David e' aleri.

⁴³Etā ie' iché ie'pa a:

—E' dör es, e' tā ¿wēs David tō iki' ie' Këköl? David tō iyé' Skëköl Wiköl wa i' es:

⁴⁴'Skëköl tō iché ye' Këköl a:

Be' e' tkōser ye' ulā bua'kka dalöiëno taijé,

dò mik ye' tō be' bolökpa mërö be' klò dikia eta.'

⁴⁵Ie' dör David aleri, e' tā ¿wēs e' kiëmi David tō ie' Këköl?

⁴⁶Kè yi a ie' iütëneia yēs. E' ukuöki tā kè yi kësik dë'kaia ie' a i skà chakök.

Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté Jesús tō

(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹E' ukuöki tā Jesús tō iché ittökatapa a ena s'tso' taijé e' kukua: ²S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa a kawö mène ttè dalöiëno me'atbak Moisés tō e' wà pakök se' a. ³E' kueki i kōs dalöiök a' ké ie'pa tō e' dalöiö. Erë i dalöiök ie'pa tō a' ké ese kè dalöieta' ie'pa wákpa tō. E' kueki kè ie'pa waköwar a' tō. ⁴Ie'pa tō ttè dalöiëno taijé darërëë ese meke s'malepa a wà dalöië. E' dör wēs dalì ekkeë iè s'ki es, erë ie'pa kè tō iketa'wa iulatska è wa s'kimoie. ⁵I kōs weke ie'pa tō e' dör s'ditsö è wö wa e' oie tō ie'pa dör pë' buaë. Skëköl ttè wele kitule datsi'tak ki, ese muëke ie'pa tō iwötsa ki ena iulā ki e' kitkoie. Nies ie'pa wöbatsö idatsi' kitkök datsi'tak batsibatsi chalala buaala ese wa. ⁶Wé ie'pa kawö tkö'uke ñies ñi dapa'wo wé a ese ska' kula' tso' skëképa dalöiërta' taijé esepa a, ese ki ie'pa wöbatsö e' tköser. ⁷Nies ie'pa ki iklar tō pë' tō ie'pa shkéwë wēs kéképa dalöiërta' taijé ese shkéwë es wé pë' tso' taijé e'pa wöwa. Ie'pa wöbatsö tō pë' tō ie'pa kiè s'wöbla'ukwak'.

⁸'Erë a' ulitane dör ñies è, e' kueki kè a' ñi kiök 's'wöbla'ukwak.' A' wöbla'ukwak e' dör eköl ème e' kueki kè a' ñi kiök es. ⁹Ñies a' ulitane yé dör eköl ème, e' dör Skëköl tso' ká jai a e'. E' kueki kè yi kiar ká i' a 'S'yé.' ¹⁰Ñies a' wökir dör eköl ème, e' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. E' kueki kè a' ñi kiök 's'wökir.' ¹¹⁻¹²Yi e' ttséka taijé, esepa wöardawa; erë yi e' wöéwa diöshet, esepa kikardaka. E' kueki wé dör ibua'ie a' shua ese kawöta e' wöökwa kané mésoie imalepa kimuk.

¹³⁻¹⁴ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! Ì blúie Skëköl tso' e' wëkkö wötekewä a' tò s'malepa yökì as kè ie'pa döwa. A' kè mi'wä, ñies wépa shkakwä esepa wöklö'weke a' tò.*

¹⁵ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! A' shköke ká qos ekkë kì s'yulök as ie' yuö a' ttökataie. Mik a' ikué, etä iyué a' tò ì sulu wamblökwak taië tkökä a' wákpa tsatä. Es ie' weirdäë siarë bö' kè a' wes a' es.*

¹⁶ “*¡A' dör wes sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! ¡Wëstela ina a' ta! A' icheke: 'Yi tò ttè mé Skëköl wé wa, ese kè kawötä iütök kröröë. Erë yi tò ttè mé orochka tso' wötëule Skëköl wé mik e' wa, e' ta e' wä kawötä iütë.' ¹⁷ ¡A' kè er ta! ¡A' dör wes s'wöbla kè wawër es! ¿Ì dör ibua'ie, orochka tso' Skëköl wé mik e' ö Skëköl wé tò orochka batse'wé e'? ¹⁸ Nies a' tò icheke: 'Yi tò ttè mé ká tso' fyí mokä Skëköl a' e' wa, e' ta ese kè kawötä iütök kröröë. Erë yi tò ttè mé fyí me'rka ká' ñe' kì e' wa, e' ta e' wä kawötä iütë.' ¹⁹ ¡A' dör wes s'wöbla kè wawër es! ¿Ì dör ibua'ie, fyí me'rka ká' ñe' kì e' ö ká' tò ibatse'wé e'? ²⁰ Yi tò ttè mé ká' ñe' wa, ese kè kù' ttè muk ká' ñe' è wa, ñies ie' tso' ttè muk qos ì tso' iki e' wa. ²¹ Yi tò ttè mé Skëköl wé wa, ese kè kù' ttè muk Skëköl wé è wa. Nies ie' tso' ttè muk Skëköl serke eë e' wa. ²² Yi tò ttè mé ká jai wa ese tso' ñies ttè muk Skëköl kulé wa. Nies itso' ttè muk Skëköl wák tkër ikulé kì e' wa.*

²³ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! Käköla tso' iëno chkè a' kiè menta ena anís ena comino ese qos tsá meke a' tò Skëköl a. E' dör buaë erë ttè dalöiëno e' bua'ie kè dalöië a' tò. E' dör sene yësyësë, ena ñi saü er siarë wa ena erblö Skëköl mik mokì kè ilo'yeta'. Nies e' qos dalöiök a' kawötä. ²⁴ ¡A' dör wes sulaiökwakpa wöbla kè wawër es! E' dör wes a' tò schö'wak wöppée tá a, erë kameio maléwä a' tò wa'ñe, kè ittse'ne a' wa.*

²⁵ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! A' dör wes a' tkä' qos pa skueke a' tò ikikkë è es. A' wër buaë erë a' er suluë. A' dör akblökwakpa. A' kì s'yamipa fyí qos kianettsä a' è a. ²⁶ ¡A fariseowakpa, a' dör wes s'wöbla kè wawër es! Tkä' ttö skuóó kewe, es ñies ikikkë pa sune.*

²⁷ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! A' dör wes pö pateule saruruë es. Ese wër buaë ikikkë, erë ishüa' s'nu diché tso' taië, e' dör ná suluë. ²⁸ A' dör wes pö ese es, a' e' ò tò a' dör pë buaë yësyësë, erë a' er dör suluë. A' dör e' ökwakpa.*

²⁹ “*¡A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, a fariseowakpa, wëstela ina a' ta! ¡A' e' ò suluë! A' tò Skëköl ttekölpa bak ká iaiäë e'pa pö yuekene pa'alì. Nies ì yué a' tò as s'ser yësyësë bak e'pa kè chöwa a' éna, ese kitkeke a' dör buaë. ³⁰ E' dalewa a' icheke: 'Sa' tkópa sa' yépa bak ká iaiäë e'pa kéwö ska' ta, e'ma kè sa' wä ie'pa sini'kune Skëköl ttekölpa ttökulur.' ³¹ Mik e' cheke a' tò, etä a' e' chökeka' tò a' dör wépa tò Skëköl ttekölpa kötulur, e'pa aleripa. ³² Wes a' mir e' wa iwënewä tò ì sulu wamblë'mi a' yépa tò ese kì wambleraë a' tò dö ibataie.*

³³ “*¡A' dör suluë wes tkabë es, wes tkabë ichök es! ¿Wes a' tkömishkar kè wömerpattsä weinuk bö' kè a? ³⁴ Ittsó, ye' tò Skëköl ttekölpa ena s'pattökwakpa ena s'wöbla'ukwakpa ye' ttè wa, esepa patkeraë a' a. Erë a' tò ie'pa welepa tterawä, welepa skä wöterawä a' tò krus mik ttëwä, welepa skä pperaë siarë a' tò tsa'bata daloie wa a' ñi dapa'wo wé a. Ie'pa yuleraë a' tò*

iwe'ikeraë a' tō ká wa'ne. ³⁵E' kuëki s'ser yësyësë kötulur a' yépa tō mik Abel kötwa Caín tō dōka mik Zacarías dör Berequías alá e' kötwa a' yépa tō ka' tso' íyi moka Skëköl a e' ena ie' wé e' shusha, e' nuí qos kierane ie' tō a' a. ³⁶Moki ye' tō a' a ichë tō s'ser yësyësë qos kötulur a' yépa tō, e' nuí ki a' ena wépa dör wës a' es esepa weirdaë siarë.

Jesús eriane Jerusalén wakpa dalërmik

(Lucas 13.34-35)

³⁷A Jerusalén wakpa, Skëköl ttekölpa qos ttekewa a' tō kekraë! Nies ittë pakökwakpa patkeke ie' tō a' a, e'pa ttekewa a' tō ák wa. ¡Wëkkë ye' erkië tō ye' mú a' dapa'wë e' ska' wës dakro mitchke tō ila'rla dapa'wë ipik dikia es, erë kè a' kī ikiane yë! ³⁸Ye' ttò ttsó, Skëköl kè tō a' ká kkö'nepaia. ³⁹Ye' tō a' a ichë tō i'tami a' kè tō ye' suepaia dō mik ye' dene eta. E' këwō ska' tã a' tō ye' cheraë: '¡Ayëcha buaë yi datse Skëköl ttò wa e'!

Jesús tō iché tō Skëköl wé olordawa

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

24 ¹Jesús e' yëttsa Skëköl wé a tã imía tã ittökataka de ie' ska' tã Skëköl wé ena u bua'bua skà tso' ipamik, e' kkaché ie'pa tō ie' a. ²Erë ie' iché:

—Moki ye' tō a' a ichë tō u qos tso' bua'buaë sué a' tō íe, e' olordawa sëraa, iékwō è kè atpa nī bata kī.

¿I wa sō isuëmi tō ká i' erkewatke?

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuöki tã ie'pa míyal kabata kië Olivo ee. Jesús e' tkéser tã ittökataka de ie' ska' tã ie' è a ichaké:

—Ichó sa' a ¿mik íyi ekkë wamblërmī? ¿I wa sō isuëmi tō be' dotkene, nīes tō ká i' erkewatke?

⁴⁻⁵Ie' tō ie'pa iüté:

—Taië pë' datse e' chök tō ie'pa dör ye'. Icherarakitō: 'Ye' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e', tã pë' kīterarakitō taië. E' kuëki a' tso' wösh wa as kè yi tō a' kitö'ü. ⁶Ká taië wakpa nīppöke taië wī a dià a e' biyó ttseraë a' tō. E' wake' tköraë erë ká i' erwami e' kianeia. E' kuëki kè a' tkinuk e' wā. ⁷Ká kuakī wakpa nīppöraë nīta. Nies í tō ká wötī'weraë ká wa'ne. Nies ká tseë wakpa tteraë bli tō taië. ⁸Erë íyi ekkë qos dör erpa s'ts'ä weirketke kam ye' dōne e' yökī ese. E' dör wës alaköl alá kurketke tã ikirir es.

⁹'A' merdattsä we'ikë. A' ttelurdaë pë' tō. Sulitane tō a' sueraë suluë ye' tté kuëki. ¹⁰E' këwō ska' tã wépa erblé ye' mik, esepa taië tō ye' waterattsä. Ie'pa nī sauraë suluë, nīes wëlepa tō iëltëpa wömerattsä ibolökpa ulà a. ¹¹Kachökwakpa e' chò tō ie'pa dör Skëköl ttekölpa esepa dōraë taië. Ie'pa tō s'kitō'weraë taië. ¹²Ì sulu kī wamblërdaë taië shute, e' kuëki s'kibiie kè tō imalepa dalëritsepaia. ¹³Erë yi e' tkéwā darërëë dōka bata ekkë, esepa tsatkërdaë. ¹⁴Ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakardaë ká wa'ne as ká ulitane wakpa wā ijcher, e' ukuöki tã ká i' erdawa.

¹⁵“Skëköl tteköl bak kië Daniel, e' tō ikit iyëkkuö kī tō ì sulusi tō ì dör batse'r e' ia'wë náie, e' dōrawa Skëköl wé a iia'ukka náie, (yi tso' yëkkuö i'

sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tò, ¹⁶etā wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a; ¹⁷yi tso' u bata kī^u esepa tkóshkar kè dōkwane weshkē ifyi tsukmi. ¹⁸Ñies yi tso' kaneblok kañikā esepa kè dōkwane weshkē idatsi' yōktsa. ¹⁹E' kēwō ska' tā alakōlpa alā kurketke ena alakōlpa tsu' muke ilā a jwéstela ina esepa tā! ²⁰⁻²¹S'ditsō weirdaē taiē shūtē. Mik ká i' yōne dō ikkē tā kè s'we'ikule ekkē, ñies kè s'weirpa aishkuō tā ekkē. E' kuekī ikiō Skēkōl a as kè iwamblēr a' tā yuēdiō kēska' ō eno diwō a. ²²E' kēwō kè wōōpawa Skēkōl tò, e'ma kè yi isie atukia tse'ka. Erē e' kēwō wōerawaitō, wépa shukitbakitō esepa dalērmik.

²³⁻²⁴“Kachōkwakpa e' kōrakā e' chōk tò ie'pa dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' ō Skēkōl ttekōl wele. E'pa tò i kè or yi a ese weraē s'kitō'woie tò ie'pa ttē dōr mokiē. Dō wépa shukit Skēkōl tò, esepa mú kitērmī, e'ma ikitērdāē. E' kuekī yile tò a' a icheke: 'Isaú, wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' dur íe', ō 'Isaú, ie' dur wíe', e' tā kè a' tò iklō'war. ²⁵Ittsō, íyi ekkē biyō chétkeyō a' a keweie. ²⁶E' kuekī mik ie'pa tò icheke a' a: 'Isaú, wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' tso' ká wé kè yi serku' ee', etā a' kè minuk isaúk. Mik ie'pa tò icheke a' a: 'Isaú, ie' tso' íe blēulewā', etā kè a' tò iklō'war. ²⁷Ye' dōr S'ditsō Alā, mik e' dene, etā sulitane tò isuēraē wes alā wōñar tò ká olo ppēe ká wa'ñe e' suēsō es. ²⁸Sulitane wā ijcher tò wé ōlō daparke taiē, ee ilē nu tēr. Es ñies mik ye' dene, etā sulitane wā ijcherdaē.

Jesús dōrane olo tā' taiē

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30,34-36; 21.25-33)

²⁹“S'weine e' kēwō tka, e' bet diwō wōtuirdawā, ñies si'wō kè wōñarpaia. Bēkwō darolordaē ena i kos tso' ká jai a e' wōtirdaē. ³⁰Etā sulitane tò íyi suēraē ká jai a iwā kkachōie tò ye' dōr S'ditsō Alā, e' datsene bet. Ká ulitane wakpa suardaē taiē e' yōkī, ie'pa iuraē taiē tā bet ie'pa tò isuēraē tò ye' datse kashuk a mō a diché tā' taiē olo tā' taiē. ³¹Duk blardaē taiē tā ye' biyōchōkwakpa patkeramiyō wépa shukitbakyō, esepa dapa'ukkā ek tsinī ēme. Ie'pa tò iyuleraē ká wa'ñe dō wé ká i' bata erkerō ee ena wé ká jai bata erkerō ee.

³²“A' e' wōbla'ú ttē ikkē wa iwā saú higo klō wa: Mik iulatska tso' ulōlōla ena erpa ikōyōk tskirdokā, etā a' wā ijcher tò duas dewatke tsinet. ³³Es ñies mik a' tò isuē tò íyi ekkē wamblērke, etā a' wā ijchenú tò ye' datskene, e' diwō dewatke tsinet. ³⁴Mokī ye' tò a' a ichē tò íyi ekkē wamblērdaē wépa dōr wes a' es esepa kam erwa e' yōkī. ³⁵Kashuk ena ká i' erdawa, erē ye' ttē michōē e' kè erpawa yēs.

³⁶“Erē e' kēwō e' diwō kè jcher yi wā. Skēkōl biyōchōkwakpa tso' ká jai a, e'pa kè wā ijcher, ñies ye' dōr Skēkōl Alā e' kè wā ijcher. S'yé ē wā ijcher.

³⁷“Ye' dōr S'ditsō Alā, mik e' dene etā e' kēwō dōr wes Noé kēska' es. ³⁸E' kēska' tā kam di' taiē tkō e' yōkī, ie'pa tso' chkōk, di'yōk, senukwā wes kekraē es dō mik Noé dewā ikanō bērie e' a etā. ³⁹Erē ie'pa kè ku' ipanuk yēs etā di' dettsā taiē ie'pa kī, e' tò ie'pa ulitane ttélur. Es itkōraē mik ye' dōr S'ditsō Alā e' dene etā. ⁴⁰E' kēwō ska' tā wēm bōl tso' kaneblok ese ekōl mira iwā tā iēkōl atdaē. ⁴¹Alakōlpa bōl tulur ák wawōk, ese ekōl mira iwā tā iēkōl atdaē.

⁴²“E' kuekī a' tso' erki. A' kè wā ijcher tò diwō wekkē a' Kēkōl dōrane. ⁴³A' wā ijcher buaē tò u wák mú wā ijcher tò wekkē akblōkwak datse, e'ma kè

ikapöpawā iyōkī, kē itō kawō mepa yi ā dōkwā ifyi ekiblōk. ⁴⁴Es nīes ye' dōr S'ditsō Alā, e' datskene mik a' kē ku' ye' panuk etā, wēs akblōkwak es. E' kuēkī a' tso' erki.

Kanē mēso buaē ena kanē mēso suluē e' ttē

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵“Kanē mēso yēsēsē kabikeitsō buaē, ese merakā iwōkir tō imalepa kuebluie ie'pa tiōk kēkraē mik kē ikū' e' dalewa. ⁴⁶Iwōkir dene tā ikuēitō iwakanēuk wēs iyēneia es, e' tā ayēcha e' dōr buaē ie' ā. ⁴⁷Mokī ye' tō a' ā ichē tō kanē mēso ese merakaitō ie' wā īyi tso' kōs e' kuebluie. ⁴⁸Erē kanē mēso nē' dōr suluē tō ibikeitsē tō kē iwōkir dōpane bet. ⁴⁹E' kuēkī ie' tō imalepa ppēmi. Nīes ie' chkēmi, blo' yēmi bloblopa tā. ⁵⁰Erē idiwō ena ikēwō kē wa ie' ku' ipanuk, etā iwōkir dōrane ⁵¹tā iwe'ikeraitō siarē wōmerattsā weinuk e' ōkwakpa tā. Ie'pa iurarak siarē, ikā blardaē iweir kuēkī.

Busipala dōkā dabop e' ttē

25 ¹“Ī blúie Skēkōl tso' e' tā itkōraē wēs itka ulabatsē ā es. Busipala dōkā dabop e' e' yélur ibō'wōla wa wēm ulabatsōke, e' nāletsuk. ²Busipa skel e'pa dōr kabikeitsōtā' buaē esepa, erē imalepa skel kē dōr es. ³Wēpa kē kabikeitsōtā' buaē e'pa wā ibō'wōla ē mī, kē wā bō'wō diō kī mīne. ⁴Erē wēpa kabikeitsōtā', e'pa wā ibō'wōla mī, nīes idiō kī mīrak iwa. ⁵Erē wēm ulabatsōke, e' kē dē' bet, iwōtkēnekā e' kuēkī. E' dalewa busipa shtrine tā ikapolur. ⁶Kā shabōts tā ie'pa tō ittsē tō iarkerak: ‘Wēm ulabatsōke, e' datse! ¡A' yú iñāletsuk!’ ⁷Etā busipa kōs e' kēkā tā ibō'wōla wōtskémirakitō. ⁸Etā busipa kē kabikeitsōtā' e'pa tō ichē imalepa ā: ‘A' bō'wō diō kakmū sa' ā as sa' bō'wōla kē wōitwā.’ ⁹Erē ie'pa iūtē: ‘Au, sa' tō imé a' a, e' tā kē idōpaka se' ulitane kī. E' kuēkī a' yú a' icha tauk wē iwatorke eē.’ ¹⁰Etā ie'pa mīyal bō'wō diō tauk. E' dalewa wēm ulabatsōke e' de, etā wēpa wā bō'wō diō kī mī e'pa dewā wēm ulabatsōke e' tā iulabatso wē ā tā iwékkō wōtēnewā. ¹¹E' ukuōkī tā busipa malepa debitu tā ichakeke u'rki: ‘¡A kēkēpa, a kēkēpa, ukkō kkōppōō sa' a!’ ¹²Erē wēm ulabatsōke e' tō ie'pa iūtē: ‘Mokī ye' tō a' ā ichē tō kē ye' wā a' suule.’ ¹³“Ye' tō a' ā ichē tō a' kē wā ijcher ī kēwō, ī diwō ye' dōmine e' kuēkī a' tso' erki.

Inukōl mēne wakanewē e' ttē

(Lucas 19.11-27)

¹⁴“Nīes ī blúie Skēkōl tso' e' tā itkōraē wēs itka wēm ekōl mī'keā kamiē kā kua'kī a' ese tā es. Ie' tō ikanē mēso kē tā ichē ie'pa ā: ‘Ye' inukōl wakanēū ye' a' buaē as ikī klōr.’ ¹⁵Ikanē mēso ekōl ā ie' tō inukōl kiē talento' ese mé mil skel (5.000). Iēkōl ā ie' imé mil bōt (2.000). Etā iskā ā ie' tō imé mil et ē (1.000). Ie' tō ie'pa ā imé kōs ie'pa ā iwakanewē ekkē. E' ukuōkī tā ie' mīa. ¹⁶Wēne ā imēne mil skel, e' tō iwakanewē buaē. Ie' tō ikī klō'wē mil dōkā skel. ¹⁷Es nīes wēne ā imēne mil bōt, e' tō ikī klō'wē mil dōkā bōt. ¹⁸Erē wēne ā imēne mil et, e' mīa tā iýōk biēitō e' ā itō iwōkir inukōl wōtēwā.

v 25.15 *talento*: E' dōr ie'pa inukōl kiē denario e' mil terōl (6.000). Denario et e' dōr s'kaneblō kā et e' skē ekkē.

¹⁹“Ká de taië etá ie'pa wökir dene e' tö ie'pa kié isuöie tö kos ie'pa tö inuköl kí klö'wé. ²⁰Wéne a imène mil skel, e' de kewe iwökir ska'. Ie' wá inuköl kí debitu mil döka skel. Ie' iché iwökir a: 'A kékëpa, be' tö ye' a inuköl me' mil skel, e' kí klö'wéyö mil döka skel.' ²¹Iwökir tö iché ie' a: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yësyësë. Inuköl elkela me'yö be' a e' wakanewé be' tö yësyësë. E' kueki ye' tö íyi skà meraë be' a taië wakanewé. Be' shkôwá ttsë'nú buaë ye' ta.' ²²E' ukuöki ta wéne a imène mil bôt e' de ta ichéitö: 'A kékëpa, be' tö ye' a inuköl me' mil bôt, e' kí klö'wéyö mil döka bôt.' ²³Iwökir tö ie' a iché: 'E' dör buaë, be' dör kanè méso buaë yësyësë. Inuköl elkela me'yö be' a e' wakanewé be' tö yësyësë. E' kueki ye' tö íyi skà meraë be' a taië wakanewé. Be' shkôwá ttsë'nú buaë ye' ta.'

²⁴“Erë kanè méso a imène mil et, mik e' de, etá ie' tö iché iwökir a: 'A kékëpa, ye' wá ijcher tö be' dör wëm er darërëë ese. Be' tö íyi wöshteke wé kè be' wá ikuatkëne ee. Nies i kè dör be' icha ese klö'wékewá be' dör. ²⁵E' kueki ye' suane be' yöki dö' ye' tö be' inuköl chówëwa. E' kueki be' inuköl blé ye' tö íyök a. I' be' inuköl dene ye' wá be' a.' ²⁶Etá iwökir tö iüté: 'Be' dör kanè méso suluë, bikër taië ese. Be' iché tö ye' tö íyi wöshteke wé kè ye' wá ikuatkëne ee ena i kè dör ye' icha ese klö'wékewayö, ²⁷e' ta be' tö ye' inuköl blópa inuköl bló wé a as ee íkí klör. Be' ikaneúpa es, e'ma ye' dene etá ye' inuköl ena íkí klöne, e' de ye' ulá a.' ²⁸⁻²⁹Etá ie' tö iché: 'Wé wá íyi tso' e' a íkí merdaë. Erë wé kè wá i ku', i tso' e' wá elkela e' yerattsa iyöki. E' kueki inuköl me'yö ie' a, e' yóttsa ie' ulá a ta imú wé wá itso' döka 10.000 e' a. ³⁰Etá kanè méso suluë i' e' uyóttsa stui ké a, ee pé' suluë iurarak siarë ikà blardaë iweir kueki.'

Jesús tö ká ulitane wakpa shüleraë

³¹“Ye' dör S'ditsö Alá, e' dörane s'blúie olo ta' taië ye' biyöchökwakpa kos ta. Mik ye' dene, etá ye' e' tköraká blu' kulé kí ká ulitane wakpa shülök. ³²Ie'pa dapardaë ye' wörki ta ye' tö ie'pa blabatseraë wës iyiwak kkö'nukwak tö obeja ena chibo blabatsè es. ³³S'ser yësyësë esepa dör wës obeja es, ie'pa merawá ye' tö ye' ulá bua'kka. S'ser suluë esepa dör wës chibo es, ie'pa merawá ye' tö ye' ulá bakli'kka. ³⁴⁻³⁶Etá ye' tö icheraë wépa tso' ye' ulá bua'kka e'pa a: 'Ye' dör a blú. Ye' yé er bua' ché a' a. Mik ye' du' bli wá, etá a' tö ye' dë; mik ye' bak ersinuk, etá a' tö ye' a di' me'; a' kè wá ye' suule, erë a' tö ye' kiéwá buaë a' u a. Ye' bak datsi' kè ta', etá a' tö ye' a datsi' kakme'; ye' bak duök siarë, etá a' dë ye' kimuk; ye' bak wötëulewá s'wóto wé a, etá a' dë ye' sauk. E' kueki a' shkôwá i blúie ye' tso' e' a, e' kos yölebak a' a kam ká i' yör e' yöki.' ³⁷Erë s'ser yësyësë e'pa tö ye' a ichakeraë: 'A Skékëpa, sa' kè wá ijcher. ¿Mik sa' tö be' su' tö be' tteke bli tö, e' dë sa' tö? ¿Mik sa' tö be' su' tö be' tteke ersi tö, e' a di' me' sa' tö? ³⁸¿Mik be' dë'bitu sa' u a, kè suule sa' wá, e' ki'wá buaë sa' tö? ¿Mik sa' tö be' su' datsi' kè ta', e' a datsi' kakme' sa' tö? ³⁹¿Mik sa' tö be' su' tö be' duöke ö be' wötëulewá s'wóto wé a, e' sauk sa' dë?' ⁴⁰Etá ye' tö ie'pa iüteraë: 'Moki ye' tö a' a iché tö mik a' tö íyi ekké buaë o' ye' yamipa siarë ikkëpa a, etá e' dör wës a' tö ye' wák a iwé es.'

⁴¹⁻⁴³“E' ukuöki ta ye' tö icheraë wépa tso' ye' ulá bakli'kka e'pa a: 'Ye' du' bli wá, erë a' kè wá ye' dëne; ye' bak ersinuk, erë a' kè wá ye' a di' mène.

Ye' dë' a' ska', kè sūule a' wā, erë a' kè wā ye' kinewā a' u a; ye' bak datsi' kè tā', erë a' kè wā datsi' mène ye' a; ye' bak duök ena wötëulewā s'woto wé a, erë a' kè dë' ye' sauk. E' kuëki a' wömeuletsabak weinuk siarë. A' e' skótsa ye' yöki. A' yúshka bö' ñar michoë yöule bé ena iklépa we'ikoie e' a.' ⁴⁴Erë ie'pa tö ye' a' ichakeraë: 'A Skëképa, e' kè jcher sa' wā. ¿Mik sa' tö be' su' tö be' duöke bli wā? ¿Mik sa' tö be' su' tö be' ersine? ¿Mik be' dë' sa' u a? ¿Mik sa' tö be' su' datsi' kè tā'? ¿Mik sa' tö be' su' duöke ö wötëulewā s'woto wé a? ¿Mik sa' kè wā be' kimeñe?' ⁴⁵Etā ye' tö ie'pa iuteraë: 'Moki ye' tö a' a' iché tö mik a' kè wā íyi ekkë one s'siarëpa ikképa a, etā e' dör wes kè a' wā ye' wák a' ione es.' ⁴⁶S'ser suluë esepa michoë weinuk, erë s'ser yësyësë esepa ser michoë buaë ye' tā'."

Judiowak wökirpa tö Jesús aleritsé klö'wëwā

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

26 ¹Mik Jesús tö s'wöbla'wé kos e' one, etā ie' tö iché ittökatapa a: ²—A' wā ijcher tö böiki se' tö Se' Yépa Yërulune Egipto e' këwö tkö'wëke. E' këwö ska' tā, ye' dör S'ditsö Alā, e' wömerdatsa ttëwā wötëulewā krus mik.

³E' këwö ska' tā sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa ñi dapa'wé sacerdotë kibi kië Caifás, e' u a. ⁴Eë ie'pa tö Jesús aleritsé kitö'wë iklö'wowa ttëwā. ⁵Erë ie'pa iché ñi a:

—Kè sō iwamblë Se' Yépa Yërulune Egipto e' këwö tkö'wëkesö e' a' as pë' kè shutirka taië.

Kiö masmas téka alaköl eköl tö Jesús ki

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶Jesús tso' Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. ⁷Ie' tkëriā mesa ki chkök. Etā alaköl eköl de ie' ska', e' wā kiö masmas tuë darërëë ese debitu, e' mí ie' wā iukkuö yöule ák bua'bua wa ese a. Etā kiö e' tékaitö Jesús wökir ki. ⁸Erë mik e' suë ittökatapa tö, etā ie'pa uluneka tā iché:

—¿Íók kiö se' we'ikéwa ie' tö éanas? ⁹Iwatormittsa inuköl taië skéie s'siarëpa kimoie.

¹⁰E' ttsé Jesús tö tā ie' tö iché ie'pa a:

—¿Íók a' tso' alaköl i' tsiriuk? Íyi buaë wëitö ye' a. ¹¹S'siarëpa tso' kekraë a' shua, erë ye' kè ku' kekraë a' tā. ¹²Kiö tékaitö ye' ki ye' kanéwoie kam ye' nu wötërwa e' yöki. ¹³Moki ye' a' a' iché tö ká wa'ñe wé Skëköl ttë buaë pakarke, eë ipakardaë ñies tö ie' tö i' buaë o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tö Jesús watké

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴Jesús ttökatapa dabom eyök kī böi, e'pa eköl dör Judas Iscariote, e' mía sacerdotepa wökirpa ska' ¹⁵tā ie' tö iché ie'pa a:

—¿Kos a' tö ye' patuëmi Jesús wömottsā a' a?

Etā ie'pa tö inukölchka wöshki mé ie' a' dökā dabom mañayök (30). ¹⁶E'tami ie' tö kawö yulëmi bua'iewā Jesús wömottsā.

Jesús tò Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' k'éwö bata tkö'wé

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷Kawö kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa" e' k'éwö tsá diwö dewatke. Eta Jesús ttókatapa de ie' ska' tã ie' a' ichaké:

—¿Wé be' kî ikiane tò sa' tò Se' Yépa Yërulune Egipto k'éwö tkö'wëkesö e' chké kanewé?

¹⁸Ie' tò ie'pa iüté:

—A' yú Jerusalén, wëm yë' ye' tò a' a' e' u a' tã ichó ie' a: 'S'wöbla'ukwak be' a' ichök ké: Ie' k'éwö dökewatke. Ie' datse be' u a' kawö tkö'wëkesö e' tkö'uk sa' tã.'

¹⁹Ie'pa tò iwé wës ie' tò ie'pa a' iché es tã eë ie'pa tò ichké kanewé.

²⁰Mik katuinetke, eta ie' tkër mesa kî chkök ittókatapa dabom eyök kî bôl e'pa tã. ²¹Ie'pa chköke, e' dalewa ie' tò iché ie'pa a:

—Moki ye' tò a' a' iché tò a' eköl tò ye' wömerattsã.

²²Ie'pa erianekã taië tã ichakémi ie' a' eköl eköl:

—A Skëképa, ¿ye' alè idir?

²³Ie' tò ie'pa iüté:

—A' tso' ye' tã pan nuuk tka' etké a' ñè, e' eköl ye' wömerattsã. ²⁴Ye' dör S'ditsö Alà, e' tã itköraë wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es. Erë wëstela ñna yí ye' wömekettsã, e' tã. Buaë idir wëm e' a' tò kè ikunüpa.

²⁵Eta Judas tò iwömekettsã, e' tò ie' a' ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, ¿ye' alè idir?

Ie' iüté:

—Be' wák e' chéka.

²⁶Ie'pa tso'ia chkök, e' shua pan klö'wëitö tã e' kî wëstela chéitö Skëköl a' tã iblatéitö tã iwà tié ie'pa a' tã ichéitö:

—Pan sè dör ye' chká, e' ñú a' tò.

²⁷⁻²⁸E' ukuöki tã tka' a' vino tso', e' klö'wëitö tã e' kî wëstela chéitö Skëköl a' tã iméitö ie'pa a' tã ichéitö:

—Vino sè dör ye' pé. Ye' tterawa e' pé tërdaë, e' wa ttè pa'ali me' Skëköl tò e' wà de. Ye' ttèwa, e' wa s'tso' taië e'pa nuì olo'yarmi. E' kueki a' ulitane tò ikak yó. ²⁹Ye' tò a' a' iché tò vino kè yepaiayö dò mik ì blúie ye' Yé tso' e' k'éwö de da'äie, eta iskà yeraneyö a' tã.

Pedro tò icheraë tò ie' kè wa Jesús sguile

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³⁰Eta ie'pa tò Skëköl ttseittsé, e' ukuöki tã ie'pa míyal Olivo kébata a.

³¹Jesús tò iché ie'pa a:

—I' nañewe a' ulitane tköyaldaë. A' ye' meraat ekörla. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tò iché: 'Obeja kkö'nukwak ttewaraëyö tã obeja pordami wì a' dià a.'^x ³²Erë mik ye' ttéwa shkenekane, e' ukuöki tã ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

³³Pedro tò ie' a' iché:

w 26.17 Kawö kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa: Kawö e' tkö'weke Israel aleripa dò ká kul, e' diwö tsá kièrakitö Se' Yépa Yërulune Egipto e' k'éwö. x 26.31 Zacarías 13.7

—Eré ie'pa ulitane be' memiät ekörla, eré ye' kè tò be' mepaät.

³⁴Ie' tò iüté:

—Mokí ye' iché be' a tò i' nañewe, kam dakro ar, e' yökí be' icheraë mañatökicha tò be' kè wä ye' suule.

³⁵Pedro tò ie' a iché:

—Eré ye' ttëmiwarakitö be' ta, eré kè ye' ichepa tò kè ye' wä be' suule.

Eta ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé ta Getsemaní

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶E' ukuökí ta Jesús mía ittökatapa ta ká kiè Getsemaní ee. Ie' tò iché ie'pa a:
—A' ate tulur íe, e' dalewa ye' mía wishke ttök S'yé ta.

³⁷Eta ie' wä Pedro ena Zebedeo ala'r böl, e'pa mitsër e' ta. Eta ie' erianemi chkenewami taië. ³⁸Ie' tò iché ie'pa a:

—Ye' eriane taië ttsësquia ye' ttëwamiitö ekkë. A' e' tsúat íe ye' ta, kè a' kapökwa.

³⁹Ie' mía wishke ta ie' e' kéutër wöwakköt iski ta ikiéitö Skéköl a i' es: “A yéwö, i tköraë ye' ta e' dör wes iyi bacha'bachaë yèwasö es. E' mú ulä a ye' yërmittsa, e'ma ye' yóttsa iulä a. Eré kè iwar wes ye' ki ikiane es, iú wes be' ki ikiane es.”

⁴⁰E' ukuökí ta ie' dene wé ittökatapa tulur ee ta ie'pa kuéitö kapötulur ta ichéitö Pedro a:

—¿A' kè wä kapëwä wöklöne dò hora ek è ye' ta? ⁴¹Kè a' kapökwa. A' ikió Skéköl a as i sulu tò a' erkiöwëke ese kè e' alöka a' ki. Mokí a' éna i buaë wak, eré a' diché kè dë'ka iwä uk, e' kuëki a' a darërëë idir.

⁴²Eta ie' skà míane wishke ttökne S'yé ta ta ichéitö: “A yéwö, i tköraë ye' ta e' mú ulä a ye' yërmittsa, e'ma ye' yóttsa iulä a. Eré iú wes be' ki ikiane es.”

⁴³Mik ie' dene, eta ie'pa kuéneitö kapötulur; ie'pa wöbla surirkewa kapë wä e' kuëki. ⁴⁴Ie' skà míane wishke ttök S'yé ta, i' ta idare mañatökicha. Eta itténe wes ittë kuaë es. ⁴⁵E' ukuökí ta ie' dene wé ie' tò ittökatapa mañal méat ee ta ie' tò iché ie'pa a:

—¿A' kapötuluriä enukeia? Ye' dör S'ditsö Alà, e' diwö dekatke mëttsa pë' sulusipa ulä a. ⁴⁶A' e' kókä, yi tò ye' wömekettsa, e' dotke i' ta. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wëwä ibolökpa tò

(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷Jesús tso'ia ttök, e' dalewa ittökatapa dabom eyök ki böl (12), e'pa eköl kiè Judas, e' debitu pë' ta taië. E' wakpa debitu tabè ki ena kal wölö ki. Ie'pa patkë'mi sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa tò. ⁴⁸Judas dör iwömëttsa e' tò ie'pa a iyë'bak: “Wé shké'wëkeyö wöalattsè wa, e' dör ie', iklö'úwä a' tò.” ⁴⁹Eta ie' de Jesús ska' ta iché ia:

—¡A S'wöbla'ukwak!

Ta iwöalattséwäitö. ⁵⁰Jesús tò iché ie' a:

—A yami, i uk be' de, e' ú.

Eta pë' datse Judas ta e'pa de Jesús ska' ta iklö'wëwarakitö.

⁵¹Eta ie'pa iëter ee Jesús ta e'pa eköl tò itabè yëttsa ta e' wa sacerdoté kibi e' kanè méso kukuöña téttsa. ⁵²Jesús tò iché ie' a:

—Wépa ñippöke tabè wa, esepa dörakā tabè kkò a. E' kuekī be' tabè blówane ikkuölit a. ⁵³¿Be' kè wā ijcher tō ye' kī ikiane, e'ma ye' tō ikièmi ye' Yé a tā ie' tō ibiyöchökwakpa taijè dōkā 70.000 e' patkèmi ye' tsatkök? ⁵⁴Erè ye' tō ikiè es, e' tā ¿wes Skèköl yèkkuö kī itso' kitule e' wā tkòmi? E' tō ichè tō ì suluè tköke ye' tā e' kawötā tkök es.

⁵⁵Etā ie' tō ichaké pè' ekkèpa a:

—¿Ì kuekī a' bitè ye' klō'ukwā tabè kī kal wölö kī wes akblökwakpa klō'wèwā es? Kékraè ye' bak e' tkökser Skèköl wé a s'wöbla'uk, erè a' kè wā ye' klöonewā. ⁵⁶Erè ì tköke i' e' dör as iwā tkò wes Skèköl ttekölpa tō ikitatbak Skèköl yèkkuö kī es.

E' wöshā tā ie' ttökatapa kōs tkayalmi tō iméat ekörla.

Jesús demi ie'pa wā Caifás wörkī

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24)

⁵⁷Etā pè' tō Jesús klō'wèwā e'pa tō ie' tsémi sacerdote kibi kiè Caifás e' u a. Eè s'wöbla'uk ttè dalöièno wa wakpa ena judiowak kueblupa kōs daparke. ⁵⁸Erè Pedro datse ie'pa itökī kamiè dötsa sacerdote kibi e' u pamik, eè ie' e' tséat tkér Skèköl wé shkèkpa tā isa'uk tō ì tkòmi.

⁵⁹Etā sacerdotèpa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa tō ttè yuleke Jesús kkatöie as ie'pa tō iwömüttsā ttèwā. ⁶⁰Taijè pè' de ie' kkatök kachè wa, erè kè yi wā ie' kkatène wè' ie' wömottsā ttèwā. Bata ekkè tā idebitū bōl ikkatök kachè wa, ⁶¹e'pa tō iché:

—Wèm se tō iyè' tō ie' a Skèköl wé olorwāmi, e' yuèkamineitō ká mañat shua.

⁶²Sacerdote kibi e' kékā tā ichaké Jesús a:

—¿Kè be' ie'pa iuteku' yès? ¿Ñe' ie'pa be' kcateke, e' dör i'?

⁶³Erè Jesús siwā'blèwā ie'pa yökī. Etā sacerdote kibi tō ichaké ie' a:

—Ichó sa' a yësyesè Skèköl chók e' wörkī tō ¿be' dör ie' Alà? ¿Be' dör wé pairine'bitū idi' wa sa' blúie e'?

⁶⁴Ie' iüté:

—Wes be' iché es idir. Ye' tō ichè a' a tō ye' dör S'ditsö Alà, e' sueraè a' tō tkérkā Skèköl diché tā taijè fyi ulitane tsatā e' ulā bua'kka dalöièrtā taijè. Nies ye' datskene kashuk a mò a' e' sueraè a' tō.

⁶⁵Etā sacerdote kibi e' datsi' jchéé ikkachoie tō ilunekā tā ichéitō:

—Ì ché ie' tō, e' wa ie' tso' Skèköl chök suluè. ¿Iie se' kī ikkatökwakpa kī kiarmiia? Ttè suluè chéitō, e' ttsétkesö. ⁶⁶¿Ima a' tō ibikeitsè?

Ie'pa tō iüté:

—Ie' wák iane iwiie, e' kuekī ikawötā ttèwā.

⁶⁷Etā ie'pa wiritüoke Jesús wö kī tā itekerakitō taijè. Wèlepa tō ippè iwö kī ⁶⁸tā ichérakitō:

—Be' dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e', e'ma sa' a ichókā ¿yi tō be' ppé?

Pedro tō iblé tō kè ie' wā Jesús suile

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-27)

⁶⁹Pedro tkèriā sacerdote kibi e' u pamik tā alaköl kanèblöke u e' a, ese de eköl ie' ska' tā ichéitō iā:

—Be' nies dör Jesús Galilea wak e' klé eköl.

⁷⁰Erë ie' tō iblé sulitane tso' e'pa kukua. Ie' tō iché:

—Ye' kè éna iane tō ì chök be' tso'.

⁷¹Ie' mîa ukkō tkër kañikā ee tã alaköl skà tō isué e' tō iché imalepa a:

—Ie' i' dör Jesús Nazaret wak e' klé eköl.

⁷²Etökichane Pedro tō iskà ché:

—ÿe' iché Skëköl wörki tō ye' kè wã wëm e' suule!

⁷³E' kuölö tã wëpa tso' ee e'pa debitu ie' ska' tã ichéitö:

—Moki be' dör ie'pa ëltë wak, be' ttö ie'pa ttö ttsëë.

⁷⁴Etã ie' iché:

—Skëköl wörki yö iché tō ÿwëm e' kè suule ye' wã! Kè idör es, e'ma as ye' kichatër.

E' wöshäë dakro ane, ⁷⁵tã ì yë' Jesús tō ie' a e' anewã ie' éna, e' dör i': 'Kam dakro ar, e' yökî be' tō icheraë mañatökicha tō be' kè wã ye' suule.' Etã ie' e' yëttsã mîa kañikã tã ee ie' ië taië siarë.

Jesús mîtser Pilato wörki

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

27 ¹Mik kã ñine, etã sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa kos ñi dapa'wëkã ileritsök tō “¿wes sō Jesús ttëwami?” ²Ie'pa wã imîtser moulewã mé Pilato a. Pilato tkë'kã Roma wökir kibi tō Israel aleripa ké wökirie.

Judas e' ttëwã

³Judas tō Jesús watö'ttsabak, mik e' wã ijchenewã tō moki Jesús wömenettsã ttëwã, etã e' tō ie' eria'wëne taië. E' kuëkî ie' mîa sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa ska' tã inuköl mène ie' a mañayök (30), e' méneitö ie'pa a. ⁴Ie' iché ie'pa a:

—Ì sulu wambléyö. Wëm kè kî ì sulu nuí tã, ese wömëttsayö ttëwã.

Erë ie'pa tō ie' iüté:

—ÿE' kè kî sa' tkine! ÿE' wërke be' wökî!

⁵Etã ie' inuköl e' uyémine Skëköl wé shuã tã imíã e' kuli' skékã tã, es ie' e' ttëwã.

⁶Etã sacerdotepa wökirpa tō inuköl e' shtékã tã ichérakitö:

—Inuköl i' dör s'kötulewã ské, e' kuëkî ñã idir. Kè iienukwã inuköl tso' Skëköl a ÿyi kanéwöie ese a.

⁷E' kuëkî ie'pa ttë mé ñi a tō kã tauttsasö iwa yuè pöie pë' datse kã bänet blënëwã ië, esepa nu blóie. Etã kã kië Skauchka Yuökwak Ké e' tué ie'pa tō. ⁸Ie'pa tō kã e' tué s'kötulewã ese ské wa, e' kuëkî dò ikké tã kã e' kië Kã Töne S'kötulewã Ské Wa. ⁹ÿyi ekkë kos tka wes Skëköl tteköl kië Jeremías tō iyë'atbak es. Ie' tō iyë': “Israel aleripa tō iské mékã inukölchka wöshki dökã dabom mañayök (30), ekkë klö'wé ie'pa tō, ¹⁰tã e' wa ie'pa tō kã kië Skauchka Yuökwak Ké e' tué wes Skëköl tō ye' a iyë' es.”^y Es Jeremías tō iyë'at.

Pilato tō Jesús a ichaké

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

¹¹Jesús mîtser ie'pa wã Pilato dör kã e' wökir e' ska' tã e' tō ie' a ichaké:

—¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, wës be' iché, e'ma es idir.

¹²Sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa tö ie' kcateke Pilato a, erë Jesús kè wä ie'pa iütëne yës. ¹³E' kuëkí Pilato tö ie' a ichaké:

—Ie'pa tö be' kcateke taië ¿e' kè tsëne be' wä?

¹⁴Erë ie' kè wä iütëne yës, e' tö Pilato tkiwëwä darërëë.

Jesús méttšä ttëwä Pilato tö

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38–19.16)

¹⁵Judiowak Yëpa Yërulune Egipto, e' këwö wa Pilato wöblar s'wötëulewä s'wötö wé a ese yöktsä eköl émine wé kiane pë' kí e'. ¹⁶E' këwö ska' tã wëm tso' wötëule eköl kië Barrabás kkekaulekã taië judiowak shuã. ¹⁷E' kuëkí mik ie'pa e' dapa'wë taië, etã Pilato tö ie'pa a ichaké:

—¿S'wötëulewä wéne kiane a' kí tö ye' tö iyëttsane a' a: Barrabás ö Jesús kiekerakitö wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?

¹⁸Ie' tö isuëwä tö ukyëne wa sacerdotepa wökirpa tö Jesús me'ttsä ie' ulã a. E' kuëkí ie' tö ie'pa a ichaké es.

¹⁹Ie' tkërkaia s'shulo kulé kí, etã ilaköl tö ichök patké ie' a: “Nañewe ye' tö Jesús kébisué, e' tö ye' tsiriwëtkã taië, e' kuëkí be' kè e' tiük wëm ser yësyësë e' tã.”

²⁰Erë sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa tö pë' ulitane dakiñé tã ichérakitö: “Ikió Pilato a tö Barrabás ómine erë Jesús ttówä.”

²¹Pilato tö ie'pa a iskã chakéne:

—¿Wëpa böi i', wé kiane a' kí tö ye' tö iëmine?

Ie'pa iüté:

—¿Barrabás ómine!

²²Ie' tö ie'pa a ichaké:

—Etã ¿wës Jesús kiekerakitö wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' wëmiyö?

Ie'pa iüté:

—¿Ittówä wötëulewä krus mik!

²³Ie' tö ichaké ie'pa a:

—¿Ì kuëkí? ¿Ì sulu wambléitö?

Erë ie'pa kí arke:

—¿Iwötówä krus mik!

²⁴Ie' tö isuë tö ie' kè a Jesús tsatkënuw wës, pë' kí arkeka taië, e' kuëkí ie' tö dî' tsük patké tã iulã skué ie'pa ulitane wörki iwã kkachoie tö ie' kè iane iwiie. Ie' iché:

—Wëm i' patkeraëyö ttëwä erë e' nuí kè ku' ye' kí. E' nuí ardaë a' ulitane kí.

²⁵Etã ie'pa ulitane iüté:

—Sa' ena sa' ala'r qos as e' kí inuí ar.

²⁶Etã Barrabás émi ie' tö. E' ukuökí tã ie' tö Jesús ppök patké ttsa' bata daloie wa, tã imëttsaitö inippökwakpa ulã a wötëwä krus mik.

²⁷Etã Pilato ñippökwakpa wä Jesús mítser s'wökirpa wé kië Pretorio e' pamik tã eë ie'pa tö ñippökwakpa malepa qos kiëttsä dapa'wë ek tsini Jesús pamik. ²⁸Ie'pa tö Jesús datsi' yëttsä tã datsi' mat daloshdalosh ese wa ipaiérakitö blu'ie. ²⁹Ñies dika'kicha yué wöshkiie, e' tkëkarakitö iwökir kí

blu'ie. Kuaköl wölö mérakitö ie' a iulä bua'kka wes blu' es. E' ukuöki tä ie'pa e' tkéwa kuchë ki ie' wörki iwayuoie tä ichérakitö:

—¡Be' dör judiowak blú! ¡Be' kíkòkka sa' tso'!

³⁰Ñies ie'pa wiritué iki taijé, tä kuaköl wölö a'tser iulä a, e' yéttarakitö, e' wa ippérakitö taijé iwókir ki. ³¹Mik iwayué one, etä datsi' mat daloshdalosh, e' yéttarakitö tä iwák datsi' iékanerakitö iki tä imtserak iwä wötewä krus mik.

Jesús wötene krus mik

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³²Mik ñippökwakpa wä Jesús dami e'pa e' yélur ee, etä wëm eköl kué ie'pa tö ñalä ki kië Simón, e' dör Cirene wak. Ie' ké ie'pa tö Jesús krus tsükmi.

³³Mik ie'pa de ká kië Gólgota ee (Gólgota wä kiane chë s'wókirdiche), ³⁴etä ie'pa tö vino shutuule kapöli bacha'bachaë wa, ese mé Jesús a yè. Erë mik ie' tö ipattsé, etä ie' kè wä iyanewa.

³⁵Mik ie'pa tö iwöté krus mik one, e' ukuöki tä ie'pa iné ñi ma'woie sué tö wes ie'pa tö ie' datsi' blatemi ñi a. ³⁶E' ukuöki tä ie'pa e' tuluéser ikkò'nuk as kè yi itsatkò. ³⁷Kaltak ki itso' kitule tö ichë: "I' dör Jesús dör judiowak blú e'", e' batséwarakitö ie' wókir tsaká. E' kit ie'pa tö iwä kkachöie tö ñi nuí ki ie' wöténewa krus mik.

³⁸Etä ñies wëpa bül akblökwakpa wötéwarakitö krus mik, eköl iulä bua'kka, eköl iulä bakli'kka. ³⁹Pë' tköke ee e'pa tö icheke sulu, iwókir wötiukerak iwöä, es ichekerakitö:

⁴⁰—¡Be' se tö Skököl wé tkekettsa, tä ká mañatk è tä be' tö iyuékane! Moki be' dör Skököl Alä, e'ma be' e' tsatkó, be' e' ówa krus se mik.

⁴¹Es ñies sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa, e'pa tö ie' wayueke. Ie'pa ñi a ichöke:

⁴²—O'kapa tsatkéitö erë ie' wák kè a e' tsatkër. Moki ie' dör Israel aleripa blú, e'ma as ie' e' ówa krus wí mik, e' iarma tä sa' erblömi ie' mik. ⁴³¡Ie' kè wä sa' a iyëno tö ie' dör Skököl Alä? ¡Ie' erblöke Skököl mik e' ki ikiane, e'ma as e' tö itsatkò!

⁴⁴Dò ñies akblökwakpa bül wötëulewä krus mik ie' o'mik, e'pa tö ie' cheke sulu.

Jesús duowä

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵Mik diwö de bata a, etä ká mía ttsettseë ká wa'ne, dò tsáli diwö de mañat ekkë. ⁴⁶E' wöshä tä Jesús anekä taijé tä ichë: "Elí, Elí, ¿lemá sabactani?" (e' wä kiane chë: A ye' Këköl, a ye' Këköl, ¿iök be' ye' we'ikétsa?)

⁴⁷Mik welepa tso' ee, e'pa tö ttë e' ttsé tä ichérakitö:

—Wëm wí tso' Skököl tteköl bak kië Elías, e' kiök.

⁴⁸Etä ie'pa eköl tunemi tö suiyök nuwéka vino shköshkö wa, e' tkéka kuaköl bata ki tä itkéwa ie' kkò mik as ikuyöitö. ⁴⁹Erë imalepa tö iché ie' a:

—Imúat bër, ipanusö sué tö Elías datse itsatkök.

⁵⁰Etä ie' skä anene taijé tä iwiköl émiitö. Es iduowa. ⁵¹E' wöshä tä Skököl wé a ie'pa wä datsi' buririë ese shukuar u blatoie e' jchënane kákke dötsa iski. Ñies ká wöti'neka tä ák blublu tskirólone. ⁵²Etä pö kköburolone tä s'batse'rupa blërulune, esepa taijé shkenekane ⁵³e' yélur ipö a. Ie' du'wa

shkenekane, e' ukuöki ta ie'pa de Jerusalén dör ká batse'r ee, ta taië pë' tō ie'pa sué.

⁵⁴Roma ñippökwak eköl dör capitán ena imalepa tso' ie' ta Jesús kkö'nuk, mik e'pa tō ká wöti'ne ena i kōs tka ee e' sué, etā ie'pa tkirulune ta iché ñi a:

—Mokī wēm wí dör Skéköl Alà je'.

⁵⁵Ñies alakölpā manetwā Galilea Jesús ta ikimuk, e'pa tso'nak taië ie' kí sauk kamië. ⁵⁶E'pa eköl dör María Magdala wak, iëköl dör María dör Santiago ena José e'pa mī, iëköl dör Zebedeo ala'r, e'pa mī.

Jesús nu wötēne pō a

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷Wēm eköl tso' kië José Arimatea wak, e' dör inuköl blú, ñies ie' dör Jesús klé eköl. Mik ká tuirketke, ⁵⁸etā ie' mīa Pilato ska' Jesús nu kiök. Pilato tō imuk ké ie' a. ⁵⁹Ie' wa imítser patrēwā datsi' ukuö bua'buā saruru maneneë ese wa. ⁶⁰E' ukuöki ta ie' tō ibléwā ákuk bine pa'alī iwák nu blóie e' a. Ie' tō ák bērie trémi dō pō kkō mik, e' wa iwötēwā. E' ukuöki ta imía. ⁶¹Erē María Magdala wak ena María skā, e'pa atē tulur pō kkō wōshā.

Jesús nu blēne e' kkō'né Shkēkipa tō

⁶²E' bule es e' dör eno diwō, etā sacerdotepa wōkirpa ena fariseowakpa mīyal ñitā ttök Pilato ta. ⁶³Ie'pa iché ia:

—A kēkēpa, sa' éna iānewā tō mik kachökwak e' bak ttsē'ka, etā ie' tō iyē' tō ie' duowā e' kí ká de mañat etā ishkerdakane. ⁶⁴E' kuekī sa' tō be' a ikié tō pō kkō'nuk patkō dōka ká mañat dō' ittōkatapa dō inú ekiblōkwā ta i' ukuöki ta ichēnerakitō sulitane a tō ishkenekane. E' wérakitō es, e' ta e' dör kachē taië shūtē tkōkā ikāche kēwe e' tsatā.

⁶⁵Pilato tō iché ie'pa a:

—Sē a' wā ñippökwakpa tso', a' yú ikkō'nuk bua'iewā kōs a' a ikkō'narmi ekkē.

⁶⁶Etā ie'pa mīa pō a ta íyi batséwarakitō pō kkō mik as kē yi mī'waiā ee. Ie'pa tō ñippökwakpa méat pō kkō'nuk, etā iwákpa mīyal.

Jesús shkenekane

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

28 ¹Eno diwō tka, e' bule es e' dör domingo e' ñirketke ta María Magdala wak ena María skā, e'pa mīyal Jesús pō sauk. ²E' wōshā ta Skéköl biyöchökwak eköl tso' ká jai a e' de, etā í tka darērēë. Ie' mīa pō a ta ák bastkēr e' tréuitō bánet ta ie' e' tkésēr ikī. ³Ie' wōñarke dalölöë wēs alá wōñar es, idatsi' damiwa saruruë wēs suiyök es. ⁴Mik ñippökwakpa tō e' sué, etā ie'pa tkirulune painékarak siwā' arulune suane è wā, atē wēs s'duowā es. ⁵Etā Skéköl biyöchökwak tō iché alakölpā a:

—Kē a' suanuk. Ye' wā ijcher tō a' tso' Jesús kōtēwā krus mik, e' nu yulök. ⁶⁻⁷Erē ye' de a' a ichök tō kē iku' íe, ishkenekane wēs ie' tō iyē'atbak es. A' shkō wē ie'pa tō inú me'wā e' tō weblök. E' ukuöki ta a' yú bet ibiyó chök ittōkatapa a: 'Ie' shkenekane, e' mir a' yökī kēwe Galilea, ee a' tō isuēraë.'

Jesús ɛ' kkaché alakölpa a

⁸Etä alakölpa míyal shkäläläë. Ie'pa suane erë ñies ie'pa ttsë'ne buaë. Ie'pa tunemirak ibiyó muk Jesús ttökatapa a. ⁹E' wöshä tä Jesús de dur ie'pa wörki tä ie'pa shkë'wéitö. Ie'pa dewä ie' ska' tä ie'pa ɛ' tuléwä kuchë ki tä iklö paklö'wéwarakitö tä idalöierakitö. ¹⁰Ie' tö iché ie'pa a:

—Kë a' suanuk. A' yú ichök ye' ttökatapa a tö a' yú Galilea tä eë a' tö ye' sueraë.

Ñippökwakpa patoule kachök

¹¹Alakölpa míyal, e' dalewa ñippökwakpa tso' pö kkö'nuk e'pa welepa míyal Jerusalén tä i kos tka e' pakérakitö sërää sacerdotepa wökirpa a.

¹²Sacerdotepa wökirpa míyal ttök judiowak kueblupa tä. Ie'pa ttë mé ñi a: “Sú sô ñippökwakpa patuë inuköl taië wa as ie'pa ichò wës se' ki ikiane es.”

¹³Ie'pa tö iché ñippökwakpa a:

—A' ichó tö nañewe a' kapolur e' dalewa Jesús ttökatapa debitu e' wä inú mítser. ¹⁴A' wökir kibi wä ijchenewa, e' tä sa' ttöraë ie' tä a' tsatkoie. Es kë i tköpa a' tä.

¹⁵Etä ñippökwakpa tö inuköl e' klö'wé tä ichérakitö wës ie'pa ké ichök es. Dò ñne tä kachë e' pakekeia judiowak tö.

Jesús tö ittökatapa patké ie' ttë pakök ká ulitane wakpa a

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶Etä Jesús ttökatapa dabom eyök kí eköl (11), e'pa míyal Galilea kabata a wé ie' tö ie'pa a iyë' eë. ¹⁷Mik ie'pa tö isuë, etä ie'pa tö idalöié, erë ie'pa welepa tö ibikeitsékä bötböt. ¹⁸Ie' de ie'pa ska' tä ichéitö:

—Skököl tö ye' tkë'ká íyi ulitane wökirie ká jai a ena ká i' a. ¹⁹E' kueki a' yú ká ulitane a s'yuök ye' ttökatapaie. Ie'pa wöskuó S'yé ena ye' dör ilä ena Wiköl Batse'r e' ttö wa. ²⁰Ñies ttë kos wä dalöiök a' ka' ye' tö, e' wa ie'pa wöbla'ú as ñies ie'pa tö iwä dalöiö. Ye' ser michoë a' tä kekraë. Eré ká i' enewatke, erë ye' kë tö a' mepaät a' wakpa è.

Jesús Tté Buaë Kit San Marcos tò

Marcos

Yi tò yëkkuò i' kit e' kiè Marcos. Ñies ie' kiè Juan Marcos. Ie' kè dör Jesús ttekölpa tsá dabom eyök kí bõl e'pa eköl. Erè wele tò ibikeitsè tò ie' dör Pedro klé. E' kuëki pè' tajë tò ibikeitsè tò Pedro tò ie' kime' yëkkuò i' shtök. Ñies ie'pa ibikeitsè tò Marcos bak senuk Jerusalén, e' kuëki ì o' Jesús tò ena ì yë'itò e' ane buaë ie' éna.

Jesús dör Skëköl alà e' dë'bitü ká i' kî e' tò iyi buaë o' tajë sulitane a ie'pa wörki. E' kit Marcos tò yëkkuò i' kî. Ie' kî ikiane tò sulitane wá ijcherwá. Ñies wës Jesús weine tajë ena iwötënewá krus mik e' paké ie' tò tajë. Jesús weine tajë ena idu'wá, e' ukuöki ishkenekane, e' kuëki idiché tá' tajë tkòkà se' bolök Satanás tsatá. I'ñe tá kekraë ie' tso' se' kimoie, e' kiane Marcos kî tò se' wá ijcher. E' kuëki ie' tò yëkkuò i' kit.

Marcos i' tté tso' kitule Hechos 12.12,25; 13.5,13; 15.36-39 ena 2 Timoteo 4.11 e' kî. Eré kè s'wá ijcher yësyèsè tò mik ie' tò yëkkuò i' kit, erè se' tajë tò ibikeitsè tò ikititò Jesús kune' e' kî duas de dabom skeyök (50) ena dabom kuryök (70) e' shü ulat.

Juan s'wöskuök tò s'patté

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

1 ¹ Jesucristo dör Skëköl Alà, e' tté buaë dör i' es.
² Ká iaiaë Skëköl tteköl kiè Isafas e' tò ikitat yëkkuò kî, e' ichè i' es: Skëköl tò ichè: “Ye' tso'tke ye' tté pakökwak patkök be' yöki kewe, be' ñalé yuök.”^a

³ Ká sir poë wé kè yi serku' ee' ie' ttöraë aneule:
'A' er mane'ú Skëköl datse' e' yöki,
e' dör wës ñalá yuèsö yësyèsè ie' yöki es.’ ”^b

Es Isafas tò iyë'at.

⁴ Es Juan S'wöskuök tso' ká sir poë wé kè yi serku' ee, e' tò s'pattémi i' es: “A' er mane'ú Skëköl a as a' nuì olo'yöitò a' kî tá a' e' wöskuölör iwà kkachöie.” ⁵ Jerusalén wakpa ena ká malepa tso' Judea e' wakpa qos döké ie' ttöke e' ttsök. Ie'pa e' wamblò sulu qos e' chekekarakitò tá Juan tò iwöskuekelor di' kiè Jordán e' a.

⁶ Juan datsi' yöule kameio köyök wa; ikipamo yöule iyiwak kkuölit wa. Ie' chkè dör ditski ena bulali. ⁷ Ttè pakeke ie' tò ie'pa a i' es: “Ye' itöki idatse eköl, e' dör kékëpa tajë ye' tsatá, e' kuëki ie' klökkuò kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a. ⁸ Ye' tò a' wöskueke di' a, erè ie' tò a' ierawá Wiköl Batse'r a.”

a 1.2 Malaquías 3.1 b 1.3 Isafas 40.3

Juan tö Jesús wöskué

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹E' kéwö ska' tə Jesús ɛ' yéttsa Nazaret aṭe Galilea ee, e' de Jordán tə ee Juan tö ie' wöskué. ¹⁰Mik ie' wösune e' ɛ' duékane di' a, e' wösha tə ie' isué tö ká jaì kköbunane tə Skëköl Wiköl bite ie' kɪ nuböl sũ. ¹¹Etə ttò ttsëne datse ká jaì a, e' tö ichè: “Be' dör ye' alà dalër taijè ye' éna, e' wër ye' wa buaë shùte.”

Satanás tö Jesús erkiöwé ì sulu wamblök

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²E' ukuöki tə Skëköl Wiköl tö Jesús ké shkökmi ká sir poë wé kè yi serku' ee. ¹³Eë iyiwak sulusi tso' taijè. Eë ie' sené ká dabom tkëyök (40), e' dalewa Satanás tö ie' erkiöwé ì sulu wamblök. Skëköl biyöchökwakpa tö ie' kimé.

Jesús tö ie' kanè wawémitke Galilea

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9,15-17; Juan 1.19-28)

¹⁴Juan klö'wëwarakitö wötéwa s'woto wé a, e' ukuöki tə Jesús mía Galilea Skëköl ttè buaë e' pakök. ¹⁵Ie' s'patteke i' es: “Ì blúie Skëköl tso' e' kéwö dewatke tsinet. E' kueki a' er mane'ú ie' a tə ie' ttè buaë e' klö'ú.”

Jesús tö nima klö'ukwakpa dökä tkël e'pa kié

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶Mik Jesús shkörami batsöri kiè Galilea e' kkömik, etə wëpa bøl suéitö. E'pa dör Simón ena iël Andrés. Ie'pa dör nima klö'ukwakpa. Ie'pa tso' ikla' uyök batsöri a nima klö'woie.

¹⁷Jesús tö ie'pa a iché:

—A' shkó ye' ta. A' yueraëyö s'ditsö klö'uk ye' a ye' ttökataie.

¹⁸E' bet tə ie'pa tö ikla' tuléat tə míyal ie' ta.

¹⁹E' wí'kie Jesús tö Santiago ena iël kiè Juan e'pa sué. Ie'pa dör Zebedeo ala'r. Ie'pa tulur kanò a ikla' wöyuök. ²⁰E' wösha tə Jesús tö ikiémirak ɛ' tə. Etə ie'pa tö iyé meät ikanè mésopa tə kanò shua tə imíyal Jesús tə.

Jesús tö aknama trë'wëshkar wëm eköl a

(Lucas 4.31-37)

²¹Ie'pa demi ká kiè Cafarnaúm ee. Eno diwö a Jesús tkawä judiowak ñi dapa'wö wé a tə ie' tö s'wöbla'wëmitke. ²²Ie' tö s'wöbla'weke ttè mokɪ diché tə taijè ese wa. E' kè dör wes s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tö s'wöbla'weke es. E' kueki e' tö wëpa tso' ittök e'pa tkiwëwa. ²³Etə ee wëm eköl tso' e' a wimblu sulusi tso' e' tö iché әнеule:

²⁴—A Jesús Nazaret wak, ¿jie be' tso' sa' tsiriuk? ¿Be' debitu' sa' eukwa? Ye' wä be' suule. Ye' wä ijcher tö be' dör yi dör batse'r patkë'bitu Skëköl tö e'.

²⁵Jesús tö wimblu e' uñé:

—¿Be' siwa'blöwa, be' e' yótsa wëm se a!

²⁶Wimblu sulusi tö wëm siwa' éwa tə ianeka taijə tə ie' yéttsa ia. ²⁷Sulitane tkinewa iweblök tə iñi chakérak:

—¿Wí dör i? ¿Ie' s'wöbla'weke ttè pa'alí wa ena diché wa dö wimblupa sulusi kéitö ɛ' yöktsa tə ittö iutérakitö ekkè!

²⁸E' bet tã ie' ttë bunekã Galilea kôs a.

Jesús tò Simón yàk bua'wéne

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹Mik ie'pa e' yélur ñi dapa'wô wé a tã Jesús mĩa Simón ena Andrés ie'pa u a. Santiago ena Juan mí ie' tã. ³⁰Eë Simón yàk me'r kã kî kiri'wêke duè dalölö tö, e' ché ie'pa tò Jesús a. ³¹Etã ie' e' skéwã tã iklö'wéitö iulã a tã ikimé e' tkökser. E' bet tã duè dalölö ie' éwa tã ie' e' kéka ilè yulök ie'pa a ñè.

Jesús tò taië s'kirirke esepa bua'wéne

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³²Kã tuine diwö míwatke tã s'kirirke ena wépa a aknama tso' esepa kôs debiturak iwã Jesús ska'.^c ³³Kã e' wakpa kôs e' dapa'wéka ukkô a. ³⁴Etã ie' tò duè ulitane bua'wéne pë' tso' taië ie'pa a. Ñies aknamapa taië trë'wéyalitö. Erë aknamapa wã ijcher yi dör ie', e' kuekî ie' kè wã kawö mène ie'pa a ttök.

Jesús tò Skëköl ttë paké judiowak ñi dapa'wô wé a

(Lucas 4.42-44)

³⁵Kã ñirketke iã ttsettseë, tã Jesús e' kéka mĩa bánet wé kè yi ku' ese ska' ttök S'yé tã. ³⁶Etã Simón ena iwapiëpa míyal ie' yulök. ³⁷Mik ikuéwarakitö, etã ie'pa ie' a iché:

—Sulitane tso' be' yulök.

³⁸Erë ie' tò ie'pa iuté:

—Mishka kã tso' tsinet tsinet ese a. Ñies eë ye' ké Skëköl ttë pakök, eseie ye' dë'bitu.

³⁹Es Jesús shké kã tso' Galilea e' kôs a ttë pakök judiowak ñi dapa'wô wé kôs a, ñies aknama trë'ukyal.

Wëm eköl kiri'wêke lepra tò e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Wëm eköl kiri'wêke lepra tö, e' e' skéwã Jesús o'mik tã ie' e' tkéwã kuchë kî tã iché iã:

—Be' kî ikiane, e' tã be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

—Jesús tò ie' sué er siarë wa tã ikéwãitö ulã wa tã iché:

—Tö, ye' kî ikiane. Be' dene batse'r.

⁴²E' wöshã tã wëm buanene batse'nene. ⁴³⁻⁴⁴E' ukuökî Jesús tò ie' a iché:

—Ye' ttö ttsó, ì tka be' tã e' kè char yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie e' tsúmi mè Skëköl a iwã kkachoe.

⁴⁵Erë wëm mĩa tã ie' e' kéka ì tka itã e' pakök sulitane a. E' kuekî Jesús kè a e' kkayënuwé wé pë' tso' taië ese ska'. Ie' kawötã e' tsukat kañika wé kè pë' ku' ese ska', erë kã wañe wakpa datse ie' ska'.

c 1.32 Diwö e' dör eno diwö, e' kuekî s'kirirke kôs kè dë' ie'pa wã Jesús ska' ñiwe. Ie'pa kè a kawö tã' kanëblök eno diwö a. Ie'pa a tã iyi ö yile tsëmi e' dör kanë. E' kuekî ie'pa tò s'kirirke tsëmi Jesús ska' diwö míwatke e' ukuökî, ekkë eno diwö erkerö e' kuekî.

Wëm eköl kraulewä e' bua'wëne Jesús tö

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

2 ¹Ká wekkë alë kuöki tä Jesús dene Cafarnaúm. Mik pë' wä ijchenewä tö ie' tkër u a, ²etä taië ie'pa e' dapa'wë ie' ska' kè chë'kaia wëshkë, kè chë'kaia ukkò a ekkë. Ie' tso' Skëköl ttë pakök ie'pa a. ³E' dalewa wëpa doka tkël wä wëm kraulewä kè karkä debitü eköl ka'la ki. ⁴Erë taië s'tso', e' kueki kè wë ie'pa tkömi wëshkë Jesús ska'. E' kueki ie' tsakä u tsabata jchëe' ie'pa tö tä iduë émirakitö enaë e' a döttsa iski. ⁵Mik Jesús tö isuë tö moki ie'pa erblé ie' mik, etä ie' iché iikirke e' a:

—A alä, i sulu kôs wamblébö, e' nuí olone be' ki.

⁶Erë s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa welepa tulur ee, e'pa ibikeitsè: ⁷“¿I kueki wëm wí ttö es? Skëköl è a se' nuí olo'yarmi. I ché ie' tö e' wa ie' tso' Skëköl chök suluë.” ⁸Erë i bikietsök ie'pa tso' e' suëwä Jesús tö bet. E' kueki ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿I kueki a' tö ibikeitseke es? ⁹Ye' tö s'kraulewä dió bua'wëmine as ishköne, e' tä ¿wë a' tö iklö'wëmi tö ye' kè a inuí olonuk iki? ¹⁰Ye' dör S'ditsö Alä, sú e' tö a' a ikkachè tö ye' wä kawö tä' ká i' a nuí olo'yoie.

Etä ie' tö iché wëm kraulewä e' a:

¹¹—Be' e' kóka, be' ka'la kóka tä be' yüne u a.

¹²Bet tä ie' e' kéka, ika'la kéka, tä imía sulitane wörki. E' tö ie'pa kôs tkiwëwä tä ie'pa tö Skëköl kíkëkä taië tä ichérakitö:

—Kè se' wä íyí wíse suule yës.

Jesús tö Leví kié ittökataie

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³E' ukuöki tä Jesús míane batsöri kkömik tä pë' e' dapa'wëkä ie' ska' tä ie' tö ie'pa wöbla'weke. ¹⁴Ie' domitkö tä ie' tö inuköl shtökwak Roma wökirpa a e' suë eköl tkër ikaneblöke e' wé a. E' dör Leví dör Alfeo aladulaköl. Ie' tö iché ia:

—Be' shkó ye' tä ye' ttökataie.

Etä ie' e' kéka tä imía Jesús tä.

¹⁵E' ukuöki Jesús tso' chkök Leví u a. Pë' shköke tsäkië Jesús tä, e' kueki inuköl shtökwakpa ena pë' sulusipa skä tulurñak chkök ie' ena ittökatapa tä.

¹⁶S'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa welepa dör fariseowakpa. Mik e'pa wele tö Jesús suë tö ichköke pë' esepa tä, etä ie'pa tö ichaké ittökatapa a:

—¿Iók a' wöbla'ukwak chköke inuköl shtökwakpa tä ena pë' sulusipa skä tä?

¹⁷Jesús tö ittse tä ichéitö iarak:

—Wëpa kè kirirku' esepa kè ki s'kapeyökwak kiane, erë wëpa kirirke esepa ki ikiane. Ye' kè dë'bitü wëpa e' ttsö tö ie'pa serke yësyësë esepa kiök. Ye' dë'bitü pë' sulusipa kiök.

I kueki Jesús ttökatapa kè batsöta'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸Etökicha tä Juan S'wösüökwak ttökatapa ena fariseowakpa tso' batsök, etä pë' welepa de Jesús ska' tä ichakérakitö ie' a:

—Juan S'wōskuōkwak ttōkatapa ena fariseowakpa klépa batsōke. ¿Ì kuēkì be' ttōkatapa kè batsò?

¹⁹Jesús tò ie'pa iuté:

—Mik s'kiule ulabatsè kéwō tkō'uk, etā ¿wes ie'pa batsòmi wēm ulabatske e' tso'ia ie'pa tā e' dalewa? Ie' tso'ia ie'pa tā, e' dalewa ie'pa kè batsōpa. ²⁰Erë ikéwō dōraē etā ie' mi'datser ie'pa yōkì. E' je' tā ie'pa batsōraē.

²¹“Kè yi tò datsi' kēchke wōyuepawā datsi'tak pa'alì wa, datsi'tak pa'alì wōklōneka, e' tò datsi' kēchkela shukuēē tā ikì jchēē tajē. ²²Nies kè yi tò vino pa'alì tepakā iyiwak kkuölit yōule ibloie ese kēchke a. Itékasō es, e' tā mik ibacha'nebitu, etā ikkuölit jchēemiitō. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. E' kuēkì vino pa'alì tekeka ikkuölit pa'alì a.”

Jesús ttōkatapa tò trigowō butsé eno diwō a

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³Etōkicha tā eno diwō a, Jesús dami trigo shuā tā ittōkatapa tò trigowō butsémi ishkōrami e' dalewa katè. ²⁴Fariseowakpa tò ie' a ichaké:

—Sa' ttò ttsó, ¿ì kuēkì be' ttōkatapa tso' ì kè kéwō tā' wē eno diwō a ese uk?

²⁵Erë ie' iuté:

—Etōkicha ká iaiaē mik David ena iklépa du' bli wā tā kè ie'pa wā ì dami ñē, etā ì o' ie' tò ¿e' kè aritsule a' wā Skēköl yēkkuō kì? ²⁶Mik Abiatar dōr sacerdote kibi, e' kéwō ska' tā David dewā Skēköl wé a tā pan meule Skēköl a e' ñéitō tā ñies iméitō iklépa a ñē. Sacerdotepa è a pan ese kéwō tā' ñē. Erë a' éna iane tò ì o' David tò e' kè dōr suluē Skēköl wōa.

²⁷Ie' tò ikì ché:

—Eno diwō meneat s'ditsō kimoie, erë s'ditsō kè yōne eno diwō è batseitsök.

²⁸E' kuēkì ye' dōr S'ditsō Alà, e' wā kawō tā' ichoie tò ì dōr buaē ò ì dōr suluē wē eno diwō a.

Wēm ulà siulewā e' pakè

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

3 ¹Jesús skà dewāne judiowak ñi dapa'wō wé a, tā eē wēm tkēr eköl ulà etk siulewā. ²Ie'pa éna ie' kkatak ilè kì, e' kuēkì ie'pa tso' ie' weblök tò wēm ñe' bua'wēmine ie' tò eno diwō a. ³Ie' tò iché wēm ulà siulewā e' a:

—Be' e' kōkā tā be' e' duóser íe sulitane wōshāē.

⁴Ie' tò ie'pa a iché:

—¿Ì kéwō tā' se' a wē eno diwō a: ì buaē ò ì suluē? ¿S'tsatkōk ò s'ttōkwa?

Erë ie'pa siwā'bléwā ie' yōkì. ⁵Ie' tò ie'pa weblé kēsik wa. Ie'pa er darērēē e' tò ie' eriawē. Ie' iché wēm a:

—Be' ulà shulōō.

Tā ie' ulà shulée tā ibuanene. ⁶Etā fariseowakpa ponemi, e' bet tā ie'pa ñi dapa'wēkā Herodes klépa tā ileritsök Jesús ttowaie.

Tajē pē' tso' batsōri kkōmik

⁷Etā Jesús mīa ittōkatapa tā batsōri kkōmik tā tajē Galilea wakpa mīyal ie' tā. ⁸Ñies pē' tso' tajē eē datse Jerusalén ena Judea ká malepa a. Ñies ie'pa datse Idumea ena Jordán wışhet ena ká wé Tiro ena Sidón ate eē. Ie'pa tò ì kōs weke Jesús tò e' tté ttsé' e' kuēkì ie'pa de iweblök. ⁹⁻¹⁰S'kirirke tajē

bua'wétke Jesús tò, e' kuéki imalepa taië e' uyökeka ie' ki ikökwa. E' kuéki ie' tò iché ittökatapa a tò kanò tsúbitu tértke dö' ie'pa tò ye' tuéwa darërë.

¹¹Mik wépa a wimblupa sulusi tso' esepa tò ie' sué, eta' ie'pa e' tulélur kuchë ki ie' wöa ta iarakerak:

—jBe' dör SkëköL Alà!

¹²Erë ie' tò ie'pa a iché kësik wa:

—jKë ye' ttë pparka!

Jesús tò ittekölpa tsá dabom eyök kí bül e'pa shushtë

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³E' ukuöki ta Jesús mía kabata a. Eta' wépa kiane ie' ki kië, e'pa kiéitö ta ibiterak ie' ska'. ¹⁴Ie' tò ie'pa shushtë dabom eyök kí bül shkök ie' ta ena patkëmi ie' ttë pakök. E'pa kië mékaitö ittekölpa tsá. ¹⁵Ie'pa a diché méitö aknama trë'ukyal. ¹⁶Ie'pa kië i' es: Simón, e' kië mékaitö Pedro; ¹⁷Santiago ena iël Juan, e'pa dör Zebedeo aladulakölpa, e'pa kië skà mékaitö Boanerges (kië e' wà kiane chë “wépa dör wes alá es”); ¹⁸Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás ena Santiago dör Alfeo alá; ena Tadeo, Simón Celote, ¹⁹ena Judas Iscariote tò Jesús wömekettsa aishkuö ta ibölöpka a e'.

Jesús ena Beelzebú

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰E' ukuöki ta Jesús dewa u a ittökatapa ta. Eta' taië pë' nì dapa'wékane kè wa ie'pa chko ekkë. ²¹Mik Jesús yamipa ekka wa ijchenewa tò wes ie' tso', eta' ie'pa de itsukmi iyërke tò ie' alíneka e' kuéki.

²²Nies s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa datse Jerusalén e'pa tò Jesús ché i' es: “Beelzebú dör bé e' tò wëm wí éna ká chöwéwa, e' diché wa ie' tò aknama trë'wekeyal.”

²³Eta' Jesús ikiéttarak ta ikleéitö iarak i' es: “¿Wes Satanás e' trë'üshkarmi? ²⁴S'serke ká etkë ki e' nì blabatsélör nippök nita, kè wöklör, e' ta ie'pa wákpa mir wa'k ème. ²⁵Nies nì yamipa e' kéká nippök nita, kè wöklör, e' ta ie'pa mir wa'k ème. ²⁶Es nies Satanás klépa mú nì blabatsélör nippök nita, e' ta idiché wöarwami ta ierdawarak.

²⁷“Kè yi mi'pawa wëm diché taië ese u a ie' fyí ekiblök kam ie' tò iwák maüwa e' yöki. Es ème ifyí ekiblërmí.

²⁸“Moki ye' tò a' a iché tò i sulu qos wambleke a' tò, nies SkëköL cheke a' tò sulu qos e' nuí olo'yëmiitö a' ki. ²⁹Erë yi isie tò Wiköl Batse'r ché suluë, ese kè ki inuí olorpa, itso' iki kékraë.”

³⁰Ie'pa iyë' tò wimblu sulusi tò ie' éna ká chöwéwa e' kuéki Jesús tò e' ché ie'pa a.

Jesús mì ena iëlpa de iweblök

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹E' ukuöki ta Jesús mì ena iëlpa ena ikutapa e'pa debitu ie' yulök, erë ie'pa kè dë'wa weshke. Ie'pa tò ikiök patké. ³²Pë' tulur ie' pamik e'pa tò iché ia:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

³³Ie' iüté:

—¿Yi dör ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa?

³⁴⁻³⁵ Wépa tulur ie' pamik e' suéitò èk ta ichéitò:

—Yi isie tò ì kiane Skèköl kî ese wé, ese dör wes ye' èl ena ye' kutà ena ye' mì es. E' kuekî ie'pa ikképa dör wes ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es.

Të kuatkökwak tté

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

4 ¹ Etökicha ta Jesús s'wöbla'wémitke batsöri kkömik. Pë' dapane taië ipamik, e' kuekî ie' e' iéka kanò tkèrkî tsinet ese etò a. Eë ie' e' tkésér ie'pa wöbla'uk. Ie'pa kos atë batsöri kkömik ie' ttò ttsök. ² Eë ie' tò tté tsakië kleé ie'pa a iwöbla'woie, e' et dör i' es: ³ “A' tò ittso. Etökicha ta wëm eköl mîa të kuatkök ppé ululu ème” ⁴ Mik ie' tso' iwö ppök, etä ditsöwö wele anewa ñala ska' ta dù debitu tò ikatéwa. ⁵ Ditsöwö wele anewa áklo a wé iyök kè ta' taië ese ska'. Iyök kè ta' taië, e' kuekî bet ta' itskine. ⁶ Erë kè iwí kicha ta' taië, e' kuekî mik diba aneka iki, etä isinewa. ⁷ Ditsöwö wele anewa dika'chka shua. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erë dika'chka e' aléka iki, kè wöne. ⁸ Erë ditsöwö wele ane iyök bua'buwa kî ese tskine talane wöne buaë. Wele wöne doka dabom mañayök (30) elka elka, wele dabom teryök (60), wele cien eyök (100).”

⁹ Etä ie' tò ie'pa a iché: “iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuekî Jesús tò s'wöbla'weke kleaule

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Mik Jesús atë dur ekörla, etä ittökåtapa dabom eyök kî böl ena iklépa welepa skà de ie' ska' ta ichakerakitò ia:

—Ttè wà kleébö, ¿ima e' wà dör?

¹¹ Ie' ie'pa iuté:

—“Ì blúie Skèköl tso' e' tté bléulewa, e' kéwö meneat a' a iwà jchënoie. Erë pë' tso' taië kè éna ye' tté klö'wak, esepa a ye' ikleeke ¹² as ie'pa tò iweblò je', erë kè ie'pa a iwà wër, ñies as ie'pa tò ittso je', erë kè ie'pa a iwà ar as kè ie'pa er mane'ù ta inuì kè olor ie'pa kî.”^f

Të kuatkökwak tté e' wà paké Jesús tò

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Etä ie' tò ie'pa a iché: “Ttè kleéyö ñe' wà kè ane a' éna, e' ta ¿wes a' éna imalepa wà armi? ¹⁴ Wé tò ditsöwö kuatké, e' dör wé tò Skèköl tté pakeke ese. ¹⁵ Pë' welepa tso' e'pa ta itkòmi wes ditsöwö arwa ñala kî es. Esepa tò Skèköl tté ttsé erë bet Satanás de iska' ta Skèköl tté yéttsa ier a. ¹⁶ Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa áklo a es. Esepa tò Skèköl tté ttsé ta ikló'wérakitò ttsé'ne buaë wa. ¹⁷ Erë ie'pa kè wì kicha ta' taië, e' kuekî ie'pa tò ikló'wé ekuölö è. Mik ie'pa weinemitke Skèköl tté kuekî, etä ie'pa anemine bet. ¹⁸ Welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa dika'chka shua es. Esepa tò Skèköl tté ttsé, ¹⁹ erë ie'pa tò íyi tso' ká i' kî ese bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl kî ena ì skà tso' ká iki tò s'ttsé'weke buaë ese kî. Ese kos tò Skèköl tté kui'wéwa ie'pa er a ta kè idé'ttsa buaë wes ikiane es. ²⁰ Erë welepa skà ta itkòmi wes ditsöwö arwa iyök bua'buwa kî es. Esepa tò Skèköl tté ttsé ta ikló'wé ta iwà dettsa buaë

wes ikiane es. Ie'pa dör wes íyi kuá wör buaë es. Wele wöne doka cien eyök (100), wele dabom teryök (60), wele dabom mañayök (30).”

Bö'wö tté

(Lucas 8.16-18)

²¹Etä ie' tö iché iarak: “Kè yi tö bö'wö tskepaka tä ibléwaitö kalkuö dikia ö ka' dikia. E' skéie itkekekaitö kákké ká ñi'woie. ²²Es ñies kè ì ku' blèulewa kè jchenukwa aishkuö tä. Ese kos kkayërdaë. ²³Yi éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

²⁴⁻²⁵Ñies ichéitö: “Yi e' yuak buaë ye' ttè wa, ese a ikí meraëyö as iéna iwà ar buaë. Erë yi kè e' yuak ye' ttè wa, ese yöki ì bikeitséitö tö ane ie' éna, ese kos yërdattsane. E' kuëki ì cheke ye' tö a' a e' kukuebló. A' tö iwé es, e' ta a' éna iarmi buaë, ñies Skëköl tö a' kimeräe as ikí ar a' éna.”

Íyi kuatké tté

²⁶Ñies Jesús tö iché: “Ì blúie Skëköl tso' e' ta itköke wes itkö iyyiwö kuatké wëm eköl tö ese tä es. Ie' tö ikuatké të ki ²⁷tä iméat bèrë. Ká bit ekké ie' kapökewä nañewe, ñiwe tä ie' tìrke tä íyi kuatkéitö e' tschine, talane erë ie' kè éna iane tö wes itschine wes italane. ²⁸Íyök è tö itskeke. Kewe ikua tschine, e' ukuöki tä iwörkuane, e' ukuöki tä iwöne. ²⁹Mik ikéwö de shtë, etä wëm mía ishtökka.”

Mostaza wö tté

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰Ñies Jesús tö iché: “Ì blúie Skëköl tso' ¿wes e' dör? ¿Tè wé wa ye' tö ikleëmi? ³¹E' dör wes mostaza wö tkësö es. E' wö dör tsirlala iyyiwö ulitane dikia. ³²Erë mik ikuatkënewä, etä italar íyi kuá tsitsir ulitane tsata. E' ulà doka wi'wië, e' tsaka dù u yuöke.”

³³Es Jesús tö ie'pa a ikleë taië wes ttè i' es dò wé ie'pa éna iane ekké. ³⁴Ie' kè wä ì pakane ie'pa a kè kleaule. Erë iwà kos pakekënitö ittökataka a bänet kè kleaule.

Siwä' taië e' wöklö'wé Jesús tö

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵E' tsáli mik ká tuine, etä Jesús tö iché ittökataka a:

—Mishka batsöri wišet.

³⁶Pè' tso' taië e'pa méarakitö tä ie' iéqarak kanò a Jesús tso' e' a tä imíyal. Kanò skà mirwä ie'pa tä tseë. ³⁷E' bet tä siwä' bitsineka taië tö di' uyéka taië e' tö kanò wä iekëka.

³⁸Erë ie' kapöme'r kanò ñak a wökir kata ki, eë ittökataka ie' tì'wéka tä iché ia:

—¡A s'wöbla'ukwak! ¿Se' duökelur e' kè ki be' tkine?

³⁹Etä ie' e' kéka tö siwä' uné tä iché di' a:

—¡Be' e' shtëwä bèr!

Etä siwä' wöklöne di' wöklöne míane alamië. ⁴⁰Etä ie' tö ittökataka a iché:

—¿Ì kuëki a' suane sekké? ¿Kam a' erblò ye' mik?

⁴¹Ie'pa kí tkinewä taië tä ñni chakéka:

—¿Yi dör wëm wí? ¡E' ttò dalöieke siwa' tò di' tò!

Wimblu sulusi trëwéyal Jesús tò

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-29)

5 ¹Ie'pa demi batsöri wíshet ká kiè Gerasa^a ee. ²Mik Jesús e' yéttsa kanò a, età wëm eköl a wimblu sulusi tso' e' yéttsa de Jesús ska'. ³Wëm e' serke pò ké a. Kè imonukwà tabechka kichaie wa ì wa. ⁴Tseë imonere iulà a ena iklö a tabechka kichaie wa erë ibatséloritò. Kè yi diché tã' wë' iwöklö'woje. ⁵Ñië nañeë ie' shkòke pò a ena kabata a arke taijè, ñies ie' e' shka'uke ák wa. ⁶Erë mik ie' tò Jesús sué kamië, età ie' tunebitu e' tkéser kuchè kî Jesús wò shäë ⁷tã ichéitò iã aneule:

—¡A Jesús, be' dör Skëköl dör íyi ulitane tsatã e' Alà! ¿Iók be' de ye' tsiriuk? ¡Ye' kköchöke be' a Skëköl wörkî tò kè ye' we'ikar!

⁸Jesús tò ie' a ichétke: “¡A wimblu sulusi, wëm se ówa!” E' kuekî ie' tò iché Jesús a es.

⁹Età Jesús tò ie' a ichaké:

—¿Ima be' kiè?

Ie' iiüté:

—Ye' kiè Taijè Wakpa, sa' dör taijè e' kuekî.

¹⁰Età ikköchöke taijè Jesús a: “Kè sa' patkar kamië.” ¹¹Eë tsinet kabata kuli' a taijè köchi iëter chkök. ¹²Età aknamapa kköché ie' a:

—Sa' patkómi köchi a. Kawö mú sa' a e' tiukwà ie'pa a.

¹³Età ie' tò kawö mé iarak tã wimblupa sulusi e' yélur wëm e' a tã ie' tiéwarak köchi a. Köchi ekképa döká mil böyök ulatök (2.000). Età köchi ponekã tunemirak kã spé mik brutolonemi batsöri a tã ee iduolur.

¹⁴Köchi kkö'nukwakpa tkayalmi tã ittë ppëkarakitò kã e' wa'ne a. Taijè pë' de iweblök. ¹⁵Mik ie'pa de Jesús ska' tã wëm a aknama bak e' suérakitò. E' tkër datsi' iéne éna kã anene buaë, e' tò ie'pa suawé. ¹⁶Wépa tò ì tka wëm a aknamapa bak e' tã ena köchi tã e' sué, e'pa tò ipakéne imalepa a. ¹⁷Età ie'pa kköché Jesús a: “Be' e' yóttsa kã i' a, be' yú bānet.”

¹⁸Mik Jesús dene kanò a tã wëm a aknama bak, e' kköché ie' a: “Ye' shkakmi be' tã.” ¹⁹Erë Jesús kè wã ikéwö mène ie' a. Ie' iché iã:

—Be' yúne be' u a be' yamipa ska'. Ì buaë wë Skëköl tò be' a ena wes ie' tò be' sué er siarë wa, e' kôs pakó ie'pa a.

²⁰Età wëm mĩã tã ì wé Jesús tò ie' a e' pakéitò kã tso' Decápolis e' wakpa a. Ie'pa kôs tkinewã ittök.

Jesús tò Jairo alà busi shké'wékane ñies alaköl bua'wéneitò eköl

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹Mik Jesús dene kanò kî batsöri iqshet, età batsöri kkömik taijè pë' e' dapa'wékã ie' ska'. ²²E' dalewa wëm debitu eköl kiè Jairo. E' dör judiowak ñi dapa'wö wé e' wökir eköl. Mik ie' tò Jesús sué, età ie' e' téwã wöwakköt Jesús wörkî ²³tã ikköché taijè ie' a:

—Ye' alà busi duökewatke. Be' shkó ulà mukã ikî as ibuarne tã iserne.

²⁴Età Jesús mĩã ie' tã. Taijè pë' dami Jesús tã e' tãrdami ie' mik. ²⁵E' shua alaköl dami e' du'mi alakölpa dué wã e' kî duas de dabom eyök kî bök (12).

²⁶ Tajë ie' weine s'kapeyökwakpa ulà a ena i kos tso' ie' wa e' ewëwaitö yës ie'pa kî, erë kè ibuanene, e' skëie imir wa'k ème. ²⁷⁻²⁸ Ie' wa Jesús ttë ttsëule e' kuekî ie' ibikeitsé: “Jesús datsi' bata è kéwayö e' ta ye' buanene.” E' kuekî ie' e' skéwa Jesús tsj kker pë' shua ta idatsi' kéwaitö. ²⁹ E' bet ta ipé wöklöne ta ie' ittsé e' kî tö ibuanene. ³⁰ E' bet Jesús ittsé tö ilè tka ie' diché wa, e' kuekî ie' tö pë' tso' ipamik e' kos sué èk ta ichakéitö ia:

—¿Yi tö ye' datsi' ké?

³¹ Ittökatapa tö ie' a iché:

—¿Kè be' wa isune tö tajë ie'pa tërdami be' mik? Ta wes be' tö ichaké: “¿Yi tö ye' ké?”

³² Erë ie' tö wépa tso' ipamik e'pa kî weblé ia isuqie tö yi ie' ké. ³³ Alaköl buanene e' painéka tajë suane wa. I tka ie' ta e' ane ie' éna, e' kuekî ie' debitu e' tkéwa kuché kî Jesús wörki. I kos tka ie' ta e' chékaiä yësyësë. ³⁴ Eta Jesús ie' a iché:

—A alà busi, be' erblé ye' mik, e' tö be' bua'wéne. Be' yúne bèrë. Be' buanene.

³⁵ Ie' ttökeia alaköl ta e' dalewa welepa bitë Jairo u a e'pa wa ibiyó de Jairo a ta ichéitörak:

—Be' alà busila blënewatke. ¿Iók s'wöbla'ukwak tsiriwëiabö?

³⁶ Erë i cheke ie'pa tö e' kè kî Jesús tkine. Ie' tö Jairo a iché:

—Kè be' tkinuk. Be' erbló ye' mik è.

³⁷ E' ukuökî ta ie' mía Jairo u a. Pedro ena Santiago ena Santiago ël kiè Juan e'pa è mí ie' wa, kè ie' wa yi skà mìnë e' ta. ³⁸ Mik ie'pa demi Jairo u a, eta tajë pë' dapaneka e' tröke iuke tajë siarë. ³⁹ Jesús dewa weshke ta ichéitö ie'pa a:

—¿I tso' a' aláuk? ¿I kuekî a' iuke? Busila kè du'wa, ikapöme'r è.

⁴⁰ Eta ie'pa tö ie' wayué ena ijañeitsé, erë ie' tö ie'pa ké e' yökulur. Eta alà yé ena imi ena wépa de ie' ta, e'pa è mí ie' wa e' ta úshu a wé alà nu me'rka ee.

⁴¹ Ie' tö iulà klö'wéwa ta ichéitö ia:

—Talíta kum. (ttë e' wà kiane chë: “A tayëla, ye' be' a iché, be' e' kóka.”)

⁴² E' bet ta busila e' e' duéka shkë'ka ta ishkémi. E' tö ie'pa tkiwéwa tajë. (Tayé e' kî duas tso' dabom eyök kî bök.) ⁴³ Erë Jesús tö ie'pa a iché: “I tka i' e' kè char yi a.” E' ukuökî ta ie' iché: “Alà se tió.”

Jesús dene Nazaret

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

6 ¹ E' ukuökî ta Jesús e' yëttsa ká e' a mía ittökatapa ta iwák ká a. ² Mik eno diwö de, eta ie' tö s'wöbla'wémitke judiowak nî dapa'wo wé a. Tajë pë' daparke ee. Mik ie'pa tö ie' ttö tsé, eta itkirulune ta ini chakérak:

—¿Wé ie' e' yué ttë tajë wa? ¿Wes ie' ulà de ttë buaé iskié ese ska'? ¿Wes i kè or yi a ese wéitö? ³ ¿Ie' kè dör kaltak kanéukwak bak kaneblök ierö e'? ¿Ie' kè dör María alà? ¿Ie' kè dör Santiago, José, Judas ena Simón e'pa ël? ¿Nies ie' kutapa kè serku' se' shua?

E' kuekî kè ie'pa erblëne ie' mik. ⁴ Erë ie' tö iché iarak:

—Ká wa'ne Skëköl tteköl dalöiërta', erë iwák ká kî ena iyamipa shua ena iwák u a ee kè idalöiërta'.

⁵ Eë iekkë ta i kè or yi a ese kè one ie' wa. Ie' ulà méka welepa kirirke esepa kî ta ibuanerak, erë e' kè dör tajë. ⁶ Ká e' wakpa kibiiepa kè erblëne ie' mik, e' tö ie' tkiwéwa.

Jesús tò ittökatapa patkémi s'wöbla'uk

(Mateo 10.5; Lucas 9.1-6)

E' ukuöki ta Jesús mía ká tsitsirpa tso' tsinet ese a s'wöbla'uk. ⁷Ie' ttökatapa dabom eyök kī bōl e'pa kiéitō ta ipatkémirak bōl bōl. Ie' kawō mé iarak wimblupa sulusi trē'woyal. ⁸Ie' tò iché iarak:

—Kè ì tsarmi, shko kéli e' è tsúmi. Sku' kè tsarmi, chkò kè tsarmi, inuköl kè tsarmi. ⁹Klökkuö ena datsi' iómi, e' è mik a' mĩmi, erè datsi' kī kè tsarmi.

¹⁰Nies ie' iché ia:

—Mik a' dewa u wele a, eta a' e' tsúat ee dò mik a' mýal ká bánet ekké.

¹¹Ká wele wakpa kè wā a' kinewa buaè ö kè kī a' kapaköke e' kiane ttsè, e' ta a' e' yólur ee ta kapo tso' a' klöttō mik e' ppöö. E' tò ie'pa a' ikkacheraè tò ie'pa dör Skököl bolökpa.

¹²Eta ittökatapa mýal s'pattök i' es: “A' er mane'ú Skököl a.” ¹³Nies ie'pa tò aknama trē'wéyal taijē. Nies taijē s'kirirke esepa kī ie'pa tò kiò té ta ibuanenerak.

Juan S'wöskuökwak kötewa

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Eta Jesús tté buneka ká wa'ne, e' kueki itté ttsé nies blu' kiè Herodes e' tò. Welepa tò icheke:

—Jesús dör Juan S'wöskuökwak shkenekane e', e' kueki ie' wā diché tso' i' kè or yi a ese woje.

¹⁵Welepa skà tò icheke:

—Ie' dör Skököl tteköl bak kiè Elías e' shkenekane.

Welepa skà tò icheke:

—Skököl tteköl idir wes Skököl ttekölpa ia'chki es.

¹⁶Erè tté ekké ttsé Herodes tò ta ichéitō:

—Ie' dör Juan kuli' tökök patkē ye' tò e' shkenekane.

¹⁷Herodes tò iché es ie' tò Juan S'wöskuökwak klö'ukwā patkē wötewa s'wōto wé a Herodías kueki. Herodías dör Herodes èl kiè Felipe e' alaköl, erè Herodes sene'wā ie' ta. ¹⁸Erè Juan tò iyē' Herodes a: “Kè be' kawō ta' senuk be' èl alaköl ta. E' wa be' tso' ttè dalöiëno dalöseukwā.”

¹⁹⁻²⁰E' kueki Herodías uluneka Juan kī ta ie' kī kiane ttewa. Erè Herodes wā ijcher tò Juan dör wēm yēsyesē ena batse'r ese, e' dalöiekeitō taijē, e' kueki ikkönekeitō. Ie' tò Juan dalöieke es, e' kueki Herodías kè a wes Juan or. ²¹Erè mik Herodes tò iduéswo kēwō tkō'weke, eta Herodías isuē wes iulā dōmi Juan ska'. Herodes tò ikuēblupa ena iñippökwakpa wökirpa ena wēpa dalöiërta' taijē serke Galilea esepa kiēttsa ikéwō tkō'uk. ²²Mik ie'pa tso' ikéwō tkō'uk, eta Herodías alā busi dewa ta iklóté ie'pa wörki. E' wēr buaè Herodes ena imalepa tso' chkök ie' ta, e'pa wa, ta ie' iché tayē busi a:

—İ kiane be' kī e' kiö ye' a ta ye' tò be' a imeraè.

²³Eta ie' tò iché ia ttè moki wa Skököl wörki sulitane kukua:

—İ kos kièbō ña, e' mekeyō be' a. Ká kos wökirie ye' tso', e' kiö ña ta e' merayō be' a shushaè.

²⁴Eta tayē busi mía, ta imi chakéitō:

—¿I kièyö?

Ta imì iuté:

—Juan S'wöskuökwak wökir kió ia.

²⁵ Ie' míane bet blu' tkër ee ta iché ia:

—Ye' kī ikiane tō író Juan S'wöskuökwak wökir tsúbitu ña kulé' a iwà kkachöie tō mokī ittéwarakitō.

²⁶ Eta blu' erianekā taiē, erē ie' tō ittē métke s'kiule tso' e'pa kukua, e' kueki kē ie' a ionuk wēs. ²⁷ E' kueki bet ie' tō ñippökwak patkémi eköl Juan wökir tsuk. Eta ñippökwak mía s'wöto wé a ta Juan kuli' téé, ²⁸ ta iwökir tsébitu kulé' a méitō tayē busi a, ta tayē busi tō imé imì a.

²⁹ Mik Juan ttökatapa wā ijchenewā ta ie'pa debitu inú kökka tsémi wötewā.

Pë' dökā mil skeyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰ Mik Jesús ttekölpa tsá e'pa dene ie' ska', eta ì kōs wé ie'pa tō ena ì kōs wa ie'pa s'wöbla'wé e' pakérakitō ie' a. ³¹ Pë' datse taiē míyal iské datsene kē wa ie'pa chkoia ekkē, e' kueki ie' iché ittökatapa a:

—Mishka enuk bānet wé kē yi ku' ese ska'. ³² Eta ie'pa míyal bānet kanò kī wé kē yi serku' ese ska'. ³³ Erē ie'pa míyal e' sué pē' tō taiē ñies pē' tō isuēwā tō ie'pa e' idir. Eta pē' kōs serke ee e'pa míyal tuneule ipanuk wé ie'pa irirke ee demi kewe. ³⁴ Mik Jesús e' yéttsa kanò a, eta pē' tso' taiē ipanuk e' suéitō. Ie'pa wēr ie' wa wēs obeja kē kkö'nukwak ta' es, e' kueki ie'pa suéitō er siarē wa. Eta ie' e' kēká ie'pa wöbla'uk ttē kuā'kī kuā'kī taiē wa. ³⁵ Ká detke tsáli ta, ittökatapa de ie' ska' ta ichérakitō ie' a:

—Ká de tsáli, kē yi serku' iē. ³⁶ Ie'pa yuómi as ie'pa mi' pē' serke tsinet ena ká tso' tsinet ese ska' ilē tauk ñē.

³⁷ Erē ie' tō ie'pa iuté:

—Ie'pa tió a' tō.

Ie'pa iuté:

—¿Be' kī kiane tō sa' mi' chké tauk ie'pa tioie? Chké ekkē tuöie inuköl kiane s'kaneblömi dö ká cien böyök e' ské ekkē.

³⁸ Ie' tō ie'pa a ichaké:

—¿Kōs a' wā pan tso'? A' yú iweblök.

Ie'pa dare iweblök ta ichéitō ia:

—Pan tso' skel ena nima bötō.

³⁹ Eta ie' tō iché ie'pa a:

—Pē' kōs kō e' tulökser ta'tsi kī erule erule.

⁴⁰ Eta pē' e' tulésér cien eyök, welepa e' tulésér dabom skeyök. ⁴¹ E' ukuöki ta ie' tō pan skel ena nima bötō e' klö'wé ta iká sué ká jaí a ta wéstela chéitō Skéköl a. E' ukuöki ta ie' tō pan ena nima blaté ta iméitō ittökatapa a as ie'pa tō iwatiö pē' kōs a. ⁴² Ie'pa ulitane chké de wē. ⁴³ Pan ena nima bata ate e' shtérakitō iēne dökā kkóla dabom eyök kī bök. ⁴⁴ Wēpa kéchkepa chké esepa dökā mil skeyök (5.000).

Jesús shké di' kī

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵ E' ukuöki ta Jesús tō iché ittökatapa a: "A' e' iókā kanò a, a' yúshkatke ye' yökī kewe batsöri wíshet Betsaida kker." Ie' tō iché pē' malepa a: "A' yú a' u a."

⁴⁶E' ukuöki ta ie' mía kabata a ttök S'yé ta. ⁴⁷Ká tuine ta kanò demi batsöri shushaë. Ie' e' tséat ekörla ká sí kî. ⁴⁸Ie' tò isué tò ie'pa kaneblöke darërè kanò patkoie siwa' bitsirke ie'pa kke wöia e' kueki. Ká ñirketke ta ie' mía ie'pa ska' shkörami di' kî. Ie' tkökemitke tsinet ie'pa o'mik. ⁴⁹⁻⁵⁰Erë mik ie'pa isué tò ie' shkòdatse di' kî, etä ie'pa ibikeitsé tò wimblu idir, e' tò ie'pa tkiwéwa taië ta ianekarak. Erë bet ta ie' iché ie'pa a:

—iA' er kuú! jKè a' suanuk! Ye' idir.

⁵¹Eta ie' e' iéka kanò a ta siwa' wöklöne. Ie'pa tkirulune taië iweblök. ⁵²Ie'pa er dör daloie, e' kueki Jesús tò pè' taië dè' pan skel è wa, e' wà kè dè'wä ie'pa er a. E' kueki ie'pa tkirulune taië ekkè.

Jesús tò s'kirirke bua'wé Genesaret

(Mateo 14.34-36)

⁵³Itkattsarak batsöri wìshet demirak Genesaret ta eë kanò muéwarakitö. ⁵⁴Ie'pa e' yélur kanò a ta e' wösha ta pè' tò Jesús suéwä tò ie' idir. ⁵⁵Eta itunerak ká e' wa'ñe ibiyó chök. Mik pè' tò ittse, etä ie'pa tò s'kirirke tsémi wé ittserakitö tò Jesús tso' ee. ⁵⁶Ká wa'ñe wé ie' mir, wé s'tso' taië ö bërëbërë, etä pè' tò s'kirikepa tulekeser ñalä shaë ta ikköchökerak ie' a tò ie'pa a idatsi' bata è mú kèwä. S'kirirke kos tò iké, esepa buanene.

Ì tò se' ia'wèmi ñáie

(Mateo 15.1-20)

7 ¹Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa datse Jerusalén e'pa debitu Jesús ska'. ²Mik ie'pa tò isué tò Jesús ttökatapa welepa chköke ulä kè paköule, etä e' kî ie'pa tò icheke suluë. ³(Fariseowakpa ena judiowak malepa kos tò ie'pa yépa bak e' ser klö'wé darërë. E' kueki kè ichköta'rak kè ulä paköule wes ie'pa a imeneat es. ⁴Mik ie'pa dare chkewö tauk, etä kè ichköta'wa kam iulä pakör e' yöki. Es ie'pa wä fyí ese skà tso' taië dalöiëno. Ñies tka', kulë', ü, ka' ekképa kos pakueke ie'pa tò.) ⁵E' kueki fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò Jesús a ichaké:

—¿I kueki be' ttökatapa kè tò se' yépa bak e' ser e' ttè dalöië? ¿Lökö ichkörak ñá ulé wa?

⁶Ie' tò ie'pa iuté:

—Buaë Isaías tò a' e' ö sulu e'pa yé' mik ie' tò iyë':
'Skököl tò ichè: Pè' ikképa tò ye' dalöië kkò è wa,
erë ie'pa er tso' kamië ye' yöki.

⁷È ichökle ie'pa mi'ke ye' wé a ye' dalöiök.

Tè wa ie'pa s'wöbla'weke e' dör s'ditsö ttè dalöiëno è.^h
Es Isaías tò iyë'at.

⁸A' tò Skököl ttè watéttsa s'ditsö ser e' ttè dalöioie.

⁹Ñies ie' iché iarak:

—Skököl ttè dalöiëno e' meät a' tò bánet a' wákpa ser e' ttè dalöioie.

¹⁰Moisés tò iyë': 'A' yé ena a' mi' e'pa dalöiö.ⁱ Ñies ie' tò iyë'at: 'Yi tò iyë ö imi ché suluë ese wák wömerdattsa ttèwä.^j ¹¹Erë a' icheke tò se' a iyërmi s'yé a ö s'mi a i' es: 'Ì kos tso' ye' wä, e' dör corbán' (e' wä kiane ché tò imeulettsa

Skéköl a^k). E' kuëkí kè ye' a a' k'imenuk ì wa. ¹²Ñies a' tò icheke tò yi isie e' ché, ese kè kawōtaia iyé ò imì k'imuk. ¹³Es a' wákpa sër e' ttè wa a' tò s'yueke, e' iutè wa a' tò Skéköl ttè dalöiëno e' dalösewëkewa. Ì sulu ese skà wambleke a' tò taië.

¹⁴E' ukuökí tã ie' tò pè' tso' eë e'pa kié tã ie' iché iarak:

—A' ulitane tò ye' ttò tssó, iwà anú a' éna. ¹⁵⁻¹⁶Ì ñeke a' tò e' kè tò a' ia'wepa ñáie Skéköl wōa. Erë ì sulu wambleke a' tò tskirke a' er a ese je' tò a' ia'weraë ñáie.¹

¹⁷Mik ie' tò pè' méat dewa wëshkë, etã ittökatapa tò ì kleé ie' tò e' wà chaké ie' a. ¹⁸Ie' tò ie'pa iuté:

—¿Ñies a' kè éna iwà ane? ¿A' kè éna iane tò ì kōs ñekewasō e' kè tò s'ia'wepa ñáie? ¹⁹Ì kōs ñekewasō e' kè m'ku'wā s'ër a, e' m'kewa s'ñawi a e' ukuökí tã iwekettsasō. E' kuëkí e' kè tò s'ia'wepa ñáie.

(Ttè e' wa ie' kí ikiane chë tò chkè ulitane dör batse'r.) ²⁰Ñies ichéitō:

—Ì sulu wambleke a' tò tskirke a' er a ese je' tò a' ia'weraë ñáie. ²¹Ì sulu bikitseke a' tò, trë, akblë, s'ttëwā, ²²senewābak dalösewëwā, o'ka íyi kkeché, ì kōs sulu wamblë, s'malepa wöyuè, s'malepa wöríekë, ukyëne, ñi chë suluë, e' tssëka, ì kōs dör yësyësë ese watëttsa, ²³íyi ese kōs tskirke a' er a e' tò a' ia'weraë ñáie.

Tayë eköl kè dör judiowak e' erblé Jesús mik

(Mateo 15.21-28)

²⁴E' ukuökí tã Jesús mīa ká kié Tiro e' kker. Eë ie' e' tséat yile ska'. Ie' kè kí ikiane tò yi wā ijcherwā tò ie' tso' eë; erë kè ie' a e' blëne. ²⁵E' bet busila eköl a wimblu sulusi tso', e' mī wā ijchenewā tã imīa tã ie' tkëwā kuchë kí ie' wörkí. ²⁶Alaköl e' kè dör judiowak, e' dör ká kié Sirofenicia e' wak. Etã ikköché ie' wōa:

—Aknama tso' ye' alà busi a e' trë'úshkar.

²⁷Erë ie' tò iché ia:

—Kè idör buaë ala'rla chkè yëttsa mè chichi a. E' kuëkí as ye' ala'r chkö kewe.

²⁸Erë tayë tò ie' iuté:

—A kékëpa, e' yëne; erë s'ala'r chköke e' kamulë darke iski ese ñeke chichi tò.

²⁹Jesús tò ie' a iché:

—Buaë be' iuté, e' kuëkí be' yúne bèrë. Aknama trëneshkartke be' alà busila a.

³⁰Mik alaköl e' demine u a, etã ilà busila kuëitō ká kí. Aknama kè ku'ia ie' a.

Wëm eköl kukuò kè wattsër e' bua'wë Jesús tò

³¹Jesús e' yëttsa Tiro tkami Sidón demi Galilea batsöri Decápolis kker. ³²Eë pè' wā wëm debitu eköl ie' ska' e' kè kukuò wattsër ena kè tto buaë. Ie'pa tò

k 7.11 *meuletke Skéköl a*: Ie'pa tò iché es, erë ie'pa ulà a itso'ia e' wakanewëmi ie'pa tò wës ie'pa kí ikiane es. 1 7.16 Yëkkuò këchke wële versículo 16 kí kuötkëka, e' tò ichë: ¿A' éna ye' ttò tssak, e' ma ikukuebló bua'ie!

ikié Jesús a: “be' ulà múkà ikí as ibuarne.” ³³ Jesús wà imítsēr bānet wé kè yi ku' ee, tã iulatska tiéwã wēm kirirke e' kukuöuk bök a tã iwiri wa iku' kéwã.

³⁴ E' ukuökí tã ká suéitö ká jaí a, isiwa' tkéka tã ichéitö wēm a:

“¡Efata!” (e' wã kiane chë ie'pa ttò wa: “¡Kukuò shubunú!”)

³⁵ E' bet tã wēm kukuò ena ittò buanene tã ittékã buaë. ³⁶ Jesús tó iché iarak tó kè ichar yi a. Erë kos e' ché ie' tó ie'pa a, e' tsatã ie'pa tó ikí chekeia.

³⁷ Ie'pa tkirulune taië iweblök, tã ichérakitö, “¡I kos weke ie' tó buaë dö s'kukuò kè wattsēr ese bua'wéitö tã iwattsēne buaë, nīes s'me' bua'wéitö tã ittékane buaë!”

Pë' dökã mil tkëyök e'pa tié Jesús tó

(Mateo 15.32-39)

8 ¹ Etökicha tã pë' e' dapa'wéne taië Jesús ska', e'pa kè wã ì ku' nē. Tã ie' tó ittökatapa kié tã ichéitö ie'pa a:

² —Siarë ye' wa pë' ikképa wër. Ie'pa tso' ye' tã e' kí ká de mañatk tã kè ie'pa wã ì ku' nē. ³ Welepa datse kamië. E' kuëkí dö' ye' tó ipatkéminerak u a kè chkaule tã isiwa'arwamirak ñalã kí.

⁴ Eta ittökatapa ie' iüté:

—Erë çì wa se' tó ie'pa tiëmi ká i'se a wé kè yi serku' ee?

⁵ Ie' tó ie'pa a ichaké:

—ÇKos a' wã pan tso'?

Ie'pa iüté,

—Kul (7).

⁶ Eta ie' tó pë' ké e' tulökser iski tã pan kul klö'wéitö tã wéstela chéitö Skëköl a tã iblatéitö mé ittökatapa a watie pë' a, eta es ie'pa tó iwé. ⁷ Nīes nima tsitsirla tso'rak iwã elkela e' kí wéstela chéitö Skëköl a tã ittökatapa patkéitö iwatiök. ⁸ Pë' ulitane chké de wë' tã chké bata ate e' shtérakitö iëne dökã kkó kul. ⁹ Ichérak e'pa dökã mil tkëyök (4.000) ulatök. E' ukuökí tã Jesús tó ie'pa yuémine ¹⁰ tã ie' e' iékã kanö a ittökatapa tã míyal ká kië Dalmanuta ee.

Fariseowakpa tó ì kè or yi a ese uk ké suë

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Fariseowakpa debitu Jesús ska' tã ittmirak ie' tã kësik wa. Ie'pa éna ie' tsaiak, e' kuëkí ie'pa tó ie' a ikié tó ì kè or yi a ese wéitö iwã kkachoie tó moki ie' patké'bitu Skëköl tó. ¹² Jesús siwa' tkéka iskië tã ichéitö:

—ÇI kuëkí ì kè or yi a ese kieké a' tó iwã kkachoie tó yi dö'r ye'? Moki yö a' a iché tó ese kè kkayërpa a' a.

¹³ Eta ie' tó ie'pa méat tã ie' e' iékane kanö a tã imía batsöri wishet.

Fariseowakpa pan wölöwoka e' pakë

(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Eta Jesús ttökatapa éna ilè chowa tsëmi nē. Pan etkë mírak iwã e' tã kanö a. ¹⁵ Jesús iché iarak:

—¡A' tso' wòsh wa! A' e' kkö'nú fariseowakpa pan wölöwoka e' yökí. Nīes a' e' kkö'nú Herodes pan wölöwoka e' yökí.

¹⁶ Ittökatapa iché ñì a:

—¡Kè se' wã ì tã' nē! ¹⁷ Jesús wã ijchenewa, tã ie' iché iarak:

—¿I kueki a' tso' ichök nì a tò a' kè wà ì tã' nè? ¿Kam a' éna iwà ar? ¿Kam a' wà iwà jcherwà? ¿A' er darërè dõ ekkè? ¹⁸A' wöbla tã' ¿e' kè wawër? A' kukuõña tã' ¿e' kè wattsër? ¿A' kè éna ianeia? ¹⁹Mik ye' tò pan skel wadë' wëpa dökã mil skeyök (5.000) ekkè a, etã ¿kkó bik ibata kit a' tò?

Ie'pa iiutë:

—Dabom eyök kî bök (12).

²⁰—Ñies mik ye' tò pan kul (7) wadë' wëpa dökã mil tkëyök (4.000) ekkè a, etã ¿kkó bik wà ië' a' tò ibata wa?

Ie'pa iiutë:

—Kul (7).

²¹Etã ie' iché iarak:

—¿Kam a' éna iwà ar?

S'wöbla kè wawër eköl e' bua'wëne Jesús tò

²²E' ukuöki tã idemirak Betsaida tã wëm wöbla kè wawër ese debitu eköl pë' wã Jesús a tã ikköchökerak ie' a tò ikó ulà wa as ibuarne. ²³Etã ie' tò iklö'wëwã iulã a tã iyëttsaitö bánet. Eë ie' tò iwöbla bök nuwéka wiri wa tã iulã méka iki tã ichakéitö, “¿Be' wöbla wawëne?” ²⁴Etã wëm tò kã weblé tã iché:

—Pë' suekeyö erë ye' wa iwër wësua kal shköke suë.

²⁵Etã Jesús ulã mékane iwöbla kî tã wëm tò kã sué krereë tã iwöbla wawënene buaë. Íyi ulitane suëitö buaë. ²⁶Etã Jesús tò ipatkémine iu a tã iché iã:

—Kè be' mi'ktkö pë' shua.

Pedro tò iché tò Jesús dör wë pairine'bitu idi' wa s'blúie e'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷E' ukuöki tã Jesús ena ittökatapa míyal kã tso' tseë atë Cesarea Filipino e' a. Nalã kî Jesús tò ie'pa a ichaké:

—¿Ima pë' tò iché, ye' dör yi?

²⁸Ie'pa iiutë:

—Welepa tò icheke tò be' dör Juan S'wöskuökwak. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skëköl tteköl bak kië Elías shkenekane e'. Welepa skà tò icheke tò be' dör Skëköl ttekölpa skà bak e' wele.

²⁹Ie' tò ie'pa a ichaké:

—Erë ¿ima a' iché, ye' dör yi?

Pedro tò iiutë:

—Be' dör wë pairine'bitu idi' wa sa' blúie e'.

³⁰Erë Jesús kè wã ie'pa kàne yi dör ie', e' chök yi a.

Jesús e' biyó ché tò itterawã

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹Jesús tò ie'pa a itsá ché:

—Ye' dör S'ditsö Alã, e' weirdäe taië. Judiowak kuëblupa ena sacerdotepa wökirpa ñies s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tò ye' waterattsã. Ye' tterawã, erë e' kî kã de mañat etã ye' shkerdakane.

³²Ttë e' chéitö ie'pa a wöshak. Erë Pedro tò ie' kiémi bánet tã iuñémiitö.

³³Erë Jesús e' wötrëe tã ittökatapa weblé krereë tã Pedro uñéitö i' es:

—¡A Satanás, be' yúshka bánet ye' yóki! Be' kè tò íyi sué wés Skéköl tò isueke es; be' tò isueke wés s'ditsö tò isueke es.

³⁴⁻³⁵ E' ukuöki ta ie' tò ittökatapa ena pë' malepa kié e' ska' ta ichéitö:

—Yi e' tsatkak ittëwä yóki, ese kè ulä a sene michoë döpa. Erë yi e' mettsa ttëwä ye' dalërmik ena ye' ttë buaë e' dalërmik, ese ulä a idöraë. E' kuëki yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' ki. E' skéie ie' kawöta e' chök dö ittëwä wötëulewä krus mik ekkë. Es ie' kawöta shkök ye' itöki. ³⁶ Íyi ulitane tso' ká i' a, e' de a' ulä a, erë sene michoë e' kè dë' a' ulä a, e' ta e' dör çie bua' a' a? ³⁷ Sene michoë kè patorpa i wa. ³⁸ Mik ye' dör S'ditsö Alä, e' dene ye' Yé olo ta, nies ibiyöchökwakpa bats'e' e'pa ta, etä wépa jaëne ye' ki pë' sulusipa kè tò Skéköl dalöie wés trër wakpa kè tò imaso dalöie es esepa wörki, esepa ki ye' jaërdaë nies.

9 ¹ Nies ie' tò iché ie'pa a:

—Moki ye' tò a' a iché tò a' tso' íe, e' welepa tò i blúie Skéköl tso' e' kéwö de diché ta, e' sueraë kam iblërlur e' yóki.

Jesús tò ilo taië e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Ká teröl ukuöki ta Jesús mía ká bata kakkeë e' ki. Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iwa e' ta. Etä e' ie'pa wö shaë ie' manenetsa mía kuä'ki. ³ Ie' datsi' manenetsa mía dalölöë saruruë, kè yi a ká wa'ne datsi' sunuk as idötsa saruruë es. ⁴ Etä ie'pa tò Skéköl ttekölpa bak ká iaiäë kié Elías ena Moisés e'pa sué kapakök Jesús ta. ⁵⁻⁶ Ie'pa tkinewa taië. Pedro kè éna i aneia chë, e' kuëki ichéitö Jesús a:

—¡A S'wöbla'ukwak, buaë se' tso' íe! Sú sa' tò úla yuëka mañatkuela, etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a. ⁷ Etä mochka tò ie'pa kitéwa ta e' shua ie'pa tò ttö ttsé tò iché: “Se dör ye' alä dalër taië ye' éna, e' ttö ttsó.” ⁸ E' bet ta ie'pa ká sué ipamik ta ie'pa isué tò kè yi ku'ia, Jesús è dur ie'pa ta.

⁹ Ie'pa datskene wöwa'k ta Jesús tò ie'pa a iché:

—Í sué a' tò e' kè pakar yi a dö mik ye' dör S'ditsö Alä, e' ttéwa shkenekane e' ukuöki.

¹⁰ E' kuëki ie'pa tté iwakpa è ñi ta. Erë ie'pa ñi chaköke: “Ie' ttéwa shkenekane çima e' wä dör?” ¹¹ Ie'pa tò Jesús a ichaké:

—Çi kuëki s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa tò icheke tò Elías kawöta döke kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yóki?

¹² Ie' iütérak:

—E' yëne tò Elías datse kewe. Ie' tò i kos kaneweketke kewe wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' yóki. Erë çì kuëki Skéköl yëkuö tò iché tò S'ditsö Alä, e' weirdaë ena iwatërdatsa? ¹³ Ye' tò a' a iché tò Elías dë'bak, etä ie'pa tò iwe'ik siarë wés ie'pa ki ikiane es. E' bak wés ie' tté tso' kitule Skéköl yëkuö ki es.

Kabëla eköl a aknama tso' e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Mik idenerak wé ittökatapa malepa tso' ee, etä ie'pa isué tò taië pë' tso' ipamik. Nies isuéitörak tò s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa welepa ñi iütöke ie'pa ta. ¹⁵ Mik pë' tò Jesús sué, etä iwö krarulune ta itunemirak ishke'uk. ¹⁶ Ie' tò ichaké ittökatapa a:

—ǵǵ kǵ a' nǵ iutǵke?

¹⁷Wǵm ekǵl tǵ ichǵ ie' a:

—A s'wǵbla'ukwak, ǵe ye' wǵ ye' aladulakǵl debitu' be' a. Wimblu sulusi tso' ǵa e' kueǵi kǵ itto. ¹⁸Kǵ wa'ne wǵ ie' tso' eǵ wimblu tǵ ie' ǵna kǵ chǵwǵkewa tǵ ikǵure ǵski tǵ shuya deǵa ikkǵ a, ikǵ blarke nǵ mik ena ǵkranewa. Be' ttǵokatapa a ǵikiǵyǵ tǵ wimblu e' trǵ'ǵshkar erǵ kǵ ie'pa a ǵone.

¹⁹Jesús tǵ iutǵ:

—ǵA pǵ kǵ erblǵta' Skǵkǵl mik! ǵMik ye' sǵrmirǵ a' tǵ? ǵKǵs ye' tǵ a' dalǵttsemirǵ? Kabǵla nǵ tsǵbitu' nǵa.

²⁰Etǵ ie'pa wǵ kabǵla mǵtsǵr Jesús ska'. Erǵ mik wimblu sulusi nǵ tǵ Jesús suǵ tǵ kabǵla painuwǵkaitǵ tǵǵ ǵnerǵ ǵski e' trǵkǵ burup burup tǵ ikkǵ a shuya deǵa. ²¹Jesús tǵ kabǵla yǵ a ǵchakǵ:

—ǵMik i' wamblǵnemi ie' tǵ?

Iyǵ tǵ iutǵ:

—Mik ie' ǵa tsirlala e'tǵmi. ²²Tǵǵ wimblu tǵ ie' ma'wǵ ttǵwa. Mikle tǵ iǵyǵwaitǵ bǵ a ǵǵ di' a ittowaǵe. Sa' saǵ er ǵǵarǵ wa. Ilǵ ǵrmi be' a, e'ma sa' ǵimǵ.

²³Jesús tǵ iutǵ:

—ǵWes bǵ ǵbikeitsǵmi tǵ ye' kǵ a ǵonuk? Yi erblǵke Skǵkǵl mik, ǵese a ǵ ǵos ǵrmi!

²⁴Etǵ kabǵla yǵ tǵ ichǵ ǵneule:

—Ye' erblǵke Skǵkǵl mik. ǵYe' ǵimǵ kǵ erblǵk imik!

²⁵Mik Jesús tǵ isuǵ tǵ tǵǵ pǵ daparke, etǵ wimblu sulusi uǵnǵitǵ i' es:

—A wimblu, kabǵla i' tteke be' tǵ kukuǵ kǵ wattsǵr, kǵ tto. Ye' tǵ be' kǵ e' yǵttǵa kabǵla i' a. Kǵ be' e' tiǵkwǵne ie' a.

²⁶Wimblu ǵnekǵ tǵ kabǵla skǵ ǵna kǵ chǵwǵwǵneitǵ. E' ukuǵǵi ie' e' yǵttǵa tǵ kabǵla atǵ wǵs s'ǵuowǵ es. E' kueǵi pǵ tǵǵ tǵ ichǵ tǵ mǵkǵ iduowǵ. ²⁷Erǵ Jesús tǵ ǵklǵ'wǵwǵ iulǵ a tǵ ǵkimǵ e' kǵkkǵ tǵ ie' e' kǵkǵ.

²⁸E' ukuǵǵi tǵ Jesús dewǵ wǵshǵ tǵ ittǵokatapa tǵ ie' a ǵchakǵ bǵnet.

—ǵǵ kueǵi sa' kǵ a wimblu e' trǵneshkar?

²⁹Ie' tǵ ie'pa iutǵ:

—Wimblu sulusi ese trǵǵshkarmi ǵkiǵ S'yǵ a e' ǵ wa^m

Jesús skǵ e' biyǵ chǵ tǵ itterawǵ

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰⁻³¹Jesús ena ittǵokatapa e' yǵttǵa eǵ tkami Galilea. Ie' tso' ie'pa wǵbla'uk, e' kueǵi ie' kǵ ǵikiane tǵ wǵ ie'pa tso' e' ǵcherwǵ yi wǵ. Ie' tǵ ichǵ ie'pa a:

—Ye' dǵr S'ditsǵ Alǵ, e' wǵmerdattǵ pǵ ulǵ a tǵ ye' tterawǵarakitǵ. Erǵ e' kǵ kǵ de mañat tǵ ye' shǵǵrdakǵne.

³²Erǵ ǵ chǵ ie' tǵ, e' wǵ kǵ ǵne ie'pa ǵna, nǵes ie'pa suanerak ǵchakǵk.

Yi dǵr ǵbua'ie Skǵkǵl wǵa

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³E' ukuǵǵi ie'pa demi Cafarnaúm. Mik ie'pa dewǵ wǵshǵ, etǵ Jesús tǵ ie'pa a ǵchakǵ:

m 9.29 ǵkiǵ S'yǵ a e' ǵ wa: Yǵkkuǵ kǵchke wele tǵ ǵkǵ kuǵtkǵa i' es: ena batsǵ wa.

—ǵì kǵi a' nì iutōro ñalā kǵi?

³⁴Erē ñalā kǵi ie'pa nì iutōro tō wé dōr ibua'ie imalepa tsata, e' kuekǵi ie'pa siwa'bléwa. ³⁵Etā Jesús e' tkéser tā ie'pa dabom eyök kǵi böl e'pa kiéitō tā ichéitō iā:

—Yi kǵi ikiane tō idō ibua'ie imalepa tsata, e' tā ese kawōtā e' wöökwa imalepa dikǵi ikanè mésoie ikǵimoie.

³⁶E' ukuökǵi tā alala duésoritō eköl ie'pa shushāē tā ikékaitō ulā a tā ichéitō iarak:

³⁷—Yi tō alala i'se kiéwa ye' ttō wa, ese tō ye' wák kiéwa. Es ñies yi tō ye' kiéwa, ese kē wā ye' è kinewa, yi tō ye' patkē'bitu, e' kiéwaitō ñies.

Yi kē ku' ñippök se' tā ese tso' buaē se' tā

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸Juan tō iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, wēm sué sa' tō eköl, e' tō aknama trē'wéyal be' ttō wa. Erē ie' kē ku' se' tā, e' kuekǵi sa' tō iché iā tō kē iwariā.

³⁹⁻⁴⁰Ie' tō ie'pa iuté:

—Yi tō ì kē or yi a ese wé ye' ttō wa, ese kē a ye' yēnuk suluē. Yi kē ku' ñippök se' tā, ese tso' se' tā. E' kuekǵi kē iwöklō'war. ⁴¹Yi isie tō dǵi kakla è mé a' a yē, ye' dōr Cristo e' icha a' dōr e' kuekǵi, mokǵi ye' tō a' a ichē tō ese a' iské patordaē buaē.

A' tso' wösh wa ì tō s'ké ì sulu wamblök ese yökǵi

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²“Yi tō ikképala erblöke ye' mik, ese eköl kē ì sulu wamblök, esepa weirdaē tajē shutē tkōkǵi ák wawoie muéwa ikuli' a batrēemi dayē a' tsata. ⁴³⁻⁴⁴A' ulā tō a' kē ì sulu wamblök, e' tā itōō. A' dōwǵi sene micho a' ulā etkē, e' dōr buaē. E' skéie a' dōwǵi bö' kē a' ulā bötkē e' dōr suluē. Eē bö' kē wöittǵi'wǵi. ⁴⁵⁻⁴⁶A' klō tō a' kē ì sulu wamblök, e' tā itōō. A' dōwǵi sene micho a' klō etkē, e' dōr buaē. E' skéie a' uyēwǵi bö' kē a' klō bötkē e' dōr suluē. ⁴⁷A' wöbla tō a' kē ì sulu wamblök, e' tā iyöttǵi. A' dōwǵi ì blúie Skéköl tso' e' a' wöbla ek è, e' dōr buaē. E' skéie a' uyēwǵi bö' kē a' wöbla bötkē e' dōr suluē. ⁴⁸E' kē a' òña tō s'kateke kēkraē kē duötǵi'wǵi, ñies bö' wōñarke kē wöittǵi'wǵi.

⁴⁹“S'weir e' dōr s'paiklè wēs iyiwak jché ña'wē mè Skéköl a' ese paiklè dayē wa es. ⁵⁰Dayē dōr buaē, erē kē ikke tā'ia, e' tā kē ibuarpaiane. Kē a' tō dayē kke chöukwa a' er a. A' senǵi bēre ñita.”

Se' ñi òwa ese ché Jesús tō

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

10 ¹Jesús e' yéttsǵi Cafarnaúm mǵi Judea tā itkattǵi Jordán a' wishet. Eē pē' e' dapa'wēne ie' ska' tā ie' tō ie'pa wöbla'wémitke wēs ie' wöblar es.

²Etā fariseowakpa wēlepa de ie' ska' tā ie'pa tō ie' a' ichaké itsaioie:

—ǵWēpa a' kawō tā itayē owa ö au?

³Ie' tō ie'pa iuté:

—ǵì uk Moisés tō a' ka' ttē dalöiēno kǵi?

⁴Ie'pa tō ie'pa iuté:

—Moisés tō ikéwō me' se' a' ñi owa yēkkuō muk s'tayē a' tā itrē'ukshkar.

⁵Ie' tō ie'pa a iché:

—A' er darërë, e' kuëkī Moisés tō ttè e' me'at a' a es. ⁶Erë mik ká i' yōne, etā kè idir es. Itso' kitule i' es: 'Skëköl tō se' yō' wëm ena alaköl. ⁷E' kuëkī wëpa kè serpaia iyé ena imì e'pa dapòmik tā iserdawā alaköl tā. ⁸Ie'pa bōl serdaë ñita tā ie'pa mīa wës wák eköl è es.⁹ Es ikiteat, e' kuëkī ie'pa kè iā bōl, ie'pa yōne wës wák eköl è es. ⁹E' kuëkī wëpa batséwā Skëköl tō esepa kè batsökök yi tō.

¹⁰Mik ie'pa dene weshkë, etā ittökatapa tō ie' ichaké ttè e' kī. ¹¹Ie' tō ie'pa iüté:

—Wëm tō itayë éwa, ese tō alaköl ské tséwane, e' tā e' wa ie' tō isenewabak kewe e' dalösewëwā. ¹²Ñies tayë tō iwëm éwa, ese tō wëm ské tséwane, e' tā e' wa ie' tō isenewabak kewe e' dalösewëwā.

Jesús tō ikié S'yé a ala'rla kī

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Etā pë' wā ala'rla debitu as Jesús ulà mùka iki. Erë ittökatapa tō pë' e'pa unëlor. ¹⁴Mik e' suéitō tā ilunekā tā ichéitō ie'pa a:

—As ala'rla bitu ye' ska'. Wëpa dör wës ie'pa es, esepa blúie Skëköl tso', e' kuëkī kè iwöklö'waria. ¹⁵Mokī ye' tō ichè tō yi kè e' wöōwa wës alala es i blúie Skëköl tso' e' kiowa, ese kè döpawā.

¹⁶Etā ie' tō ala'rla paklō'wëwā tā iulà méka iki tā ier buaë ché iā.

Inuköl blu' eköl e' tō Jesús a ichaké

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Mik Jesús shkëmitke, etā wëm debitu eköl tūneule, e' tkérō kuchë kī ie' wörki, tā ie' a ichakéitō:

—A s'wöbla'ukwak, be' dör buaë, çì wëmi ye' tō as sene michoë dò ye' ulà a?

¹⁸Ie' tō iüté:

—Çì kuëkī be' tō ye' kié buaë? Skëköl eköl è dör buaë. ¹⁹Ie' ttè dalöiëno e' jcher be' wā: 'Kè a' kawō tā' s'ttökwa, kè a' kawō tā' s'senewabak dalöseukwa, kè a' kawō tā' akblök, kè a' kawō tā' s'kkatök kachè wa, kè a' kawō tā' s'kitō'uk, a' yé ena a' mī e'pa dalöiö.'²⁰

²⁰Wëm ie' iüté:

—A s'wöbla'ukwak, ttè e' qos dalöië'bitu ye' tō ye' iā duladula e'tami.

²¹Jesús ie' sué er bua' wa tā ichéitō:

—Íyi etkë kianeia be' a wë, e' dör i': Be' yú tā i tso' be' wā, e' wataúttsa seraā tā iské múttsa s'siärëpa a. E' ukuökī tā be' shkó ye' tā ye' ttökataie. Es tā íyi buaë taië döraë be' ulà a ká jaì a.

²²Ie' dör inuköl blu' taië, e' kuëkī mik e' ttséitō, etā iwö éwa iski tā imía eriane taië.

²³Jesús tō ká sué ipamik tā ichéitō ittökatapa a:

—Inuköl blúpa a darërëë idir dökwa i blúie Skëköl tso' e' a!

²⁴Ttè e' tō ittökatapa tkiwëwā, erë ie' tō ie'pa a iskà chéne:

—Ia ala'r, darërëë idir dökwa i blúie Skëköl tso' e' a! ²⁵Inuköl blu'pa a dökwa i blúie Skëköl tso' e' a, e' dör darërëë tkòka kameio tkòmi datsi' yuo diké ese wöukla a e' tsatā.

²⁶ Mik e' ttsé ie'pa tö, etä ie'pa k_i tkinewä taië tä ie'pa ñi chaké:

—E' dör es, e'ma ¿yi tsatkërmí?

²⁷ Ie'pa webléitö tä ichéitö:

—E' kè onuk s'ditsö a wës, erë kè dör es Skëköl a, ie' a fyí ulitane ormi.

²⁸ Pedro tö ie' a ichémi:

—Sa' tö fyí ulitane me'at tä sa' bitë be' tä.

²⁹ Jesús iüté:

—Mokí ye' tö a' a ichè tö yi tö iu ö iëlpa ö ikutapa ö imi ö iyé ö ila'r ö iká méat ye' dalërmik ena ye' tté buaë dalërmik, ³⁰ e' tä ká i' k_i ese ulä a iské dörane taië döka u cien eyök. Es ñies iëlpa ö ikutapa ö imi ö iyé ö ila'r ö iká ese döraë iulä a döka cien eyök. Erë ñies iweirdaë siarë ye' tté buaë kuëki. Erë aishkuö tä sene michoë döraë iulä a. ³¹ Erë i'ñe tä s'tso' taië keweie esepa döraë bataie, ena s'tso' bataie i'ñe tä esepa döraë keweie.

Jesús skä e' biyó chéne tö itterawä

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Etä ie'pa mirkä ñalä k_i micho Jerusalén. Jesús shkörämi ittökatapa yöki kewe. Ittökatapa mir tkirulewä ena pë' mir ie'pa itöki e'pa suane. Ie' ttökatapa dabom eyök k_i böi, e'pa kiémiitö bánet tä i tköräe ie' tä e' pakémiitö ie'pa a. Ichéitö: ³³ “Se' mirkä Jerusalén i', etä eë ye' dör S'ditsö Alä, e' merdattsa sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa ulä a. Ie'pa tö ye' kichateräe tä ye' wömerattsa pë' kè dör judiowak esepa ulä a ttëwä. ³⁴ Ye' wayueraë ie'pa tö, iwiri tuöraë ye' k_i, ye' pperarakitö, ena ye' tterawarakitö; erë e' k_i ká de mañat etä ye' shkerdakane.”

Santiago ena Juan tö kawö kié Jesús a

(Mateo 20.20-28)

³⁵ Santiago ena Juan e'pa dör Zebedeo ala'r e'pa dewä Jesús o'mik tä ichéitö iä:

—A s'wöbla'ukwak, sa' k_i ikiane tö i kieke sa' tö be' a e' mú sa' a.

³⁶ Ie' tö ichakérak:

—¿i kiane a' k_i?

³⁷ Ie'pa tö iüté:

—Mik be' tkënekä s'blúie olo tä' taië, etä kawö mú sa' a e' tkökser be' o'mik, eköl be' ulä bua'kka, eköl be' ulä bakli'kka s'wëttsuk be' tä.

³⁸ Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wä ijcher i kiök a' tso'. ¿fyí yeraë ye' tö bacha'bachaë, e' yarmi a' a? ¿A' e' ché weinuk wës ye' weirdaë es?

³⁹ Ie'pa tö iüté:

—Tó, sa' dirmi.

Ie' tö iché iä:

—Ye' tkä' wä yeraë a' tö. A' weirdaë wës ye' es. ⁴⁰ Erë e' tkökser ye' ulä bua'kka ö ye' ulä bakli'kka, e' kè kéwö menuk ye' a. E' tso'tke klöule yi a imeke esepa a.

⁴¹ Mik tté e' ttséwä ittökatapa malepa döka dabom eyök (10) e'pa tö, etä ie'pa uluneka Santiago ena Juan k_i. ⁴² Erë ie' tö ie'pa kié seraa tä ichéitö:

—A' wä ijcher tö pë' kè tö Skëköl dalöië, esepa wökirpa kōs e' alökeka ie'pa k_i kekraë, ñies iblúpa tö ie'pa patkeke kēsik wa. ⁴³ Erë a' kè kàne

e' wamblök es. E' skéie, a' isie e' yuak s'wökirie, ese kawōtä e' wöökwa s'malepa dikja diöshet ikanè mésoie. ⁴⁴Ñies a' isie e' yuak ibua'ie s'malepa tsata, ese kawōtä e' muktsa s'malepa a kanè mésoie. ⁴⁵Ye' dör S'ditsö Alà, e' kè dē'bitü as yi tö ye' kimù, ye' dē'bitü s'kimuk ena e' muktsa ttèwä s'tso' taië e' nuì skéie. E' kuëki a' kawōtä e' wöökwa s'malepa kanè mésoie.

Bartimeo bua'wéne Jesús tö

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶Ie'pa demi Jericó. Mik Jesús e' yökettsatke ittökatapa ta ena pē' dami taië itöki e'pa ta, eṭa eṭ wēm eköl siarē tkēr ñalā ska'. E' dör inuköl kak kiökwak kië Bartimeo dör Timeo alà, e' wöbla kē wawër. ⁴⁷Mik ie' ittse tö Jesús Nazaret wak damitkö, eṭa ie' iché ñeule:

—¡A Jesús, s'blú bak David e' aleri, ye' saú er siarē wa!

⁴⁸Taië pē' tö ie' ñeuke as isiwa'blöwa, erē ie' kí arkeka:

—¡A David aleri, ye' saú er siarē wa!

⁴⁹Eṭa Jesús e' duésar ta ichéitö:

—Ie' kióttsa.

Eṭa wēm wöbla kē wawër, e' kiéttsa ie'pa tö ta ichérakitö ia:

—Be' er kuú. Be' e' kókā. Ie' tso' be' kiök.

⁵⁰Eṭa wēm tö ipaio kíkke yéttsa ppéumi ta ie' e' kékā bet dewā Jesús ska'.

⁵¹Ta Jesús tö ie' a ichaké:

—¿I kiane be' kí tö ye' tö iwē be' a?

Ta ie' tö iüté:

—A s'wöbla'ukwak, ye' kí ikiane tö ye' wöbla buarne.

⁵²Jesús tö iché ia:

—Be' erblé ye' mik, e' wa be' buanene. Be' yúne.

E' wöshā ta ie' wöbla buanene ta imía Jesús ta ñalā wa.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

11 ¹Mik Jesús ena ittökatapa dökemitke Betfagé ena Betania tso' tsinet Jerusalén, Olivo kébata kuli' a ta eṭa ie' tö ittökatapa kié böi ²ta ichéitö iarak:

—A' yú wì u wēne eruleë eṭ. Mik a' demi eṭ, e' bet ta burro pupula moulewā kueraë a' tö etö kē kí yi e' tkéulekā ese. E' wötsóó ta itsúbitü ña.

³Yile tö a' a ichakeke: '¿I uk a' tso?', e' ta iütö: 'Skékēpa kí ikiane', e' wa ie' tö imēne.

⁴Eṭa ie'pa míyal tö burro ñe' kué, motër ukkō a ñalā shāë. Iwötsée ie'pa tö tsèmi.

⁵Eṭa wēlepa iëter eṭ e' tö ichakérak:

—¿I uk a' tso'? ¿Ie' a' tö burro sṭ wötsée?

⁶Ittökatapa tö iüté wēs Jesús tö iché ia es ta ie'pa tö iébitü. ⁷E' ukuöki ittökatapa wa burro bitetsar Jesús a. Ie'pa tö ipaio kíkke mékā burro kí ta Jesús e' tkékā iki. ⁸Taië pē' tö ipaio kíkke shuélor ñalā kí, iskā tö kal kō tē'lor kañikā tsèmi ese shuélor ñalā kí Jesús ñalé tsoie.

⁹Pē' mirwā keweie Jesús yökì ñies itöki, e'pa ulitane arke taië:

—¡Skëköl kíkòkasò! Yi datse ie' ttò wa, ayëcha buaë e'. ¹⁰E' datse s'wëttsukne s'blúie wes se' yé David bak es. Ayëcha buaë ie'. ¡Skëköl tso' ká jai a' e' kíkòkasò!¹⁰

¹¹Jesús dewa Jerusalén ta imía dewa Skëköl wé a. Ie' tò íyi weblé seraá. Ká tuirketke, e' kuekí imía Betania ittòkatapa dabom eyök kí bøl, e'pa ta.

Jesús tò higowö yulé

(Mateo 21.18-19)

¹²Bule es ta mik ie'pa e' yélur Betania, eta Jesús dué bli wa. ¹³Kamië ie' tò higuera klò sué kò arwa buaë. Ie' mía iweblök tò iwò ta'. Erë kè ie' wa iwò kune. Kam iwò kéwö döwa, e' kuekí ikò è arwa taië.

¹⁴Ie' tò iché higo klò a:

—¡Kè yi tò be' wò katepaia!

E' ttsé ittòkatapa tò.

Jesús tò Skëköl wé batse'wé

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵Ie'pa demi Jerusalén ta Jesús dewa Skëköl wé a. Eë ie' e' kéka wépa tso' íyi tauk ena íyi watauk e'pa trë'ukyal. Inuköl mane'ukwakpa^a mesa trélurkaitö. Nies nuböl wataukwakpa kula' trélurkaitö. ¹⁶Nies ie' kè tò yi a kawö mè íyi tsuktö Skëköl wé shua. ¹⁷Eta ie' tò s'wöbla'wémitke ta ichéitö:

—Skëköl tò iyë'at iyëkuò kí: 'Ye' u kirdaë tto ye' ta wé ká ulitane wakpa a,'^r erë a' tò iia'wéka akblo wéie.

¹⁸Mik e' ttsé sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò, eta ie'pa ileritsémi Jesús ttowaie. Ie' tò s'wöbla'wéke e' tò pë' kos tkiwéwa, e' kuekí judiowak wókirpa suane iyökí. ¹⁹Erë mik ká tuine, eta ie' e' yétsa Jerusalén ittòkatapa ta.

Higo klò sinewa

(Mateo 21.20-22)

²⁰Bule es bla'mi ie'pa tkamine higuera klò o'mik, eta ie'pa tò isué tò isinewa dò iwí kicha è. ²¹Eta ì bak e' anewa Pedro éna, e' kuekí ie' tò Jesús a iché:

—A S'wöbla'ukwak, isaú higuera klò wayë'abò e' sinewa.

²²Jesús iiüté:

—A' erbló Skëköl mik. ²³Mokí ye' tò a' a ichè tò yi tò iché kabata wí a: '¡Be' e' skótsa íe anúwa dayë a!' ta iklö'wéitö mokí kè ibikeitseká bötböt tò ì chéitö e' wà tköraë, e' ta es iwà tköraë. ²⁴E' kuekí ye' tò a' a ichè tò iklö'ú tò ì kié a' tò Skëköl a e' wà detke a' ulà a, eta iwà döraë. ²⁵⁻²⁶Nies mik a' tso' ikiök ie' a, eta ilè tté tso' a' wa yile kí, ese núí olo'yó iki as S'yé tso' ká jai a' e' tò a' icha olo'yò a' kí nies.

¿Yi tò kawö mè Jesús a?

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷E' ukuökí ta ie'pa dene Jerusalén. Jesús shkòdur Skëköl wé a. Eta sacerdotepa wókirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kueblupa e'pa de ie' ska' ²⁸ta ichaké ia:

—¿Yi ttò wa be' tò íyi ikkè wẹke? ¿Yi tò e' kẹwò mé be' a?

²⁹ Ie' tò iüté:

—Ñies ye' tò a' a ilè chakeke, e' iüté a' tò, e' ta ye' tò a' a icheke tò yi tò ikéwò me' ye' a. ³⁰ ¿Yi tò Juan patké' s'wöskuök? ¿Skököl tso' ká jai a e' ö s'ditsö? Ye' iüté.

³¹ Ie'pa ñi iütémi ta ichekerakitö: “Sö ichèmi tò Skököl tò ipatké'bitu, e' ta ie' tò se' a ichèmi: ‘¿I kuéki a' kè wa ie' ttè klöone?’ ” ³² Pè' ulitane tò iklö'wé tò Juan dör Skököl tteköl chökle, e' kuéki ie'pa suane pè' yöki. E' kuéki ie'pa tò icheke ñi a: ‘Kè se' a iyènuok tò s'ditsö tò ie' patké'.’ ³³ E' kuéki ie'pa tò iüté:

—Kè sa' wa ijcher.

Ie' tò ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè tò a' a ichepa tò yi tò ye' a kawö mé íyi ikkè wöie.

Uva kanéukwakpa sulusipa e' tté

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

12 ¹ Jesús tò ttè kleé ie'pa a i' es: “Wèm eköl tò uva kuatké taié ta ikkóiwéwaitö buaé, kauk biéitö uva diò tuoie. Ñies úla yuéitö kakkéé uva kkö'noie. E' ukuöki ta ie' tò ipeitéat wépa welepa a as ie'pa tò ipataü ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuöki ta ie' mía ká bánet. ² Mik uva wöline tso'tke wé'iaé shtè, etá ie' tò ikanè méso patkémi eköl ie' icha tsuk. ³ Eré ie'pa tò ikanè méso klö'wéwa ppé taié patkémine ulà wöchka. ⁴ Etá kanè wák tò ikanè méso ská patkémine eköl, eré e' shká'wé ie'pa tò iwökir ki ta iché sulué. ⁵ E' ukuöki ta eköl ská patkémine ie' tò ta e' ttéwa ie'pa tò. E' ukuöki ikanè mésopa ská patkémiiitö taié, eré ie'pa tò welepa ppélor welepa ttélur.

⁶ “Bata ekké ta iatéia eköl è. E' dör iwák alà, e' dalér taié ie' éna. E' patkémiiitö ta ie' ibikeitsè: ‘Ye' alà idir, e' kuéki ie'pa tò idalöieraé.’ ⁷ Eré ie'pa tò iché ñi a: ‘Ká i' atdaé ie' wí ulà a. Ittöwasö, es ká i' döraé se' ulà a.’ ⁸ E' kuéki ie'pa tò iklö'wéwa ttéwa ta inú kéumi ie'pa tò uva ké a bánet.”

⁹ Etá Jesús tò ie'pa a chaké:

—¿Ima a' ibikeitsè? ¿I weraé kanè wák tò? Ie' mira kanéukwakpa ttökulur ta uva kané meraneitö pè' kuá'ki a.

¹⁰ Ye' tté tso' kitule Skököl yèkkuö ki, ¿e' kè sune a' wa? E' tò iché:

‘Ák watéttsa u yuökwakpa tò

e' yönene ák bua'buaié.

¹¹ E' kaneö' Skököl tò,

ta e' tò s'ttsé'wẹke buaé, s'tkinewa iweblök.’^s

Es Skököl yèkkuö tò iché.

¹² Ie'pa tò isuéwa tò kleé e' wa Jesús tò ie'pa ché, e' kuéki ie'pa éna iklö'wakwa. Eré ie'pa suane pè' yöki, e' kuéki ie'pa tò iméat ta iponemi.

S'wökirpa patauk, e' tté

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ E' ukuöki ta ie'pa tò fariseowakpa welepa ena Herodes klépa welepa patkémi Jesús ska'. Ie'pa ki ikiane tò ie' tò ilè ché ikkatoie. ¹⁴ Ie'pa demi ie' ska' ta ichérakitö ia:

—A s'wöbla'ukwak, sa' wä ijcher tö kəkraë be' ttö moki. Be' tö sulitane suke nikkëë. Ima pë' tö be' cheke e' kè kī be' tkine. E' kuekī be' tö s'wöbla'weke yësyëë Skëköl ñalé tté wa. Ichó sa' a, Roma wökir kibi patuësö ζe' dör buaë ö kè idör buaë?

¹⁵ Erë ie' tö isuëwä tö ie'pa e' öke er sulu wa, e' kuekī ie' tö iché iarak:

—ζī kuekī a' tso' ye' ma'uk tsaië? Inuköl wöshki tsúbitu ña et suë.

¹⁶ Eta ie'pa tö inuköl wöshki tsémi ie' a et ta ie' tö ichaké ie'pa a:

—ζYi diököl ena yi kië me'rka iki?

Ie'pa tö iüté:

—Roma wökir kibi.

¹⁷ Eta ie' tö iché ie'pa a:

—E' ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a, ta kos Skëköl icha ese mú ie' a. Ie' tö ie'pa iüté es, e' tö ie'pa tkiwéwä.

ζS'duolur e' shkemikane ö au?

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Eta saduceowakpa welepa de Jesús ska. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowä e' kè shkenukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

¹⁹ —A s'wöbla'ukwak, Moisés tö tté dalöiëno kitat yëkkuö kī e' tö iché i' es: Wëm blënewä kè alä ate, e' ta ie' ël kawöta ischó tsukwä as ilä kōkā iël blënewä, e' a. ²⁰ Etökicha wëpa bak döka kul ñi ëlpa, ikibi alaköl tséwä, erë iblënewä kè alä ate. ²¹ Ie' itöki iël tö ischó tséwä, erë e' ñies blënewä kè alä ate. E' sū iwamblëne iël ta ²² ena imalepa ta. Ie'pa kul blërulune kè alä ate alaköl e' ta. Bata ekkë ta ñies alaköl e' blënewä. ²³ Wëpa kul e' bak alaköl eköl è ta. Mik s'duowä e' shkenekane, eta ζwëne dömi ie' wëm chókíe?

²⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

—A' kè wä Skëköl yëkkuö suule, ñies ie' diché kè jcher a' wä, e' kuekī a' wöa ká chowa. ²⁵ Mik s'duolur e' shkenekane, eta wëpa ena alakölpa kè serpawäia ñita. E'pa mýal wes Skëköl biyöchökwakpa tso' ká jai a kè sarta'wä ñita es. ²⁶ ζA' kī kiane jcheno tö moki s'duowä e'pa shkerdakane? Skëköl ut Moisés ta kal tsir wönarke bö'ie, e' shua, ζe' pakè kè aritsule a' wä Moisés yëkkuö kī? E' këwö ska' ta Skëköl tö iyë: 'Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl.'²⁷ E' wä kiane chë tö ie' kè dör s'duowä, e'pa Këköl. ζIe' dör s'ttsë'ka, e'pa Këköl! Taië a' wöa ká chowa.

ζSkëköl tté dalöiëno e' isie dör ibua'ie?

(Mateo 22.23-40)

²⁸ Eta s'wöbla'ukwak tté dalöiëno wa dur eköl ie'pa tso' ñi iütök e' ttsök. Ie' tö ittse tö Jesús tö ie'pa iüté buaë, e' kuekī ie' ichaké ia:

—Skëköl tté dalöiëno, ζe' wëne dör ibua'ie imalepa tsata?

²⁹ Ie' iüté:

—Skëköl tté dalöiëno kibiie imalë tsata e' dör i: 'A Israel aleripa, a' tö ittso. Këkë dör se' Këköl, e' è dör Skëköl. ³⁰ E' dalëritsó a' er kos wa ena a' wák kos

t 12.26 Ye' dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl: Mik tté e' yë' Skëköl tö Moisés a, eta Abraham, Isaac ena Jacob e'pa blërulunebak ká iaiaë. Wes ie' tö iché, e' wä kiane chë tö ie'pa tso' ttsë'ka Skëköl ta. Éxodo 3.6 saü.

wa ena a' erbikè kòs wa ena a' diché kòs wa.' ³¹E' itòkì e' dör i': 'A' malepa dalëritsó wës a' wákpa e' dalër es.' Kè ttè tã dalöiëno tkòkã ttè böt e' tsata.

³²Etã s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tó iché iã:

—A s'wöbla'uk, be' iüté buaë. Ì ché be' tó e' dör moki. Skëköl dör eköl ème. Kè e' skà tã. ³³Nies s'kawõtã ie' dalëritsòk se' er kòs wa ena se' kabikeitsò kòs wa, ena se' diché kòs wa, ñies s'kawõtã s'malepa dalëritsòk wës se' wák e' dalër es. E' wësò, e' tã e' dör buaë se' a tkòkã iyiwak jchëule ña'wë wa'ñe ena iyiwak jchëule skà mësò Skëköl a' e' kòs tsata.

³⁴Mik ie' isuë tó s'wöbla'ukwak ttè dalöiëno wa, e' tó ie' iüté buaë yësyësë, etã ie' tó iché iã:

—Ì blúie Skëköl tso' e' o'mik tsinet be' tso'.

Etã kè yi kësik dë'kaia ie' a' ì skà chakök.

¿Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵Jesús tso' ie'pa wöbla'uk Skëköl wé a tã ie'pa a ichakéitö:

—¿Wës s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tó ichëmi tó wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' dör s'blú bak kiè David e' aleri? ³⁶Erë David wák tó iyë' Wiköl Batse'r wa i' es:

'Skëköl tó ichè ye' Këköl a:

Be' e' tkóser ye' ulà bua'kka dalöiëno taië,

dò mik ye' tó be' bolökpa méro be' klò dikia etã."

³⁷Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör David aleri, e' tã ¿wës e' kiëmi David tó ie' Këköl?

Etã pë' tso' taië, e'pa tó Jesús ttò ttseke er bua' wa.

Jesús tó s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Jesús tó s'wöbla'weke e' shuã ie' tó iché: "A' e' kkö'nú s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa yökì. Ie'pa wöbatsò shkòk datsi' batsië ese mik wé pë' tso' taië ese ska' as pë' tó ie'pa shkë'ù wës kékëpa dalöiërtã' taië es. ³⁹Nies se' ñi dapa'wò wé a ena wé ie'pa kawò tkö'wëkerakitö, ese ska' kula' tso' kékëpa dalöiërtã' esepa a, ese yuleke ie'pa tó e' tkoie. ⁴⁰Ie'pa tó alakölpa schó u yetã'ttsa iulà a, etã ittökerak S'yé tã braraë sulitane wöwa idikiñoie tó ie'pa dör pë' buaë yësyësë. Ie'pa weirdaë siarë s'malepa tsata."

Alaköl siarë tó inuköl mé Skëköl a

(Lucas 21.1-4)

⁴¹Etökicha tã Jesús tkër kalkuò tso' inuköl ioie mè Skëköl a e' wöshã pë' tso' inuköl iök kalkuò a e' sauk. Inuköl blúpa tso' taië esepa tó inuköl ieke taië. ⁴²E' wöshã tã alaköl siarë dör schó debitu eköl, e' tó inuköl wöshkila yöule cobre wa tuë tottola ese iéwã böt kalkuò ek a. ⁴³Jesús tó ittökatapa kié tã ichéitö iã:

—Moki ye' tó a' a ichè tó alaköl siarëla dör schó wí tó inuköl iéwã kibiie imalepa tó iie kòs e' tsata. ⁴⁴Ie'pa ulitane tó inuköl kuò atë ese ié, erë ie' siarë, e' tó ie' wã itso' sènoie e' kòs méttsa. E' kuekì ye' tó ie' ché es.

Jesús tò iché tò Skèköl wé olordawá

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

13 ¹Mik Jesús e' yéttsa Skèköl wé a, etá ittókata eköl tò iché ie' a:
—Ja s'wöbla'uk, isaú! U bua'buaé yöule ák bua'buaala wa.

²Ie' iüté:

—U kós tso' bua'buaé sué a' tò íe, e' olordawá sèraa, iékwö è kè atpa ñi bata kì.

¿Ì wa sò isuèmi tò ká i' erkewatke?

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³E' ukuökì tá ie'pa míyal kabata kiè Olivo tkèrká Skèköl wé wöshaé ee. Jesús e' tkéser ta Pedro, Santiago, Juan ena Andrés e'pa tò ie' a ichaké bānet:
⁴“Íchó sa' a: ¿mik íyi ekkè wamblèrmi? ¿Ì wa sò isuèmi tò iwamblèrketke?”

⁵⁻⁶Ie' iüté: “Tajè pè' datse e' chök tò ie'pa dör ye'. Icherarakitò: ‘Ye' dör wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e', ta pè' kíterarakitò tajè. E' kuèkì a' tso' wösh wa as kè yi tò a' kítò'ù.

⁷“Mik a' tò ibiyó ttsé tò ká tajè wakpa ñippòke tajè wì a dià a, etá e' kè tò a' tkiuk. E' wake' tkóraé, erè ká i' erwami e' kianeia. ⁸Ká kuá'kì kuá'kì wakpa ñippóraé ñita. Ñies í tò ká wötì'weraé ká wa'ñe. Ñies ká tseé wakpa tteraé bli tò tajè. Íyi ekkè dör erpa s'tsá weirketke kam ye' döne e' yökì ese. E' dör wes alaköl alá kirketke tá iikirirke es.

⁹“A' e' kkönú. A' merdattsa s'shulökwakpa a tá a' burdaé siarè judiowak ñi dapa'wó wé a. Ie'pa tò a' keraé e' duókser shulé s'wókirpa ena s'blúpa wörkì ye' tté kuèkì. Es a' tò ye' tté pakeraé ie'pa a. ¹⁰Erè kam ká i' erwa e' yökì ye' tté buaé e' kawötá pakè ká ulitane wakpa a. ¹¹Mik a' menettsa tté shulökwakpa a, etá kè a' tkinuk ima a' e' tsatkòmi. Mik e' kèwö de, etá kè a' ttòpa a' wákpa er wa, e' skéie Wiköl Batse'r ttóraé a' wa. E' kuèkì tté eraé Skèköl tò a' a ché e' chó. ¹²Etá welepa tò ièl wömerattsa ttèwa, iyé tò ilà wömerattsa, ñies ala'r e' kóraká iyé ena imi kkatök as ittòwa. ¹³Sulitane tò a' sueraé sulué ye' tté kuèkì. Erè yi e' tkéwa darèrèè dòka bata ekkè, esepa tsatkèrdaé.

¹⁴“Íyi sulusi tò ì dör batse'r ia'wè náie e' tkèrdaká wé kè ikawötá tkèka ee” (yi tso' yèkkuò i' sauk, e' éna iwà anú). Mik e' sué a' tò, etá wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a. ¹⁵Yi tso' u bata kì ese kè dòkwane weshke ífyi yöktsa, itkóshkarmi. ¹⁶Ñies yi tso' kanèblök kañiká ese kè dòkwane weshke idatsi' yöktsa. ¹⁷E' kèwö ska' ta alakölpa alá kirketke ena alakölpa tsu' muke ilà a jwèstela ina esepa ta! ¹⁸⁻¹⁹S'ditsö weirdaé tajè shute kós kè s'weirpa aishkuò tá ekkè. E' kuèkì ikií Skèköl a as kè e' wamblèr a' tá yuèdiò késka'. ²⁰E' kèwö kè wóópawa Skèköl tò, e'ma kè yi isie atukia ttsè'ka. Erè e' kèwö wöerawaitò, wépa shukitbakitò esepa dalèrmik.

²¹⁻²²“Kachökwakpa e' kóraká e' chök tò ie'pa dör wé pairine'bitù idi' wa s'blúie e' ò ie'pa dör Skèköl tteköl wele. E'pa tò ì kè or yi a ese weraé s'kít'woje tò ie'pa tté dör mokìe. Dò wépa shukit Skèköl tò, esepa kít'wèmi e' mú kítèrmi e'ma. E' kuèkì yile tò iché a' a: ‘Isaú, wé pairine'bitù idi' wa s'blúie

e' dur íe', ò 'Isaú, idur wìe', e' ta kè a' tò iklò'wàr. ²³ ¡A' tso' erki! Íyi ekkè biyó chétkeyò a' a keweie.

Jesús dōrane olo ta' taijē

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ “Erē s'weine e' kēwō tka, etā diwō wōtuirdawā, ñies si'wō kè wōnarpaia. ²⁵ Bēkwō darolordaē ena ì kōs tso' ká jaì a e' wōtirdaē. ²⁶ Etā ye' dōr S'ditsō Alà, e' datse mò a diché ta' taijē olo ta' taijē, e' wērdaē. ²⁷ Skēkōl biyōchōkwakpa patkeramiyō wēpa shukitbakyo, esepa dapa'ukka ek tsinì ème. Ie'pa tò iyuleraē ká wa'ñe dò wé ká i' bata erkerō ee ena wé ká jaì bata erkerō ee.

²⁸ “A' e' wōbla'ú ttē ikkē wa iwā saú higo klò wa: Mik iulatska tso' ulòlola ena erpa ikōyōk tskirdoka, etā a' wā ijcher tò duas dewatke tsinet. ²⁹ Es ñies mik a' tò isué tò íyi ekkē wamblērke, etā a' wā ijchenú tò ye' datskene, e' diwō dewatke tsinet. ³⁰ Moki ye' tò a' a' ichè tò íyi ekkē wamblērdaē wēpa dōr wēs a' es esepa kam erwa e' yōki. ³¹ Kashuk ena ká i' erdawa, erē ye' ttē michoē e' kè erpawa yēs.

³² “Erē e' kēwō e' diwō kè jcher yi wā. Skēkōl biyōchōkwakpa tso' ká jaì a, e'pa kè wā ijcher, ñies ye' dōr Skēkōl Alà e' kè wā ijcher. S'yé è wā ijcher.

³³ “A' kè wā ijcher wekkē ta' idiwō de, e' kuēki a' tso' erki, a' senú wōsh wa. ³⁴ E' dōr wēs wēm ekōl mi'keā kamiē ká kua'ki a es. Ie' tò iché ikanè mēsopa a: 'U kk'ónú ña.' Etā kanè tuléatitō ie'pa bik ekkē a. Ie' tò iché ie' ká wékkō kk'ónukwak a: 'Be' tso' wōsh wa.' ³⁵ Es ñies a' tso' erki. A' kè wā ijcher mik ye' dōr wēs u wák es e' dotkene. Ye' dōmibitū ká tuinetke ekkē alè, ká shabōts alè, dakro ane ekkē alè ò ká ñine alè ta. ³⁶ A' tso' wōsh wa dō' a' kuēwayō kapè a. ³⁷ Ttē chéyō a' a, e' chekeyō sulitane a: ¡A' tso' wōsh wa!”

Judiowak wōkirpa tò Jesús aleritsé klò'wēwā

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

14 ¹ Ká bōt è kianeia Judiowak Yépa Yērulune Egipto e' kēwō tkò'woie. Ñies e' kēwō ska' ta Pan Kè Yōule Iwölöwōkā Wa e' kēwō tkò'weke judiowak tò. Sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttē dalōiēno wa wakpa tò Jesús aleritsé kitō'wē iklò'wōwā ttēwā. ² Ie'pa wēlepa tò iché:

—Kè sō wamblō Se' Yépa Yērulune Egipto e' kēwō a as pē' kè shutirka. E' kuēki ie'pa éna iklò'wākwa ikitē wa.

Jesús klò ki kiò masmas tékā alakōl ekōl tò

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Jesús mineā Betania, Simón kiri'uk lepra bak, e' u a. Ie' tkēria mesa ki, e' dalewa alakōl debitu ekōl e' wā kiò masmas kiē nardo ese chōkle tuē darērē, ese debitu. Kiò e' ukkuō yōule ák kiē alabastro e' wa. Kiò ukkuō kuli' pēwaitō ta itéka Jesús wōkir ki. ⁴ Wēlepa uluneka ie' ki ta inī a ichérak:

—¿I kuēki alakōl tò kiò we'ikéwa? ⁵ Itué darērē dōkā s'kaneblō duas ek ské ekkē. Iwatormittsa s'siārēpa kimoie.

Etā suluē ie'pa tò alakōl e' paké.

⁶ Erē Jesús tò iché:

—Imúat bèrē. ¿I kuēki a' itsiriweke? Íyi buaē kanewé ie' tò ye' a. ⁷ S'siārēpa tso' kēkraē a' shua, etā e'pa kīmēmi a' tò mik a' ki ikiane e' ta. Erē ye' kè ku'

kekraë a' ta. ⁸Ie' tö iwé ye' a kos ie' a ior ekkë. Ie' kiò té ye' kī ye' kanéwoie kam ye' nu wötërwa e' yökī. ⁹Mokī ye' tö a' a ichè tö ká wa'ñe wé Skëköl ttë buaë pakarke eë ipakardaë ñies tö ie' tö ì buaë o' ye' a. Es e' kè chöpawa yi éna.

Judas tö Jesús wöméttsa

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰Jesús ttökatapa dabom eyök kī böi, e' eköl dör Judas Iscariote, e' mía sacerdotepa wökirpa ska' ichök tö ye' a Jesús mermittsa a' a. ¹¹Mik e' ttsé ie'pa tö, etä itts'enerak buaë ta ikablé ie' a inuköl muk. Etä ie' tö kawö yulémi bua'iewa Jesús wömottsa.

Jesús bata chkéia ittökatapa ta

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹²Kawö kiè Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö tsá diwö dewatke^w E' diwö wa ie'pa obeja pupula jcheke Judiowak Yépa Yërulune Egipto, e' kéwö tkö'woie. Etä Jesús ttökatapa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' kī kiane tö sa' mi' kawö tkö'wekesö e' chké kanéuk be' a?

¹³Ie' tö iché ie'pa böi a:

—A' yú Jerusalén. Mik a' demi eë, etä wëm kuëraë a' tö eköl, e' wä di' dami skaüña a. E' itökī a' yú. ¹⁴Tä u wé a ie' demi e' wák a ichö: 'S'wöbla'ukwak be' chakök ké: ¿Üshü wé a ie' tö kawö tkö'wekesö e' chké ñëmi ie' ttökatapa ta?' ¹⁵Ie' tö üshü bërie tso' kákke tso'tke kaneoule buaë, e' kkacheraë a' a. Eë ichké kaneü se' a.

¹⁶Etä ie'pa böi mýal Jerusalén ta iyi ulitane kuërakitö wës ie' tö iché es. Eë chké kanewërakitö kawö tkö'woie.

¹⁷Mik ká tuine, etä ie' debitu ittökatapa dabom eyök kī böi, e'pa ta. ¹⁸Mik ie'pa e' tuléser chkök, etä ie' tö iché ie'pa a:

—Mokī ye' tö a' a ichè tö a' eköl tö ye' wömerattsa. E' wák tso' ye' ta chkök.

¹⁹Etä ie'pa erianekä taië ta ie'pa tö ie' a ichakémi eköl eköl:

—¿Ye' alé idir?

²⁰Ie' tö iüté:

—E' dör a' dabom eyök kī böi tso' ye' ta pan nuuk tkä' etkë a ñè, e' eköl.

²¹Ye' dör S'ditsö Alà e' ta itköraë wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es. Erë wëstela ina yi ye' wömekettsa e' ta. ¡Buaë idir wëm e' a tö kè ikunüpa!

²²Ie'pa tso'ia chkök, e' shua pan klö'wëitö, e' kī wëstela chéitö Skëköl a ta iblatéitö watié ie'pa a ta ichéitö:

—Pan se dör ye' chkä, e' nü a' tö.

²³E' ukuöki tkä' a vino tso', e' klö'wëitö, e' kī wëstela chéitö Skëköl a ta ie'pa ulitane tö tkä' e' wayé. ²⁴Ie' tö iché ie'pa a:

—Vino se dör ye' pé. Ye' tterawa e' pé' tërdaë taië, e' wa ttë pa'alī me' Skëköl tö, e' wä de. E' wa pé' taië tsatkërdaë. ²⁵Mokī ye' a' a ichè tö vino kè yepaiayö dö mik ì blúie Skëköl tso' e' kéwö de etä. Mik ide, etä iskä yeraneyö a' ta.

w 14.12 Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö: Kawö e' tkö'weke judiowak tö dö ká kul, e' tsá diwö kiërakitö Se' Yépa Yërulune Egipto e' kéwö.

Pedro tö icheraä tö ie' kè wä Jesús suule

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Etä ie'pa tö Skëköl ttseittsé, e' ukuöki tä ie'pa míyal Olivo kébata a.
²⁷ Jesús tö iché ie'pa a:

—A' ulitane tköyaldaë. A' ye' meatdaë ekörä. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkuö ki es, e' tö ichè: 'Obeja kk'ö nukwak ttewaraëyö, etä obeja pordami wä a diä a.^x ²⁸ Erë mik ye' ttéwä shkenekane, e' ukuöki tä ye' miraë Galilea a' yöki kewe.

²⁹ Pedro tö ie' a iché:

—Erë ie'pa ulitane be' memiat ekörä, erë ye' kè tö be' mepaat.

³⁰ Ie' iüté:

—Moki ye' tö be' a iché tö i' nañewe, kam dakro skà arne, e' yöki be' tö icheraë mañatökicha tö be' kè wä ye' suule.

³¹ Erë Pedro tö iki ché iä kröröë:

—Erë ye' ttewamirakitö be' tä, erë kè ye' ichepa tö kè ye' wä be' suule.

Etä ie'pa ulitane ttöke es ème.

Jesús tté S'yé tä Getsemaní

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² E' ukuöki tä ie'pa míyal ká kië Getsemaní ee. Jesús tö iché ittökatapa a:

—A' atë tulur íe, ye' mía ttök S'yé tä.

³³ Pedro, Santiago ena Juan e'pa mítser iwa e' tä. Etä ie' erianemi chkenewami taië. ³⁴ Ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' eriane taië ttsëskua ye' ttewamiitö ekkë. A' e' tsúat íe, kè a' kapökwa.

³⁵ E' ukuöki ie' mía wishke tä ie' e' kéutër wöwakköt iski tä ikiéitö Skëköl a tö i' tköraë ie' tä, e' diwö tköami ie' ki, e' tä itköü. ³⁶ Ie' ichè: "A yéwöla, íyi ulitane ormi be' a. Ì tköraë ye' tä e' dör wës íyi bacha'bachaë yèwasö es. E' ulä a ye' yóttša. Erë kè iwar wës ye' ki ikiane es, iü wës be' ki ikiane es."

³⁷ E' ukuöki tä ie' dene wé ittökatapa tulur ee tä ie'pa kuéitö kapòtulur. Ie' tö iché Pedro a:

—A Simón, ¿be' kapowa? ¿Kè be' wä kapèwä wöklöne dò hora ek è? ³⁸ Kè a' kapökwa. A' ikió Skëköl a as i' sulu tö a' erkiöweke ese kè e' alòka a' ki. Moki a' éna i' buaë wək, erë a' diché kè dè'ka iwà uk, e' kuëki a' a darèrëë idir.

³⁹ Ie' míane tä tté Skëköl a wës kewe itté es. ⁴⁰ Mik ie' dene tä ie'pa kuéneitö kapòtulur; ie'pa wöbä surirkewa kapè wä e' kuëki. Ie'pa kè wä tté kune ie' iutoie.

⁴¹ Ie' skà míane ttök S'yé tä e' dene, i' tä idare mañatökicha, etä ie' tö iché iarak:

—¿A' kapòtuluria enukeia? Wë' a' kapowa. Ye' dör S'ditsö Alä, e' diwö dekatke mèttsa pë' sulusipa ulä a. ⁴² A' e' kóka, yi tö ye' wömekettsa, e' dotke i' tä. Mishka ie' panuk.

Jesús klö'wéwä ibolökpa tö

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³ Jesús tso'ia ttök, e' dalewa ittökatapa dabom eyök ki böi, e' eköl kië Judas, e' debitu pë' tä taië. E' wakpa debitu tabè ki ena kal wölö

kì. Ie'pa patkë'mi sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa ena judiowak kuëblupa ekkëpa tö. ⁴⁴Judas dör iwömëttsa e' tö ie'pa a iyë'bak: "Wé shke'wéyö wöalattse wa, e' dör ie', iklö'úwä a' tö ta itsúmi kk'onaule buaë as kè itköshkar." ⁴⁵Etä ie' e' skéwä Jesús o'mik ta iché ia:

—¡A S'wöbla'ukwak!

Ta iwöalattséwaitö. ⁴⁶Etä Jesús klö'wéwä pë' tö.

⁴⁷Erë ie'pa iëter ee, e' eköl tö itabë yëttsa ta e' wa sacerdote kibi e' kanë méso kukuöña téttsa. ⁴⁸Etä Jesús tö ichakë pë' ekkëpa a:

—¿Ì kuëkì a' bitë ye' klö'ukwä tabë kì kal wölö kì wes akblökwakpa klö'wéwä es? ⁴⁹Kekraë ye' bak a' shuä s'wöbla'uk Skëköl wé a, erë a' kè wä ye' klöönewä. Erë i' tköke as itkö wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es.

⁵⁰Etä ittökatapa kos tkayalmi tö iméat ekörla. ⁵¹Erë duladula eköl dowä ie' itöki e' patrëwäbitü ka' kishuo wa, e' klö'wéwarakitö, ⁵²erë idatsi' ppéeatitö wak tkashkarmi sume.

Jesús demi ie'pa wa Judiowak wökir kibipa wörki

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55,63-71; Juan 18.12-14,19-24)

⁵³Jesús tsémirakitö sacerdote kibi ska'. Etä ee sacerdotepa wökirpa malepa ena judiowak kuëblupa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa kos daparke. ⁵⁴Pedro datse ie'pa itöki kamië dötsa sacerdote kibi u pamik, etä ee ie' e' tséat tkër Skëköl wé shkëkpa ta bö' baiklök.

⁵⁵Etä sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa tö ttë yuleke Jesús kkatoie as ie'pa tö iwömüttsa ttëwä, erë kè ie'pa wä i' ttë kune ikkatoie. ⁵⁶Tajë pë' de ie' kkatök kachë wa, erë ie'pa ttë kè dë'ttsa nittsëë. ⁵⁷Welepa tö ie' kkatëmi kachë wa ta ichérakitö:

⁵⁸—Sa' tö ie' tse'wä ichök tö Skëköl wé yö' s'ditsö tö i', e' olo'yerawaitö ta iské, kè yöne s'ditsö wä, ese yuéarakaneitö ká mañat shuä.

⁵⁹Erë ie'pa ttë kè dë'ttsa nittsëë.

⁶⁰Etä sacerdote kibi e' kéka iyamipa shuä, ta Jesús a ichakéitö:

—¿Kë be' ie'pa iuteku' yës? ¿Ñe' ie'pa be' kcateke, e' dör i'?

⁶¹Erë Jesús siwä'bléwä ie'pa yöki, kè ie' wä i' iütëne.

Sacerdote kibi ie' skä chaké:

—¿Be' dör wé pairine'bitü idi' wa sa' blúie e'? ¿Be' dör Skëköl kikaulekajä tajë e' Alà?

⁶²Jesús ie' iüté:

—Tó, ye' idir. Ye' dör S'ditsö Alà e' sueräe a' tö tkërka Skëköl diché ta' íyi ulitane tsata e' ulä bua'kka dalöiërta' tajë. Nies ye' datskene kashuk a' mò a' e' sueräe a' tö.

⁶³Etä sacerdote kibi e' datsi' jchéë ikkachoie tö iluneka ta ichéitö:

—¿Iie se' kì ikkatökwakpa kì kiarmiiä? ⁶⁴A' ittse tö ie' e' chò tö ie' dör Skëköl Alà, e' wa ie' tso' Skëköl chök suluë. ¿Wes a' iweke?

Ie'pa ulitane ñi sinikué tö ie' iane iwiie, e' kuëkì ikawötä ttëwä.

⁶⁵Ie'pa welepa wirituémi iki ñies iwöbla pabakéwarakitö ta itérakitö ta ichakérakitö:

—Be' dör Skëköl tteköl, e'ma sa' a' ichóka ¿yi tö be' té?

Etä Skëköl wé shkëkpa tö ippé iwö kì tajë.

Pedro tö iblé tö kè ie' wà Jesús suule

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18,25-29)

⁶⁶Pedro tkëria iski u pamik, e' dalewa tayëla debitu e' dör sacerdote kibi e' kanè méso eköl. ⁶⁷Ie' Pedro sué bö'iklök, tã isuëitö krereë tã ichëitö ia:

—Be' ñies dör Jesús Nazaret wak e' klé eköl.

⁶⁸Pedro tö iblé. Ie' tö iché:

—Kè ye' wà ie' suule. Ye' kè éna iane tö ì chök be' tso'.

Eta ie' e' yëttsa ukkō a. E' wöshaë dakro ane. ⁶⁹Kanè méso ñe' tö Pedro suéne tã ie' e' kéka ichök imalepa a:

—Ie' i' dör Jesús klépa e' eköl.

⁷⁰Erë Pedro tö iskà bléne. E' kuölö tã wépa tso' eë ñies e'pa tö iché ie' a:

—Be' dör Galilea wak, e' kuëki moki be' dör ie'pa ëltë wak.

⁷¹Ie' tö iché:

—iSkëköl wörki ye' iché tö wëm chök a' tso' e' kè suule ye' wà! Kè idör es, e'ma as ye' kichatër.

⁷²E' wöshaë tã dakro ane etökichane, tã ie' éna ianewa tö Jesús tö ie' a iyë: 'Kam dakro skà arne e' yöki be' icheraë mañatökicha tö be' kè wà ye' suule.' Eta ie' iéka taië.

Jesús mítser Pilato wörki

(Mateo 27.1-2,11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

15 ¹Mik ká ñine, eta sacerdotepa wökirpa ena judiowak kueblupa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa ñi dapa'wëka tã Jesús aleritsétke. Ie'pa wa imitser moulewa mé Pilato a. ²Pilato tö ichaké ie' a:

—¿Be' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, wes be' iché, e'ma es idir.

³Sacerdotepa wökirpa tö ie' kkaté taië. ⁴Eta Pilato tö iskà chakéne:

—Ñekkë ie'pa be' kkaté ¿e' ttsébö? ¿i kuëki e' kè iütëbö?

⁵Erë ie' kè wà iütëne, e' tö itkiwëwa darërëë.

Jesús méttsa ttëwa

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38–19.16)

⁶Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö wa Pilato wöblar s'wötëulewa s'wöto wé a ese yöktsa eköl émine wé kié pë' tö e'. ⁷Wëm kié Barrabás e' tso' wötëulewa s'wöto wé a imalepa sulusipa tã. Ie'pa wa s'kötulewa mik ie'pa e' ka'ka ñippök romawakpa tã eta. ⁸Tã pë' debitu Pilato ska' e'pa tö ikié ie' a tö iü wes iwöblar es. ⁹⁻¹⁰Ie' tö isuëwa tö ukyëne wa sacerdotepa wökirpa tö Jesús me'ttsa ie' ulá a. E' kuëki ie' tö ichakérak ia:

—A' judiowak blú ¿e' èmineyö?

¹¹Erë sacerdotepa wökirpa tö pë' shutiwëkatke as ie'pa tö kiö Pilato a tö Barrabás yótttsa Jesús skéie. ¹²Pilato tö ichakéne:

—Eta ¿wes a' ki kiane tö ye' tö wëm kié a' tö judiowak blú e' wë?

¹³Ie'pa iütë aneule:

—iWötöwä krus mik!

¹⁴Ie' tö ichaké ie'pa a:

—¿Ì kuëkì? ¿Ì sulu wambléitò?

Erë ie'pa kí arke:

—¡Iwötówa krus mik!

¹⁵ Ie' a tak buaë ie'pa ta, e' kuëkì Barrabás yéttšaitò. Età Jesús ppök patkémiiitò ttsa' bata daloie wa. E' ukuökì ta ie' tò iméttsa wötèwà krus mik.

¹⁶ Età inippökwakpa wà Jesús mítser ká e' wökir u kiè Pretorio e' šua wé ulat tso' áie eë. Eë ie'pa tò inippökwakpa malepa kiéttsa dapa'wè ek tsiní ème. ¹⁷ Ie'pa tò datsi' mat daloshdalosh ese iéka Jesús kì blu'ie. Nies dika'kicha yuéarakitò wöshkiiie tkékarakitò iwökir kì blu'ie iwayuoe. ¹⁸ E' ukuökì ta ie' wayuémirakitò aneule:

—¡Be' dör judiowak blú! ¡Be' kíkòkka sa' tso'!

¹⁹ Età ipémirakitò taië iwökir kì kuaköl wölö wa ena iwiri tuérak iki ena ie' e' tuléserak kuchë kì iwörkì iwayuök tò sú sa' be' dalöië.

²⁰ Mik iwayué one, età datsi' mat daloshdalosh, e' yéttšarakitò ta iwák datsi' iékanerakitò iki ta imítserak iwà wötèwà krus mik.

Jesús wötène krus mik

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Nippökwakpa tò wëm kiè Simón dör Cirene wak, e' kuë ñala kì, e' datse banet micho Jerusalén. Ie' dör Alejandro ena Rufo yé. Ie' ké ie'pa tò Jesús krus tsukmi.

²² Ie'pa wà Jesús mítser ká kiè Gólgota eë. (Gólgota e' wà kiane chë s'wökiridiche.) ²³ Età vino šutuule kapöli kiè mirra e' wa, ese mé Jesús a yè, erë kè ie' wà iyanewa. ²⁴ Età iwötéarakitò krus mik. E' ukuökì ta ie'pa iné ñi ma'woie suë tò wës ie'pa tò Jesús datsi' blatemi ñi a.

²⁵ Mik ie'pa tò iwötèwà krus mik, età diwö de sulitu (9). ²⁶ Kaltak tso' e' kì itso' kitule tò ichë: "I dör judiowak blú e'", e' dör iwà kkachoe tò ñi nuí kì ie' wötènewà krus mik. ²⁷⁻²⁸ Nies wëpa böi akblökwakpa wötèwarakitò krus mik, eköl iulà bua'kka, eköl iulà bakli'kka.

²⁹ Pë' tköke eë e'pa tò icheke sulu, iwökir wötiukerak iwöa, es ichekerakitò:

—¡Íkëta, be' se' tò Skëköl wé tkekettsa età ká mañat è ta be' tò iyuékane!

³⁰ ¡E'ma be' e' tsatkö, be' e' öwa krus se' mik!

³¹ Es nies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tò Jesús wayueke. Ie'pa tò icheke ñi a:

—O'kapa tsatkéitò erë ie' wák kè a e' tsatkër. ³² Mokì ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, mokì ie' dör se' Israel aleripa e' blú, e'ma as ie' e' öwa krus wí mik, e' iarma ta se' erblömi ie' mik.

Wëpa wötène ie' ta krus mik e'pa tso'ñak ie' chök suluë.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Mik diwö de bata a, età ká mía ttsettseë ká wa'ñe dö tsáli diwö de mañat ekkë. ³⁴ E' wöšha ta Jesús anekà taië ta ichë: "Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?" (e' wà kiane chë: A ye' Këköl, a ye' Këköl, ¿iök be' ye' we'íkéttsa?)

³⁵ Welepa tso' eë, mik e'pa tò ttë e' ttsé ta ichéarakitò:

—¿A' ittse? Ie' tso' Skëköl tteköl bak kiè Elías, e' kiök.

³⁶ Età ie'pa eköl tunemi tò suiyök nuwéka vino shkòshkò wa e' tkékaitò kuaköl bata kì ta itkéwà ikkò mik as ikuyöitò. Ie'pa tò ichë:

—Imúat bër, ipanusö suë tö Elías datse iökwa.

³⁷Jesús aneká taië tá isiwa' bata tké. ³⁸Etá Skëköl wé a ie'pa wá datsi' buririë ese shukuar u blatoie e' jchënane kákke dötsa iski. ³⁹Etá Roma ñippökwaipa eköl dör capitán e' durshkö Jesús wömik. Mik e' tö isuë tö wës Jesús duowa, etá ichéitö:

—Moki, wëm wí dör Skëköl Alà je'.

⁴⁰Ñies alakölpa iëter ee ie' kí sauk kãmië. E' shua eköl dör María Magdala wak. Iëköl dör María e' dör Santiago tsirla ék ena José, e'pa mì. Iëköl dör Salomé. ⁴¹Alakölpa e'pa bak shkòk Jesús tá ena ikime' mik ibak Galilea etá. Ñies alakölpa skà tso' taië dë'bitu Jesús tá dò Jerusalén.

Jesús nu wötëne

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴²⁻⁴³E' diwö dör judiowak a fyí kanéwoie eno diwö yöki. Ká tuirketke' e' kueki wëm eköl kië José Arimateawak, e' kësik iéwa tá imía Jesús nu kiök Pilato a bléwa. Ie' dör judiowak wökirpa e' eköl dalöiërta' taië ese. Ñies ie' tso' ì blúie Skëköl tso' e' kéwö panuk. ⁴⁴Pilato tkinewa tö Jesús duowatke, e' kueki ie' tö icapitán kië chakë tö moki Jesús duowatke. ⁴⁵Mik ie' wá ijchenewa, etá ie' tö Jesús nu kéwö mé José a tsëmi. ⁴⁶E' ukuöki tá José tö datsi' ukuö bua'buasaruru ese tué et. Jesús nu éwaitö krus mik, e' patrëwaitö datsi' ñe' wa bléwa ákuk biule s'nu blóie ese a. Etá ákuk kkò wötëwaitö ák bërle wa. ⁴⁷Wé Jesús nu menewa e' suë María Magdala wak ena María dör José mì, e'pa tö.

Jesús shkenekane

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

16 ¹Mik eno diwö tka, etá María Magdala wak ena María dör Santiago mì ena Salomé e'pa tö kiö masmas bua'buase ese tué mí ie'pa wá tèka Jesús nu ki. ²Etá domingo bla'mi erpa diwö tskine tá ie'pa míyal wé Jesús nu blëne ee. ³Ie'pa ñi a iché:

—¿Yi tö se' a ák yëmittsa ákuk kkò a?

⁴Erë mik ie'pa tö iweblé, etá ie'pa tö isuë tö ák rratune bánet. Ák e' dör bërle. ⁵Mik ie'pa dewa ákuk a, etá ie'pa tö isuë tö duladula tkër eköl ulá bua'kka, e' datsi' saruruë batsjë. Ie'pa tkinewa iyöki. ⁶Erë ie' tö iché ie'pa a:

—Kë a' tkinukwa. Ye' éna iane tö a' tso' Jesús Nazaret wak kótëwa krus mik e' nu yulök. Erë kë iku' íe, ie' shkenekane. Wé ie'pa tö ime'wa e' tö webló. ⁷A' yú Pedro ena ittókatapa malepa a ibiyó chök tö ie' mitke a' yöki kewe Galilea. Eë a' tö ie' sueraë wës ie' tö a' a iyë' es.

⁸Alakölpa tkinewa painëka taië, e' kueki ie' e' yélur ákuk a tkayalmi. Ie'pa suane, e' kueki kë wá ì yëne yi a.

María Magdala wak tö Jesús suë

[⁹Jesús shkenekane domingo bla'mi, e' ukuöki tá ie' e' kkaché kewe María Magdala wak a, e' a' ie' tö aknamapa bak kul (7) e' trëo'yal. ¹⁰Etá alaköl e' mía

y 15.42 *Ká tuirketke*: Judiowak ttë dalöiëno tö iché tö s'nu kè tsertá'mi eno diwö a. Eno diwö e' tkërkewami Viernes ká tuine ekkë. Nies kë idör buaë ie'pa a tö s'nu at áie nañewe. E' kueki José Arimateawak éna Jesús nu akwa bléwa bet kam ká tuir e' yöki.

ibiyó chök wépa bak shkök Jesús ta e'pa a. Ie'pa eriarke iù tulus siarë. ¹¹ Erë mik ie'pa ittse tö Jesús shkenekane ñies tö alaköl ñe' tö isué, etä kè ie'pa wa iklöone.

Jesús ttökatapa bül e'pa tö ie' sué

(Lucas 24.13-35)

¹² E' ukuöki ta ittökatapa bül shkörämi micho bánet, etä ñälä ki Jesús e' kkaché ie'pa a, erë iwër kuä'ki. ¹³ Etä ie'pa míyal ibiyó chök imalepa a, erë ñies kè ie'pa wa ittö klöone.

Jesús tö ittökatapa patké s'wöbla'uk

(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴ E' ukuöki ta Jesús e' kkaché ittökatapa dabom eyök ki eköl e'pa a. Ie'pa tulus chkök e' dalewa ie' de. Wépa tö ie' shkenekane e' sué, e'pa ttö kè klöone ie'pa wa, ie'pa er darërë e' kueki. E' ki ie' tö ie'pa uñelor. ¹⁵ Etä ie' iché ie'pa a: "A' yú ká wa'ñe ye' tté buaë e' pakök sulitane a. ¹⁶ Yi erblé ye' mik ta ie' e' wöskuée esepa tsatkërdaë. Erë yi kè erblène ye' mik esepa kichatërdaë. ¹⁷ Wépa erblöke ye' mik esepa tö i kè or yi a ese weraë iwà kkachöie. Ye' ttö wa ie'pa tö aknamapa trë'werattsa, ñies ie'pa a imeraë ttoie s'ttö kuä'ki kuä'ki wa. ¹⁸ Tkabë chök klö'wéwa ie'pa tö ulä wa ö kapöli sulusi yéwarakitö, e' ta kè ie'pa dòpa wes. Ñies ie'pa ulä murakä s'kirirke esepa ki ta ibuardane."

Jesús míkane ká jai a

(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Mik Skëképa Jesús tté e' ché one, etä ibutséka mía ká jai a ta ee ie' tkéser Skëköl ulä bua'kka. ²⁰ Etä ittökatapa míyal ká wa'ñe Jesús tté buaë pakök. Skëképa Jesús tö ie'pa kímé, i kè or yi a ese uk. E' wa ie' tö iwà kkaché tö ie' tté dör moki.]^z

^z 16.9-20 Yëkkuö këchke wele tö 16.9-20 kí kuötkéka. Tté e' kè ku' yëkkuö këchke bua'ie ese ki.

Jesús Tté Buaë Kit Lucas tò

Lucas

Wëm tò yëkkuò i' kit e' wák kiè Lucas. Ie' tò ikit wëm eköl kiè Teófilo e' a. Welepa tò ibikeitsè tò Teófilo dör romawak eköl ena ie' dör kékëpa taië ese. Lucas tò ie' a yëkkuò i' kit as ì 9' Jesús tò ena ì wa s'wöblag'itò e' jcherwà ie' wà yësyèsè.

Yëkkuò i' kî Lucas tso' ikkachök tò Jesús dë'bitu sulitane tsatkök, Israel aleripa ena pë' ulitane. Jesús kè dë'bitu Israel aleripa è a. Lucas tò ichè tò Jesús kune' ká i' kî sulitane kimoie. Nies Lucas kî ikiane tò s'wà ijcherwà tò Jesús dë'bitu iYë kkachök se' a.

Ì tso' kitule Colosenses 4.14 ena Filemón 24 ena 2 Timoteo 4.11, e' wa se' wà ijcher tò Lucas bak Pablo wapiöyuk. Welepa tò ibikeitsè tò ie' kè dör Israel aleri. Ie' bak kaneblök s'kapeyökwakie. Nies welepa tò ibikeitsè tò ie' tò yëkkuò i' kit ká kiè Roma eë Jesús kune' e' kî duas de dabom teryök (60) ena dabom kuryök kî sulitu (79) e' shu ulat.

Ttè tsá kitule

1 ¹⁻³A kékëpa taië Teófilo, ì 9' Jesús tò sa' shuà mik ibak ká i' kî età, e' paka' sa' a wépa itsá su'bitu dò ibata ekkè e'pa tò. Ie'pa dör Jesús ttè buaë e' kanéykwakpa. Taië sa' malepa imao' shtë yëkkuò kî, erè kè idë'ttsa wës ikiane shtë es. E' kuëkî ye' tò iwà chakéwà bua'iewà itsá dò ibataë. Es ye' isuë tò buaë idir shtëmi be' a yëkkuò i' kî sèraa wës ibak es ⁴as be' éna iar tò ttè wa be' wöblane, e' dör moki.

Juan S'wöskuökwak kurke e' biyó yëne

⁵Mik Herodes bak judiowak blúie età sacerdote tso' eköl kiè Zacarías. Judiowak sacerdotepa ñl dapa'oule erule erule kaneblök Skëköl wé a. Zacarías dör sacerdotepa erule kiè Abías wakpa e' eköl. Ie' alaköl kiè Elisabet, e' dör nies sacerdotepa ditséwö wës iwëm es. ⁶Ie'pa bøl serke yësyèsè Skëköl wöa. Ie'pa tò Skëköl ttè me'bak dalöiëno, e' dalöieke buaë, kè kî ì sulu tté ta'. ⁷Erë Elisabet kè dötä' aläë. Nies ie'pa bøl dör kékëpalatke.

⁸Etökicha ta mik Zacarías ena imalepa kane iwakanéyuk Skëköl wé a, ⁹etä ie'pa iné ilè wa wës ie'pa wöblar es isuöie tò yi kane shkëkwà Skëköl wé shuà fyí masmas ña'uk Skëköl a. Etä idettsa tò Zacarías kawötä shkëkwà. ¹⁰Mik ie' tso' Skëköl wé shuà fyí masmas ña'uk, e' dalewa taië s'daparke u'rkî ttök S'yé ta'. ¹¹E' wöshà ta Skëköl biyöchökwak eköl e' kkachéwà ie' a ká tso' fyí masmas ña'woie Skëköl a e' ulà bua'kka. ¹²Mik ie' tò Skëköl biyöchökwak sué ta ie' tkinewà suane taië iyöki. ¹³Etä biyöchökwak tò iché ie' a:

—A Zacarías, kè be' suanuk. Ì kié be' tò Skëköl a, e' meraëitò be' a. Be' alaköl dör Elisabet, e' döraë aläë, e' wák wëm. Ie' kiè múka a' tò Juan. ¹⁴⁻¹⁵Ie'

dōraē kēkēpa taijē Skēkōl wōa. E' kueki e' be' ttsē'weraē buaē kaneē. Nies ie' tō taijē pē' ttsē'weraē buaē. Ie' kē ì shkōshkō yepa. Kam ie' kur etā Wikōl Batse'r dōraē ie' kī taijē. ¹⁶Ie' tō Israel aleripa taijē, e' kerane ie'pa Kēkōl yulōkne. ¹⁷Ie' dōraē Skēkōl yōkī kewe ittē pakōk. Ie' tō ipakeraē Wikōl Batse'r dichē taijē e' wa wes Skēkōl ttekōl kiē Elías bak ká iaiāē es. Ie' ipakeraē as iyē er buarne ila'r kī ena ila'r er buarne iyē kī. Nies ipakeraēitō as wēpa tō Skēkōl ttē dalōsewēwā, esepa ē' wōbla'ū senuk yēsēsē. Es ie' tō ie'pa patteraē Skēkōl datse e' panoie.

¹⁸Etā Zacarías tō Skēkōl biyōchōkwak a ichakē:

—ǀ wa be' ye' a ikkachēmī tō ttē e' dōr moki? Ye' dōr kēkēpalatke. Nies ye' alakōl dewatke kēkēpalatke, tā ǀwes sa' alala kōkamiia?

¹⁹Ie' iūtē:

—Ye' dōr Gabriel. Ye' kaneblōke Skēkōl a. Ie' ye' patkē ttē buaē i' chōk be' a. ²⁰Erē be' kē wa ye' ttē klōone, e' kueki be' ttō wōblērdawā kē ttōpaia dō mik be' alā kune etā. Mik ì chéyō be' a e' kēwō de, etā be' ttōrane.

²¹E' dalewa ie'pa tso' Zacarías panuk u'rki, e'pa tō ibikeitsé, “ǀ tō ie' wōklōwé, e' kē dōttsa bet Skēkōl wé a?” ²²Mik ie' dettsa, etā ie'pa tō isuē tō ie' ttō wōblēnewā, kē ie' ttoia tā ulā ē wa ie' tō iwā kkaché ie'pa a. Etā ie'pa éna iane tō ilē suētō kabsueie. Es ie' atē me'ie.

²³Mik ie' kanē one Skēkōl wé a, etā imíane iu a. ²⁴E' ukuōkī tā ie' alakōl Elisabet duneka. Ie' e' tkéwā iu a dō si' skel, kē dē'ttsa wērō. ²⁵Ie' tō iché, “Ikkēpa Skēkōl tō alā mé ye' a. Es ie' er buaē ché ye' a, ekkē ye' jaēne.”

Jesús kurke e' biyō yēne

²⁶Elisabet duneka e' kī si' de terōl, etā Skēkōl tō ibiyōchōkwak kiē Gabriel, e' patkē Nazaret, ká e' atē Galilea. ²⁷Eē busi serke ekōl kiē María. Ie' kam ser wēm tā, erē ie' ttē meule wēm ekōl kiē José e' a senowā ie' tā. José dōr blu' bak kiē David e' aleri ekōl. ²⁸Etā Skēkōl biyōchōkwak dewā wé María tkēr ee, tā ichéitō ie' a:

—ǀs be' shkene? Skēkōl er buaē ché be' a. Ie' tso'ie be' tā.

²⁹Ttē e' tō María tkiwēwā tā ibikeitséitō, “ǀlōk ye' shke'wé es?” ³⁰Etā Skēkōl biyōchōkwak tō iché ie' a:

—A María, Skēkōl er buaē ché be' a, e' kueki kē be' suanuk. ³¹Be' durkaraē, be' alā kurdaē wák dōr wēm, ikiē múkabō Jesús. ³²Ie' dōraē kēkē taijē, dalō taijē. Ie' kirdaē Skēkōl dōr íyī ulitane tsatā, e' Alā. Skēkōl tō ie' merakā blu'ie wes iyē bak kiē David es ³³as Jacob aleripa wēttsūtō blu'ie kekraē kē erta'wa.

³⁴Etā María tō ichakē Skēkōl biyōchōkwak a:

—Kam ye' ser wēm tā, etā ǀwes ì ché be', e' wā tkōmī ye' tā?

³⁵Skēkōl biyōchōkwak iūtē:

—Wikōl Batse'r dōraē be' kī, Skēkōl dōr íyī ulitane tsatā e' dichē ardaē be' kī. E' kueki be' alā kurdaē, e' serdaē Skēkōl ē a. Ie' kirdaē Skēkōl Alā. ³⁶Nies be' yami kiē Elisabet kēkēpalatke cheke tō kē idōtā' alāē, e' alā kurdaē. Si' i' wa tā ie' kī ide si' terōl. ³⁷ǀ kos or Skēkōl a, kē ì ku' darērē ie' a wē.

³⁸Etā María tō iché:

—Ye' dōr Skēkōl kanē méso, as ie' tō iū ye' tā wes be' iché es.

Etā Skēkōl biyōchōkwak mīa.

María míá Elisabet pakök

³⁹E' ukuöki ta María dali ié ta imía bet Elisabet pakök. Elisabet serke Judea ká dör kabataie ee. ⁴⁰Mik ie' dewa Zacarías u a, etá ie' tö Elisabet shke'wé. ⁴¹Mik e' ttsé Elisabet tö, etá ilà wötí'ne taië ie' shua ta Wiköl Batse'r de iki taië. ⁴²Ie' ttémi darërëë ta ichéitö María a:

—Skököl er buaë ché be' a alakölpä ulitane tsata. Nies ie' er buaë ché be' alà kurmi e' a. ⁴³Ye' siarë z'wes e' a ie' er buaë ché tö ye' Këkëpa mî e' de ye' pakök? ⁴⁴Mik be' tö ye' shke'wé e' ttsé yö, e' bet ta ye' alà wötí'ne ye' shua ittsé'ne buaë e' kueki. ⁴⁵Ì yë' Skököl tö be' a, e' klö'wëbö tö iwà tköraë, e' kueki ayëcha buaë be' dör.

⁴⁶⁻⁴⁹María tö iché:

“Ye' dör Skököl kanè méso ësela siarë ese è,
erë e' ska' ie' er de.
E' kueki ie' kikekëka ye' tö.
Ie' dör ye' tsatkökwak, e' tö ye' ttsé'weke buaë.
Ie' diché taië iyi ulitane tsata, e' tö ì buaë shuteë wé ye' a.
E' kueki i'tami ye' yërdaë: ¡Ayëcha buaë!
¡Skököl dör batse'r!

⁵⁰Wépa tö ie' dalöieke, esepa sueke ie' tö këkraë er siarë wa.

⁵¹Ì kè or yi a ese wéitö idiché taië wa:

Pë' e' ttsökä taië esepa tö ì bikeitseke wë ese wöklö'wéitö.

⁵²Ká wökirpa uyéttsaitö ikulé ki,
e' skéie s'siarëpa tkékaitö.

⁵³Wépa siarë kè wä ì ku' nê,
esepa a ì buaë méitö taië.

Erë inuköl blúpa esepa patkémiiitö ulà wöchka.

⁵⁴Israel aleripa dör ie' kanè mésopa.

Ká iaiaë ie' tö ie'pa a iyë' tö ie' tö ie'pa sueraë er siarë wa.
Ttë e' kè chë'wa ie' éna.

⁵⁵Es ie' tö iyë'bak Abraham a,
nies ie' aleripa qos daia ie' itöki e'pa a.”

Es María tö iché.

⁵⁶María sené Elisabet ska' dò si' mañat ta imíane iu a.

Juan S'wöskuökwak kune'

⁵⁷Mik Elisabet alà kurke e' kéwö de, etá iwà kune wëm. ⁵⁸Mik pë' serke tsinët ena iyamipa ekka, e'pa ibiyó ttsé tö Elisabet sué Skököl tö er siarë wa, etá ie'pa qos ttsé'ne buaë wës Elisabet es. ⁵⁹Mik ilà kune' e' kî ká de pàköl (8), etá ie'pa debitu ilà tottola kkuölit tërke tsir, e' kéwö tkö'uk wës ie'pa wöblane es iwà kkachoie tö alà e' dör judiowak. Ie'pa éna iyé kië Zacarías, e' kië makka iki. ⁶⁰Erë imi tö iché:

—Au, ie' kirdaë Juan.

⁶¹Ie'pa tö iché:

—Kè yi ku' be' yamipa shua kië es. Etá zì kueki be' ikië mekëka es?

⁶² Età ie'pa ulà kkaché ichakoie alà yé a, “¿Ima be' éna ikiè makka?”
⁶³ Età iyé tò kaltak kié, e' kǐ ie' tò ishtë tò “ikiè Juan.” E' tò ie'pa kòs tkiwéwa.
⁶⁴ E' wòsha tà Zacarías ttékane, età Skèkòl kíkèka ie' tò taiè.
⁶⁵ Pè' serke tsinet, e'pa kòs tkirulune taiè. Nies pè' kòs serke Judea kébata a, e'pa shuà ittè bunekà taiè.
⁶⁶ Ie'pa ulitane tò ittè ttsé e'pa tò ibikeitsé: “Alà e' dōraè kèkèpa taiè.” Ie'pa isuè tò Skèkòl tso' ie' tà, e' kuekǐ ie'pa tò ibikeitsé es.

Zacarías tò Skèkòl kíkèka

⁶⁷ Età Wikòl Batse'r de taiè Zacarías kǐ, e' wa ie' ttémi Skèkòl ttekòlie tà ichéitō:

- ⁶⁸ “Skèkòl dōr Israel aleripa Kèkòl,
 e' de ie' icha kòs tsatkòk,
 e' kuekǐ ikikòkasò taiè.
⁶⁹ Ie' tò S'tsatkòkwak diché taiè, e' patké ekòl,
 e' dōr ie' kanè méso bak kiè David e' aleri.
⁷⁰ E' dōr wès Skèkòl ttekòlpa batse'r
 bak ká iaiaè e'pa tò iyè'at es.
⁷¹ Skèkòl tò iyè'atbak tò ie' tò se' tsatkeraè s'bolòkpa ulà a,
 nìes wépa éna se' ar suluè esepa kòs yòkǐ.
⁷² Ie' tò ittè batse'r me' se' yépa bak ká iaiaè e'pa a
 tò ie' se' sueraè er siarè wa,
 e' kè ska' ie' er ché'wa.
⁷³ Ie' tò iyè' se' yé bak ká iaiaè kiè Abraham e' a
⁷⁴ tò se' tsatkeraèitō s'bolòkpa ulà a
 as se' ser ie' a kè suarta',
⁷⁵ nìes as se' ser batse'r ena yèsyèsè ie' wōa se' tso'ia tts'ka e' dalewa.
⁷⁶ A ye' bēbēla, mik be' de kēchke,
 età be' miraè kewe s'pattòk
 as se' tò Skèkòl kiōwā buaè mik ide età.
 E' kuekǐ be' kirdaè Skèkòl dōr fyi ulitane tsata, e' ttekòl.
⁷⁷ Israel aleripa a be' tò ttè pakeraè
 as ie'pa wā ijcher tò ì sulu wambleke ie'pa tò,
 e' olo'yèmi Skèkòl tò ie'pa kǐ itsatkoie.
⁷⁸ Skèkòl tò se' sueke er siarè wa,
 e' kuekǐ ie' tò S'tsatkòkwak patkekebitu se' a datse ká jaì a
 olo tà taiè wès diwō tskir bla'mi es.
⁷⁹ Wépa tso' klōulewā ì sulu ulà a wès s'tso' stui a es,
 wépa tso' iduökewatke e' è kǐnuk,
 esepa wōa ká nǐ'weraè ie' tò as itsatkèrdak.
 Ie'pa wèttseraitō sene bèrè ie' tà e' nǎlé kǐ.”

Es Zacarías tò iché.

⁸⁰ Juan talane de kēchke tà Wikòl Batse'r tso' taiè ie' a. Ie' sené ká wé kè yi serku' eē dò mik ikéwō de e' kkachoie Skèkòl ttekòlie Israel aleripa a età.

Jesús kune'

(Mateo 1.18-25)

2 ¹ Juan kune', e' k'éwö ska' tã, Roma wökir kibi kiè Augusto, e' tó ká kòs tso' ie' ulà a, e' wakpa kiè shtök ké seraä. ² (Ì dör s'kiè tsá kite mik Cirenio dör ká kiè Siria e' wökir e' k'éwö ska' tã.) ³ Sulitane kawötã shkökne ká wé iyëpa datse ee e' kiè shtök.

⁴⁻⁵ José dör David bak Israel blú e' aleri. David kune' Belén atë Judea ee. Erë José serke Nazaret atë Galilea ee. E' kuekí ie' mía María tã Belén e' kiè shtök. Ie'pa ttè meuletke nì a senowaie, erë kam ie'pa serwã nità. María batsò dur. ⁶ Ie'pa tso' Belén, e' dalewa ie' alà kúrke, e' diwö de. ⁷ Wé s'kapökerö, e' wé a, kè ká kuneia ie'pa a kapoie. E' kuekí ie'pa mýal iyiwak wé a kapökrö. Etã ee ie' alà tsá kune wák wëm, ipatrëwãitö datsi'tak batsì wa mékãitö iyiwak tioie ese kulë' a ká skéie.

Skëköl biyöchökwakpa tó ttè buaë ché obeja kk'ö'nukwakpa a

⁸ E' nañewe tsinet Belén obeja kk'ö'nukwakpa tso' iyiwak kk'ö'nuk. ⁹ E' bet tã Skëköl biyöchökwak de eköl ie'pa ska' tã Skëköl olo taijë e' olo bunekã ie'pa pamik, e' yökí ie'pa suane taijë. ¹⁰ Erë Skëköl biyöchökwak tó iché ie'pa a: "Kè a' suanuk, ttè buaë datse ye' wã a' a, e' tó pë' ulitane ttsëwëraë buaë. ¹¹ Iñe a' tsatkökwak kune David ká a, e' dör Skëkëpa pairine'bitu idi' wa a' blúie e'. ¹² A' tó ie' kuëraë parratulewã datsi'tak batsì wa tër kulë' tso' iyiwak tioie ese a. E' wa a' wã ijcher tó ì ché ye' tó a' a, e' dör mokí."

¹³ E' bet tã Skëköl biyöchökwakpa kí de taijë shute, e' tó Skëköl kikekeka tã ichekerakitö:

¹⁴ "¡Skëköl tso' ká jaì a, e' kíkòkasö!

¡Nies wépa a Skëköl er buaë chò as esepa ser bèrë nità ká i' kí!"

¹⁵ Mik Skëköl biyöchökwakpa mýalne ká jaì a, etã obeja kk'ö'nukwakpa tó iché nì a:

—Mishka Belén, ì ché Skëköl tó se' a, e' wã sauk.

¹⁶ Etã ie'pa mýal bet, tã María ena José kuërakitö, tã iyëne tó alà àr iyiwak tio kulë' a. ¹⁷ Mik ie'pa isué, etã ì kòs ché Skëköl biyöchökwak tó ie'pa a alà e' kí, e' pakéne ie'pa tó itso'rak ee e'pa a. ¹⁸ Mik wépa tó, ì ché obeja kk'ö'nukwakpa, e' ttsé, etã e'pa kòs tkirulune. ¹⁹ Ttè e' kòs bleke María tó ier a tã ie' iwa ì biekitseke è. ²⁰ Etã obeja kk'ö'nukwakpa mýalne. ì kòs ttsé ie'pa tó, sué ie'pa tó, e' kí ie'pa tó Skëköl kikekarami.

Alala Jesús tsémi Skëköl wé a

²¹ Mik alala kí ká de pàköl (8), etã ie'pa itóttola kkuölit tée tsir tã ikiè mékarakitö Jesús wës Skëköl biyöchökwak iyë' María a kam ie' buklurkã e' yökí es.

²² Mik Jesús kune' e' kí ká de dabom tkëyök (40), etã María ena José mía e' batse'uk^a wës ttè dalöiëno kit Moisés tó e' tó iché es. Ie'pa wã ilà mí mè

a 2.22 e' batse'uk: E' batse'wè i' e' kè dör wës se' bribriwak e' batse'ù es awá wa ì wa.

Skëköl a Skëköl wé atë Jerusalén ee. ²³Skëköl ttë dalöiëno e' kî itso' kitule e' tō ichë: "Alaköl alà tsá kune wëm, e' kirdaë batse'r Skëköl a." E' kuekî ie'pa wa ilà mí mè Skëköl a. ²⁴Ñies ie'pa mía iyiwak muk jchë Skëköl a e' batse'woie wes Skëköl ttë dalöiëno tō ichë es: e' dör dù kië tórtola, et wëñe ena et alaki ö nuböl pupula böt.

²⁵E' kéwö ska' ta wëm serke Jerusalén kië Simeón. Ie' serke yësyësë wes Skëköl kî ikiane es. Skëköl tō Israel aleripa tsatkeke e' kéwö paneke ie' tō. Wiköl Batse'r tso' ie' a, ²⁶e' tō ie' a iyë: "be' kè blërpawa kam be' tō wé pairine'bitu idi' wa a' blüie patkeraë Skëköl tō e' saü e' yöki." ²⁷Ie' ittse Wiköl Batse'r wa tō ie' kawöta shkök Skëköl wé a, e' kuekî ie' mía demi ee. Eë ñies José ena María demi. Ie'pa wa ilala Jesús mí wakanewë wes Moisés ttë dalöiëno tō ichë es. ²⁸Simeón tō alala kéka ulà a ta Skëköl kíkékaitō ta ichéitō:

²⁹ "A Skëköl, ye' dör be' kanë méso,

ì yë' be' tō ye' a, e' wà suéyö.

E' kuekî ire', ye' duöwami bèrë.

³⁰ Sa' tsatkökwaq patké be' tō e' wà suéiyö ye' wák wöbla wa.

³¹ E' patké be' tō ká ulitane wakpa a.

³² Ie' döraë wes ká olo es, pë' kè dör judiowak

esepa er ñi'woie as ie'pa éna be' ttë mokjë e' wà ar.

Ñies Israel aleripa dör be' icha, e'pa kíkardaka taië ie' batamik."

Es Simeón tō ichë.

³³Jesús chë Simeón tō Skëköl a, e' tō Jesús mì ena iyé tkiwéwa. ³⁴Ie' tō ikië Skëköl a as e' er buaë chö ie'pa a ta ichéitō María dör Jesús mì e' a:

—Skëköl ibikeitsbak tō alà i' kuekî se' Israel aleripa taië tsatkërdaë ñies e'pa taië weirdaë. Ie' tō Skëköl olo kkacheraë se' a, erë taië pë' tō ie' waterattsä.

³⁵E' tō ì bikeitsekësö e' wà kkacheraë. Be' er a idalërdaë taië wes tabë tiëwa be' wák er a es.

³⁶⁻³⁸E' wösha ta alaköl debitu eköl ie'pa ska' kië Ana, e' dör Skëköl tteköl. Ie' yé kië Fanuel, e' dör Aser aleri. Ie' dör kékëpalatke. Ie' sene'wa mik iia busi eta. Ie' sene' wëm e' ta duas kul (7) è ta iwëm blënewa. Ie' schönewa e' kî duas de dabom paryök kî tkël (84). Ie' serkeie Skëköl wé a idalöiök ñië nañeë S'yé ta ttë wa ena batsë wa. Ie' tō wëstela chëmi Skëköl a alala Jesús kuekî. Ñies ipakéitō taië Israel aleripa malepa tso' itsatkë panuk esepa a.

José ena María míyalne Nazaret

³⁹Mik José ena María e'pa tō ì kos kanewé wes Skëköl ttë dalöiëno tō ichë es, eta ie'pa míyalne Nazaret atë Galilea ee, e' dör iwakpa ká. ⁴⁰Alala talar è, e' tso' buaë, ñies ie' yörke buaë, ikabikeitsöke taië ta Skëköl er buaë chöke ie' a.

Jesús atë Skëköl wé a

⁴¹Duas bit ta Jesús mì ena iyé mi'ke Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk. ⁴²Mik Jesús kî duas de dabom eyök kî bök (12), eta ie'pa míyal kawö e' skà tkö'uk wes ie'pa wöblar es. ⁴³Mik ikéwö tka, eta ie'pa

míyalne iu a, erë Jesús atë Jerusalén, e' kè jcher imì wà iyé wà. ⁴⁴Ie'pa tò ibikeitsé tò ie' dami iyamipa ta. Ie'pa shké ká et ta ie'pa isué tò Jesús kè ku' ie'pa ta. E' kuekì ie'pa iyulémi iyamipa dami taië e'pa shuà. ⁴⁵Erë ie'pa kè wà ie' kune, e' kuekì ie'pa míane Jerusalén iyulökne.

⁴⁶Ká de böiki es, età ie'pa tò Jesús kué Skèköl wé a. Ie' tkër s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa shuà ikittsök ena ichakök. ⁴⁷Jesús tò iuteke e' ttsé ie'pa kôs tò e'pa wökrarölune ittök ena isaük tò wes ie' wà fyi jcher taië. ⁴⁸Mik imì ena iyé tò ie' sué ee, età ie'pa tkinewa. Età imì tò iché ia:

—A alà, ¿lók be' e' wamblé sa' ta es? ¿lók be' tò be' yé ena ye' eriawé ekké? Sa' be' yulé taië.

⁴⁹Jesús tò ie'pa iuté:

—¿lók a' ye' yulé taië? ¿Wes a' kè wà ijcher tò a' ye' kueraé ye' Yé u a?

⁵⁰Erë ì ché ie' tò, e' wà kè ane ie'pa éna.

⁵¹Età imíane ie'pa ta Nazaret ta ie' tò ie'pa ttò iuteke buaé kekraé. E' kôs bleke imì tò ie' er a. ⁵²Jesús talarke buaé, ñies ie' kí yörke taië, kabikeitsöke buaé, wër buaé Skèköl wa, ñies s'ditsö wa.

Juan S'wöskuökwak

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 ¹⁻²Ká et ta Skèköl tté Juan dör Zacarías alà e' ta wé kè yi serku' ee ipatkoie itté pakök. E' kéwö ska' ta wëm kiè Tiberio e' dör Roma wökir kibi. Ie' tkëneká ká e' wökirie, e' kí duas de dabom eyök kí skel (15). Ie' dikia ká tsitsirpa wökirpa tso'. E'pa kiè dör i' es: Poncio Pilato dör Judea wökir, Herodes dör Galilea wökir, e' èl kiè Felipe e' dör Iturea ena Traconítide e' wökir ena Lisanias dör Abilina wökir. E' kéwö ska' ta Skèköl tté Juan ta ká sir poé wé kè yi serku' ee. ³Età Juan mía di' kiè Jordán kkömik pë' serke ee, e'pa a Skèköl tté pakök. Ie' tò iché ie'pa a: "A' er mane'ú Skèköl a as a' nuì olo'yöitö a' kí ta a' e' wöskuólor iwà kkachoie."

⁴Isaías dör Skèköl tteköl e' tò Juan tté kit ká iaiaé Skèköl yëkkuö ki, e' tò iché:

"Ká sir poé wé kè yi serku', ee yile ttöraé aneule, e' tò icheraé:

'A' er mane'ú Skèköl datse e' yökì,

e' dör wes ñalà yuèsö yësyësé ie' yökì es.

⁵Káblé kôs kawötá wà ièkà seraá,

ñies kabata ena kakuö kôs kawötá wé ñikkëé,

ñalà shkuli'shkuli', e' kôs kawötá yëttsa yësyësé,

ñies ñalà sulué, e' kôs kawötá paiklëttsa buaé.

⁶Skèköl tò s'tatké, e' sueraé sulitane tò.'''^b

Es Isaías iyë'.

⁷Pë' debitu taië Juan ska' as ie' tò ie'pa wöskuò ta ie' tò ie'pa a iché: "iA' dör s'küt'ukwakpa sulué wes tkabé es! ¿Yi tò a' a' iché tò a' tkömishkar Skèköl tò a' we'ikeraé siarë e' ulà a? ⁸A' senú yësyësé, e' wa iwërmia wà tò mokì a' er mane'wétke Skèköl a. Kè a' tò ibikeitsök tò a' dör Abraham aleripa e' è kuekì Skèköl kè tò a' we'ikepa. Ye' tò a' a' iché tò Skèköl kí ikiane, e' ta ie' tò ák ikké yuëmi Abraham aleripaie. ⁹Ie' dör wes kal bikökwak es. Ie' tso'tke kal ulitane kè wörtá ese kôs bikökök ña'wëwa bö' a."

¹⁰ Età ie'pa tò Juan a ichaké:

—¿E'ma ì wèmi sa' tò?

¹¹ Ie' tò ie'pa iüté:

—Yì wà datsi' tso' böt, e' etka mú wé kè wà ita' ese a. Es ñies yi wà chkè tso', ese tò chkè kakmú wé kè wà ita' ese a.

¹² Inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, e'pa welepa debitu Juan ska' as ie' tò ie'pa wöskuö, ie'pa tò ie' a ichaké:

—A' s'wöbla'ukwak, ¿ì wèmi sa' tò?

¹³ Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè a' tò inuköl shtök kos ikawöta shtë e' tsata.

¹⁴ Nies ñippökwakpa welepa ie' a ichaké:

—Ñe' ta ¿ì wèmi sa' tò?

Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè a' s'pauñuk inuköl yottsäie. Kè a' kachök s'ña'woie. Kos a' patörke, ekkè è klö'ü, ta a' ttsè'nú buaë iwa.

¹⁵ Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' datske bet, e' wà panuk sulitane tso'. E' kuëki ie'pa tso' ibikeitsök tò isalema Juan dör e'. ¹⁶ Erë Juan tò iché ie'pa ulitane a: “Moki ye' a' wöskueke di' wa. Erë ye' itöki idatse eköl, e' tò a' ierawa Wiköl Batse'r a ena bö' a. Ie' dör këkëpa taië ye' tsata, e' kuëki ie' klökkuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a. ¹⁷ Ie' tò se' wöpperaë wës iyiwö wöppè es. Ibua'buwa bleraëitö idichakuö a, erë isulusi uyerawaitö bö' kè wöittä'wä e' a.”

¹⁸ Es Juan ie'pa patté ttè ese wa taië. Es ie' tò S'tsatkökwak ttè buaë e' pakeke ie'pa a. ¹⁹ Nies Juan tò Herodes dör Judea wökir, e' uné. Herodes serke ie' wák èl e' alaköl kië Herodías e' ta. Nies ie' tò ì sulu skà wamblé taië. E' kuëki Juan ie' uné. ²⁰ Herodes tò ì sulu wamblé taië, erë e' kñie ta ie' tò Juan wötökwä patké s'wöto wé a.

Jesús wösune

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Mik Juan bak sulitane wöskuök, età ñies ie' tò Jesús wöskué. Mik Jesús tso'ia ttök S'yé ta, e' dalewa ká jai kköbunane ²² ta Wiköl Batse'r de ie' kì wër nuböl sù. Età ttö ttsëne ká jai a, e' tò iché:

—Be' dör ye' alà dalër taië ye' éna, e' wër ye' wa buaë shüte.

Jesús yépa bak e'pa kië

(Mateo 1.1-17)

²³ Mik Jesús kì duas de dabom mañayök (30) ulatök, età ie' tò Skëköl ttè pakémitke. Ie'pa tò ibikeitsé tò ie' dör José alà. José dör Elí alà, ²⁴ e' dör Matat alà, e' dör Leví alà, e' dör Melquí alà, e' dör Janai alà, e' dör José alà, ²⁵ e' dör Matatías alà, e' dör Amós alà, e' dör Nahúm alà, e' dör Esli alà, e' dör Nagai alà, ²⁶ e' dör Máhat alà, e' dör Matatías alà, e' dör Semeí alà, e' dör Joses alà, e' dör Judá alà, ²⁷ e' dör Johanán alà, e' dör Resá alà, e' dör Zorobabel alà, e' dör Salatiel alà, e' dör Nerí alà, ²⁸ e' dör Melquí alà, e' dör Adi alà, e' dör Cosam alà, e' dör

Elmadam alà, e' dör Er alà, ²⁹e' dör Josué alà. e' dör Eliézer alà, e' dör Jorim alà, e' dör Matat alà, ³⁰e' dör Leví alà, e' dör Simeón alà, e' dör Judá alà, e' dör José alà, e' dör Jonam alà, e' dör Eliaquim alà, ³¹e' dör Melea alà, e' dör Mená alà, e' dör Matatá alà, e' dör Natán alà, ³²e' dör David alà, e' dör Jesé alà, e' dör Obed alà, e' dör Booz alà, e' dör Sélah alà, e' dör Nahasón alà, ³³e' dör Aminadab alà, e' dör Admín alà, e' dör Arni alà, e' dör Esrom alà, e' dör Fares alà, e' dör Judá alà, ³⁴e' dör Jacob alà, e' dör Isaac alà, e' dör Abraham alà, e' dör Térah alà, e' dör Nahor alà, ³⁵e' dör Serug alà, e' dör Ragau alà, e' dör Péleg alà, e' dör Heber alà, e' dör Sélah alà, ³⁶e' dör Cainán alà, e' dör Arfaxad alà, e' dör Sem alà, e' dör Noé alà, e' dör Lámec alà, ³⁷e' dör Matusalén alà, e' dör Enoc alà, e' dör Jéred alà, e' dör Mahalalel alà, e' dör Cainán alà, ³⁸e' dör Enós alà, e' dör Set alà, e' dör Adán alà. Adán dör Skëköl alà.

Bé tö Jesús erkiöwé

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 ¹Jesús tso' Jordán di' kkömik, ie' a taië Wiköl Batse'r tso'. E' tö ie' tsémi ká sir poë wé kè yi sërku' eë. ²Eë ie' sené dōkà ká dabom tkëyök (40), e' dalewa bé tso' ie' erkiöuk i sulu wamblök. E' k'ewō kōs tā ie' kè chkane yēs, e' ukuōkī tā ie' dué bli wā. ³Etā bé tö ie' a iché:

—Be' dör Skëköl Alà, e' ma ichó ák sē a tö iyönü chkeie.

⁴Jesús tö iüté:

—Skëköl yëkkuō tö iché: “Kè se' senuk chké è mik.”^d

⁵E' ukuōkī tā bé tö ie' tsémi kabata kākkeë a, tā eë ká kōs wēs ká tkōke ekkē kkachéitō iā bet. ⁶Ie' tö iché iā:

—Ká kōs suébō e' meule ye' ulà a, e' kuekī yi a ye' éna imak, ese a ye' imeke. Ye' be' yuèmi ká kōs e' blúie. Nies íyi buaë tso', inuköl tso', i tso' ká ulitane kī, e' kōs wákíe be' yuèmi ye' tö. ⁷Be' e' tkéwā kuchëwō kī ye' wörkī ye' dalöiök, e' tā e' kōs dōraë be' ulà a.

⁸Erë Jesús ie' iüté:

—Skëköl yëkkuō tö iché: ‘Skëköl dör a' Këköl, e' è dalöiō; ie' è a' a' senú.’^e E' kuekī be' e' skóttšā ye' yökī bánet.

⁹⁻¹¹E' ukuōkī tā bé wā imítser Jerusalén tā iduékaitō Skëköl wé e' bata kī kākkeë tā ichéitō iā:

—Skëköl yëkkuō tö iché:

‘Skëköl tö ibiyöchökwakpa patkeraë be' kkō'nuk be' tsatök.

Ie'pa be' klō'werakā iulā a as be' klō kè tērwa ák kī.’^f

Es Skëköl yëkkuō tö iché, e' kuekī be' dör Skëköl Alà, e' ma be' e' ppöömi döttšā iskī.

¹²Erë Jesús iüté:

—Nies Skëköl yëkkuō tö iché: ‘A' kè kawō tā' a' Këköl wötsiriuk.’^g

¹³Mik bé kè wā i skā kune Jesús erkiöwoie, etā ie' iméat dò iëttökicha.

Jesús dene Galilea

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Jesús minea dene Galilea. Këkraë Wiköl Batse'r diché tso' ie' a taië. Ie' tté bunekā ká e' kōs a. ¹⁵ Judiowak nī dapa'wō wé kōs tso', e' a ie' tō s'wōbla'wēke Skëköl tté wa tã sulitane tō ie' kīkekeka buaë.

Nazaret wakpa tō Jesús uyéttsā ikā kī

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Jesús demine Nazaret wé ie' talane eë. Mik judiowak eno diwō de, etā ie' dewā ie'pa nī dapa'wō wé a wēs ie' wōblane es. Etā eë ie' e' duëser Skëköl yëkkuō aritsök ie'pa tso' eë, e'pa kukua. ¹⁷ Yëkkuō kit Skëköl tteköl kië Isaiās e' tō, e' mé ie'pa tō ie' a suë. Ie' ishuppée ta ikuëitō wé Skëköl kanè méso bua'iewā e' tté tso' kitule eë. E' tō ichè i' es:

¹⁸ “Skëköl Wiköl tō ye' pairi'bitū idi' wa tté buaë pakoie s'siārëpa a, e' kuekī ie' tso' ye' a.

Ie' tō ye' patkë'bitū ichök s'tso' klöulewā i sulu ulā a esepa a tō 'a' yërdattsa.'

Ie' tō ye' patkë'bitū wépa wōbla kē wawër esepa wōbla bua'ukne.

Ie' tō ye' patkë'bitū wépa weirke siārë s'sulusipa ulā a, esepa tsatök.

¹⁹ Ie' tō ye' patkë'bitū ipakök sulitane a tō Skëköl er buaë chōke se' a, e' kéwō detke.”^h

²⁰ E' ukuōkī tã Jesús tō yëkkuō wōtréwane mé judiowak nī dapa'wō wé e' kimukwak a, tã ie' tkéser iwā pakök. Kōs s'daparke eë e'pa tō ie' suéwā krereë. ²¹ Etā ie' tō iché ie'pa a:

—Skëköl yëkkuō aritsé ye' tō ñe', e' wā tka i' tã.

²² Ie'pa sulitane tō icheke ie' dör pë' buaë. Nies tté bua'buaë chekeitō, e' tō sulitane tkiwéwā. Ie'pa tō iché nī a:

—A'ka, ¿ie' kē dör José alà?

²³ Ie' tō iūté:

—Ye' wā ijcher buaë a tō ye' cheraë tté i' wa: 'A s'kapeyökwak, be' wák e' bua'üne.' Nies a' tō ye' a icheraë: 'Sa' ittse tō i' kē or yi a ese wé taië be' tō Cafarnaüm, ese ú ñies ie be' wák ká a.'

²⁴ Ie' tō ikí ché ie'pa a:

—Mokī ye' a' a ichè tō Skëköl ttekölpa kōs kē dalöiërta' iwakpa ká kī.

²⁵ Mokī ye' a' a ichè tō mik Skëköl tteköl kië Elías bak, etā kalī kē yëne yës dōka duas mañal kī shabōts tã bli bak poë Israel. E' kéwō ska' tã alakölpa schōpa tso' taië Israel, ²⁶ erë Skëköl kē wā Elías patkëne ie'pa ska' ikimukrak. Ie' tō Elías patkë alaköl dör schó eköl serke Sarepta, ká e' atë tsinet Sidón, e' kimuk. ²⁷ Es ñies mik Skëköl tteköl kië Eliseo e' bak, e' kéwō ska' tã lepra tō s'teke taië Israel. Erë ie'pa kōs kē buaone. Wëm kië Naamán dör ká kië Siria e' wak, e' è buaone Eliseo tō Skëköl batamik.

²⁸ Mik ie'pa tō tté e' ttsé, etā ie'pa kōs tso' judiowak nī dapa'wō wé a, e'pa uluneka taië ie' kī. ²⁹ Ie'pa iëneka ie' kī tã uyéttsarakitō ká e' a bānet. Ká e' tso' kabata kakkeë e' kī, ie'pa wā ie' mītser dō katte kakkeë e' kkōmik batrèmi as iduōwā. ³⁰ Erë ie' tkami ie'pa shuā tã imía.

Wëm eköl a aknama tso' e' bua'wéne Jesús tò

(Marcos 1.21-28)

³¹ Jesús mía Cafarnaúm, ká e' ate Galilea. Eno diwö bit ekkë tá ie' tò s'wöbla'weke judiowak ñi dapa'wö wé a. ³² Ie' tò s'wöbla'weke ttë mokí diché tá' taijë ese wa, e' kuekí ie'pa tkinewa.

³³ Ká et tá ie'pa ñi dapa'wö wé a wëm dur eköl e' a aknama ö wimblu sulusi tso', ie' tò iché aneule:

³⁴ —A Jesús Nazaret wak, sa' múat bèrë. ¿Iie be' tso' sa' tsiriuk? ¿Be' debitu sa' eukwa? Ye' wá be' suule. Ye' wá ijcher tò yi be' dör. Be' dör batse'r patkë'bitu Skëköl tò e'.

³⁵ Jesús tò aknama e' uñé:

—¿Be' siwa'blôwá, be' e' yótsa wëm se a!

Etá aknama tò wëm e' éró iski sulitane wörki, tá ie' e' yétsa ia kè wá wes wëm one. ³⁶ Sulitane tkinewa iweblök tá iñi chakérak:

—¿Ttè wése dör ñe'? Ttè diché tá' taijë e' wa wëm wí wimblupa sulusi ké e' yótsa tá ie' yélur je'.

³⁷ Etá Jesús ttë buneká taijë ká e' qos a.

Jesús tò Simón yàk bua'wéne

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Jesús e' yétsa judiowak ñi dapa'wö wé a tá imía Simón u a. Ee Simón yàk kiri'weke duè dalölö tò taijë. Ie'pa kkóché Jesús a tò ibua'úne. ³⁹ Etá Jesús e' wöewa ie' kí tá duè dalölö uñéitö tá ibuanene. E' bet tá ie' e' kéka tá ilè yulémiitö ie'pa a ñè.

Jesús tò s'kirirke taijë esepa bua'wéne

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ Diwö mi'kewatke tá taijë pë' wá iyamipa kiri'weke duè tsákië tò, esepa debitu taijë Jesús ska'. Ie' ulà méka ie'pa kirirke qos kí eköl eköl, tá es ie' tò ibua'wënerak sërää. ⁴¹ Nies e' shua taijë s'tso' tteke aknamapa tò. Mik ie' tò ie'pa bua'wéne, etá aknama e' yélur ie'pa a tá aknamapa tò iché ie' a aneule:

—¿Be' dör Skëköl Alá chökke!

Erë ie' tò ie'pa uñé. Ie'pa wá ijcher tò ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. E' kuekí kè ie' wá ie'pa kàne ttök.

Jesús tò Skëköl ttë paké judiowak ñi dapa'wö wé qos a

(Marcos 1.35-39)

⁴² Bule es ká ñine tá Jesús e' yétsa mía bánet wé kè yi ku' ese ska'. Erë ie'pa tò ie' yulé. Mik ie'pa tò ikué, etá ie'pa tò ima'wé wöklö'wé as kè imí. ⁴³ Erë ie' tò ie'pa iuté:

—Ì blúie Skëköl tso' e' ttë buaë pakök ye' kawötá ñies judiowak serke ká malépa a esepa a, eseie ye' patkëne'bitu.

⁴⁴ E' kuekí ie' mía ttë pakök judiowak ñi dapa'wö wé tso' taijë Judea e' a.

Jesús ttò wa nima klöne taijë

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 ¹ Etókicha tá Jesús dur s'wöbla'uk batsöri kiè Genesaret e' kkömik (batsöri e' kiè ñies Galilea). Taijë pë' dapane ie' ska' Skëköl ttë pakekeitö

e' kītsök, e' kè wa ie' shkoia. ²Nima klö'ukwakpa dene tso' ikla' skuök, e'pa kanò àr bötò, e' sué Jesús tò. ³Tà ie' e' iéka kanò etò a, e' dör Simón kanò. Ie' tò ikié Simón a: “Be' we'ikèyö, kanò patkómi béré wöwík.” Ie' e' tkéser kanò a tà ie'pa wöbla'wéitö. ⁴Mik ie' s'wöbla'wé one, età ie' tò iché Simón a:

—Kanò patkóumi di' shua tà a' tò kla' uyómi nima klö'woie.

⁵Simón tò ie' iuté:

—A s'wöbla'ukwak, nañeë sa' ima'wé, erè kè sa' wà iwà klöne yës. Erè be' ttò wa ye' tò kla' uyekene.

⁶Mik ie'pa tò ikla' uyémi tà iwà klö'wérakitö taië, e' tò kla' batseeketke. ⁷Tà iulà kkaché iyamipa tso' kanò ètò a e'pa a tò a' shkó sa' kimuk. Iyamipa debitu ie'pa kimuk tà kanò bötò wà iérakitö chië, tsir età kanò woturkewatke di' a.

⁸Mik e' sué Simón Pedro tò, età ie' e' tkéwa kuchë kî Jesús klö ska' tà ichéitö ia: —¡A Skëkëpa, ye' dör pè' sulusi, be' e' skótsa ye' yökî!

⁹Nima klöne taië, e' tò Simón Pedro ena iyamipa kos tso' ie' ta, e'pa tkiwéwa taië, e' kuëkî ie' tò iché es. ¹⁰Ñies Santiago ena Juan dör Zebedeo ala'r e'pa tkirulune. Ie'pa kaneblöke Simón tà nima klö'uk. Età Jesús tò iché Simón a:

—Kè be' suanuk. Be' kè tò nima klö'wepaia. I' tami be' wà s'ditsö bituraë ye' ska'.

¹¹Età ie'pa tò kanò ikléka, tà íyi kos tuléat ie'pa tò eë tà imíyal Jesús tà.

Wëm eköl kiri'weke lepra tò e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹²Etökicha tà Jesús tso' Judea ké et a. Età eë wëm debitu eköl kiri'weke lepra' tò. Mik ie' tò Jesús sué, età ie' wöéwa dò iski tà ikköché taië Jesús a:

—A këkëpa, be' kî ikiane, e' tà be' a ye' buarmine as ye' batse'rne.

¹³Jesús tò ikéwa ulà wa tà ichéitö ia:

—Tó, ye' kî ikiane. Be' dene batse'r.

E' wösha tà ie' buanene, kè kî lepra ku'ia. ¹⁴Età Jesús tò ie' a iché:

—Kè ichar yi a. Be' yú e' kkachök sacerdote a. Ì muk Moisés tò a' ka' e' batse'woie, ese tsúmi mè Skëköl a ie'pa a ikkachoie.

¹⁵Erè Jesús tté tineka taië shute. Taië pè' döke ie' ska' ie' tté kītsök, ñies as ie' tò ie'pa bua'üne. ¹⁶Erè taië ie' mi'ke bánet ttök S'yé tà wé kè yi ku' ese ska'.

Jesús tò wëm eköl kraulewà e' bua'wéne

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷Etökicha tà Jesús tso' s'wöbla'uk tà eë fariseowakpa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa tulur Jesús tso' s'wöbla'uk e' kītsök. Ie'pa datse ká kos tso' Galilea ñies Judea ena Jerusalén. Jesús wa Skëköl diché tso' s'kirirke ese bua'wone. ¹⁸Età wëpa welepa debitu e'pa wà wëm kraulewà debitu eköl ka'la kî. Ie'pa éna iduë tsakmi u shua wé Jesús dur eë as ie' tò ibua'üne. ¹⁹Erè taië s'tso', e' kuëkî ie'pa kè a itkómi wës u shua. E' kuëkî ie'pa mika u bata kî' tò u jchée tà iduë émirakitö enaë dötsa iski wé Jesús dur pè' tso' taië e' shua eë.

²⁰Mik Jesús tò isuë tò moki ie'pa erblé ie' mik, età ie' tò iché wëm kirirke e' a:

i 5.12 lepra: E' dör duë s'méwöie ese. Judiowak tò iklö'wé tò duë e' tò yi tteke ese dör ná. Esepa batseeketsa bánet kè a kawö ta' senuk pè' malepa shua. Ñies ie'pa kè a kawö ta' shkowa Skëköl wé a. j 5.19 u bata kî: Ie'pa u kè dör wës se' bribriwak u es. Ie'pa u tsabata dör kkuëie klökata ta'.

—A yami, ì sulu kòs wamblébö, e' nuí olone be' kî.

²¹ Età s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa tò ibikeitsè: “Ìma wëm wí erbikò tò ie' dör yi e' tò Skëköl ché suluë es? Skëköl è a se' nuí olo'yarmi.”

²² Erë ì bikeitsök ie'pa tso' e' suëwà Jesús tò bet. E' kuëkî ie' tò ie'pa a ichaké:

—ǀ kuëkî a' ibikeitseke es? ²³ Ye' tò wëm i' bua'wëmine as ishköne, e' ta çwes a' tò iklö'wëmi tò ye' kè a inuì oloyanuk ikî? ²⁴ Ye' dör S'ditsö Alà, sù e' tò a' a ikkachè tò ye' wa kawö ta' ká i' a nuí olo'yoie.

Età ie' tò iché wëm kraulewà e' a:

—Be' e' kókà, be' ka'la kókà ta be' yúne u a.

²⁵ E' wöshà ta ie' e' kéka sulitane wörkî ta ka'la a ie' debitu, e' kékaitò ta imfane iu a Skëköl kîkekaramiitò taië. ²⁶ Ie'pa wökrarulune iweblök ta Skëköl kîkëkarakitò taië. Ie'pa suane ta ichéitörak:

—Ì sué se' tò ìñe, e' kè suule se' wa yës.

Jesús tò Leví kié ittökataie

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ E' ukuökî ta Jesús mía, e' tò wëm sué eköl kié Leví, e' dör inuköl shtökwak Roma wökirpa a. Ie' tkër ikaneblöke e' wé a. Ta Jesús tò ie' a iché:

—Be' shkó ye' ta ye' ttökataie.

²⁸ Età Leví e' kéka tò ì kòs méat ta imía Jesús ta.

²⁹ E' tsáli ta Leví tò ikéwö tkö'wé buaë chkè wa di'yè wa Jesús dalöioie. Inuköl shtökwakpa de taië. Nies pè' kuä'kipa de, e'pa tulur chkök Jesús ena ittökatapa ta. ³⁰ Mik fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tò isué, età ie'pa tò ichémi Jesús ttökatapa a:

—ǀók a' chköke di' yöke inuköl shtökwakpa ta ena pè' sulusipa malepa ta?

³¹ Jesús tò ie'pa iüté:

—Wépa kè kirirku' esepa kè kî s'kapeyökwak kiane. Erë wépa kirirke esepa kî s'kapeyökwak kiane. ³² Ye' kè dë'bitu wépa e' bikeitsö tò iserke yësyësë esepa kiök. Ye' dë'bitu pè' sulusipa kiök as ie'pa er mane'ù.

Ì kuëkî Jesús ttökatapa kè batsötà'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Judiopa wökirpa welepa tò iché Jesús a:

—Juan S'wöskuökwak ttökatapa batsöke taië, ttöke S'yé ta taië, wes fariseowakpa klépa tò iweke es, erë be' ichapa chköke ena di'yöke kékraë kè batsötà'.

³⁴ Jesús tò ie'pa iüté:

—Mik s'kiule ulabatsè kéwö tkö'uk ta çwes ie'pa batsömi wëm ulabatske ese tso'ia ie'pa ta e' dalewa? ³⁵ Erë ikéwö döraë età ie' mi'datser ie'pa yöki. E' je' ta ie'pa batsöraë.

³⁶ Nies Jesús tò ie'pa wöbla'wé tò judiowak ttè kèchke e' kè shuturpakà ie' ttè pa'alì ta. E' kleéitò ttè i' wa:

—Kè yi tò datsi' pa'alì tak teepa batsèwà datsi' kèchke wöyuowaie. Iwésö es, e' ta e' tò datsi' pa'alì we'ikéwa, nies itak pa'alì kè mène buaë datsi' kèchke kî. ³⁷ Nies vino pa'alì kè tértà'ka iyiwak kkuölit yöule ibloie ese kèchke a.

Itékašō es, e' ta mik ibacha'nebitu, eṭa ikkuölit këchke jchëemiitō. Es vino ena ikkuölit weirwami éme. ³⁸E' kueḱi vino pa'alī tekeḱa ikkuölit pa'alī a. ³⁹Yi tō vino bacha'bacha yeke, ese tō ibikeitseke tō e' ya' bua' vino pa'alī tsata. E' kueḱi ie' kē éna vino pa'alī yakia. Es ñies a' tō ibikeitseke tō ye' ttē pa'alī e' kē dōr buaē.

Jesús ttōkatapa tō trigo wöikléé eno diwō a

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 ¹Etōkicha ta eno diwō a Jesús dami trigo shua ta ittōkatapa tō trigo wöiklérami ta iwösiéitō irikirik ulā wa ta ikatéramirakitō. ²Eta fariseowakpa welepa tō ie'pa a ichaké:

—¿I kueḱi a' tso' i kē kéwō ta' wē eno diwō a ese uk?

³Jesús tō ie'pa iutē:

—I o' David tō ká iaiaē ze' kē aritsule a' wa Skëköl yëkkuō kī? Etōkicha ta ie' ena iklépa dué bli wa. ⁴Ie' dē'wa Skëköl wé a ta pan meule Skëköl a' klōwéitō néitō. Ñies ie' tō iblaté iklépa a ta inérakitō. Sacerdotepa è a pan e' kéwō ta ñē. Erē a' éna iane tō i o' David tō ñē' kē dōr suluē Skëköl wōa.

⁵Ñies Jesús tō iché ie'pa a:

—Ye' dōr S'ditsō Alā, e' wa kawō ta' ichoie tō i dōr buaē ö i dōr suluē wē eno diwō a.

Wēm eköl ulā siulewa e' bua'wéne Jesús tō

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Eno diwō skā ta Jesús dewa judiowak ñi dapa'wō wé a ta ee ie' tō s'wöbla'wémitke. Ta ee wēm detkër eköl e' ulā bua'kka siulewa. ⁷S'wöbla'uk ttē dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa éna ie' kkatak ilè kī, e' kueḱi ie'pa tso' ie' weblök tō wēm ñē' bua'wëmineitō eno diwō a. ⁸Erē i bikeitseke ie'pa tō, e' suéwa ie' tō, e' kueḱi ie' tō iché wēm ulā siulewa e' a:

—Be' e' kóka ta be' e' duóser íe sulitane wöshaē.

Eta wēm e' duéser. ⁹Jesús tō iché ie'pa a:

—A' chakëyō: ¿I kéwō ta' se' a wē eno diwō a: i buaē ö i suluē? ¿S'tsatkōk ö s'ttōkwa?

¹⁰E' ukuökī ta ie' tō ie'pa ulitane weblé e' pamik ta ichéitō wēm ulā siulewa e' a:

—Be' ulā shulöö.

Ta ie' tō iwé es eta iulā buanene. ¹¹E' tō ie'pa uluwéka taiē, ta iñi chakérak, ¿wes se' tō Jesús wëmi?

Jesús tō ittekōlpa tsá dabom eyök kī bōl e'pa shushtë

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²E' kéwō ska' ta Jesús mīa kabata a ttök S'yé ta, ee ie' tté ie' ta nañeē. ¹³Mik ká ñine, eta ie' tō ittōkatapa kié dapa'wé ie' ta. E' shua ie' tō wëpa shushtë dabom eyök kī bōl (12), e'pa kiéitō ittekōlpa tsá. ¹⁴Ie'pa kié i' es: Simón, e' kié méka Jesús tō Pedro; Andrés dōr Simón ël, Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵Mateo, Tomás, Santiago dōr Alfeo alā, Simón kine Celote, ¹⁶Judas dōr Santiago alā ena Judas Iscariote tō Jesús wömekettsa ibolōkpa a e'.

Jesús tò s'wöbla'wé ñies s'buaw'éne

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Jesús biteatkene kabata a ittekölpa tsá e'pa ta, e' e' wöklö'wé kakkue ki. Eë iklépa tso' taië ie' panuk. Ñies pë' datse Judea ena Jerusalén, esepa de taië. Ñies pë' de taië datse Tiro ena Sidón. Ká böt e' atë dayë kkömik. ¹⁸ Ie'pa ekképa kos debitu Jesús tò s'wöbla'weke e' kītsök ñies as ikirirkerak e' bua'üneitö. Ñies wépa tteke wimblupa sulusi tò esepa bua'wéitö. ¹⁹ Taië diché tso' ie' a e' wa s'kirirke kos e' buanene, e' kuëki sulitane éna ie' kakwa.

Ì wër buaë Skëköl wa

(Mateo 5.1-12)

²⁰ Jesús tò ittökatapa weblé ta ichéitö ie'pa a:

"A' wépa dör siarë kè wa ì ta' taië, esepa tso' i blúie Skëköl tso' e' a, e' kuëki ayëcha buaë a'.

²¹ "A' wépa tteke bli tò ká i' a, esepa ttsërdaë dò wë, e' kuëki ayëcha buaë a'.

"A' wépa iuke ká i' a, esepa jañurane buaë, e' kuëki ayëcha buaë a'.

²² "Ayëcha buaë mik pë' éna a' ar suluë, a' wateke, a' cheke suluë, a' cheke tò a' dör pë' sulusipa ye' dör S'ditsö Alà e' tté kuëki. ²³ Mik e' tköke a' ta, etä kè a' erianuk. E' skéie a' ttsë'nú buaë. Aishkuö ta ká jai a' i buaë merdaë a' a iskéie e' kuëki a' ttsë'nú kaneë. Kè a' éna ichökwa tò ká iaiäe ie'pa yépa bak Skëköl ttekölpa we'ikök es.

²⁴ "Erë wéstela ina a' wa iyi tso' taië ká i' a esepa ta, e' ukuöki ta kè i skà ta'ia a' ttsë'woie buaë.

²⁵ "Wéstela ina a' wa iyi tso' taië në wë i'ne ta esepa ta, e' ukuöki ta a' tterane bli tò.

"Wéstela ina a' jañuke buaë ká i' a e'pa ta, e' ukuöki ta a' eriardaë, iuraë siarë.

²⁶ "Wéstela ina a' ta mik sulitane tò a' kikéka, es ie'pa yépa bak ká iaiäe e'pa tò kachökwapka e' chò tò ie'pa dör Skëköl ttekölpa, e'pa kika'ka.

S'bolökpa ché Jesús tò

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ "Erë a' tso' ye' ttò kītsök, esepa a ye' tò ichè: a' bolökpa dalëritsó. Wépa éna sulu a' ar, esepa a i buaë ú. ²⁸ Wépa alibchöke a' ki, esepa a a' er buaë chó. Wépa tò a' cheke suluë esepa ki ikiö S'yé a tò ikiümü. ²⁹ Yi tò a' ppé a' aswö ki, e' ta a' aswö etta mú ia ppè. Yi tò a' paio kikke tsémi, e' ta ñies a' paio mú ia. ³⁰ Yi tò ilè kak kiè a' a, e' ta imó ia. Yi wa a' iyi mýtser, e' ta kè a' tò ikiökneia. ³¹ A' senú s'malepa ta wes a' ki ikiane tò ie'pa ser a' ta es.

³² "Wépa tò a' dalëritseke, esepa è ské dalëritseke a' tò, e' ta ze' ki Skëköl tò wéstela chémi a' a? ¡Au! Ñies pë' sulusipa tò wépa tò ie'pa dalëritseke, esepa ské dalëritseke. ³³ Wépa tò i buaë weke a' a, esepa è a a' tò iské weke buaë, e' ta ze' ki Skëköl tò a' kikékami? ¡Au! Ñies pë' sulusipa tò iweke es. ³⁴ A' tò iyi peiteke, wépa klö'wé a' tò tò imeraneitö, esepa è a, e' ta ze' ki Skëköl tò a' kikékami? ¡Au! Ñies pë' sulusipa tò iyi peiteke nì a, mik ie'pa tò iklö'wé tò imerdane etä. ³⁵ A' bolökpa dalëritsó. I buaë ú ie'pa a, iyi peitö ie'pa a, kè iské panane. A' tò iweke es, e' ta Skëköl tò a' a iské merane buaë. Ie' er buaë chöke

s'sulusipa a ena wépa kè tò wěstela cheta' ie' a esepa a. A' tò iweke es, e' ta' a' tò ikkacheraë tò mokjë a' dör ie' dör iyi ulitane tsata, e' ala'r. ³⁶S'malepa saü er siarë wa wes S'yé tò a' sueke er siarë wa es.

Kè se' kàne s'kichatök

(Mateo 7.1-5)

³⁷“Kè a' s'kichatök, e' ta' Skëköl kè tò a' kichatepa. Kè a' ichök yi a' tò Skëköl mú tò be' tsaiö, e' ta' Skëköl kè tò a' tsaiëpa. Ì sulu qos wamblé ie'pa tò a' kî, ese nuî olo'yó ie'pa kî, e' ta' a' nuî olo'yeraë Skëköl tò a' kî. ³⁸Qos a' tò ì mé s'malepa a, ekkë a' a' imerdane. E' kuekî iyi kakmú s'malepa a, eta' iské merane Skëköl tò a' a. Erë ie' tò imerane a' a' taië wes dakö'ukuò wà iësò chië wötïoule buaë ikî wà iè doka ikkò a' katötöë tsá tkénetsamitke es.”

³⁹Nies Jesús tò ttë kleé ie'pa a' i' es: “¿Wé a' wà isuule tò s'wöbla kè wawër, ese tò eköl wöbla kè wawër ese ulà iëmi? ¿E'pa kè brutarmi bölë kauk a? ⁴⁰Wé wöblarke ese kè dör iwöbla'ukwak tsata. Mik iwöblaone, e' je' ta' idöraë wes iwöbla'ukwak es.

⁴¹“Kaltak jchela tsir tso' a' yami wöbla a, ese sué a' tò, erë ÿi kuekî kaltak bërie tso' a' wák wöbla a, ese kè sune a' wä? ⁴²¿Wes a' ichëmi a' yami a: 'A yami, súyö kaltak jchela tsir tso' be' wöbla a, e' yettsa'? Erë kaltak bërie tso' a' wöbla a, e' kè sune a' wä. ¡A' e' ò suluë! Kaltak bërie tso' a' wöbla a, ese yóttssa kewe, es kaltak jchela tsir tso' a' yami wöbla a, ese wërmi a' a' buaë yettsa.

Kal buaë ena kal sulusi

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³“Kal buaë kè wörtä' kalwö suluie, nies kal sulusi kè wörtä' kalwö bua'ie. ⁴⁴Kal wërkewä iwö kî. Higowö ò uwawö ese kè shteta'sò dika' kicha mik. ⁴⁵Ì bikeitsekesö, ese è chekesö. E' kuekî wëm dör buaë, ese er dör buaë, e' kuekî ie' serke buaë, ttò yësyesë. Erë wëm dör suluë, ese er dör suluë, e' kuekî ie' serke suluë, ttò suluë.

U yuökwak böl

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶“¿Ì kuekî a' tò ye' kieke: 'A Skëképa, a Skëképa,' erë kè a' tò ye' ttë iutekü? ⁴⁷Yi datse ye' ska', ta' ye' ttò tseke ta' iwä iuteke, súyö a' a' ichë tò wes ese dör. ⁴⁸Ese dör wes wëm eköl tò u yué es. E' tò u chkí töbié iskië, ká dör ák è, ese a. Mik di' pone taië, tkami u kî taië, erë u kè minetsër iwä, iyöule buaë e' kuekî. ⁴⁹Erë yi tò ye' ttò tse erë kè iwä iutekü, ese dör wes wëm eköl tò u yué, erë kè wä itöbinewä iskië, tkékaitö jalëjalë iyök è bata kî es. Mik di' pone taië e' tkami u kî, eta' u mïtsër iwä, kè ì atëia.

Jesús tò ñippökwakpa wökir eköl e' kanë méso bua'wéne

(Mateo 8.5-13; Juan 4.43-54)

7 ¹Mik Jesús tò s'wöbla'wé one, eta' imía demi Cafarnaúm. ²Eta' ee Roma ñippökwakpa doka cien, e' wökir serke eköl. E' kanë méso eköl kirinewä taië duökewatke. Iwökir éna ie' dalër taië. ³Mik ñippökwakpa wökir tò Jesús ttë tse, eta' ie' tò ichë judiowak kueblupa welepa a: “A' yú Jesús ska' ta' ichö ie' a: 'Be' we'ikë sa' tò, be' shkó ñippökwakpa wökir, e' kanë méso eköl duöke taië, e' bua'ukne.’ ” ⁴⁻⁵Mik ie'pa demi Jesús ska' ta' ikköchéraak taië ie' wöa:

—Ñippökwakpa wökir e' éna se' judiowak dalër taië. Ie' wák tò se' ñi dapa'wö wé e' yuök patké se' a. E' kueki sa' a ta buaë idir tò be' ie' kimè.

⁶Etä Jesús mía ie'pa ta. Erë mik ie'pa dökemitke ñippökwakpa wökir e' u a, etä ie' tò iyamipa welepa patké ichök Jesús a: “A kékëpa, kè be' e' tsiriük. Be' dör kékë taië, e' dowa ye' u a, e' kè dör ye' siarla e' a. ⁷E' kueki ye' kè dërö be' ska'. Erë ikéwö è mú ta ye' kanè méso buardane. ⁸Ye' wökirpa ta, e'pa ttò iütök ye' kawöta. Nies ye' dör ñippökwakpa taië e'pa wökir, ie'pa kawöta ye' ttò iütök. Mik ye' tò eköl a icheke, 'Be' yú' ta imí. Eköl a ye' tò icheke, 'Be' dou' ta ide. Nies ye' tò icheke ye' kanè méso a, 'fyi ú' ta iwéitö. Ye' iklöwé tò be' wa kawö ta' fyi ulitane tsata, e' kueki ye' wa ijcher tò be' tò ikéwö mé, e' ta ye' kanè méso buardane.”

⁹Mik Jesús tò tté e' ttsé, etä e' tò ie' tkiwéwa. Ie' wötréene ta ichéitö pë dami ie' itöki e'pa a:

—Ye' iché a' a tò Israel aleripa qos shua, kè yi kune ye' wa erblök ye' mik wes wëm i' es.

¹⁰Etä mik ñippökwakpa wökir yamipa dene u a, etä ie'pa tò isuë tò ikanè méso kirirke, e' buanene.

Alaköl eköl schó alà blënewa e' shké'wékane Jesús tò

¹¹E' ukuöki ta Jesús mía ká kiè Naín ee. Ie' dami ittökatapa ta, nies pë dami ie'pa ta taië. ¹²Mik ie'pa de tsinet ká e' a, etä ie'pa isuë tò taië pë datse, e' wa s'nu datse micho wötëwa. Dëütö e' mì dör schó, ie' alà eköl ème wëm, e' blënewa. Taië ká e' wakpa tò ie' pablerami. ¹³Mik Skékëpa Jesús tò isuë, etä ie' wa iwër siarë ta ichéitö ia:

—Kè be' iukia.

¹⁴E' bet ta ie' dewa tsinet ka'la ki s'nu dami e' o'mik ta ka'la kéitö. Wépa wa idami e'pa e' wöklöwéwa. Jesús tò iché s'nu a:

—A duladula, be' a ye' tò iché, iBe' e' kóka!

¹⁵E' bet ta s'nu shkenekane e' tkéser ta itté. Etä Jesús tò imé imí a. ¹⁶Qos pë tso' ie'pa ta e'pa suane taië, Skéköl kíkëka ie'pa tò taië ta ichérakitö:

—Skéköl tteköl chók eköl, e' de se' shua.

Ñies ie'pa tò iché:

—Skéköl de se' dör ie' icha esepa kïmuk.

¹⁷Etä i wé Jesús tò e' tté buneka taië Judea ké qos e' a, nies ká tso' Judea pamik e' a itté tïneka.

Juan S'wöskuökwak ttökatapa de Jesús ska' ichakök

(Mateo 11.2-19)

¹⁸Juan S'wöskuökwak ttökatapa tò i qos weke Jesús tò, e' paké Juan tso' s'wöto wé a e' a. E' kueki ie' tò ie'pa böi kié ¹⁹ta ichéitö ie'pa a:

—A' yú Skékëpa Jesús a ichakök tò iBe' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yëule tò idatse e', ö yi skà panëia sa' tö?

²⁰Mik ie'pa de Jesús ska' ta ie'pa tò iché ie' a:

—Juan S'wöskuökwak tò sa' patké be' a ichakök tò iBe' dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie yëule tò idatse e', ö yi skà panëia sa' tö?

²¹E' wösha ta Jesús tò s'kirirke duè tsakië wa, esepa bua'wé taië. Nies s'tteke wimblupa sulusi tò, ena s'wöbla kè wawër esepa bua'wéitö taië. ²²E' ukuöki ta ie' tò iché Juan ttökatapa böi a:

—A' yúne Juan ska' ta ì sué a' tò, ì tsé a' tò, e' kòs pakó ie' a. Ichó ie' a tò s'wòbla kè wawër esepa wòbla wawènene; s'kraulewa kè shko esepa shkéne; wépa kiri'weke lepra tò esepa buanene batse'nene; s'kukuò kè watsër esepa watsënene; s'duowa shkënekane; ñies Skëköl ttè buaé e' pakane s'siarëpa a.
²³ Yi kè yökì ye' sulune, ayëcha buaé ese!

²⁴ Mik ie'pa míyalne, etä Jesús tò Juan ttè pakémitke pè a, ta ichéitò ie'pa a: “Mik a' dërò ká sir poé wé kè yi serku' ee Juan sauk, etä žima a' erbikò wëm wése suëmi a' tò? A' kè dërò wëm èse, kabikeitsò wí a dià a wes kua'kò wöppè siwa' tò es, ese sauk. ²⁵ A' kè dërò wëm ese sauk, e' ta žwëm wése sauk a' dërò? A' kè dërò wëm e' paiò datsi' bua'buwa, ese sauk. A' wa ijcher tò wépa e' paiò es ena iyi bua'buwa tso' iwa taië e' tsé'woie buaé, esepa serke blu' u a. ²⁶ Erë žwëm wése sauk a' dërò? A' dërò wëm dör Skëköl tteköl ese sauk. Ye' tò a' a iché tò mokì Juan dör Skëköl tteköl, erë ie' kè dör e' è. Ie' dör Skëköl tteköl ese tsata. ²⁷ Skëköl yëkkuò kì itso' kitule wé Skëköl tò iché wé pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' a, e' tò iché i' es:

‘Ye' tso'tke ye' ttè pakökwak patkòk be' yökì kewe be' ñalé yuök.’^k
 Skëköl ttè pakökwak e' dör Juan. ²⁸ Ye' iché a' a tò s'ditsò ulitane shua, kè yi ku' Juan tsata. Erë ì blúie Skëköl tso', e' shua yi dör èsela, ese dör ie' tsata.”

²⁹ (Mik pè ulitane ñies inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, e'pa tò Jesús s'wòbla'weke e' tsé, etä ie'pa tò iché tò Skëköl ttè dör yësyesë. Ie'pa dè' as Juan tò ie'pa wöskuò iwà kkachoie tò ie'pa tò Juan ttè kl'wé, e' kuekì ie'pa tò iché es. ³⁰ Erë fariseowakpa ena s'wòbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kè wa Juan ttè klöone, e' kuekì ie' kè wa ie'pa wösune, es ie'pa tò Skëköl er buaé chöke ie'pa a e' watëttsa.)

³¹ Jesús tò iché: “žima a' chëmi ye' tò? žWes a' dör? ³² A' dör wes ttè i' tò iché es: Ala'rla tso' inuk u itöki. Šabötspa arke taië ta iché iyamipa a: ‘Sa' tò pulé bla'wé, erë a' kè klötëne'; sa' tò s'eriar tseittsé, erë a' kè iine.’ ³³ E' wà dör tò Juan S'wöskuökwak de batsöta', kè blo' yetä' ta a' tò iché tò aknama tso' ie' a. ³⁴ E' ukuöki ta ye' dör S'ditsö Alà, e' de kè batsöta', blo' yetä', ta a' tò ye' cheke tò ye' chkò taië, blo' yè taië, ñies tò ye' dör inuköl shtökwakpa ena pè sulusipa malepa, esepa sini'. ³⁵ A' tò ye' cheke es erë isuerasò bulebök ta tò wépa serke wes Skëköl siwé tò iché es, esepa dör yësyesë.”

Jesús mía upakök Simón dör fariseowak e' ska'

³⁶ Fariseowak eköl kië Simón, e' tò Jesús kië chkök ie' u a. E' kuekì Jesús mía ie' ska' ta ie'pa e' tulésër chkök. ³⁷ Etä alaköl sulusi serke ká e' a, e' wa ijchenewa tò Jesús tò chkök fariseowak e' u a. Ie' wa kiö masmas de e' ukkuò yöule ák bua'buwa kië alabastro ese wa. ³⁸ Ie' de dur Jesús ska', e' iuke Jesús tsikka, iwöriö yënane taië Jesús klò kì, e' pasiweítò itsä wa, ta Jesús klò wölattsémiitò ta kiö masmas téitò Jesús klò kì. ³⁹ Mik fariseowak tò Jesús kië chkök e' tò alaköl sué, etä ibikeitséitò: “Wëm wí mú dör Skëköl tteköl mokì, e'ma ie' éna iarimi alaköl wése tso' ie' kök. Ie' éna iarwami tò e' dör alaköl sulusi.” ⁴⁰ Jesús iché ie' a:

—A Simón, ilè tso' ye' wa yënoie be' a.

Ie' iituté:

—A s'wöbla'ukwak, ichó ña.

⁴¹ Jesús tò iché:

—Wëm bøl ñarke inuköl peitökwak ulà a. Eköl ñarke cien skeyök (500), iëköl ñarke dabom skeyök (50). ⁴² Ie'pa bøl kè a ipator, e' kuekì inuköl peitökwak tò inuì olo'yé ie'pa kì. Ye' tò be' a ichakè tò ie'pa bøl, ¿wéne ék éna inuköl peitökwak dalërmi kibiie?

⁴³ Ie' iüté:

—Ye' a ta, wéne nuì olone kibiie e' ék.

Jesús tò iché:

—Buaë be' iüté.

⁴⁴ Eta Jesús tò alaköl sué ta ichéitö Simón a:

—Alaköl i' saü. Mik ye' dewa be' u a, eta be' kè wa ye' a di' mène ye' klò skuoie, erè alaköl i' tò ye' klò skué iwörö wa ta ipasiwéitö itsà wa. ⁴⁵ Be' kè wa ye' shkéone wöalattsè wa wës s'wöblar es. Erè ie' dewa íe, eta ie' tò ye' klò wöalattsémi taië.

⁴⁶ Be' kè wa kiò ësela, e' tène ye' wökir kì wës s'wöblar es. Erè ie' tò kiò masmas tuè darërëe ese té ye' klò kì. ⁴⁷ E' kuekì ye' ichè be' a tò ie' éna ye' dalër taië e' wa iwënewa tò ì sulu wamblé ie' tò taië, e' nuì olone ie' kì. Erè wépa kè éna ye' dalërta' taië, e' wa iwënewa tò esepa kì inuì olone elkela è.

⁴⁸ E' ukuökì ta ie' iché alaköl e' a:

—Ì sulu qos wamblé be' tò e' nuì olone be' kì.

⁴⁹ Imalepa kiule chkök ñies tso' ee, e'pa ñi chakérak:

—A' ichè ¿yi ie' dör e' ttò es? Skëköl è a se' nuì olo'yarmi.

⁵⁰ Erè ie' tò alaköl a iché:

—Be' erblé ye' mik, e' tò be' tsatkée. Be' yúne bèrè.

Alakölpa tò Jesús kímé

8 ¹ E' ukuökì ta Jesús mía ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakök ká blublu ena ká tsitsir tso' e' a. Ie' ttekölpa tsá dabom eyök kì bøl, e'pa shkòke ie' ta. ² Ñies alakölpa welepa bua'ne ie' tò, e'pa shkòke ie' ta. E'pa welepa bak weinuk wimblupa sulusi wa, ñies duè wa. Ie'pa eköl, kiè María Magdala wak, e' a aknamapa yë'ttsaitö dökä kul. ³ Ñies Juana dör Cuza alaköl, e' shkòke ie' ta. Cuza dör Herodes dali kk'ö-nukwak. Ñies Susana ena alakölpa malepa taië shkòke ie' ta. Ie'pa tò Jesús ena ittökatapa kimeke taië, ì tso' ie'pa wa ese wa.

Të kuatkökwak, e' pakè

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Pë' e' yélur iká kì debitü taië Jesús ska'. Ie' tò ie'pa a ittè kleé i' es: ⁵ Wëm mía eköl të kuatkök ta ie' tò iwö ppé ululu të kì' Mik ie' tso' iwö ppök, eta ditsöwö wele anewa ñala ska' ta pè' dakélor iki, e' tò inatélur, ñies dù debitü tò ikatéwa. ⁶ Ditsöwö wele anewa áklo a ta e' kuölö ta itskine buaë. Erè ká tsabe kè ta' ee, e' kuekì bet ta isinewa. ⁷ Ditsöwö wele anewa dika'chka shüa. Dika'chka ena ditsöwö talane ñita, erè dika'chka e' aléka iki. ⁸ Erè ditsöwö wele ane íyök bua'buwa kì, ese tskine talane wöne buaë. Iklö wele wöne dökä cien eyök (100) elka elka.

18.5 të kuatkök ppé ululu: Ie'pa wöblar të kuatkök wö ppélur të qos e' kì.

Mik Jesús tò iché one, età ikí chéitò ie'pa a aneule: “iA' éna ye' ttò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!”

Ì kuəkì Jesús tò s'wöbla'weke kleaule

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹Jesús ttökatapa tò ie' a ichaké:

—Ttè wakleébö, žima e' wà dör?

¹⁰Ie' tò iché ie'pa a: “Ì blúie Skëköl tso' e' tté blëulewā, e' kéwö meneat a' a ijchenoie. Erë pë' tso' taië kè éna ye' tté klö'wak, esepa a ye' tò ikleeke as ie'pa tò iweblö je', erë kè ie'pa a iwà wër, ñies as ie'pa tò ittso' je', erë kè ie'pa a iwà ar.”

Të kuatkökwak tté e' wà paké Jesús tò

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹“Ttè wakleéyö e' wà dör i' es: Skëköl tté pakësö e' dör wes ditsöwö kuatkësö es. ¹²Pë' welepa tā itkòmi wes itka ditsöwö anewa ñala ska' ñe' tā itka es. Esepa tò Skëköl tté ttsé, erë bé de ie'pa ska' tā iyéttsaitö ie'pa er a as ie'pa kè tò iklö'ū tā itsatkër. ¹³Welepa skā tā itkòmi wes itka ditsöwö anewa áklo a ñe' tā itka es. Esepa tò Skëköl tté ttsé tā iklö'wérakitö ttsé'ne buaë wa erë ekuölö è. Ie'pa kè a e' tkërwa darërë Skëköl tté a. Mik ie'pa weinemitke ie' tté kuəkì, età ie'pa anemine tottola. ¹⁴Welepa skā tā itkòmi wes itka ditsöwö anewa dika'chka shuā ñe' tā itka es. Esepa tò Skëköl tté ttsé, erë ie'pa tò iyi tso' ká i' kì e' bikeitseke kibiie. Ie'pa er me'rie inuköl ena ì tso' ká ikì tò s'ttsé'weke buaë ese kì. Ese kōs tò Skëköl tté kui'wéwā ie'pa er a, tā ie'pa kè sene buaë Skëköl tté a. ¹⁵Erë welepa skā tā itkòke wes itka ditsöwö anewa iyök buaë kì ñe' tā itka es. Esepa tò Skëköl tté ttsé tā iklö'wé er buaë wa moki. Ie'pa tò iüteke buaë tā iwà dalöiekerakitö kekraë. E' kuəkì ie'pa tò ì buaë kōs ese wé wes Skëköl kì ikiane es.

Bö'wö tté

(Marcos 4.21-25)

¹⁶“Mik bö'wö wötskékasö, età kè sō ipabikepawā, kè sō ipatkepawā ka' dikia. E' skéie itkekekā kákke s'yamipa datse esepa wö a ká ñi'woie. ¹⁷Es ñies tté tso' blëulewā i'ñe tā, ese jcherdawā sulitane wā aishkuö tā. Ì ché ye' tò, e' kè wà ane ie'pa éna i'ñe tā, erë e' wà ardaë ie'pa éna aishkuö tā.

¹⁸“Yi e' yuak buaë ye' tté wa, ese a ikí meraëyö as ie' éna iwà ar buaë. Erë yi kè e' yuak ye' tté wa, ì bikeitsé ese tò tò ane iéna, e' kōs yërdattsane iyökì. E' kuəkì ye' ttö kukuebló a' tò bua'ie.”

Jesús mì ena ie' èlpa debitü ie' weblök

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹Età Jesús mì ena ièlpa ena ikutapa e'pa debitü ie' weblök. Erë ie' tkër wé pë' tso' taië e' shuā, e' kuəkì ie'pa kè dë'wā ie' ska'. ²⁰E' biyö ché yile tò ie' a:

—Be' mì ena be' èlpa ena be' kutapa e'pa shkò be' weblök.

²¹Ie' tò iüté:

—Èkèkè, erè ye' tò a' a' ichè tò wépa tò Skèköl ttè ttsé tã iwà iutèitò, esepa dör wés ye' mì ena ye' èlpa ena ye' kutapa es.

Siwã tajë e' wöklö'wé Jesús tò

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Etökicha tã Jesús e' iékã kanò a' ittökatapa tã, tã ichéitò ie'pa a':

—Mishka batsöri wışet.

Etã ie'pa mýal. ²³ Ie'pa mirwãia tã ie' kapowã kanò a. E' dalewa siwã' batsineka tajë tò di' uyékã tajë tã kanò a di' iënekãmi katsirkewatke. ²⁴ E' kueki ie'pa tò ití'wékã tã ichérakitò iã:

—¡A s'wöbla'ukwak! ¡A s'wöbla'ukwak! ¡Se' duölurmi!

Etã ie' e' kékã tã siwã' ena di' yöli uñéitò tã iwöklönewã míãne alamië.

²⁵ E' ukuökí tã ie' tò iché ie'pa a':

—¿Wés a' erblöke ye' mik, e' de?

Erè ie'pa suanékã tajë, tkinewã tajë tã ini chakékã:

—¿Yi dör wëm wí? ¡E' ttò dalöié di' tò ena siwã' tò!

Wëm eköl a' aknamapa tso' tajë e' bua'wëne Jesús tò

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ E' ukuökí tã ie'pa mýa demi kã kiè Gerasa atë batsöri wışet Galilea wöshãë eë. ²⁷ Mik Jesús e' yéttsã de kã sí ki, etã wëm eköl de ie' ska', e' a' aknamapa tso'. Ie' dör Gerasa wak. Iaiãë ie' sen'e'mi sume, kè serku'ia u a, ie' serke pö a. ²⁸ Mik ie' tò Jesús sué, etã ie' anekã tajë tã ie' tkéwã kuchë ki. Ie' iché Jesús a':

—A Jesús, be' dör Skèköl dör íyi ulitane tsãta e' alã. ¿Iök be' de ye' tsiriuk? Ye' múat bèrè. Ye' kköchò tajë be' a' tò kè ye' we'ikar.

²⁹ Jesús tò ichétke wimblu sulusi a' kewe: “Be' e' yóttsa wëm sã a.” E' kueki wimblu tò ie' a' iché es. Iaiãë ie' we'ikbitu aknama tò. Këkraë aknama tò ie' wö alíwëke. E' kueki pë' tò ie' muëke iulã a' iklö a' tabechka daloie wa, erè e' batsélör ie' tò tottola tã aknama tò ie' kí alíwékã patkëmi wé kè yi serku' ese ska'. ³⁰ Etã Jesús tò ie' a' ichaké:

—¿Ima be' kiè?

Ie' iüté:

—Ye' kiè Tajë Wakpa.

Ie' a' aknamapa tso' tajë, e' kueki ie' tò iüté es. ³¹ Ie'pa kköchöke tajë Jesús a': “Kè sa' patkarmi kauk tajë tso' iskië e' a.” ³² Tsínet kabata kuli' a' köchi iëter tajë chkök, e' kueki wimblupa kköchöke Jesús a': “Kawö mú sa' a' e' tiukwã köchipa jai a.” Jesús tò ikéwö mé ie'pa a. ³³ Etã ie'pa e' yélur wëm a' tã ie' tiélur köchipa a. Köchi kôs ponekã tunemirak kã spé mik brutolonemi batsöri a' tã eë iduolur.

³⁴ Mik köchi kkö'nukwakpa tò isué, etã itkayalmi tã itté ppékarakitò kã e' wa'ne. ³⁵ Pë' de tajë iweblök tò i tka. Mik ie'pa de Jesús ska', etã wëm a' aknamapa yërulune tajë, e' sué ie'pa tò itkër Jesús wörki datsi' iéne éna kã anene buaë. E' tò ie'pa suawé. ³⁶ Wépa tò i tka e' sué, e'pa tò ipaké ie'pa a' tò wés wëm a' aknamapa bak e' buanene. ³⁷ Kã e' wakpa ulitane suane tajë, e' kueki ie'pa kköché Jesús a': “Be' e' yóttsa sa' kã a.” Etã Jesús e' iékã kanò a' ittökatapa tã tã imíatke. ³⁸ Etã wëm a' aknamapa yërulune e' kköché Jesús a': “Ye' shkakmi be' tã.” Erè Jesús tò iüté:

—Au, be' e' tsúat. ³⁹Be' yúne be' u a ta ì kòs wé Skèköl tò be' a, e' pakó sulitane a. Ta ie' mía, ta ì kòs buaë wé Jesús tò ie' a, e' pakéitò sulitane a.

Jesús tò Jairo alà busi shkë'wékane nïes alaköl bua'wéneitò eköl

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Mik Jesús dene batsöri ioshet, etä pë' tso' tajë ie' panuk, e' kuëki ie'pa tò ie' kiéwä tts'ëne bua' wa. ⁴¹Etä wëm eköl kië Jairo e' de. Ie' dör judiowak nï dapa'wo wé e' wökir eköl. Ie' e' téwä wöwakköt Jesús wörki ta ikköchöke tajë ie' a: “Mishka bet ye' u a.” ⁴²Jairo alà dör ekla è wák dör alaköl kï duas tso' dabom eyök kï bök ulatök (12), e' duökewatke.

Jesús miria, e' dalewa tajë pë' dami, e' tërdami ie' mik. ⁴³E'pa shüa alaköl dami eköl e' du'mi alakölpa duë wä e' kï duas de dabom eyök kï bök (12). Ì kòs tso' ie' wä e' ewéwaitö yës s'kapeyökwak kï, erë kè yi a ibuanene. ⁴⁴Ie' dewä tsïnet Jesús tsï kker ta idatsi' bata kéwaitö. E' wöshä ta ipé wöklöne ta ibuanene buaë. ⁴⁵Etä Jesús tò ichaké:

—¿Yi tò ye' ké?

Sulitane tò iché:

—Kè sa' wä be' kàne.

Pedro tò iché ia:

—A s'wöbla'ukwak, pë' tso' tajë e' tërdami be' mik.

⁴⁶Erë Jesús tò iché:

—Ye' ittsé tò ilè tka ye' diché wa. E' kuëki ye' wä ijcher tò yile tò ye' ké.

⁴⁷Mik alaköl buanene, e' tò isuë tò kè ie' a e' blënukiä ta ide Jesús ska' painéka tajë suane wa. Ie' e' tkéwä kuchë kï Jesús wörki ta ie' e' chéka sulitane kukua tò ì kuëki Jesús kéwaitö. Ie' tò iché: “Mik ye' tò be' kéwä, e' wöshä ta ye' buanene.” ⁴⁸Jesús tò iché ia:

—A alà busi, be' erblé ye' mik, e' kuëki be' buanene. Be' yúne bèrë.

⁴⁹Ie' ttökeia alaköl ta, e' dalewa eköl bitë Jairo u a, e' debitu ta iché Jairo a:

—Be' alà busi blënewatke. S'wöbla'ukwak kè tsiriwaria.

⁵⁰Mik e' ttsé Jesús tò, etä ie' tò iché Jairo a:

—Kè be' tkinuk. Be' erblö ye' mik è, be' alà busila buardane.

⁵¹Mik ie'pa de Jairo u a, etä Jesús kè wä yi kàne shkökwa wé busila nu me'r eë. Pedro ena Santiago ena Juan ena alà yé ena imì, e'pa è kiéwaitö e' ta. ⁵²E' dalewa sulitane iuke alárke tajë. Erë Jesús tò ie'pa a iché:

—Kè a' iukia. Busila kè du'wä, ikapöme'r è.

⁵³Sulitane wa ijcher tò busila duowa, e' kuëki ie'pa tò ie' wayuéka jañeitséka tajë. ⁵⁴Erë Jesús tò busila ulà klö'wéwä, ta iché ie' a:

—¡A tayëla, be' e' kóka!

⁵⁵Etä ishkenekane, e' bet ta ie' e' kéka ta Jesús tò iché ie'pa a:

—Itiö.

⁵⁶Iyé ena imì tkirulune iweblök. Etä Jesús tò iché ie'pa a:

—Ì tka íe, e' kè char yi a.

Jesús tò ittökatapa patké s'wöbla'uk

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 ¹Jesús tò ittökatapa dabom eyök kï böl e'pa dapa'wé ta diché méitö ie'pa a aknamapa ulitane trë'woyal. Nïes kawö méitö ie'pa a s'kirirke

bua'wone. ² Ipatkérak ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë pakök ñies s'bua'ukne. ³ Tà ie' tò iché ie'pa a:

—Mik a' mi'ke, età kè ì tsarmi. Shko kéli, sku', íyi ñanoie, inuköl, datsi' skà, ese kòs kè tsarmi.

⁴ Mik yile tò a' a' iché a' kapóro, età a' tso' ká e' a' dalewa a' kapóro ie' u è a. ⁵ Età ká wele wakpa kè wá a' kinewá, e' tã a' e' yólur ká e' a, tã kapo tso' a' klóttò mik, e' ppóò a' tò. E' tò ie'pa a' ikkacheraë tò ie'pa dör Skëköl bolökpa.

⁶ Età ie'pa míyal judiowak kè tsitsir kòs a' Skëköl tté buaë pakök ñies s'kirirke bua'ukne.

Herodes tò ibikeitséka tajë tò yi dör Jesús

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷⁻⁸ Herodes dör Galilea wökir, mik e' tò ì kòs weke Jesús tò e' tté ttsé, età ie' tò ibikeitséka tajë tò yi dör Jesús. Welepa tò icheke tò Jesús dör Juan S'wöskuökwa kòtewá e' shkenekane. Welepa tò icheke tò ie' dör Skëköl tteköl bak kiè Elías e' shkenekane. Welepa tò icheke tò ie' dör Skëköl ttekölpa skà bak esepa wele shkenekane.

⁹ Erë Herodes tò iché:

—Ye' wák tò Juan kuli' tókòk patkè', e' tã wëm tté ttséyo tso' íyi uk tajë s'tkiwè ekkè ze' dör yi?

E' kuëki Herodes éna suluë Jesús suakwá.

Pë' döká mil skeyök e'pa tié Jesús tò

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Mik Jesús ttekölpa tsá e'pa dene, età ì kòs wé ie'pa tò, e' pakéne ie'pa tò Jesús a. Età Jesús tò ie'pa kiémi e' tã dò tsinet ká kiè Betsaida wé kè yi serku' ee. ¹¹ Erë mik pë' malepa wá ijchenewá, età ie'pa mí itökí tã ie'pa kiéwaitò buaë. Ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë paké ie' tò ie'pa a' ñies s'kirirke bua'wéneitò.

¹² Mik ká tuirketke, età Jesús ttökatapa dabom eyök kí böi (12) e'pa de ie' ska' tã ichérakitò iá:

—Ká i' kí kè ì ku' katanoie ñanoie, e' kuëki ie'pa yuómi as ie'pa mi' ká tso' tsinet ena pë' serke tsinet esepa ska' chké tauk ñè ena kapókrö.

¹³ Jesús tò ie'pa a' iché:

—Ie'pa tió a' tò.

Ie'pa tò iüté:

—Sa' wá pan skel ena nima bötö e' è tso'. Kè sa' mène ikí tauk, e' tã ì tso' sa' wá e' kè döká ie'pa tajë ekképa tioie.

¹⁴ Wépa tso' ee döká mil skeyök (5000), e' kuëki ittökatapa tò iché es. Erë Jesús tò ie'pa a' iché:

—A' tò ie'pa kó e' tköksér iski ek tsíní ek tsíní dabom skeyök (50) dabom skeyök. ¹⁵ Es ie'pa tò iwé tã pë' ulitane e' tkéser. ¹⁶ E' ukuöki tã ie' tò pan skel ena nima bötö, e' klöwé tã iká sué ká jai a' tã wéstela chéitò Skëköl a. E' ukuöki tã ie' tò pan ena nima blaté mé ittökatapa a' as ie'pa tò iwatiò pë' a. ¹⁷ Mik ie'pa chké de wé, età ibata ate, e' shtérakitò iène döká kkóla dabom eyök kí bök (12).

Pedro tö iché tö Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ Etökicha tä Jesús tso' ittökataka è tä. Ie' tso' S'yé tä ttök, tä ee ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Ima pé' tö iché tö ye' dör yi?

¹⁹ Ie'pa tö iüté:

—Welepa tö icheke tö be' dör Juan S'wöskuökwak. Welepa skà tö icheke tö be' dör Skököl tteköl bak kiè Elías e' shkenekane. Welepa skà tö icheke tö be' dör Skököl ttekölpa bak ká iaiäe e' wele shkenekane.

²⁰ Ie' tö ie'pa a ichaké:

—Erë ¿ima a' iché, ye' dör yi?

Pedro tö iüté:

—Be' dör wé pairine'bitü idi' wa sa' blúie e'.

Jesús e' biyó ché tö ie' tterawa

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹ Erë Jesús kè wä ie'pa kàne yi a ichök yi dör ie'.

²² Nies ie' tö iché:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' weirdäe taië. Judiowak kuëblupa ena sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa tö ye' waterattsä. Ye' tterawa, e' kî ká de mañat etä ye' shkerdakane.

²³⁻²⁴ E' ukuöki tä ie' tö iché ie'pa ulitane a:

—Yi e' tsatkak ittëwä yöki, ese kè ulà a sene michoë döpa. Erë yi e' mettsa ttëwä ye' dalërmik, ese ulà a idöraë. E' kuëki yi e' yuak ye' ttökataie, ese kè kàne tkinukia e' kî. E' skéie kekraë ikawötä e' chök dö ittëwä wötëulewä krus mik ekkë. Es ie' kawötä shkök ye' itökî. ²⁵ Iyi ulitane tso' ká i' a, e' de a' ulà a, erë sene michoë kè dë' a' ulà a, e' tä e' dör ¿ie bua' a' a? ²⁶ Mik ye' dör S'ditsö Alà, e' dene ye' olo wa, nies ye' Yé olo wa, nies ibiyöchökwakpa batse'r e'pa olo wa, etä wépa jaëne ye' kî, esepa kî ye' jaërdaë nies. ²⁷ Moki ye' tö a' a iché tö a' tso' ië, e' welepa tö i blúie Skököl tso' e' suëraë kam iblërlur e' yöki.

Jesús tö ilo tä' taië e' kkaché ittökataka a

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ E' kî ká de pàköl (8) ulatök, etä Jesús mía kabata a ttök S'yé tä. Pedro ena Juan ena Santiago e'pa mítser iwä e' tä. ²⁹ Ie' tso' ttök S'yé tä, etä iwö manenetsä mía kuä'kî dalölöë nies idatsi' mía saruruë wönarke dalölöë.

³⁰ E' wöshä tä wëpa de iëter böi tso' ttök ie' tä. Ie'pa dör Skököl ttekölpa bak ká iaiäe kiè Moisés ena Elías e'pa. ³¹ Ie'pa olo bunekä taië dalölöë. Ie'pa iëter kapakök Jesús tä wës ie' tterawa pé' tö Jerusalén as iwä tkö wës Skököl kî ikiane es. ³² Pedro ena iyamipa böi, e'pa tteke kapëwä tö taië. Erë mik ie'pa ti'nekane bua'ie, etä ie'pa tö Jesús olo taië e' suë, nies wëpa böi iëter ttök ie' tä e'pa suërakitö. ³³ Mik Moisés ena Elías mitkene, etä Pedro tö iché Jesús a:

—A S'wöbla'ukwak, buaë se' tso' ië. Sú sa' tö úla yuëkä mañatkuela, etkue be' a, etkue Moisés a, etkue Elías a.

Erë ì cheke Pedro tò e' wà kè әне ie' әне. ³⁴Pedro ttòkeia, e' wò shà tà mochka tò ie'pa kitéwa. E' tò ie'pa suawé taië. ³⁵Mochka shua ie'pa tò ttò tstsé tò iché: “Së dör ye' alà, e' pairi'bitubak ye' tò idi' wa a' blúie. Ie' ttò iutó.”

³⁶Mik ie'pa tò ttè e' tstsé, etä ie'pa tò isué tò Jesús atë dur ekörla. Erë ì tstsé ie'pa tò, ì sué ie'pa tò, e' blé ie'pa tò ier a, kè ie'pa wä ipakane yi a dò aishkuö ta.

Duladula eköl tteke aknama tò e' bua'wéne Jesús tò

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷Bule es ta ie'pa tso' kabata a e'pa biteyal, etä taië pë' de Jesús ñaletsuk. ³⁸E' shua wëm tso' eköl, e' tò iché әнеule:

—A s'wöbla'ukwak, be' we'ikèyö, ye' aladulaköl saü, e' dör ye' alà eköl è. ³⁹Mik wimblu sulusi tò ie' әне ká chöwéwa, etä ie' әнеkà taië, painéka katötöë, ta ikkò a ishuya deka taië. Këkraë ie' we'ikeitö siarë. Wimblu kè әне ie' akwa. ⁴⁰Ye' kköché taië be' ttökatapa a tò wimblu trë'úshkar erë kè ie'pa a ione.

⁴¹Jesús tò iché ie'pa ulitane a:

—A' wakpa kè erblöta' Skëköl mik, a' kè әне ká әне. ¿Mik ye' sermirö a' ta? ¿Kos ye' tò a' dalë'ttsemirö? Be' alà tsübitu ña.

⁴²Mik duladula de tsinet, etä aknama tò ie' әне ká chöwéwa kéu iski ta ipainéka taië. Erë Jesús tò wimblu sulusi uñé trë'wéshkar ta duladula bua'wéneitö méneitö iyé a. ⁴³Í buaë wé Skëköl tò idiché taië wa e' tò ie'pa ulitane tkiwéwa.

Jesús skà e' biyó chéne tò itterawa

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Í buaë wé Jesús tò, e' chekeia ie'pa tò ñi a, e' dalewa ie' tò iché ittökatapa a:

⁴⁴—Í cheke ye' tò a' a, e' tstsó buaë, kè a' әне ichökwa: Ye' dör S'ditsö Alà, e' wömerdattsa pë' ulà a.

⁴⁵Erë ì ché ie' tò e' bléulewa ie'pa yöki, e' kuëki ie'pa kè әне iwà әне. Nies ie'pa suane ichakök tò ima iwà dör.

Yi dör ibua'ie Skëköl wöa

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶E' ukuöki ta Jesús ttökatapa ñi iutökerak tò ie'pa shua yi dòmi ibua'ie imalepa tsata. ⁴⁷Í bikeitsök ie'pa tso', e' suéwa Jesús tò, e' kuëki ie' tò alala kié eköl duéser ie' o'mik ⁴⁸ta ichéitö ie'pa a:

—A' shua yi e' wöéwa imalepa dikia diöshet ese dör ibua'ie. E' kuëki yi tò alala i'se kiéwa ye' ttò wa, ese tò ye' wák kiéwa. Es nies yi tò ye' kiéwa, ese tò yi tò ye' patkë'bitu, e' kiéwa.

Yi kè ku' ñippök se' ta ese tò se' bikeitseke er bua' wa

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹Juan tò iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, wëm sué sa' tò eköl, e' tò aknama trë'wéyal be' ttò wa. Erë ie' kè ku' se' ta, e' kuëki sa' tò iché ia tò kè iwaria.

⁵⁰Jesús tò iüté:

—Yi kè ku' ñippök se' ta, ese tso' se' ta. E' kueki kè iwöklö'war.

Santiago ena Juan e'pa uñé Jesús tó

⁵¹ Jesús mi'kekane ká jai a, e' kéwö dökewatke, etá Jesús tó ibikeitsé tó ye' mía diché wa Jerusalén, ta imía. ⁵² Ie' tó wépa welepa patkemi ie' yöki kéwe u yulök kaporöie. Ie'pa mía demi ká tso' etk Samaria ee. ⁵³ Erë Samaria wakpa wa ijcher tó Jesús ena ittökatapa mi'ke Jerusalén, e' kueki ie'pa kè wa ikinewa. ⁵⁴ Mik Jesús ttökatapa kiè Santiago ena Juan e'pa tó isué tó Samaria wakpa kè wa ie'pa kinewa, etá ie'pa tó Jesús a iché:

—A Skëképa, ¿be' ki ikiane tó sa' tó bö' kiè ká jai a ie'pa ewowa?

⁵⁵ Erë Jesús wotrëene ie'pa sauk ta ie'pa uñéitö. ⁵⁶ E' ukuöki ta ie'pa mía ká skà tso' tsinet ee.

Wépa mañal e' yuak Jesús ttökatapaie

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Ie'pa mirwa ñala ki ta wëm eköl tó Jesús a iché:

—A këképa, ye' mi'ke be' ta ká wa'ne wé be' mïró ee.

⁵⁸ Jesús tó iüté:

—Bakli' u ta', ñies dúla u ta', erë ye' dör S'ditsö Alà, e' kè wa u ta' senioie.

⁵⁹ Jesús tó iché wëm eköl skà a:

—Mishka ye' ta.

Erë wëm tó iüté:

—A këképa, kawö mú ña, mik ye' yé blërkewa e' nu wötökwa, e' ukuöki ta ye' mi'ke be' ta.

⁶⁰ Jesús tó iüté:

—Wépa dör wës s'duulewa es Skëköl wöa, as esepa tó iyamipa nu wötö. Erë be' yú, i blúie Skëköl tso' e' tté pakök sulitane a.

⁶¹ Wëm eköl skà tó iché Jesús a:

—Ye' e' yuak be' ttökataie, erë kéwe kawö mú ña shkoie e' chökät ye' yamipa a.

⁶² Jesús tó iüté:

—Yi e' yué ye' ttökataie ta i qos méatitö ye' dalërmik, erë ibikeitséneitö taië, etá ese kè ki i blúie Skëköl tso' e' mène.

Jesús tó ittökatapa dabom kuryök ki böi (72) e'pa patké

10 ¹ E' ukuöki ta Skëképa Jesús tó ittökatapa skà shushtë doka dabom kuryök ki böi (72) patkemi ie' yöki kéwe böi böi kè ie' mi'ke ese ska'.

² Ie' tó iché ie'pa a: "Moki pë' tso' taië e' ki Skëköl tté buaë kiane ttsè. Esépa dör wës iyiwö tso'tke wë'iäë shtë es, erë ishtëkwakpa kè dör taië. E' kueki a' tó ikió kanè wák a tó ishtëkwakpa patkó. ³ A' yú. Ye' tso' a' patkök ye' tté pakök pë' shüa wës obejala èmi namu tso' taië, ese shüa es. ⁴ Inuköl skúla ena dali skú ena klökkuö skà, ese qos kè tsarmi yës. Nies yi kué a' tó ñala wa, ese kè ta a' ttök taië. ⁵ Mik a' dewa yile ska', etá kéwe ichó ie'pa a tó 'Skëköl er buaë chò a' a.' ⁶ Ie'pa tó a' kiéwa er bua' wa, e' ta Skëköl er buaë chöraë ie'pa a. Erë kè idör es, e' ta Skëköl kè er buaë chòpa ie'pa a. ⁷ Ie'pa tó a' kiéwa buaë, e' ta a' e' tsúat u e' a. Ttè tso' e' tó iché i' es: 'Kaneblökwak chkòm i kanewekeitö e' ské wa.' E' kueki i meke ie'pa tó a' a' nèn yè, e' nù, e' yó. U e' è a' a' e' tsúat a' tso' ká

e' a e' dalewa. ⁸Ká wé a' demi tá ká e' wakpa tò a' kiéwá buaé, e' tá ì mekeitò a' a nè e' ñú. ⁹Ie'pa duòke, e' tá e'pa bua'úne. Ñies ichó ie'pa a: 'Ì blúie Skèköl tso' e' kéwò dewatke tsinet a' o'mik.' ¹⁰Erè ká wele wakpa kè wá a' kinewa, e' tá a' yú ie'pa ñalá wa tá ichó ie'pa a: ¹¹'A' kapo tso' sa' klöttò mik, e' ppée sa' tò iwà kkachoe tò a' dör Skèköl bolökpa. Erè a' wá ijchenú tò ì blúie Skèköl tso' e' kéwò dewatke tsinet a' o'mik.' ¹²Ye' tò a' a' ichè tò mik Skèköl tò a' chakeketke inuí kī aishkuò tá, etá ká e' wakpa weirdaé siarè Sodoma wakpa bak senuk sulué e'pa tsatá.

Ká mañat wakpa weirdaé siarè

(Mateo 11.20-24)

¹³"A Corazín wakpa, a Betsaida wakpa, iwěstela ina a' tá! Ì kè or yi a' ese wé ye' tò taié a' wörki, erè kè a' er maneone. E' úpa ye' tò Tiro ena Sidón e' wakpa wörki, e'ma ká iaiaé ie'pa er maneo'bak. Ie'pa tò eriane datsi' ajaé ese iè'kabak, ñies ie'pa e' tkè'kabak muluchka kī iwà kkachoe tò ie'pa er mane'wé Skèköl a. ¹⁴E' kuéki ye' tò ichè tò aishkuò tá mik a' wöchakirketke a' nui kī e' kéwò de, etá a' wömerdattsa weinuk taié shute Tiro ena Sidón wakpa tsatá. ¹⁵A Cafarnaúm wakpa, kè a' tò ibikeitsök tò a' m'imitser ká jai a. Ie' tò a' patkerami diöshet wé s'wimblu weirke ee."

¹⁶Etá Jesús tò iché ittökatapa a: "Yi tò a' ttò tseke tá iutekeitò, ñies ese tò ye' ttò tseke tá iutekeitò. Yi tò a' wateke, ñies ese tò ye' wateke. Ñies yi tò ye' wateke, ese tò Skèköl tò ye' patkè, e' wateke."

Jesús ttökatapa dabom kuryök kī bōl (72) e'pa dene

¹⁷E' ukuöki tá Jesús ttökatapa dōka dabom kuryök kī bōl (72) patkè ie' tò, e'pa dene ttsè'nerak buaé. Ie'pa tò iché ie' a:

—A Skèkèpa, aknamapa tò sa' ttò dalöié be' ttò wa.

¹⁸Ie' tò ie'pa iuté:

—Tó. A' e' aléka Satanás kī je'. Ye' isué tò ie' bateshkar ká jai a wes alá wōnar es. ¹⁹Ye' tò a' a' diché mé e' aloka tkabè kī ena baché kī ñies e' aloka Satanás diché kī. Es kè ì tò a' we'ikepa. ²⁰Kè a' ttsè'nuk buaé wimblupa sulusi tò a' ttò dalöié, e' è kuéki. E' skéie a' kiè tso' kitule ká jai a sene michoé yèkkuò kī, e' kuéki a' ttsè'nú buaé.

Jesús ttsè'ne buaé

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹Jesús tso'ia ttök ittökatapa tá, e' shua Wiköl Batse'r tò ie' ttsè'wé buaé shute. Ie' tò iché: "A ye' Yé, be' dör iyi ulitane tso' ká jai a ena ká i' a' e' Kèköl. Be' tò ttè ikké blé'wá pè' wá siwa' jcher iskié ena erbikò taié esepa yōkī. Erè ikkachéwābò s'ësela a. Es be' kī ikiane, e' kuéki be' iwé es. E' kuéki be' kīkékayö."

²²Jesús tté S'yé tá one tá ichéitò pè' tso' ee e'pa a: "Ye' Yé tò iyi ulitane méat ye' ulá a. Ye' dör Skèköl Alà, kè yi wá ijcher mokī tò wes ye' dör, e' jcher ye' Yé è wá. Ñies kè yi wá ijcher mokī tò wes ye' Yé dör, e' jcher ye' è wá. Ñies wépa a ye' éna ikkachakwá esepa wá ijchermi."

²³⁻²⁴Etá Jesús wötréene ittökatapa kke tá ichéitò ie'pa è a: "Ye' tò a' a' ichè tò Skèköl ttekölpa taié ena blu'pa bak ká iaiaé esepa taié tò, ì sué a' tò, e' kkeyé'

siarë sué, erë ie'pa kè wà isune. Ñies ì ttsé a' tò, e' kkeyë' siarë ie'pa tò ttsè, erë ie'pa kè wà ittssène. E' kuëkì wépa tò ì sué a' tò e' sué, ayëcha buaë esepa.”

Samariawak buaë e' pakè

²⁵ Etökicha tã s'wöbla'ukwàk ttè dalöiëno wa ese eköl debitu Jesús ska', e' tò ie' a ichaké itsaioie:

—A s'wöbla'ukwak, ¿ì wèmi ye' tò as sene michoë dò ye' ulà a?

²⁶ Jesús tò ie' a ichaké ñies:

—¿ì tso' kitule Skëköl yëkkuò kì? ¿Ìma e' wà dör be' a?

²⁷ Etã s'wöbla'ukwak tò iüté:

—Skëköl yëkkuò tò iché: 'Skëköl dalëritsó a' er kôs wa, a' wák kôs wa, a' diché kôs wa, ena a' erbiké kôs wa.' Ñies e' tò iché: 'A malepa dalëritsó wës a' wákpa e' dalër es.'

²⁸ Jesús tò iché ie' a:

—Be' tò iüté buaë. Be' tò iwé es, e' tã sene michoë döraë be' ulà a.

²⁹ Erë ie' e' tsatkak ttè e' yökì, e' kuëkì ie' tò Jesús a ichaké:

—Etã s'yamipa chë Skëköl yëkkuò tò, ¿esepa dör s'yamipa wése?

³⁰ Etã Jesús tò iüté ttè i' wa:

—Wëm eköl datse Jerusalén, e' micho Jericó, etã ñalã wa akblökwakpa tò ie' klöwéwa. Ì dami iwã kôs dò idatsi' e' bléwarakitö. Ie' ppërakitö taië tã imíyal. Ie' méat tär ie'pa tò ñalã ska', tsir etã iduowa. ³¹ Etã judiowak eköl dör sacerdote e' dami ñalã e' kì. Mik ie' tò wëm tär shkã'ule e' sué, etã ie' tkami bánet iyökì. ³² Es ñies judiowak skà eköl dör Leví aleri kaneblöke Skëköl wé a, e' dami ñalã e' kì. Mik ie' tò wëm tär shkã'ule, e' sué, etã ie' ñies tkami bánet iyökì. ³³ Erë samariawakpa kè mik a' wödör, sueke a' tò suluë, esepa eköl dör wëm, e' dami ñalã e' kì. Mik ie' tò wëm tär shkã'ule e' sué, etã ie' wa iwër siarë. ³⁴ Ie' de iska', tã wé ishka'ne e' paskuéitö vino wa, paikléitö kiò wa, tã ipatréwaitö datsi'tak wa. E' ukuökì tã ie' tò itkéka iwák burro kì tsémi wé s'kaporö ese wé a, tã eë ie' tò ikk'ónéia ipasuëia buaë. ³⁵ Bule es tã samariawak tò s'kaporö wé, e' wák patué inuköl doka s'kaneblö kã böt e' ské ekkë, tã iché ie' a: 'Wëm shkã'ule i' kk'ónú ña. Ilè kì tué be' tò ie' a, e' tã e' kì ye' tò be' patuerane mik ye' dene etã.'

³⁶ Etã Jesús tò ichaké s'wöbla'ukwak a:

—Wëm shkã'wé akblökwakpa tò e' sué ie'pa mañal tò, ¿ie'pa wé tò idalëritsë mokì wës s'kawötã s'yamipa dalëritsök es?

³⁷ S'wöbla'ukwak tò iüté:

—Wé tò isué er siarë wa e'.

Jesús tò ie' a iché:

—Es be' yú tã iú wës samariawak tò iwé es.

Jesús mía Marta ena María ska' upakök

³⁸ Jesús ena ittökatapa míyal ñalã wa dò Jerusalén, tã ie'pa de kã tsir ese a. Eë alaköl serke eköl kië Marta, e' tò Jesús kiéwa buaë ie' u a. ³⁹ Marta ël, kië María, e' e' tkéwa tsinet Jesús ska', tã ì cheke Jesús tò e' ttsök ie' tkër. ⁴⁰ Erë Marta wã kanë tso' taië iu a kanewë, e' kuëkì ie' de Jesús ska' tã ichéitö ie' a:

—A Skëkëpa, ye' ël tò ye' méat ekörla u kanëuk, ¿e' kè kì be' tkine? Ichó ie' a tò ye' kímú.

⁴¹Erë Jesús tò iüté:

—A Marta, a Marta, taijë be' e' tkiuke kanè tso' taijë be' u a e' ki, ⁴²erë iyi etkè, e' dör ibua'ie, e' shushtë María tò wè. Kè yi tò iyepattsä iulà a.

Jesús tò ittökatapa wöbla'wé ttök S'yé tä

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹Etökicha tä Jesús tso' ttök S'yé tä. Mik ie' tté one, etä ie' ttökatapa eköl tò ie' a iché:

—A Skëkëpa, Juan S'wöskuökwak tò ittökatapa wöblao' ttök S'yé tä. Es ñies sa' wöbla'ü ttök S'yé tä.

²Jesús tò ie'pa a iché:

—Mik a' ttöke S'yé tä, etä ichö ie' a i' es:

'A Sa' Yé, as be' dalöiö sa' tò i ulitane tsata.

As be' dö sa' blúie da'aie.

³Chkè kiane sa' ki senoie, e' mú sa' a ká bit ekkè.

⁴Sa' malepa kos e' nuì olo'yeta' sa' tò ie'pa ki,

e' kuëki sa' nuì olo'yó sa' ki.

Kè sa' marttsä tò i sulu tò sa' erkiöü.'

⁵⁻⁶Ñies ie' tò ie'pa wöbla'wé ttè i' wa:

—Sö ichèmi tò a' wele wä yami tso' eköl, ese ska' a' mîa nañewe ká shaböts, tä a' tò iché ie' a: 'A yami, irö ye' yami datse bānet, e' debitu ye' ska', erë ye' kè wä i tä' mē ie' a. Be' we'ikèyö, pan peitö ña mañat.' ⁷Be' yami e' tò a' iütèmi i' es: 'Kè ye' tsiriwar. Ukkö wötènewatke. Ye' ena ye' ala'r, sa' e' téwatke kapökwa. Ye' kè e' köpaka i muk be' a.' ⁸Jesús tò iché ie'pa a tò u wák e' kè e' köpaka chkè muk a' a, a' dör iyami e' è kuëki. Erë a' tò ikié kröröë, kè wöklör ekkè, e' tä ie' e' kōraka tä i kos kiane a' ki, e' meraëitö a' a, a' tò ie' a ikié kröröë e' kuëki. ⁹⁻¹⁰“Wépa tò iyi kié Skëköl a, esepa a imeraëitö. Wépa tò iyi yulé ie' ska' esepa tò ikueraë. Wépa tò ie' chaké, esepa kierawaitö weshkë. E' kuëki i kiane a' ki e' kió ie' a, etä ie' tò a' a imeraë; e' yuló ie' ska', etä a' tò ikueraë; ie' chakó, etä ie' tò a' kierawä weshkë.

¹¹“Kè alà yé wéne tò tkabè mepa ilà a nima kiéitö e' skéie. ¹²Ñies kè a' wéne tò bachè' mepa ilà a dakro siä' kiéitö e' skéie. ¹³A' dör pè' suluë erë e' tò iyi buaë meke a' alà a. jE' yitā buaë S'yé tso' ká jai a e' tò Wiköl Batse'r meraë yi tò ie' a ikié ese a!”

Judiowak tò Jesús kkaté

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.20-27)

¹⁴Etökicha tä Jesús tso' aknama trë'ukshkar wëm eköl a. Aknama tò wëm e' ttö wöblë'wä. Mik aknama mîa, etä wëm ttékane buaë. Wépa kos tò isuë, e'pa tkirulune iweblök. ¹⁵Erë ie'pa welepa tò iché: “Beelzebú dör bés, e' diché wa ie' tò ie'pa trë'wekeyal.”

¹⁶Ie'pa welepa skä éna Jesús tsaiak, e' kuëki ie'pa tò ikié ie' a tò i kè or yi a ese ütö iwä kkachoie tò mokì ie' patkë'bitu Skëköl tò. ¹⁷Erë i bikeitseke ie'pa tò, e' suéwä ie' tò, e' kuëki ie' tò ie'pa a iché:

“S'serke ká etkè ki, e' ñi blabatsélör tä inippöke iwakpa è ñita, kè wöklör, e' tä ie'pa wákpa è ñi eukewa kè diché tä'ia. Ñies ñi yamipa è e' kéka ñippök ñita, kè wöklör, e' tä ie'pa sulunewä mîa siarë. ¹⁸Es ñies Satanás mú tò

aknamapa trë'wéyal, e' ta ie' tso' ñippök iwakpa è ta. ¿Wes ì blúie ie' tso' e' sermiia? A' icheke tò aknamapa trë'wéyal ye' tò Beelzebúb diché wa, e' kuëki e' ché ye' tò. ¹⁹Ye' tò itrë'úpayal Beelzebúb diché wa, e'ma ¿yi diché wa a' klépa tò itrë'wéyalmi? Ie'pa kè a' itrë'nukyal Beelzebúb diché wa. E' kuëki ¿wes a' tò ye' kkatëmi tò ye' tò itrë'wëkeyal Beelzebúb diché wa? A' wakpa klépa tò iwà kkacheraë tò a' ttè kè dör mokì. ²⁰Aknamapa trë'wéyalýö Skëköl diché wa, e' ta e' wà kiane yënoie tò ì blúie Skëköl tso', e' këwö dewatke a' a.

²¹“Mik wëm diché taijë tò iu kk'oneke buaë tabè wa, ì wa, eta ie' ýi qos tso' blëule buaë. ²²Erë mik wëm skà datse diché ta' taijë shutë ie' tsata, ñippök ie' ta, eta e' e' aléka iki ta ýi mik ierblöke e' tsatkoie ena ì skà qos tso' ie' wa, e' yëttsa seraa iyöki, ta ikakmémiitö iyamipa a.”

²³“Yi kè dör ye' sini', ese dör ye' bolök. Yi kè tò ye' kímè obeja kk'önuk buaë, ese tò obeja po'wëkemi.

Aknama dene wëm a

(Mateo 12.43-45)

²⁴“Mik wimblu sulusi trëneshkar yile a, eta imía ká sir poë wé kè yi ku' ese ska'. Ie' tso' ká yulök senoie, erë kè ie' wà ikune. E' kuëki ie' ibikeitsé: 'Ye' miane wé ye' trëneshkar ee senuk.' ²⁵Mik ie' demine wëm e' a, eta ie' tò isuë tò wëm dör wes u shüiriule buaë maneneë es. ²⁶Eta ie' mía iyamipa kí yulök döka kul suluë shutë ie' tsata ta ie'pa qos de senuk wëm e' a. Wëm e' miane suluë shutë kenet tsata.”

Ayëcha buaë e' dör yi

²⁷Jesús tso' ttök, eta alaköl eköl dur ee, e' tò iché aneule:

—¡Alaköl tò be' tsöo', be' talaö', ayëcha buaë e'!

²⁸Erë ie' iüté:

—¡Ayëcha buaë shutë, wépa tò Skëköl ttè ttsé ta idalöiekerakitö esepa!

Wépa dör pë' suluë esepa kè tò Jesús tté klö'weta'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹Ie'pa kí ñi dapa'wé Jesús pamik, eta ie' tò iché ie'pa a: “A' dör pë' suluë. A' tò ye' a' ikieke tò ì kè or yi a ese uyö iwà kkachioie tò mokì Skëköl tò ye' patké'bitü. Erë ye' tò ilè wëraë etökicha ème iwà kkachioie, e' dör wes Jonás ta ibak es. ³⁰Ì bak Jonás ta e' tò iwà kkayë' Nínive wakpa a tò Skëköl tò ie' patké'bitü ie'pa pattök. Es ñies, ye' dör S'ditsö Alá, e' tò iwà kkacheraë a' a tò mokì Skëköl tò ye' patké'bitü. ³¹Aishkuö ta mik a' wöchakirketke a' nuì kì, eta alaköl datse ká bánet diwö tskirke e' o'mik° bak iká blúie, e' e' kóraka Skëköl wörki a' kkatök tò a' dör pë' suluë. Ká iaiäe ie' dë'bitü datse kamië shutë se' blú bak kië Salomón wà ýi jcher taijë, e' ttö küttsök. Erë i'ne ta ye' dur a' shua, e' dör Salomón tsata, erë a' kè tò ye' ttö iütè. E' kuëki alaköl e' tò a' kkateraë. ³²Mik Jonás tò Nínive wakpa paut, e' tò ie'pa er mane'ottsa Skëköl a, erë i'ne ta ye' dur ierö, e' dör Jonás tsata, erë a' kè er mane'ü Skëköl a. E' kuëki

n 11.22 Ttè i' wa kiane chë tò Jesús e' aléka Satanás kì, e' kuëki ie' tò aknamapa trë'wëkeyal.

o 11.31 diwö tskirke e' o'mik: Si'kuaie ttè e' dör sur. Kè se' wà ijcher tò ima e' chëmisö bua'ie se' ttö wa.

aishkuö tã mik a' wöchakirketke a' nuì kî, etã Nínive wakpa e' kórakã Skëköl wörki a' kkatök.

Se' wöbla buaë ena se' wöbla suluë

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³“Kè yi tö bö'wö tskepaka tã iblëwäitö ö ipatkëwäitö kalkuö dikia. E' skéie se' tö itkekeka kákke se' yamipa datse e'pa wö a ká ñi'woie. ³⁴Se' wöbla dör wes bö'wö es se' chkà kos a. E' kueki se' wöbla dör buaë, e' tã se' chkà kos e' a ká olo tã buaë. E' dör wes se' er dör buaë es, ì kos yësyësë buaë, ese kî se' er me'rie. Erë se' wöbla dör suluë, e' tã se' chkà kos e' tso' stui a. E' dör wes se' er suluë es, ì kos suluë, ese kî se' er me'rie. ³⁵A' e' kkönú buaë as a' kè e' kütöü tö a' wöbla wawër buaë, erë kè iwawër buaë. ³⁶A' wöbla dör buaë, e' tã ì kos buaë, ese wër buaë a' wa. E' dör wes a' serke wë bö'wö ñarke kekraë ee es, kè ku' stui a.”

Wëstela ina fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tã

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷Mik Jesús ttë one, etã fariseowak eköl tö ie' kiëmi chkök iu a. Etã ie' mia demi ee e' tkëser mesa kulé kî. ³⁸Erë fariseowak e' tö isuë tö kè ie' wã iulã paköne wes ie'pa wöblar es, e' tö ie' tsiriwëka. ³⁹E' kueki Jesús tö iché ie' a:

—A fariseowakpa, A' dör wes a' tkã' kos pa skueke a' tö ikikë è es. A' wër buaë, erë a' er suluë. A' dör akblökwakpa. A' kî s'yamipa iyi kos e' kianettsa a' è a. ⁴⁰¡A' kè éna ì ane yës! ¿A' kè wã ijcher tö Skëköl tö se' chkà yö, e' è tö se' er yö? ⁴¹S'siarëpa kimú a' iyi wa, etã ì kos atdaë maneneë a' a.

⁴²¡A fariseowakpa, wëstela ina a' tã! Käköla tso' iëno chkë a kië menta ena ruda ena iskã tso', ese kos tsã meke a' tö Skëköl a. Erë a' kè serku' yësyësë s'malepa tã. A' kè tö Skëköl dalëritseta', e' uk a' kawötã ñies.

⁴³¡A fariseowakpa, wëstela ina a' tã! Kula' tso' a' ñi dapa'wö wë a kékëpa dalöiërtã esepa a, ese kî a' wöbatsö e' tkökser. A' kî ikiar tö a' shkë'wë wes kékëpa taië shkë'wë es, wë pë' tso' taië, e'pa wöwa.

⁴⁴¡Wëstela ina a' tã! A' dör wes pö tso' kè jcher yi wã e' bata kî s'shkörami es. Ishu dör ñã taië alar suluë, e' kè alar ttsëne s'wã.

⁴⁵S'wöbla'ukwak ttë dalöiëno wa, ese tso' eköl ee, e' tö iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, mik be' tö e' ché fariseowakpa a, etã ñies be' tso' sa chök suluë.

⁴⁶Jesús tö iütë:

—¡A s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa, wëstela ina a' tã ñies! A' ttë dalöiëno taië darërëë, ese meke a' tö s'malepa a wã dalöië wes dali ekëë ië s'ki es, erë a' ulatska è kè tietã'wã a' tö ie'pa kimoie.

⁴⁷“¡Wëstela ina a' tã! A' tö Skëköl ttekölpa bak kã iaiaë e'pa pö yuekene pa'ali, erë a' yëpa tö ie'pa kötulur. ⁴⁸Es a' tso' iwã kkachök tö ì wamblë' a' yëpa tö, e' dör buaë a' a. A' yëpa tö ie'pa kötulur, tã i'ñe tã a' tö ie'pa pö yuekene buaë.

⁴⁹“E' kueki Skëköl wã iyi jcher taië, e' tö iyë'atbak: ‘Ye' tö ye' ttekölpa ena ye' ttë pakökwakpa patkeraë Israel aleripa a, etã e'pa welepa tterawã ie'pa tö, ñies welepa skã we'ikeraë ie'pa tö.’ ⁵⁰Skëköl ttekölpa taië kötulur a' yëpa tö. Mik kã i' yöne kuaë, ⁵¹etã Abel kötwa Caín tö. E' itöki a' yëpa bak tö Skëköl

ttekölpa taijê kötmi. Ibata kötwarakitö e' dör Zacarías. E' kötwa ie'pa tö ka' tso' íyi moká Skëköl a' e' ena iwé e' shusha. Skëköl ttekölpa kos kötulurbak a' yépa tö, e' nuí kierane ie' tö a' ena wépa dör a' es, e'pa a. Moki ye' tö a' a' ichè tö Skëköl ttekölpa kos kötulur a' yépa bak e'pa tö, e' nuí kuëki a' ena wépa dör wes a' es, esepa weirdäe siarë.

⁵² “A s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, wëstela ina a' ta! A' wa Skëköl yëkuö tso', e' dör wes ukkô yottsä tso' es as se' wa ijcher tö wes Skëköl dör. Erë e' kkëuk a' tso' a' malepa yöki. A' kè wa ijcher moki tö wes Skëköl dör, nïes wépa ki e' kiane jchenoie, esepa wöklö'weke a' tö as ie'pa kè wa ijcher.”

⁵³ Eta Jesús e' yétsä u e' a. S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa uluneka taijê ie' ki. Ie'pa tö ie' chakémi taijê ttè darërëe wa.

⁵⁴ Ie'pa éna ie' klö'wakwa ittè ki ikkatoie.

A' e' kkö'nú fariseowakpa yöki

(Mateo 10.26-27)

12 ¹⁻³ Eta pë' dapane taijê Jesús ska' döka miles, e'pa tërke nì mik taijê. Jesús tö ichémi ittökatapa a' kewe: “A' e' kkö'nú fariseowakpa pan wölöwoka yöki. E' wà kiane ché tö a' e' kkö'nú wes ie'pa ser e' yöki. Ie'pa e' wamlö suluë, erë ie' örak tö ie'pa dör buaë s'malepa tsata. Kè i ku' blëulewa ese kè kkayëpawa aishkuö ta. Ese kos jcherdane. Ì cheke a' tö bikietsè a' tö tö kè ittënë, ese ttserane sulitane tö. Ì kos cheke a' tö asas ukkô wötëulewa shua, ese yërdane aneule sulitane kukua. E' kuëki a' e' kkö'nú as a' kè e' ö wes ie'pa es.

Yi yöki s'kawöta suanuk

(Mateo 10.28-31)

⁴ “A ye' yamipa, kè a' suanuk yi tö s'tteta'wa esepa yöki. Ie'pa tö s'ttëwa, erë e' ukuöki ta kè wes ie'pa a se' onukia. ⁵ Erë süyö a' a' ichè tö yi yöki a' ké suanuk. A' suanú Skëköl yöki. Ie' tö a' ttëwami, e' ukuöki ta ie' wa diché ta' a' uyowa bö' ké a. Ye' tö iskà chène a' a, a' suanú ie' yöki.

⁶ “Dúla skel tuë tottola, inuköl böt wöshkila è, erë ie'pa kè ska' Skëköl er chöta'wa. ⁷ Nïes a' kè ska' ie' er chöpawa. Dö a' tsakö bitö tso' shtaoule ie' wa. Ie' a' ta a' tuë taijê tkòka dúla tso' taijê ese tsata, e' kuëki kè a' suanuk.

Wépa kè jaëne Jesús ki

(Mateo 10.32-33; 10.19-20)

⁸ “Yi e' chò sulitane wörki tö ie' dör ye' dör S'ditsö Alà, e' ttökata, e' ta ese cheraëyö Skëköl biyöchökwakpa wörki tö ie' dör ye' ttökata. ⁹ Erë yi tö iblé sulitane wörki tö ie' kè dör ye' ttökata, e' ta nïes ibleraëyö Skëköl biyöchökwakpa wörki tö ie' kè dör ye' ttökata.

¹⁰ “Yi tö, ye' dör S'ditsö Alà, e' ché suluë, e' nuí olo'yëmi Skëköl tö iki. Erë yi tö Wiköl Batse'r ché suluë, e' kè ki inuì olorpa.

¹¹ “Mik pë' tö a' klö'wéwa tsémi kkatè ye' ttè kuëki judiowak nì dapa'wö wé a' ö s'shulökwakpa wörki ö s'wökirpa wörki, eta kè a' tkinuk tö ì chëmi a' dör e' tsatkoie. ¹² E' wösha ta Wiköl Batse'r tö ttè eraë a' a' ché ie'pa a.”

Inuköl blú eköl e' er me'rie inuköl è ki

¹³ Pë' dapane taijê e' eköl tö Jesús a' iché:

—A s'wöbla'ukwak, ichö ye' ël a tö sa' yé íyi ukuö ate kos e' blatöo, ye' icha mú ye' a.

¹⁴ Jesús tò iüté:

—A wëm, ye' kè dör a' íyi shulökwak, ñies ye' kè dör a' íyi blatökwak.

¹⁵ Ñies Jesús tò iché:

—Sene chök e' kè döku' s'ulà a íyi tso' s'wä taië ese wa. E' kuëki a' e' kkö'nú íyi kkechè taië ese kos yöki.

¹⁶ Eta Jesús tò ttë kleé ie'pa i' es: “Wëm eköl dör inuköl blú taië, e' tò íyi wöwé taië shute iká ki. ¹⁷ Ie' tò ibikeitsé: ‘Ye' íyi wöne taië ¿wes e' wëmi ye' tò? Kè iché'kaia iwé a.’ ¹⁸ Eta ie' tò iché: ‘Ye' éna iane tò wes ye' tò iwëmi. Súyö iwé tkëttsa ské yuëkane pa'ali, bërie shute, e' a ye' i'iwö kos ena i kos tso' ye' wä e' blekeyö. ¹⁹ E' ukuöki ta ie' tò ibikeitsé: íyi tso' taië ye' wä bléule, e' mik ye' sermi dö duas taië. E' kuëki sú ye' enù, chkö, di'yö, tse'r buaë.’ ²⁰ Erë Skëköl tò iché ie' a: ‘Be' kukuö darërrë, bëré nañewe be' duöwaraë, eta i kos tso' be' wä bléule, e' ate pë' kuä'ki ulà a.’” ²¹ Eta Jesús tò iché: “Es itköraë wé tò íyi blé taië iwák a ká i' a, erë kè serku' wes Skëköl ki ikiane es, ese wák dör siarë Skëköl a.”

Kè a' tkinuk i ki

(Mateo 6.25-34)

²² E' ukuöki ta Jesús tò iché ittökatapa a: “Ye' tò a' a iché: Kè a' tkinuk i kiane a' ki senoie, chkeie, datsi'ie, ñie, ese kos ki. ²³ S'tso' tse'ka e' kè dör chkök ëme, ñies s'chka kè dör datsi' è ioie. ²⁴ Dù saü a' tö. Ie'pa kè tò i kuatketa' i wöshteta' kè tò chke bleta', erë Skëköl tò ie'pa tieke. E' yita ie' a ta a' tuë taië dù kos tsata. ²⁵ A' tkirke taië e' ki, e' kè tò a' a kawö kí mepa senoie ekuölö è. ²⁶ E' dör tottola erë kè a' a ior. ¿Wes a' tkirke íyi malé ki?”

²⁷ “A' tò ma'ma wörkua bua'buaala ese saü wes italar, kè kaneblöta', kè datsi' yueta'. Erë blu' bak kië Salomón, e' wä íyi ulitane bua'buaë bak taië, erë ye' tò a' a iché tò ie' datsi' bua'bua, e' kè wër buaë wes ma'ma wër es. ²⁸ Käkö suésö i'ñe, bule ta iñanewa, erë Skëköl tò ikitkeke buaala iwörkua wa. Ie' tò kākō kitkeke es, je' yita ie' tò a' kianeia erblö buaë ie' mik, e' paieraë! ²⁹ E' kuëki kè a' er mukwä chke ki, di'yè ki, ese kos kè ki a' tkinuk. ³⁰ Pë' kè tò Skëköl dalöie esepa tkirke taië íyi kos ekké ki. Erë i kos kiane a' ki e' jchertke a' Yé wa. ³¹ E' skéie i kos blúie Skëköl tso' e' ki a' er mú keweie. A' tò iwé es, e' ta ñies íyi ñekkë döraë a' ulà a.”

Íyi buaë bleke ká jaì a

(Mateo 6.19-21)

³² “A ye' obejapala, kè a' suanuk i yöki. A' kè dör taië, erë S'yé er buaë chöke a' a. Ie' tò a' shushtë as i blúie ie' tso' e' dö a' ulà a ie' ta ñita. ³³ I tso' a' wä, e' wataüttsa ta iské mú s'siarëpa a. I dör buaë Skëköl a, e' ú, eta es a' a íyi bua'bua blërdaë ká jaì a wes inuköl blèsö, i kè nurta'wä, ese a es. Eë akblökwakpa kè a iekiblënik, ñies powak kè a ikatanukwä. ³⁴ Wé a' íyi bua'bua tso' eë a' er me'rie ñies, e' kuëki a' íyi blö ká jaì a.”

A' tso' erki Jesús datsene e' panuk

³⁵⁻³⁶ “A' tso' erki wes kanè mésopa tò iwökir tso' ulabatsè kèwö tkö'uk datsene, ese pané es. Ie'pa tso'tke ie' panuk datsi' iënetke ikanewoie, ibö'wö

tskékatke buaë. Mik iwökir de ta ichaké ukkö a, eta bet ta ie'pa ukkö ppée ie' a. ³⁷Wépa kué iwökir tö ttsé'ka ie' panuk mik ide eta, ayécha bua esepa. Mokí ye' tö a' a iché tö ie' e' paiöraë wes chkè watiökwak es ta ikanè mésopa keraëitö e' tkökser kula' kî ta ie'pa tieräëitö chkè buaë wa. ³⁸Kanè mésopa kué iwökir tö ttsé'ka ie' panuk ká shäböts alè ö ká nîrketke alè eta, ayécha buaë esepa. ³⁹Erë a' éna ianú tö u wák mú wä ijcher tö wekkè akblökwak datse, e'ma ie' kè tö kawö mepa yi a dökwä ifyi ekiblök. ⁴⁰Es nies ye' dör S'ditsö Alà, e' datsene mik a' kè ku' ye' panuk eta, wes akblökwak es. E' kueki a' tso' erki."

Kanè mésopa bül eköl dör buaë, eköl dör suluë

(Mateo 24.45-51)

⁴¹Pedro tö Jesús a ichaké:

—A Skëképa, ttè wakléébö ç'e' dör sa' è a ö sulitane a?

⁴²Ie' iüté: "Kanè méso yësyesë kabikeitsö buaë, ese mekekä iwökir tö imalepa kuebluie ie'pa tiök kekraë mik kè ikü' e' dalewa. ⁴³Iwökir dene ta ikuëitö iük wes iyëneia es, e' ta ayécha e' dör buaë ie' a. ⁴⁴Mokí ye' tö a' a iché tö kanè méso e' merakaitö, ie' wä ifyi tso' kos, e' kuebluie. ⁴⁵Erë kanè méso ñe' erbikö tö 'ye' wökir kè döpane bet.' E' kueki ie' tö imalepa wépa ena alakölpa ppémi darërëë. Nies ie' chkémi, di'yémi taijë ena ie' ttémi blo' wa. ⁴⁶Erë idiwö ena ikéwö kè wa ie' ku' ipanuk, eta iwökir dörane ta iwe'ikeraitö siarë wömerattsä weinuk wes pë' kè erblöta' Skëköl mik esepa es.

⁴⁷"Kanè méso wé wä i kiane iwökir kî, ese jcher buaë, erë ie' kè wä i one yës, kè tö ittö dalöië, ese we'ikeraë iwökir tö siarë. ⁴⁸Erë kanè méso wé kè wä ijcher ta e' tö i suluë wamblé, e' ta ese we'ikeraë iwökir tö erë kè taijë. Wépa a imène taijë kanebloie Skëköl a, esepa a ikieraëitö taijë. E' sù wépa a imène taijë shutë, esepa a ikieraëitö taijë shutë. Kos se' a imène e' mik se' a ichakirdäë.

Jesús tté kueki se' ñi blabatsöraë

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹"Ye' dë'bitü ká i' a s'aláuk wes bö' taijë wöbatskä ese tö s'aláwë es, e' mú wöbatskatke. ⁵⁰Erë kewe ta ye' weirdäë siarë, e' kawöta dalé'ttsëyö, e' tö ye' eriaweke taijë dò mik itka eta. ⁵¹¿A' ibikeitsé tö ye' dë'bitü ká i' a as a' ser bèrë ñita? Ye' iché, au. E' skéie ye' dë'bitü a' blabatsök. ⁵²I' ta iñak tkënewamitke, se' serke skel ñita, e' ñi blabatsöraë ye' tté kueki, bül ñippöraë mañal ta, mañal ñippöraë bül ta. ⁵³Iyé ñippöraë ilà wëbie ta ena ilà ñippöraë iyé ta; imi ñippöraë ilà busi ta ena ilà ñippöraë imi ta; yäk ñippöraë iyäk ta."

I weke Jesús tö e' wä kè ane ie'pa éna

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴Nies Jesús tö ie'pa a iché: "Mik a' isué tö kalî monekä diwö mi'ke e' ëkä, eta a' tö icheke 'kalî yërdaë', eta mokí iwä yërdaë. ⁵⁵Mik a' ittse tö siwa' datse ká sir poë e' ëkä, eta a' tö icheke 'diba ardaë', eta mokí iwä ane. ⁵⁶¿A' e' ö suluë! A' éna iane mik kalî yërmi, mik diba armi, erë i uk ye' tso' iwä kkachöie tö yî dör ye', çwes kè e' wä ane a' éna? ¿A' kè wä i jcher taijë wes a' ibikeitseke es!"

A' ñi shuló

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷“¿I' kueki a' kè a' ibikeits tö ì dör buaë, ì dör suluë Skëköl a? ⁵⁸Yile tö a' kkaté nuì kueki e' wà a' mí s'shulök wé a, e' tã ima'ú shulë ie' tã ñalã kî as ie' kè tö a' wömüttsa s'shulökwak ulã a we'ikè. A' kè tö iwë es, e' tã s'shulökwak tö a' wömerattsa s'shkëkîpa ulã a tã e'pa tö a' wöterawã s'wöto wé a. ⁵⁹Ye' tö a' a' ichè tö kè a' döpattsa dö mik a' tö nuì e' patuéttsa s'eraa etã. E' kueki a' er mane'ú Skëköl a kam iwã dö a' kî e' yöki.”

S'kawöta er mane'uk Skëköl a

13 ¹E' è kéwö tã pë' welepa tso' ee, e'pa tö iché Jesús a' tö Galilea wakpa wëpa welepa tso' iyiwak jchök mè Skëköl a iwé a. E' dalewa Pilato tö ie'pa ttökulur patké tã ipé shütuékã iyiwak jchëne e' pé tã.

²Jesús tö iché ie'pa a: “¿Ima a' erbikò? ¿Galilea wakpa kötulur ñe'pa dör pë' sulusipa tkòkã imalepa tsata, e' kueki ie'pa weine es? ³Ye' tö iché au, kè idör es. Erë a' kè er mane'ù, e' tã ñies a' wákpa kôs duölurdaë. ⁴Ñies u tso' Jerusalén kiè Siloé, e' yöule kãkkeë ák wa, mik e' anebitü anekã ie'pa kî, etã ie'pa duo döka dabom eyök kî pãköl (18). ¿Ima a' erbikò? ¿Ie'pa duolur ñe'pa kî inuì tso' tkòkã Jerusalén wakpa malepa tsata? ⁵Ye' tö a' a' iché au, kè idör es. Erë a' kè er mane'ù Skëköl a, e' tã ñies a' duölurdaë.”

Higuera klò tté wã paké Jesús tö

⁶Jesús tö tté kleé ie'pa a' i' es: “Wëm eköl wã kal kiè higuera tso' tkëule elka idali shuã. Ie' mía iwö yulök, erë kè iwö tã' yës. ⁷E' kueki ichéitö idali kkönukwak a: 'I' tã duas mañal, ye' de kekraë higuera wö yulök, erë kè iwö tã'. E' kueki itóöbö as kè iku' ar éanas.' ⁸Erë idali kkönukwak tö iché: 'A' kékëpa, as iariã duas ek. Súyö iwí paiklè kapöli tkèkã iki. ⁹E' wa sö isuë tö duas étö tã iwörmi e'ma buaë idir. Erë kè iwöne, e' tã iteerasö.' ”

Alaköl eköl wököulewã e' bua'wëne Jesús tö

¹⁰Eno diwö et a' Jesús tso' s'wöbla'uk Skëköl tté wa ñi dapa'wö wé etkue a. ¹¹Etã ee alaköl tso' eköl tteke wimblu sulusi tö wököulewã. Ie' kirirke es, e' kî duas de dabom eyök kî pãköl (18). Kè ie' a' e' wödurkã yësyësë. ¹²Mik Jesús tö isuë, etã ikiéitö e' ska' tã ichéitö iã:

—A' tayë, be' buanene. Duè tö be' kiri'weke, e' ulã a' be' tkashkar.

¹³Etã ie' ulã mékã iki tã iwödunekane yësyësë tã Skëköl kíkékamiitö taië. ¹⁴Erë Jesús tö alaköl bua'wëne eno diwö a, e' kueki judiowak ñi dapa'wö wé e' wökir ulunekã iki taië. E' kueki ie' tö iché pë' dapane ee e'pa a:

—Domingo etö shuã kã tso' kul. Kã teröl dör se' a' kanebloie. Kã teröl shuã a' shkó ië bua'wëne. Kè a' kine eno diwö a' bua'wëne.

¹⁵Jesús tö iché ie' a:

—¡A' e' ö suluë! Eno diwö a' a' ulitane tö a' iyiwak wöttseeke tã itsekemi di' yök. ¹⁶Tayë i' dör Abraham aleri, e' tso' klöulewã Satanás ulã a' döka duas dabom eyök kî pãköl (18) wes iyiwak moulewã es. Erë i'ñe dör eno diwö, erë ¿wes a' kè kî ikiane tö iwöttseeyö aknama yöki?

¹⁷Mik Jesús tò e' ché, etä ibolökpä jaënekä taijë. Erë pë' malepa ttsë'nerak buaë, ì buaë kôs wé Jesús tò e' kuekì.

Mostaza wö tté

(Mateo 13.31; Marcos 4.30-32)

¹⁸Nies Jesús tò iché: “Ì blúie Skëköl tso' ¿wes e' dör? ¿Ttè wé wa yö ikleëmi?

¹⁹E' dör wes mostaza wö tkéwä wëm eköl tò iyök a es. Mostaza wö dör tsirlala, erë itskine talane bërie kalie, ese ulä tsakä dù u yuöke.”

Pan wölöwoka tté

(Mateo 13.33)

²⁰Nies Jesús tò iché: “Ì blúie Skëköl tso' ¿ttè wé wa yö ikleëmi? ²¹E' dör wes pan wölöwoka wötué tayë tò harinachka mañayök a es. E' tò harinachka, e' kôs wölöwéka taijë.”

Ukkö tsitsir

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²²Jesús dami Jerusalén ñalé wa, etä eë ká tso' tseë, ká blublu ena ká tsitsir, e' wakpa wöbla'weke Jesús tò. ²³Etä yile tò ie' a ichaké:

—A këképa ¿yëne tò kë yi tsatkërpa taijë?

Ie' iüté:

²⁴—Tsatkë wëkkö dör tsir. Taijë pë' tò ima'weraë shkëkwaia, erë kë ie'pa döpa'wä. E' kuekì a' e' diché ió shkëkwaia. ²⁵Mik u wák e' kékä tò ukkö wötéwä, etä a' tso' u'rki, e'pa tò ie' kiekë ukkö a. A' tò ichakeke: ‘A këképa, be' ukkö kköppöö sa' a.’ Erë ie' tò a' iüteraë: ‘Kë ye' wä a' süule.’ ²⁶Etä a' tò icheraë ie' a: ‘Sa' chka' be' tä. Sa' di'ya' be' tä. Be' tò sa' wöbla' sa' ká a.’ ²⁷Erë ie' tò a' iüteraë: ‘Kë ye' wä a' süule. A' dör ì sulu wamblökwakpa, a' yúshka bánet ye' yöki.’ ²⁸Mik a' tò Abraham, Isaac, Jacob ena Skëköl ttekölpa kôs e'pa sué ì blúie Skëköl tso' e' a, erë a' uyanettsä bánet, etä a' iüraë siarë a' ká yilitdawä weine kuekì. ²⁹S'ditsö datse ká wa'ñe, esepa döraë chkök buaë ì blúie Skëköl tso' e' a. ³⁰Es se' welepa kë dalöiërta' ká i' a, esepa dalöiërdaë taijë aishkuö tä. E' sù se' welepa dalöiërta' taijë ká i' a, esepa atdaë ibataie aishkuö tä.

Jesús ɛriane Jerusalén wakpa dalërmik

(Mateo 23.37-39)

³¹E' wöshä tä fariseowakpa welepa de Jesús ska' tä ichéitörak ia:

—Herodes éna be' ttakwä, e' kuekì be' yúshka ká bánet.

³²Jesús tò ie'pa iüté:

—A' yú tä ichó s'kitö'ukwak ñe' a: ‘T'ñe ena bule ye' tso' aknamapa trë'ukyal, ñies s'bu'ukne, böiki tä ye' kanë ene.’ ³³Ye' mitke i'ñe, e' shkëmi bule böiki tkörö Jerusalén wé ie'pa wöblane Skëköl ttekölpa bak e'pa ttökulur eë, e' kuekì ye' kë ttepawä ië.

³⁴¡A Jerusalén wakpa, Skëköl ttekölpa kôs ttekewä a' tò kekraë! ¡Nies ittë pakökwakpa patkeke ie' tò a' a, e'pa ttekewä a' tò ák wa! ¡Wekkë ye' erkië tò ye' mú a' dapa'wë e' ska' wes dakro mitchke tò ila'rla dapa'wë ipik dikia es, erë kë a' kì ikiane yës! ³⁵Ye' ttö ttsó, Skëköl kë tò a' ká kkö'nepaia. Ye' tò a' a

ichè tò a' kè tò ye' suepaia dō mik ye' dene etā. E' kēwō ska' tā a' tò ye' cheraë: 'Ayēcha buaë yi datse Skēkōl ttō wa e'!

Wēm ekōl iēnekā taijē e' bua'wē Jesús tō

14 ¹Etōkicha tā eno diwō a Jesús mīa chkōk fariseowakpa wōkir ekōl, e' u a. Etā eē fariseowakpa welepa tso' iweblōk krereë ikkatoie ilē kī. ²Etā wēm ekōl kirirke iēnekā taijē, e' de dur Jesús wōrkī. ³Etā Jesús tō ichaké s'wōbla'uk ttē dalōiēno wa wakpa a ena fariseowakpa a:

—ǰKawō tā' se' a' s'buau'kne eno diwō a?

⁴Erē ie'pa kē wā ie' iutēne yēs. Etā Jesús tō wēm e' klō'wē tā ibua'wēitō tā ichēitō iā: 'Be' yūshka.' ⁵Etā ie' tō iché fariseowakpa a:

—A' alā ō a' baka anemi dī' biule uk a eno diwō a, e' tā bet a' mīa iyōktsa.

⁶Ie'pa kē a' ie' iutēne yēs.

Skawōtā e' ōkwa s'malepa yōkī

⁷Jesús isuē tō pē' shkeñaule chkōk, e'pa welepa tō kula' tso' kēkēpa dalōiērtā' taijē, esepa a ese shushtë e' tkoie. E' kuekī ie' tō ie'pa pattē i' es:

⁸—Mik yile tō a' wele shkeñē ulabatsē kēwō tkō'uk, etā kē a' e' tkōkser kula' tso' kēkēpa taijē a ese kulē kī. Isalema kēkēpa dalōiērtā' taijē a' tsata ese de, ⁹etā yi tō a' shkeñē, e' tō ichē a' a: 'Be' we'ikēyō, kula' se' mū kēkēpa i' a' e' tkoie.' Etā a' jaērkami taijē, miraē e' tkōkser kula' tso' se' ēsepa a ese kī. ¹⁰E' skēie, mik yi tō a' shkeñē, etā a' e' tkōkser kula' tso' se' ēsepa a ese kulē kī. Es mik yi tō a' shkeñē, e' de a' ska', etā ie' tō ichē be' a: 'A yami, be' yū e' tkōkser kula' tso' kēkēpa a, ese kulē kī.' Es pē' kōs tso' eē, e'pa tō a' dalōieraē wes kēkēpa taijē es. ¹¹Yi e' tso'kā taijē, ese ardawa diōshet, erē yi e' wōēwa, ese kīkardakā taijē.

¹²Wēm tō ie' shkeñē chkōk, e' a' Jesús tō iché nīes:

—Mik be' tō pē' shkeñeke chkōk be' ska' ō dī'yōk be' ska', etā be' sinī'pa ena be' ēlpa ena be' yamīpa malepa ena inukōl blúpa serke tsīnet be' pamik, esepa kōs kē shkeñar. Ie'pa tō be' shkeñēmine, etā es be' ulā a' iské detke. ¹³E' skēie mik be' kawō tkō'uke, etā s'siārēpa ena s'yulēpa ena s'klō bachiulewā ena s'wōbla kē wawēr, esepa shkeñū. ¹⁴Ie'pa kē a' iské menukne be' a. Erē mik s'ser yēsēsē, esepa duowā shkeñekā aishkuō tā, etā Skēkōl tō be' a' iské meraē, e' tō be' tse'weraē buaē.

Kēwō taijē e' tkō'wē

(Mateo 22.1-10)

¹⁵Wēm ekōl tkēr chkōk mesa kī ie'pa tā, mik e' tō i' ché Jesús tō e' tse', etā ie' tō iché iā:

—Wēpa kawō tkō'weraē buaē aishkuō tā i' blúie Skēkōl tso' e' a, ayēcha buaē esepa.

¹⁶Jesús tō ie' a' iché:

—Wēm ekōl tō kawō tkō'weke taijē tā ie' tō taijē pē' shkeñē. ¹⁷Mik ikawō tkō'uke e' diwō de, etā ie' tō iché ikanē méso a: 'Se' kawō tkō'uke, e' tso'tke kaneoule e' kuekī be' yū s'kiule kōs e'pa a' ichōk tō a' shkō kawō tkō'uk.' ¹⁸Erē ie'pa ulitane tō iché kanē méso a: 'Wēstela be' tā, erē sa' wōtkērke taijē, kē sa' dōpa.' Itsā tō iché ie' a: 'Erpa ye' tō ká tuē e' sauk ye' mī'ke, e' kuekī ye' kē

dòpa. Ye' kköchò be' a tò e' olo'yó ye' kî.' ¹⁹Iskà tò iché: 'Baka wě'ne tuéyò kanebloie dabop, e' wà ma'uk ye' m'ke, e' kuéki ye' kè dòpa. Ye' kköchò be' a tò e' olo'yó ye' kî.' ²⁰Ièköl tò iché: 'Író ye' ulabatséwa, e' kuéki kè ye' dòpa.' ²¹Ikanè méso biteane iwökir ska' tã ì kos ché ie'pa tò ie' a e' chéne ie' tò. Etã u wák ulunekã taijë tã ichéitò iã: 'Be' yú bet ñalã kibi kî, ñies ñalã malepa kî, tã s'siarëpa ena s'yulëpa ena s'wöbla kè wawër ena s'klò bachiulewã, esepa tsúbitu íe kawò tkó'uk ye' tã.' ²²Béré tã kanè méso dene, e' tò iché iwökir a: 'A kékëpa, ì uk be' tò ye' patké, e' wétke ye' tò, erë be' u kam wà iër.' ²³Etã iwökir tò iché ie' a: 'Be' skà yúne u tso' bānet ese ñalé kos wa, etã pë' kó shkókwa ye' u a as iwà iërka.' ²⁴Ye' tò iché tò wépa shkeña' ye' tò kewe, e'pa kè wéne kawò tkò'upa ye' tã.'

Jesús ttökataie sene e' dör darërë

(Mateo 10.37-38)

²⁵Taijë pë' mir Jesús itöki tã ie' e' wötrée tã ichéitò ie'pa a: ²⁶"Yi senak ye' ttökataie, erë kè iëna ye' dalër iyé, iml, ilaköl, ila'r, iëlpa, ikutapa tsata, ñies iwák tsata, e' tã ese kè dòpa ye' ttökataie. ²⁷Yi kè e' chò weinuk dò ittëwã krus mik tã iser wës ye' ttökata es, ese kè dòpa ye' ttökataie. ²⁸Ichösò tò a' wele éna u yuak bërle. Kewe ie' e' tkökeser ibikeitsök tò kos u e' tuë isuöie tò inuköl dömiã ö kè idöpakã iyuoie. ²⁹Erë ie' kè wã ibikeitsë kewe, e' tã ie' tò ichkí tulëwã tã inuköl kè tã'ia iyuoie. Sulitane tò isuëmi, e'pa tò ie' wayueraë. ³⁰Ie'pa tò ichëmi: 'Wëm wí u yuëmi, erë kè ie' a iyöneia.' ³¹Ñies kã blu' wele wã ijcher tò kã kuã'kî blu' datse ñippök ie' tã, e' tã ie' e' tköraser ibikeitsök kewe: 'Ye' wã ñippökwakpa tso' dökã 10.000. Ye' bolök wã ñippökwakpa tso' dökã 20.000. ¿Ye' e' alömikã ikî ö kè ye' e' alöpakã ikî?' ³²Ie' isuë tò ie' kè e' alöpakã ibolök kî, e' tã kam ibolök dò tsinet, e' yökî ie' tò ibiyöchökwakpa patkeraë ibolök a ichök tò '¿wes sö ishulëmi as se' ser bèrë ñita?' ³³E' kuéki yi senak ye' ttökataie ese tò iwà bikeitsó kewe. Es a' kè e' chò ì kos tso' a' wã e' mukat, e' tã kè a' dòpa ye' ttökataie.

Dayë kè kke tã'ia

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴"Dayë dör buaë, erë kè ikke tã'ia, e' tã kè ibuarpaiane. ³⁵Kè ibua'ia fyök kapeyoie. Kè ibua'ia lie. E' dör buaë kèumi è. ¿Yi éna ye' tò ttsak, e'ma ikukuebló bua'ie!"

Obeja kkö'nukwak e' ttë

(Mateo 18.10-14)

15 ¹Kekraë inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, esepa dökë taijë Jesús ska' ikittsök. Ñies pë' malepa cheke fariseowakpa tò tò e'pa dör pë' sulusipa, esepa dökë taijë Jesús ttöke e' kittsök. ²Fariseowakpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tò Jesús chëmi suluë ñi a. Ie'pa tò iché:

—Ie' tò pë' sulusipa suëke buaë, ñies esepa tã ie' chköke.

³E' kuéki ttë kleë ie' tò ie'pa a i' es: ⁴"A' isie wã obeja tso' dökã cien, e' etö chowa, e' tã a' tò imalepa dökã dabom suliyök kî sulitu (99), e' meraat iké a tã a' miraë ichowa e' yulök dò wé a' tò ikué eë. ⁵Mik a' tò ikué, etã a' tssërdaë buaë tã a' tò ikerakã pperakã kulí kî. ⁶Mik a' dene iu a, etã a' yamipa ena pë'

serke a' o'mik, e'pa kiera a' tō a' u a t̃a a' tō icheraē ie'pa a: 'Ye' obeja chē'wa, e' kuēneyō. A' t̃sē'nū buaē ye' t̃a.' ⁷Es n̄ies ye' tō a' a' ichē tō mik pē' sulusi ekōl, ese er mane'wē Skēkōl a, e'ta e' tō Skēkōl tso' k̃a j̃ai a, e' t̃sē'wē buaē sh̄utē tkōk̃a imalepa dōk̃a dabom suliyōk k̃i sul̄itu (99) e' bikeitsō tō ie'pa dōr yēs̄yēsē, kē kawōt̃a er mane'uk, esepa tsata.

Inukōl chowa, e' ttē

⁸“N̄ies alakōl w̃a inukōl tso' dōk̃a dabop, e' chowa etk, e' t̃a ie' tō bō'wō tskēk̃a iushklēt̃sa t̃a iyulē bua'iew̃a t̃a iw̃a kuēt̃ō. ⁹E' ukuōk̃i t̃a ie' tō iyamipa ena pē' serke iō'mik e'pa kiē iu a t̃a ichēitō ie'pa a: 'iA' t̃sē'nū buaē ye' t̃a! Ye' inukōl chē'wa, e' kuēneyō, e' kuek̃i e' kēwō tkō'ūsō n̄ita.' ¹⁰Es n̄ies ye' tō a' a' ichē tō mik pē' sulusi ekōl er mane'wē Skēkōl a, e'ta e' tō Skēkōl biyōchōkwakpa t̃sē'wēke buaē sh̄utē.”

Alā e' wamblō suluē e' nuī olo'yē iyē tō ik̃i, e' ttē

¹¹N̄ies J̄esús tō ikleē ie'pa a ttē i' wa: “Kēkēpa ekōl alā dōr bōl wēpa. ¹²Ilā tsirla tō ichē iyē a: 'A yēwō, i mekeat be' tō ye' a mik be' duōkewatke e'ta, e' mūtke be' tō ye' a.' E'ta iyē i'yi kōs, e' blabatsēitō mēitō ila'r bōl a ekōl ekōl kōs ikawōt̃a imuk ĩa ekkē. ¹³K̃a kē bak taijē, e'ta i kōs mēitō ilā tsirla a, e' watuēt̃sa ilā tō, e' skē klō'wēitō t̃a im̃a k̃a kũa'k̃i. Eē ie' tō ie' inukōl kōs we'ikēwa i'yi sulu ē k̃i. ¹⁴Mik ie' inukōl enewa, e'ta bli ane taijē k̃a e' k̃i, e' kuek̃i ie' ttēm̄itke bli tō. ¹⁵Eē t̃a ie' m̃ia kanē yulōk k̃a e' wakpa ekōl ska'. E'ta wēm e' tō ie' a kanē mé kōchi tiōk. ¹⁶Ie' duēw̃a bli w̃a suluē. Kōchi ch̄kē kē n̄ano se' a ese n̄akw̃a ie' ēna, erē kē yi tō ie' a imē. ¹⁷Bata ekkē t̃a ie' tō ibikeitsē: 'iIōk ye' e' tōtkēr bli w̃a iē? Wēkkē ye' yē u a kanē mēsopa tso', e'pa w̃a ch̄kē tso' taijē. ¹⁸Ye' m̃iane ye' yē ska', t̃a ye' tō icheraē ie' a: A yēwō, ye' tō i sulu wamblē Skēkōl k̃i, n̄ies be' k̃i. ¹⁹Ye' jaēne taijē. Ye' kiōk be' alā, e' kē dōr ye' siarla e' a. E' skēie ye' saū wēs be' kanē mēsopa suekebō es.' ²⁰E'ta ie' e' kēk̃a m̃ia iyē ska'.

“Mik idōkem̄itke iyē ska', e'ta iyē wō de iska' t̃a idoia kamiē t̃a ie' wa iwēr siarē. Ie' tunemi ĩnaletsuk t̃a ipaklō'wēw̄aitō iwōalattsēitō. ²¹E'ta ilā tō ichē ie' a: 'A yēwō, ye' tō i sulu wamblē Skēkōl k̃i n̄ies be' k̃i. Ye' jaēne taijē. Ye' kiōk be' alā, e' kē dōr ye' siarla e' a.' ²²Erē iyē tō ichē ikanē mēsopa a: 'Datsi' bua'ie yulō iōk̃a ie' k̃i bet, t̃a ula'tsio iōw̃a t̃a klōkkuō iōk̃a ik̃i. ²³Baka pupula bua'ie yulō t̃a ittōw̃a. Ye' alā dene e' kēwō tkō'wēkesō. ²⁴Ye' alā i' dene, e' dōr wēs ie' du'w̃a e' sh̄kenekane es. Ye' alā minea ye' yōk̃i kē ttē t̃sēneia ye' w̃a, e' dene e' kuek̃i ikēwō tkō'ūsō.' E'ta ie'pa tō ikēwō tkō'wēmi taijē.

²⁵“E' dalewa ilā kibi tso' kaneblōk kañika. Mik ie' datse e' de ts̄inet u a, e'ta ie' tō ittē tō iyamipa alārkerak taijē blarkerak, klōtōke taijē. ²⁶E'ta ie' tō kanē méso kiē ekōl t̃a ichakēitō: 'iI kēwō tkō'wēke a' tō ekkē?' ²⁷E'ta kanē méso tō ie' iūtē: 'Be' ēl dene, e' kuek̃i be' yē tō sa' patkē baka pupula bua'ie ttōkw̃a be' ēl dene buaē, kē wēs ie' dē, e' kēwō tkō'woie.' ²⁸Erē e' tō ilā kibi uluwēk̃a taijē. Ie' kē sh̄kakw̃a wēs̄h̄kē. E' kuek̃i iyē e' yēt̃sa u'r̄k̃i t̃a iwōpablē taijē t̃a ichē ie' a: 'Be' sh̄kōw̃a sa' t̃a, kē be'ulunuk.' ²⁹Erē ie' tō iyē iūtē: 'Ye' kaneblēmi be' a e' k̃i duas de taijē. Ye' kē w̃a be' ttō dalōsēgulew̃a yēs. Erē chibola ē kē meule be' w̃a ye' a katano ye' sini'pa t̃a. ³⁰Erē i'ñe t̃a be' alā e' dene. Ie' tō be' inukōl we'ikwa alakōlpa sulusipa t̃a e'ta be' tō baka bua'ie ttōkw̃a patkē ie' dene e' kēwō tkō'woie.' ”

³¹ “Iyé tò ie' iuté: ‘A alala, be' tkëriä ye' ta këkraë. Ì qos tso' ye' wa e' dör be' icha. ³² Erë be' ël dene buaë, e' dör wës ie' du'wa e' shkenekane es. Ie' minea ye' yöki kè ttë ttsënene ye' wa, e' dene, e' kueki s'kawötä e' këwö tkö'ük chké wa, di'yè wa, ttsë'ne bua' wa.’ ”

Inuköl blú íyi kueblu e' erbikò buaë, e' ttë

16 ¹ Nies Jesús tò ttë kleë ittökatapa a' i' es: “Wëm bak eköl kaneblöke inuköl blú a' íyi kuebluie. Etökicha ta pë' welepa tò ie' kkaté iwökir a' tò ie' tso' iwökir inuköl we'ikökwa. ² Iwökir tò ie' kié ta iché ia: ‘Ye' wa ijchenewa tò be' tso' ye' inuköl we'ikök. Be' kè a' kanè ta'ia. Ye' be' trë'wekeshkar. E' yöki ì qos kanewé be' tò, e' yëkkuò kkachó ye' a'. ³ Ie' ibikeitsé: ‘Ye' wökir tò ye' trë'wekeshkar, ¿wes ye' e' ùmi? Kè ye' diché ta'ia kanè darërë wöie ena ye' jaëne inuköl kakkikö. ⁴ Ye' éna ianetke tò wes ye' e' ùmi mik ye' trë'neshkar eta' as yile tò ye' kkönü. ⁵ Eta' ie' tò pë' qos ña'weke iwökir tò e'pa kiéttä eköl eköl. Mik e' tsä de, eta' e' a' ie' tò ichaké: ‘¿Qos be' ñarke ye' wökir ulä a? ⁶ E' tò iuté: ‘Ye' ñarke ie' ulä a' kiö döka galon cien (100) ekké. Ie' iché ia: ‘T' be' yëkkuò. Be' e' tkóser bet ta yëkkuò se' ki be' ñarke se, e' mane'üttä ta ishtóka tò be' ñarke galon döka dabom skeyök è (50). ⁷ E' ukuöki ta ie' tò ichaké iëköl ñarke a: ‘¿Ñe be', qos be' ñarke ye' wökir ulä a? E' tò iuté: ‘Ye' ñarke trigowö döka saco cien (100) ekké. Ie' tò iché ia: ‘T' be' yëkkuò. Se' ki be' tò imane'üttä ta ishtó iki saco döka dabom paryök è (80). ⁸ Mik ì wamléitö, e' jchenewa iwökir wa ta ibikeitséitö: ‘Ye' íyi kueblu kè wa ikanè one yësyësë, erë ie' kabikeitso buaë e' kimoie. E' è kueki ikiikekayö.’ ”

Jesús tò ichéne: “Es nies yö iché tò wépa kè tò Skëköl dalöie esepa kabikeitsö buaë e' kimoie tköka wépa dör ie' olo ta' taië e' icha esepa tsata. ⁹ E' kueki yö iché a' a' tò inuköl kè dör ibua'ie. E' wa s'malepa kímú as ie'pa tò Skëköl dalöiö. A' tò iwé es e' ta' aishkuò ta ie'pa tò a' kierawa buaë weshke sèno wé yöbië e' a.

¹⁰ “Yi tò kanè tsitsir weke yësyësë, nies ese tò kanè taië wëmi es. Erë yi kè tò kanè tsitsir weku' yësyësë, nies ese kè tò kanè taië wépa yësyësë. ¹¹ E' kueki inuköl kè wakanewé a' tò yësyësë, e' ta' ¿yi erblömi a' mik ì tueta' chökle, ese wakanewöie? ¹² Nies a' kè tò o'ka icha wakanewé yësyësë, e' ta' ¿yi tò a' icha mëmi a' a' wakanewé?

¹³ “Wé klöulewa kanè mésoie, ese kawötä iwökir è ttö dalöiök. Iwökirpa chópa bö, e' ma ie' kawötä eköl è dalöiök ena iëköl watöktä. Es a' kè a' er menukwa Skëköl ki ena inuköl ki nita.”

¹⁴ I' ché Jesús tò' ttsé seraä fariseowakpa tò. Ie'pa éna inuköl dalër taië, e' kueki ie'pa tò iwayué. ¹⁵ Ie' tò iché ie'pa a: “A' e' ò sulitane wörki tò a' dör pë' buaë yësyësë, erë a' er suule buaë Skëköl wa. Ì kikekëka s'ditsö tò taië, ese wër suluë ie' wa.

Ì qos kitule Skëköl yëkkuò ki e' wä tköraë

¹⁶ “Ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuò ki, e' wa s'wöblaonebitu dö mik Juan S'wöskuökwak dë'bitu eta. Erë e' itöki ta ì blüie Skëköl tso' e' ttë buaë pakarke ta sulitane tso' ima'ük darërëë diché wa dökwä e' a.

¹⁷ “Kä jai ena kä i' erta'wa. Erë Skëköl yëkkuò kitule, e' kè erta'wa yës, e' wä tköraë seraä döwa ttë bataë.

Se' ñi òwa ese ché Jesús tò
(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ “Wëm tò itayë éwa ese tò tayë skà tséwàne, e' tã e' wa ie' tò isenewabak kewe e' dalösewéwa. Ñies tayë a'wa iwëm tò, ese tséwàne wëm o'ka tò, e' tã e' wa ie' tò tayë e' senewabak kewe e' dalösewéwa.

Inuköl blú ena Lázaro, e' tté

¹⁹ “Inuköl blú bak eköl e' e' paiò datsi' bua'buwa è wa. Kekraë ie' chköke, di' yöke buaë. ²⁰ Ñies s'siärë bak eköl kië Lázaro, e' e' tkökeser blu' e' u wékkö a. Ie' pa dör smewö ème. ²¹ Ie' éna blu' chkë po darke, e' ñakwà suluë. Chichi döke ie' smewö pakuyök. ²² Ká et tã ie' siarla blénewa, tã Skököl biyöchökwakpa tò ie' wimblu tsémi ká jai a chkök Abraham tã. Ñies inuköl blú ñe' blénewa tã inu wöténewa.

²³ “Etã ie' tso' weinuk siärë wé s'wimblu weirke ee tã iwökéka tã Abraham suéitö kamië ká bánet, e' batsi' a Lázaro tkër. ²⁴ Etã ie' ar taië Abraham wöa tã ichéitö: ‘A kékëpa Abraham, ye' saú er siärë wa! Ye' weirke taië bö' i' a. Be' we'ikëyö, Lázaro patkó iulatska bata nuukká di' a tã ipatkó ye' ku' nuukká as ipaser.’ ²⁵ Erë Abraham tò iüté: ‘Be' éna ianú tò mik be' bak tse'ka, etã iyi buaë qos bak be' wa. E' skéie Lázaro bak weinuk siärë. Erë i'ñe tã ie' wöpläne buaë, e' skéie be' weirkene siärë. ²⁶ Kíie tã, káblë iskië e' tso' se' shushaë. E' kuëki sa' shkak a' ska', esepa kè döpa a' ska'. Ñies a' shkak sa' ska', esepa kè döpa sa' ska'.

²⁷ “Inuköl blú tò iché: ‘A yéwö Abraham, ye' kköchö be' a, Lázaro patkó ye' yé u a ²⁸ ye' elpa döka skel, e'pa pattök as ie'pa kè dö ká i' a wé s'weirke siärë ee.’ ²⁹ Abraham tò iché ie' a: ‘I kit Moisés ena Skököl ttekölpa malepa e'pa tò yékuö ki, e' tso' ie'pa wa, jas tté e' iütö ie'pa tò!’ ³⁰ Blu' tò iüté: ‘A yéwö Abraham, e' kè dör wë. Erë se' duowa eköl shkenekane ese tò ie'pa patté, e' tã ie'pa er mane'uraë.’ ³¹ Erë Abraham tò iché ia: ‘Ttë kit Moisés ena Skököl ttekölpa e'pa tò, e' kè iütene ie'pa wa, e' tã s'du'wa shkenekane ese mia' ie'pa pattök, e' tã ñies ie'pa kè tò ie' ttö iütepa.’ ”

A' tso' wösh wa ì tò ské ì sulu wamblök ese yöki
(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

17 ¹ Jesús tò iché ittökatapa a: “Kekraë se' erkiöörke ì sulu wamblök; jerë yi tò se' erkiöwëke, esepa tò inuí sueraë! ² Yi tò ikkëpala erblöke ye' mik, esepa eköl ké ì sulu wamblök, esepa weirdaë siärë shüte tkökä ak wawoie muéwa ikuli' a batrëemi dayë a e' tsata. ³ I'A' tso' wösh wa!

“A' yami tò ì sulu wamblé a' ki, e' tã iuñú. Ie' er mane'wéne, e' tã inuí olo'yó iki. ⁴ Erë ká etkë a ie' tò ì sulu wamblé a' ki döka kuktökicha (7), erë ie' iché döka kuktökicha: ‘ye' er mane'wéne,’ e' tã ilo'yó iki.”

S'kí erblö Skököl mik

⁵ Etã Skökëpa Jesús ttekölpa tsá e'pa tò ie' a iché:

—Sa' kímú kí erblök Skököl mik.

⁶ Ie' tò ie'pa iüté:

—A' erblöpa Skököl mik tsir wes mostaza wö dör tsirla ekkë, e' ma a' tò ichëmi kal bërie i' a: ‘Be' e' yóttsa íe e' tkówa dayë a, tã iyërdattsä.

Wes s'kawötä kanëblök Skëköl a

⁷“Ichòsö tō a' wele wā kanë méso tso' eköl, e' mīā tē tōk alē ò a' iyyiwak kkō'nuk alē. Mik idene u a, etā a' kē tō ichëpa ie' a: 'Weshke, be' e' tkóser chkök, ye' tō be' tieke.' ⁸A' kē tō ichëpa iā es. E' skéie a' tō ichëra ie' a: 'Be' datsi' mane'ú, be' uló ye' a tā ye' tió. Ye' panú, ye' chké one, ye' di' yane one, e' wa be' mi' chkök.' ⁹Ie' tō iwé wes a' tō ie' ké iuk es, e' kī a' kē tō wéstela chëpa iā. ¹⁰Es nīes mik ì uk Skëköl tō se' ké, ese wésö seraä, etā ichòsö ie' a i' es: 'Ì uk sa' kàne, e' è wé sa' tō. Sa' dör kanë méso pa èsepala è.' ”

Wëpa dabop kiri'weke lepra tō e'pa bua'wëne Jesús tō

¹¹Jesús michö Jerusalén, e' damitkö Samaria ena Galilea. ¹²Mik ie' dökemitke ká tsitsirla a tā eë wëpa dōka dabop kiri'weke lepra tō, e'pa e' yéttsa iëter kamië ¹³tā iarkerak Jesús tsāka:

—İA Jesús, a s'wöbla'ukwak, sa' saú er siarë wa!

¹⁴Mik ie' tō ie'pa sué, etā ichéitō ie'pa a:

—A' yú e' kkachök sacerdotëpa a as sulitane wā ijcher tō a' buanene. Ie'pa mirwāiā nālā kī e' dalewa ie'pa buanene. ¹⁵Mik ie'pa eköl tō isuë tō ibuanene, etā ibiteane Jesús ska' Skëköl kīkōkka taië aneule. ¹⁶Ie' e' tkéwā kuchë kī iwö méwā iyök kī Jesús klō ska' wéstela chök. Wëm e' dör Samaria wak. ¹⁷Jesús tō iché iā:

—İA' buanene e' kē dör dabop? İWé be' malepa sulitu (9)? ¹⁸Wëm dör ká kuä'kī wak İe' è biteane Skëköl kīkōkka?

¹⁹Ie' tō iché wëm a:

—Be' e' kōkā be' yúshkane. Be' erblé ye' mik, e' tō be' bua'wëne.

İ blúie Skëköl tso', wes e' kéwö dör

(Mateo 24.23-28,36-41)

²⁰Fariseowakpa tō ichaké Jesús a:

—İ blúie Skëköl tso', İmik e' kéwö datse?

Ie' tō ie'pa iütë:

—İ blúie Skëköl tso' e' kē dör İyi suëmi sulitane tō ese. ²¹Itso'tke a' shuā, e' kuëkī kē yi a İyërpa, 'İe itso', ö 'Wë itso'.

²²Tā ichéitō ittōkatapa a:

—İkéwö dōraë mik a' tō ibikeitseraë: 'Jesús dör S'ditsö Alà, e' mú dò i' tā s'blúie. E' diwö et è kkechesesö suë.' A' tō bikeitseraë es, erë a' kē tō isuepa kam ye' döne e' yöki. ²³Welepa tō icheraë: 'İe ie' de', ö 'Diäe ie' de'; erë kē a' minuk isaük, kē a' minuk itōki. ²⁴Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etā sulitane tso' ká wa'ne e'pa tō isueraë wes alá wōnar tō ká olo ppëe ká wa'ne e' suësö es. ²⁵Erë e' yöki kéwe ye' kawötä weinuk taië ye' bolökpa ulā a, ie'pa tō ye' waterattsā. ²⁶Ye' dör S'ditsö Alà, mik e' dene, etā e' kéwö dōraë wes Noé këska' es. ²⁷E' kéwö ska' tā ie'pa tso' chkök, di'yök, senukwā wes kekraë es dö mik Noé dewā ikanò bërie e' a etā. E' bet tā di' dettsā taië ie'pa kī, e' tō ie'pa ulitane ttélur. ²⁸Es nīes iwamblëne wëm bak kië Lot, e' kéwö ska' ta. Sodoma wakpa tso' chkök, di'yök, ie'pa tso' İyi tauk ena İyi watauk, ie'pa tso' İyi kuatkōk ena u yöük wes kekraë es. ²⁹Erë mik Lot e' yéttsā Sodoma, etā azufre datse ká jai a wōnarke bö'ie, ese yëne ká e' kī wes kalī es, e' tō ie'pa qos ttélur. ³⁰Es itkōraë mik ye' dör S'ditsö Alà, e' dene etā.

³¹ “Mik e' kěwō de, eṭa yi tso' u bata ki, ese kě dōkwane weshkē iŷyi tsukmi. Nies yi tso' kanēblōk kañika, ese kě dōkwane weshkē. ³² Ì bak Lot alakōl ta' e' ska' a' er anú. Ie' yōnane dayē wōsiie, ie' éna iŷyi dalēr taijē e' kuēki. ³³ Yi e' tsatkak ittēwā yōki, ese ulā a sene michoē kě dōpa aishkuō ta. Erē yi e' mettsa ttēwā ye' dalērmik, ese ulā a sene michoē dōraē aishkuō ta.

³⁴ “Ye' tō a' a ichē tō e' nañewe se' bōl kapōke ka' etkē ki, ta ekōl mira iwā ta iēkōl atdaē. ³⁵⁻³⁶ Alakōlpa bōl tulur ak wawōk ñita ta ekōl mira iwā ta iēkōl atdaē.^q

³⁷ Jesús ttōkatapa tō ie' a ichaké:

—A Skēkēpa, ŷwē e' wamblērmi?

Jesús tō ie'pa iūtē ttē i' wa:

—Sulitane wā iŷcher tō wē ōlō daparke taijē, eē ilē nu tēr. Es ilē sueraē a' tō iwā kkachoie tō wē iwamblērmi.

Alakōl dōr schō ena s'shulōkwak ekōl, e' ttē

18 ¹ Jesús éna ikkachak ittōkatapa a tō s'kawōta ikiōk S'yé a kekraē kě shtirta'wa, e' kleitō ie'pa a i' es: ² “Ká et ki s'shulōkwak ekōl tso', e' kě suarta' Skēkōl yōki, nies ie' kě tō yi dalōieta'. ³ Ká e' a nies alakōl dōr schō tso' ekōl, e' nippōke ibolōk ta. Kekraē ie' mīa s'shulōkwak ñe' ska' ta ichekeitō iā: ‘Ye' kímú. Ye' bolōk tō ye' we'ikeke, e' shulō ye' a'. ⁴ E' tka ká taijē erē s'shulōkwak kě wā iūtēne. Bata ekkē ta s'shulōkwak tō ibikeitsé: ‘Alakōl schō i' tso' ye' tsiriuk ñiē. Erē ye' kě suarta' Skēkōl yōki, nies kě ye' tō yi dalōieta', ⁵ erē ie' ttē shuleraēyō as kě idōia ye' shtriuk taijē ttē e' wa.’”

⁶ Skēkēpa tō ikī ché: “Ì ché s'shulōkwak suluē ñe' tō e' bikeitsō buaē. ⁷ Wēpa shukitulebak Skēkōl wā, tso' ie' a ikiōk ñiē nañēē, ŷesepa kě tsatkepaitō? ŷie' tō ie'pa keraē ipanuk? ⁸ Ye' ichē, au. Ie'pa tsatkeraitō bet, kě dōr ká taijē. Erē ye' dōr S'ditsō Alà, mik e' dene, eṭa s'erblōke Skēkōl mik, ŷesepa kuēmīyō ká i' a?

Fariseowak ena inukōl shtōkwak Roma wōkirpa a, e' ttē.

⁹ Pē' tso' Jesús ttō kīttsōk, e'pa welepa e' bikeitsō tō ie'pa serke yēsýēsē Skēkōl wōa, erē ie'pa wōska sulu s'malepa wēr. Esepa a ie' tō ttē kleē i' es: ¹⁰ “Wēpa bōl mīa Skēkōl wē a ttōk S'yé ta. Ekōl dōr fariseowak, ekōl dōr inukōl shtōkwak Roma wōkirpa a. ¹¹ fariseowak ttōdur S'yé ta, ie' ichē i' es: ‘A Skēkōl, wētela chekeyō be' a tō ye' kě dōr suluē wes s'malepa es. Ie'pa dōr akblōkwakpa ena pē' sulusipa ena s'senewabak e' dalōseukwā wakpa. Nies ye' kě dōr suluē wes inukōl shtōkwak dur wī es. ¹² Domingo bit ta ye' batsōke ká bōt ká bōt kekraē. Nies i kōs de ye' ulā a, e' blatekeyō dōka dabop, e' tsā eyōk mekeyō be' a'. ¹³ Erē inukōl shtōkwak e' dur bānet, ie' eriane taijē, ie' wō ē kě kanekā ká jai sauk, ie' batsi' ē tōke iulā wa ie' eriane taijē kuēki. Ie' tō ichē: ‘A Skēkōl, ye' dōr pē' sulusi, ye' saū er siarē wa!’

¹⁴ Jesús tō ichéne: Ye' tō a' a ichē tō yi e' ttsōka taijē ese wōardawa, erē yi e' wōēwa ese kīkardakā taijē. E' kuēki inukōl shtōkwak ñe' mīane iu a klō'wē Skēkōl tō wes pē' buaē yēsýēsē es. Erē fariseowak kě minene es.

p 17.32 Génesis 19.26 saú. q 17.35 Yēkkuō kēchke wele tō versículo 36 kī kuōtkéka. E' tō ichē i' es: Wēpa bōl tso' kanēblōk tē a, ekōl mītser ta iēkōl atē.

Jesús tò ikié S'yé a ala'rla kǵ

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵Pë' wǵ ala'rla debitu Jesús ska' ǵ ie' ulǵ mùkǵ iki. Erë mik e' sué ittòkatapa tò, etǵ ie'pa tò pë' uñélor. ¹⁶Erë ie' tò ittòkatapa kié tǵ ichéitò:

—Ǵs ala'rla bitu ye' ska'. Wépa dör wës ie'pa es, esepa blúie Skéköl tso', e' kuekǵ kè iwöklö'waria. ¹⁷Mokǵ ye' tò ichè tò yi kè e' wööwa wës alala es, ì blúie Skéköl tso' e' kiowa, ese kè döpawaia.

Inuköl blú eköl tò Jesús a ichaké

(Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31)

¹⁸Judiowak wökir eköl tò Jesús a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, be' dör buaë, ñ wëmi ye' tò ǵ sene michoë dò ye' ulǵ a?

¹⁹Ie' tò iüté:

—Ñ kuekǵ be' ye' kié buaë? Skéköl eköl è dör buaë. ²⁰Ttè me'atbak ie' tò dalöieno, e' jcher be' wǵ buaë. E' tò ichè: 'Kè a' kawö tǵ s'senewabak dalöseukwa, kè a' kawö tǵ s'ttökwa, kè a' kawö tǵ akblök, kè a' kawö tǵ s'kakatök kachè wa, a' yé ena a' mi dalöio.'"

²¹Wëm e' tò ie' a iché:

—Ttè e' kōs dalöie'bitu ye' tò, ye' iǵ duladula etǵ.

²²Ie' tò ttè e' ttsé tǵ ie' iüté:

—Íyi etkè kianeia be' a wë, e' dör i': ì tso' be' wǵ, e' wataúttǵ sǵeraǵ tǵ iské múttǵ s'siarépa a. E' ukuökǵ tǵ be' shkó ye' tǵ ye' ttökataie. Es tǵ íyi buaë taië dōraë be' ulǵ a kǵ jǵi a.

²³Erë wëm e' dör inuköl blú taië e' kuekǵ mik ie' tò e' ttsé, etǵ ie' erianeka taië. ²⁴Jesús tò isué tò ieriane tǵ ichéitò iǵ:

—ñInuköl blúpa a darërëë idir dökwa ì blúie Skéköl tso' e' a! ²⁵Esepa a dōka ee, e' dör darërëë tkōka kameio tkōmi datsǵ yuo diké ese wöukla a e' tsata.

²⁶Wépa tso' ittök e'pa tò ichaké Jesús a:

—E' dör es, e'ma ñyi tsatkërmǵ?

²⁷Ie' tò ie'pa iüté:

—Ì kè or s'ditsö a, ese ormi Skéköl a buaë.

²⁸Etǵ Pedro tò ie' a iché:

—Ittsó, sa' íyi kōs me'at sa' tò tǵ sa' bite be' tǵ.

²⁹Ie' tò iché ie' a:

—Mokǵ ye' tò a' a iché tò yi isie tò iu ö ilaköl ö ielpa ö iyé ö imi ö ila'r, e' méat ì blúie Skéköl tso' e' dalërmik, ³⁰ese ulǵ a iské dōrane taië shute kǵ i' a, ñies aishkuö tǵ sene michoë dōraë iulǵ a.

Jesús skǵ e' biyó ché tò itterawa

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹Jesús tò ittòkatapa dabom eyök kǵ bōl (12), e'pa kiémi bánet tǵ ichéitò ie'pa a: "Se' mirkǵ Jerusalén i', etǵ ee ì kōs kitǵ Skéköl ttekölpa tò yëkkuö kǵ e' wǵ tkōraë, ye' dör S'ditsö Alà, e' tǵ. ³²Ie'pa tò ye' wömerattǵ pë' kè dör

judiowak esepa ulà a. E'pa tò ye' wayueraë, cheraë suluë, iwiri tuörarak ye' k_i.
³³Ie'pa tò ye' pperaë, ye' tterawa; erë e' k_i k_a de mañat età ye' shkerdakane.

³⁴Erë ì ché ie' tò ittökatapa a, e' wà blëulewà ie'pa yöki, e' kuëki ie'pa kè a iwà ane.

Wëm eköl wöbla kè wawër tso' Jericó e' bua'wëne Jesús tò

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵Mik Jesús demi tsinet Jericó, età eë wëm tkër eköl ñalà ska' inuköl kak kiök. Ie' wöbla kè wawër. ³⁶Mik ie' tò ittse tò pë' dami taië ñalà k_i, età ie' tò ichaké tò ì wamblërke? ³⁷Ie'pa tò iché ie' a tò Jesús Nazaret wak dami ñalà k_i. ³⁸E' kuëki ie' tò iché aneule:

—iA Jesús, s'blú David bak e' aleri, ye' saú er siarë wa!

³⁹Pë' dami Jesús yöki kewe, e' tò wëm e' uñeke as isiwa'blòwà. Erë ie' tò ikí ché aneule:

—iA David aleri, ye' saú er siarë wa!

⁴⁰Jesús e' duésër tã itsuk patkéitö. Mik ide, età Jesús tò ie' a ichaké:

⁴¹—ì kiane be' k_i tò ye' tò iwè be' a?

Ie' iüté:

—A kèkëpa, ye' k_i ikiane tò ye' wöbla buarne.

⁴²Jesús tò ie' a iché:

—iBe' erblé ye' mik, e' wa be' buanene!

⁴³E' wöshà tã ie' wöbla buanene tã imfà Jesús tã e' tò Skëköl kikekarami taië. Nies wépa kos tò isuë e'pa tò Skëköl kikekarami taië.

Jesús ena Zaqueo, e' pakè

19 ¹Jesús de Jericó, e' shkòdur eë. ²Eë wëm eköl serke kiè Zaqueo, e' dör inuköl shtökwakpa Roma wökirpa a, e'pa wökir. Ie' dör inuköl blú taië. ³Ie' k_i Jesús kiane suë, erë ie' dör tsirlala iskila, taië pë' tso', e' kuëki ie' kè wö dë'kà Jesús sauk. ⁴E' kuëki ie' tunemi wé Jesús tkökemi eë tkakà kal ulà a ipanuk suë. ⁵Mik Jesús dökemitke kal e' dikia, età iwökéka tã iché Zaqueo a:

—A Zaqueo, be' e' ówa bet. I'ñe ye' mi'ke be' ska' kapökrö.

⁶Zaqueo e' éwa bet tã Jesús kiéwaitö iu a tse'ne buaë. ⁷Mik pë' ulitane tò isuë, età ie'pa tò Jesús ché suluë. Ie'pa tò iché ñi a: “ìJók ie' mi'ke pë' sulusi u a?” ⁸Zaqueo e' duéka tã iché Skëkëpa Jesús a:

—A kèkëpa, ye' ttö tstsö. Ì kos tso' ye' wà, e' shaböts meraëyö s'siarëpa a. Nies yile íyi ekiblëyö, e' tã e' mekeneyö ie' a dökà tkëtökicha.

⁹Jesús tò iché ie' a:

—Be' dör Abraham aleri, erë be' erblé Skëköl mik mok_i wes Abraham es, e' kuëki i'ñe tã be' de Abraham alà chókíe. E' kuëki i'ñe be' tsatkëne, nies wépa tso' be' u a erblé Skëköl mik e'pa tsatkëne. ¹⁰Ye' dör S'ditsö Alà, e' dë'bitu, wépa chë'ulur ì sulu ulà a esepa yulök tsatkë.

Inuköl mène wakanewë, e' tté

¹¹Jesús dökemitke Jerusalén. Pë' tso' ie' ttö kittsök, e'pa tò ibikeitsé tò mik ie' de Jerusalén età ì blúie Skëköl tso' e' kèwö dewatke da'äie. E' kuëki ie' tò ie'pa a ikleë i' es:

¹² “Wēm tso' eköl dör blu' ditséwö, e' mía kamië ká kuá'kí a iblú kibi ska' as e' tó ie' tkòkà blu'ie, wé ie' bité ee. E' ukuökí tã ibitukeane. ¹³ Kam ie' mi', etã ie' tó ie' kanè mësopa kié dabop, e'pa a ie' tó inuköl mé taië ñikkëë eköl eköl a. Ie' tó iché ie'pa a: ‘A' tó inuköl sê wakaneú dò mik ye' döne etã, isuoie kos a' tó ikí klö'wëmi.’ ¹⁴ Erë pë' serke ie' kaska, e'pa éna ie' ar suluë. E' kuëkí ie'pa welepa patkérakitö blu' kibi ska' ichök: ‘Sa' kè kí ie' kiane sa' blúie, e' kuëkí kè itkarka.’

¹⁵ “Erë blu' kibi tó ie' tkéka blu'ie tã ie' míane wé ibité ee. Mik ie' dene, etã ie' tó ikanè mësopa dabop, wépa a ie' tó inuköl me'at, e'pa kiök patké isuoie tó kos inuköl kí klö'wérakitö. ¹⁶ Itsá debitu tó iché iblú a: ‘A kékëpa, be' inuköl wakanewéyö, e' kí klö'wéyö dökã dabobtökicha.’ ¹⁷ Blu' tó ie' iuté: ‘E' dör buaë. Be' dör kanè méso buaë. Ì elkela wakanewébö yësyësë, e' kuëkí ye' tó be' tkekekã kã dabop, e' wökirie.’ ¹⁸ Iskã debitu tó iché: ‘A kékëpa, be' inuköl wakanewéyö, e' kí klö'wéyö dökã skëtökicha.’ ¹⁹ Nies blu' tó ie' iuté: ‘Ye' tó be' tkekekã kã skel, e' wökirie.’

²⁰ “Erë iëköl debitu, e' tó iblú a iché: ‘A kékëpa, i' be' inuköl. Ye' tó ipatréwa tsamo a tã ibléyö. ²¹ Be' dör wëm er darërëë ese. Ì kè dör be' icha ese klö'wëkewabö. Nies be' tó íyi wöshteke wé kè be' wã ikuatkëne ee. Ye' suane be' yökí, e' kuëkí ye' tó be' inuköl blé.’ ²² Etã blu' tó ie' a iché: ‘Be' dör kanè méso sulusi ese. Ye' tó be' kichaterattsã be' wák ttë wa. Be' tó iché tó ye' dör wëm er darërëë ese. Be' tó iché tó ì kè dör ye' icha ese klö'wëkewayö, nies tó ye' tó íyi wöshteke wé kè ye' wã ikuatkëne ee. ²³ E' dör es, e' tã çì kuëkí be' kè wã ye' inuköl blëne inuköl bló wé a as ee ikí klör? Be' tó íyüpa es, e'ma mik ye' dene, etã ye' inuköl ena ikí klöne e' de ye' ulã a.’ ²⁴ Etã blu' tó iché itso'rak ee, e'pa a: ‘Inuköl yótsã ie' ulã a, tã imú wé wã itso' dabop, e' a.’ ²⁵ Erë ie'pa tó blu' a iché: ‘A kékëpa, erë çì kuëkí be' tó ie' a ikí meke, ie' wã itso'tke dabop?’ ²⁶ Ie' tó ie'pa iuté: ‘Ye' tó a' a iché tó wé wã íyi tso', ese a ikí merdaë. Erë wé kè wã ì ku', ì tso' ese wã elkela, e' yerattsã iyökí. ²⁷ Wépa kè kí ye' kiane blu'ie, e'pa dör ye' bolókpa; ie'pa tsúbitu íe tã ittólur ye' wörki.’ ”

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Jesús ttë paké one, etã ie' mirkaia Jerusalén ñalé kí. ²⁹ Mik idökemitke tsinet Betfagé ena Betania atë kabata kié Olivo kébata e' kuli' a, etã ie' tó ittökatapa bôl kié ³⁰ tã ichéitö iarak:

—A' yú kewe, u tso' se' wöshaë e' a, etã ee burro kueraë a' tó etö moule kè kí yi e' tkëulekã ese. E' wötsóó tã itsúbitu ña. ³¹ Yile tó a' a ichaké: çlie a' tó iwötseeke? e' tã iütö: Skékëpa kí ikiane.

³² Ittökatapa míyal tã ikuérakitö wës Jesús tó iché ie'pa a es. ³³ Ie'pa tso' burro wötsóók tã burro wakpa debitu tã ichakéitö:

—çlie a' tó burro sê wötseeke?

³⁴ Ie'pa tó iuté:

—Skékëpa Jesús kí ikiane e' kuëkí.

³⁵ Etã ittökatapa wã burro bitetsër Jesús a. Ie'pa tó ipaio kíkë méka burro kí, tã Jesús kimerakitö e' tkókka iki. ³⁶ Jesús mirkaia Jerusalén ñalé kí, ee pë' tso' taië, e'pa tó paio kíkë shuélor ñalã kí kewe Jesús yökí. ³⁷ Ie'pa mirwã Olivo kébata kuli' a wö wa'k. Iklépa tso' taië, e'pa anemi ttsë'ne buaë wa.

Skëköl kîkëkarakitö tajë. Ì kè or yi a ese o' Jesús tò tajë ie'pa wörki, e' kueki Skëköl kîkëkarakitö.

³⁸ Ie'pa tò iché:

—¡Ayëcha buaë s'blú i' datse Skëköl ttò wa! Skëköl tso' ká jaì a olo ta' tajë as e' ta se' ser bèrë. Ie' kîkëkasö.^s

³⁹ Pë' shuà fariseowakpa welepa tso', e'pa tò iché Jesús a:

—Be' klépa uñú.

⁴⁰ Erë ie' tò ie'pa iüté:

—Ye' tò iché a' a tò ie'pa siwa'bléwa, e' ta ák tò ye' kîkeraká aneule.

⁴¹ Mik ie' de tsinet Jerusalén, eta ie' ikí sué ta ie' ié idalërmik. ⁴² Ie' tò ibikeitsé: ¡A' mú wa ijcher iñe tò wes a' sermi bèrë Skëköl ta! Erë e' tso' bléule a' yóki, e' kueki a' kè a isurpa. ⁴³ Kawö sulu döraë a' kî. A' bolökpa döraë, e'pa tò a' ká köierawá shkit as a' kè tköyal. Ie'pa miraë ñippök a' ta. ⁴⁴ Ie'pa tò a' ká ena a' wakpa kôs ewerawa. A' u kôs olordawa, e' éki kè atpa ñi bata kî. Skëköl de a' tsatkök, e' kèwö de a' kî erë iwátéttsa a' tò. E' kueki e' kôs tköraë a' ta.

Jesús tò Skëköl wé batse'wé

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ E' ukuöki ta' Jesús de Skëköl wé a, ta ie' tò íyi wataukwakpa trë'wéyalmi, ⁴⁶ ta ichéitö ie'pa a:

—Skëköl tò iyë' iyëkküo kî: 'Ye' u dör tto ye' ta wé', erë a' tò iia'wéká akblo wéie.

⁴⁷ Këkraë Jesús tò s'wöbla'weke Skëköl wé a. Sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ñies judiowak wökirpa malepa, e'pa tò ileritsekerak Jesús ttowaie. ⁴⁸ Erë judiowak malepa ulitane tò ie' ttöke e' kîttseke er bua' wa, e' kueki ibolökpa kè ulà dë'wa ittökwa.

¿Yi tò kawö mé Jesús a?

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.27-33)

20 ¹ Etökicha ta' Jesús tso' s'wöbla'uk ena Skëköl ttè buaë e' pakök Skëköl wé a ta e' sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena judiowak kueblupa e'pa de. ² Ie'pa tò ichaké ie' a:

—¿Yi ttò wa be' tò íyi ikké weke? ¿Yi tò e' kèwö mé be' a?

³⁻⁴ Ie' iüté:

—Ñies ye' tò a' a ilè chakeke: ¿Yi tò Juan patkë' s'wöskuök? ¿Skëköl tso' ká jaì a e' ö ditsö? Ye' iütö.

⁵ Eta ie'pa ichémi ñi a: "Se' tò ichémi tò Skëköl tò Juan patkë', e' ta ie' tò se' iütémi: '¿Ì kueki a' kè wa ie' ttè klöone?' ⁶ Ñies pë' ulitane tò iklö'wé tò mokîë Juan dör Skëköl tteköl, e' kueki kè se' a iyënuok tò ipatkë' s'ditsö tò. Se' tò iché es, e' ta ie'pa tò se' ttëwami ák wa." ⁷ E' kueki ie'pa tò iüté:

—Kè sa' wa ijcher tò yi tò Juan patkë' s'wöskuök.

⁸ Ie' tò ie'pa a iché:

—Es ñies ye' kè tò a' a ichepa yi tò ye' a kawö mé íyi ikké woie.

Uva kanéukwakpa sulusipa, e' tté

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹E' ukuöki ta Jesús ttémi pë' ta ta tté kleítö i' es: "Wëm eköl tö uva kuatké taië. Ie' tö ipeitéat wëpa wëlepa a as ie'pa tö ipataü ie' a iwörke e' kak wa. E' ukuöki ta ie' mía ká kuä'ki dö ká taië. ¹⁰Mik uva wöline tso'tke wë'iäë shtë, eta ie' tö ikanè méso patkémi eköl ie' icha tsuk. Erë kanéukwakpa tö ikanè méso klö'wëwä, ppé siarë, ta ipatkémine ulä wöchka. ¹¹Eta iwák tö ikanè méso skä patkémine eköl. Nies e' ché ie'pa tö suluë, ppé siarë, ta ipatkémine ulä wöchka. ¹²Ikanè méso skä patkémine ie' tö eköl, eta nies e' shkä'wérakitö taië, ta itrë'wëshkar.

¹³"Bata ekkë ta iwák tö iché: '¿I wëmi ye' tö? Ye' alä dalër taië ye' éna, e' patkerami ye' tö. Isalema ie'pa tö ie' dalöiemí.' ¹⁴Erë mik kanè mésopa tö kanè wák alä sué, eta ie'pa tö iché nì a: 'Ie' wì dö'r ká i' wak alä, e' a ká i' atdaë. E' kuëki ittöwasö, eta es ká i' atdaë se' ulä a.' ¹⁵E' kuëki ie'pa tö iklö'wëwä yëttsa bánet ta ittëwäraitö.

"Ye' tö a' a ichakë: ¿Ima a' ibikeitsé? ¿I weraë kanè wák tö? ¹⁶Yö iché tö ie' miraë ta kanéukwakpa tteratulur, ta uva kané meraneitö pë' kuä'ki a."

Mik e' ttsé judiopa wökirpa tö, eta ie'pa tö iché:

—E' mú kè wamblër es.

¹⁷Erë ie' tö ie'pa sué krereë, ta ichéitö:

—¿Wes a' tö ibikeitsëmi tö e' kè tköpa a' ta? Skëköl yëkkuö tö ye' ché i' es:

'Ák watë'ttsa u yuökwakpa tö,

e' yönene ák bua'buaie.' ¹⁸Yi klastkéne ák e' mik ese parolordaë ena yi kì ák e' anekä ese yalitdawä idikia.

¹⁹Ie'pa tö isuëwä tö kleë e' wa Jesús tö ie'pa ché. E' kuëki ie'pa éna ie' klö'wäkwä ee, erë ie'pa suane pë' yöki.

S'wökirpa patuë, e' tté

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰E' kuëki ie'pa tso' Jesús weblök isuöie tö i' kì ikkatërmi. Ie'pa tö wëpa wëlepa patké ie' chakök ittö yoktsa, e' wa ikkatè Roma wökirpa a as e'pa tö iklö'üwä. Wëpa e'pa e' ö tö ie'pa dö'r pë' buaë yësyësë ese. ²¹Ie'pa tö ie' a ichaké:

—A s'wöbla'ukwak, sa' wä ijcher tö i' cheke be' tö ena tté wa be' tö s'wöbla'wëke, e' dö'r moki. Be' a sulitane dö'r nies ème. Be' tö s'wöbla'wëke yësyësë Skëköl ñälé tté wa. ²²¿Ima be' tö ibikeitsé? Roma wökir kibi patuësö ¿e' dö'r buaë ö kè idör buaë?

²³Ie' wä ijcher tö ie'pa tso' ie' chakök er sulu wa, e' kuëki ie' iüté i' es:

²⁴—Inuköl tso' a' wä Roma wökir patuöie, e' kkachó ye' a et. ¿Yi diököl ena yi kië me'rka iki?

Ie'pa tö iüté:

—Roma wökir kibi.

²⁵Ie' iché ie'pa a:

—E'ma kos Roma wökir kibi icha, ese mú ie' a. Ta kos Skëköl icha, ese mú ie' a. ²⁶I kos ché ie' tö sulitane wörki, e' a ie'pa kè wä i' kune ie' kkatöie. Ie' tö ie'pa iüté es, e' tö ie'pa tkiwëwä. E' kuëki ie'pa siwä'blélur iyöki.

¿S'duolur e'pa shkërmikane ö au?

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷E' ukuöki ta saduceowakpa welepa debitu Jesús ska'. E' wakpa tö iklö'wé tö s'duowa e' kè shkënnukkane. Ie'pa tö ie' a ichaké:

²⁸—A s'wöbla'ukwak, Moisés tö ttè dalöiëno kitat yëkkuö ki se' a, e' tö iché i' es: Wëm blënëwä kè alä atë, e' ta ie' ël kawöta ischó tsukwä as ilä kòka iël blënëwä e' a. ²⁹Etökicha wëpa bak döka kul nì ëlpa. Ikibi alaköl tséwä, erë iblënëwä kè alä atë. ³⁰E' ukuöki ta ie' itöki iël tö ischó tséwä, erë nies e' blënëwä kè alä atë. ³¹Es itka iël skä ta nies imalepa kos e'pa ta. Ie'pa kul blërlune kè alä atë yës. ³²Bata ekkë ta nies alaköl e' blënëwä. ³³Wëpa kul e'pa bak alaköl eköl è ta. Mik s'duowa e'pa shkënekane, etä ¿wëne dömi ie' wëm chökíe?

³⁴Ie' tö ie'pa iuté:

—S'tso'ia ká i' a ta wëpa ena alakölpa nì tsukewä. ³⁵Erë aishkuö ta wëpa ki sene michoë mène, esepa shkërdakane ta eë wëpa ena alakölpa kè serpawäia nita. ³⁶Ie'pa ser michoë kè duöta'wä wes Skëköl biyöchökwakpa kè duöta'wä es. Skëköl tö ie'pa shkëo'kane, e' kueki ie'pa döraë ie' ala'rie. E' kueki ie'pa kè serpawäia nita. ³⁷Nies Moisés wák tö se' a ikkayë' tö s'duowa e'pa shkërdakane. Kal tsir wönarke bö'ie e' paka'itö, eë ie' tö iyë' tö Skëköl dör Abraham, Isaac ena Jacob, e'pa Këköl. Es isuësö tö ie'pa tso'ia ttsë'ka Skëköl a. ³⁸E' wä kiane chë tö s'tso' ttsë'ka ena s'duowa, e'pa kos tso' ttsë'ka Skëköl a kekraë. E' kueki ie' kè dör s'duowa e' Këköl. Ie' dör s'ttsë'ka e' Këköl.

³⁹Etä s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa welepa tö iché ie' a:

—A s'wöbla'ukwak, i ché be' tö, e' chébö buaë yësyësë.

⁴⁰Etä saduceowakpa kè kësik dë'kaia ie' a i skä chakök.

¿Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' dör yi aleri?

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹Jesús tö ie'pa a ichaké:

—¿Wes ie'pa tö ichëmi tö wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' dör s'blú bak kië David e' aleri? ⁴²Erë David wák tö ie' yë'at yëkkuö kië Salmos e' ki. Ie' tö iyë'at i' es:

‘Skëköl tö iché ye' Këköl a:

Be' e' tkóser ye' ulä bua'kka dalöiëno taië

⁴³dö mik ye' tö be' bolökpa méro be' klö dikia etä.'v

⁴⁴Es se' isuë tö wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' kië David wák tö ie' Këköl, e' ta ¿wes ie' dör David aleri?

Jesús tö s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa kkaté

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵Sulitane tso' Jesús ttöke e' kittsök, etä ie' tö iché ittökatapa a: ⁴⁶“A' e' kkö'nú s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa yökí. Ie'pa wöbatsö shkök datsi' batsië ese mik wé pë' tso' taië ese ska' as pë' tö ie'pa shkë'ü wes këkëpa

dalöiërta' taijë es. Ñies se' ñi dapa'wə wé a ena wé ie'pa kawō tkō'wēkerakitō, ese ska' kula' tso' kēkēpa dalöiërta' esepa a, ese yuleke ie'pa tō e' tkoie. ⁴⁷Ie'pa tō alakōlpa schō u yekettsa iulà a ta iwōkatekerakitō ittōkerak S'yé tã braraë e' wa. Ie'pa weirdaë siarë s'malepa tsatã.

Alaköl eköl siarë e' tō inuköl mé Skököl a

(Marcos 12.41-44)

21 ¹Jesús tso'ia Skököl wé a, etã ie' tso' inuköl blúpa tso' inuköl iök kalkuō tso' iioie mè Skököl a ese a e'pa sauk. ²Ñies ie' tō alaköl eköl siarëla dör schō e' sué inuköl wōshkila yōule cobre" wa ese böt iökwa. ³Etã Jesús tō iché:

—Mokí ye' tō a' a iché tō alaköl wí siarëla dör schō e' tō inuköl iéwa kibiie imalepa kōs tsatã. ⁴Ie'pa ulitane tō inuköl kuō atē ese ié, erë ie' siarë, e' tō ie' wã itso' sēnoie e' kōs méttas. E' kuekí ye' tō ie' ché es.

Jesús tō iché tō Skököl wé olordawa

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵Etã Jesús ttōkatapa welepa tso' ichök tō Skököl wé wër buaala, kitkēule taijë ák bua'buwa ena íyi bua'buwa kakmeule Skököl a taijë, ese wa. Jesús tō iché:

⁶—Ikéwō dōraë etã i kōs sué a' tō i', e' olordawa sēraa, iékwō è kē atpa ñi bata kī.

⁷Etã ittōkatapa tō ichaké:

—A s'wōbla'ukwak, ¿mik e' wamblërmi? ¿i wa sō isuèmi tō iwamblërketke?

⁸Ie' iüté: “Taijë pē' datse e' chök tō ie'pa dör ye'. Icherarakitō: ‘Ye' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. Ñies icherarakitō tō s'erkewa e' kēwō detke. Erë kē a' minuk esepa itōkī. Pē' kīterarakitō taijë. E' kuekí a' tso' wōsh wa as kē yi tō a' kītō'ñ. ⁹Mik a' tō biyō ttsé tō ká wele wakpa ñippōke taijë ká kua'kī wakpa tã, etã e' kē tō a' tkiuk. Ñies mik a' tō ibiyō ttsé tō pē' ñippōke taijë iké wakpa wōkirpa tã, etã e' kē tō a' tkiuk. Ese wamblërdaë kam ye' dōne e' yōkī, erë ká i' erwa e' kam kēwō dōwa.”

¹⁰Ie' tō ie'pa a ikí ché ia: “Ká kua'kī kua'kī wakpa ñippōraë ñita. ¹¹Ñies í tō ká wōti'weraë taijë. Ñies ká kua'kī kua'kī kī bli tō ena dué tō pē' tteraë taijë. Ká jai a íyi sueraësō taijë suluë iwā kkachōie, e' tō ie'pa tkiweraë taijë.

¹²Kam e' kēwō tkō, e' yōkī ie'pa tō a' klō'wērawa, we'ikeraë siarë. A' miraë ie'pa wã se' ñi dapa'wə wé a shulë, ñies a' wōtērdawa s'wōto wé a. Ie'pa wã a' miraë duēser s'blúpa ena s'wōkirpa wōrkī ye' tte kuekī. ¹³Erë es ñies a' tō ye' tte pakeraë ie'pa a. ¹⁴Etã kē a' tkinuk tō ima a' e' tsatkōmi. ¹⁵Ye' tō tte eraë a' a e' tsatkoie buaë, e' kuekī kē a' tkinuk e' kī. A' bolōkpa kē a' iwōklōnuk, ñies ie'pa kē a' iyēnuk tō e' dör kachè. ¹⁶A yé, a' mī, a' ēlpa, a' yamipa malepa, a' sinī'pa, e'pa welepa tō a' wōmerattsa a' bolōkpa ulā a. Ie'pa tō a' welepa tterawa. ¹⁷Sulitane tō a' sueraë suluë ye' tte kuekī. ¹⁸Erë kē a' tkinuk, a' kē weirpa kekraë, a' dōraë buaë ká jai a' aishkuō tã. ¹⁹A e' tkéwa darërë dōkã bata ekkē, e' tã a' tsatkērdaë.

²⁰Mik a' isuë tō ká kua'kī ñippōkwakpa iēne taijë Jerusalén kkōiēule e' pamik shkit ñippōk Jerusalén wakpa tã, etã a' éna ianú tō Jerusalén ērdawa

bet. ²¹⁻²² Mik e' k'ewö de, etä wépa serke Judea e'pa tkóyalmi kabata a. Skëköl tō Jerusalén wakpa we'ikeraë taië siarë. E' kuëki wépa serke Jerusalén, e'pa e' yólur. Nies wépa tso' kañika, esepa kè kinewane ee. E' kos tkōraë wes itso' kitule Skëköl yëkkuō kī es. ²³ Kawō suluë dōraë ká i' kī, iwakpa we'ikeraë siarë Skëköl tō. E' kuëki e' k'ewö ska' tã iwëstela ina alakōlpa alà kurketke ena alakōlpa tsu' muke ilà a esepa tã! ²⁴ Judiowak welepa tterawã tabë wa; welepa tserdami klōulewã ká wa'ñe. Etã pë' kè dör judiowak, esepa tō Jerusalén klō'werawã wes iwákpa icha es, dō mik Skëköl tō ik'ewö mé ie'pa a ekkë.

Jesús dōrane olo tã taië

(Mateo 24.29-35; Marcos 13.24-37)

²⁵ “Diwō a, si'wō a ena bëkwō a íyi wërdaë taië suluë iwà kkachōie tō ká i' erkewatke. Nies ká i' kī dayë blardaë taië ena iyōli busdaka taië, ese yōki ká ulitane wakpa suardaë taië, kè ie'pa a e' onukia wes. ²⁶ Ì sulu tkōraë ká i' kī, ese yōki ie'pa suardaë taië, isiwa' ardawarak suane è wa. Ì kos tso' ká jaì a e' wōtirdaë. ²⁷ Etã ye' dör S'ditsō Alà, e' datse mò a diché tã taië olo tã taië, e' wërdaë. ²⁸ Mik íyi ikkë suë a' tō, etã bet tã a' tsatkërkette, e' kuëki a' er kuú, a' wō kōkã siwa' kī.”

²⁹ Nies ie' tō ie'pa a ikleë ttë i' wa: “Kal kië higuera ò kal ulitane, e' bikeitsō. ³⁰ Mik a' isuë tō erpa kal kō shlörketke, etã a' wã ijcher tō duas dewatke tsinet. ³¹ Es nies mik a' tō isuë tō íyi ekkë wamblërke, etã a' wã ijchenú tō ì blúie Skëköl tso', e' k'ewö dewatke tsinet.

³² “Mokī ye' tō a' a ichë tō íyi ekkë wamblërdaë wépa dör wes a' es esepa kam erwa e' yōki. ³³ Kashuk ena ká i' erdawa, erë ye' ttë michoë e' kè erpawa yës.

³⁴ “A' e' kkō'nú! Kè a' e' muktsã ì sulu ulà a. Kè a' e' ttōkka blo' wa. Kè a' er mukwã ì tso' ká i' a, e' è kī. E' kos tō a' er darë'werawã Skëköl kī. A' e' kkō'nú as ye' datskene, e' k'ewö kè tō a' klō'ù ³⁵ wes iyiwak klör shō' a es. Kawō e' dōraë sulitane serke ká wa'ñe e'pa kī, e' kuëki a' e' kkō'nú e' yōki. ³⁶ A' senú wōsh wa. A' ikió S'yé a kekraë as íyi suluë k'ewö datse, e' kè dō a' kī. Nies ikió ie' a kekraë as a' e' duōser buaë ye' wörki mik Ye' dör S'ditsō Alà, e' datskene sulitane shulök etã.”

³⁷ Niwe tã Jesús tō s'wōbla'weke Skëköl wé a, nañewe tã ie' mĩa kabata kië Olivo e' a. ³⁸ Bla'mi sulitane mi'ke Skëköl wé a Jesús tō s'wōbla'weke e' kīttsök.

Judas ena judiowak kuëblupa tō Jesús aleritsé klō'wëwã

(Mateo 26.1-5,14-16; Marcos 14.1-2,10-11; Juan 11.45-53)

22 ¹ Judiowak Yépa Yërulune Egipto, e' k'ewö tkō'wekerakitō, e' dōkewatke tsinet, ese k'ewö ska' tã judiowak wōblar pan kè yöule iwölöwōkã wa ese ñuk. ² Sacerdotepa wōkirpa ena s'wōbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa suane pë' yōki, e' kuëki ie'pa tso' ik'ewö yulök Jesús ttowã.

³ Etã Satanás tkawã Judas er a. Judas e' kië nies Iscariote. Ie' dör Jesús ttōkatapa dabom eyök kī bōl e' eköl. ⁴ Ie' mĩa ttök sacerdotepa wōkirpa tã ena Skëköl wé shkëkipa wōkirpa tã. Wes ie' tō Jesús mëttsami ie'pa ulà a e' chéitō ie'pa a. ⁵ E' tō ie'pa tsë'wérak buaë tã ikablé ie' a inuköl muk. ⁶ E' dör buaë ie' a. E' kuëki ie' tō kawō yulémi iwömottsa mik kè yi ku' taië Jesús tã e' dalewa.

Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' k'éwö tkö'wé Jesús tö ittökåtapa tã

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30)

⁷Etã Pan Kè Yöule Iwölöwoka Wa e' k'éwö tsã de. E' diwö a judiowak tö obeja pupula jcheke Ie'pa Yépa Yërulune Egipto, e' k'éwö tkö'woie. ⁸Jesús tö Pedro ena Juan kié, tã iché ie'pa a:

—A' yú kawö tkö'wekesö, e' chké kanéuk.

⁹Ie'pa ie' a ichaké:

—¿Wé be' kî ikiane tö sa' mi' ikaneuk?

¹⁰Ie' iüté:

—Mik a' de Jerusalén, etã eë wëm kueraë a' tö eköl, e' wã dî' dami skaüña a. E' itökî a' yú dö u wé a ie' demi eë. ¹¹U e' wák a ichö: 'S'wöbla'ukwak be' chakök ké: ¿Üshu wé a ie' tö kawö tkö'wekesö e' chké ñemi ie' ttökåtapa tã?' ¹²Ie' tö a' a üshu bërie tso' kákke, kaneouletke buaë, e' kkacheraë. Eë ichké kanéu se' a.

¹³Etã ie'pa mía tã íyi ulitane kuérakitö wes ie' tö iché es. Eë chké kanewérakitö kawö tkö'woie.

¹⁴Mik ichköketke e' diwö de, etã ie' e' tkéser chkök mesa o'mik ittekölpa tsã e'pa tã. ¹⁵⁻¹⁶Ie' tö iché ie'pa a:

—Ye' tö a' a iché tö kawö i' kè tkö'wepaiayö a' tã dö mik iwà tka mik i blúie Skököl tso' e' k'éwö de etã. E' kuëkî suluë ye' éna ik'éwö bata tkö'wakia a' tã kam ye' ttöwã ie'pa tö e' yöki.

¹⁷Etã tka' klö'wéitö, tã wéstela chéitö Skököl a, tã ichéitö ie'pa a:

—Íkë, a' itsá yö eköl eköl. ¹⁸Ye' a' a iché tö vino kè yepaiayö dö mik i blúie Skököl tso' e' k'éwö de etã.

¹⁹E' ukuökî tã pan klö'wéitö, tã wéstela chéitö Skököl a tã iblatéitö wà tié ie'pa a tã ichéitö:

—Pan se' döer ye' chká wömeulettã ttèwã a' skéie e'. A' tö inü kekraë as a' er arne ye' ska'.

²⁰Es ñies mik ie'pa chké one, etã tka' klö'wéitö tã ichéitö:

—Vino i' döer ye' pé. Ye' tterawã e' pé tërdaë a' tsatkoie. E' wa ttè pa'alî me' Skököl tö, e' wà de. ²¹Erë yi ye' wömekettsã, e' tkër ye' tã mesa i' o'mik. ²²Ye' döer S'ditsö Alà, e' tã itköraë wes isuletëneatbak es, erë iwéstela ina yi ye' wömekettsã, e' tã!

²³Etã ie'pa ñi chakémitke: "A' iché, ¿yi ie' wömekettsã?"

¿Yi döer kékëpa taië Skököl a?

²⁴Jesús ttökåtapa ñi iütéka tö ie'pa wé ék döer kékëpa taië imalepa tsatã.

²⁵Jesús tö iché ie'pa a: "Pé kè tö Skököl dalöië, esepa blúpa e' alòka ie'pa kî kekraë, erë ie'pa e' chö tö ie'pa döer imalepa kimukwakpa buaë. ²⁶Erë e' kè döer es a' tã. E' skéie yi döer kékëpa taië imalepa tsatã a' shua, ese kawötã e' ökwa se' ëselaie. Ñies a' wökir kawötã e' ökwa wes kanè méso es. ²⁷E'ma ¿yi döer kékëpa taië? ¿Itkër chkök mesa o'mik ese ö wé tso' chké watiök ese? Tö, itkër mesa o'mik ese döer kékëpa taië. Erë ye' tso' a' shua wes kanè méso tso' chké watiök es.

²⁸"Kos ye' weirke e' a a' tso' ye' tã ye' wapie. ²⁹E' kuëkî ye' tö a' tkekeka blu'paie, wes ye' Yé tö ye' tkë'ka blu'ie es. ³⁰Aishkuö tã i blúie ye' tso' e' a a'

e' tulöraser chkök di'yök buaë ye' ta. Ñies a' e' tulöraser blu' kulé ki, Israel ditséwöpa dökā dabom eyök kí bōl (12), e'pa wëttsuk."

Pedro tō icheraë tō ie' kē wā Jesús suule

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹Ñies Skëképa Jesús tō iché:

—A Simón, a Simón, ¡ye' tto ttsó! Satanás tō a' kēwō kié ma'wē. Ie' tō a' ulitane wöpperaë darërēë wēs iyiwō wöppē es. ³²Erē ye' ikiétke Skëkōl a as be' erblō ye' mik e' kē olo'yōbō. Mik be' erblēne buaë ye' mik, e'ta ye' ttōkatapa malepa kimú as ie'pa e' tkōwā darërēë ye' mik.

³³Simón tō ie' a iché:

—A Skëképa, ye' e' chétke wötēnukwā be' ta s'wōto wé a dō ttēwā be' ta.

³⁴Ie' iüté:

—A Pedro, ye' iché be' a tō i'ñe kam dakro ar, e' yōkī be' icheraë mañatōkicha tō be' kē wā ye' suule.

Jesús weirketke e' kēwō dōkewatke

³⁵E' ukuōkī ta Jesús tō ittōkatapa a ichaké:

—Mik ye' tō a' patkē'mi Skëkōl ttē pakōk inukōl kē ta', chkewō kē ta', klōkkuō kē ta', e'ta çì kianeia a' kī?

Ie'pa tō iüté:

—Kē i kianeia sa' kī.

³⁶Ie' tō iché ie'pa a:

—E' skéie, i'ñe ta, ye' tō a' a iché tō a' wé wā inukōl ta', e' tsūmi; a' wé wā chkewō ta', e' tsūmi; a' wé kē wā tabē ta' e' tsatkoie, e'ta a' paio wataúttsa ta e' ské wa tabē taúttsa. ³⁷Ye' ttē kōs tso' kitule Skëkōl yēkkuō kī, e' wā tkōraë wēs itso' kitule es, e' tō iché: 'Ie'pa tō ye' we'iké wēs pē' sulusi we'iké es.* Ttē e' wā tkōketke i' ta, e' kuekī a' tō iú wēs ye' tō a' a iché es.

³⁸Ie'pa tō iché ie' a:

—A Skëképa, ie' tabē tso' bōt.

Ie' tō ie'pa iüté:

—Wē' idir, ¡kē a' ttōkia!

Jesús ttē S'yé ta Getsemaní

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹E' ukuōkī ta Jesús mīa Olivo kēbata a wēs iwōblar es, e'ta ittōkatapa mīyal ie' ta. ⁴⁰Mik ie'pa demi wé ie'pa mīrō eē, e'ta ie' iché ie'pa a:

—A' ikiō Skëkōl a as i sulu tō a' erkiōweke e' kē e' alōkā a' kī.

⁴¹Ie' mīa bānet ie'pa yōkī dō kōs ák uyēmiso ekkē, eē ie' e' tkēsēr kuchē kī ta ittē S'yé ta i' es: ⁴²"A yéwō, i' tkōraë ye' ta, e' dōr wēs íyi bacha'bachaë yéwasō es. Be' kī ikiane, e'ma be' ye' yóttsa e' ulā a. Erē kē iwar wēs ye' kī ikiane es, iú wēs be' kī ikiane es."

⁴³[E' wōshā ta Skëkōl biyōchōkwak de ekōl ie' ska' idiché kī iōk. ⁴⁴Ie' eriane taiē, e' shuā ie' ttēmitke S'yé ta taniniē, ta ipaali wēr s'pé es e' yērke taiē darke íyök kī.]'

⁴⁵ Mik ie' tté one, eṭa idene ittōkatapa ska' ṭa ie'pa kuēitō kapòtulur. Ie'pa shtirinewā ɛriar è wā, e' kuēkī ie'pa kapolur. ⁴⁶ Ie' tò ie'pa a ichaké:

—ǀók a' kapòtulur? A' e' kókā, a' ikió Skēkōl a ǀ sulu tò a' ɛrkiōwēke e' kè ɛ' alòkā a' kī.

Jesús klō'wēwā ibolōkpa tò

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Jesús tso'ia ttōk e' dalewa taiē pē' de. Ie' ttōkatapa dabom eyōk kī bōl, e' ekōl kiē Judas e' debitū ie'pa wēttsē. Ie' dewā Jesús ska' ishke'uk wōalattse wa. ⁴⁸ Erē Jesús tò ie' a iché:

—A Judas, ǀwōalattse wa be' tò ye' dōr S'ditsō Alà, e' wōmekettsa?

⁴⁹ Mik Jesús ttōkatapa tso' ie' ṭa, e'pa tò isuē tò ie' klōrkewatke, eṭa ie'pa tò ie' a ichaké:

—A Skēkēpa, ǀtabē yēttsa sa' tò ie'pa kī?

⁵⁰ Eṭa ie'pa ekōl tò sacerdote kibi, e' kanē méso ekōl kukōña ulà bua'kka tēttsa. ⁵¹ Jesús tò iché:

—Imúat; wē' idir.

Eṭa ie' tò kanē méso kukuōña kéwā ṭa ibua'wéneitō. ⁵² E' ukuōkī ṭa sacerdotepa wōkirpa ena Skēkōl wē shkēkipa wōkirpa ena judiowak kuēblupa debitū ie' tsukmi, e'pa a ie' iché:

—ǀ kuēkī a' bitē ye' ñalé kī tabē kī kal wōlō kī ye' klō'ukwā wes akblōkwakpa klō'wēwā es? ⁵³ Kēkraē ye' bak a' shuā Skēkōl wē a, erē a' kè wā ye' klōṇewā. Erē i' ṭa a' a ikēwō de ye' klō'wōwāie. Nies bē a ikēwō de i' sulu wamblak ie' éna e' wambloie.

Pedro tò iblé tò kè ie' wā Jesús suule

(Mateo 26.57-58,69-75; Marcos 14.53-54,66-72; Juan 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Eṭa ie'pa tò Jesús klō'wēwā tsémi sacerdote kibi, e' u a. Pedro dami ie' itōkī kamiē. ⁵⁵ Eṭa eē pē' wēlepa tò bō' batséka upa shushāē baiklè, eṭa Pedro ɛ' tkéser ie'pa ṭa. ⁵⁶ Eṭa alakōl ekōl dōr kanē méso, e' tò Pedro suē bō' kkō a ṭa isuēwā krereē ṭa ichéitō:

—Nies ie' wī dōr Jesús klé.

⁵⁷ Erē Pedro tò iblé. Ie' tò iché:

—A tayē, ye' kè wā wēm e' suule.

⁵⁸ E' ukuōkī kukuie ṭa wēm ekōl tò Pedro suē nies ṭa ichéitō:

—Be' nies dōr Jesús klépa ekōl.

Erē Pedro tò iūtē:

—A wēm, kè ye' dōr ie'pa ekōl.

⁵⁹ E' ukuōkī hora de et ṭa iskà tò iché:

—Wēm sē dōr Galilea wak e' kuēkī mokī ie' dōr Jesús klé ekōl.

⁶⁰ Pedro tò iché:

—A wēm, i' cheke be' ye' a, e' kè jcher ye' wā.

Pedro ttōkeia e' wōshā ṭa dakro ane. ⁶¹ Eṭa Skēkēpa Jesús wōtrée, ṭa Pedro suēitō ék. Eṭa Pedro éna iānewā tò ttē i' yē' Jesús tò ye' a: “I'ñe kām dakro ar, e' yōkī be' tò icheraē mañatōkicha tò be' kè wā ye' suule.” ⁶² Eṭa Pedro ɛ' yēttsa kañika ṭa iīē siarē.

Jesús wayué ie'pa tö

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³Wëpa ulà a Jesús tso' klöulewā, e'pa tö ie' wayué suluë, ippé taië. ⁶⁴Nies ie'pa tö iwöbla pamuwā datsi'tak wa, etā ie'pa tso' ippök, e' dalewa ie'pa tö ie' a ichakeke:

—Be' dör Skëköl tteköl, e'ma sa' a ichökā çyi tö be' ppé?

⁶⁵Etā ie'pa tö ie' skā cheke suluë ttë ulitane wa kuā'kī kuā'kī.

Jesús mîtser ie'pa wā judiowak kuëblupa wörki

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶Mik ká ñine, etā judiowak kuëblupa ena sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa tö Jesús tsémi wé judiowak wökir kibipa ñi dapa'uke ee. Tā ie'pa tö ie' a ichaké:

⁶⁷—Ichó sa' a çmoki be' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' ö au?

Ie' tö ie'pa iüté:

—Ye' tö ichëmi tó, erë kè a' tö ye' ttò klö'wepa. ⁶⁸Nies ye' tö a' a ilè chakëmi, e' tā a' kè tö ye' iütepa. ⁶⁹Erë ye' dör S'ditsö Alà, i' ukuökī tā ye' e' tköraser Skëköl diché dör iyi ulitane tsatā, e' ulà bua'kka dalöiërtā taië.

⁷⁰Ie'pa ulitane tö ie' a ichaké:

—ÇE'ma be' e' chò tö be' dör Skëköl Alà?

Jesús tö ie'pa iüté:

—Tó, wës a' tö iché es idir.

⁷¹Etā ie'pa iché:

—Çlie se' kī ikkatökwakpa kī kiarmiia? Ì ché ie' tö, e' ttsé se' wákpa tö.

Jesús mîtser Pilato wörki

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

23 ¹Etā ie'pa ulitane e' kékā tā Jesús tsémirakitö Pilato ska' as ishulöitö. Pilato dör ká e' wökir patké' Roma wökir kibi tö. ²Ie'pa tö Jesús kkatémi Pilato a tā ichérakitö:

—Sa' wā ijcher tö wëm i' tö taië sa' judiowak mekekā ñippök s'wökirpa tā. Ie' iché tö sa' kè kawötā inuköl patauk Roma wökir kibi a. Nies ie' iché tö ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'. Ie' e' chò tö ie' dör sa' judiowak blú.

³Pilato tö ichaké ie' a:

—ÇBe' dör judiowak blú?

Ie' iüté:

—Tó, wës be' iché, e'ma es idir.

⁴Etā Pilato tö iché sacerdotepa wökirpa a ena pë' tso' ee, e'pa a ñies:

—Ye' kè wā ñ nuí kune wëm i' kī.

⁵Erë ie'pa tö ikī kkatéke aneule tā ichekerakitö:

—Ttë wa ie' tö s'wöbla'weke, e' tö sa' wakpa mekekā ñippök ñita. Ie' tö itsá paka'bitu Galilea, i'ñe tā ide íe Judea.

Pilato tö Jesús patkémi Herodes ska'

⁶Mik e' ttsé Pilato tö, etā ichakéitö: çwëm i' dör Galilea wak? ⁷Mik ie' wā ijchenewā tö Jesús dör Galilea wak, etā ie' tö ipatkémi Herodes ska' as e' tö

ishulò, e' dör Galilea wökir e' kuëki. E' kèwö ska' tã ie' tso' Jerusalén. ⁸Mik ie' tō Jesús sué, etã e' tō ie' t̄tsè'wé buaë. Bānet ie' éna isuak. Ie' wã ittè jchenewa tō, ì kè or yì a ese wekeitō, e' wã paneke ie' tō sué. ⁹Ie' tō Jesús chaké taijē, erē Jesús kè wã ie' iūtēne yēs. ¹⁰Ñies sacerdotepa wökirpa ena s'wöbla'uk ttè dalöiēno wa wakpa tso'ñak eē. Ie'pa tō Jesús k̄kateke taijē ie' a. ¹¹Ie' ena ñippökwa'kpa, e'pa tō Jesús sué suluē, tã ie'pa tō datsi' bua'buā, blu' datsi' sū, ese iéka iki iwayuoie. E' ukuöki tã ie' tō ipatkémine Pilato ska'. ¹²Herodes ena Pilato dör ñi bolökpa, erē e' diwö shã tã ie'pa er buanene ñi k̄i.

Jesús métt̄sa ttèwã

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³Sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökirpa malepa ena judiowak taijē, e'pa kiétt̄sa Pilato tō ē' dapa'uk ek tsiní ème. ¹⁴Ie' tō ie'pa a iché:

—A' wã wēm i' de ye' ska' k̄katè. A' tō iché tō ie' tō a' wakpa mekeka ñippök sa' tã. Erē ye' tō ie' a ichaké a' wörki, etã ì k̄i a' tō ie' k̄katè, e' kè nuí kune ye' wã ie' k̄i yēs. ¹⁵Ñies Herodes kè wã ì nuí kune ie' k̄i, e' kuëki ie' tō ipatkébitune ye' ska'. E' kuëki a' tō isué tō ie' kè wã ì sulu nuí k̄i ittèwami ese wamblēne. ¹⁶⁻¹⁷Súyö IPPÖK patkè t̄tsa'bata daloie wa iwe'ikoie bērebēre, e' ukuöki tã ye' tō ie' ekemine.^z

¹⁸Erē ie'pa ulitane anemi ñikkē:

—¡Jesús ttōwã tã Barrabás ómine sa' a'!

¹⁹Barrabás e' tō iyamipa dapa'kã ñippök kã e' wökirpa tã, ñies ie' wã s'kötulewã. E' kuëki ie' tso' wötēulewã s'woto wé a'. ²⁰Pilato éna Jesús akmine, e' kuëki ie' tō iskã chéne Jesús tsatkoie. ²¹Erē ie'pa kí arkeka taijē:

—¡Iwötōwã krus mik! ¡Iwötōwã krus mik!

²²Pilato tō iskã chéne ie'pa a, i' tã ide mañatökicha:

—¿Ì kuëki? ¿Ì sulu wambléitō? Ye' kè wã ì sulu kune ie' wömott̄sa ttèwã. Súyö IPPÖK patkè t̄tsa'bata daloie wa iwe'ikoie, e' ukuöki tã ye' tō ie' ekemine.

²³Erē ie'pa kí arkeka taijē shūtē: “¡Iwötōwã krus mik!” Bata ekké tã Pilato tō ie'pa ttè iūtē. ²⁴Ie' tō iwé wēs ie'pa k̄i ikiane es. ²⁵Es wēm tso' wötēulewã ñippè s'wökirpa tã kuëki, ñies s'ttèwã kuëki, e' émine Pilato tō. Etã Jesús ttökwa patkéitō wēs judiowak k̄i ikiane es.

Jesús wötēne krus mik

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 10.17-27)

²⁶Mik Roma shkēkipa wã Jesús dami, e'pa tō isué tō ie' kè k̄i krus dē'kaia, etã ie'pa tō wēm eköl kiē Simón e' klō'wéwã tã iké krus ppökã tsēm̄i Jesús itōk̄i. Wēm e' dör Cirene wak. Ie' tso' bānet, erpa e' de Jerusalén.

²⁷Taijē pē' mirwã Jesús itōk̄i. E'pa shuã alakölpa tso' taijē iñuramirak taijē ie' iēitsök. ²⁸⁻²⁹Jesús wotrēene ie'pa sauk tã ichéitō:

—A Jerusalén alékölpa, kawö suluē döraē a' k̄i, e' kuëki kè a' iñuk ye' iēitsök. E' skéie a' wákpa ē' iēitsó, ñies a' ala'r iēitsó. Aishkuō tã iyērdaē: 'Ayēcha buaē alakölpa kōs kè dōtã' alāē. Ayēcha buaē alakölpa kōs kè alà tã.' ³⁰⁻³¹Ye' dör wēs kal pa'alī es e' weirke i' es, e' tã çì kè wamblērpa a' dör wēs kal sí es, e'pa

^z 23.16 Yēkkuō kēchke wele tō 23.17 kuōtkéka. E' tō iché i' es: Pilato wöblar s'wötēulewã e' ökmi eköl mik judiowak tso' Ie'pa Yēpa Yērulune Egipto e' kèwö tkō'uk etã.

ta? E' kueki e' kéwō ska' ta iyërdaë kabata a: 'Be' anúka sa' ki as sa' duōwa wõtëulewa íyök a.'^a

³² Nies wëpa bōl dōr pë' sulusipa e'pa mirwarak iwā Jesús ta wõtëwā krus mik. ³³ Mik ie'pa demirak ká kië S'wökirdiche ee, etā ie'pa tō Jesús wõtë krus mik. Nies wëpa bōl sulusipa wõtërakitō, ekōl iulā bua'kka, ekōl baklī'kka. ³⁴ [Jesús tō iché: "A yéwō, ì wambleke ie'pa tō ye' ta, e' kē ane ie'pa éna, e' kueki e' nuí olo'yō ie'pa ki."]^b

Etā Roma shkëkipa iné ñi ma'woie suë tō wës ie'pa tō Jesús datsi' blatemi ñi a. ³⁵ Pë' iëter Jesús sauk. Dō judiowak wōkirpa tso' ie' wayuök suluë, ie'pa tō icheke: —Moki ie' dōr wë pairine'bitü idi' wa s'blúie shukit Skëkōl tō e' e'ma as iwák e' tsatkō wës o'kapa tsatkëitō es.

³⁶ Nies Roma shkëkipa tō ie' wayué. Ie'pa de tsinet ie' ska' ta blo' shkōshkō watkë ie'pa tō ie' a. ³⁷ Ie'pa iché:

—iMoki be' dōr judiowak blú, e'ma be' wák e' tsatkó!

³⁸ Kaltak ki itso' kitule tō iché: "T dōr judiowak blú e", e' batsulewa Jesús tsaka.

³⁹ Etā wëm ekōl àr wõtëulewa ikrus mik Jesús o'mik, e' tso' ie' chök suluë. Ichëitō ia:

—iMoki be' dōr wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e', e'ma be' e' tsatkó, ñies sa' tsatkó!

⁴⁰ Erë iëkōl tso' wõtëulewa ie' o'mik, e' tō iëkōl unë ta ichëitō:

—Be' wōmenettsa ttëwā wës ie' es, erë wësua be' kē suar ta' Skëkōl yōki.

⁴¹ Moki se' weirke se' wák kueki, se' nuí kueki. Erë ie' kē wā ì sulu wamblëne yës.

⁴² E' ukuōki ta ie' tō iché Jesús a:

—A Jesús, mik be' detkene s'blúie, etā kē be' éna ye' chōkwa.

⁴³ Ie' tō iüté:

—Moki ye' tō be' a ichë tō i'ñe be' dōrawā ká buaala tso' ká jai a e' a ye' ta.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-46; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Mik diwō de bata a, etā ká míā ttsettseë ká wa'ñe, dō tsálí diwō de mañat ekkë. ⁴⁵ Diwō kē dalōbuneia, etā Skëkōl wé a ie'pa wā datsi' buririë ese shukuar u blatoie, e' jchënane shushaë. ⁴⁶ Etā Jesús tō iché aneule:

—A yéwō, ye' wikōl méat be' ulā a.

E' chëitō ta isiwa' bata tké.

⁴⁷ Roma ñippōkwak ekōl dōr capitán, mik e' tō isuë, etā Skëkōl kikékaitō ta ichëitō:

—Moki, wëm wí sene' yësyesë.

⁴⁸ Pë' daparke taië isauk, mik e'pa tō isuë tō wës Jesús blënëwā, etā ie'pa erianekā taië ta es imíyálnrak iu a. ⁴⁹ Erë wëpa wā Jesús suule buaë ena alakōlpa manetwā ie' ta Galilea, e'pa kōs iëter ie' kí sauk erë kāmë.

Jesús nu wõtëne

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Wëm tso' ekōl kië José, e' dōr ká kië Arimatea e' wak. Arimatea atë Judea. Ie' dōr wëm buaë yësyesë. Nies ì blúie Skëkōl tso' e' kéwō panuk ie' tso'.

a 23.30-31 Oseas 10.8 b 23.34 Ttë tso' iwakyöule i' es...e' shua, e' kē ku' yëkkuō këchke wele ki.

Ie' dör judiowak wökirpa e' eköl, erë ie' tö ibikeitsé tö wes imalepa tö Jesús wé e' dör suluë. ⁵²Ie' mîa Pilato ska', etä Jesús nu kiéitö. ⁵³Ie' tö Jesús nu yéttsa krus mik éwa iski tã ipatréwaitö datsi' ukuö bua' bua saruru ese wa. E' ukuöki tã ie' tö Jesús nu bléwã ákuk bine pa'alí s'nu blóie ese a. ⁵⁴Ká tuirketke etä eno diwö batseitsekemitke, e' kuëki ie' kawöta Jesús nu wötökwã bet.

⁵⁵Etä alakölpã manetwã Jesús tã Galilea, e'pa mirwañak isaük tö wé Jesús nu mekwã. Ie'pa tö isuë tö wes ie' nu blëne ákuk a. ⁵⁶Mik ie'pa dene u a, etä kiö masmas tso' të s'nu ki, ese kanewérakitö. Ie'pa tö eno diwö batseitsé wes Skëköl ttë dalöiëno tö ichë es.

Jesús shkënekane

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

24 ¹Erë domingo kã ñirketke, etä alakölpã mîane Jesús pö a kiö masmas kanewétke ie'pa tö, e' mî ie'pa wã të Jesús nu ki. ²Mik ie'pa de, etä ie'pa tö isuë tö ák bërie bastkër pö kkö a, e' rratune bánet. ³Erë mik ie'pa dewã ákuk a, etä ie'pa tö isuë tö Jesús nu kè ku'. ⁴Ie'pa tso'ia ibikeitsök tö wek Jesús nu mí, e' bet tã ie'pa tö isuë tö wëpa böi de iëter ie'pa o'mik, e'pa datsi' wöñarke dalölöë. ⁵E' tö alakölpã suawéka taië tã iwö éwarak dö iski. Erë wëpa e'pa tö iché ie'pa a:

—¿Iók a' tö ie' tso' ttsë'ka, e' yuleke s'nupa shuã? ⁶Ie' kè ku' íe, ishkenekane. Ì yë'bakitö a' a mik ibak Galilea etä, e' anú a' éna. ⁷Ie' tö a' a iyë'bak tö ie' dör S'ditsö Alá, e' wömerdattsa pë' sulusipa ulã a tã iwötërdawã krus mik, e' ki kã de mañat etä ishkerdakane. ⁸Etä ì yë' Jesús tö, e' anewane ie'pa éna.

⁹⁻¹⁰Alakölpã dare Jesús pö a, e'pa kië María Magdala wak ena Juana ena María dör Santiago mì. Nies alakölpã skã tso'ñak ie'pa tã. Ì suë ie'pa tö pö a, e' pakéne Jesús ttekölpa tsã dabom eyök ki eköl (11) e'pa a, nies imalepa a. ¹¹Erë ì paké alakölpã tö e' kè wã tã ie'pa a, e' kuëki ie'pa kè wã iklöone. ¹²Erë Pedro tünemi pö a isaük. Mik ie' demi tã ie' tö isuë ákuk shuã, etä datsi' wa Jesús nu parratëwã, e' è tkëter. Etä ie' biteane u a, e' tö ibikeitsëro tö çwëk imí?

Jesús ttökatapa böi tö ie' suëne Emaús ñalé ki

(Marcos 16.12-13)

¹³E' diwö wa Jesús ttökatapa böi e' yéttsã Jerusalén michoë kã kië Emaús ee. E' ñalé dör kamië kilómetro döka dabom eyök ki et (11), e' ulatök. ¹⁴Ì tka Jesús tã Jerusalén, e' kos pakerami ie'pa tö ñi a. ¹⁵Ie'pa kapakörami ñita, etä Jesús tö ie'pa kuë etä ishkémi ie'pa tã. ¹⁶Ie'pa tö isuë, erë ie'pa kè a ikkayënewã tö yi idir.

¹⁷Jesús tö ie'pa a ichaké:

—¿Ì pakerami a' tö?

Etä ie'pa e' wöklöwé iëter. Ie'pa eriarke taië e' wënewã iwö ki. ¹⁸Ie'pa eköl kië Cleofás, e' tö Jesús iüté:

—Wësua se' kos dë'rö Jerusalén kawö tkö'uk e' shuã be' è kè wã ijcher tö ì bak ee chki bökli.

¹⁹Ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Ì bak?

Ie'pa iiüté:

—Ì bak wëm kiè Jesús dör Nazaret wak e' ta' e'. Ie' dör Skëköl tteköl buaë, diché ta' tajë Skëköl wöa. Ì kè or yi a ese wé ie' tò tajë sulitane wörki. Nies s'wöbla'wéitö ttë buaë mokì wa. ²⁰⁻²¹ Sa' tò ie' pana' tò isalema Skëköl tò ie' patkë' se' dör Israel aleripa e' tsatkök. Erë sacerdotepa wökirpa ena s'wökirpa malepa, e'pa tò ie' wöméttsa ttëwä wötëulewä krus mik. E' kîie ta, ì kos wamblène, e' kî kâ de mañat etä ù panemiä sa' tò? ²² Nies alakölpa welepa tso' sa' ska', e'pa tò sa' tkiwëwä. I'ñe bla'mi ie'pa dare Jesús pö a ²³ erë ie' nu kè ku' ee. Ie'pa tò sa' a iché tò Skëköl biyöchökwakpa de ie'pa ska', ta ichéitö ie'pa a tò Jesús tso'ne ttsë'ka. ²⁴ E' ukuöki ta sa' wakpa welepa dare isauk ta ie'pa tò ikué wes alakölpa tò iché es, erë ie'pa kè wä Jesús sune.

²⁵ Etä Jesús tò iché ie'pa a:

—A' kuköña darërëë. A' kè wöblar bet. Ì kos yë'atbak Skëköl ttekölpa tò e' kè klöne a' wä bet. ²⁶ Skëköl yëkkuö tò iché tò wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' kawötä weinuk es kam ie' dö sulitane wökirie olo ta' tajë e' yöki.

²⁷ Etä ie' wák ttë tso' kitule Skëköl yëkkuö kî, e' kos wä pakémiitö ie'pa a. Kewe ì kit Moisés tò, e' wä pakéitö. E' ukuöki ta ì kit Skëköl ttekölpa kos e'pa tò, e' wä pakéitö ie'pa böi a.

²⁸ Mik ie'pa demi wé ie'pa mîrö ee, etä iwër tò Jesús kî mi'keia ñala kî, ²⁹ erë ie'pa tò ie' kiëmi kröröë kapökrö ie'pa ska'. Ie'pa tò iché ia:

—Kâ tuirketke, e' kueki be' e' tsúat sa' ska' kapökrö.

E' kueki ie' dewä ie'pa ta weshke. ³⁰ Mik ie'pa e' tulëwä mesa o'mik chkök, etä ie' tò pan klö'wé ulä a ta wëstela chéitö Skëköl a ta iblatéitö méitö ie'pa a. ³¹ E' wö shä ta ie'pa tò isuëwä tò Jesús idir; erë bet ta ie' kè ku'ia ie'pa ta.

³² Etä ie'pa tò iché ñi a:

—Wëe', mik ie' kapaköratse se' ta ñala wa, Skëköl yëkkuö wä pakeratseitö, e' tò se' ttsë'wé buaë ichök.

³³ E' wösha ta ie'pa e' yëttsa míyalne Jerusalén. Mik ie'pa demi ee, etä ie'pa tò Jesús ttökatapa tsä döka dabom eyök kî eköl (11) ena imalepa, e'pa kué ee ñita. ³⁴ E' a ie'pa iché:

—Moki Skëképa Jesús shkenekane. Ie' e' kkaché Simón a.

³⁵ Etä wëpa böi tò ì kos tka ie'pa ta ñala wa e' paké imalepa a. Nies wes ie'pa tò Jesús suëwä, mik ie' tò pan blaté etä, e' pakéitörak.

Jesús e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ie'pa tso'ia ipakök, etä Jesús de dur ie'pa shua, e' tò ie'pa shke'wé ttë i' wa:

—As a' kawö tkö buaë.

³⁷ Ie'pa tkirulune tò ibikeitsé tò ie'pa tso' s'wimblu sauk. ³⁸ Erë Jesús tò iché ie'pa a:

—Ì kueki a' tkirulune? Ì kueki a' ibikeitsé bötböt? ³⁹ Ye' ulä kî itö saü. Ye' klö kî itö saü. Ye' kó, e' wa a' isüeraë tò ye' kè dör wimblu. S'wimblu kè chkä ta', kè dichéwö ta', erë a' isüé tò ye' chkä ta' ye' dichéwö ta'.

⁴⁰ E' chök ie' tso' ie'pa a, ta ie' tò iulä ena iklö kkaché ie'pa a. ⁴¹ Ie'pa iëteria ttsë'nerak buaë tkirulune tajë, e' kueki darërë ie'pa a iklö' tò moki idir. E' kueki Jesús tò ie'pa a ichaké:

—Ì tso' a' wä në? ⁴² Etä ie'pa tò nima katuule bö' a, e' mé ia. ⁴³ Ta ie' tò ikaté ie'pa wörki. ⁴⁴ Etä ie' tò iché ie'pa a:

—Ì tka ye' ta, e' yë' ye' tò a' a, mik ye' bak a' ta etä. Ye' tò a' a iyë' tò ye' ttë kôs kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuö kî nies Salmos yëkkuö kî, e' kôs kawöta wà tkök.

⁴⁵ Etä ie' tò ie'pa er ñi'wé as ì chë Skëköl yëkkuö tò, e' wà ar ie'pa éna. ⁴⁶ Ta ichéitö ie'pa a:

—Itso' kitule Skëköl yëkkuö kî i' es: wé pairine'bitü idi' wa a' blúie e' kawöta ttëwa, mik e' kî ká de mañat etä ishkerdakane. ⁴⁷ Nies tò iché i' es: Ttë buaë pakardaë ye' ttò wa Jerusalén wakpa a kewe, e' itöki ipakardaë ká ulitane wakpa a. Ttë buaë e' dör tò wépa er mane'wé Skëköl a, esepa kî ie' tò ì sulu wamblérakitö e' nuí olo'yeraë. ⁴⁸ Ì kôs tka ye' ta, e' sué a' tò, e' pakök a' kawöta sulitane a. ⁴⁹ Ye' yé kablë' Wiköl Batse'r muk a' a, e' patkeraë ye' tò a' a. Ie' datse ká jai a, e' döraë a' kî idiché taië wa, e' panú íe Jerusalén.

Jesús míane ká jai a

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ E' ukuöki ta Jesús wa ittökatapa mítser tsinet Betania. Eë Jesús ulà kéka ta ie' er buaë ché ie'pa a. ⁵¹ Ie' tso'ia ie'pa a er buaë chök ta ie' butséka mí ká jai a ie'pa wörki. ⁵² Ie'pa tò ie' dalöié taië, e' ukuöki ta ie'pa míane Jerusalén ttsë'nerak buaë. ⁵³ Këkraë ie'pa tso' Skëköl kíkökká iwé a.

Jesús Tté Buaë Kit Juan tò

Juan

Yëkkuò i' kit Juan tò e' dör Jesús ttökatapa dabom eyök kí bøl e' eköl. Yëkkuò i' ki Juan tò Jesús ttökata eköl tté cheke (13.23; 19.26; 20.2,21; 7.7, 20, 24). E' kièitò “Jesús ttökata dalër tajë iëna e'.” Ibikeitsësò tò Juan wák tso' e' chök es. Ie' dör Israel aleri. Ie' ena iël Santiago e'pa ki' Jesús tò ittökataie. Ie'pa bak kaneblök nima kli'uk. Ie'pa bak senuk batsöri tajë me'r Galilea e' o'mik tsinet. Iklö'wësò tò yëkkuò i' kit ie' tò Jesús kune' e' ki duas de dabom paryök ena sulyök e' shü ulat (80-90 DC).

Ie'pa tò ibikeitsè tò ie' tò ikit Israel aleripa bak senuk bánet Israel esepa a. Juan 20.31 eë ie' tò se' a ikkachè tò iie ie' tò yëkkuò i' kit. E' tò ichè i' es: yëkkuò i' kitule as a' tò iklö'ù tò Jesús dör Skëköl Alà pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Nies ikitule as sene michoë dò a' ulà a' a' erblò ie' mik e' wa. Es Juan tò ikit. Yëkkuò i' kí ie' tò se' a ikkachè bua'iewa tò Skëköl dör Jesús Yé.

Mik Juan wötënewa s'woto wé a dayë nane kiè Patmos eë etä ie' dewatke kékëlaie. Mik ie' bak eë, etä Jesús tò ie' ka' yëkkuò kiè Apocalipsis e' shtök. Nies ie' tò yëkkuò tsitsirla skà kit dökä mañat.

Skëköl Ttò yöne s'ditsöie

1 ¹Tsawe ta eköl kiè Skëköl Ttò e' tso'tke. Ie' tso' Skëköl ta, ñies ie' dör Skëköl. ²Kenet ie' tso'tke Skëköl ta. ³Skëköl tò fyí ulitane yö' ie' ta ñita. Kè i' ku' ká i' kí, e' kè yöneñak ie' wá. ⁴Ie' dör sene michoë e' wák. Ie' dör wës bö'wö es, e' tò se' er ñi'wëke. ⁵Bö'wö ñe' tò se' er suluë tso' wës stui a es e' ñi'wëmir. Kè i' sulu e' alöpakä iki.

⁶Wëm eköl patkë'bitü Skëköl tò e' kiè Juan. ⁷E' dë'bitü yi dör bö'wö ñe' ttekölíe itté pakök as sulitane erblò imik Juan tò itté pakeke e' wa. ⁸Ie' wák kè dör bö'wö ñe', erè ie' dë'bitü itté pakök.

⁹Yi dör bö'wö ñe' e' dör bö'wö chökle datse ká jaì a sulitane er ñi'woie e'. ¹⁰Ká i' kôs yö' Skëköl tò ie' ta ñita, erè mik idë'bitü ká i' a, etä ká i' wakpa kè éna iane tò yi dör ie'. ¹¹Ie' dë'bitü iwák ká a ena iwák ditsëwöpa a, erè e'pa kè wa ikinewa. ¹²Erè wépa tò ikiéwa ta ierblé imik, esepa a kawö méitò as idörak Skëköl ala'rie. ¹³Ie'pa de Skëköl ala'rie, erè e' kè dör wës se' ala'r kurke yé wa mì wa es. Ie'pa de Skëköl ala'rie ie' wák er wa.

¹⁴Wé kiè Skëköl Ttò ñe' yöne s'ditsöie ta isene' sa' shua. Ie' dör Skëköl Alà eköl è e'. Ie' wa Skëköl er buaë chò se' a ena wës Skëköl dör moki, e' kôs kkayëne se' a. E' su' sa' tò. ¹⁵Juan tò ie' tté paka' ta ichéitò aneule: “Wëm i' yé'yö a' a mik ye' iché tò wëm eköl daia ye' ukuöki s'pattök ye' skéie, e' tso'tke ká iaiaë ye' yöki, e' kueki ie' dör buaë ichökle ye' tsata.”

¹⁶⁻¹⁸ Skëköl ttë dalöiëno e' mène Moisés wa. Erë kôs Skëköl er buaë chò se' a ena wës ie' dör moki e' jchenewa sa' wä Jesucristo wa. Kë yi wä Skëköl suule iwöbla wa, erë ilà eköl è tkërie iyé tã, e' dör ñies Skëköl, e' tã iyé kkaché se' a. E' kueki ie' dör er buaë chökwak. Ie' er buaë kí ché se' a taijë shüte.

Juan dör S'wöskuökwak e' tã Jesucristo ttë pakë

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Judiowak wökirpa tã sacerdotepa ena Leví aleripa, e'pa wëlepa patké Juan ska' ichakök: “¿Yi dör be'? ¿Be' dör wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?”

²⁰ Juan kë wä iblëne. Ie' tã ie'pa iüté yësyësë:

—Ye' kë dör wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e'.

²¹ Ie'pa tã iskà chaké:

—E'ma ¿be' dör yi? ¿Be' dör Skëköl tteköl bak kië Elías e'?

Juan tã ie'pa iüté:

—Au, ye' kë dör ie'.

Ie'pa tã iskà chaké:

—¿Be' dör Skëköl tã iyë'at tã itteköl skà datse e'?

Eta Juan tã iüté:

—Au, ye' kë dör ie'.

²² Eta ie'pa tã iskà chaké iã:

—E'ma, ¿be' dör yi? Sa' kí ikiane jchenowa yësyësë chëne yi tã sa' patké e'pa a. E' kueki ichó sa' a tã ¿yi dör be'?

²³ Juan tã ie'pa iüté:

—Ye' dör wë ye' Skëköl tteköl Isaías tã e'. Ie' tã iyë': ‘Ká sir poë wë kë yi serku' eë yile ttöraë aneule, e' tã icheraë: A' er mane'ü Skëköl datse e' yöki. E' dör wës ñalã yuësö yësyësë ie' yöki es.’^a

²⁴ Eta wëpa patké fariseowakpa tã ttök Juan tã, ²⁵ e'pa tã ie' a iskà chaké:

—Be' kë dör wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e', be' kë dör Elías, be' kë dör Skëköl tteköl ñe', e'ma ¿i kueki be' tã s'wöskueke?

²⁶ Ie' tã iüté:

—Ye' s'wöskueke di' a, erë eköl dur a' shua kë ijcher a' wä tã yi idir, ²⁷ e' döraë ye' ukuöki kanëblök ye' skëie. Ie' dör këkë taijë ye' tsatã, e' kueki ie' klökkuö kicha è kë wötsënanuk ye' siarla e' a.

²⁸ E' kôs tka Betania. Ká e' atë di' kië Jordán e' wışhet. Eë Juan tso' s'wöskuök.

Jesús dör Skëköl obeja jchëne e'.

²⁹ Bule es tã Juan tã Jesús sué tã idatse ie' ska' tã ichéitö: “Isaü. Wì idatse e' dör Skëköl obeja pupula patkébitü jchë ì sulu wambleke sulitane tã e' nuí olo'yoie e'. ³⁰ Ie' wì paka' ye' tã a' a mik ye' tã iyë': ‘Eköl doia ye' ukuöki, e' tso'tke ká iaiã ye' yöki, e' kueki ie' dör buaë ichökle ye' tsatã.’ ³¹ Ye' wák kë wä ijcher bua'iewã tã yi dör ie', erë ye' tã s'wöskueke as Israel aleripa wä ijcherwã tã yi dör ie'.”

³² Ñies Juan tã iché: “Ye' isué tã Wiköl Batse'r datse ká jai a nubölie, e' atë ie' a. ³³ E' yöki ye' kë wä ijcher tã yi idir, erë Skëköl tã ye' patké' s'wöskuök di'”

a, e' tō ye' a iyē': 'Yi kī Wikōl batse'r de aṭe ie' a, e' dōr wé tō a' iekewā Wikōl Batse'r a e' wák.' ³⁴E' sué ye' tō, e' kuekī ye' tō ichè a' a tō ie' dōr Skēkōl Alà ichökke."

Jesús ttōkatapa tsá

³⁵Bule es ṭa Juan durne eḡ ṭa ie' ṭa ittōkatapa de bōl. ³⁶Mik Juan tō isué tō Jesús damiā e' wa, eṭa ie' tō iché ie'pa a:

—Wēm wī dōr Skēkōl obeja pupula patkébitu jchè se' skéie e'!

³⁷I ché Juan tō, e' ttsé Juan ttōkatapa bōl tō, eṭa e'pa míyal Jesús itōkī. ³⁸Jesús e' wōtréene ṭa isué tō idatserak ie' itōkī ṭa ichakéitō:

—ǀ kiane a' kī?

Ie'pa tō iūté:

—A Rabí (judioie ttè e' wà kiane ché s'wōbla'ukwak), ¿wé be' serke?

³⁹Eṭa ie' tō ie'pa iūté:

—A' shkó isaṭuk.

Eṭa ie'pa míyal ie' ṭa, ṭa wé ie' serke, e' sué ie'pa tō. Mik ie'pa mīa ie' ṭa eṭa diwō detke tkēl. Ie'pa e' tséat ie' ska' dō katuirketke ekkē.

⁴⁰Ittōkatapa bōl tō Juan ttō ttsé' ṭa imineyal Jesús itōkī, e' ekōl kiè Andrés, e' dōr Simón Pedro ēl. ⁴¹E' ukuōkī bet ṭa Andrés tō iēl Simón e' kué ṭa ichéitō iā:

—Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e' kué sa' tō. ("Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie" e' kiè judioie "Mesías" ena griegoie ikiè "Cristo").

⁴²E' ukuōkī ṭa Andrés wā Simón mítser wé Jesús tso' eḡ. Mik Jesús tō Simón sué, eṭa ie' tō iché iā:

—Be' dōr Simón, Juan alà, erē be' kirdaē Cefas (griegoie s'kiè Pedro, e' wà kiane ché ák.)

Felipe ena Natanael e'pa kié Jesús tō ittōkatapaie

⁴³Bule es ṭa Jesús tō ibikeitsé tō "ye' mi'kea Galilea." Kam ie' mi' e' yōkī ṭa ie' tō Felipe kué ṭa ichéitō iā:

—Be' shkó ye' ṭa ye' ttōkataie.

⁴⁴Felipe dōr ká kiè Betsaida e' wak. Andrés ena Pedro e'pa serke ñies Betsaida. ⁴⁵Felipe tō Natanael kué ṭa ichéitō iā:

—Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie kit Moisés ena Skēkōl ttekōlpa tō yēkkuō kī, e' wák kué sa' tō. Ie' dōr Jesús, José serke Nazaret, e' alà.

⁴⁶Natanael tō iché:

—ǀ buaē dōttsami Nazaret?

Felipe tō iché iā:

—Be' shkó sa' ṭa, ṭa iwà saṭu.

⁴⁷Mik Jesús tō isué tō Natanael datse ṭa ichéitō:

—Wēm wī e' je' dōr Israel aleri bua'ie. Ie' kē kachōṭa'.

⁴⁸Natanael tō ie' a' ichaké:

—ǀ be' a' ichök tō ye' dōr es?

Ie' tō iūté:

—Ye' kē ku' dur eḡ, erē kam Felipe tō be' kiō, e' yōkī ye' tō be' su' higuera klō dikia.

⁴⁹Natanael tō iché ie' a:

—A S'wöbla'ukwak, ¡Be' dör Skëköl Alà ichók! ¡Be' dör Israel aleripa blú ichók!

⁵⁰ Jesús tò ie' iuté:

—Ye' be' a iché tò “ye' be' su' higuera klò dikia,” ¿e' è kuëki be' erblé ye' mik? Erë e' tsata be' tò ikí sueraia.

⁵¹ Nies ie' tò iché:

—Mokí ye' tò a' a iché tò ká jai suerae a' tò áie ta a' isuerae tò ye' dör S'ditsö Alà e' dör wes klókata^b es shkokaie ká jai a, e' kí Skëköl biyöchökwakpa shkoke wo'k wa'k.

Ulabatsè kèwö tkö'weke Caná

2 ¹Böiki es ta ulabatsè Caná ate Galilea ee, ee Jesús mì tso'. ²Nies Jesús ena ittökatapa kiule, e'pa de ulabatsè e' kèwö tkö'uk. ³Mik ie'pa vino enewa, eta Jesús mì tò iché ie' a:

—Vino enewa.

⁴ Jesús tò ie' a iché:

—¿Iók be' tò e' ché ye' a? Kam ye' kèwö dò iwà kkachoe tò yi dör ye'.

⁵ Eta imì tò iché íyi watiökwakpa a:

—Ì kos chekeitö a' a, e' ú a' tò es.

⁶ Ee skau tso' teröl (6) judiowak e' batse'ukerak Skëköl a, e' dí dapa'woie. Skau ek è a di' choka galon döka dabom böyök (20) ö dabom mañayök (30) ekkë. ⁷ Jesús tò iché watiökwakpa a:

—Skau ikkëpa wà iókä chië di' wa.

Ta watiökwakpa tò iwà iëkarak es. ⁸ Eta Jesús tò iché iarak:

—I' ta itsá yóttsa elkela ta itsúmi ikéwö tkö'uk wökir a pattsé.

Es ie'pa tò iwé. ⁹ Eta iwökir tò di' yöne vinoie e' pattsé. Ie' kè wa ijcher tò wé vino e' datse (erë watiökwakpa tò di' yéttsa, e'pa è wa ijcher tò wé idatse.) E' kuëki ie' tò wëm ulabatske, e' kié ¹⁰ ta ichéitö ia:

—Sulitane wöblane vino bua'iewa, ese watiök kewe. Mik s'kiulepa tò iyé taië, eta vino èse watieke. Erë be' tò vino bua'ie blé, ikkë erpa be' tò iwatieke.

¹¹ I' wé Jesús tò Caná ate Galilea ee, e' dör ì kè or yi a ese tsá o' ie' tò. E' wa ie' tò ilo taië, e' kkaché ie'pa a, ta ittökatapa erblé ie' mik.

¹² E' ukuöki ta ie' mía imì ta, iëlpa ta, nies ittökatapa ta, ká kiè Cafarnaúm ee. Ee ie'pa e' tséat ká böt ká mañat ekkë alè.

Jesús tò Skëköl wé batse'wé

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'wé dökewatke tsinet, e' kuëki Jesús mía Jerusalén kawö e' tkö'uk. ¹⁴ Mik ie' de Skëköl wé pamik, eta ie' tò obeja ena bakala pupula ena nuböl ese wataukwakpa kué. Nies inuköl mane'ukwakpa^c kuéitö tulurdak imesa o'mik. ¹⁵ Ta ie' tò ttsa' tréwa, e' wa ie' tò íyi wataukwakpa kos tré'wéyal iobeja ibakala tso' kos e' ta. Nies inuköl mane'ukwakpa inuköl tuléttsaitö ta imesa trélurka. ¹⁶ Ie' tò iché nuböl wataukwakpa a:

b 1.51 Génesis 28.11 saú. **c 2.14** inuköl mane'ukwakpa: Inuköl tso' Skëköl wé a, e' dör kuä'ki, kè dör inuköl tso' judiowak wa íyi tuojie bánet ese. E' kuëki yi tò íyi tuëke ee, ese kawöta ie'pa inuköl mane'uk inuköl ñe'se wa.

—Ífyi i' yólur sɛraa! ¡Kè ye' Yé u klò'warwà a' íyi watuɔie!

¹⁷E' ukuòki ta ittòkatapa éna ianewa tò Skèkòl yèkkuò tò iché: “Be' u dalèr taiè ye' éna, e' tsatkeræ ye' tò dò ye' duòwà ekkè.”

¹⁸Judiowak wòkirpa tò ichaké Jesús a:

—Ì kè ɔr yi a ɛe' wése wèmi be' tò sa' a iwà kkachoe tò be' wà kawò ta' íyi ikkè wɔie?

¹⁹Ie' tò iüté:

—U i' tkéttsa a' tò, e' ta böiki es ta ye' tò iyuékane.

²⁰Ie'pa tò iché ia:

—U i' kané dör duas dabom tkèyök kí teröl (46), eta ɛwes iyuékami be' tò ká mañatk è?

²¹Erè u cheke ie' tò, e' dör iwák ɛ' chòke. ²²E' kuèki mik ie' shkènekane, eta ittòkatapa éna ianewa tò ie' tò iyè' es. E' kuèki ie'pa tò Skèkòl yèkkuò ena ì yè' Jesús tò e' klò'wé.

Jesús wà sulitane ɛr sùule buaè

²³Mik Jesús tso' Jerusalén Judiowak Yépa Yèrulune Egipto e' kèwò tkò'uk, eta ì kè ɔr yi a ese weke ie' tò taiè. E' kuèki taiè pè' erblé ie' mik. ²⁴Erè ie' wà ie'pa ɛr sùule buaè, e' kuèki kè ie' erblène ie'pa mik. ²⁵Ie' wák wà ijcher buaè wés sulitane ɛr dör. E' kuèki kè yi a ì yènuke ie' a tò wés se' ɛr dör.

Jesús ena Nicodemo tté ñita

3 ¹Wèm tso' ekòl kiè Nicodemo, e' dör judiowak wòkirpa ekòl. Ie' dör fariseowak. ²Ká et nañewe ie' de Jesús ska' ta ichéitò ia:

—A S'wòbla'ukwak, ì kè ɔr yi a ese weke be' tò. Skèkòl kè kúpa be' ta, ɛ'ma kè be' a ì onuk. E' kuèki sa' wà ijcher tò ie' tò be' patkè' sa' wòbla'uk.

³Jesús tò iché ia:

—Mokí ye' be' a ichè tò yi kè skà kùnene etòkichane, ese kè döpa'wà ì blúie Skèkòl tso' e' a.

⁴Nicodemo tò ie' a ichaké:

—Mik s'de kèchke, eta ɛwes s'kurmine etòkichane? ɛWés s'mi'mi'wane s'mì shua, e' kurmi etòkichane?

⁵Jesús tò iüté:

—Mokí ye' be' a ichè tò yi kè kùne di' wa ena Skèkòl Wikòl wa, ese kè döpa'wà ì blúie Skèkòl tso' e' a. ⁶S'kùne s'mì wa s'yé wa ese sɛr wés s'ditsò sɛr es, erè yi kùne Skèkòl Wikòl wa, ese sɛr wés Skèkòl sɛr es. ⁷Ye' tò be' a ichè tò be' kawòta kùnukne etòkichane. ɛWés e' tò be' tkiwèmi? ⁸Ì wakaneweke Skèkòl Wikòl tò se' a, e' dör wés siwa' bitsirke ká wa'ne es. E' blar ttsésò, erè wé idatse ena wé imíró e' kè jcher s'wà. Es itkòke sulitane kùne Skèkòl Wikòl wa e'pa ta. Se' wà ijcher tò ie'pa kùnene Skèkòl Wikòl wa, erè kè se' wà ijcher wés iwà tkòke.

⁹Nicodemo tò iskà chaké:

—ɛ' ma ìma iwà dör?

¹⁰Eta Jesús tò iüté:

Be' dör s'wòbla'ukwak dalöièrtà' taiè Israel aleripa shua ese, erè ɛwes be' kè wà íyi ikkè jcher? ¹¹Mokí ye' tò be' a ichè tò ì jcher sa' wà, e' cheke sa' tò a' a, ñies ì sué sa' tò, e' pakeke sa' tò, erè a' kè éna sa' ttò klò'wak yès. ¹²Íyi tso' ká

i' kɪ, ese wa ye' tō ikleeke a' a, erē e' kē klō'wē a' tō. Ye' mú tō ipakē íyi tso' ká jaí a ese wa kē kleaule, e'ma ʒwes e' klō'wēmi a' tō?

¹³“Kē yi mine'ká ká jaí a ese dene ká i' a. Erē ye' dōr S'ditsō Alà, e' datse ká jaí a, e' kuēkɪ íyi tso' eē e' jcher seraā ye' wā buaē. ¹⁴Mik Israel aleripa bak ká wē kē yi serku', ese kē a, etā Moisés tō tabechka yué tkabē diökölíe,^d e' batséwāitō kalka mik tā itkéka. Es n̄ies, ye' dōr S'ditsō Alà, e' kawōtā tkēka kal mik ¹⁵as wēpa erblé ye' mik, esepa ulā dō sene michoē e' ska'.” Es Jesús tō iché Nicodemo a.

Skēkōl éna sulitane dalër

¹⁶Skēkōl éna ká ulitane wakpa dalër tajē. E' kuēkɪ ie' alà ekōl è, e' me'ttsaitō ttēwā se' skéie, as yi erblé imik esepa kē duōwā aishkuō tā, e' skéie sene michoē dō iulā a. ¹⁷Skēkōl kē wā ilā patkēne ká i' a se' kichatōktsā. E' skéie ipatkē'itō se' tsatkōk.

¹⁸“Yi erblé Skēkōl Alà mik, ese kē kichatēne. Erē yi kē erblēne imik, ese kē erblēne Skēkōl Alà ekōl è e' mik, e' kuēkɪ ikichatēnettsatke. ¹⁹Skēkōl Alà dē'bitū ká i' a, e' dōr wēs bō'wō es se' er n̄i'wojie. Erē s'tso' i' sulu wamblōk, esepa dōr wēs s'tso' stui a es, e' wa ie'pa wōbatsō bua'ie. Ie'pa kē kɪ ie' kiane. E' kuēkɪ wēpa kē erblēne ie' mik, esepa kichatēnetke. ²⁰Wēpa tō i' sulu wambleke, esepa éna suluē Skēkōl Alà ar. Ie'pa kē kɪ Skēkōl Alà ttē kiane ttsē as i' sulu wamblekerakitō, ese wā kē kkayērwa. E' dōr wēs s'tso' stui a kē shkakwa bō'wō olo ska' es. ²¹Erē wēpa serke wēs Skēkōl ttē moki tō iché es, esepa kɪ Skēkōl Alà kiar buaē. Ie'pa dewā buaē Skēkōl Alà dōr wēs bō'wō es e' ska' iwā kkachioie tō i' wēke ie'pa tō, e' wēkerakitō Skēkōl batamik.”

Juan S'wōskuōkwak tō iché tō Jesús dōr ie' tsatā

²²E' ukuōkɪ tā Jesús m̄ia Judea ittōkatapa tā. Eē ie' e' tséat ká tajē ie'pa tā s'wōskuōk. ²³N̄ies Juan tso' s'wōskuōk ká kiē Enón eē, eē di' tso' tajē e' kuēkɪ. Ká e' atē ts̄inet Salim. Pē' dōke ie' ska' tā ie' tō ie'pa wōskueke. ²⁴(Íyi ikkē kaneone kam ie' wōtērwa s'wōto wé a, e' yōkɪ.)

²⁵Erē ie' ttōkatapa wēlepa n̄i iutēmi judiowak ekōl tā, ie'pa e' batse'uke di' wa, e' ttē kɪ. ²⁶E' kuēkɪ ie'pa m̄iyal Juan ska' tā ichéitō ia:

—A S'wōbla'ukwak, wēm dē' be' ska' Jordán di' w̄shet yē' be' tō, e' wák tso' s'wōskuōk tā sulitane mi'ke ie' tā. ʒE' kē tō be' tsiriwē?

²⁷Juan tō iūtē:

—Au, e' kē tō ye' tsiriwē. Skēkōl kē wā se' a ikéwō mēne, e' tā kē se' a i onuk yēs. ²⁸Ye' tō iyē' tō 'ye' kē dōr wē pairine'bitū idi' wa s'blúie e', erē ye' patkēne'bitū ie' yōkɪ keweie,' e' ttsē' a' wákpa tō buaē. ²⁹Mik ulabatske, etā alakōl dōr iwēm icha. Etā iwēm sini' tso' eē, ese tō wēm ttō ttsé, etā e' tō ie' ttsē'wē buaē. Ye' dōr wēs wēm sini' es. E' kuēkɪ ye' ttsē'ne buaē i'ñe tō sulitane mi'ke Jesús tā. ³⁰Ie' kawōtā kíkēka tajē ye' tsatā, e' skéie ye' kē e' wōōkwa diōshet.

d 3.14 Moisés tō tabechka yué tkabē diökölíe: Israel aleripa ukyēne Skēkōl kɪ ena Moisés kɪ. E' nuñie Skēkōl tō tkabē patkē' ie'pa ttōkulur. Erē Skēkōl tō iyē' Moisés a tō tabechka yuō tkabē diökölíe tā ibatsōwā kalka mik as wēpa duōkewatke esepa isaū tā ibuarne. Números 21.4-9 saū.

Jesús datse ká jai a

³¹Yi datse ká jai a, e' dör sulitane tsata. Wépa tso' ká i' ki, esepa dör ká i' wakpa, i' tso' ká i' ki, ese è cheke ie'pa tö. Erë yi datse ká jai a e' dör sulitane tsata. ³²I süule ie' wä ena i' tseüle ie' wä ká jai a ese pakekeitö, erë pë' kibiiëpa kè wä ie' ttè klöone. ³³⁻³⁴Yi patkë'bitu Skëköl tö e' a Skëköl Wiköl mène taië shute, e' kueki ie' tö Skëköl ttö pakekene. E' kueki wépa tö ie' ttè kl'wé, e' wa esepa tso' ichök tö Skëköl ttè dör mokië. ³⁵S'yé éna ilà dalër taië, e' kueki iyi ulitane méatitö iulà a. ³⁶Wé erblé Skëköl Alà mik, ese ser michoë. Erë wé kè tö Skëköl Alà ttö iuté, ese kè ulà dōpa sene michoë ska'. E' skéie Skëköl késik me'rie iki.

Jesús tté alaköl eköl tã Samaria

4 ¹⁻³Fariseowakpa tö ittse tö Jesús klépa kí iërke ena s'wösurkerak taië Juan tö s'wöskué e' tsata. (Erë Jesús wák kè wä s'wösune, ittökatapa tö s'wöskué.) Mik i' cheke ie'pa tö e' tse Jesús tö, etã ie' e' yétsã Judea míane Galilea.

⁴Erë ie' ittse tö ie' kawōtã shkōtkō Samaria. ⁵Ie' ena ittökatapa de ká ate Samaria kië Sicar eë. Eë tsinet ká me' Jacob tö ilà José a, e' ate. ⁶Di' bi' Jacob tö ká iaiã e' tso' eë. Eë Jesús demi tã ishtrinewã. Ie' e' tkése di' biule e' kkōmik etã diwō dōketke bata a. ⁷⁻⁸Jesús ttökatapa míyal Sicar chkwō tãuk ñë. E' dalewa alaköl eköl dör Samaria wak, e' debitu di' tsuk tã Jesús tö iché iã:

—A tayë, be' we'ikèyö, di' kakmú ña yè.

⁹Ie' tkinewã tã iütéitö:

—Be' dör judiowak, ye' dör Samaria wak. ¿Wes be' tö ye' a di' kieke? (Judiowak ena Samaria wakpa kè wö dör ñi mik, kè dōtãwã ñi ska', e' kueki alaköl tö iüté es.)

¹⁰Jesús tö iüté:

—I meke Skëköl tö se' a éme ena yi dör ye', e' jchenúpa be' wã, e'ma be' tö ye' a di' kieraë tã di' tö sene meke siã ese meraëyö be' a.

¹¹Alaköl e' tö Jesús a iché:

—A kékëpa, be' kè wä tkã' ku' di' i' yottsã, ñies di' i' tso' iskië. ¿Wé be' tö di' e' kuëmi mē ye' a? ¹²¿Ima be' tö ibikeitsè? Se' yé bak dör Jacob, e' tö di' i' me'at sa' a. Di' i' ya' ie' wák tö ena ila'r tö ñies iyyiwak. ¿Be' tö ibikeitsè tö be' dör ie' tsata?

¹³Jesús tö ie' iüté:

—Wépa tö di' i' ye' esepa er sirdane. ¹⁴Erë wépa tö di' meke ye' tö e' yé, esepa kè er sirpaiane yës. Di' e' dör ie'pa er a wes di' tskirke wötuò taië es, e' tö sene michoë meraë ie'pa a.

¹⁵Etã alaköl tö iché iã:

—A kékëpa, di' e' mú ye' a as kè ye' er siria, ñies as kè ye' döia di' watsuk íe.

¹⁶Jesús tö iché iã:

—Be' yú, be' wëm kiök tã be' kiéne.

¹⁷Etã alaköl tö iüté:

—Ye' kè wëm tã.

Jesús tö iché iã:

—Buaë be' iché tò kè be' wëm tã'. ¹⁸ Be' ulabatsule sketökicha tã i'ñe tã be' wã itso', e' kè tã be' ulabatsule. Ì ché be' tò, e' dör mokì.

¹⁹ Etã alaköl tò iché ie' a:

—A kèkëpa, ye' tò isuë tò wësua be' dör Skëköl tteköl. ²⁰ Sa' dör Samaria wakpa, e' kèkëpa bak kã iaiãë, e'pa tò Skëköl dalöie e' wakaneö' kabata i' kì. Erë a' judiowak tò icheke tò s'kawötã e' kanéuk Jerusalén è.

²¹ Etã Jesús tò iutë:

—A tayë, ye' ttò klö'ü. Kawö döraë tã Skëköl dalöie e' wakaneö'rdäë kã wa'ñe, kè dör kabata i' è kì ö Jerusalén è a. ²² A' tò Skëköl dalöieke, erë e' kè jcher a' wã buaë. Erë s'tsatkër ttë e' datse sa' dör judiowak ditsëwö wa, e' kuekì sa' wã ie' jcher buaë. ²³ S'yë dalöiökwakpa chökke, esepa tò ie' dalöieraë mokië iWiköl wa. E' këwö döketke, mokì idetke i' tã. ²⁴ Skëköl dör wiköl, kè wértã'wã, e' kuekì wëpa tò ie' dalöieke esepa kè idalöiök mokië wës ie' kì kiane es iWiköl wa.

²⁵ Etã alaköl tò iché:

—Ye' wã ijcher tò wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e' datse (e' kië “Cristo” griegoie ena “Mesías” hebreoie). Mik ie' de etã ie' tò íyi ulitane wã pakeraë se' a.

²⁶ Jesús tò ie' a iché:

—E'ma e' dör ye' tso' ttök be' tã e'.

²⁷ E' wöshã tã ittökataka debitüne. E'pa tò Jesús suë kapakök alaköl tã, e' tò ie'pa tkiwëwã taië. Erë kè yi kësik dë'kã ichakök ie' a tò “¿ì kiane be' kì?” ö “¿jók be' tso' kapakök alaköl se tã?” ²⁸ Etã alaköl tò iskau méat tkër ee tã imíane wë iu tso'rak ee, tã ichéitö e' wakpa a:

²⁹ —Mishka wëm dör eköl e' sauk. Ì sulu qos wamblë'yö, e' chéitö ye' a seraã. ¿le' alë dör wë pairine'bitü idi' wa s'blúie e'?

³⁰ Etã kã e' wakpa biteyal Jesús weblök. ³¹ E' dalewa Jesús ttökataka tò iché ia:

—A S'wöbla'ukwak, be' chkó.

³² Erë Jesús tò ie'pa a iché:

—Ye' wã chkë tso', e' kè süule a' wã.

³³ Ie'pa ñi chakérak:

—¿Yile wã chkë debitü ie' a ñè?

³⁴ Erë Jesús tò ie'pa a iché:

—Ye' chkë dör, yi tò ye' patkë', e' ttò iutök ena kanë me'itö ye' a, e' eukwa seraã. ³⁵ A' wã ttë tso' e' tò iché: ‘Kawö kianeia s'ì tkël etã iyiwö tso'tke shtë'; erë ye' tò a' a ichë tò pë' datse taië e'pa weblö. Ie'pa dör wës iyiwö alinetke tso'tke wë'iaë ténuk es. Ie'pa tso'tke erblök ye' mik. ³⁶ Wëpa tò ie'pa kimeke erblök ye' mik, esepa dör wës iyiwö shtökwakpa es, e' skë döraë ie'pa ulã a. Nies wëpa shteke ie'pa tò, esepa ulã a sene michoë döraë. Es wëpa dör wës íyi kuatkökwakpa es ena wëpa dör wës iyiwö shtökwakpa es, esepa ttsë'rdäë buaë ñitã. ³⁷ Pë' tò icheke: ‘wële tò ikuatkeke, skà tò iwöshteke.’ Ttë e' dör mokì. ³⁸ Ye' tò a' patkë'mi iyiwö shtök wë a' kè wã ikuatkeule ee. Eë ö'ka kaneblë', erë iwà de buaë a' ulã a.

³⁹ Alaköl e' tò ipakë Samaria wakpa a: “Ì sulu qos wamblë'yö, e' chéitö ye' a seraã.” E' kuekì Samaria wakpa taië serke kã e' a, e'pa erblë Jesús mik. ⁴⁰ Etã mik Samaria wakpa de Jesús ska, etã ie'pa kköché ie' a tã ichérakitö ia:

—Be' e' tsúat sa' ta.

Ie' e' tséat ie'pa ta ká böt. ⁴¹Ie' kapaköke ie'pa ta, e' kuëki ie'pa kí dapane taië erblök ie' mik. ⁴²Etä ichérakitö alaköl a:

—Sa' erblé ie' mik e' kè dör be' tó sa' a iché, e' è kuëki. I'ñe ta' sa' wákpa tó ittò ttsé, e' kuëki sa' tó iklö'wé tó moki ie' dör sulitane tsatkökwa.

Jesús tó blu' kanè kuëblu eköl e' alà bua'wéne

(Mateo 8.5-13; Lucas 7.1-10)

⁴³Böiki es ta Jesús e' yéttsa Samaria e' michone Galilea. ⁴⁴Ie' tó iyë': Skëköl tteköl kè dalöiërta' iwák ká kī. ⁴⁵Mik ie' demi Galilea etä ká e' wakpa tó ikiëwä er bua' wa. Mik ie'pa dë'rö Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk, etä i kōs buaë o' Jesús tó, e' su' ie'pa tó. E' kuëki ie'pa tó ikiëwä er bua' wa.

⁴⁶Jesús dene Caná atë Galilea wé ie' tó di' yö' vinoie eë. Ká e' blú kanè kuëblu eköl tso' Cafarnaúm, e' alà kirinewä taië. ⁴⁷Mik ie' wä ijchenewä tó Jesús tso' Judea, e' dene Galilea, etä ie' mīa Jesús ska' ta ikköché iä:

—Mishka Cafarnaúm ye' alà duökewatke e' bua'ukne.

⁴⁸Ie' tó iüté:

—Wësua i kè or yi a ese kè one ye' wä a' a iwä kkachöie tó yi dör ye', e' ta kè a' erblöpa ye' mik.

⁴⁹Erë blu' kanè kuëblu tó iché iä:

—A këkëpa, mishka bet kam ye' alà duöwä e' dalewa.

⁵⁰Jesús tó iché iä:

—Be' yüne be' u a. Be' alà serdaia.

Ie' tó Jesús tó klö'wé mokīe ta ie' mīane iu a. ⁵¹Kam idömine u a, etä ikanè mësopa tó ikué ñalä kī ta ie'pa tó ie' a iché:

—Be' alà buanene.

⁵²Ie' tó ie'pa a ichaké:

—Diwö wëkkë ye' alà buanémine?

Ie'pa tó iüté:

—Chkī diwö bata rrate ekkë.

⁵³Iyé éna iane tó diwö ekkë Jesús tó iyë' ie' a tó be' alà serdaia. E' kuëki ie' ena iyamipa kōs e'pa erblé imik.

⁵⁴Jesús tso' Galilea, i' ta, i kè or yi a ese wéitö bötökicha eë.

Jesús tó wëm kraulewä bua'wéne

5 ¹E' ukuökī ta judiowak tso' kawö tkö'uk Jerusalén, eë Jesús mīa. ²Jerusalén di'dape kuoie me'r ukkō kië Obeja Ukkō e' o'mik tsīnet. Di'dape e' kië hebreoie Betsata, e' kkōmik úla tso' skel. ³⁻⁴Úla ekkë a taië s'kirirke esepa tso'. E'pa wëlepa kè wöbla wawër, wëlepa kè shko, wëlepa kraulewä. Ie'pa tso' ipanuk tó as di' wötjir. ⁵Ie'pa shüa wëm tär eköl kraulewä. Ie' kirinemi e' kī duas de dabom mañayök kī pāköl (38). ⁶Jesús tó isuë tär eë. Ie' wä ijchenewä tó ká iaiäë ikirinemi. Etä ie' tó wëm kraulewä e' a ichaké:

e 5.4 Ttè i' kè ku' Juan yëkkuö këchke kibipa e' kī. E' tó iché i' es: *Mikle ta mikle ta Skëköl biyöchökwak eköl e' ökewa di' wötjuk. Di' wötjirke etä yi mīwä di' a këwe, e' buanene. Kè itkine tó duë wëse tó ie' tteke. E' kuëki s'kirirke tso' ipanuk tó as di' wötjir.*

—¿Be' k_i ikiane tō be' buarne?

⁷Etā ikirirke tō ie' iūtē:

—A kēkēpa, kē yi ku' ye' kimuk e' iowa d_i a mik iwōt_irke etā. Bitōkicha ye' e' iakwa, etā yile e' iéwatke ye' yōk_i kewe.

⁸Jesús tō ie' a iché:

—Be' e' kōka, be' ka'la kōka tā be' shkōmi.

⁹E' bet tā wēm buanene ika'la kēkaitō tā ishkēmi ekka. Erē e' diwō dōr judiowak eno diwō. ¹⁰E' kuēk_i judiowak wōkirpa tō iché wēm buanene e' a:

—I'ñe dōr eno diwō, e' kuēk_i be' kē a kawō tā' ka' se tsukmi i'ñe.

¹¹Ie' tō ie'pa iūtē:

—Yi tō ye' bua'wēne, e' tō ye' a iché: 'Be' ka' shtōka tā be' shkōmi.'

¹²Etā ie'pa tō ie' a ichaké:

—¿Yi tō be' a iché tō 'be' ka' shtōka tā be' shkōmi'?

¹³Jesús m_ia pē' tso' taiē e' shua, kē wēneia, e' kuēk_i wēm buanene e' kē wa ijcher yi tō ie' bua'wēne. ¹⁴E' ukuōk_i tā Jesús tō ie' kuē Skēkōl wé a tā ichéitō ia:

—Ye' ttō t_só. Be' buanene, e' kuēk_i i sulu kē wamblaria dō i sulu k_i dōbitūne be' k_i.

¹⁵Etā wēm e' m_ia judiowak wōkirpa ska' tā ichéitō, 'Jesús tō ye' bua'wēne.'

¹⁶Jesús tō i kē or yi a ese wé eno diwō a, e' kuēk_i judiowak wōkirpa tō ie' suēmitke suluē. ¹⁷Erē ie' tō iché ie'pa a:

—Ye' yé kanēblōke kekraē, es ñies ye' kanēblōke.

¹⁸Ttē e' tō judiowak wōkirpa k_i uluwēka, éna ie' ttakwa ème. Ie'pa kē ulune ie' k_i, ie' tō eno diwō dalōsewēwa, e' è kuēk_i. Erē ie' icheke tō Skēkōl dōr ie' yé, es ie' e' chō tō ñies ie' dōr Skēkōl, e' tō ie'pa k_i uluwé taiē ie' k_i.

Skēkōl tō ilā a diché taiē mé

¹⁹Jesús tō iché ie'pa a: "Mok_i ye' tō a' a iché tō ye' dōr Skēkōl Alā, e' kē a i onuk ye' wák er wa. I kos wēke ye' Yé tō, e' sué ye' tō, e' è wēke ye' tō. I wēke ye' Yé tō, e' kos wēke ye' tō. ²⁰S'yé éna ye' dōr ie' Alā e' dalēr taiē, e' kuēk_i i kos wēkeitō, e' kkachekeitō ye' a. Ñies ilē k_i kkacheraēitō taiē ye' a, e' tō a' tkiwera_w taiē. ²¹S'yé tō s'duulewa e' shkewēta'kane tā sene mekenēitō ie'pa a. E' sué ye' dōr ie' Alā, e' tō sene meke wēpa a ye' k_i ikiane mē esepa a. ²²Ñies S'yé kē tō yi shuleta' ichoie tō yi kichatērdaē ö yi ser michoē, e' kēwō méitō ye' a as ye' tō s'shulō. ²³Ie' tō iwé es as sulitane tō ye' dalōiō wēs ie'pa tō ie' dalōieke es. Wēpa kē wā ye' dalōiēne, ñies esepa kē wā S'yé tō ye' patkē'bitu e' dalōiēne.

²⁴"Mok_i ye' tō a' a iché tō wēpa tō ye' ttē iuteke ena ierblōkerak yi tō ye' patkē'bitu, e' mik, esepa ulā a sene michoē detke. Ie'pa kē kichatērpattsā. Ie'pa kē ku'ia wēs s'duulewa es, ie'pa ulā detke sene chōkle ska'. ²⁵⁻²⁶Ye' Yé dōr sene mukwak ñies ye' dōr sene mukwak, e' kēwō me' ie' tō ye' a e' kuēk_i. Wēpa kē wā sene michoē ku', esepa dōr wēs s'duulewa es Skēkōl a. Kawō dōraē tā ie'pa tō ye' dōr Skēkōl Alā e' ttō ttēraē. Wēpa tō ye' ttō t_sé tā iklō'wēitō mok_i, esepa ser michoē. Mok_i ye' tō a' a iché tō e' kēwō datse, ñies e' de i' ta. ²⁷Ñies ye' dōr S'ditsō Alā, e' kuēk_i ie' tō kawō mé ye' a sulitane shuloie. ²⁸⁻²⁹Kawō datse aishkuō tā, tā s'duulewa kos tō ye' ttō ttēraē tā ie' yōrattsarak pō a. Wēpa tō i buaē o', esepa shkerdakane sene michoē a.

Erë wépa tō ì sulu wamblë', esepa shkerdakane kichatënoie. Ttë e' kè tō a' tkiukwā.

Wes se' wā ijcher tō Jesús tté dör mokijë

³⁰“Kè ye' a ì onuk ye' wák er wa. Ye' kè kī ì kiane wë ye' wák er wa. E' skéie ì kiane wë Skëköl tō ye' patkë'bitu, e' kī, ese wekeyö. E' kuekī ye' tō s'shuleke wes ye' Yé tō ye' a icheke es. E' kuekī ye' tō s'shuleke yësyësë. ³¹Ye' wák e' chōpa tō ye' ttō dör moki, e'ma e' kè wā ta'. ³²Erë itso' eköl e' tō ye' tté cheke, e' dör Skëköl. Ye' wā ijcher tō ima ie' tō ye' tté cheke, e' wā ta'. ³³A' tō ye' chakök patkë' Juan a ta' ie' tō ye' tté yë', e' dör mokijë nies. ³⁴Erë s'ditsö tō ye' tté cheke, e' kè ska' ye' tkine. Erë ì yë' Juan tō, e' chéyö a' a as a' tsatkër e' è kuekī. ³⁵A' a Juan dör wes bö'wö wōnarke olo burke es. Kuaë a' tō ie' tté klō'wë buaë ttsëne bua' wa, erë ekuölö è. ³⁶Erë ì skà tso', e' tō ye' tté cheke buaë, ì yë' Juan tō, e' tsatā. E' dör, ì kè or yi a ese wekeyö taijë wes ye' Yé tō ye' patkë' iuk es. E' tō sulitane a ikkacheke tō moki ye' Yé tō ye' patkë'bitu. ³⁷Nies ye' Yé tō ye' patkë'bitu, e' tō ye' tté cheke, erë a' kè wā ie' ttō ttsëule, nies a' kè wā ie' suule. ³⁸Ie' tō ye' patkë'bitu, erë a' kè erblëne ye' mik. E' kuekī a' kè tō ye' tté klō'wëta' moki a' er a. ³⁹A' tō ibikeitseke tō Skëköl yëkkuö tō ichëmi tō wes sene michoë dōmi a' ulā a, e' kuekī a' tō isuekewā bua'iewā. Erë yëkkuö e' tō ye' tté cheke. ⁴⁰Erë a' kè erblak ye' mik as sene michoë dō a' ulā a.

⁴¹“S'ditsö tō ye' kīkëka, e' kè ska' ye' tkine. ⁴²Erë ye' wā a' suule buaë tō wes a' dör. Ye' wā ijcher tō kè a' éna Skëköl dalër. ⁴³Ye' dë'bitu ye' Yé ttō wa, erë kè a' wā ye' kinewā. Erë o'ka bitúpa iwák ttō wa, e'ma e' kiéwā a' tō buaë. ⁴⁴A' wakpa ñi kīkōkeka, e' wa a' wōbatsö bua'ie. Erë a' kè kī ikiane tō Skëköl eköl è, e' tō a' kīkōka, e' ta' zwes a' erblōmi ye' mik? ⁴⁵⁻⁴⁶Moisés tō ye' tté kitat yëkkuö kī, e' kuekī moki a' tō ie' tté klō'wë, e'ma nies a' tō ye' tté klō'wëmi. E' kuekī kè a' ibikeitsök tō ye' tō a' kkatëmi ye' Yé a. Ì kit Moisés tō ká iaiäe e' mik a' erblōke, e' je' tō a' kkatëraë. ⁴⁷Erë ì kitbak ie' tō, e' kè klōne a' wā, e'ma zwes ì cheke ye' tō, e' klō'wëmi a' tō?”

Pë' dōka mil skeyök e'pa tié Jesús tō

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

6 ¹E' ukuöki ta' Jesús mīa batsöri kië Galilea e' wışhet. Batsöri e' kië nies Tiberias. ²Ì kè or yi a ese weke ie' tō taijë. Ie' tō s'kirirke esepa bua'wëne, e' suë pë' tō, e' kuekī taijë pë' mir ie' itöki. ³Ie' mīa ittökatapa ta' kabata a ta eë ie' e' tkëser ie'pa ta. ⁴Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kēwö dōkewatke tsinet tkō'wë. ⁵Mik ie' tō isuë tō pë' de taijë ie' itöki, etā ichéitō Felipe a:

—“Wé se' mīmi íyi taük pë' qos ikkëpa a nê?”

⁶E' chéitō Felipe a isuoie tō ima Felipe tō ie' iutëmi. Erë ie' wák wā ijcher buaë tō ì wëmi ie' tō.

⁷Felipe tō iutë:

—S'kanëblōmi dō ká cien böyök, erë e' ské kè dör wë' íyi tuoie mē ie'pa a elke elke.

⁸Ittökata eköl kië Andrés dör Simón Pedro ël, e' tō iché iä:

⁹—“Íe duladula tso' eköl, e' wā pan yöule cebada wa tso' skël ena nima bötö; erë e' kè dōpaka s'tso' taijë e' kī.

¹⁰Jesús tō iutë:

—Ichó ie'pa ulitane a tò a' e' tulúser iski.

(Ká e' a taië ta'tsi tso'.) Eta pë' ulitane e' tulésér. Eë wëpa è doka mil skeyök (5.000). ¹¹ Jesús tò pan kl'wé ta wéstela chéitö Skëköl a. E' ukuöki ta iblatéitö méitö ittökatapa a as iwatiörakitö. Ñies iwéitö nima ta es. Eta ie'pa tò inë kōs ie'pa kī ikiane ekkē. ¹² Mik ie'pa chkē de wë' eta Jesús tò iché ittökatapa a:

—Ibata ate e' shtó as kē iweirwa.

¹³ Eta ittökatapa tò pan yöule cebada wa doka skel, e' bata ate, e' shté iëne doka kkōla dabom eyök kī bōk (12). ¹⁴ Mik pë' isuë tò, i kē or yi a ese wë Jesús tò, eta ie'pa iché:

—Mokī wēm wī dör Skëköl tteköl cheke ká iaiaë tò idatse e'.

¹⁵ Erë Jesús wā ijchenewā tò ie'pa wā ie' mi'ketser diché wa tkëka blu'ie, e' kuekī ie' miane kabata a e' tsukat ekōrla.

Jesús shkē dī' kī

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ Mik ká tuirketke, eta Jesús ttökatapa biteyalne dò batsöri a. ¹⁷ Jesús ichétke ie'pa a tò kē ye' panar. Ká ttsenewatke eta Jesús kam dōne, e' kuekī ie'pa e' iékarak kanò a ta imichorak batsöri wışet dò Cafarnaúm. ¹⁸ E' wōsha ta siwā' bitsinēka taië, e' tò dī' uyeke taië. ¹⁹ Mik ishkérak dò kilómetro skel ò teröl e' ulatök, eta ie'pa isuë tò Jesús shkōratse ie'pa kker dī' kī. E' tò ie'pa suawé. ²⁰ Ie' iché ie'pa a:

—iKē a' suanuk! Ye' idir.

²¹ Ie'pa tstsēne buaë ie' ikiökwā kanò a, e' wōsha ta idemirak wë imi'kerak eë.

Pë' tò Jesús yuleke

²² Bule es ta, pë' ate batsöri wışet, e'pa wā ijchenewā tò Jesús ttökatapa mineyal kanò ar eë etò è, e' kī, erë Jesús kē minea ittökatapa ta. ²³ Eta kanò skà datse tseë Tiberias, e' irine tsinetkla wë ie'pa pan ña' mik Jesús wéstela yë' Skëköl a pan kī eta eë. ²⁴ Mik pë' isuë tò ie' ena ittökatapa kē ku'ia, eta ie'pa e' iéka kanò demi taië ese kī ta imíyal Cafarnaúm iyulök.

Jesús dör chkē tò sene michoë meke e'

²⁵ Mik pë' demi batsöri wışet, eta ie'pa tò Jesús kuë ta ie' a ichakérakitö:

—A S'wöbla'ukwak, ¿mik be' dë'bitu ië?

²⁶ Ie' iüté:

—Mokī ye' tò a' a iché tò a' kē ku' ye' yulök, i kē or yi a ese wëyö, e' wā ane a' éna e' kuekī. A' tò chkē ña' taië, e' è kuekī a' tso' ye' yulök. ²⁷ Kē a' kaneblök chkē erta'wa ese skéie. A' kaneblök chkē kē erta'wa tò sene michoë meke a' a, ese skéie. Chkē e' meraë ye' dör S'ditsö Alà e' tò, ye' Yé dör Skëköl e' tò ikéwö me' ye' a e' kuekī.

²⁸ Ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿i wëmi sa' tò as i kiane Skëköl kī ese ü sa' tò?

²⁹ Ie' tò iüté:

—Skëköl tò ye' patkë' e' kī ikiane tò a' erblò ye' mik. E' è kiane ie' kī.

³⁰ Ie'pa tò iché ie' a:

—i kē or yi a ¿e' wëse wëmi be' tò as sa' tò isaü ta sa' erblò be' mik? ¿i wëmi be' tò? ³¹ Se' yépa bak ká iaiaë e'pa tò i kië maná e' ña' ká sir poë wë kē

yi serku' ee. E' tso' kitule Skëköl yëkkuö kî wé ichè: 'Moisés tò ie'pa dë' chké datse ká jaì a e' wa.'

³² Jesús tò ie'pa iüté:

—Mokî ye' tò a' a ichè tò Moisés kè wä chké datse ká jaì a e' mène a' yépa bak e'pa a. Ye' yé tò chké e' me' ie'pa a. Erë chké chökle datse ká jaì a e' watkeke ie' tò a' a. ³³ Chké chökle meke Skëköl tò, e' dör yi datse eköl ká jaì a tò sene michoë mēmi sulitane a e'.

³⁴ Ie'pa tò Jesús a iché:

—A këkëpa, chké e' mú sa' a këkraë.

³⁵ Ie' tò ie'pa a iché:

—Ye' dör chké tò sene michoë meke e'. Yi bituke ye' ska' ena ierblöke ye' mik, ese kè tepaia bli tò, nïes ese kè ersirpaia. ³⁶ Erë e' dör wes ye' tò a' a ichétke tò erë a' wä ye' suule a' wöbla wa, erë a' kè erblöku' ye' mik. ³⁷ Wépa me' ye' Yé tò ye' a, esepa kos bituraë ye' ska' ta wépa bituke ye' ska', esepa kè watepattsayö. ³⁸ Ye' datse ká jaì a, e' kè dë'bitu i kiane ye' wák kî e' uk. Ye' dë'bitu i kiane yi tò ye' patkë' e' kî e' uk. ³⁹ Yi tò ye' patkë', e' kî ikiane tò wépa kos me'itö ye' a, esepa kè wéne we'iköyö. E' kuekî ie'pa kè watepattsayö. E' skéie ie' kî ikiane tò ie'pa kos shké'wëkaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' kéwö ska'. ⁴⁰ Ye' Yé kî ikiane tò wépa tò ye' sué ena erblé ye' mik, esepa kos ser michoë këkraë. Ie'pa shké'werakaneyö aishkuö ta mik ká i' enewa e' kéwö ska'.

⁴¹ Jesús tò ichétke: "Ye' dör chké datse ká jaì a e'." E' kuekî ie'pa ukyënemi ie' kî suluë. ⁴² Ie'pa tò iché:

—¿I' kè dör Jesús dör José alà e'? Iyé ena imi suule se' wä buaë. ¿Wes ie' tò ichèmi tò ie' datse ká jaì a?

⁴³ Ie' tò ie'pa iüté:

—Kè a' ukyënukia ye' ta. ⁴⁴ Kè yi bitúpa ye' ska', ye' Yé tò ye' patkë', e' kè wä idë' e'ma. Wépa bite ye' Yé wä, e'pa shké'werakaneyö mik ká i' erkewatke eta. ⁴⁵ Skëköl yëkkuö kitule ittekölpa wä e' tò ichè: 'Skëköl tò ie'pa kos wöbla'weraë.' Es wépa tò ye' Yé ttö ttseta', nïes e' wöblautä' ie' wa, esepa kos bituraë ye' ska'.

⁴⁶ "Kè yi wä Skëköl suule. Erë ye' dë'bitu ie' ska', e' kuekî ye' è wä ie' suule. ⁴⁷ Mokî ye' tò ichè a' a tò wépa erblé ye' mik, esepa ser michoë këkraë. ⁴⁸ Ye' dör chké tò sene michoë meke e'. ⁴⁹ A' yépa bak ká iaiaë, e'pa tò chké kië maná e' nã ká wé kè yi serku' ese ska', erë ie'pa durulune. ⁵⁰ Erë chké datse ká jaì a, e' cheke ye' tò a' a. Wépa tò chké e' nē, e'pa kè duöpawä. ⁵¹ Erë chké tò sene michoë meke datse ká jaì a, e' dör ye'. Wépa tò chké e' nē, e'pa ser michoë. Chké meraëyö ie'pa a, e' dör ye' wák chká, e' merattsayö ttëwä as ká ulitane wakpa isiepa erblé ye' mik, esepa ser michoë."

⁵² Eta ie'pa nî iütémi:

—¿Wes ie' tò ichkà mēmi se' a katè?

⁵³ Ie' tò ie'pa iüté:

—Mokî ye' tò a' a ichè tò a' kè tò ye' dör S'ditsö Alà, e' chká katè, e' pé yé, e' ta sene michoë kè dōpa a' ulà a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Ye' chká e' dör chké chökle, ye' pé, e' dör di'yé chökle. E' kuekî wépa tò ye' chká katé, ye' pé yé, esepa ulà a sene michoë detke. Aishkuö ta mik ká i' erkewatke, eta ie'pa shké'werakaneyö. ⁵⁶ Wépa tò ye' chká katé, ye' pé yé, esepa bàtse buaë ye' mik. Nïes ye' bàtse

buaë ie'pa mik. ⁵⁷Ye' yé tö ye' patkë' e' serke iwák mik. Ie' mik ye' serke. Es ñies wépa tö ye' chká katé esepa serke ye' mik. ⁵⁸Chkë dë'bitu ká jai a, e' chök ye' tso' a' a. Chkë e' kè dör wes chkë kiè maná ña' a' yépa bak ká iaiäe' e'pa tö e' es. Ie'pa tö iña' erë ie'pa durulune. Erë wépa tö chkë cheke ye' tö a' a e' ñë, esepa ser michoë.

⁵⁹Ttë e' wa Jesús tö ie'pa wöbla'wé judiowak ñi dapa'wö wé tso' Cafarnaúm e' a.

Jesús ttë batamik se' ser michoë

⁶⁰Pë' shköke taië Jesús tã, e'pa tö ttë ñe' ttsé tã ichérakitö:

—Ttë e' dör darërë. ¿Yi tö iklö'wëmi?

⁶¹Ima ie'pa tso' ichök e' suéwäitö. E' kueki ie' tö ie'pa a ichaké:

—¿Ttë e' kueki a' éna ye' wataktasá? ⁶²Ye' dör S'ditsö Alá, e' míkane ká jai a wé ye' datse eë, e' mú sué a' tö, e'ma e' je' tã ¿a' erblömi ye' mik? ⁶³Wiköl Batse'r tö sene michoë meke siã. Ì weke s'ditsö tö, ese kè dör ìie bua'. Ttë wa a' pattekeyö e' wà datse Wiköl Batse'r wa. Ttë e' klö'wé a' tö, e' tã a' ser michoë.

⁶⁴Erë a' welepa kè erblöku' ye' mik.

Wépa kè erblöku' ie' mik ena yi tö ie' mekettsá e' jchertke ie' wà kewe, e' kueki ie' tö ichë es. ⁶⁵Ie' tö ikí ché:

—E' kueki ye' tö a' a ichë tö kè yi bitúpa ye' ska', ye' Yé kè wà imène e' tã.

⁶⁶E' ukuökí tai taië pë' shköke Jesús tã, e' kibiiepa tö iméat, kè shkòia e' tã.

⁶⁷Etã Jesús tö ittökatapa dabom eyök kí böi (12), e'pa a ichaké:

—¿A' shkakmi ñies ye' yökí?

⁶⁸Etã Simón Pedro tö iitüté:

—A Skëképa, ¿yi tã sa' mi'mi? Be' ttë è wa sa' ser michoë. ⁶⁹Sa' erblétke be' mik. Sa' wà ijcher mokíë tö be' dör yi dör batse'r patkë'bitu Skëköl tö e'.

⁷⁰Jesús tö ie'pa iüté:

—A' dabom eyök kí böi (12), e' shukit ye' tö, erë a' eköl dör bé icha.

⁷¹Mik Jesús tö e' ché etã Judas chéitö. E' dör Simón Iscariote e' alá. Ie' dör Jesús ttökatapa dabom eyök kí böi (12) e' eköl erë ie' tö Jesús wömekettsá.

Jesús ëlpa kè erblëne ie' mik

7 ¹E' ukuökí tã Jesús shköke Galilea. Judiowak wökirpa éna ie' ttakwã, e' kueki ie' kè shkak Judea. ²Erë judiowak tö kawö tkö'weke kiekerakitö Úla Këwö, e' këwö tkö'wekerakitö Judea, e' dewatke tsinet. ³E' kueki Jesús ëlpa tö ie' a iché:

—Kè be' e' tsukat íe. Be' yú Judea as ì kè or yi a ese weke be' tö, e' wà saü be' ttökatapa serke eë e'pa tö. ⁴Yi kí ikiane tö s'malepa tö ikikëkã taië, ese tö íyi qos wé sulitane wörki. Mokí ì kè or yi a ese ormi be' a, e' tã iú sulitane wörki.

⁵Jesús ëlpa kè erblëne ie' mik, e' kueki ie'pa tö iwayué es. ⁶Ie' tö iché ie'pa a:

—Kam ye' këwö döka, erë a' kawö qos ese dör buaë. ⁷Wépa kè tö Skëköl dalöie esepa kè a a' sunuk suluë. Erë ye' tso' ie'pa a ichök tö ì wambleke ie'pa tö, ese dör suluë. E' kueki ie'pa éna ye' ar suluë. ⁸A' yúshka Úla këwö tkö'wekerakitö e' a. Ye' këwö kam döka, e' kueki kam ye' mi'.

⁹E' chéitö tã ie' e' tséat Galilea.

Jesús mía Jerusalén Úla kěwō tkō'uk

¹⁰ Jesús ělpa míyal, e' ukuōkī tā nīes ie' mía. Erě ie' mía bērē, kē e' kkayēule. ¹¹ Kěwō tkō'wēke, e' shua judiowak wōkirpa tso' ie' yulōk. Ie'pa tō ichaké:

—¿Wé ie' tso'?

¹² Pē' dapane taiē ee, e'pa tō Jesús cheke nī a bēr nī kukuō a. Welepa tso' ichōk: “Jesús dōr buaē.” Erě welepa tso' ichōk: “Ie' kē dōr buaē. Ie' tō se' kīteke.”

¹³ Erě ie'pa suane judiowak wōkirpa yōkī, e' kuekī ie'pa kē ttōky' darērē.

¹⁴ Mik ikěwō tkō'wēkerakitō, e' dōketke shābōts, etā Jesús dewa Skēkōl wé a tā ie' tō s'wōbla'wēmi. ¹⁵ Etā judiowak wōkirpa tkirulune iweblōk ikittsōk tā ichérakitō:

—Ie' kē yōule ¿wes e' wā ttē jcher taiē?

¹⁶ Jesús tō iūtē:

—Ttē wa a' wōbla'wēke ye' tō, e' kē dōr ye' wák ttē, e' dōr Skēkōl tō ye' patkē' e' ttē. ¹⁷ Yi e' chétke i kiane Skēkōl kī e' wā uk, ese wā ijcherdaē tō ttē wa s'wōbla'wēkeyō, e' dōr Skēkōl ttē. Ie' kē tō ibikeitsepa tō e' dōr ye' wák ttē ē. ¹⁸ Yi ttōke iwák er wa, ese kī ikiane tō pē' tō ie' kīkēka. Erě wé kī ikiane tō yi tō ipatkē' e' kīkarka, ese ttō moki kē kachōta'.

¹⁹ “Sulitane wā ijcher tō Moisés tō Skēkōl ttē dalōiēno e' meāt se' a. Erě a' ulitane kē tō iwā dalōiē. ¿I' kuekī a' kī ye' kiane ttēwa?”

²⁰ Etā pē' tso' taiē ee, e'pa tō iūtē:

—Be' a aknama tso'. ¿Yi éna be' ttakwa?

²¹ Ie' tō ie'pa a' iché:

—I' kē or yi a' ese wé ye' tō etōkicha eno diwō a, e' tō a' ulitane tkiwēwa. ²² Moisés tō ttē dalōiēno me'at a' a' tō a' ala'r wēpa kos wakyuōō itōttola kkuōlitla tē tsir e' wa ká de ikī pākōl (8) etā. (Nermata se' wā ijcher tō ttē e' kē mēne Moisés wā, imēne a' yēpa bak ká iaiāē Moisés yōkī e'pa a.) Nīes Skēkōl yēkuō tō ichē tō kē a' kawō tā' kanēblōk eno diwō a. Erě mik ká de ala'rla kī pākōl, e' ane eno diwō a, etā a' tō a' ala'rla wakyueta' eno diwō a. ²³ A' a' kawō tā' alala wakyuōk eno diwō a Moisés ttē dalōioie, e' tā ¿wes a' ulurmi ye' kī, ye' tō wēm ekōl bua'wēne wa'ne eno diwō a e' kī? ²⁴ Kē s'kkatar is iwēr e' ē wa. E' skēie itō yulō yēsyesē.

Jesús dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'

²⁵ Jerusalén wakpa welepa tō ichaké:

—¿Wēm wí kē yulekū' s'wōkirpa tō ttēwa? ²⁶ Isaú, wí idur ttōk sulitane wōrkī etā ie'pa kē tō i chē ie' a' yēs. ¿A' iché, s'wōkirpa tō iklō'wé tō moki ie' dōr wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e'? ²⁷ Erě se' wā ijcher buaē tō wé ie' datse. E' skēie mik wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' datse, etā kē yi wā ijcherpa tō wé idatse.

²⁸ Jesús tso' s'wōbla'uk Skēkōl wé a. Mik e' tō ttē e' ttsé, etā ichéitō aneule:

—A' ibikeitseke tō a' wā ye' suule buaē. A' ibikeitseke tō a' wā ijcher buaē tō wé ye' datse. Erě ye' kē dē'bitū ye' wák er wa. Yi tō ye' patkē'bitū e' mik s'erblōmi, ie' kē suule a' wā. ²⁹ Erě ye' datse ie' ska', e' kuekī ye' wā ie' suule buaē. Ie' tō ye' patkē'bitū.

³⁰ Ie'pa tō ima'wé klō'wēwa, erě kam ie' kěwō dōka, e' kuekī kē yi ulā dē'wā iska'. ³¹ Erě taiē pē' erblé ie' mik e'pa tō iché:

—Kè yi skà a ì kè or yi ese onuk tkòkà Jesús tò iwé e' tsatà. Ie' wake' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Fariseowakpa éna Jesús klö'wakwa

³² Jesús cheke pè' tò bèrè ñi kukuò a, mik e' ttsé fariseowakpa tò, età ie'pa ena sacerdotepa wökirpa, e'pa tò Skèköl wé shkèkipa patké iklö'ukwa. ³³ Jesús tò iché:

—Ye' tso'ia a' ta bërbër ème ta ye' m'ane yi tò ye' patkè'bitu e' ska'. ³⁴ A' tò ye' yuleraë, erè a' kè tò ye' kuëpa. A' kè döpakà wé ye' m'irö ee, e' kuëkì a' kè tò ye' kuëpaia.

³⁵ Ta judiowak wökirpa ñi chaké:

—¿Wé ie' wí m'ikea, e' kè kuëpa se' tò? ¿A' ichè imi'kea wé judiowak mineyal senuk ká kua'kì wakpa shua ese ska' pè' kè dör judiowak, esepa wöbla'uk? ³⁶ Ie' tò iché: 'A' tò ye' yuleraë, erè a' kè ye' kuëpa. A' kè döpakà wé ye' m'irö ee, e' kuëkì a' kè tò ye' kuëpaia.' ¿Ima e' wà kiane ché?

Se' er a ituöraë taië wés di' klòka tuò es

³⁷ Ikéwö tkö'weke judiowak tò, e' kéwö bata e' dör ibua'ie, e' kéwö Jesús e' kéka ta ichéitö aneule:

—Wépa ersine, esepa shkó ye' ska' di'yök. ³⁸ Wépa erblé ye' mik, esepa ta itkóraë wés Skèköl yèkkuò tò ichè es, e' tò ichè: "Ie'pa er a ituöraë taië wés di' klòka tuò es."

³⁹ Mik Jesús tò di' klòka ché, età ie' tso' Skèköl Wiköl merdaë wépa erblé ie' mik esepa a, e' chök. Erè e' kéwö ska' ta kam Jesús m'ikane iyé ska' olo ta' taië, e' kuëkì kam Skèköl Wiköl mer.

Judiowak ttè chilineka Jesús batamik

⁴⁰ Wépa tò ttè e' ttsé, e'pa welepa tò iché:

—Mokì wëm wí dör Skèköl tteköl datse e'.

⁴¹ Welepa skà tò icheke:

—Ie' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

Erè welepa skà tò icheke:

—Au, kè idör e'. Wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' kè bitùpa Galilea. ⁴² Skèköl yèkkuò tò ichè tò ibituraë se' blú bak David e' ditséwö wa, ñies ibituraë Belén wé David bak senuk ee.

⁴³ Es ie'pa ttè chilineka Jesús batamik. ⁴⁴ Ie'pa welepa éna iklö'wakwa, erè kè yi ulà dé'wa ie' ska'.

Judiowak wökirpa kè erblène Jesús mik

⁴⁵ Skèköl wé shkèkipa dè'bitu Jesús klö'ukwa, e'pa dene fariseowakpa ena sacerdotepa wökirpa ska', età e'pa tò ichakérak ishkèkipa a:

—¿Ì kuëkì a' kè wà Jesús dè'?

⁴⁶ Ishkèkipa tò iüté:

—iSa' kè wà yi ttséule ttök wés wëm e' ttò es!

⁴⁷ Fariseowakpa tò iché ie'pa a:

—¿Ñies a' e' mettsa kitö'wè? ⁴⁸ Ima a' ibikeitsè tò s'wökirpa ö fariseowakpa e'pa wele erblé ie' mik? ⁴⁹ Pè' èsepa kè wà Moisés ttè dalöiëno suule, esepa e' mukettsa kitö'wè. Erè ie'pa kichatënettsatke.

⁵⁰ Erë fariseowak eköl kië Nicodemo dë'rö Jesús sauk nañewe, e' tö iché ie'pa a:

⁵¹ —Ttè mène se' a dalöiëno, e' tö ichè kè se' kawö ta' yi wömuksa we'ikè kam itö yulöttsasö buaë e' yökì. Es se' wa ijcher tö ì sulu wambléitö ö kè iwä iwamblène.

⁵² Ie'pa tö ie' iüté:

—¡Wësua ñies be' dör Galilea wak! Skëköl yëkkuö saü bua'ie, eta be' isuraë tö Skëköl tteköl kè karpaka yës Galilea.

Alaköl eköl tö isenewabak dalösewëwa

⁵³ [Eta ie'pa ulitane míane iu a.

8 ¹ Erë Jesús mîa Olivo kébata a. ² Bule es bla'mi ie' dene Skëköl wé a ta pë' ulitane debitu ie' ska'. Ie' e' tkéser ie'pa wöbla'uk.

³ S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa ena fariseowakpa de ie' ska'. Ie'pa wa alaköl eköl kunewa isenewabak dalöseukwa e' debitu. Ie'pa tö iké e' duökser sulitane wörki. ⁴ Ie'pa tö iché Jesús a:

—A s'wöbla'ukwak, alaköl i' kunewa isenewabak dalöseukwa. ⁵ Ttè dalöiëno me'at Moisés tö se' a, e' tö se' ké alaköl i'se ttökwa ák wa. ¿Ima e' ché be' tö?

⁶ Ie'pa tö Jesús a ichaké ima'woie tö ima ie' tö iütëmi ikkatoie. Erë Jesús e' wöëwa iski ta iulatska wa ishtëmiitö iski wes fyí shtësö yëkkuö kî es. ⁷ Ie'pa tö ikí chaké ia. Ie' wöduéka ta ichéitö:

—A' wé kè wa ì sulu wamblëule yës, ese tö ák tsá uyó ie' kî.

⁸ Eta Jesús e' wöëwane iski ta ishtëmineitö iski. ⁹ Mik ie'pa tö ttè e' ttsé, eta ì sulu wambleke ie'pa tö, ese ane ie'pa éna ta imíyal eköl eköl. Ikékëpa míyal kéwe, e' itökì iduladulapa. Bata ekké ta alaköl è ate dur Jesús wörki. ¹⁰ Eta Jesús e' wöduékane ta ie' a ichakéitö:

—A tayë, ¿wé ie'pa? ¿Yi ate be' kkatök?

¹¹ Ie' tö iüté:

—A kékëpa, kè yi ate.

Jesús tö iché ia:

—Ye' ñies kè tö be' kkatè. Be' yúshka. Kè ì sulu skà wamblaria.¡f

Jesús dör wes ká olo es sulitane a

¹² Eta Jesús tö iskà chéne pë' a:

—Ye' dör ká ulitane wakpa a wes ká olo es. Wépa e' yué ye' ttökataie, esepa ser michoë ká olo e' a. Ie'pa kè serpaia wes s'shkò stui a es.

¹³ Fariseowakpa tö iché ie' a:

—Be' wák tso' e' tté chök, e' kueki be' ttò kè wà ta'.

¹⁴ Ie' tö ie'pa iüté:

—E' yëne tö ye' e' tté chöke, erë ima ye' e' chöke e' wà ta'. Ye' wa ijcher wé ye' datse, ñies wé ye' michoë, erë e' kè jcher a' wa. E' kueki ima ye' e' chò e' wà ta'. ¹⁵ A' tö ye' bikeitseke wes a' wakpa kabikeitsö es, e' kueki a' tö ye' kcateke tö ye' dör kachökwak. Erë ye' kè tö yi bikeitseta' es. Ye' kè dë'bitu yi shulök, ye' dë'bitu s'satök. ¹⁶ Erë mik ye' tö s'shulè, eta ye' kè tö s'shuleta' ekörä, e' kueki ye' tö s'shuleraë yësyësë. Ye' yé tö ye' patké, e' tso' ye' ta' s'shulök. ¹⁷ Ttè

dalöiëno tö iché tö s'ditsö böi tso' ittekölle, e'pa tö iché ñikkëë, e' ta ie'pa ttè wà ta'. ¹⁸Es e', ye' dör ye' wák tteköl. Ñies ye' Yé tö ye' patkë', e' dör ye' tteköl. E' kuëki ye' ttekölpa dör böi.

¹⁹Ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Wé be' yé tso'?

Ie' iüté:

—A' kè wà ye' suule, ñies a' kè wà ye' Yé suule. A' mú wà ye' suule, e'ma ñies a' wà ye' Yé suule.

²⁰Ttè ikkë ché Jesús tö itso' s'wöbla'uk e' dalewa. Ie' tkër s'wöbla'uk Skëköl wé a wé kalkuö tso' inuköl ioie mè Skëköl a eë. Erë kam ie' kèwö doka, e' kuëki kè yi wà iklönewa.

A' kè döpa wé ye' mörö eë

²¹Jesús tö iskà ché ie'pa a:

—Ye' mía ta' a' tö ye' yuleraë, erë a' duöralur i sulu kôs wambleke a' tö e' a. E' kuëki kè a' döpakà wé ye' mörö eë.

²²Etä judiowak wökirpa tö iché:

—Ie' iché tö sa' kè döpakà wé ie' mörö eë. Ie' e' ttökewà alè, e' kuëki ie' iché es.

²³Ie' tö ie'pa a iché:

—A' dör ká i' wakpa è, erë ye' dör ká jaì wak. A' dör ká ië wakpa, erë ye' kè dör ká ië wak. ²⁴E' kuëki ye' tö a' a iché tö 'a' duöralur i sulu kôs wambleke a' tö e' a.' A' kè wà iklöne tö ye' dör yi yë'bitu ye' tö a' a e', e' ta' a' duöralur i sulu kôs wambleke a' tö ese a.

²⁵Etä ie'pa tö ie' a ichaké:

—¿Yi be' dör?

Ie' tö iüté:

—Ye' dör yi yë'bitu ye' tö a' a kuaë e'. ²⁶Tajë ye' wà ttè tso' a' kkatoie. Erë i kôs cheke ye' tö sulitane a e' tseüle ye' wà yi tö ye' patkë' e' kkò a. Ie' ttè dör mokjë.

²⁷Erë ie'pa kè éna iwà aë tö ie' tso' iyé dör Skëköl, e' chök. ²⁸E' kuëki ie' tö iché ie'pa a:

—S'ditsö Alà, e' dör ye'. Mik a' tö ye' batséka krus mik, etä a' tö isuëraë tö yi dör ye'. Ye' kè tö i wëpa ye' wák er wa. I cheke ye' Yé tö ye' a tö ichó, e' è chekeyö. ²⁹Yi tö ye' patkë' e' tso' ye' ta. I wër buaë ie' wa, e' è wëkeyö, e' kuëki kè ie' wà ye' meuleat ekörla.

³⁰Mik e' ché Jesús tö, etä tajë pë' erblé ie' mik.

Se' yënettsa i sulu ulà a Jesús batamik

³¹Jesús tö iché judiowak erblé ie' mik, e'pa a:

—A' serke kekraë ye' ttè dikia, e' je' ta' a' dör ye' ttökatapa chökle. ³²A' wà Skëköl ttè mokj e' jcherdaë buaë ta' e' tö a' yerattsa, i ulà a' a' klöulewà e' yöki.

³³Ie'pa tö ie' iüté:

—Sa' dör Abraham aleripa. Sa' kè klöulewà i ulà a. ¿Wes be' tö ichèmi tö sa' yërdattsa?

³⁴Ie' tö ie'pa iüté:

—Mokj ye' tö a' a iché tö wëpa tö i sulu wambleke, esepa tso' klöulewà sene sulu ulà a. ³⁵Erë s'klöulewà kanë mésoie ese serke iwökir ska, erë kè idör

iwökir yami ekka. Iwökir alà e' dör iyami ekka kekraë. ³⁶Ye' dör Skëköl Alà. Ye' tò a' yéttsa sene sulu ulà a, e' ta mokì a' yënettsa. ³⁷Ye' wa ijcher tò a' dör Abraham aleripa, erë a' kè tò ye' ttè klö'wè, e' kuekì a' kì ye' kiane ttèwa. ³⁸Ì kkacheke ye' Yé tò ye' a, ese cheke ye' tò a' a. Es ñies a' tò iwambeleke wës a' yé tò a' a ikkacheke es.

³⁹Ie'pa tò iüté:

—Sa' yé bak ká iaiäe e' dör Abraham.

Erë ie' tò ie'pa a' iché:

—A' mú dör Abraham aleripa, e'ma a' sermi wës ie' sene' es. ⁴⁰Ye' tò ttè mokì ché a' a wës Skëköl tò ye' a' ikkaché es. E' è wéyö, erë a' kì ye' kiane ttèwa. Ese kè wamblène Abraham wa. ⁴¹A' e' wamblò wës a' yé e' wamblò es.

Ie'pa tò ie' a' iché:

—¡Sa' kè dör ñalä alé! ¡Sa' yé dör eköl è e' dör Skëköl!

⁴²Ie' tò ie'pa a' iché:

—Ye' datse Skëköl ska, e' tso' ié. Ye' kè dë' ye' wák er wa. Ie' tò ye' patkë'. E' kuekì mokì ie' chópä a' yé, e'ma ye' dalërmi a' éna. ⁴³¿Ì kuekì a' kè éna ye' ttè wà ane? A' kè kì ye' ttè kiane klö'wè, e' kuekì a' kè éna ye' ttè wà ane. ⁴⁴A' yé dör bé. A' dör ie' ala'r. A' dör ie' icha ta a' e' wamblò wës ie' kì ikiane es. Kekraë ie' dör s'ttökwak. Ie' ttò kōs e' dör kachè wöchka, e' kuekì Skëköl ttò mokì, e' kè wa ie' wöbatsö. Ie' dör kachökwa, ie' wák dër es, e' kuekì ie' kachò tajë. Ie' dör kachè këköl. ⁴⁵Erë ye' tò ttè mokì ché a' a, e' kuekì a' kè tò ye' ttè klö'wè. ⁴⁶¿A' wé tò ikkachèmi tò ye' tò ì sulu wamblé? Ye' tò ttè mokì cheke a' a, e' ta ¿ì kuekì a' kè tò ye' ttè klö'wè? ⁴⁷Yi dör Skëköl icha, ese tò ie' ttè ttsè er bua' wa. Erë a' kè dör ie' icha, e' kuekì a' kè éna ie' ttè ttsak.

Abraham kām kūr e' yōkì Jesús tso'tke

⁴⁸Etä judiowak kè erblène Jesús mik, e'pa tò iché ie' a:

—Mik sa' iché tò be' dör Samaria wak suluë, e' a' aknama tso', etä sa' tò iché yësyësë.

⁴⁹Jesús tò ie'pa iüté:

—Au, kè ye' a' aknama ku'. Ye' tò ye' Yé dalöieke, erë a' kè tò ye' dalöië. ⁵⁰Ye' kè ku' ì yulök ye' wák a' e' kïkoka. Erë itso' eköl, e' kì ikiane tò a' tò ye' kïkëka. E' dör s'shulökwak. ⁵¹Mokì ye' tò a' a' iché tò yi tò ye' ttè iuteke mokïë, ese kè duöpawä.

⁵²Ie'pa tò iché ie' a:

—I'ñe je' sa' tò iklö'wé mokì tò be' a' aknama tso'. Abraham ena Skëköl ttekölpa kōs durulune. ¿Wës be' tò iché tò yi tò be' ttè iuteke, esepa kè duöpawä? ⁵³¿Ima be' erbikò tò be' dör se' yé Abraham e' tsatä? Ie' blënëwa ñies Skëköl ttekölpa kōs blërlune. ¿Ima be' erbikò tò be' dör yi?

⁵⁴Ie' tò ie'pa iüté:

—Ye' wák e' kïkökeka, e'ma e' kè dör ñie bua'. Erë ye' Yé tò ye' kïkekeka, e' wák cheke a' tò e' dör a' Këköl. ⁵⁵Erë a' kè wä ie' suule. Ye' je' wä isuule. Ye' ichópä tò ye' kè wä ie' suule, e'ma ye' kachò suluë wës a' es. Mokì ye' wä isuule. Ie' ttè iutekeyö. ⁵⁶Abraham dör a' yé bak ká iaiäe e' tò ye' datse, e' kéwö sueraë, e' kuekì ie' ttsë'ne buaë. Ie' tò isü' ta e' tò ie' ttsë' buaë.

⁵⁷Ie'pa tò ie' a' iché:

—Kām be' kì duas dò dabom skeyök (50), etä ¿wës be' ichèmi tò be' wä Abraham suule?

⁵⁸ Jesús tò ie'pa iuté:

—Mokì ye' tò a' a iché tò ye' tso'tke Abraham bak ká iaiäe e' yöki kewe.

⁵⁹ Etä ie'pa tò ák klö'wé taië Jesús toie. Erë Jesús e' bléwa ie'pa shua e' yéttsa Skëköl wé a.

Jesús tò s'kune eköl wöbla kè wawër e' bua'wéne

9 ¹ Jesús shkórami e' tò wëm kune' wöbla kè wawër ese sué eköl. ² Etä ittókatapa tò ie' a ichaké:

—A S'wöbla'ukwak, çyi tò ì sulu wamblë', e' nuí kuëki wëm i' kune' wöbla kè wawër, ie' wák ö iyé ö imì?

³ Ie' tò ie'pa iuté:

—Kè idör tò ie' ö iyé ö imì tò ì sulu wamblë' e' nuí kuëki. Ie' kune' es as Skëköl diché taië e' wawër iki. ⁴ Yi tò ye' patké', e' kanë kawōtä wë se' tò kawō ta'ia se' a e' dalewa. E' dör wës se' kaneblö ñiwe es. Se' blënewa etä kè se' a ì kaneoneia. E' dör wes katuine s'ki es, kè se' a kaneblënukia. ⁵ Ye' tso'ia ká i' ki, e' dalewa ye' dör wës ká olo es sulitane er ñi'woie.

⁶ Ie' tò iché one ta ie' wiritué íyök ki, e' wa ie' tò dóchka yué. Ta wëm kè wöbla wawër e' wöbla ki dóchka e' tiéitö. ⁷ Ta ichéitö ie' a:

—Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé eë. (Siloé e' wà kiane chè: “patküle”).

Wëm wöbla kè wawër e' mía ta iwöskuée ta iwöbla wawënene buaë ta imía iu a. ⁸ Pë' serke ie' o'mik ena pë' wa ie' suule inuköl kak kiök e'pa ñi chaké:

—¿Wëm wí kè dör wëm e' tkökeser inuköl kak kiök e'?

⁹ Welepa tò iché:

—Tó, ie' idir.

Erë welepa skà tò iché:

—Au, kè dör ie' eré ie' sù idir.

Erë ie' wák tò iché:

—Tó, ye' je' idir.

¹⁰ Etä ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wës i' ta be' wöbla wawënene?

¹¹ Ie' tò ie'pa iuté:

—Wëm kiè Jesús e' tò dóchka yué, e' tiéitö ye' wöbla ki ta ichéitö ña: 'Be' yú wöskuök di'dape kiè Siloé e' a.' Etä ye' mía wöskuée ta ye' wöbla wawënene.

¹² Etä ie'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wé wëm e'?

Ie' tò ie'pa iuté:

—Kè ye' wa ijcher.

Wëm wöbla buanene e' kí chaké taië fariseowakpa tò

¹³⁻¹⁴ Mik Jesús tò dóchka yué ena wëm wöbla kè wawër e' bua'wéneitö, e' kéwö dör eno diwö. E' kuëki wëm buanene e' tsémirakitö fariseowakpa ska.

¹⁵ E'pa tò ie' a ichaké:

—¿Wës be' wöbla buanene?

Ie' tò ie'pa iuté:

—Wëm eköl tò dóchka tié ye' wöbla ki ta ye' wöskuée ta ye' wöbla buanene.

¹⁶ Ie'pa welepa tò iché:

—Wēm wé tò e' wé e' kè wā eno diwö dalöiëne, e' kuëkî e' wák kè patkëne Skëköl wā.

Erë wëlepā skà tò iché:

—Ie' chópā pë' sulusi, e'ma ¿wës ì kè or yi a ese ormi ie' a?

Es ie'pa ttè chilinekā.

¹⁷Ie'pa tò iskà chakéne wēm buanene e' a:

—Ie' tò be' wöbla bua'wëne, ¿ima e' wák bikeitsè be' tò?

Ie' tò ie'pa iüté:

—Ye' a ta ie' dör Skëköl tteköl.

¹⁸Erë ie'pa kè éna iklö'wak tò ie' bak wöbla kè wawër tā iwasuéitö. E' kuëkî ie'pa tò imì ena iyé tsuk patké ¹⁹tā ie'pa a ichaké:

—¿Wēm i' dör a' alà? A' ichè tò ie' kune' wöbla kè wawër, e' tā ¿wës i'ñe tā iwöbla wasuéitö?

²⁰Iyé ena imì tò iché ie'pa a:

—Sa' wā ijcher buaë tò ie' dör sa' alà. Ñies sa' wā ijcher tò ikune wöbla kè wawër. ²¹Erë wës i'ñe tā ie' wöbla buanene e' kè ijcher sa' wā. Ñies kè sa' wā ijcher yi tò ie' wöbla bua'wëne. E' chakó ie' wák a. Ie' detke këchke. ¿Ie' wák tò ichèmi a' a! ²²Iyé ena imì e'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kuëkî ie'pa tò iché es. Judiowak wökirpa tò iyë'bak ñi a tò wépa iklö'wé tò Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', e' tā esepa yekelur ie'pa tò ie'pa ñi dapa'wö wé a, kè kièwaja yës. ²³E' kuëkî iyé ena imì tò iché: “Ie' detke këchke. Ie' wák tò ichèmi a' a.”

²⁴Etā ie'pa tò wēm buanene, e' skà kiéne tā ie' a ichaké:

—Be' ttó mokîë Skëköl wörkî. Sa' wā ijcher tò wēm tò be' bua'wëne, e' dör pë' sulusi.

²⁵Wēm tò iüté:

—Kè ye' wā ijcher tò wēm e' dör pë' sulusi ö au. Erë ye' wā ijcher buaë tò ye' bak wöbla kè wawër, erë i'ñe tā ye' tò iwasué. E' è jcher ye' wā.

²⁶Ie'pa tò iskà chakéne ie' a:

—¿Wës be' wéitö? ¿Wës ie' tò be' wöbla bua'wëne?

²⁷Ie' tò ie'pa iüté:

—E' chétkeyö a' a, erë a' kè éna itt sak. ¿Iie a' kî ikiane tò ye' tò iskà chè? Wësua ñies a' e' yuak ie' kléie.

²⁸Ie'pa tò ie' ché suluë tā ichérakitö iā:

—Be' dör wēm e' ttökata, erë sa' dör Moisés ttökatapa. ²⁹Sa' wā ijcher tò Skëköl ut Moisés tā, erë wēm e', kè jcher sa' wā wé ie' datse.

³⁰Ie' tò ie'pa iüté:

—¿I ché a' tò, e' tò ye' wökrawéwā! Ie' tò ye' wöbla bua'wëne tā ¿wës a' kè wā ijcher wé ie' datse? ³¹Se' wā ijcher tò pë' sulusipa ttò kè iütetā' Skëköl tò. Erë wépa tò Skëköl dalöieke ena isërke wës ie' kî ikiane es esepa è ttò iüteke ie' tò. ³²Ká i' tsá yöne e'tāmi kè yi wā ittseüle tò se' kune wöbla kè wawër esepa wöbla buarta'ne. ³³Ie' kè patkópa Skëköl tò, e'ma kè ì orpa ie' a.

³⁴Ie'pa tò iüté:

—Be' kune', be' talane ì sulu è a. ¿Wës be' kësik deka sa' wöbla'uk?

Etā ie'pa tò itrë'wëshkar.

Wëm wöbla buanene e' erblé Jesús mik

³⁵ Jesús ittse tö wëm wöbla buanene e' trë'wëshkar ie'pa tö Skëköl wé a. Mik ie' tö ikué tã ie' a ichakéitö:

—¿Be' erblé S'ditsö Alà mik?

³⁶ Ie' tö iüté:

—A këképa, ichó ña yi idir as ye' erblö imik.

³⁷ Jesús tö iüté:

—Be' wã isuulebak; e' dör ye' tso' ttök be' tã e'.

³⁸ Etã ie' e' tkéwã kuchë kî idalöiök tã iché iã:

—A Skëképa, be' mik ye' erblé.

³⁹ E' ukuöki tã Jesús tö iché:

—Ye' dë'bitu kã i' a s'shulök as wépa dör wës s'wöbla kë wawër es esepa wöbla wawër. Ñies ye' dë'bitu wépa e' chö tö iwöbla wawër buaë esepa mukat wës iwöbla kë wawër es.

⁴⁰ Mik fariseowakpa welepa tso' ie' ska', e'pa tö ttë e' ttsé, etã ichérakitö iã:

—¿Ima be' sa' bikeitsè? ¿Sa' dör wës s'wöbla kë wawër es?

⁴¹ Ie' tö ie'pa iüté:

—A' mú wöbla kë wawër, e'ma ì sulu nuí kë ku' a' kî. Erë a' tö icheke tö a' wöbla wawër, e' kueki a' kî ì sulu nuí tso'ia.

Obeja kkö'nukwak e' ttë

10 ¹ Etã Jesús tö iché: “Moki ye' a' a' iché tö obeja ekiblökwapka, esepa kë shkötã'wã wé obeja tso' wötëule, e' wékkö chökke a. E' skéie ie'pa shkökewã bänet. Esepa dör akblökwapka. ² Erë wé shkökewã obeja wékkö chökke a, ese dör obeja kkö'nukwak chökke. ³ Obeja wékkö kkö'nukwak, ese tö obeja wékkö kköppeeke obeja kkö'nukwak a tã e' tö iobeja kieke ikiè wa etö etö. Obeja tö ie' ttö ttséwã buaë, tã ie' tö iyekelur wé itso'rak wötëule eë. ⁴ Obeja tö ie' ttö ttséwã buaë, e' kueki mik ie' tö iyélur seraã, etã imi'kerak ie' itöki. ⁵ Yi kë suule ie'pa wã, ese kë töie ie'pa tö. Ie'pa kë wã ese ttö ttséule, e' kueki ie'pa poneka iyöki.”

⁶ Ttë e' pakë Jesús tö judiowak a, erë ie'pa kë éna iwà ane.

Jesús dör wës obeja kkö'nukwak buaë es

⁷ Ie' tö iskà ché ie'pa a: “Moki ye' tö a' a' iché tö ye' wák dör wës obeja wötëule ese wékkö es. ⁸ Pë' dë'bitu ye' yökî kewe s'wöblã'uk kache ttë wa, esepa dör wës obeja ekiblökwapka es, ie'pa dör pë' suluë. Erë wépa dör wës ye' obeja es, esepa kë wã ie'pa ttö ttsëne. ⁹ Ye' dör wës obeja wékkö es, wépa shkökewã ye' wa, esepa tsatkërdaë. Ie'pa döraë wës obeja shkökewã dökettsane chkök kkö'naule buaë ese es.

¹⁰ “Obeja ekiblökwapka datse iekiblök ena ittökulur ie'ukwa, e' è wamblök esepa datse. Erë ye' dë'bitu kã i' a sene bua'ie muk a' a, e' dör sene michoë chökke. ¹¹ Ye' dör wës obeja kkö'nukwak buaë es, e' e' murattsã ttéwã iobeja tsatkoie. ¹² Erë wé kanëblöke inuköl dalërmik, ese kë dör ikkö'nukwak chökke. Ie' kë dör obeja wák, e' kueki mik chichi kañiru datse, etã ie' tö obeja méat tã itkashkar tã chichi kañiru tö obeja ttéwã tã imalepa poneka. ¹³ Wëm e' kë tkine obeja kî. Ie' tkirke inuköl è kî, e' kueki itkashkar.

¹⁴⁻¹⁵ “Ye' wák dör wes obeja kkö'nukwak buaë es. Ye' Yé wá ye' suule buaë, es ñies ye' wá ie' suule. Wépa dör ye' icha e'pa dör wes ye' obeja es, ie'pa suule ye' wá buaë, ñies ie'pa wá ye' suule. Ye' e' murattsa ttèwá ie'pa tsatkoie. ¹⁶ Ñies ye' wá ye' icha skà tso' bānet, esepa dör ye' obejapa ñies, erè ie'pa kè dör a' ditséwō. Ie'pa dōraë ye' wá ye' ska' tã ie'pa tō ye' ttō iūteraë tã iērdawarak ye' icha tso' ie e'pa tã ñitã echka ème. Ye' è dōraë ie'pa kōs e' kkö'nukwakie.

¹⁷ “Ye' e' murattsa ttèwá e' shkerdakane, e' kuëkī ye' Yé éna ye' dalër taië. ¹⁸ Kè yi a ye' duókwa. Ye' e' murattsa ttèwá ye' wák er wa. Ye' a kawō mène e' mottsa ttèwá ena shkenokane wes ye' Yé tō ye' patkè' iwà uk es.”

¹⁹ Mik judiowak tō ttè e' ttsé, etã ie'pa ttè chiliwékane. ²⁰ Ie'pa kibiiepa tō icheke:

—ie' dör alīie! ie' a aknama tso'! ie' a' tō ittō ttseke?

²¹ Erè imalepa tō icheke:

—yi a aknama tso', ese kè ttō es! Aknama kè a s'wōbla buanukne.

Judiowak kè erblēne Jesús mik e'pa tō iwatéttsa

²² Tskiri kéwō de, etã Jerusalén wakpa tso' Skékōl wé batse'one ká iaiaë, e' kéwō tkō'uk. ²³ E' shuã Jesús shkōdur Skékōl wé ùle kiè Salomón ùle e' a. ²⁴ Etã judiowak kè erblēne Jesús mik, esepa iēnewá ie' pamik taië tã ie'pa tō ie' a ichaké:

—ie' kōs sa' tō be' ttè panemirō? Iwà chó sa' a yēsýēsē tō be' dör wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' ö kè be' dör e'.

²⁵ Ie' tō ie'pa iūté:

—Ye' tō ichétke a' a, erè a' kè erblēne ye' mik. Ì kè or yi a ese wéyō ye' Yé ttō wa. E' tō ikkaché buaë sulitane a tō yi dör ye'. ²⁶ Erè a' kè dör ye' obeja, e' kuëkī a' kè erblōkū ye' mik. ²⁷ Ye' obeja tō ye' ttō ttseke. Ye' wá ie'pa suule buaë ena ie'pa datse ye' itōkī. ²⁸ Sene michoë mekeyō ie'pa a tã ie'pa kè duòpawá aishkuō tã. Ie'pa kè yērpattsaia yi a ye' ulà a. ²⁹ Ye' Yé tō ie'pa me' ye' a e' dör fyi ulitane tsata. E' kuëkī kè yi a ie'pa yērpattsa ie' ulà a. ³⁰ Ie' ena ye', sa' dör ekōl è.

³¹ Etã judiowak kè erblēne Jesús mik, e'pa tō ák skà klō'wéne taië ie' toie.

³² Ie' tō ie'pa a iché:

—Ye' Yé batamik fyi buaë wé ye' tō taië a' wōrkī ie' wé kuëkī a' kī ye' kiane ttèwá ák wa?

³³ Ie'pa tō iūté:

—Sa' kè éna be' ttakwá fyi buaë wé be' tō ese kuëkī. Sa' éna be' ttakwá be' tō Skékōl ché suluë e' kuëkī. Be' dör s'ditsō è, erè be' e' chō tō be' dör Skékōl.

³⁴⁻³⁶ Ie' iūté:

—ie' Wes a' tō ye' kkeake ttè e' kī? ie' A' kè éna iane tō ká iaiaë Skékōl tō iyé' a' shulōkwakpa bak e'pa a: “a' dör kēkōlpa”? Ttè e' tso' kitule Skékōl yēkkuō kī. Se' wá ijcher tō yēkkuō e' dör mokī kēkraë. Ie'pa wépa a Skékōl tō ittè me'bak s'shulōk, esepa kī' ie' tō kēkōlpa, e' yitã ye' kirmi buaë ie' alà. E' wá dör tō ie' wák tō ye' klōō' tã ye' patkè'bituitō ká i' a. ie' Wes a' ichèmi tō ye' tō ie' ché suluë mik ye' iché tō ye' dör ie' alà etã? ³⁷ Ì kiane ye' Yé kī tō ye' tō iwè, e' mú kè uk ye' ku', e'ma kè a' erblōk ye' mik. ³⁸ A' kè erblōkū ye' mik, erè Ì wēkeyō, e' mik a' erblō as a' wá ijcher mokī tō ye' Yé ena ye' sa' dör ekōl è.

³⁹ Judiowak tö Jesús skà ma'wé klö'wèwə, erë ie' tkashkar ie'pa yöki.

⁴⁰ E' ukuöki ta Jesús miane Jordán wışhet wé Juan bak s'wöskuök ee. Ee ie' e' tséat. ⁴¹ Taië pe' de ie' ska' ta ichekerakitö:

—Juan kè wə, i kè or yi a ese one, erë wëm i' paka' Juan tö kəs e' dör moki.

⁴² Eta taië pe' tso' ká e' a, e'pa erblé Jesús mik.

Lázaro blënewa

11 ¹ Wëm tso' eköl duöke kië Lázaro serke Betania. Ee María ena iël kië Marta e'pa serke. ² María e' dör Lázaro kutä tö Skëkëpa Jesús klö ki kiö masmas tē'ka ta ipasio'waitö itsakö wa e'. ³ Ie' ena Marta e'pa tö Jesús a ichök patké:

—A Skëkëpa, Lázaro dalër taië be' éna, e' duöke.

⁴ Mik Jesús tö ittsé ta ichéitö:

—Duè e' kè e' alòpaka iki da'a. E' dör buaë Skëköl olo kkachoie, nies ye' dör ie' Alà e' olo kkachoie.

⁵ Marta ena iël ena Lázaro, e'pa dalër taië Jesús éna. ⁶ Erë mik ie' ittsé tö Lázaro duöke, eta ie' kè mîne iska'. Ie' e' tséatia dö ká böt wé itso' ee. ⁷ E' ukuöki ta ie' iché ittökatapa a:

—Mishkane Judea.

⁸ Ie'pa tö iché ie' a:

—A S'wöbla'ukwak, i' kukuie se' dë'rö ee, ta judiowak ki be' kiane ttèwə ák wa. ¿Wes ee be' shkakne?

⁹ Ie' tö ie'pa a iché:

—Kè a' tkinuk e' ki. Kam ye' kéwö döka, e' kueki kè i tköpa ye' ta. E' dör wes ttè i' tö iché es: Ká ñiwe a diwö tso' döka dabom eyök ki böt (12). Ñiwe ta ká olo buaë, e' kueki se' shköke ñiwe, e' ta kè se' klastkërpawa. ¹⁰ Erë s'shköke ká ttsetse a, e' ta se' klastkërdaë. Ye' tso'ia shkök wes s'shköke ñiwe es, e' kueki kè i tköpa ye' ta.

¹¹ E' ukuöki ta ie' tö ichéne:

—Se' yami Lázaro kapowa, erë ye' mi'ke ishke'ukkane.

¹² Eta ittökatapa tö iché ie' a:

—A Skëkëpa, ie' kapowa, e' ta ibuarmine.

¹³ Ie' tö Lázaro blënewa e' ché ie'pa a es. Erë ittökatapa tö ibikeitsé tö é ikapowa. ¹⁴ E' kueki ie' tö ie'pa a iché yësyësë:

—Lázaro blënewa. ¹⁵ Erë a' kueki ye' tse'ne buaë tö ye' kè ku' ee as a' erblö ye' mik. Mishka isauk.

¹⁶ Eta Tomás (e' kië nies Dídimos) e' tö iché imalepa a:

—Mishka as se' ttöwə ie'pa tö Jesús ta.

Jesús dör s'duulewə ese shke'ukkanewak.

¹⁷ Mik Jesús demi Betania, eta Lázaro nu wötënewa, e' ki ká de tkël.

¹⁸ Betania ate tsinet Jerusalén o'mik kilómetro mañat ekkë. ¹⁹ Marta ena María akë blënewa, e' kueki taië judiowak dë'bitu ie'pa pablök. ²⁰ Mik Marta wa ijchenewa tö Jesús döketke ta imia inaletsuk, erë María ate u a. ²¹ Ie' tö iché Jesús a:

—A Skëkëpa, be' chópa tkër ie, e'ma ye' akë kè blënewa. ²² Ie' blënewatke, erë ye' wə ijcher tö i kié be' tö Skëköl a, e' meraëitö be' a.

²³Ie' tò ie' a iché:

—Be' akè blènewa e' shkerdakane.

²⁴Marta tò iché ia:

—Ye' wa ijcher tò ie' shkerdakane aishkuò ta mik ká i' erkewatke eta.

²⁵Jesús tò iché ie' a:

—Ye' dör s'duulewa e' shke'ukkane wak. Ye' dör sene michoë e' mukwak. Yi erblé ye' mik eré iblènewatke, eré ishkerdakane ta iser michoë. ²⁶Yi serke ye' mik erblöke ye' mik, ese kè duòpawa aishkuò ta. ¿E' klö'wé be' tò?

²⁷Marta tò iüté:

—A Skëképa, iklö'wéyo. Ye' tò iklö'wé tò be' dör Skëköl Alà, be' dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie cheke ká iaiäe tò idatse ká i' k i e'.

Jesús ié wé Lázaro nu blène ee

²⁸Marta tò tté e' ché one, ta imía iël María kiök, ta iché ie' kukuò a:

—S'wöbla'ukwak detke. Ie' tò be' kié.

²⁹Mik e' ttsé María tò, eta bet ie' e' kéka mía Jesús sauk. ³⁰Jesús tso'ia wé ie' tté Marta ta ee. Kam ie' dowa wé ie'pa serke ee. ³¹Mik wépa tso' María u a ipablök, e'pa tò isué tò ie' e' kéka mía bet, eta ie'pa mía itöki. Ie'pa ibikeitsé tò ie' mía iuk idëütö nu blène ee.

³²Mik María demi Jesús ska', eta ie' e' tkéwa kuchë k i iklö ska' ta ichéitö ie' a:

—A Skëképa, be' chópa tkër ié, e'ma ye' akè kè blènewa.

³³Mik Jesús tò isué tò María iuke ena wépa debitu ie' ta e'pa iukeñak, eta e' tò ie' chkewéwa taië shüte. ³⁴Ie' tò ie'pa a ichaké:

—¿Wé a' tò inú blé'wa?

Ie'pa tò iüté:

—A Skëképa, be' shkó isauk.

³⁵Eta Jesús ié. ³⁶Ie'pa tò iché:

—Isaú. Ie' éna Lázaro dalër taië.

³⁷Eré ie'pa welepa tò iché:

—Ie' tò wëm wöbla kè wawër, e' buaq'ne ta ¿i kueki ie' kè wa i one as Lázaro kè blèrwa?

Jesús tò Lázaro shke'wékane

³⁸Eta Jesús skà erianeka ta idemi wé Lázaro nu blène ee. E' dör ákuk bërie. Ák bërie bastkër, e' wa ákuk wötëulewa. ³⁹Jesús tò iché:

—Ák bastkër ákuk kkò mik, e' skóttsa bánet.

Marta dör dëütö kutà e' tò iché:

—A Skëképa, ká detke tkël inú k i, e' kueki suluë inú alanewatke.

⁴⁰Ie' tò iüté:

—Ye' tò be' a ichétke tò be' erblé ye' mik, e' ta mok i be' tò Skëköl olo taië e' sueraë.

⁴¹Eta ie'pa tò ák skéu bánet ta Jesús wökéka ká ja i a ta ichéitö:

—A yéwö, i kiéyo be' a e' ttsébö. E' kueki wéstela chekeyö be' a. ⁴²Ye' wa ijcher tò kekraë i kiekeyö be' a, e' ttsekebö. Eré ikiéyo be' a pë' tso' taië ié, e'pa kukua as ie'pa tò iklö'ü tò mok i be' ye' patkë'.

⁴³E' chéitö one ta ie' iché aneule:

—A Lázaro, jbe' e' yóttsa see!

⁴⁴Etā Lázaro blēnewā e' dettsā ttsē'ka. Ie' ulā, ie' klò parratulewā datsi'tak wa. Nies iwō parratulewā datsi'tak wa. Jesús tō iché iarak:

—Iparratulewā datsi'tak wa, e' wōtsōō as imi'a.

Judiowak tō Jesús ileritsé klō'wēwā

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵Judiowak dē'bitū Mariā wapiōuk, e'pa tō ì wé Jesús tō e' sué, e' kueki ie'pa taiē erblé ie' mik. ⁴⁶Erē ie'pa welepa mía, ì wéitō, e' chök fariseowakpa a. ⁴⁷Etā fariseowakpa ena sacerdotepa wōkirpa, e'pa tō judiowak wōkirpa kié tā ñi dapa'wēkā tā ichérakitō ñi a:

—¿Wes se' tō Jesús wēmi? Ì kē or yi a ese wekeitō taiē. ⁴⁸Se' tō ie' méat es, e' tā sulitane erblōraē ie' mik tā itkērdakā se' blúie. E' mú ttsé Roma wōkirpa tō, e'ma ie'pa bituraē tā Skēkōl wé tskerawarakitō, ñies se' judiowak ewerawarakitō.

⁴⁹Erē ie'pa shūa wēm tso' ekōl kié Caifás, e' dōr sacerdote kibi duas e' wa. Ie' tō iché ie'pa a:

—A' kē wā ì jcher yēs. ⁵⁰Ttsēsqua a' kē éna iane tō wēm ekōl è duōwā se' judiowak skéie, e' dōr bua'ie se' kōs erwa e' skéie.

⁵¹Erē e' kē yēne Caifás wā iwák er wa. Ie' dōr sacerdote kibi duas e' wa, e' kueki Skēkōl tō ie' kē ichök es ittekōlie. Ie' tō iché Skēkōl ttekōlie tō Jesús tterawā judiowak ulitane skéie. ⁵²Kē idōr judiowak è skéie, ñies itterawā Skēkōl ala'r ulitane serke ká wa'ñe e'pa skéie as ie'pa dō judiowak tā ñita wes wakpa etōkicha è es. ⁵³E' diwō tā judiowak wōkirpa tō kawō mé ñi a Jesús ttowa.

⁵⁴E' kueki ie' kē shkōiā sulitane wōshā judiowak shūa. Ie' e' yéttsa mía ká kié Efraín eē. Ká e' atē ká sir poē wé kē yi serku' ese ska' tsinet. Eē ie' e' tséat ittōkatapa tā.

⁵⁵Judiowak Yépa Yērulune Egipto e' kēwō dōkewatke tsinet tkō'wē. Judiowak serke bānet e'pa taiē dōkemitke Jerusalén e' batse'ukne ikawō tkō'uke e' yōki wes ie'pa wōblar es. ⁵⁶Ie'pa tso'ie Jesús yulök. Ie'pa ñi chakōkerak Skēkōl wé a:

—¿Ima a' tō iché, Jesús dōmi kawō tkō'uk ö kē idōpa?

⁵⁷Fariseowakpa ena sacerdotepa wōkirpa, e'pa tō iché sulitane a tō yi wā jcher tō wé Jesús tso', e' tā ibiyó chó sa' a iklō'wōwā.

Alakōl ekōl tō kiō masmas tékā Jesús klò ki

12 ¹Kawō kianeia terōl Judiowak Yépa Yērulune Egipto e' kēwō tkō'woie tā Jesús mía Betania wé Lázaro serke eē. Lázaro du'wā e' shkeo'kane ie' tō e' ska' ie' mía. ²Eē ie'pa ulérak, chkérak buaē Jesús kīkokā. Marta tso' iwatiök. Lázaro tkēr ie'pa shūa mesa kī chkök Jesús tā. ³Etā Mariā wā kiō masmas kié nardo chökke tuē darērē, ese debitū litro shābōts, e' téitō Jesús klò kī. E' ukuōki tā ipasiwēwaitō itsakō wa. Kiō e' tō úshu kōs alappōwēkā buaē jamamaē. ⁴Etā Jesús ttōkata ekōl kié Judas Iscariote tō iwōmekettsā e' tō iché:

⁵—Kiō masmas se tuē kanē duas ek ské ekkē. ¿Ì kueki kē iwatonettsa s'siarēpa kīmoie?

⁶Erë e' kè yëne ie' wà, ie' éna s'siarpà dalër taië e' kuëkì. Ie' dör akblökwak, e' kuëkì ie' tö iché es. Ie' dör Jesús ttökatapa inuköl blökwak, e' kak ekibleke ie' tö iwák a. ⁷Jesús tö iché ia:

—Imúat. Kiò e' bleke tè se' nu kì, erë ité ie' tö ye' kì kàm ye' ttòwà e' yöki. ⁸S'siarpèpa tso' kèkraë a' shuà as a' tö ikimù, erë ye' kè ku' kèkraë a' ta.

Sacerdotèpa wökirpa kì Lázaro kiane ttèwà

⁹Taië judiowak wà ijchenewà tö Jesús tso' Betania ta imíyal eë, kè dör Jesús è sauk. Nies ie'pa kì Lázaro shkeo'kaneitö e' kiane suë. ¹⁰⁻¹¹Lázaro batamik taië ie'pa erblé Jesús mik, ta sacerdotèpa wökirpa ttè kè iutèia ie'pa tö. E' kuëkì sacerdotèpa wökirpa tö ibikeitsétke Lázaro ttowà nies.

Jesús demi Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²Taië pè' de Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'uk. Bule es ta ie'pa wà ijchenewà tö Jesús datse nies Jerusalén. ¹³E' kuëkì ie'pa s' kò télor tsémi shuélor ie' datse e' ñalé kì idalöioie ta imíyal ñaletsuk. Ie'pa tö iché aneule:

—¡Skököl kìkòkasö! ¡Ayëcha buaë se' Israel aleripa blú datse Skököl ttò wa e'!^h

¹⁴Età Jesús tö burro pupula kué etö, e' kì ie' e' tkéka wës ikitule Skököl yëkkuö kì es, e' tö ichè:

¹⁵A Sión wakpa, kè a' suanuk.

Isaú, a' blú datse

e' tkéuleka burro pupula kì.ⁱ

Es Skököl yëkkuö tö ichè.

¹⁶Ima Jesús tté tso' kitule Skököl yëkkuö kì e' wà tka ie' ta. Erë e' kèwö ska' ta ie' ttökatapa kè éna iwà ane tö Skököl yëkkuö kitule ká iaiaë e' tö Jesús tté pakeke. Erë ie' míkane ká jai a olo ta' taië, e' ukuöki ta ie'pa éna iwà ane tö ì kos wé pè' tö ie' ta, e' tso'tke kitule Skököl yëkkuö kì.

¹⁷Wépa tso' mik Jesús tö Lázaro shkeo'kane età, e'pa tö ttè e' pakeke imalepa a. ¹⁸E' kuëkì pè' wà taië ttè e' jchenewà, e' kuëkì imíyal Jesús ñaletsuk. ¹⁹Erë fariseowakpa tö iché ñi a:

—¡Isaú, sulitane mi'ke Jesús è itöki! ¡Se' tsaiëne buaë!

Griegowak welepa tö Jesús yulé

²⁰Pè' mine Jerusalén Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kèwö tkö'uk, e' shuà griegowak welepa tso'ñak. ²¹Griegowak e'pa debitu Felipe ska'. Felipe dör ká kië Betsaida e' wak. Ká e' atë Galilea. Ie'pa kköché taië:

—A kèkèpa Felipe, sa' kì Jesús kiane suë.

²²Età Felipe mía ichök Andrés a ta ie'pa böl míyal ichök Jesús a. ²³Jesús tö iché ie'pa a:

—Ye' dör S'ditsö Alà, e' olo taië e' kkayërkettek. ²⁴Moki ye' tö a' a ichè tö iyiiwö etkla kè tkènewà fyök a, e' ta iatdaë ekörla, kè wö ta'. Erë iyiiwö etkla tkènewà fyök a, ese shölöne ta iwödaló duowa, e' ta itskine wördäe taië. ²⁵Wé

e' dalër taijè kè duakwa, ese weirdaë aishkuö ta. Erë wé e' mettsa ttèwä ká i' a, ese tsatkërdaë ser michoë. ²⁶Yi kaneblak ye' a, ese kawöta shkök ye' ta; wé ye' tso' eë ye' kanè mésopa tso' ñies. Yi kaneblöke ye' a, ese kikeraka ye' Yé tö.

Jesús ttekewatke, e' ché ie' tö

²⁷“Ye' ittsé i' ta, taijè ye' eriane. ¿Ì chëmiyö? ¿Yö ichëmi ye' Yé a: ‘A yéwö, ye' tsatköö ì tköketke ye' ta e' yöki’? Au, e' kè chepayö. ¿Ye' wák e' dë'bitü ttèwä! ²⁸A yéwö, be' olo taijè e' kkachö as be' kíkarka.”

Etä ká jaì a ttö ttsëne e' tö iché: “Ye' olo taijè e' kkachétkeyö be' ki, ta iska kkacheraneyö.”

²⁹Pë' tso' ittsök eë, e'pa tö iché tö alá blane, erë welepa tö iché:

—Skököl biyöchökwa wele tté ie' ta.

³⁰Jesús tö iché ie'pa a:

—Ttö tssé a' tö, e' kè dör ye' a, e' dör a' kimoie. ³¹Ká i' wakpa shulè kéwö detke. Bé dör ká i' wakpa wökir, e' uyadattsa i' ta. ³²Mik ye' wötënewä krus mik e' tkënekä, etä ye' wä sulitane bituraë ye' ska'.

³³Es ie' tö wës itterawä e' ché. ³⁴Pë' tö iüté:

—Se' wä ijcher tö Skököl yëkkuö kï ikitule tö wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' ser michoë. ¿Wës be' tö iché tö S'ditsö Alà, e' kawöta tkëkä krus mik? S'ditsö Alà ¿e' dör yi?

³⁵Jesús tö iché ie'pa a:

—Yi shköke stui a, ese kè wä ijcher wé imíró. Ye' dör wës ká olo es, erë ye' tso'ia a' shua ekuölö è. E' kueki a' shkó ye' olo a as kè stui tö a' küwä. ³⁶Ye' dör wës ká olo es, e' tso'ia a' shua. Ye' mik a' erblö as a' dö ye' ichaie.

E' ché one Jesús tö ta imía e' bléwä ie'pa yöki.

Ì kueki judiowak kè erblö Jesús mik

³⁷Ì kè or yi a ese wé Jesús tö taijè judiowak wörki, erë ie'pa kè erblëne ie' mik. ³⁸E' kos wamblëne wës Skököl tteköl Isafas e' tö ikit Skököl yëkkuö kï es, e' tö iché:

“A Skököl, ttè paka' sa' tö wësua kè yi wä iklöne.

Be' diché taijè e' kkayë' be' tö ie'pa a, erë ie'pa kè wä sa' ttö iütëne.”^j

³⁹Es ie'pa kè a Skököl ttè klör. Ñies Isafas ikitat tö ì kueki ie'pa kè wä Skököl ttè klöone. E' tö iché:

⁴⁰“Ie'pa er darërëë, kè éna Skököl ttè klö'wak yës.

E' kueki ie'pa wöä Skököl tö ká chöwéwa.

Ie' tö ie'pa méat wës s'wöbla kè wawër es.

Ie' tö ie'pa er darë'wéwä as ie'pa kè éna iwä ar.

Skököl tö iché tö ye' tö iwé es

as ie'pa kè er mane'ü ye' a ta ie'pa bua'wëneyö.”^k

⁴¹Isafas tö Jesús olo taijè e' su' ena ie' tö Jesús cheke, e' kueki ie' tö iché es.

⁴²Erë taijè judiowak wökirpa erblé Jesús mik. Erë ie'pa suane fariseowakpa yöki, e' kueki kè ie'pa ichéka sulitane kukua. Ie'pa kè kï ikiane tö fariseowakpa tö ie'pa trë'wëshkar ie'pa ñi dapa'wo wé a. ⁴³S'ditsö tö ie'pa kikekeka e' wa ie'pa wöbatsö bua'ie, Skököl tö ie'pa kikekeka e' skéie.

Ì ché Jesús tò e' wa se' kichatërdaë

⁴⁴ Jesús tò iché aneule: “Wépa erblé ye' mik, esepa kè erblène ye' è mik. Ie'pa erblé ye' Yé tò ye' patkè' e' mik ñies. ⁴⁵Wépa tò ye' sué, esepa tò ye' Yé tò ye' patkè' e' sué ñies. ⁴⁶Ye' dör wës ká olo es. Ye' dë'bitu ká i' a as wépa erblé ye' mik, esepa kè ku'ia wës s'tso' stui a es. ⁴⁷Wépa tò ye' ttò ttsé, erè kè iwā iwā iutène, esepa kè kichatepa ye' wák tò. Ye' kè dë'bitu ká i' a s'ditsö kichatök. Ye' dë'bitu s'ditsö tsatkök. ⁴⁸Wépa tò ye' watekettsa, kè tò ye' ttò dalöie, esepa kkatökwak tso'tke, e' tò ie'pa kichaterattsä. Ttè yë'bak ye' tò, e' kè klöne ie'pa wā, e' kueki mik ká i' erkewatke, etā ie'pa kichatërdattsä. ⁴⁹Ye' kè wā i' yëule ye' wák er wa. Ì cheke ye' tò, e' chekeyö wës ye' Yé tò ye' patkè'bitu, e' tò ye' patkè' ichök es. E' kueki ye' ttò dör mokië. ⁵⁰Ye' wā ijcher tò i' ché ie' tò e' sene michoë mé. Es ì chekeyö, e' chekeyö wës ye' Yé tò ye' ké ichök es.”

Jesús tò ittökatapa klò skué

13 ¹Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö dökewatke bule es. Jesús wā ijcher tò ie' tò ká i' mekeattke tā imichone iyé ska', e' kéwö dewatke. Wépa dör ie' icha tso' ká i' a, e'pa dalër kekraë ie' éna. Es ie'pa dalër michoë ie' éna kekraë.

²Jesús ena ittökatapa tso' chkök nañewe. Ie'pa eköl kiè Judas, e' dör Simón Iscariote e' alà. Bé tò ie' kètke ibikeitsök Jesús wömúttä. ³Erè Jesús wā ijcher tò iyé tò ì kos kéwö mé iulā a. Ñies ie' wā ijcher tò ie' dë'bitu Skëköl ska' e' mitkene eë. ⁴Es ie' e' kéka wé ie'pa tso' chkök eë, tā ipaio kikkë yëttsaitö tā datsi' ukuö e' pasiwoie, ese muëwaitö e' kipa mik. ⁵E' ukuöki tā di' téitö kulë' a tā ie' tò ittökatapa klò skuëmi. Datsi' ukuö tso' iwā moule e' kipa mik, e' wa ittökatapa klò pasiweítö.

⁶Mik Jesús mi' Simón Pedro klò skuök, etā e' tò ie' a iché:

—A Skëképa, be' dör sa' wöbla'ukwak. ¿Wës e' tò ye' klò skuëmi?

⁷Jesús tò iüté:

—Ì uk ye' tso' e' wā kè ane be' éna i'ñe, erè i' ukuöki tā be' éna iwā ardaë.

⁸Etā Pedro tò iché ie' a:

—¡Kè ye' tò kawö mepa be' a as be' tò ye' klò skuò!

Jesús tò iüté:

—Ye' kè tò be' klò skuë, e' tā be' kè döpaia ye' ttökataie.

⁹Simón Pedro tò iché ia:

—A Skëképa, e' dör es e'ma ye' klò skuó. ¡Ñies ye' ulā ena ye' wökir e' kos skuó!

¹⁰Erè Jesús tò iüté:

—Yi kuétke ñiköl pa sunetke maneneë, ese kè kawöta kuöwëne, iklö è kiane skuë. A' kibiiepa tso'tke maneneë, erè eköl dur a' shua, e' kè dör manene.

¹¹Ie' wā ijcher tò yi tò iwömekettsä, e' kueki ie' tò iché: “eköl dur a' shua, e' kè dör manene.”

¹²Jesús tò ittökatapa klò skué one tā ipaio kikkë iékaneitö tā imía e' tkéserne mesa o'mik tā ichéitö:

—¿Ì wé ye' tò a' a, e' wā ane a' éna? ¹³A' tò ye' kiè S'wöbla'ukwak ö Skëképa, es je' idir, ye' dör e'. ¹⁴Ye' dör a' wöbla'ukwak, ye' dör a' këképa, erè ye' e'

wöéwa dò diöshet a' klò skuök wës kanè méso es. E' yitá a' ké e' wöökwa dò diöshet nì yökì nì kimuk. ¹⁵Ì wé ye' tò a' wörki, e' wà kkachéyö a' a as a' tò iwakaneü es. ¹⁶Moki ye' tò a' a' ichè tò kanè mésopa kos, esepa kè dör iwökirpa tsata. Nies yi patküle, ese kè dör yi tò ipatké ese tsata. ¹⁷Ttè e' wà ane a' éna tã iwawé a' tò es, e' tã ayëcha e' dör buaë a' a.

¹⁸“Kè ye' ku' a' ulitane chök. Ye' tò a' shukitbak, e' kuëki ye' wã ijcher buaë wës a' dör. Erë Skëköl yëkküö tò ichè: ‘wépa chköke ye' tã, e' isie alè eköl miane ye' bolökie.’ Ttè e' kawötã wà tkök es. ¹⁹E' ché ye' tò a' a' kam iwà tkö e' yökì. Es mik iwà tka, etã a' tò iklö'weraë moki tò Skëköl tò ye' patkë'bitu. ²⁰Moki ye' tò a' a' ichè tò yi tò yi patkekeyö, ese kiekewã er bua' wa, ese tò ye' kiekewã er bua' wa. Nies yi tò ye' kiekewã er bua' wa, ese tò yi tò ye' patkë'bitu e' kiekewã er bua' wa.”

Jesús tò iché Judas tò ye' wömerattsã

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹Jesús tò iché one tã ichkenewã tã ichéitö ittökåtapa a' yësyësë:

—Moki ye' tò a' a' ichè tò a' eköl tò ye' wömerattsã.

²²Ittökåtapa nì suëka. Ie'pa kè wã ijcher tò yi chök ie' tso'. ²³Ie'pa eköl dalër tajë Jesús éna, e' tkër iö'mik tsinet ie'pa chköke e' dalewa. ²⁴Ie' a' Simón Pedro ulà kkaché tò ichakó yi cheke Jesús tò. ²⁵Ie' kí e' skéwã tsinet Jesús skà tã ichakéitö iã:

—A Skëképa, ¿yi idir?

²⁶Jesús tò iüté:

—Ye' tò pan takla nuwëke udiö a, tã yi a' yö imé e' idir.

E' bet tã ie' tò pan takla nuwëka tã iméitö Judas dör Simón Iscariote alà e' a. ²⁷Judas tò pan takla nê tã bet Satanás tkawã ie' er a. Jesús tò iché iã:

—Ì weke be' tò e' ü bet.

²⁸Erë ie'pa tso' chkök mesa ö'mik, e'pa kè éna iane ì kuëki Jesús tò iché es.

²⁹Judas dör inuköl blökwak, e' kuëki Jesús ttökåtapa wëlepa tò ibikeitsé tò Jesús tò Judas ké ilè tãuk ikawö tkö'wëkerakitö e' a' ö ilè kãmmuk s'siãrëpa a.

³⁰Es Judas tò pan nê tã imía. Mik imía, etã kã detke nañewe.

Jesús tò ttè dalöiëno pa'alí mé ittökåtapa a

³¹Judas mía e' ukuöki tã Jesús tò iché:

—Ye' dör S'ditsö Alà e'. Iñe ye' olo wërdaë, nïes Skëköl wák olo wërdaë ye' ki. ³²Skëköl olo wërdaë ye' ki, e' tã ie' wák tò ye' olo kkacheraë sulitane wörki, e' wëraëitö bet. ³³A ala'r, kè ye' serpaia a' tã kã tajë. A' tò ye' yuleraë, erë ì yëbak ye' tò judiowak wökirpa a, e' cheke ye' tò a' a' nïes: a' kè dõpa wé ye' mi'ke eë. ³⁴Ye' tò ttè pa'alí meke a' a' dalöië, e' dör i': a' nì dalëritsó. A' kawötã nì dalëritsök wës ye' tò a' dalëritseke es. ³⁵A' nì dalëritsöke es, e' tã sulitane wã ijcherdaë tò a' dör ye' ttökåtapa.

Pedro icheraë tò ie' kè wã Jesús syule

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶Simón Pedro tò ichaké Jesús a:

—A Skëképa, ¿wé be' mi'ke?

Ie' tò iüté:

—Kè be' döpmi ye' itöki wé ye' mi'ke ee, erë aishkuö tã be' dömi ye' itöki.

³⁷Pedro tö iché ie' a:

—A Skëkëpa, çì kuëki ye' kè m'pa be' itöki i' tã? ¿Ye' e' chétke duökwa be' tsatkök!

³⁸Jesús tö iiüté:

—¿Moki be' e' chétke duökwa ye' tsatkök? Ye' be' a iché yësyësë tö kam dakro ar, e' yöki bö icheraë mañatökicha tö be' kè wã ye' suule.

Shkowã Skëköl ska' e' ñalé dör Jesús

14 ¹E' ukuöki tã Jesús tö iché ittökatapa a:
 “Kè a' tkinuk. A' erbló Skëköl mik. Nies a' erbló ye' mik. ²Ye' yé u blatëule taië. Ye' mi'ke iwakanéuk kewe a' yöki. E' kè chópã es, e'ma kè ye' wã iyëne. ³Ye' miã tã mik iwakaneone, etã ye' datskene a' tsukmi as a' mi' senuk wé ye' tkër ee. ⁴Wé ye' mi'ke e' ñalé suule a' wã buaë.”

⁵Tomás tö ie' a' ichaké:

—A Skëkëpa, kè sa' wã ijcher wé be' mi'ke tã ¿wes sa' a' ñalé armi?

⁶Ie' tö iiüté:

—Ye' dör ñalã e'. Ì dör mokië ena sene michoë e' dör ye'. Kè yi döpa S'yé ska', e' kè dör ye' wa e' tã. ⁷A' wã ye' suule mokië, e' tã es a' wã ye' Yé suule. I' tãmi a' wã ie' suule, mokië isuëtke a' tö.

⁸Felipe tö iché iã:

—A Skëkëpa, S'yé kkachó sa' a' tã e' è dör wë'.

⁹Jesús tö iiüté:

—A Felipe, kã taië ye' sené a' tã, ¿wes kè be' wã ye' suule? Yi tö ye' sué, ese tö S'yé sué nies. ¿Wes be' ichëmi, 'S'yé kkachó sa' a'? ¹⁰A Felipe, ¿be' kè wã iklöone tö ye' ena S'yé, sa' böi dör eköl è? Ì chekeyö a' a, e' kè cheku' ye' wã ye' wák er wa. Ì kos kanewekeyö, e' kaneweke S'yé serke ye' a' e' tö. ¹¹Iklö'ú tö ye' ena S'yé sa' böi dör eköl è. Ì chekeyö a' a, e' kè klö'wë a' tö, e' tã iklö'ú Ì kè or yi a, ese wéyö e' wa. ¹²Moki ye' tö a' a' iché tö wépa erblé ye' mik, esepa tö Ì weke ye' tö, e' weraë nies. Erë ye' mi'ke S'yé skã e' kuëki Ì oule ye' wã, ese weraë ie'pa tö, ye' wã ioule e' tsata. ¹³Ì kos kieke a' tö ye' ttö wa, e' weraëyö as S'yé olo taië e' kkayër ye' dör ilã e' wa. ¹⁴Ì kos kieke a' tö ye' a, e' weraëyö.

Jesús kablé Wiköl Batse'r patkök

¹⁵“A' éna ye' dalër, e'ma ye' ttè dalöiëno e' dalöieraë a' tö. ¹⁶Ye' tö ikieraë S'yé a' tã ie' tö iskã patkeraë eköl a' kimuk, e' dör Sulaiökwak, ie' tso'ie a' tã kekraë. ¹⁷Ie' dör Skëköl Wiköl. Ie' tö S'yé ttö moki e' kkacheraë a' a. Wépa kè tö Skëköl dalöië esepa kè a' iWiköl wënuuk ena ie'pa kè wã isuule, e' kuëki ie'pa kè a' ikinukwã e' kimoie. Erë a' wã ie' suule. Ie' serke a' tã, nies ie' serdaë a' er a.

¹⁸“Ye' kè tö a' mepaat s'jchu'rlaie. Ye' datskene a' ska'. ¹⁹Kukur tã wépa kè dör ye' icha esepa kè tö ye' suepaia. Erë a' tö ye' suerane. Ye' duowa shkenekane, e' batamik sene michoë döraë a' ulã a. ²⁰Mik e' kéwö de, etã a' wã ijcherdaë tö ye' ena S'yé sa' böi dör eköl è. Nies a' wã ijcherdaë tö a' ena ye', se' dör wes wák eköl è es. ²¹Wépa tö ye' ttè dalöiëno klö'weke tã iwã iuteke, esepa éna ye' dalër. Wépa éna ye' dalër, esepa dalërdaë ye' Yé éna. Nies ye' éna ie'pa dalërdaë ena ye' e' kkachöraë ie'pa a.

²² Età eköl skà kiè Judas, kè dör Judas Iscariote, e' tò ie' a ichaké:

—A Skèkèpa, ¿wes be' e' kkachòmi sa' a, erè be' kè e' kkachòpa sulitane a?

²³ Ie' iüté:

—Wépa éna ye' dalër, esepa tò ye' ttè iüteraë. Ie'pa dalëritseraë ye' Yé tò. Ie' ena ye', sa' döräe ie'pa ska' senuk ie'pa ta. ²⁴ Wépa kè éna ye' dalër, esepa kè tò ye' ttè iütepa. Ttè chekeyö a' a, e' kè dör ye' wák ttè, e' dör Skèköl tò ye' patkè', e' ttè.

²⁵ “I' kòs chekeyö a' a, e' chekeyö ye' tso'ia a' ta e' dalewa. ²⁶ Erè Sulaiökwak, e' dör Wiköl Batse'r, e' patkeraë Skèköl tò a' a ye' ttò wa. I' kòs yé' ye' tò a' a, e' wa ie' tò a' wöbla'weraë as a' éna iarne.

²⁷ “Sene bèrè méatyö a' a, e' datse ye' wä. E' dör ichók kè dör wes sene bèrè cheke wépa kè tò Skèköl dalöië esepa tò es. E' kuekì kè a' tkinuk, kè a' suanuk.

²⁸ A' wä ittsèule tò ye' tò a' a iché tò ‘ye' mi'ke erè ye' datskene a' ska.’ A' éna ye' dalër mokì, e' ta a' ttsèrdaë buaë tò ye' mi'ke S'yé ska', e' dör ye' tsata e' kuekì.

²⁹ I' ta ye' tò ichétke a' a kam iwà tkò e' yökì as mik iwà tka, etä a' erblò ye' mik.

³⁰ “Bé dör ká i' wökir, e' datsetke bet, e' kuekì ye' kè a' kawö ta'ia ttök a' ta taië. Ie' kè diché ta' e' aloka ye' kì yës. ³¹ Erè ye' tò iwé wes ye' Yé tò ye' ka' iuk es as sulitane tò isaü tò ye' Yé dalër ye' éna.

“Se' e' yölur ié, mishkatke.

Jesús dör wes uva kicha es

15 ¹ “Ye' dör uva kicha chökle, e' kaneweke ye' Yé tò. ² Iulà wé kè wör, ese télor ye' Yé tò. Iulà wör ta' kòs, ese paikléloritò buaë maneneë as ikì wör taië. ³ A' pairiuletke maneneë ttè wa ye' tò a' wöbla'wé e' wa. ⁴ A' senú ye' ta' nita, etä ye' serdaë a' ta' nita. Mik ulà kè ku'ia iwí mik, etä kè iwöria. Kè iwönuk iwák è mik. Es nìes a' kè ku' ye' mik, etä kè a' wörpa.

⁵ “Ye' dör uva kicha. A' dör iulà. A' kè ku' ye' mik, etä kè i' onuk a' a yës. E' kuekì wépa serke ye' mik, nìes ye' serke e'pa a, esepa wörke taië. ⁶ Wépa kè serku' ye' mik, esepa tērdattsä kéu bānet ta' isinewā wes uva kicha ulà sir es. Iulà ese shtekeka uyewā bö' a' ta' iñanewa.

⁷ “A' serke ye' mik, nìes ye' ttè tso'ie a' er a, e' ta' i' kòs kiane a' kì, e' kió Skèköl a' ta' imeraëitò a' a. ⁸ Mik i' kiane Skèköl kì, ese wé a' tò, etä e' dör wes uva wör es. E' tò ye' Yé kikekeka taië. E' wa iwēnewā tò mokì a' dör ye' ttökatapa. ⁹ Ye' éna a' dalër wes ye' Yé éna ye' dalër es. A' senú kekraë ye' mik as ye' tò a' dalëritsò kekraë. ¹⁰ Ye' ttè dalöiëno e' dalöieke a' tò, e' ta' ye' tò a' dalëritsè michoë. E' dör wes ye' tò ye' Yé ttè dalöiëno e' dalöieke ta' ie' tò ye' dalëritsè michoë es.

¹¹ “I' kòs chekeyö a' a as a' ttsè'r buaë wes ye' es. Ye' kì ikiane tò a' ttsè'r buaë shutë. ¹² Ye' ttè dalöiëno e' dör i': a' nì dalëritsò wes ye' tò a' dalëritseke es. ¹³ Se' e' mettsä duökwā yile dalër se' éna, e' skéie, e' ta' kè se' éna yi dalënik e' tsata. ¹⁴ I' uk ye' tò a' ké, ese weke a' tò, e' ta' a' dör ye' sinì'pa. ¹⁵ I' bikeitseke i' kaneweke kanè wökir tò, ese kè jcher ikanè méso wä. Iwökir kè tò ipaketa' ie' a. Erè i' kòs yé' ye' Yé tò ye' a, e' chéneyö a' a, e' kuekì a' kè kiëiayö ye' kanè mésopa, a' kiekeyö ye' sinì'pa. ¹⁶ A' kè wä ye' shukite, e' skéie ye' tò a' shukit. Ye' tò a' patkeke as a' mi' wönuk buaë wes uva ulà es, erè iwö ese tso'ie kekraë. Es i' kòs kié a' tò ye' Yé a' ye' ttò wa e' meraëitò a' a. ¹⁷ Ye' ttè dalöiëno dör i': a' nì dalëritsò.

Pë' kè erblène Jesús mik esepa tö Jesús ttökatapa suëraë suluë

¹⁸“Wépa kè tö Skëköl dalöie esepa tö a' suëke suluë, e' ta a' éna ianú tö ie'pa tö ye' su'bak suluë a' yöki kewe. ¹⁹A' chópá wës ie'pa es, e'ma ie'pa tö a' dalëritsëmi wës ie'pa nî dalër es. Erë ye' tö a' shukit ie'pa shuá, e' kuëki i'ñe ta a' kè dör wës ie'pa es. E' kuëki ie'pa éna suluë a' ar. ²⁰Ye' tö iyë'bak a' a tö 'ikanë méso kè dör iwökir tsata,' e' anú a' éna. Ie'pa tö ye' we'iké siarë, e' ta ie'pa tö a' we'ikeraë siarë. Ie'pa tö ye' ttö dalöie, e' ta nîes ie'pa tö a' ttö dalöieraë. ²¹A' dör ye' ichapa. Ie'pa kè wá ye' Yé tö ye' patkë' e' suule. E' kuëki i' kës suluë wamblëraë ie'pa tö a' ki.

²²“Ye' kè döpa ká i' a, ye' kè ttë pakópa ie'pa a, e'ma ie'pa kè ki i' sulu nuí ta'. Erë i'ñe ta ie'pa kè tkòpashkar inuí ulá a. ²³Wépa tö ye' suëke suluë, esepa tö ye' Yé suëke suluë nîes. ²⁴I kè or yi a ese kè úpayö ie'pa wörki, e'ma ie'pa kè ki i' nuí ta'. Erë ie'pa tö isu'bak erë ie'pa tö ye' suë suluë, nîes ye' Yé suë suluë ie'pa tö. ²⁵Erë itka es as i' tso' kitule Skëköl yëkküo ki, e' wà tkò es, e' tö ichë: 'Ie'pa tö ye' suë suluë kè wà ta'.”

²⁶“Ye' tö Sulaiökwak tso' ye' Yé ska, e' patkeraë a' a, e' dör Skëköl Wiköl. Ie' dör Skëköl ttö mokí chökwak. Mik ie' de, etá ie' tö ye' ttë cheraë. ²⁷A' manetwá ye' ta kuaë, e' kuëki a' tö ye' ttë cheraë nîes.

16 ¹Ttë e' kës chéyö a' a as a' erblö ye' mik e' kè olo'yö a' tö. ²Ie'pa tö a' uyerattsá se' nî dapa'wö wé a. Mokí kawö dökwatke ta yile tö a' ttéwa, e' ta e' tö ibikeitseraë tö es ie' tso' Skëköl kanë uk. ³Ie'pa kè wá ye' ena ye' Yé suule mokí, e' kuëki ie'pa e' wamblö es. ⁴Erë ttë e' chéyö a' a as mik ikéwö de, etá a' éna iar.

I' weke Wiköl Batse'r tö, e' pakè

Ye' tso'ia a' ta, e' kuëki kuaë ttë e' kè yëne ye' wá a' a. ⁵Erë i'ñe ta ye' mitkene, ye' Yé tö ye' patkë', e' ska. Erë a' kè tö ye' a' ichakè tö '¿Wé be' mi'ke?' ⁶E' skéie a' erianeká taië, i' ché ye' tö a' a e' kuëki. ⁷Mokí ye' tö a' a iché tö buaë idir a' a tö ye' mía. Ye' kè mîne, e'ma Sulaiökwak kè döpa a' a. E' kuëki ye' tö a' a iché tö buaë idir a' a tö ye' mía. Ye' mía, e' ta ye' tö Sulaiökwak patkeraë a' a. ⁸Mik ie' de, etá ie' tö ikkacheraë wépa kè tö Skëköl dalöie esepa a' a tö ie'pa e' wamblö sulu. Nîes ie' tö ikkacheraë ie'pa a' a tö ye' eköl è dör yësyësë Skëköl wöa. Nîes ie' tö ikkacheraë ie'pa a' a tö ie'pa kichatërdaë aishkuö ta. ⁹Ie'pa kè erblöku' ye' mik, e' kuëki ie'pa dör i' sulu wamblökwakpa. ¹⁰Ye' mi'kene ye' Yé ska, e' kuëki kè ye' suëpaia a' a tö. E' wa ikkayëne ie'pa a' a tö ye' eköl è dör yësyësë Skëköl wöa. ¹¹Bé dör ká i' wakpa wökir e' kichatënetke, e' wa ikkayëne tö nîes ie'pa kichatërdaë.

¹²“Taië ye' wá íyi tso'ia chë a' a, erë i' ta kè a' a iwá anuk. ¹³Erë mik Skëköl Wiköl ttö mokí e' de, etá ie' kè ttöpa iwák er wa. I' ttseke ie' tö Skëköl ska, ese cherane ie' tö a' a. E' kuëki ie' tö a' wöblawëraë ttë mokí kës ese wa. I' tköraë aishkuö ta, ese cheraëitö a' a. ¹⁴I' tso' ye' er a, ese cheraneitö a' a. Es ie' tö ye' kikeraka. ¹⁵I' kës tso' ye' Yé er a, nîes e' tso' ye' er a. E' kuëki ye' tö a' a iché tö, i' tso' ye' er a, ese cherane Wiköl Batse'r tö a' a.

Ittökatapa eriane e' manerdattsane ttsërdane buaë

¹⁶ “Bërbër setcha, etä kè a' tò ye' suepaia. Erë e' ukuöki setcha, etä a' tò ye' suëmine.”

¹⁷ Ie' ttökatapa welepa nî chaké:

—Ie' tò iché, 'Bërbër setcha etä a' kè tò ye' suepaia. Erë ekuölö tã a' tò ye' suëmine.' ¿ì cheke ie' tò es? ¿Ima iwà dör? Nies ie' tò iché tò 'Ye' mi'ke ye' Yé ska'.

¹⁸ Ie' iché 'Bërbër setcha' ¿ima e' wà kiane chè? ¿ì ché ie' tò, e' wà kè ane se' éna!?”

¹⁹ Jesús wã ijcher tò ie'pa éna ie' chakak, e' kueki ie' tò iché ie'pa a:

—Ye' tò iché a' a: 'Bërbër setcha, etä a' kè tò ye' suepaia. Erë e' ukuöki setcha, etä a' tò ye' suëmine.' ¿E' wà chakeke a' tò nî a? ²⁰ Mokî yô iché a' a tò a' iuraë kköchöraë siarë, erë wépa kè tò Skököl dalöie esepa ttsërdäe buaë. Erë a' eriaräe, erë e' manerdattsane ttsërdane buaë. ²¹ Mik alaköl alä kurketke, etä eriane taië, ikirine e' kèwö de, e' kueki. Erë mik ilä kune, etä ittse'nene buaë. Ie' alä kune e' tò ie' ttsë'weke buaë. E' kueki ikirine weine siarë e' chowa ie' éna. ²² E' sù i'ne tã a' eriarke siarë, erë se' nî saurane, e' tò a' ttsë'werane buaë shüte. Ttsë'ne buaë e' kè yënuksa yi a' a' er a.

²³ “Mik e' kèwö de, etä kè i kiepaia a' tò ye' a. Mokî ye' tò a' a iché tò i kos kié a' tò ye' Yé a ye' ttö wa, e' meraëitö a' a. ²⁴ Ikkë tã a' kè wã i kiule Skököl a ye' ttö wa, erë i' tã ikiömmitke ie' a, ikió ie' a kekraë etä imerdaë a' a as a' ttsë' buaë shüte.

Jesús e' alékatke pë' kè erblëne ie' mik esepa ki

²⁵ “I' kos chéyö a' a, e' chéyö ttë kleaule wa. Erë kawö döraë etä kè ye' tò ichëia a' a es. Ye' tò ye' Yé ttë pakeraë a' a wes idör es kè kleaule. ²⁶ Mik e' kèwö de, etä i kiane a' ki e' kieraë a' wákpa tò ye' Yé a ye' ttö wa. E' wà kiane chè tò kè ikianukia tò ye' tò i kos kiane a' ki e' kiö ye' Yé a. Ie' wák éna a' dalër taië, e' kueki i kiane a' ki, ese kiëmi a' wákpa tò ie' a ye' ttö wa. ²⁷ Ie' éna a' dalër, e' kueki a' wákpa tò ikiëmi ie' a. A' éna ye' dalër, nies a' tò iklö'weke tò ye' dë'bitü ie' ska', e' kueki ie' éna a' dalër. ²⁸ Ye' datse ie' ska' e' dë' ká i' a, i'ne tã ye' mitkene ie' ska'.”

²⁹ Ittökatapa tò iché ie' a:

—I' tã be' tso' ichök sa' a wes idör es kè kleaule. Be' kè ku' ichökia ttë kleaule wa. ³⁰ Ire' sa' wã ijcher tò be' wã íyi kos e' jcher. Dö i chakak sa' éna be' a, e' jchertke be' wã. E' kueki sa' tò iklö'wé tò be' datse Skököl ska'.

³¹ Jesús tò iüté:

—¿Ire' a' tò iklö'wé? ³² A' tò ye' meraat ekörla. A' michone eköl eköl a' u a. Kawö e' datse, e' detke i' tã. Erë mokî ye' kè ku' ekörla. Ye' Yé tso' ye' tã. ³³ E' kos chéyö a' a as a' ser bèrë a' batsulewã ye' mik e' wa. Ká i' ki a' weirdäe siarë. Erë a' er kuú, iye' e' ali'kabak i sulu diché ki!

Jesús ikié S'yé a ittökatapa ki

17 ¹ Ttë ekké ché Jesús tò one tã iká sué ká jai a tã ichéitö: “A Yéwöla, ye' kèwö detke. Ye' dör be' alà, e' olo kkachó as be' olo kKayër sulitane a ye' wa. ² S'ditsö ulitane kèwö me' be' tò ye' a as sene michoë mù ye' tò, wépa kos me' be' tò ye' a, esepa a. ³ Sene michoë e' dör tò ie'pa bats buaë be' dör Skököl chökke eköl è e' mik, nies ye' dör Jesucristo patkë' be' tò e' mik.

⁴“Kanè me' be' tò ye' a wè ká i' a, e' wétkeyö. E' wa ye' tò be' olo kkayë'bitu. ⁵E' kueki i' ta, a yéwöla, ye' tò be' a ikiè tò mik ye' dene be' ska', etä ye' olo kkachó, wes be' tò ye' olo kkayë' mik ye' bak be' ta kam ká i' yör e' yöki etä es.

⁶“Wépa shukitbak be' tò ká i' wakpa shua mè ye' a, e'pa a ye' tò ikkaché tò be' dör yi. Be' ichapa idir, e'pa me' be' tò ye' a. Ie'pa tò be' ttè iuteke. ⁷Iñe ta ie'pa wä ijcher tò i kos wéyö, ñies i kos chéyö, e' me' be' tò ye' a. ⁸Ttè me' be' tò ye' a pakè, e' pakéyö ie'pa a, ta ie'pa tò iklö'wé. Ie'pa wä ijcher tò moki ye' datse be' ska' patkë' be' tò.

⁹“Ye' tso' be' a ikiök ie'pa ki. Ye' kè ku' ikiök wépa kè tò be' dalöieta' esepa ki. Ye' tso' ikiök wépa me' be' tò ye' a esepa ki, ie'pa dör be' icha e' kueki. ¹⁰Wépa kos dör ye' icha, esepa dör be' icha. Ñies be' icha kos esepa dör ye' icha. Ie'pa wa ye' olo taië e' kkayëne.

¹¹“Kè ye' serpaia taië ká i' ki. Ye' mitkene senuk be' ska'. Erë ie'pa ate ká i' ki. A Yéwöla batse'r, be' dalö taië, be' diché taië me' be' ye' a, e' wa ie'pa kkönú as ie'pa ser ñita wes wák eköl è es wes be' ena ye' es. ¹²Mik ye' tso'ia ká i' a ie'pa ta, etä ye' tò ie'pa kköné tsatké diché me'bö ña e' wa. Ie'pa kos tsatkéyö. Wé wömenettsabak weinuk, e' è e' yé'ttsa sa' shua. Ie' è weinewa as iwä tkö wes be' yékkuö tò ichè es.

¹³“Író ye' mitke be' ska', erë ttè i' chekeyö, ye' tso'ia ká i' a e' dalewa, as ie'pa ttsër buaë mokië wes ye' es. ¹⁴Be' ttè yé'yö ie'pa a, erë wépa kè tò be' dalöie esepa tò ie'pa sueke suluë. Ye' kè dör wes ká i' wakpa es, e' sù ye' ttökatapa kè dör wes ie'pa es. E' kueki ká i' wakpa tò ie'pa sueke suluë. ¹⁵Ye' kè ku' ikiök be' a tò ie'pa yó'ttsa ká i' ki. Ye' tso' be' a ikiök tò ie'pa bló bé yöki. ¹⁶Ye' kè dör wépa kè tò be' dalöie esepa eköl, ñies ye' ttökatapa kè dör ie'pa es. ¹⁷Ie'pa klöúbö be' wák è a be' ttè wa. Be' ttè dör moki. ¹⁸Ye' tso' ie'pa patkök ká i' wakpa shua, wes be' tò ye' patkë' ká i' wakpa shua es. ¹⁹Es ye' e' mü'ttsa be' a as ie'pa e' mü'ttsa moki be' a ñies.

²⁰“Ye' kè ku' ikiök be' a ie'pa è ki. Erë wépa erblömi ye' mik ie'pa ikképa ttö batamik, ñies esepa ki ye' tso' be' a ikiök. ²¹Ye' tò be' a ikiè as ie'pa dò wes wák eköl è es. Be' ena ye', se' dör wák eköl è. Es ye' tò be' a ikiè tò ie'pa dò wes wák eköl è es se' ta wes se' dör eköl è es, as ká i' wakpa tò iklö'ü moki tò be' tò ye' patkë'. ²²Diché me' be' tò ye' a, e' mé ye' tò ie'pa a as ie'pa dò wes wák eköl è es, wes be' ena ye', se' dör eköl è es. ²³Ye' bätse buaë ie'pa mik, ñies be' bätse buaë ye' mik. Es idir as ie'pa dò mokië wes wák eköl è es. E' dör es, e' ta ká i' wakpa wä ijcherdaë tò be' tò ye' patkë'. Ñies ie'pa wä ijcherdaë tò be' éna ye' ttökatapa dalër taië wes be' éna ye' dalër es.

²⁴“A yéwö, be' tò ie'pa me' ye' a. Ye' ki ikiane tò aishkuö ta ie'pa dömi ye' ta, wé ye' tso' ee, as ie'pa tò olo me' be' tò ye' a, e' saü. Kam ká i' yör, etä wake' be' éna ye' dalër taië, e' kueki olo e' me'bak be' tò ye' a. ²⁵A Yéwö, be' dör yésyësë. Wépa kè tò be' dalöie esepa kè wä be' suule, erë ye' wä be' suule. Ñies ie'pa ikképa wä ijcher tò be' tò ye' patkë'bitu. ²⁶Ye' tò ie'pa a ikkayë' tò be' dör yi, e' kkachekeiayö ie'pa a as ie'pa ñi dalëritsò wes be' tò ye' dalëritseke es, ñies as ye' dò senuk ie'pa er a.”

Judiowak tö Jesús klö'wéwa

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

18

¹ Jesús tté S'yé ta one, ta imía ittökatapa ta di'la kiè Cedrón, e' wishet. Ie'pa de wé kal klö' tso' tkéule ee. ²Eë Jesús krá ñi dapa'uk ittökatapa

ta, e' kueki Judas tö ie' wömekettsa, e' wa ká e' suule buaë. ³E' itöki Judas demi ee Roma ñippökwakpa ta taië. Nies Skëköl wé, e' shkëkipa de ie' ta. E'pa patké judiowak sacerdotepa wökirpa ena fariseowakpa tö. Ie'pa de Judas ta bö'wö ki ena kuàtak sí wöñarke taië ese ki, ñies tabè damirak iwä taië. ⁴Ì wamblërketke ie' ta, e' qos jcher buaë ie' wa, e' kueki ie' dettsa ta ichaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tö?

⁵Ie'pa iiüté:

—Jesús Nazaret wak, e' yuleke sa' tö.

Jesús tö iché:

—Ye' idir.

Judas tö ie' wömekettsa, e' tso' ñippökwakpa ta. ⁶Mik Jesús tö iché: “Ye' idir”, e' wöshä ta ie' skéurak tsikka ta ianerörak iski. ⁷Jesús tö iskà chaké ie'pa a:

—¿Yi yuleke a' tö?

Ie'pa tö iiüté:

—Jesús Nazaret wak.

⁸Jesús tö iskà iüté:

—Ye' tö ichétke a' a tö ye' idir. A' ye' yuleke, e'ma wépa tso' ye' ta, e'pa múat bër.

⁹Ie' tö iché es as ttè yë'itö iyé a, e' wà tkò. Ie' tö iyé: “wépa mé be' tö ye' a, esepa kè weinuk yës.” ¹⁰Etä Simón Pedro wa tabè shkò, e' yéttsaitö ta sacerdote kibi kanè méso, e' kukuöña ulà bua'kka téttsa, e' kiè Malco. ¹¹Jesús tö iché Pedro a:

—Be' tabè blówane ikkuölit a. Ye' Yé tö íyi bacha'bacha i' mé ye' a, e' ta çwes e' kè yepawayö?

Jesús mítser Anás wörki

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹²Etä Roma ñippökwakpa ena iwökir kibi ena Skëköl wé shkëkipa tö Jesús klö'wéwä muéwä iulà a. ¹³Ta itsémirakitö kewe Anás u a. Anás dör Caifás nuaki. Duas e' wa Caifás dör judiowak sacerdote kibi. ¹⁴Caifás e' tö iyé' judiowak wökirpa a tö buaë idir ie'pa a tö wëm eköl è ttèwä ie'pa ulitane skéie.

Pedro iblé tö kè ie' wa Jesús suule

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵Simón Pedro ena Jesús ttökata skà eköl, e'pa bøl mirwä Jesús itöki. Ittökata tso' Pedro wapieie, e' suule buaë sacerdote kibi wa, e' kueki ie' dewä buaë Jesús ta sacerdote kibi upa a. ¹⁶Erë Pedro atë dur urki ukkò tkër kañika ee. Etä ittökata suule sacerdote kibi wa, e' biteane ttök tayë tso' ukkò kkö'nuk e' ta as Pedro döwä. Etä es Pedro dewä. ¹⁷Etä tayë dur ukkò kkö'nuk, e' tö Pedro a ichaké:

—¿Yëne be' dör wëm klönewä e' klé?

Ie' tö iiüté:

—Au, ye' kè dör iklé.

¹⁸Ká dör seseë, e' kueki sacerdote kanè mésopa ena Skëköl wé shkëkipa tö bö' batséka baiklè. Eë Pedro de bö' baiklök ñies ie'pa ta.

Sacerdote kibi tō Jesús chaké

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹Anás bak sacerdote kibi e' tō Jesús chaké ittökatapa kî ena ttè wa ie' s'wöbla'wëke, e' kî. ²⁰Jesús tō iüté:

—Këkraë ye' tté sulitane kukua. Këkraë ye' tō s'wöbla'wë se' nî dapa'wö wé kōs a ena Skëköl wé a wë sulitane nî dapa'uke eë. Kë ye' wä ì yëule akir. ²¹¿Jók be' tō ye' chaké? Ì chéyö e' jcher wëpa wa ye' tsëule ichök, esepa wä. Ie'pa a ichakó.

²²Mik e' ché Jesús tō, etä Skëköl wé shkëkipa eköl tō ie' ppé iwö kî iulatö wa tã iché iä:

—¿Wes be' tō sacerdote kibi iütëmi es?

²³Jesús tō iüté:

—Ì chéyö, e' dör suluë, e'ma ichó wé isulune. Erë ì ché ye' tō e' dör moki, e' tã ¿ì kî be' tō ye' ppé?

²⁴E' ukuökî tã Anás tō Jesús patkëmi moule Caifás ska', e' dör judiowak sacerdote kibi.

Pedro tō ibléne tō kè ie' wä Jesús sùle

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵E' dalewa Pedro duria bö' baiklök tã ichakérakitö:

—¿Yëne be' dör wëm klönëwä e' klé eköl?

Ie' iüté:

—Au, ye' kè dör ie' klé.

²⁶E' ukuökî tã sacerdote kibi kanè méso kukuöña tēa' Pedro tō, e' yami eköl tō ie' a iché:

—Ye' tō be' sué ie' tã, kal klò tso' tkëule eë.

²⁷Pedro tō iskà bléne tã e' wöshä tã dakro äne.

Jesús mitsër Pilato wörki

(Mateo 27.1-2,11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸Bla'mi, diwö tskirketke, etä Jesús yétsarakitö Caifás u a tsëmi judiowak wökir kië Pilato, e' ska'. E' kè dör judiowak. Ie' tkëulekã Roma wakpa wä judiowak wökirie. Eë ie'pa tō Jesús tsëmi. Judiowak éna Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' këwö tkö'wak, e' kuëkî ie'pa kè e' ia'wakka. Ie'pa a tã shkëwä yi kè dör judiowak ese u a e' dör ñä, e' kuëkî ie'pa kè dë'wä Pilato u a. ²⁹E' kuëkî ie' dettsä ie'pa tã ttök, tã ie'pa a ichakéitö:

—¿Ì kî a' tō wëm e' kcateke?

³⁰Ie'pa tō iüté:

—Wëm e' kè tō fyî sulu wamblöpa, e'ma sa' kè wä ie' mène be' ulä a.

³¹Ie' tō ie'pa a iché:

—Itsúmine tã ishuló wes a' wakpa ttè dalöiëno e' tō iché es.

Erë judiowak wökirpa tō iché:

—Kë sa' a kawö mène s'ttökwä.

³²Mik e' ché ie'pa tō es, etä e' wa Jesús tō wes ie' duörawä e' yë', e' wä tka.^m

³³Pilato míäne weshkë tã Jesús kiéitö tã ichakéitö:

—¿Be' dör judiowak blú?

³⁴ Jesús tò iché ie' a:

—¿E' chaké be' tò be' wák er wa, ö yile tò ye' ché be' a e' kueki?

³⁵ Pilato tò iüté:

—¿Ttséskua tã ye' dör judiowak? Be' wák ditséwöpa ena sacerdote wökir kibipa, e'pa wã be' debitu ye' a shulè. ¿Ì sulu wamblébö?

³⁶ Jesús tò iüté:

—Moki ye' dör blu', erë ì blúie ye' tso' e' kè dë'ka ká i' kî. Imú dör es, e'ma ye' ttókatapa ñippömi as judiowak wökirpa kè tò ye' klö'wëwã. Erë ì blúie ye' tso' e' kè dë'ka ká i' kî.

³⁷ Etã Pilato tò ie' a ichaké:

—¿E'ma moki be' dör blu'?

Jesús tò iüté:

—Tó, wës be' iché e'ma es idir. Ye' dör blu'. Ye' kune' ká i' a ttè moki e' choie, e' kueki ye' dë'bitu. Wëpa éna ttè moki dalër esepa kôs tò ye' ttè iuteraë.

³⁸ Pilato tò ie' a ichaké:

—¿Ì dör ttè moki?

Pilato tò iché tò Jesús ttówa

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Pilato tò ichaké one tã ie' skà dettsã ttök judiowak tã, tã ichéitö ie'pa a:

—Ye' kè wã ì sulu kune Jesús kî. ³⁹ Erë a' wöblanewatke tò mik A' Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'weke, etã s'wötëule e' yekettsã èmine ye' tò eköl. ¿A kî ikiane tò a' blú e' èmiyö?

⁴⁰ Ie'pa tò iüté àneule:

—¡Ie' kè wöttsaar! ¡Barrabás wöttsóo sa' a!

(Barrabás e' dör akblökwak.)

19 ¹ Etã Pilato tò Jesús ppök patké ttsa' bata daloie wa. ² Roma ñippökwakpa tò dika'kicha yué wöshkiie tã itkékarakitö Jesús wökir kî blu'ie. Nies ie'pa tò datsi' daloshdalosh ese iéka iki blu'ie iwayuoie. ³ E' ukuökî tã idewarak tsinet ie' o'mik tã iché iã:

—¡Be' dör judiowak blú! ¡Be' mú kawö tkö buaë!

Taië ie'pa tò ippe iwö kî.

⁴ Pilato dettsane tã iskà ché judiowak a:

—Isaú, ye' mía itsukbitu as a' wã ijcher tò ye' kè wã ttè kune ie' kkatoie.

⁵ Etã Jesús dettsã dika'kicha yöule wöshkiie, e' tkëulekã iwökir kî tã ipaiëule blu' datsi' daloshdalosh ese wa. Pilato tò iché:

—I' dör wëm e'. A' tò isaú.

⁶ Mik sacerdotepa wökirpa ena Skëköl wé shkëkipa tò Jesús sué, etã ie'pa tò iché àneule:

—¡Iwötówa krus mik! ¡Iwötówa krus mik!

Pilato tò iché ie'pa a:

—Ye' kè wã ì ttè kune ie' kî, e' kueki itsúmine, iwötówa a' wákpa tò krus mik.

⁷ Judiowak wökirpa tò iché ie' a:

—Sa' wã ttè dalöiëno tso', e' tò iché ie' kawötã ttëwã, ie' e' yë' tò ie' dör Skëköl Alà e' kueki.

⁸Mik e' tšé Pilato tò, età ie' kí suane taijè. ⁹Ie' míane u shuà tà Jesús a ichakéitò:

—¿Wé be' datse?

Erè Jesús kè wà iütène yës. ¹⁰Pilato tò iché ie' a:

—¿Iók be' kè tò ye' ta? ¿Be' kè wà ijcher tò ye' a kawò tso' be' wötowà krus mik ö be' omine?

¹¹Jesús tò iüté:

—Skéköl kè wà kawò meule be' a, e'ma be' kè a wës ye' onuk. E' kueki wépa tò ye' me'ttsà be' ulà a, e'pa kí inuí tso' be' tsatà.

¹²Età Pilato tò ibikeitséka taijè tò wës ie' a Jesús armimine, erè judiowak tò iché ie' a aneule:

—Be' ie' émine, e' ta be' mía romawak wökir kibi e' bolökie. Wé e' chò tò ie' dör blu', ese dör se' wökir kibi e' bolök.

¹³Mik e' tšé Pilato tò, età Jesús tsuk patkéitò u'rki. E' ukuöki tà ie' e' tkéser s'shulo kulé ki. E' atë uitò kí kiè hebreoie Gabatá eë (e' wà kiane chë uitò yöule ák wa). ¹⁴E' dör Judiowak Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'weke e' chki es, diwö detke bata a ekké. Età Pilato tò iché ie'pa a:

—¡I' dör a blú!

¹⁵Erè ie'pa tò iché aneule:

—¡Ittówá! ¡Ittówá! ¡Iwötówá krus mik!

Pilato tò ie'pa a iché:

¿Ima a' ibikeitsè tò ye' tò a' blú ttèwami?

Sacerdotepa wökirpa tò iüté:

—Sa' blú eköl è, e' dör romawak wökir kibi.

¹⁶Età ie' tò iwé Jesús tà wës ie'pa kí ikiane es. Ie' tò iméttsà inippökwakpa ulà a wötèwà krus mik tà ie'pa wà imítser.

Jesús wötèwarakitò krus mik

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷Età Jesús e' yéttsa Jerusalén, krus kuëramiitò michoë ká kiè S'wökirdiche eë (ká e' kiè hebreoie Gólgota). ¹⁸Eë ie'pa tò iwöté krus mik. Nies wépa bül sulusipa wötène krus mik wí'kè io'kè, Jesús atë ie'pa shushaë. ¹⁹Pilato tò ishtök patké kaltak kí, e' batséwarakitò Jesús krus mik. Ikitule e' tò ichè: "I' dör Jesús Nazaret wak dör judiowak blú e'." ²⁰Wé ie' wötèwarakitò krus mik, e' atë Jerusalén tsjnet, e' kueki taijè judiowak tò ikitule e' sué. Ikitule ttè mañatökicha wa: hebreoie, latinie ena griegoie. ²¹E' kueki judiowak sacerdotepa wökirpa tò iché Pilato a:

—Kè ishtar tò ie' dör judiowak blú. Ishtar tò ie' e' chò tò ie' dör judiowak blú.

²²Erè Pilato tò iüté:

—¿Shtétke ye' tò, e' shtétkeyö, iméattkeyö es.

²³Roma ñippökwakpa tò Jesús wötèwà krus mik, e' ukuöki tà ie'pa tò idatsi' blatélor ie'pa tkél a. Erè Jesús datsi' batsjë e' atë. Datsi' e' yöule alabo, ²⁴e' kueki ie'pa tò iché nì a:

—Kè se' tò ijchélor. Mishka inuk ákwöla wa isuoie tò yi ulà a iatmi.

Es itka wës itso' kitule Skéköl yëkkuö kí es, e' tò ichè: "Ye' datsi' blabatsélor ie'pa tò nì a, ta inérak ákwöla wa isuoie tò yi ulà a ye' datsi' batsjë e' atmi."ⁿ Es Roma ñippökwakpa tò iwé.

²⁵ Krus ɔ'mik Jesús mì ena imila ena María dör Cleofás alaköl ena María Magdala wak e'pa iëter. ²⁶ Mik Jesús tò imì ena ittökata dalër tajë ie' éna, e'pa suë iëter ee, etä ichéitö imì a:

—A tayë, sê be' alà dur.

²⁷ Etä ie' tò iché ttökata ñe' a:

—Sê be' mì dur.

Es ittökata ñe' wä Jesús mì mítser kkö'nè ie' u a.

Jesús duowa

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Jesús wä ijcher buaë tò ì uk ie' dë'bitu, e' wakaneone. Ñies ttè kitule Skëköl yëkkuö kî, as e' wä tkò, e' kuëkî ie' tò iché: —Ye' er sine.

²⁹ Etä ee tkä' tkër, e' a vino shkòshköë tso'. E' wa ie'pa tò suiyök nuwëkä, tä itkëkä kal kië hisopo, ese ulatska kî, tä itkëwä ie' kkò a. ³⁰ Ie' tò ikuyë tä ichéitö:

—Ì kos uk ye' dë'bitu, e' wakaneonetke.

E' ukuökî tä ie' e' wöëwa tä iwiköl émiitö, es iduowa.

Jesús nu tkérakitö ichane a kuaböt wa

³¹ Kawö e' wa, judiowak e' katablöke Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' këwö tkö'wëkerakitö bule es, e' yökî. Bule es e' dör eno diwö. Erë eno diwö e' batseitseke tajë shutë ie'pa tò, e' kuëkî ie'pa wökirpa kè kî ikiane tò pë' wötëulewä krus mik, esepa nu mèat dò bule es. E' kuëkî ie'pa tò ikié Pilato a tò itu' püklor patkó as iduölur bet tä inü öwarakitö iskî wötëwä. ³² Etä Roma ñippökwakpa mía, tä wëm kewe e' tu' péwä, e' ukuökî tä ñies iëköl wötënewä Jesús tä krus mik, e' tu' péwä. ³³ Erë mik ie'pa de Jesús ska', etä ie'pa tò isuë tò iduowatke. E' kuëkî ie'pa kè wä itu' panewä.

³⁴ Erë ñippökwak eköl, e' tò Jesús nu àr e' tké kuaböt wa ichane a tä pé ena di' dettsä. ³⁵ E' kos tka, e' suë ye' tò ye' wák wöbla wa, e' chök ye' tso' a' a. Ì chekeyö, e' dör mokî. Ye' wä ijcher tò e' dör mokî. Ipakekeyö a' a as a' erblò ie' mik. ³⁶ E' kos tka as ì tso' kitule Skëköl yëkkuö kî e' wä tkò, e' tò iché: “Ie' diché kè pãpawä yës.”^o ³⁷ Ikitule skä tò iché: “Ie' tkëule kuaböt wa, e' sueräë ie'pa tò.”^p

Jesús nu wötëwä ie'pa tò pö a

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ E' ukuökî tä wëm de eköl kië José Arimatea wak, e' dör Jesús klé eköl, erë ie' suane judiowak wökirpa yökî, e' kuëkî ie' dör iklé eköl kè jcher yi wä ese. Ie' tò Pilato a kawö kië Jesús nu tsukmi blè. Pilato tò ie' a ikëwö mé, etä ie' mía tä Jesús nu mítser iwä. ³⁹ Nicodemo dë'rö ttök Jesús tä nañewe, e' wák debitu José tä. Kapöli tso' s'nu patiöie as kè inurwä bet, e' debitu Nicodemo wä dò kilo dabom mañayök (30) ekkë. Kapöli e' shutule kiö masmas kië mirra ena áloe ese wa. ⁴⁰ Ie'pa böi tò Jesús nu patrëwä datsi'tak batsjë bua'bua saruru nuulekä kapöli e' wa wës judiowak wöblar es. ⁴¹ Wë Jesús du'wä krus mik, ee tsjinet kal klò tso' tkëule. E' a ákuk tso' biule et s'nu blóie, erë kam

s'nu blëriä. ⁴²Pö e' atë tsinet wë Jesús dunewä eë, ñies judiowak eno diwö döketke, e' kueki ie'pa tö Jesús nu blé eë.

Jesús shkenekane

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

20 ¹Eno diwö, e' bule es bla'mi, ká ià ttsettseë tã María Magdala wak mía wë Jesús nu blëne eë. Ie' tö isuë tö ák wa ákuk kkò wötëule, e' sinettsä bánet. ²Ie' tunemi bet wë Simón Pedro ena Jesús ttökata skà tso' eë. Ittökata e' dalëritsök ie' bak taië. Tã ichéitö ie'pa a:

—Yile wä Skëképa nu minetser! jKë sa' wä ijcher tö wes ie'pa tö iwé!

³Ie'pa mýal pö a. ⁴Ie'pa bö! tunemirak, erë Jesús ttökata ñe' tunemi bet Pedro tsatã, e' kueki ie' demi kewë pö a. ⁵Eë ie' e' wöëwa tã iká suë ákuk shuä. Jesús nu kë kü'. Ie' tö datsi' wa Jesús nu parratëwä e' è suë, erë kë ie' minewä ákuk a iweblök. ⁶Ie' itöki Simón Pedro debitu mýwä ákuk a tã ñies e' è suëitö. ⁷Ñies datsi'tak wa Jesús wökir monewä, e' suëitö wörrat tär bánet. ⁸Jesús ttökata de kewë, e' mýwañak ákuk a tã isuëitö tã iklö'wëitö tö moki Jesús shkenekane. ⁹Kam ie'pa éna iwà arwä tö Jesús kawötä shkenukkane wes ikitule Skëköl yëkkuö ki es. ¹⁰E' ukuöki tã ittökatapa bö! mýalne wë ikapökerö eë.

María tö Jesús suë shkeulekane

(Marcos 16.9-11)

¹¹María iü dur ákuk kkò a. Ie' iukeia tã ie' e' wöëwa ká sauk ákuk a. ¹²Etã Skëköl biyöchökwakpa suëitö bö! idatsi' saruruë, e'pa tulur wë Jesús nu bak tär eë. Eköl tkër wë iwökir bak tär eë, iëköl tkër wë iklö bak tär eë. ¹³Ie'pa tö María a ichaké:

—A tayë, jIëitseke be' tö?

Ie' tö ie'pa iuté:

—Ye' Këképa nu minetser yile wä. Kë ye' wä ijcher tö wes ie'pa tö iwé.

¹⁴E' wöshä tã María wötrée tã eë Jesús dur. Ie' tö isuë erë ie' kë wä isunewä tö Jesús idir. ¹⁵Jesús tö ie' a ichaké:

—A tayë, jIëitseke be' tö? jYi yuleke be' tö?

María tö ibikeitsé tö eë idur e' dör kal klö tso' tkëule, e' kanéukwak, e' kueki ie' tö iché ie' a:

—A këképa, be' wä iminetser, e' tã ichó ña wë be' tö iblé, as ye' mi' itsuk.

¹⁶Etã Jesús tö iché ie' a:

—jA María!

Tã María e' wötrée tã ichéitö ie' a hebreoie:

—jRabuni! (e' wä kiane chë: “S'wöbla'ukwak”)

¹⁷Jesús tö iché ie' a:

—Ye' ówa. Kam ye' mi'kã ye' Yé ska', e' kueki kë ye' wöklö'waria. Erë be' yú ichök ye' ttökatapa a tö ye' mi'kekane ye' Yé ska', e' dör a' Yé ñies. Ie' dör ye' Këköl, a' Këköl ñies.

¹⁸Etã María Magdala wak mía Jesús ttökatapa ska', tã ichéitö: “Ye' tö Skëképa suë.” Ñies i kôs chë Jesús tö ie' a, e' pakéneitö Jesús ttökatapa a.

Jesús e' kkaché ittökatapa a

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

¹⁹E'no diwö, e' bule es nañewe ta Jesús ttökatapa tulur ñita u etkue è a. Ie'pa suane judiowak wökirpa yöki, e' kuëki ie'pa u wékkö wötë'tkër darërë. Erë e' bet ta ie'pa tö isuë tö Jesús de dur ie'pa shua. Ie' tö ie'pa shkë'wë ttë i' wa:

—iA' senú bèrë!

²⁰Mik e' ché one ta ie' tö iulà ena ichane shka'ule, e' itö kkaché ie'pa a. Eta ittökatapa ttsë'ne buaë tö Skëkëpa suëne ie'pa tö ttsë'ka. ²¹Ie' tö iskà ché ie'pa a:

—iA' senú bèrë! Wës ye' Yé tö ye' patkë'bitü ká i' a ie' ttë pakök, es ye' tö a' patkëmi ye' ttë pakök.

²²Ie' tö ie'pa wöiké siwa' wa ta ichéitö ie'pa a:

—Wiköl Batse'r kiöwa buaë a' tö a' er a. ²³Yi ki iyi sulu nuí tso', ese olo'yé a' tö, e' ta ñies Skëköl tö ilo'yeraë iki. Yi ki iyi sulu nuí tso', ese kè olo'yane a' wa, e' ta ñies Skëköl kè tö ilo'yepa iki.

Tomás tö Jesús suëne ttsë'ka

²⁴Jesús ttökatapa dabom eyök ki böi (12), e' eköl kiè Tomás, e' kiè ñies Dídimo. Ie' kè ku' imalepa ta mik Jesús dë'dur ie'pa shua eta.

²⁵E' kuëki ie'pa tö iché ie' a:

—Sa' tö Skëkëpa sué.

Erë Tomás tö ie'pa a iché:

—Ye' kè wa iulà shka'ule clavo wa, e' itö sune, ye' kè wa ye' wák ulatska patkënewa itö a, ye' kè wa ye' ulà patkënewa ichane shka'ule e' a, e' ma ye' kè tö yi ttë klö'wepa yës.

²⁶Ká de paköl, eta Jesús ttökatapa skà iënene iu a, eta Tomás tso'ñak ie'pa ta. U wékkö wötë'tkër, erë Jesús skà dedurne ie'pa shua, ta ichéitö ie'pa a:

—iA' senú bèrë!

²⁷E' ukuöki ta ichéitö Tomás a:

—Be' ulatska patkówa ye' ulà shka'ule a, eta isaú. Be' ulà patkówa ye' chane shka'ule e' a. Kè ibikeitsaria bötböt. ¡Iklö'ú!

²⁸Eta Tomás tö iiütë:

—iBe' dör ye' Blú! iBe' dör ye' Këköl!

²⁹Jesús tö iché ie' a:

—Be' ye' sué, e' kuëki be' erblé ye' mik. Erë wépa erblé ye' mik, eré kè iwa ye' sune, jayëcha buaë esepa!

Yëkkuö i' wà dör i' es

³⁰Ì kè or yi a ese o' taië Jesús tö ittökatapa wörki ikkachoie tö yi dör ie', ese kibiie kè kitule yëkkuö i' ki. ³¹Erë yëkkuö i' shtekeyö as a' tö iklö'ù tö Jesús dör Skëköl Alà pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Ñies ishtekeyö as sene michoë dö a' ulà a, a' erblö ie' mik e' wa.

Ittökatapa kul tö Jesús suëne ttsë'ka

21 ¹E' ukuöki ta Jesús e' kkachéne ittökatapa a batsöri kiè Tiberias, e' kkömik. E' pakë dör i' es: ²Ittökatapa ñi dapa'wé ee, e'pa dör Simón

Pedro, Tomás (e' kiè ñies Dídimó), Natanael (e' dör ká kiè Caná aṭe Galilea e' wak), Zebedeo ala'r bōl tso'ñak, ñies Jesús ttōkatapa skà bōl tso'ñak. ³ Simón Pedro tò iché ie'pa a:

—Ye' mīa nima klō'uk kla' wa.

Ie'pa tò iiüté:

—Sa' mi'keñak be' ta.

Etā ie'pa mīyal tā iē' iékarak kanò a. Erē e' nañewe ie'pa kē wā nima klōone yēs. ⁴ Mik ká ñirketke, etā Jesús demi batsōri kkōmik, erē ittōkatapa kē wā ijcher tò ie' idir. ⁵ Ie' tò ie'pa a ichaké:

—A wēpa, za' nima klōne?

Ie'pa tò iiüté:

—Au, kē sa' wā iklōne yēs.

⁶ Etā ie' iché:

—A' kla' uyó ulà bua'kka kke, etā nima klōrdaē.

Etā ie'pa tò iuyé tā iwā klōne taiē, kē dē'kaia ie'pa ki. ⁷ Etā ittōkata dalēr taiē ie' éna, e' tò iché Pedro a:

—¡Skēkēpa Jesús idir!

Mik Simón Pedro tò ittse tò Skēkēpa Jesús idir, etā bet idatsi' iékanetitō, ie' dur kiparuó è mik kaneblök e' kuēki. Etā ie' e' ppée di' a ulaiklémi dōmi Jesús ska'. ⁸ Jesús ttōkatapa malepa wā kanò datse batsōri kkōmik, kla' wā deka chiē, e' kueratse énaena. Ie'pa tso' kukuie batsōri kkō a, cien metro ekkē, e' kuēki ie'pa tò kla' kueratse. ⁹ Mik ie'pa e' yétsa kanò a, etā ie'pa tò isuē bō' ñarke, e' ki nima me'r etō. Ñies pan tso'. ¹⁰ Etā Jesús tò iché:

—Nima klō'wé a' tò, e' wēle tsūbitu.

¹¹ Simón Pedro e' iéka kanò a tā ikla' wā deka chiē nima blublu è wa, e' yétsaitō ká sí ki. Nima dōka cien eyök kí dabom skeyök kí mañatō (153). Nima e' dör taiē, erē ikla' kē butsolone. ¹² Jesús tò ie'pa a iché:

—A' shkó chkök.

Ie'pa wā ijcher tò Skēkēpa Jesús idir, e' kuēki ie'pa kē wā ie' a ichakine tò ¿be' dör yi? ¹³ E' ukuōki tā ie' mīa bō' kkōmik tā pan ena nima klō'wéitō blaté méitō ittōkatapa a.

¹⁴ I' tā mañatōkicha Jesús e' kkachéne ittōkatapa a ishkenekane e' ukuōki.

Jesús tté Pedro tā

¹⁵ Ie'pa chké one tā Jesús tò ichaké Simón Pedro a:

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalēne, ye' ttōkatapa malepa éna ye' dalēr, e' tsata?

Pedro tò iiüté:

—A Kēkēpa, be' wā ijcher tò be' dalēne ye' éna.

Jesús tò iché ia:

—E'ma wēpa dör ye' icha, esepa kkō'nú ña buaē wēs obeja kkō'nukwakpa tò iobejala kkō'neke buaē es.

¹⁶ Jesús tò iskà chakéne:

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalēne?

Pedro tò ie' a iché:

—A Skēkēpa, be' wā ijcher tò be' dalēne ye' éna.

Jesús tò iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tö iobejala kkö'neke buaë es.

¹⁷Jesús tö Pedro a iskà chakéne i' tã ide mañatökicha.

—A Simón, Juan alà, ¿be' éna ye' dalëne?

Jesús tö Pedro a ichaké mañatökicha, e' kuęki Pedro ęrianekã. Ie' tö Jesús iüté:

—A Skëkëpa, i kôs jcher be' wã. Be' wã ijcher tö be' dalëne ye' éna.

Jesús tö ie' a iché:

—E'ma wépa dör ye' icha, esepa kkö'nú ña buaë wës obeja kkö'nukwakpa tö iobejala kkö'neke buaë es. ¹⁸Moki ye' tö be' a iché tö mik be' bak duladula, etã be' wák e' paiöke ena be' mi'ke wé be' wák shkak ee. Erë mik be' dewã wö'kela siarëla, etã be' ulã shulöraë tã o'ka tö be' ki datsi' ieraë tã be' tseramiitö wé be' kè shkak ee.

¹⁹Ttè e' wa Jesús tö iwaché Pedro a tö wës ie' duörawã, e' wa ie' tö Skëköl kikerakã. E' ukuöki tã Jesús tö iché iã:

—Be' e' tkówã darërë ye' ttökataie kękraë.

Ittökata dalër taië Jesús éna, e' pakè

²⁰Pedro e' wötrée tö isué tö Jesús ttökata dalër taië ie' éna, e' datse ie'pa itöki. Mik Jesús ttökatapa bata chka' ie' tã, etã ittökata e' e' tkéser tkër Jesús o'mik tã ie' a ichakéitö, “A Skëkëpa, ¿yi tö be' wömerattsã?” ²¹Mik Pedro tö isué Jesús ttökata e' datse ie'pa itöki, etã ie' tö Jesús a ichaké:

—A Skëkëpa, be' ttökata datse se' itöki ¿i tkömi e' tã?

²²Ie' tö iüté:

—Ye' ki ikiane tö ie' at ttsë'ka dò mik ye' döne ekkë, e' tã ¿wës e' de be' yöki? Be' e' tkówã darërë ye' ttökataie kękraë.

²³Ttè e' kuęki Jesús ttökata e' tté tinekã iyamipa shuã, tö kè iduòpawã. Erë Jesús kè wã iyëne tö kè iduòpawã. É ie' tö iché: “Ye' ki ikiane tö ie' at ttsë'ka dò mik ye' döne ekkë, e' tã ¿wës e' de be' yöki?”

²⁴Jesús ttökata e' tso' ttè i' pakök a' a, e' tso' ttè i' shtök yëkkuö i' ki. Sa' wã ijcher tö ttè i' dör mokië.

²⁵Jesús tö i skà o' taië, e' kôs shtëpa yëkkuö ki, e'ma ye' iklö'wé tö yëkkuö kitule e' kôs kè chöpakã kã i' a.

Ì ɔ' Jesús ttekölpa tsá e'pa tò e' pakè

Hechos

Yëkkuò i' dör yëkkuò skà kit Lucas tò Teófilo a e', i' tã ide böt. Itsá kite ie' a e' dör ì ɔ' Skëkëpa Jesús tò e' pakè. Ie' mine'kã kã jai a e' ukuökì tã ì kí ɔ' ie' tò kã i' kì ittekölpa tsá e'pa wa Wiköl Batse'r batamik, e' pakè Lucas tò yëkkuò i' kì.

Kam Jesús mi'kane kã jai a e' yökì ie' tò ittekölpa tsá e'pa patké ttè i' wa: Mik Wiköl Batse'r de a' kì, etã ie' tò diché meraë a' a ye' ttè pakoie. A' miraë ipakök s'tso' kôs Jerusalén e'pa a. Nies ipakeraë a' tò s'tso' Judea kã malepa a ena Samaria ena kã wa'ne dõ wé iyök erkerö eë. E' tso' kitule yëkkuò i' kì 1.8 eë. E' ukuökì tã ì ɔ' Skëköl tò Pedro wa Jerusalén ena Judea kã malepa ena Samaria e' ttè tso' kitule yëkkuò i' kì.

E' ukuökì tã Pablo tò Jesús ttè buaë paka' kã taië wakpa a e' ttè kit Lucas tò yëkkuò i' kì. Yëkkuò i' wa Lucas tò se' a ikkachè tò Jesús dör sulitane tsatökökwak.

Lucas bak s'kapeyökwakie. Iekkè tã kã kôs wé Pablo dë'rö eë Lucas mir ie' tã. E' kuëkì Lucas tò isü iwák wöbla wa tò wës Skëköl kaneblë' Pablo wa. E' ttè tso' kitule yëkkuò i' kì.

Skëköl tò iWiköl patkeraë

1 ¹⁻² A kèkë Teófilo, ì ɔ' Jesús tò ena ì wa s'wöblaɔ'itò kuaë dõ mik imineka kã jai a, e' kôs paka' ye' tò be' a yëkkuò tsá kityö e' kì. Kam ie' mi'kane kã jai a, e' yökì ì kiane ie' kì tò ittekölpa tsá shukitbakitò, e'pa tò iwè, e' uk ie'pa kéitò Wiköl Batse'r wa. ³ Ie' kötəwã shkenekane, e' ukuökì tã ie' wák e' kkayëne taië ie'pa a dökã kã dabom tkëyök (40) ekkë. Es ie' tò ie'pa a ikkachè tò mokì ie' tso'ne ttsë'ka. Nies ie' tò ì blúie Skëköl tso' e' ttè paké ie'pa a. ⁴ Kã et tã ie' tso' ittekölpa tsá e'pa tã, tã ichéitò iarak:

—A' kè kane e' yöktsã Jerusalén. Ye' Yé kablë' iWiköl patkök a' a yë' ye' tò a' a, e' panú dõ mik ide etã. ⁵ Juan tò s'wösuk di' a, erë kã kè tköpa taië tã Skëköl tò a' ierawã iWiköl Batse'r a.

Jesús mineka kã jai a

⁶ Mik Jesús ttekölpa tsá nì dapa'wéka ie' tã, etã e'pa tò ie' a ichaké:

—A Skëkëpa, ¿i' tã be' tò se' wakpa tkekekane se' Israel aleripa, e' wökirpaie?^a

⁷ Ie' tò iiüté:

a 1.6 Israel aleripa e' wökirpaie: Jesús ttekölpa tso'ia ibikeitsök tò ie' e' tkökekã Israel aleripa blúie ie'pa kã kì tã ie'pa tkekekã ie' kayuapaie.

—E' kěwō kě mēne a' a jchēnoie. E' kěwō tso' ye' Yě wā klōuletke. ⁸Erē mik Wikōl Batse'r de a' kī, eṭa ie' tō diché meraē a' a ye' tté pakoie. A' miraē ipakōk s'tso' kōs Jerusalén e'pa a. Nies ipakeraē a' tō s'tso' Judea ká malepa a ena Samaria ena ká wa'ñe dō wé íyōk erkerō eē e'pa a.

⁹Mik ie' tō e' ché one, eṭa ibutsékā mīa ká jai a ie'pa wōrkī tā ichowa mò shuā kě wēr ta'ia. ¹⁰Ie'pa tso' ká sauk ká jai a krereē tō wēs imichokā, e' dalewa bet wēpa bōl datsi' saruruē de iēter ie'pa o'mik. ¹¹E'pa tō iché iarak:

—A Galilea wakpa ĵiōk a' iēterīa ká sauk ká jai a? Jesús bak a' shuā e' mītser Skēkōl wā. Wēs a' tō isuē tō imīa ká jai a, e' suē idōrane ká i' kī.

Matías aṭe Judas skéie

¹²Eṭa Jesús ttekōlpa tsá e'pa tso' Olivo kébata a, ie'pa biteane Jerusalén. E' ñalé dōr wēkkē ulat kawō mēne judiowak a shkoie eno diwō a ekkē. ^b ¹³Mik ie'pa dene Jerusalén tā ie'pa tkakā u etkuō kī wé ikapōkerak eē. Eē itso'rak Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo alà, Simón Celote, ñies Judas Santiago alà. ¹⁴Ie'pa ulitane ñi dapa'uke kēkraē ttōk S'yé tā. Alakōlpa wēlepa ena María, Jesús mī, ena Jesús ēlpa, e'pa tso'ñak ie'pa tā ttōk S'yé tā.

¹⁵Jesús mik erbłōkwakpa e' dapa'uke e'pa dōkā cien eyōk kī dabom bōyōk ekkē ulatōk (120). E' kěwō ska' tā Pedro e' kēkā ie'pa wōrkī tā ichéitō: ¹⁶“A yamipa, ima Judas yē' Wikōl Batse'r tō se' blú bak David e' wa, e' wā tka wēs itso' kitule Skēkōl yēkkuō kī es. Judas wā pē' mīne Jesús klō'ukwā. ¹⁷Tā ie' bak Jesús kléie wēs se' es, ie' bak kaneblōk Jesús tā wēs se' es. ¹⁸(Ie' tō ì sulu wamblē', e' ské wa ie' tō ká tué et. E' ukuōkī tā ie' anebitū wōwakkōt ñawi tskinewā tā iñattse yērulune. ¹⁹Mik Jerusalén wakpa tō ttē e' ttsé, eṭa ká e' kiē mékarakitō iwákpa ttē wa Hacéldama e' wā kiane chē S'pé Ké). ²⁰Es itso' kitule Skēkōl yēkkuō kiē Salmo e' kī e' tō iché i' es:

‘As ie' u weir

ñies as kě yi seriā e' a.’^c

Nies ichéitō:

‘O'ka mūkā iskéie ie' kanē méat e' kanéukne.’^d

Es itso' kitule Skēkōl yēkkuō kī.

²¹“Wēpa tso' íe e'pa manetwā se' tā kēkraē Jesús bakia se' shuā eṭa. ²²Mik Juan tō Jesús wōsuk e' kōs tā ie'pa tso'ñak se' tā dō mik Jesús minea ká jai a eṭa. Se' kawōtā wēpa ekkēpa shushtōk ekōl se' kīie as itō Jesús shkēnekane, e' tté pakō se' tā.”

²³Es ie'pa tō wēpa shushté bōl. Ekōl kiē José, e' kiē Justo ñies. E' kkabata dōr Barsabás. Iēkōl kiē Matías. ²⁴Eṭa ie'pa tō ikiē S'yé a i' es: “A Skēkōl, be' wā sulitane er suule buaē. E' kuēkī ikkachó sa' a wēne shushté be' tō ²⁵as iat Jesús ttekōlpa tsá e' kīie Judas skéie. Judas e' wamblé sulu, e' kuēkī ie' tō kanē e' méat tā imīa weinuk wé ikawōtā weinuk eē.”

b 1.12 shkoie eno diwō a ekkē: E' dōr kilómetro etk ulatōk. **c** 1.20 Salmo 69.25 **d** 1.20 Salmo 109.8

²⁶ Età ie'pa iné isuqie tò wëpa bôl şuşhtëtke ie'pa tò e' wëne kiè dômıtsa. Età Matías kiè dettsa. Es ie' aţe Jesús ttekôlpa tsá e' kîie imalepa dôka dabom eyök kî eköl (11) e'pa ta.

Wiköl Batse'r de Jesús mik erblökwakpa kî

2 ¹ Mik Pentecostés këwö^e de, età Jesús mik erblökwakpa kôs tso' dapaule ek tsîni' ême. ² E' bet ta ká ja! a ì blane taië wës siwa' darërë es, e' blane u şu kôs a wë ie'pa tso' ee. ³ Età ie'pa tò isuë tò idebitu taië ku'ie bô' wörkua suë, e' ane ie'pa ulitane kî et et. ⁴ Età ie'pa a Wiköl Batse'r iënewa ta eköl eköl ttémi ká bánet wakpa ttô wa ku'a'kî ku'a'kî wës Wiköl Batse'r tò ie'pa ké ttök es.

⁵ E' këwö ska' ta judiowak tò Skëköl dalöieta' datse ká ulitane kî, esepa tso' taië Jerusalén. ⁶ Mik ie'pa tò Jesús mik erblökwakpa aláneka taië e' ttsé, età ie'pa e' dapa'wëka ikî ttsök bua'ie. Ie'pa tò ittse eköl eköl iwákpa ttô wa ku'a'kî ku'a'kî es. E' kuëki ie'pa tkinewa taië. ⁷ Ie'pa wökranewa ta ichérakitö nî a:

—İAká ie'pa kè dör Galilea wakpa tso' ttök? ⁸ İWës se' ulitane tso' ittök tò ie'pa ttöke se' ulitane ttô ku'a'kî ku'a'kî wa? ⁹ İe se' şu'a se' tso' datse Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto, Asia, ¹⁰ Frigia, Panfilia, Egipto ena ká tso' Libia aţe tsînet Cirene kke. Nîes pë' datse Roma şerke İe esepa tso' İe. ¹¹ Se' welepa dör judiowak chökle. Welepa kè dör es, esepa e' yô'bak judiowakie. Nîes se' tso' İe datse Creta ena Arabia. Erë ì kôs kaneq' Skëköl tò buaë e' chök ie'pa tso' e' ane buaë se' éna se' wákpa ttô ku'a'kî ku'a'kî e' wa.

¹² E' kuëki ie'pa ulitane wökrarulune taië ikîttök. Ie'pa wöa ká chowa. Ie'pa nî chakérak:

—İyi ikkë, İima e' wà kiane chè?

¹³ Erë welepa tò Jesús mik erblökwakpa wayué sulu ta ichérakitö:

—Ie'pa tteke blo' tò.

Pedro tò ttè paké

¹⁴ Età Pedro e' duëka shkë'ka Jesús ttekôlpa tsá malepa dôka dabom eyök kî eköl (11), e'pa ta. Ie' tò iché sulitane a aneule: “A yamipa judiowak, nîes a' ulitane şerke Jerusalén. İyi ikkë e' wà pakekeyö a' a. Ye' ttô ttsó buaë a' tò. ¹⁵ Sa' kè tteku' blo' tò wës a' tò ibikeitsè es. Erpa diwö de sulitu (9) bla'mi, diwö ikkë kè yi e' ttötä'ka blo' wa. ¹⁶ Erë ì tköke sa' ta, e' dör wës Skëköl tteköl kiè Joel, e' tò iyë'atbak es. Ie' tò iyë'at i' es:

¹⁷ ‘Skëköl tò ichè tò mik ká i' erkewatke, età ye' tò ye' Wiköl patkeraë sulitane kî.

E' kuëki a' ala'r, wëpa ena alakôlpa, ekkëpa kôs ttöraë wës ye' ttekôlpa es.

A duladulapa a ilë kkayërdaë kabsueie ie'pa kè ku' kapökwa e' dalewa.

Nîes a' këképa a ilë kkayërdaë kabsuë a.

e 2.1 Pentecostés këwö: Pentecostés wà kiane chè Ká Dabom Skeyök këwö. Judiowak tò Ie'pa Yëpa Yërulune Egipto e' këwö tkö'wë one, e' kî ká de dabom skeyök, età kawö skà tkö'weke ie'pa tò e' kiekerakitö Pentecostés. Nîes e' këwö kiërakitö İyiwö Ştök Këwö. Kawö e' dör wëstela choie Skëköl a İyiwö kite' e' kî. Éxodo 23.16 saú.

- ¹⁸ Nies e' kěwō ska' t̄a ye' Wikōl patkeraēyō
ye' kanē mēsopa k̄i, wēpa ena alakōlpa.
Es ie'pa tō ye' ttē pakerane imalepa a.
- ¹⁹ K̄á jai a ye' tō íyi taijē suluē kkacheraē, kē s̄uule a' w̄a ese.
K̄á i' k̄i n̄ies íyi kkacheraēyō as a' is̄aū:
s'p̄é sueraē a' tō, bō' sueraē a' tō, shk̄l̄e taijē sueraē a' tō n̄ies.
- ²⁰ Diwō t̄tserdaw̄a. Si'wō iardaw̄a batsē wēs s'p̄é es.
E' k̄os tkōraē k̄am Skēkōl kěwō dō e' yōk̄i.
Kawō e' dōr buaē sh̄utē, e' olo t̄a taijē.
- ²¹ E' kěwō ska' t̄a yi k̄os tō e' ts̄atkē kié Skēkōl a,
esepa ulitane ts̄atkērdaē.' ^f

Es Joel tō iyē'at.

²² "A Israel aleripa, ye' ttō t̄tsō. A' w̄a ijch̄er tō mik Jesús Nazaret wak s̄ene' k̄á i' k̄i, et̄a i' kē or yi a ese w̄eitō taijē se' sh̄uā Skēkōl batamik k̄kayēnoie. Es Skēkōl tō se' a' ikkachē tō ie' tō ipatkē'. ²³ Erē Jesús menet̄ts̄a a' a klō'w̄ew̄a wēs Skēkōl tō is̄uletē'atbak kuaē es, n̄ies wēs ie' k̄i ikiane es. A' tō wēpa sul̄usipa kē ie' ttōk̄w̄a wōtēulew̄a krus mik. ²⁴ Ie' weine siarē ie' kōtew̄a, erē Skēkōl tō ie' shk̄eō'kane. Duew̄a kē a' ie' wōklōne yēs. ²⁵ E' kuek̄i k̄á iaīaē blu' David ut Skēkōl t̄a īma Jesús ttōmi e' yē'itō i' es:

'Ye' w̄a ijch̄er tō kek̄raē be' tso' ye' t̄a.
Be' tso' ye' t̄a ye' ul̄a bua'kka ye' k̄imuk,
e' kuek̄i kē i' a ye' orpa wēs.

²⁶⁻²⁷ E' kuek̄i ye' t̄tsē'r buaē,
ye' t̄tsō kaneē.
Be' kē tō ye' mepaāt pō a,
e' kuek̄i ye' enuraē iw̄a panuk b̄erē.
Ye' dōr be' kanē mēso batse'r e',
e' kuek̄i be' kē tō imepaāt as ye' nurw̄a.

²⁸ Be' tō sene michoē n̄alē e' k̄kayē' ye' a.
Ye' tso' be' wōrk̄i, e' kuek̄i be' tō ye' t̄tsē'w̄eraē buaē.' ^g

Es David tō iyē'at.

²⁹ "A yamipa, ye' tō icheke a' a yēs̄yēsē. Se' blū kēkē David bak k̄á iaīaē, e' du'wabak t̄a inū wōtēnew̄a. Ie' pō tso'ia dō ikkē t̄a iē. ³⁰ Erē David bak Skēkōl t̄tekōlie. E' kuek̄i ie' w̄a ijch̄er tō Skēkōl kablē' ie' a' iw̄ák ttō wa ttē i' wa: 'Ye' tō be' aleri t̄kerak̄a ekōl blu'ie wēs be' es.' ³¹ E' jch̄er David w̄a, e' kuek̄i ie' tō Cristo shk̄enēkane e' yē'. Ie' tō iyē' tō inū kē at̄uk pō a, kē inurpaw̄a. ³² Es iw̄a tka. Skēkōl tō Jesús shk̄eō'kane, e' suē sa' ulitane tō sa' w̄ákpa wōbla wa. ³³ Skēkōl tō ie' ts̄émik̄a t̄a it̄kékaitō iul̄a bua'kka dalōīert̄a taijē. Ie' Yē tō iWikōl mé ie' a' wēs ikablē' imuk es. E' ukuōk̄i t̄a ie' tō iWikōl Batse'r patké sa' k̄i. E' suē a' tō, e' t̄tsē a' tō enīa. ³⁴ Erē David kē mine'k̄a k̄á jai a wēs Jesús es. Ie' w̄ák tō iyē'at:

'Skēkōl tō ichē ye' Kēkōl a:

Be' e' tkōk̄a ye' ul̄a bua'kka,

³⁵ e' dalewa ye' tō be' bolōkpa merarō be' klō dik̄ia.' ^h

Es David tō iyē'.

³⁶“A Israel aleripa ulitane. Ijchenú buaë a' wä tö ye' tso' Jesús chök. E' kötwa a' tö wötëulewä krus mik, erë e' wäk tkéka Skëköl tö se' wökirie ñies se' blüie.”

³⁷Mik ie'pa tö ttë e' ttsë, etä ie'pa erianekä taië. Ie'pa tö Pedro ena imalepa a ichaké:

—A yamipa, ¿wes sa' e' ùmi?

³⁸Ie' tö iüté:

—A' er mane'ú Skëköl a ta a' e' wöskuöö eköl eköl Jesucristo ttë wa as a' nuì olo'yar a' kī. A' tö iwë es, e' ta Skëköl tö iWiköl Batse'r meraë a' a. ³⁹Kablë e' dör a' a ena a' aleripa ulitane a ena sulitane serke ká kamië, esepa a ñies. Kablë e' dör wëpa kos kieke Këkë dör Se' Këköl e' tö esepa a.

⁴⁰Es ttë e' wa ena ttë skä taië wa Pedro tö ichë iarak darërëë, ipattë taië ta ichëitö iarak:

—A' e' tsatkó ì tköraë pë' sulusipa ta e' yöki.

⁴¹Es wëpa tö ì chë Pedro tö, e' klö'wë, e'pa wöskuérakitö. E' diwö Skëkëpa Jesús icha erule e' kī iëne taië dökä mil mañayök ulatök (3000). ⁴²Etä ie'pa e' chë ttë wa Jesús ttekölpa tsä e'pa tö s'wöbla'weke, e' ttsök kekraë er bua' wa. Ñies ie'pa e' chë ñi kimuk ì tso' ie'pa wä e' wa. Ñies kekraë ie'pa e' dapa'uke pan ñuk Jesús kötewä e' këwö tkö'woie. Ñies ie'pa e' chë ttök S'yë ta.

Wes Jesús mik erblökwakpa tsä e'pa ser

⁴³Etä ì kè or yi a ese weke taië Jesús ttekölpa tsä e'pa tö Skëköl batamik. E' tö pë' ulitane wökrawë taië. ⁴⁴Wëpa erblé Jesús mik e'pa kos serke wes wäk eköl è es. Ì tso' ie'pa wä ese kakmekerakitö ñi a. ⁴⁵Es iyi tso' ie'pa wä, ká ö ilë skä, ese watuëke ie'pa tö ta iské blatekerakitö imalepa kimë kiane esepa a. ⁴⁶Diwö bit ta ie'pa ulitane e' dapa'ukerak Skëköl wë a. Nies u a u a ie'pa chökë ñita er bua' wa tsë'rdak buaë. Jesús kötewä e' këwö tkö'weke pan ñë wa ñita. ⁴⁷Skëköl kikekekä ie'pa tö. Sulitane wa ie'pa wër buaë. Ká bit ekkë Skëköl tö tsatkeke taië, e' kuëki ie'pa kī daparke taië.

Pedro tö s'kraulewä eköl e' bua'wëne

3 ¹Kä et tsälī diwö de mañat ta Pedro ena Juan míyal ttök Skëköl ta iwë a. Diwö e' dör ttoie ie' ta. ²Etä eë wëm tkër eköl kune' klö kraulewä. E' datse iyamipa wä itkeseser kekraë Skëköl wë wëkkö kië Wëkkö Buaala e' a as inuköl kak kiötö sulitane dökewä eë esepa a. ³Mik ie' tö Pedro ena Juan dökewatke e' suë, etä inuköl kak kiëtö ie'pa a. ⁴Etä ie'pa tö ie' suëwä krereë iwö kī ta Pedro tö ichë ia:

—Sa' saú.

⁵Etä ie' tö ie'pa suë ta ibikeitsëitö tö ilë kakmekeitö ye' a. ⁶Erë Pedro tö ichë ia:

—Kë ye' wä inuköl ta'. Kë ye' wä oro ta'. Erë ì tso' ye' wä e' mekeyö be' a. Jesucristo Nazaret wak e' ttö wa, be' e' kóka ta be' shkó.

⁷Etä Pedro tö iklö'wëwä iulä bua'kka ta ibatséka. E' wösha ta iklö a idiché iëne ⁸ta itunekä e' duëkaie ta ishkémi w'kë io'kë. E' ukuökī ta imíwä Skëköl wë a Pedro ena Juan ta iwák klö wa. Ie' türkekä, es Skëköl kikekaramiitö. ⁹Etä pë' tso' kos e'pa tö isuë tö ishkörämi ta Skëköl kikekaramiitö. ¹⁰Ie'pa tö ie' suëwä tö ie' dör wëm e' tköke inuköl kak kiök Skëköl wë wëkkö kië Wëkkö Buaala e' a e'. E' tö ie'pa tkiwëwä taië. Ie'pa wökranewä iweblök.

Pedro tö s'patté Skëköl wé a

¹¹Skëköl wé e' ùle kiè Salomón ùle, eë wëm buanene e' tso'ia Pedro ena Juan paklò'uk. E' dalewa pë kòs datse tuneule wé ie'pa tso' eë ta ie'pa tkinewa tajë isa'uk. ¹²Mik e' sué Pedro tö, etä ie' tö ie'pa a' iché: "A Israel aleripa çì kuekì a' tkirke? Çì kuekì a' tso' sa' sa'uk krereë wësua sa' wák tö wëm i' bua'wéne shkòwéne sa' wák diché wa ö sa' serke yësyesë Skëköl a' e' kuekì? ¹³Erë Skëköl dör Abraham, Isaac, Jacob ena se' yépa malepa bak ká iaiaë, e'pa Këköl, e' tö ie' kanè méso kiè Jesús, e' kíkëka íyi ulitane tsata, e' dör yi me'ttsa ttèwä a' tö e'. Ie' waté'ttsä a' tö Pilato wörki eré e' tö ibikeitsbak iökshka. ¹⁴Jesús dör batse'r ena yësyesë warma a' tö iki' tö e' yóttä. Erë e' skéie a' tö pë' suluë e' yóktä ka'. ¹⁵Es sene mukwak e' kötwä a' tö, erë ishkeo'kane Skëköl tö. E' kòs su' sa' tö sa' wöbla wa. ¹⁶Wëm i' kraulewä e' suule a' wa buaë. Ie' diché iënene sa' erblöke Jesús mik e' wa. Jesús mik erblë, e' tö wëm i' bua'wéne buaë a' wörki.

¹⁷"A yamipa, ye' wä ijcher tö mik a' ena a' wökirpa tö Jesús kötwä, etä a' kè wä ijcher moki tö i' wamlök a' tso'. ¹⁸Erë i' yë'atbak Skëköl tö ittekölpa ulitane kkò wa tö wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' kawöta ttèwä es, e' wawé Skëköl tö es. ¹⁹E' kuekì i' sulu watóttä. A' er mane'ú Skëköl a' as a' nuì olo'yöitö a' kì. ²⁰Etä es ie' tö a' er pablaraë ta Jesús pairi'bitüitö idi' wa s'blúie e' patkeraneitö se' a'. ²¹Erë i' ta ie' kawöta senuk ká jai a' dò mik Skëköl tö i' kòs yuéne buaë wes kenet es etä. Es Skëköl tö iyë'bak ká iaiaë ittekölpa batse'r e'pa wa. ²²Moisés tö Jesús yë' se' yépa bak ká iaiaë, e'pa a' i' es: 'A' shua Skëköl tö itteköl kerakä eköl wes ye' es. E' ttò kòs dalöio a' tö. ²³Wépa kè wä ie' ttò dalöiëne, esepa ulitane skerattä se' wakpa yökì bänet, ie'pa erdawa seraä.' ²⁴Es Moisés tö iyë'at.

²⁴"Es ñies Samuel ena Skëköl ttekölpa malepa dë'bitü ie' itöki, e'pa kòs tö i' tköke kawö ikkè ta, e' yë'atbak. ²⁵I' uk Skëköl kablë' ká iaiaë ittekölpa wa, e' wä döraë se' ulä a. Ñies ttè me'atbakitö se' yépa bak ká iaiaë e'pa a, e' wä döraë se' ulä a. Ie' tö iyë'atbak Abraham a' i' es: 'Be' aleripa batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a.' ²⁶E' kuekì mik ie' tö ilä Jesús shké'wékane, etä ipatkéitö se' a' kewe se' a' er buaë choie as se' ser sulu ese olo'yösö eköl eköl."

Pedro ena Juan e' tsatké judiowak wökirpa wörki

4 ¹Etä Pedro ena Juan tso'ia s'pattök, e' shua sacerdotepa bitesha Skëköl wé shkëkipa wökir ta ena saduceowakpa ta. ²Pedro ena Juan tso' s'wöbla'uk tö Jesús kötwä e' shkenekane. E' wa iwä kkachéitö tö s'duowa e'pa shkerdakane. E' tö sacerdotepa ena ie'pa malepa uluwëkä tajë. ³Ie'pa tö Pedro ena Juan klö'wëwä. Ká detke tsälí, e' kuekì iméarakitö s'wöto wé a' dò bule es. ⁴Erë wépa tso' Pedro ttò ttsök, e'pa shua tajë ie'pa tö Jesús tté buaë klö'wë. Es Jesús mik erblökwakpa wépa è esepa deka mil skeyök e' ulatök (5000).

⁵Bule es ta judiowak wökirpa ena ikueblupa ena s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa e' dapa'wëkä Jerusalén. ⁶Ñies sacerdote kibi kiè Anás e' tso'. Ñies Caifás, Juan, Alejandro ena imalepa dör sacerdote kibi e' ditsëwö e'pa kòs tso'. ⁷Ie'pa tö Pedro ena Juan tsuk patké ta iduésarak ie'pa wörki ta iwä chakerakitö:

—¿Yi diché wa, yi ttò wa wëm klò kraulewà e' bua'wéne a' tò?

⁸Età Pedro a Wiköl Batse'r iënewà tajë tã iütéitò:

—A s'wökirpa, a s'kuëblupa. ⁹Sa' tò s'kirirke e' kime' er bua' wa, e' chaké a' tò sa' a. A' kî ikiane jchenuk tò wës ibuanene. ¹⁰I'ne tã sa' tò ichè a' wörkî, ñies Israel aleripa ulitane e'pa wörkî tò wëm i' buanene sulitane wörkî Jesucristo Nazaret wak e' ttò wa. E' wák kötwa a' tò krus mik erë Skëköl tò ishkeo'kane. ¹¹Skëköl yëkkuò kî itso' kitule: “Ák watë'ttsà u yuòkwakpa tò, e' yönene ák bua'buaie.”¹² Ák e' dör Jesucristo chë. ¹²Ie' dör S'tsatkòkwak. Skëköl kè wà yi skà patkëule ká i' kî s'tsatkoie. E' kuekî Jesucristo eköl è wa s'tsatkërmî.

¹³Mik iwökirpa tò isuë tò Pedro ena Juan dör skle siarla, kè wöblaule yëkkuò wa erë ittòke buaë kè suane, età ie'pa tkinewa. Ie'pa éna ianewa tò ie'pa bak shkòk Jesús tã ittòkatapaie. ¹⁴Wëm buanene e' dur Pedro ena Juan tã, e' kuekî ie'pa kè a' iyënk tò e' dör kache. ¹⁵Età ipatkëmirakitò urkî tã ie'pa atë ileritsòk. ¹⁶Ie'pa iché ñi a:

—¿Wes sò wëpa i' wëmi? Kos Jerusalén wakpa wà ijcher tò i' kè or yi a ese wé ie'pa tò etk. E' kè yënk se' a tò e' dör kache. ¹⁷Erë ipaüñusò as i'tami Jesús tté i' kè pakòia ie'pa tò yi a, es kè itté bunukka ká wa'ñe.

¹⁸Età ikiérakitò tã iché iarak:

—Kè a' kawò tã'ia Jesús tté pakòk yi a. Ñies a' kè kawò tã'ia yi wöbla'uk tté e' wa.

¹⁹Erë Pedro ena Juan tò iütérak:

—A' wákpa tò ibikeitsò tò Skëköl wöa yi ttò dalöie dör buaë sa' a, a' ttò ö ie' ttò. ²⁰Erë i' su' sa' tò ena i' tse' sa' tò, e' pakeraë sa' tò kekraë sulitane a.

²¹Età iwökirpa tò ie'pa kî paüñé darërë tã iémirakitò. Wëm kraulewà buanene e' kuekî pë' kos tso' Skëköl kíkòkka. E' kuekî iwökirpa kè ulà dë'wa Pedro ena Juan we'ikòk. ²²Wëm buanene Skëköl diché wa e' kî duas tso' dabom tkëyòk (40) kîta.

Jesús mik erblòkwakpa tò ikié Skëköl a

²³Età Pedro ena Juan émirakitò tã imíyal wé imalepa tso' ee. I' kos yë' sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa e'pa tò e' pakérakitò imalepa a seraa. ²⁴Mik e' tse' ie'pa tò, età ie'pa ulitane kkòché ñita Skëköl a i' es: “A Skëköl, ká jai ena ká i' ena dayë ena i' kos tso' iki, e' yò' be' tò. ²⁵Ká iaiäe be' tò sa' kèkëpa David dör be' kanë méso, e' ka' ttòk Wiköl Batse'r wa. Ie' tò iyë' i' es: ‘¿Iòk ká malepa wakpa uluneka tajë troka tajë Skëköl kî?

¿Iòk ie'pa ileritseke ñippòk ie' tã? Kè e' wamblënk ie'pa a.

²⁶Ká wökirpa ena blu'pa e'pa ulitane ñippakka ie' tã.

Ie'pa ileritseke ñippòk ie' tã ena wé pairi'bituitò idi' wa s'blúie e' tã.”^k Es David tò iyë'.

²⁷“Ttè e' dör mokië. Iwà sué sa' tò tò s'wökirpa kiè Herodes ena Poncio Pilato, e'pa ñi dapa'wëka ká i' a Israel aleripa tã ena pë' kè dör Israel aleripa esepa tã ñita Jesús we'ikòk. Ie' dör be' kanë méso batse'r pairi'bitu be' tò idi' wa s'blúie e'. ²⁸Es i' kos wé ie'pa tò ie' tã e' wé ie'pa tò wës be' tò isuletë'atbak es. ²⁹A Skëköl, e' kuekî ie'pa tso' sa' paüñuk darërë, e' tse'. Sa' dör be' kanë mésopa e'pa a diché kî mú Jesús tté pakoie kè suane. ³⁰Be' diché kkachó.

S'kirirke bua'úne, ì kè or yi a ese ú iwà kkachioie, ñies íyi ese ú taijè Jesús dör be' kanè méso batse'r e' ttò wa.”

³¹ Mik ie'pa tò ikié one, età wé ie'pa tso' e' ké wötí'ne. Età ie'pa ulitane a Wiköl Batse'r iënewa tã ie'pa tò Skëköl tté paké kè suane.

Jesús mik erblökwakpa ñi kimé

³² Jesús mik erblökwakpa dör taijè. Ie'pa kabikeitsöke ñikkëë, ulitane er tse'r ñittsëë. Kè yi tò icheku' tò ie'pa íyi e' dör ie'pa è icha, e' skéie e' dör ie'pa icha ñikkëë. ³³ Jesús ttekölpa tsá e'pa tò Jesús shkenekane, e' tté kí pakeke diché taijè wa. Skëköl tò ie'pa kos kimeke taijè. ³⁴⁻³⁵ Yi wã kã tso' ö ilè skà tso'rak iwã, ese watuëkerakitò tã iské mekerakitò Jesús ttekölpa tsá e'pa a blatè wépa dör siarè esepa a wes e'pa kiane kimé eköl eköl es. E' kuekí kè yi weirku' siarè ie'pa shua. ³⁶ Ie'pa shua wëm tso' eköl dör Leví aleri datse kã kiè Chipre, e' kiè José. Jesús ttekölpa tsá tò ikié mékã Bernabé (e' kiane yëno s'pablökwak). ³⁷ Wëm e' wã kã tso'. E' watuëitò tã iské méitò Jesús ttekölpa tsá a as ie'pa tò s'siarëpa kimù iwa.

Ì sulu wamblé Ananías ena Safira e'pa tò e' pakè

5 ¹ Erè wëm bak eköl kiè Ananías, e' tayè kiè Safira. E'pa tò kã watuëttsa. ² Età wëm e' tò ikã ské tsá yëttsa iwákpa a tã iëyök méitò Jesús ttekölpa tsá a wes kã ské seraã es. E' jcher ilaköl wã seraã. ³ Età Pedro tò iché ie' a:

—A Ananías, ¿jók be' e' mettsa Satanás a kitò'wè tã be' kéitò kachök Wiköl Batse'r a? Kã watuëbò e' ské kak tséatbö. ⁴ Kam be' tò iwataüttsa età be' icha idir. Tã be' tò iwatuëttsa, età iské dör be' icha. ¿Jók be' ibikeitsé wamblé es? Be' kè kayëne s'ditsò a. Be' kaché Skëköl a.

⁵ Mik e' tseé Ananías tò età ianewa duowaie. Età ie'pa kos wã ijchenewa, e'pa suane taijè. ⁶ Età duladulapa welepa debitu tã inú patrëwarakitò tsémi blëwã.

⁷ Hora tka mañat e' ulatök, età Ananías tayè dewã Pedro ska'. Wes iwëm de e' kè jcher ie' wã. ⁸ Tã Pedro tò ie' a ichaké:

—Ichó ña. ¿Mokí a' tò kã watuë kos a' tò iché ekké?

Safira tò iüté:

—Tó, ekké je'.

⁹ Pedro tò iché ia: ¿Jók a' tò kawö mé ñi a Skëköl Wiköl wötsiriuk? Wépa wã be' wëm nu mí blëwã, sè e' wakpa doyalne tã író ie'pa wã be' nu michoë blëwã ñies.

¹⁰ E' bet tã Safira anewa tã iduowa Pedro klò ska'. Mik duladulapa dewã tã Safira nu tär tã ie'pa wã inú mítser blëwã iwëm o'mik. ¹¹ Età Skëképa Jesús icha erule ulitane ena sulitane wã ijchenewa, e'pa suanerak taijè.

Ì kè or yi a ese wé taijè Jesús ttekölpa tsá tò

¹² Jesús ttekölpa tsá e'pa tò ì kè or yi a, ese weke taijè pè shua iwà kkachioie. Jesús mik erblökwakpa ulitane e' dapa'uke Salomón ùle a. ¹³ Pè' èltëpa tò ie'pa dalöieta' erè kè diché dë'ka e' tiukwã ie'pa shua. ¹⁴ Erè wépa erblé Jesús mik, wépa ena alakölpa, esepa kí iërkerak taijè kekraë. ¹⁵ Pè' tò s'kirirke tsémirak katã shuélor ñalã kkömik as Pedro tkò tã ilo mú ar esepa wele kí as ibuarne. ¹⁶ Ñies kã tso' kos Jerusalén pamik, e' wakpa de taijè s'kirirke wëttsë. Ñies wimblupa sulusi s'tteke esepa wëttsë. Età e'pa ulitane buanene seraã.

Jesús ttekölpa tsá wötënewa s'wöto wé a

¹⁷Etä sacerdote kibi ena iklépa kië saduceowakpa, e'pa ukyënekä taië Jesús ttekölpa tsá e'pa ki. ¹⁸E' kueki iklö'wëwarakitö wötëwä s'wöto wé a. ¹⁹Erë nañewë tã Skëköl biyöchökwak eköl tö s'wöto wëkkö ppée ta iyëttsarak tã iché iä: ²⁰“A' yüne Skëköl wé a. Ee a' e' duóka sene pa'alí Jesús tã, e' tté pakök sulitane a.” ²¹Bule es bla'mi tã idëwarak Skëköl wé a tã ië' kékarak s'wöbla'uk wës ie'pa a iyëne es.

Etä sacerdote kibi ena iklépa tö Israel aleripa wökirpa ulitane kiëttsa e' dapa'ukka ie'pa tã. Etä Jesús ttekölpa tsá e'pa tsuk patkérakitö. ²²Erë mik ishkëkipa demirak s'wöto wé a, etã kè iwä ikunerak. Tã idebiturak ibiyö mukne ²³tã ichérakitö:

—Sa' tö s'wöto wëkkö kuë wötëule buaë. Ñies shkëkipa tso'rak iwëkkö kkö'nuk. Erë mik sa' tö iwëkkö ppée, etã kè sa' wä yi kune eë.

²⁴Mik Skëköl wé shkëkipa wökir ena sacerdote wökir kibipa, e'pa tö tté e' ttsé etã ie'pa éna ká chowa tã ini chakérak: “¿Wës iwä dötsami?” ²⁵E' ukuöki tã bet eköl de ibiyö muk tã iché iarak:

—Wëpa wötë'wä a' tö s'wöto wé a, e'pa tso'ne Skëköl wé a s'wöbla'uk.

²⁶Etã shkëkipa wökir mía iyulök ishkëkipa tã. Iklö'wëwarak erë ie'pa suane dö' pë' tö s'tè ák wa, e' kueki ie'pa kè wä iweineia. ²⁷Mik ideminerak etã itsémirakitö judiowak wökirpa wörki. Etã sacerdote kibi tö iché ie'pa a:

²⁸—Sa' tö a' a' iyë' etkëme tö wëm e' tté kè pakar yës. Etã çì wamblé a' tö? A' tö Jerusalén wakpa ulitane wöbla'weke tté e' wa. Ñies a' tso' ichök tö wëm e' kötëwä, e' nuí tkënewä sa' mik.

²⁹Erë Pedro ena Jesús ttekölpa tsá malepa tö iütérak:

—Sa' kawöta Skëköl ttö dalöiök s'ditsö ttö tsata. ³⁰A' tö Jesús ttökwa ka' wötëulewä krus mik. Erë se' wakpa bak iaiäe' e' Këköl e' wák tö Jesús shkë'kane. ³¹Skëköl tö ibatsékami e' ska' tkéser iulà bua'kka s'wökirie ena s'tatökkwakie as Israel aleripa er mane'ü tã ie'pa ki ie'pa nuí olo'yarmi. ³²Íyi ikkë kos su' sa' tö e' pakök sa' tso' a' a. Ñies Wiköl Batse'r mène wëpa tö Skëköl ttö dalöieke esepa a, e' tso' a' a ipakök.

³³Mik ie'pa tö e' ttsé etã ie'pa uluneka taië Jesús ttekölpa tsá e'pa ki. Ie'pa éna ittakulur. ³⁴Erë ie'pa shüa wëm tso' eköl e' dör fariseowak kië Gamaliel. Ie' dör s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa ese eköl. Sulitane tö ie' dalöieke taië. Ie' e' duéka tã iché: “Jesús klépa yólur kañika ekuölö.” Etã ie'pa tö iyélur.

³⁵E' ukuöki tã ichéitö imalepa a:

—A yamipa Israel aleripa. A' isaü bua'ie tö i weke a' tö wëpa wíkkëpa tã. ³⁶A' éna ianú tö barbane wëm kië Teudas e' e' ka'ka ichök tö e' dör wëm taië ese. Wëpa döka cien tkëyök (400) e'pa e' yué ie' klépaie. Ie' du'wä kötulewä tã iklépa pone'mi wí a diä a. Es ilone'. ³⁷E' ukuöki tã mik s'wökirpa s'kië shtök patkë', e' kéwö ska' tã wëm skà eköl kië Judas Galilea wak e' e' ka'ka. Pë' wëlepa e' yué ie' klépaie. Erë ñies ie' kötëwä tã iklépa pone'mi sërää wí a diä a tã eë ilone'. ³⁸E' kueki ye' tö iché a' a tö wëpa wí múat bërë. Kè i sulu wamblar ie'pa tã. I aleritseke ie'pa tö ena i weke ie'pa tö e' dör tté ësë, e' tã bet tã kè ita'ia. ³⁹Erë Skëköl tté idir, e' tã kè a' e' alöpaka iki. A' isaü buaë dö' a' tso' ñippök Skëköl tã.

Ie'pa tö Gamaliel ttö iuté. ⁴⁰Ie'pa tö Jesús ttekölpa tsá e'pa tsuk patkéne tã ippök patkérakitö tã iché iarak: “Kè a' a kawö ta'ia Jesús tté pakök.” E' ukuöki

ta iémirakitö. ⁴¹ Es Jesús ttekölpa tsá e'pa e' yélur judiowak wökirpa wé a. Skéköl tö ie'pa mé weinuk Jesús tté kueki, e' tö ie'pa ttsëwé buaë. ⁴² Es kekraë ká bit ekkë Skéköl wé a ñies u a u a ie'pa tö s'wöbla'weke s'patteke Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' tté buaë wa.

Wëpa kul shushtérakitö Jesús ttekölpa tsá kimoie

6 ¹ E' këwö ska' ta Jesús ttökatapa kí daparke taië e'pa dör judiowak. Ie'pa welepa ttöke griegoie, esepa tö imalepa ttöke iwakpaie e'pa cheke suluë. Ie'pa tö icheke:

—Mik chkë blatërke kekraë, eta sa' tayëpa schó, esepa kè a imène kos imalepa ttöke judioie esepa a imène ekkë.

² E' kueki Jesús ttekölpa tsá dabom eyök kí böl (12), e'pa tö Jesús ttökatapa ulitane kié e' dapa'uk ta ichéitörak:

—A yamipa, kè idör buaë sa' a s'wöbla'weke sa' tö Skéköl tté wa e' kané mukat íyi watioie e' è kueki. ³ E' kueki a' shua wëpa yuló kul as kané e' ù ie'pa tö. Wëpa suule sulitane wa tö ie'pa a Wiköl Batse'r tso' taië ena ikabikeitsö buaë, esepa shushtó ta sa' tö ie'pa mekeka kané ñe' uk. ⁴ Eta sa' e' ché kekraë ttök Skéköl ta ena s'wöbla'uk ie' tté wa.

⁵ E' wër buaë ie'pa ulitane wa. Ie'pa tö Esteban shushté. E' erblé buaë Skéköl mik ñies ie' a Wiköl Batse'r tso' taië. Ñies Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Pármenas ena Nicolás e'pa shushté ie'pa tö. Nicolás dör Antioquía wak, e' e' yö'bak judiowakie. ⁶ Eta itsémirakitö wé Jesús ttekölpa tsá e'pa tso' ee. Eta ie'pa ulá méka wëpa ñekkëpa ki ta ie'pa tö ikié S'yé a tö ikimú.

⁷ Es Skéköl tté kí pakanemi taië. Ñies Jesús ttökatapa kí daparke taië Jerusalén. Ñies judiowak sacerdotepa taië tö tté mik se' erblöke e' wà klöwé.

Esteban klönewa

⁸ Eta Skéköl er buaë ché Esteban a taië ta diché méitö ia taië. E' wa i kè or yi a ese wekeitö taië pe' shua iwà kkachioie tö Jesús tté dör moki. ⁹ Erë wëpa welepa tö Esteban chémi suluë. Ie'pa welepa dör judiowak ñi dapa'wo wé kié Kané Mésopa Auleshka Esepa Wé e' wakpa. (Ie'pa bak klöulewa kaneblök erë iyërulunebak.) Ñies judiowak welepa tso' datse Cirene, Alejandría, Cilicia ena Asia, e'pa kos wöñarke Esteban ki. ¹⁰ Erë Wiköl Batse'r tö Esteban a tté mé toie buaë, e' kueki ie'pa kè a e' alirka ie' ki. ¹¹ E' kueki ie'pa tö wëpa welepa patué kachök: “Sa' ittsé tö Esteban tso' Moisés ena Skéköl chök suluë.” ¹² E' wa ie'pa tö pe' uluwéka taië Esteban ki. Ñies judiowak kueblupa ena s'wöbla'uk tté dalöiëno wa wakpa uluwékarakitö Esteban ki. E' kueki ie'pa de Esteban ska' ta iklöwéwarakitö tsémirakitö judiowak wökirpa ska'. ¹³ Ñies wëpa yulérakitö kachioie, e'pa tö iché:

—Kekraë wëm wí tö Skéköl wé dör batse'r i' ena Moisés tté dalöiëno e' cheke suluë. ¹⁴ Ñies sa' tö ie' ttsé ichök tö Jesús Nazaret wak e' tö Skéköl wé tskerawa ena sene me'at Moisés tö se' a e' mane'wekettsaitö.

¹⁵ Eta judiowak wökirpa kos tulur ee, e'pa tö isuë tö Esteban wö wër dalölöë wës Skéköl biyöchökwak wö wër es.

Esteban e' tsatké

7 ¹ Sacerdote kibi, e' tö Esteban a ichaké:
—Ì ki be' kkatërke ¿e' dör moki?

² Ie' iūtē: “A yamipa, a yépa, ye' ttò ttsó. Mik se' kēkēpa Abraham bak iaiāē Mesopotamia, kām imi' senuk Harán, etā ee' se' Kēköl olo tā' taijē, e' e' kkayē' ie' a. ³ Etā ichéitō iā: ‘Be' ká ena be' yamipa, e' múat tā be' yúshka senuk, ká kkachekeyō be' a ee.’ ⁴ Es Abraham e' yē'ttsa Caldea ate Mesopotamia ee, tā imiā senuk Harán. Iyē blēnewā e' ukuōki tā Skēköl tō ie' patké' senuk iē, wē se' serke i'ñe tā ee. ⁵ Kuaē Skēköl kē wā ká i' mēne ie' a yēs, elkela wē'ia è kē ie' a imēne. Erē e' kēwō ska' tā ie' kē ala'r tā, erē Skēköl kablē' ie' a ttē i' wa: ‘Ká i' meraēyō be' aleripa a be' blēnewā e' ukuōki tā.’ ⁶ Nies Skēköl tō ichē ie' a: ‘Be' aleripa serdaē ká kua'ki kī wes ká kua'ki wakpa es. Ee ie'pa klōrdawā kanē mésoie kē patueta' ese. Iweirdarak siarē dōkā duas cien tkēyōk (400).’ ⁷ Erē Skēköl tō ichē iā: ‘Ká wē wakpa tō ie'pa we'ikera, esepa ské we'ikerayō siarē. E' ukuōki tā ie'pa e' yōrattsā ká e' a as ye' dalōiōrakitō ká i' kī.’ ⁸ Etā Skēköl tō ichē iā: ‘A ala'r wēpa kūrke kōs esepa tottola kkuōlitta tōō tsir. E' ú kekraē iwā kkachoie tō ye' tō ttē me' be' a.’ E' kuēki mik ie' alā kiē Isaac kī ká de pāköl, etā itōttola kkuōlitta téeitō tsir. Es nīes Isaac tō iwē ilā Jacob' tā. E' sū Jacob tō iwē ilarla dabom eyōk kī bōl (12), e'pa tā. Ie'pa dōr se' dōr Israel aleripa ditsēwōpa dabom eyōk kī bōl e' yépa tsá.

⁹ “Erē se' yépa tsá, e'pa ukyēne iēl tsirla kiē José e' tā. E' kuēki ie'pa tō iwato'ttsa tā yi tō ituē e' wā imítser Egipto. Erē Skēköl tso' ie' tā. ¹⁰ Ie' tō itsatké kekraē kōs iweirke e' shūa. Nies kabikeitsē buaē méitō iā. Nies ie' tō Faraón kē isaūk er bua' wa (Egipto wakpa tō iblúpa kōs kiē Faraón). E' kuēki Faraón tō ie' tkēkā Egipto íyi kōs e' wōkirie nīes ie' wák u wōkirie.

¹¹ “E' ukuōki tā ketba anekā Egipto ena Canaán, e' kōs a. E' wakpa weine siarē. Se' yépa tsá kē wā i kune nānoie katanoie. ¹² Erē mik Jacob wa ijchenewā tō iyiwō tso' Egipto, etā ie' tō ila'r dōr se' yépa tsá, e'pa patkēmi iyiwō tauk ee, e' dōr ie'pa tsá dē'rō. ¹³ Mik ie'pa skā dē'rō etā José tō ie'pa a ichē: ‘ye' dōr a' ēl.’ Es Faraón wā ijchenewā tō yi ditsēwō José dōr. ¹⁴ E' ukuōki tā ie' tō iyē Jacob ena iyamipa kōs tsuk patké as idōbitū Egipto. E'pa dōkā dabom kuryōk kī skēl (75). ¹⁵ Es Jacob mineā senuk Egipto. Eē iblēnewā. Eē ie' ala'r dōr se' yépa tsá, e'pa blērulune nīes. ¹⁶ Ie'pa nu minene Siquem wōtēwā iwakpa pō a. Ká e' wato' Hamor ala'r tō Abraham a pōie.

¹⁷ “Erē Skēköl kablē' Abraham a ttē i' wa: ‘Be' aleripa yerattsane ye' tō Egipto.’ Mik e' kēwō dōkewatke, etā se' yépa kī alōne taijē. ¹⁸ E' kēwō ska' tā Egipto blú ské tkēnekā, e' kē wā José pakē jcher. ¹⁹ Blu' e' tō se' yépa kitō'wē we'iké siarē. Ie' tō ie'pa kē kēsik wa ila'rla wēpa kune erpa esepa kōs watōktsā as iduōlur. ²⁰ E' kēwō ska' tā Moisés kune', e' dōr buaala shutē. Iyē ena imi tō ikkōné u a dōkā sí mañat. ²¹ E' ukuōki tā ie'pa kawōtā iwatōktsā as iduōwā erē Egipto blú alā busi tō ikuéwā tsēmi u a tala'wē wes iwák alā es. ²² Es Moisés yōne taijē íyi jcher Egipto wakpa wā, kōs e' wa. Ittō è kī ittēnewā, nīes i' wekeitō e' è kī iwēnewā tō ie' dōr wēm taijē ese.

²³ “Mik ie' kī duas de dabom tkēyōk, (40) etā ibikeitséitō: ‘Ye' mīa ye' yamipa dōr Israel aleripa e' weblōk.’ ²⁴ Etā ie' isuē tō egiptowak ekōl tso' Israel aleri ekōl we'ikōk. E' kuēki ie' mishka itsatkōk tā egiptowak ttēwaitō iskéie. ²⁵ Ie' ibikeitsē tō iyamipa Israel aleripa éna iarmi tō Skēköl tō ie' patké ie'pa tsatkōk. Erē kē iwā ane ie'pa éna. ²⁶ Bule es tā ie' tō Israel aleripa kué

böl ñippök. Ie' kî ikiane tö ie'pa mú er buarne ñi kî, e' kuekî ichéitö iarak: 'A' dör ñi yamipa. ¿Jók a' ñi we'ikò?' 27 Etä eköl tö iyami we'ikeke, e' tö Moisés patkéumi ta ichéitö ia: '¿Yi tö be' tkéka sa' wókirie sa' shulökwakie? 28 ¿Be' éna ye' ttakwä wes chki be' tö egiptowak kötwä es?' 29 E' ttséwä Moisés tö ta itkashkar ká bānet kiē Madián ee. Ee isenē wes ká kuakî wak es. Ee ila'rla kéka böl.

30 "Ee ie' senē dō duas dabom tkëyök (40). Ká et ta Skëköl biyöchökwak eköl e' kkaché ie' a Sinaí kébata a tsinet ká sir poē wé kē yi serku' ese ska'. Ie' e' kkaché ia kal tsir wōnarke bö'ie e' shuā. 31 Moisés wōkranewā iweblök. Erē mik ie' e' skéwā isauk bua'iewā ta Skëköl ttō ttséitö, e' tö iché ia: 32 'Ye' dör be' yépa bak iaiä kiē Abraham, Isaac ena Jacob e'pa Këköl.' Etä Moisés painéka taiē suane kuekî. Ie' kē diché dē'kaia isauk. 33 Etä Skëköl tö iché ia: 'Wé be' dur, e' kē dör batse'r, e' kuekî be' klökuö yótsa. 34 Mokî ye' isuē tö wépa dör ye' icha tso' Egipto e'pa weirke. Ie'pa kköchöke e' ttséyö. E' kuekî ye' dē'ttsa ie'pa tsatkök. E' kuekî ittso: Ye' tö be' patkerami Egipto.'

35 "Israel aleripa tö iyē' Moisés a: '¿Yi tö be' tkéka sa' wókirie sa' shulökwakie?' Erē ie'pa tö ie' watē'ttsa, erē Skëköl tö patké' ie'pa wókirie ena ie'pa tsatkökwakie. E' bak mik Skëköl biyöchökwak e' k kayē'wā ie' a kal tsitsirla shuā etä. 36 Es Moisés tö se' yépa yē'ttsa Egipto a. Egipto ena dayē kiē Dayē Mat ee ie' tö i kē or yi a ese wé taiē. Ñies e' wéitö duas dabom tkëyök ekkē ká sir poē wé kē yi serku' ee. 37 Ie' wák tö iché ie'pa a: 'Skëköl tö itteköl kerakā eköl a' shuā wes ye' es.' 38 Mik Israel aleripa tso'rak echkaie ká sir poē wé kē yi serku' ee, etä Moisés tso' ie'pa shuā. Ñies Skëköl biyöchökwak ttē ie' ta Sinaí kébata a. Skëköl ttē tö sene meke siā e' yēne ie' a ee, e' pakéne ie' tö se' a.

39 "Erē se' yépa kē wā ie' ttē dalöiēne'. Ie'pa tö ie' ttē watē'ttsa. Ie'pa shkakne Egipto. 40 E' kuekî ie'pa tö iché Aarón a: 'Moisés tö se' yē'ttsa Egipto a. Kē sa' wā ijcher i tka ie' ta. E' kuekî íyi diököl yuó se' a böt mañat dalöiē skëkölíe as e' mi' se' wëttsuk.' 41 Es ie'pa tö baka pupula diököl yué dalöiē. Ta iyiwak jcherakitö mè baka diököl a idalöioie. Ie'pa tö e' kēwö tkó'wé taiē, baka diököl yuérakitö iwákpa ulā wa, e' dalöioie. 42 E' kuekî Skëköl e' skéttsa ie'pa yöki. Ie' tö ie'pa méat as bëkwö dalöiörakitö ie' skéie. Es Skëköl ttekölpa tö ikit iyëkküö kî. Ie'pa tö iché:

'A Israel aleripa,
mik a' sene' ká sir poē wé kē yi serku' ee duas dabom tkëyök (40) ekkē,
etä a' tö iyiwak jché' erē e' kē dör ye' dalöioie.

43 Wé dalöieke pē' tö skëkölíe kiē Moloc, e' diököl wéla dami a' wā.

Ñies wé dalöieke pē' tö skëkölíe kiē Refán e' diököl bëkwöie, e' dami a' wā.

E' kōs diököl yué a' wákpa tö, esepa dami a' wā dalöiē.

E' kuekî ye' tö a' patkeraē kamiē weinuk siarē Babilonia wí'kie."

Es ikiteat.

44 "Es mik se' yépa bak senuk ká sir poē wé kē yi serku' ee, etä ie'pa wā datsi'kuö dami e' shukuekear Skëköl wéie. E' a ie' bak e' kkachök ie'pa a. U e' yöne wes ie' tö Moisés ka' iyuök es, wes ie' tö ikkayē' ia es. 45 E' ukuökî ta u e'

méat se' yépa bak e'pa tö ileripa a. Mik ie'pa demi Josué ta pé' kuá'kí wakpa ká klö'ukwá, etá u e' mirwarak iwá. Skëköl tö pé' kuá'kí wakpa uyéttsa ie'pa yökí. E' ukuökí ká taijë ta David tkëneká blu'ie. E' këwö ska' ta u yöne iaiaë datsi'kuö wa, e' tso'ia. ⁴⁶David wër buaë Skëköl wa ta ie' a David tö kawö kié ie' dalöio wé yuoie Israel aleripa a. ⁴⁷Erë David alà kié Salomón, e' tö Skëköl wé e' yué. ⁴⁸Erë Skëköl dör fyí ulitane tsatá e' kè sër u yué s'ditsö tö ese a. Es itteköl eköl tö iyë'at, e' tö ichë:

⁴⁹⁻⁵⁰ 'Skëköl tö ichë:

Ká jai e' dör ye' e' tkoie.

ká i' dör ye' klö tkoser.

Ye' wák tö fyí kos yö',

e' kuëkí ¿wes a' tö u yuëmi ye' a?

¿Wes a' tö ká mëmi ye' a enoie?"

Es ikiteat.

⁵¹ "Erë a' kè tö Skëköl dalöietá. A' er darërë. A' kukuöña darërëë. Kekraë Wiköl Batse'r wöklö'wë a' tö. A' dör wes a' yépa bak ká iaiaë es. ⁵²Ie'pa tö Skëköl ttekölpa kos we'ik. Es ñies ittekölpa bak ichök tö yi dör Yësyësë Chökle e' datse, e'pa kötulur ie'pa tö. I'ñe ta yi dör Yësyësë Chökle ñe' detke, erë iwatuéttsa a' tö ttëwá. ⁵³A' ulá a Skëköl ttë dalöiëno dë ibiyöchökwakpa wa. Erë a' kè tö idalöië."

Esteban ttëwá ie'pa tö

⁵⁴Mik iwökirpa tö ì pakë Esteban tö e' ttsé, etá ie'pa uluneka iki taijë. Ie'pa ká wötëwá ulune è kuëkí. ⁵⁵Erë Esteban kí Wiköl Batse'r kí de taijë ta iwö kéka ká jai a ta Skëköl olo taijë e' suëitö. Nies ie' tö Jesús sué dur Skëköl ulá bua'kka. ⁵⁶Ie' tö ichë:

—¡Isaú! Ye' tso' isaúk tö ká jai wékkö àr áie. Ñies Jesús dör S'ditsö Alà e' saúk ye' tso' tö idur Skëköl ulá bua'kka.

⁵⁷Erë ie'pa e' kukuöña wötëwá as kè iwattsër. Etá ianekararak taijë ta imishkararak seraa Esteban kí. ⁵⁸Ta iyéttsarakitö Jerusalén a mítser u'rki eë, ta ie'pa tö ie' témi ák wa ittowaie. Esteban kkatökwakpa tso' itök, e'pa datsi' me'itörak duladula kié Saulo e' a blë.

⁵⁹Ie'pa tso' Esteban tök ák wa, e' dalewa ie' tö ikié Skëköl a i' es: "A Skëképa Jesús, ye' wiköl tsúmi be' ska." ⁶⁰E' ukuökí ta ie' e' tkëwá kuchë kí ta ianeka taijë: "A Skëképa, ì sulu wamlölk itso'rak, e' nuí olo'yó ie'pa kí."

Mik e' chéitö ta iduowa.

8 ¹Esteban ttëwá ie'pa tö e' tö Saulo ttsë'wë buaë.

Saulo tö Jesús mik erblökwakpa we'ikémitke

E' diwö shà ta Skëképa Jesús icha erule tso' Jerusalén e'pa we'ikémitke pë' tö. Ie'pa kos tkayalmi dò Judea ena Samaria. Erë Jesús ttekölpa tsá e'pa kè mineyal. ²Wëpa wëlepa tö Skëköl dalöieke taijë, esepa tö Esteban nu blëwá ta ie' iëtsérakitö taijë. ³Erë Saulo tö Skëképa Jesús icha erule e'pa we'ikémi siarë. Ie' mirwá u a u a ie'pa yöktsá kuulemi patkëmi wötëwá s'wöto wé a wëpa ena alakölpá ñies.

Jesús tté pakane Samaria wakpa a

⁴Erë wépa bakyalmi Jerusalén, e'pa tó Jesús tté buaë pakémir ká wa'ñe wé imirwarak ee. ⁵Es Felipe mía Samaria. Eë ie' tó wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' tté pakémi ká e' wakpa a. ⁶Mik ie'pa tó ie' ttóke e' tseñies ì kè or yi a ese wekeitö, e' suérakitö etä ie'pa tó ittö kättseke bua'iewa. ⁷Es pë' a wimblupa sulusi tso', esepa bua'wéneitö taië. Wimblupa sulusi yërulune arkekarak taië. Es ñies s'kraulewä taië ena s'bachiulewä taië, esepa buanene buaë. ⁸E' kueki ká e' wakpa kos tseñne buaë.

⁹Etä ká e' a wëm tso' eköl kië Simón. Ie' kaneblë'mi iaiaë wes awá es. E' wa ie' tó Samaria wakpa kitë' taië. Es ie' e' kkeö tó ie' dör imalepa tsata. ¹⁰Ká e' wakpa ulitane, siarëpa ñies inuköl blúpa, e'pa tó ie' ttö klöw buaë. Ie'pa tó iyë: “Skëköl kië Diché Taië, e' e' yué Simónie.”

¹¹Bànet ie' tó ie'pa kitë'bitü ikanë wa. E' kueki ie'pa tó ie' ttö iütë' buaë. ¹²Erë mik Felipe tó ì blúie Skëköl tso' e' tté buaë paké ñies Jesucristo tté buaë paké, etä ie'pa tó iklöwé tã ie' wöskuëlor wëpa ena alakölpa. ¹³Ñies Simón wák erblé Jesús mik tã iwöskuëe. Ie' michoë Felipe tã kekraë. Es ie' isuë tó ì kè or yi a ese weke Felipe tó taië, e' tó ie' tkiwëwä.

¹⁴Mik Jesús ttekölpa tsä tso' Jerusalén, e'pa wä ijchenewä tó Samaria wakpa tó Skëköl tté klöwé, etä ie'pa tó Pedro ena Juan patkëmi ee. ¹⁵Mik idemirak, etä ikiérakitö S'yé a Samaria wakpa tó iklöwé, e'pa ki as Wiköl Batse'r dö ie'pa ki. ¹⁶Kam Wiköl Batse'r döbitü ie'pa ulitane ki. Ie'pa wösuule Skëkëpa Jesús ttö wa, e' è o' ie'pa tó. ¹⁷E' kueki Pedro ena Juan ulä méka ie'pa ki tã Wiköl Batse'r de ie'pa ki.

¹⁸Simón tó isuë tó mik Jesús ttekölpa tsä ulä méka ie'pa ki etä Wiköl Batse'r debitü iki. E' kueki ie' tó inuköl watké Pedro ena Juan a, ¹⁹tã ie' tó iché iarak: —A' wä diché tso' se, e' mú ye' a as yi ki ye' ulä méka tã ese ki Wiköl Batse'r döbitü wes a' tó iweke es.

²⁰Pedro tó iüté:

—Be' tó ibikeitsë tó ì kakkë Skëköl tó e' tormi inuköl wa, e' kueki be' inuköl weinü kekraë be' wák tã. ²¹Be' er kè dör yësyësë Skëköl wöa, e' kueki diché i' kè menuk be' a. ²²Be' er mane'ü ì sulu wamblekebö i', e' yök. Skëköl a ikió as ì bikeitsébö suluë isalema e' nuí olo'yëmiitö be' ki. ²³Ye' tó isuë tó be' er dör suluë kësik ème. E' wä be' wák kos tso' klöulewä.

²⁴Simón tó iüté:

—Skëköl a ikió as ì kos ché a' tó e' kè tkö ye' tã.

²⁵Etä ì o' Skëköl tó ie'pa tã e' tté paké Pedro ena Juan tó. Ñies s'pattérakitö Skëkëpa Jesús tté wa. E' ukuök tã ie'pa mýalne Jerusalén. Tã ñala wa Samaria shua ká tso' taië, e' wakpa a ie'pa tó Jesús tté buaë pakerami wes imirdak es.

Felipe tó Etiopía wák eköl wöbla'wé

²⁶E' ukuök tã Skëköl biyöchökwak eköl tó iché Felipe a: “Be' yúshka dayë ñak kke Jerusalén ñalé wa dö Gaza.” Ñala e' tkökemi ká sir poë wé kè yi serku' e' kke. ²⁷Etä Felipe mía tã ñala e' ki wëm kuëitö eköl, e' dör Etiopía wak. Ie' dör iká wökirpa e' eköl. Ie' dör alaköl tso' Etiopía blúie, e' inuköl blök wökir. Ie' dare Jerusalén Skëköl dalöiök. ²⁸Ie' mirwane ikasha' karreta ki, e' a itkër yëkkuö kit Skëköl tteköl kië Isaías tó, e' sauk.

²⁹Etä Wiköl Batse'r tö iché Felipe a: "Be' yú, be' e' skówa karreta se o'mik."
³⁰Mik Felipe e' skéwa karreta o'mik, eta ie' tö ittsé tö Etiopía wak tö Skëköl yëkkuö kit Isaías tö, e' aritserami. Felipe tö ie' a ichaké:

—Yëkkuö se aritseke be' tö ¿e' wà ane be' éna?

³¹Ie' tö iüté:

—Kè yi ku' ye' wöbla'uk ta ¿wes ye' a iwà armi?

Ie' tö Felipe kié e' tkökka ie' o'mik. ³²Ie' tö iaritserami wé ichéitö:

"Ie' dör wes obeja urula tsëmi ttëwa es.

Wes obeja pupula kè arta' mik iköyök tërke eta,
 es ñies kè ie' wà i yëne.

³³Ie'pa tö ijaëwé siarë ta ikichatëttsarakitö,

erë i ki ikichatënettsa e' kè dör moki.

Ie' ttëwarakitö as kè iseria ká i' ki,

e' kuëki kè ie' alà ate."

³⁴Etiopía wak tö Felipe a ichaké:

—Be' we'ikëyö, ichó ña, ¿yi cheke Skëköl tteköl Isaías tö ttë i' wa? ¿Ie' wák e' chöke ö o'ka chekeitö?

³⁵Etä ttë aritsétkeitö, e' wa Felipe tö ie' a Jesús ttë buaë pakémi. ³⁶⁻³⁷Es ittöramirak ñala wa ta ee di' kuërakitö. Etä Etiopía wak tö iché Felipe a:

—¿e di' tso'. ¿i kuëki be' kè tö ye' wöskuë?"

³⁸Etä Etiopía wak tö iché karreta ñakökwaq a tö karreta wöklö'úwa. Ta ie'pa e' éwa ta imíyal böle di' a. Eë Felipe tö Etiopía wak wöskuëe. ³⁹Mik ie' yélune di' a eta Skëköl Wiköl tö Felipe batsékami bet ká bánet a, Etiopía wak kè wà isuneia yës, erë imía tsë'ne buaë kaneë. ⁴⁰Etä Felipe tö isuë tö ie' demi dur ká kië Azoto eë. Etä ie' mia Jesús ttë buaë pakök ká tso' ñala ki ese wakpa a dömi Cesarea.

Saulo er mane'wé Jesús a

9 ¹⁻²E' dalewa Saulo tso'ia Skëképa ttökatapa pañuk ttëwa. E' kuëki ie' mia sacerdote kibi ska' yëkkuö kiök shkowaie judiowak ñi dapa'wo wé tso' Damasco eë. Yëkkuö e' ki kawö mène ia s'tso' ttë kië Jesús dör Ñala Pa'alí e' dikia esepa yulök klö'wowa tsëmi Jerusalén, kè tkine tö alakölpä ö wëpa idir. ³Erë mik Saulo dökemitke tsinet Damasco e' bet ibitëshka ká jai a bö'wöie e' olo bune taië ipamik. ⁴Ta ie' anere iski. Etä ttö ttséitö tö iché ia: "A Saulo, a Saulo, ¿iök be' tö ye' we'ikeke?"

⁵Saulo tö ie' a ichaké: "A Skëképa, ¿be' dör yi?" Etä iüténeitö: "Ye' dör Jesús we'ikeke be' tö e'. ⁶Erë be' e' kóka. Be' yú Damasco. Eë be' a iyërmi tö i uk be' ké."

⁷Etä Saulo wapiepa tkirulune taië. Ie'pa tö yile ttö ttsé, erë kè ie'pa wa yi sune. ⁸E' ukuöki ta Saulo e' kékä ta iwöbla shuppée, erë kè iwawër. E' kuëki itsémirakitö ulä iërüle dö Damasco. ⁹Eë ie' sené ká mañat kè wöbla wawëne, kè wà i ñane, kè wà i yane yës.

¹⁰Jesús ttökata eköl kië Ananías serke Damasco e' a Skëképa Jesús e' kkachéwa kabsueie ta iché ia: "¡A Ananías!" Ie' iüté: "A Skëképa Jesús, ichó ña."

o 8.32-33 Isaías 53.7-8 p 8.37 Yëkkuö kitule ká iaiaë keweie imalepa yöki esepa kè wa 8.37 kiteka. Ttë e' tö iché: Felipe tö ie' a iché: —Be' tö ttë i' klö'wé mokië e' ta be' wösurmi. Etä wëm tö iüté: —Ye' tö iklö'wé tö Jesucristo dör Skëköl Alà e'.

¹¹ Skëkëpa tō iché iā: “Be' yú ñalā kiè Yësýësë e' kî dô Judas u a. Eë wëm tso' kiè Saulo datse Tarso, e' yulô. Ie' tso' ttök S'yé tã. ¹² Ie' tō isué kabsueie tō wëm kiè Ananías dewā ie' ska' iulā mékã iki as iwöbla wawërne, e' dör be'.”

¹³ Ie' iüté: “A Skëkëpa Jesús, erë ye' a iyëule tajë ie'pa wã tō wëm e' tō be' icha batse'r tso' Jerusalén e'pa we'ikeke siarë. ¹⁴ I'ñe tã e' de ië. Sacerdotepa wökirpa tō kawö mé ie' a as wépa tō be' a e' tsatkë kié esepa kos klö'uluritö.”

¹⁵ Erë Skëkëpa Jesús tō iché iā: “Be' yú. Ye' tō wëm e' shukitbak as ie' tō ye' tté pakò pë' kè dör Israel aleripa esepa a ena iblúpa a ñies Israel aleripa a.

¹⁶ Ye' wák tō ikkacheraë ie' a tō ie' kawöta weinuk ye' tté kuekî.”

¹⁷ Etã Ananías demi Saulo ska' tã iulā mékã iki tã iché iā:

—A yami Saulo, Skëkëpa Jesús e' kkeyë'wã be' a ñalā kî be' dë'bitü e' wa, e' tō ye' patké as be' wöbla wawërne ñies as Wiköl Batse'r iërwa be' a.

¹⁸ E' bet tã ì tso' Saulo wöbla mik nima kkuô sù, e' darolone tã iwöbla wawënene. Etã ie' e' kékã tã imía tã ie' e' wöskuéë. ¹⁹ E' ukuökî tã ichkéne tã idiché iënene. Etã ie' e' tséat Jesús ttökatapa welepa tso' Damasco e'pa tã ká elke ulatök.

Saulo tō Jesús tté paké Damasco

²⁰ E' ukuökî tã bet Saulo tō Jesús tté pakémi judiowak a ie'pa ñi dapa'wo wé kos a. Ie'pa a ichekeitö tō Jesús dör Skëköl Alà chökke. ²¹ Wépa kos tō ie' ttö ttse, e'pa wökrarulune ittök tã iñi chakérak:

—¿Ie' wí kè dör wépa tō e' tsatkë kié Jesús a tso' Jerusalén esepa we'ik siarë? ¿Kè ie' wëbi wí dë'bitü ie'pa esepa tso' ië e'pa klö'ukwã wömëttsa sacerdotepa wökirpa ulā a?

²² Erë Saulo tō Jesús tté pakéwaie kîta kîta, kè suane. Ie' tō ikkaché judiowak serke Damasco e'pa a tō mokî Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blüie e'. Tté e' wa ie'pa siwa'blöwélur ie' tō.

Saulo tkashkar judiowak yöki

²³ Ká tajë ukuökî tã judiowak tté ñita Saulo ttowa. ²⁴ Erë e' jchenewã ie' wã. Ñië nañë ie'pa tso' ipanuk ttéwã ká wékkö dökettsã ese ska'. ²⁵ Erë nañewe iklépa tō ie' iékã kkô blublu a tã iíemi ká tso' kköiëule shkit kakkéë e' mik enaëna. Es ie' tkashkar.

Saulo dene Jerusalén

²⁶ Mik ie' demi Jerusalén, etã ie' dapa'wak Jesús ttökatapa tã. Erë ie'pa kè wã iklöone tō mokî ie' erblé Jesús mik. Ie'pa suane iyökî. ²⁷ Erë Bernabé wã ie' mîtser kkachë Jesús ttekölpa tsá e'pa a. Bernabé tō ipaké ie'pa a tō Saulo tō Skëkëpa Jesús su' ñalā kî tã eë itté ie' tã. Ñies ichéitö tō Saulo kapakétke Damasco Jesús ttö wa kè suane. ²⁸ Es Saulo e' tséat Jerusalén dami Jesús ttekölpa tsá e'pa tã. Këkraë ie' tō Skëkëpa Jesús tté pakeke kè suane. ²⁹ Ñies ie' tō itté pakeke judiowak ttöke griegoie esepa a. Erë ie'pa ñi iütékã tajë ie' tã. E' kuekî ie'pa tō ima'wé ttéwã. ³⁰ Mik e' jchenewã iyamipa wã, etã ie'pa wã imîtser Cesarea, eë tã ipatkémi dô Tarso.

³¹ E' ukuökî tã Skëkëpa Jesús icha erule erule kos tso' Judea ena Galilea ena Samaria e'pa atene bërë, kè yi tō ie'pa we'ikëiã. Ie'pa yörke buaë Skëköl tté dikia. Ñies ie'pa tō Skëköl dalöieke tajë. Wiköl Batse'r tō ie'pa kimeke as ikí iërdak tajë këkraë.

Eneas buanene

³² Pedro shköke ká wa'ñe ie'pa kos pakök wé ie'pa tso' ese ska'. Eta ide ñies ká kiè Lida s'batse' rpa serke ee' e'pa pakök. ³³ Eta ee' wëm eköl kuéitö kiè Eneas e' kraulewá me'r ká kî e' kî duas de pàköl (8). ³⁴ Pedro tò iché iá:

— Jesucristo tò be' bua'wéne. Be' e' kóká tã be' ká' pashuó.

E' bet tã ie' e' kéka. ³⁵ E' ukuökî tã pë' tso' Lida ena Sarón, e'pa ulitane tò ie' sué. E' kuekî ie'pa er mane'wé Skëképa Jesús a.

Dorcas shkënekane

³⁶ E' kéwö ska' tã ká kiè Jope ee' alaköl serke eköl dör Jesús ttökata, e' kiè Tabitá (griegoie ikiè e' dör Dorcas^q). Këkraë ie' bak i buaë uk ena s'siärëpa kîmuk. ³⁷ Ká e' ulatök tã ie' kirinewá tã iduowá. Inú pasunetke tã iméka úshu kákke ese a. ³⁸ Jope atë Lida o'mik wé Pedro tso' ee'. Jesús ttökatapa serke Jope, e'pa wá ijcher tò ie' tso' Lida, e' kuekî ie'pa tò wëpa patké bül ichök ie' a: “Be' shkó bet Jope.”

³⁹ Es ie' mía ie'pa tã. Mik idemirak, eta ie' tsémi u shuá wé Dorcas nu me'r ee'. Alakölpa schó' kos iúke taië. E'pa iënewá ie' pamik. Eta ie'pa tò paio ena datsi' yö' Dorcas tò mik ibak ttsë'ka eta, e' kkaché Pedro a. ⁴⁰ Eta Pedro tò ie'pa ké e' yökulur tã ie' e' tkéwá kuchë kî tã ittë S'yé tã. E' ukuökî tã ie' tò inú sué tã iché:

— A Tabitá, be' e' kóká.

Eta ie' wöbla shuppée. Mik Pedro suéitö eta ie' e' tkésër. ⁴¹ Pedro tò iklö'wéwá iulà a duéka. E' ukuökî tã ie' tò alakölpa schó ena s'batse'r malepa kié tã Tabitá kkachéitö ie'pa a ttsë'ka. ⁴² E' jchenewá Jope wakpa kos wá tã ie'pa taië erblé Skëképa Jesús mik. ⁴³ Tã Pedro e' tséat taië Jope wëm kiè Simón e' ska'. Wëm e' dör iyiwak kkuölit kanéukwak.

Pedro tò Jesús tté buaë paké Cornelio a

10 ¹ Ká kiè Cesarea ee' wëm serke eköl kiè Cornelio, e' dör Roma ñippökwapka eruleë kiè Italiano e' capitán. ² Ie' kè dör judiowak erë ie' dör wëm yësyësë Skëköl wöa. Ie' ena iyamipa ekka, e'pa tò Skëköl dalöieke taië. Ñies ie' tò inuköl kakmeke taië judiowak kîmoie. Këkraë ie' ttöke Skëköl tã. ³ Ká et tsáli tã diwö de mañat, eta ie' tò isué buaë kabsuëie tò Skëköl biyöchökwak eköl dewá wé ie' tso' ee' tã ichéitö iá: “A Cornelio.” ⁴ Ie' tkinewá tã Skëköl biyöchökwak suéwaitö krereë tã ie' tò iché iá: “A kékë, ¿i kiane be' kî?” Eta Skëköl biyöchökwak tò ie' iuté: “Be' ttöke Skëköl tã ena s'siärëpa kîmeke, e' wër buaë ie' wa. ⁵ E' kuekî yile patkómi Jope. Eë wëm tso' kiè Simón, kiè ñies Pedro e' kiök patkó. ⁶ Ie' tso' wëm eköl kiè ñies Simón dör iyiwak kkuölit kanéukwak, e' ska', ie' u me'r dayë kkömik.”

⁷ Mik Skëköl biyöchökwak ttë one Cornelio tã e' mía eta Cornelio tò ikanë mésopa kié bül ena ñippökwap kiéitö eköl ñies. Ñippökwap e' tò Skëköl dalöieke taië. Ie' dör Cornelio kîmukwak bua'ie. ⁸ Cornelio tò i kos tka ie' tã e' paké ie'pa a. E' ukuökî tã ie'pa patkémiiitö dō Jope.

q 9.36 Dorcas: S'kiè e' wá kiane chë sulî. r 9.39 schó: E' dör alakölpa wëm blëulewá kam serwane ese.

⁹Bule es diwö de bata a ta Cornelio kanè mäsopa dami ñala wa döketke tsinet Jope. E' dalewa Pedro tkaka u bata ki ttök Skököl ta. ¹⁰Pedro due bli wa erë ulirkeia ie' a, e' dalewa isuëitö kabsueie. ¹¹Ie' tö isuë tö kä jai kköbunane ta datsi' ukuö berie suë iklöulewa ibata tkel a, e' bitewa dö iski. ¹²Datsi' ukuö e' shua iyyiwak klöka, e' sköke ibatsi' ki ena dü döer ña judiowak a esepa tkerki tsakië. ¹³Etä ie' tö ttök ttsé ta ichéitö ia: "A Pedro, be' e' koka. Iyyiwak se ttök ta ikatö."

¹⁴Erë ie' tö iüté: "Au. A Skököl, iyyiwak döer ña ese kë kataule ye' wa yës." ¹⁵Ta ttök e' tö ichéne Pedro a: "Ï batse'wétke Skököl tö e' kë kiaria ña."

¹⁶E' tka mañatökicha ta datsi' ukuö mikane kä jai a. ¹⁷Pedro tso'ia ibikeitsök taië i suëyö kabsueie jima e' wa kiane chë? E' wöshaë ta wëpa patké Cornelio tö, e'pa tö Simón u kuë ta iëter Simón ukkö a. ¹⁸Ie'pa tö ichaké: "Jie wëm kië Simón kiekerakitö nies Pedro, e' tso'?"

¹⁹Pedro tso'ia i suëitö kabsueie e' bikeitsök, etä Wiköl Batse'r tö iché ia: "Ittsó. Wëpa mañal tso' be' yulök. ²⁰Be' e' ówa ta be' yú ie'pa ta. Kë ibikeitsar bötböt. Ye' tö ie'pa patkébitu be' tsukmi."

²¹Etä Pedro e' éwa ta iché ie'pa a:

—Yi yuleke a' tö, e' döer ye'. Jie döer iwà?

²²Ie'pa iüté:

—Wëm kië Cornelio döer Roma ñippökwaipa capitán eköl, e' tö sa' patké' be' yulök. Ie' döer wëm yësyesë. Skököl dalöiekeitö taië. Judiowak ulitane ki ie' kiar taië. Skököl biyöchökwak batse'r e' eköl tö iyë' ie' a: "Pedro kió as ie' bitu be' u a. Ï kos cheke ie' tö be' a, e' ttsó."

²³Etä Pedro tö ie'pa kiéwa weshke. Eë ie'pa kapére. Bule es ta ie' mia ie'pa ta. Nies s'yamipa serke Jope e'pa wëlepa mia ie' wapieie. ²⁴Bökki es ta idemirak Cesarea. Eë Cornelio tö iyamipa ena pë' suule iwa buaë e'pa ki' e' dapa'ukka Pedro ttök ttsök. E'pa kos de ie' panuk. ²⁵Mik ie' de Cornelio u a etä Cornelio dettsa ishke'uk ta ie' e' tkéwa kuchë ki ie' wöshaë idalöioie. ²⁶Erë ie' tö iké e' duökka ta iché ia:

—Be' e' duökka. Ye' döer s'ditsö nies wës be' es.

²⁷Pedro ttöramiia Cornelio ta etä idewarak weshke ta ie' isuë tö taië pë' dapanewa. ²⁸Ie' tö iché ie'pa a:

—A' wa ijcher tö sa' judiowak kë a kawö ta' pë' kë döer judiowak esepa pakök ena shkök pë' esepa ta. Erë Skököl tö ikkaché ye' a tö kë ye' kawö ta'ia ichök tö yile döer ña. ²⁹E' kuëki mik ye' kine, e' bet ta ye' bitea, kë wa i chakine. Ye' tö a' ichakë jio'k a' tö ye' kié?

³⁰Cornelio tö iüté:

—Tkali ikëkkë ta ye' tkër ttök Skököl ta ye' u a wës ye' wöblar kä bit ekkë diwö de mañat etä. E' bet ta wëm eköl de dur ye' wörki, e' datsi' döer dalölöë.

³¹E' tö ye' a iché: 'A Cornelio, be' ttöke Skököl ta e' ttsé ie' tö. Be' tö s'siarëpa kimeke e' wër buaë ie' wa. ³²Yile patkómi Jope Simón kië nies Pedro, e' kiökbitu. Ie' tso' wëm skä kië Simón döer iyyiwak kkuölit kanéukwak e' u a. E' u me'r dayë kkömik.' ³³E' bet ta ye' tö be' tsuk patké ta be' debitu er bua' wa. Es sa' ulitane e' dapa'wë Jie Skököl wöa i chök ie' tö be' ké sa' a e' ttsök.

Pedro tö Skököl tté buaë paké Cornelio ska'

³⁴Etä Pedro ttémi ta ichéitö ie'pa a:

—I'ñe ta ye' éna iane tö moki sulitane dör ñies ème Skèköl a. ³⁵E' kueki ká wa'ne wépa tö ie' dalöieke ta iserke yësyësë esepa kiar ie' ki. ³⁶Ie' er buarmine se' ki Jesucristo dör sulitane Kèköl e' batamik, e' tté buaé pakane sa' dör Israel aleripa e'pa a. E' jcher a' wa. ³⁷Ñies ì bak judiowak ké kos a e' jcher buaé a' wa. Juan tö iyè' tö s'kawötä e' wöskuök. E' ukuöki ta Jesús tö s'pattémi Galilea. ³⁸Ñies a' wa ijcher buaé tö Skèköl tö iWiköl Batse'r patké Jesús Nazaret wak e' ki idiché taijè. Ie' shké kekraé pè' ulitane shua iyi buaé kanéuk. Ñies s'we'ikeke bé tö esepa bua'wéneitö Skèköl tso' ie' ta e' kueki. ³⁹I wé ie' tö Jerusalén ena judiowak ká malepa a, e' kos sué sa' tö. E' ukuöki ta ittéwarakitö wötëulewä krus mik. ⁴⁰Erè e' ki ká de mañat ta Skèköl tö ishke'wékane ta ikkachéitö sa' a. ⁴¹Ie' kè e' kkeyene sulitane a. Sa' è a ie' e' kkaché. Skèköl tö sa' shukitbak as sa' tö Jesús saü sa' wák wöbla wa. Ie' shkenekane e' ukuöki ta sa' chké sa' di'yé ie' ta. ⁴²Ie' tö sa' patké itté buaé pakök sulitane a ñies ichök iarak tö ie' tkéka Skèköl tö s'ttsé'ka ena s'duulewä, e'pa shulökwakie. ⁴³Ká iaiäé Skèköl ttekölpa ulitane tö Jesús paka'atbak ta iyè'atratkitö tö yi erblé ie' mik esepa nuì olordaé ie'pa ki ie' batamik.

Pè' kè dör judiowak esepa ki Wiköl Batse'r de

⁴⁴Pedro tso'ia ipakök ie'pa a ta e' shua Wiköl Batse'r debitu ie'pa kos tso' ie' ttò kïttsök, e'pa ki. ⁴⁵⁻⁴⁶Etä Jesús mik erblökwakpa dör judiowak dè'bitu Pedro ta e'pa tö isué tö wës Wiköl Batse'r debitu pè' kè dör judiowak, esepa ki ñies. Ie'pa tö ittse tö ittökerak ttò kua'ki kua'ki wa. Ñies Skèköl kïkökka itso'arak. E' tö ie'pa tkiwéwa. ⁴⁷Etä Pedro tö iché:

—Wiköl Batse'r debitu ie'pa ki wës sa' ki itsä dè'bitu es. E' kueki kè yi a iwöklönuk tö kè ie'pa wöskuar di' a.

⁴⁸Ie' tö ikérak e' wöskuök Jesucristo ttò wa. E' ukuöki ta ie'pa tö ie' a ikié taijè: “Be' e' tsúat sa' ta ká böt mañat.”

Pedro tö Cornelio tté paké Jerusalén

11 ¹Jesús ttekölpa tsä ena s'yamipa malepa tso' Judea, e'pa tö ittse tö pè' kè dör judiowak, ñies esepa tö Skèköl tté klö'wé. ²Mik Pedro dene Jerusalén, etä Jesús mik erblökwakpa dör judiowak, esepa welepa tö ie' ché sulué. ³Ie'pa tö ie' a ichaké:

—Ílök be' dare pè' kè dör judiowak esepa pakök ena chkök ie'pa ta?

⁴Ie' tö ì kos tka e' paké ie'pa a seraä ta iché ia:

⁵—Ye' bak Jope ta ye' ttöke Skèköl ta, e' shua ye' tö ì sué kabsueie. Ì suéyö e' dör datsi' ukuö bérie sué klöulewä ibata tkèl a. E' bitewä ká jai a dò wé ye' tso' ee. ⁶Etä ye' tö isué bua'iewä isuöie tö ì tso' ishua. Ye' tö iyiwak klöka, iyiwak kañiru, iyiwak e' sköke ibatsi' ki ena dù, esepa sué. ⁷Etä ye' tö ttò ttsé e' tö iché ye' a: ‘A Pedro, be' e' kóka. Iyiwak se ttó ta ikatö.’ ⁸Ye' iüté: ‘Au. A Skèköl, ye' kè wä iyiwak dör ná ese kataule yës.’ ⁹Ta ttò datse ká jai a, e' tö ichéne ye' a: ‘Í batse'wétke Skèköl tö ese kè kiarä ná.’ ¹⁰E' tka mañatökicha ta imíkané sèkka ká jai a. ¹¹E' wöshäé ta, wépa mañal patkéule datse Cesarea ye' yulök, e'pa debitu wé ye' tkèr e' wé a. ¹²Wiköl Batse'r tö ye' a iché: ‘Kè ibikeitsar bötböt. Be' yú ie'pa ta.’ Ñies s'yamipa teröl i' dare ye' ta. Sa' kos dewä Cornelio u a. ¹³Ie' tö sa' a ipaké tö wës ie' tö Skèköl biyöchökwak sué dur eköl ie' u a. E' tö iché ia: ‘Yile patkómi dò Jope ee wëm tso' kiè Simón,

e' kiè ñies Pedro, e' kióbitu. ¹⁴Ie' tò icheraë be' a wes be' ena be' yamipa kos e'pa tsatkërmí. ¹⁵Mik ye' tò Jesús tté pakémi ie'pa a, etä Wiköl Batse'r debítu ie'pa kî wes idë'bitu sa' kî kuaë es. ¹⁶Etä ì yë' Skëképa Jesús tò ye' a, e' ane ye' éna. Ie' tò ye' a iyë': 'Juan tò s'wöskué di' a, erë a' iërdawä Wiköl Batse'r a.' ¹⁷Iwënewä tò Skëköl tò iWiköl mé ie'pa a wes imenebak se' a kuaë mik se' erblë' Skëképa Jesucristo mik etä es. E' kuëkî ¿ye' dör yi Skëköl wöklö'woie?

¹⁸Mik ì ché Pedro tò e' ttsé ie'pa tò, etä isiwa'bléwarak tä Skëköl kikékarakitö. Ie'pa tò iché:

—E' wa se' wa ijcher tò pë' kè dör judiowak, esepa a ñies Skëköl tò imé as ie'pa er mane'ù ie' a senoie michoë.

Skëképa Jesús icha eruleë tso' Antioquía e' paké

¹⁹Esteban kötwarakitö e' ukuökî tä Jesús mik erblökwakpa we'ikémitke taië pë' tò. E' yökî ie'pa welepa tkayal. Welepa míyal dò Fenicia. Welepa míyal dò Chipre. Iskà mírak dò Antioquía. Ká ekképa a ie'pa tò Jesús tté buaë pakeke judiowak è a. ²⁰Erë Jesús mik erblökwakpa datse Chipre ena Cirene, ese welepa míyal Antioquía. Eë Skëképa Jesús tté buaë pakérakitö pë' kè dör judiowak esepa a. ²¹Etä Skëképa tò ie'pa kímé taië. E' kuëkî taië ká e' wakpa erblë' Skëképa Jesús mik tä ier mane'wërak ie' a.

²²Mik Skëképa Jesús icha erule tso' Jerusalén, e'pa tò tté e' ttsé, etä Bernabé patkémirakitö tkörö Antioquía. ²³Mik ie' demi, etä ie' tò isuë wes Skëköl er buaë ché ie'pa a. E' tò ie' ttsë'wé buaë. Ie' tò ie'pa kí patté as ie'pa e' tkòwä darërë kekraë ier kos wa ie'pa erblö Skëképa mik e' a. ²⁴Ie' dör wëm yësyësë. Ie' a taië Wiköl Batse'r tso'. Ie' tò Jesús bikeitseke bua'iewä. Es taië pë' kí de erblök Skëképa mik.

²⁵E' ukuökî tä ie' mía Tarso Saulo yulök. ²⁶Mik ikuëitö, etä itsémi Antioquía e' tä. Eë ië' tséarak duas ek. Ie'pa e' dapa'uke Skëképa Jesús icha erule e'pa tä. Ká e' wakpa taië wöbla'wëkerakitö. Ká e' a Jesús ttökatapa tsä kine Cristo wakpa.

²⁷E' kéwö ska' tä Skëköl ttekölpa welepa tso' Jerusalén míyal Antioquía. ²⁸E'pa shüa eköl kiè Agabo, e' e' duéka tä ichéitö Wiköl Batse'r wa tò bli datse ká wa'ñie kî. E' debítu mik Claudio bak Roma wökir kibi e' kéwö ska'. ²⁹Etä Jesús ttökatapa tso' Antioquía e'pa tò iché ñi a: "Mishka inuköl shtök patké se' yamipa serke Judea, e'pa kimoie kos se' a imer ekkë." ³⁰Es ie'pa tò iwé. Etä ipatkémirakitö Bernabé ena Saulo ulä a as ie'pa tò imü Skëképa Jesús icha wökir kibipa tso' Judea e'pa ulä a.

Pedro wötéwarakitö s'wöto wé a

12 ¹E' kéwö ska' tä blu' kiè Herodes, e' tò Skëképa Jesús icha welepa klö'wëwä we'ikë. ²Ie' tò Santiago dör Juan ël, e' ttökwa patké tabë wa. ³Mik ie' isuë tò e' wër buaë judiowak wa, etä ie' tò Pedro klö'ukwä patké. E' wëitö mik judiowak tò Pan Kë Yöule Iwölöwoka Wa e' kéwö tkö'wëkerakitö etä. ⁴Mik Pedro klönëwä, etä Herodes tò iwötëwä s'wöto wé a. Eë ñippökwakpa doka dabom eyök kî teröl (16) e'pa tò ikkö'neke tkël tkël. E'pa mane'weke tkël tkël kukur kukur. Herodes tò ibikeitsé tò kawö tkö'wëkerakitö, e' ukuökî tä iyekettsaneyö shülë sulitane wöä. ⁵E' dalewa Pedro tso' s'wöto wé a. Erë Skëképa Jesús icha erule e'pa tso' ikiök Skëköl a darërë ie' kî kekraë.

Skëköl biyöchökwak tö Pedro yéttsa s'woto wé a

⁶Herodes tö Pedro yekettsa shulè, e' nañewe Pedro kapötër ñippökwakpa böi shusha moulewā tabechka kichaie bötö wa. Ñies ñippökwakpa böi tso' s'woto wé ukkö kkö'nuk. ⁷E' bet Skëköl biyöchökwak de dur ie' ska' ta bö'wö olo buneka dalölöë s'woto wé a. Eta ikéwaitö ichane a as itirka ta iché ia: “¡Be' e' kóka bet!” E' bet ta imoulewā tabechka kichaie wa e' wöyërulune. ⁸Eta Skëköl biyöchökwak tö iché ia: “Be' datsi' ióka, be' klökküö ióka.” Ta ie' tö iwé es. Skëköl biyöchökwak ikí ché ia: “Be' paio kikküö ióka ta be' shkó ye' itöki.”

⁹Eta Pedro mía itöki, erë ie' kè éna iane tö ì weke Skëköl biyöchökwak tö e' dör moki. Ie' tö ibikeitsè tö ie' tso' kabsauk. ¹⁰Eta ie'pa tkami wé ñippökwakpa iëter ukkö kkö'nuk ee. E' ukuöki ta wé ñippökwakpa skà iëter ee itkamirak ñies. Mik ie'pa demi ukkö kibi a yöule tabechka wa ate ñala kke, eta e' kköbunane er wa. Eta ie'pa deyal u'rki shkémirak ekuölö ta Skëköl biyöchökwak tö iméat eköl.

¹¹Ekké ta ie' éna iane tö ì suéitö e' dör moki. Ie' ibikeitsè: “Tñe ta yö isué tö moki Skëköl tö ibiyöchökwak patké ye' tsatkök Herodes ulà a ena ì kos wamblak judiowak éna ye' ki, e' ulà a ñies.”

¹²Mik ie' éna ianewa bua'iewa ta imía María u a. María dör Juan mi. Juan kiè ñies Marcos. Eë ie'pa daparke taijè ttök Skëköl ta. ¹³Mik Pedro de dur ukkö a ie'pa chakök, eta busi eköl dör kanè méso kiè Rode e' mía iweblök tö yi idir. ¹⁴Mik ie' tö ttséwa Rode tö, eta ittse'neka buaë kè deia ukkö ppök ta itunemine weshké ichök tö Pedro de dur ukkö a. ¹⁵Ie'pa tö iché ia:

—¡Be' alíneka!

Erë ie' iuté:

—Moki ye' ttöke.

Ie'pa ie' a iché:

—Au, e' kè dör ie'. E' dör Skëköl biyöchökwak patkéule ikkö'nuk e'.

¹⁶E' dalewa Pedro tso'ia ichakök ukkö a. Mik ukkö kköppéerakitö, eta isuérakitö tö ie' e' idir ta itkinewarak taijè. ¹⁷Erë ie' tö ikkaché ulà wa tö a' siwa'blö. E' ukuöki ta ie' tö ipaké ie'pa a tö wes Skëköl tö iyéttsa s'woto wé a ta ichéitö:

—Ttè e' pakó Santiago a ena s'yamipa malepa a.

E' ukuöki ta ie' e' yéttsa mía bánet.

¹⁸Mik ká ñine eta s'woto wé a ñippökwakpa shutíneka taijè Pedro kè ku' e' kuéki. ¹⁹Herodes tö Pedro yulök patké. Erë mik ie'pa kè wa ikune, eta ie' tö inuí tkéwa inippökwakpa mik ta ie' tö ie'pa ttökwa patké.

E' ukuöki ta ie' e' yéttsa Judea mía senuk Cesarea.

Herodes du'wa

²⁰E' kéwö ska' ta blu' Herodes ulurke taijè Tiro ena Sidón wakpa ki. E' kuéki ie'pa kawö mé ñi a shkowaie ie' ska' ttök ie' ta. Ie'pa tö wëm kiè Blasto e' pablè'bak as ie' mi' ie'pa ttekölíe ttök Herodes ta. Ie' kanéblöke Herodes a iu kuébluie. Ie' ttö wa ie'pa tö kawö kié Herodes a tö ie'pa múat bèrè, ie'pa tö chkwö tueke Herodes ká a e' kuéki.

²¹Ká et ta Herodes tö ie'pa kiéttsa. Mik e' kéwö de, eta ie' tö blu' datsí iéka ta ie' e' tkéka s'shulo kulé tso' iwé a e' ki ta ee ikapaké ie'pa ta. ²²Ie'pa tö

Herodes ché aneule i' es: "jIttöke i', e' kè dör s'ditsö, e' dör kèköl wele ttöke!"
²³E' ttsër buaë ie' kukua ta ie' e' kíkëka taië, kè wä Skèköl kikaneka. E' kueki e' wöshaë ta Skèköl biyöchökwak eköl tö duë méka iki. Ie' katéwa öña tö ta iduowa.

²⁴E' dalewa ta Skèköl ttë pakarke ème ká wa'ne.

²⁵Mik Bernabé ena Saulo e'pa tö i uk ie'pa dë' Jerusalén e' wawé one, eta ie'pa míyalne Antioquía. Ie'pa wä Juan kiè nies Marcos, e' mitsernak.

Wiköl Batse'r tö Bernabé ena Saulo patké Jesús tté buaë pakök

13 ¹Skèkëpa Jesús icha erule tso' Antioquía, e'pa shua Skèköl ttekölpa ena s'wöbla'ukwakpa tso'rak ee. E'pa dör Bernabé ena Simón (Simón e' kiè nies Dalo'riwak), ena Lucio dör Cirene wak, ena Menahem (Menahem e' talane Galilea blú kiè Herodes e' ta ñita), nies Saulo tso'nak. ²Ká et ta ie'pa tso' Skèköl dalöiök batsè wa ta e' shua Wiköl Batse'r tö iché ie'pa a: "Kanè kuá'ki tso' ye' wä Bernabé ena Saulo a. Ie'pa shushtétkeyö iwakanéwoie e' kueki ie'pa böi yóttsa ye' a kanè e' woie."

³Ie'pa batsé ena tté S'yé ta one, ta iulà mékarak ie'pa böi ki e' dalewa ikié S'yé a iki. E' ukuöki ta ipatkémirakitö iwakanéuk.

Bernabé ena Saulo tö Jesús tté paké Chipre wakpa a

⁴Es Bernabé ena Saulo míyal Seleucia patkéule Wiköl Batse'r wä. Ta ee ie'pa e' iéka kanò a míyal ká kiè Chipre ee. ⁵Idemirak Chipre wé kanò irirke ee, e' ké kiè Salamina. Mik idemirak ee, eta ie'pa tö Skèköl tté pakémi judiowak a iñi dapa'wo wé kos a. Juan mirwa ie'pa ta ie'pa kímuk. ⁶⁻⁸Chipre kos a itkarak demirak ká kiè Pafos ee. Ee ie'pa tö judiowak kué eköl kiè Barjesús (e' kiè griegoie Elimas). E' dör ie'pa awá eköl. Ie' e' chò tö ie' dör Skèköl tteköl. Ie' y'arie kékraë ká e' wökir kiè Sergio Paulo, e' ska'. Sergio Paulo kabikeitsö buaë, ie' ki Skèköl tté kiane ttsè. E' kueki ie' tö Bernabé ena Saulo tsuk patké. Erë awá ñe' kè ki ikiane tö Sergio Paulo tö tté mik se' erblöke e' klö'wë. E' kueki ie' tö Bernabé ena Saulo ma'wé wöklö'wë. ⁹Eta Saulo, e' kiè nies Pablo, e' ki Wiköl Batse'r debitu taië. Eta Elimas suéwaitö krereë ¹⁰ta iché ia:

—Be' kachò. Be' e' wamblò suluë. Be' dör wes bé es. Sene yësyësë kos, e' bolök be' dör. ¿Kos be' tö Skèköl ñalé yësyësë e' shkuli'wëmirö? ¹¹I' ta Skèköl tö be' we'ikeraë. Be' wöbla kè wawërpaia. Ká tköraë taië be' ki ta be' kè tö diwö olo suëpaia.

E' bet ta Elimas wöa ká mía ttsettseë, iwöbla kè wawëneia, e' kueki yile yulekeitö as tö iulaiö. ¹²Mik ká e' wökir tö e' sué, eta ie' erblé Jesús mik. Ie' wökranewa wes Skèkëpa tté dör e' kítsök.

Pablo ena Bernabé tö Jesús tté paké Antioquía ate Pisidia ee

¹³Pablo ena ishköwapa e' iékarak kanò a Pafos ta imíyal Perge ate Panfilia ee. Eta Juan tö ie'pa méat ee, ta imíane Jerusalén. ¹⁴E' ukuöki ta imíyal Antioquía ate Pisidia ee. Eta ee judiowak eno diwö ta ie'pa dewa judiowak ñi dapa'wo wé a e' tuléser. ¹⁵Eta wele tö i kit Moisés ena Skèköl ttekölpa tö yëkuuö ki, e' aritsé dò ekuölö. E' ukuöki ta ñi dapa'wo wé wökirpa tö ichök patké Pablo ena Bernabé a:

—A yamipa, a' wä ilè tso' sa' pattoie, e' ta sa' pattó.

¹⁶Etä Pablo e' kéka tə ikkaché ulà wa tò a' siwä'bló tə ichéitö:

—A Israel aleripa nïes ká kuä'kî wakpa tò Skëköl dalöietä, a' tò ye' ttò ttsó.
¹⁷Skëköl dör Israel aleripa e' Këköl, kuaë e' tò se' bak ká iaiaë, e'pa shukitbak iwák a. Ie'pa sene' Egipto wës ká kuä'kî wakpa es. Eë ie' tò ie'pa kimé taië alöne taië. E' ukuöki tə ie' tò ie'pa yëttsä ká e' kî idiché wa. ¹⁸Ie' tò ie'pa dalë'ttsé ká sir poë wé kè yi serku' e' a dökä duas dabom tkëyök (40). ¹⁹Pë' ditsëwöpa dökä kul bak senuk Canaán e'pa eo'waitö ká mē se' yëpa bak ká iaiaë, e'pa a. ²⁰E' kôs kî duas bak cien tkëyök kî dabom skeyök (450) ekkë.

“E' ukuöki tə Skëköl tò ie'pa shu kéka eköl eköl imalepa wëttsöie dò itteköl Samuel e' kéwö ska'. ²¹E' ukuöki tə ie'pa tò Samuel a blu' kié eköl. Es Skëköl tò Saül méka ie'pa blúie, e' dör Quis aladulaköl. Ie' dör Benjamín ditsëwö. Saül sené ie'pa blúie dökä duas dabom tkëyök (40). ²²E' ukuöki tə Skëköl tò Saül uyëttsä tə David mékaitö blu'ie iskéie. David chë Skëköl tò i' es: ‘Ye' tò David dör Jesé alä, e' suë. Ie' wër buaë ye' wa, ie' erbikò wës ye' erbikò es. Ì kiane ye' kî wë, e' wakanewëraëitö.’ ²³David aleri eköl dör Jesús, e' patké Skëköl tò se' dör Israel aleripa e'pa tsatök wës ie' kablë' es. ²⁴Erë kam Jesús döbitü e' yöki Juan S'wöskuökwak tò se' Israel aleripa ulitane patté tò se' kawöta er mane'uk Skëköl a. Nïes se' kawöta e' wöskuöklor di' a. ²⁵Mik Juan kanë erkewatke tə ie' tò iché: ‘Wëm datse eköl e' kînu' a' tso', e' kè dör ye'. Ie' datseia ye' itöki. Ie' dör ye' tsata, e' kuëki ie' klökuö kicha è kè wötsënanuk ye' siarla e' a.’

²⁶“A s'yamipa, Abraham aleripa, nïes a' wëpa kè dör ie' aleripa erë Skëköl dalöietä' esepa, se' ulitane a s'tsatkè tté e' patkënetke. ²⁷Jerusalén wakpa ena iwökirpa e'pa kè wä ijcher tò Jesús dör S'tsatökkwak. Nïes eno diwö bit tə ie'pa tò ie' tté kitule yëkkuö kî Skëköl ttekölpa wä, e' aritseke, erë e' kè wä ane ie'pa éna. Mik ie'pa tò Jesús wömëttsä ttëwä etä e' wa ie'pa tò ie' tté tso' kitule Skëköl yëkkuö kî e' wä tkö'wé. ²⁸Ie'pa kè wä ì sulu kune iki ittowä erë ikkatërakitö Pilato a as ittökwä patköitö krus mik. ²⁹Es Jesús ttëwarakitö. Mik ie'pa tò ì kôs kitule Skëköl yëkkuö kî, e' wawé one, etä inú éwarakitö krus mik tə iwötëwarakitö pö a. ³⁰Erë Skëköl tò ie' shké'wékane. ³¹E' ukuöki tə ie' e' kkachéne ká taië wëpa manetwä ie' wapie Galilea dò Jerusalén, e'pa a. Ìñe tə e'pa kôs dör ie' ttekölpa judiowak ulitane wörki.

³²“Es sa' tso' tté buaë i' pakök a' a. E' dör ì uk Skëköl kablë' sa' yëpa bak ká iaiaë e'pa a ³³e' wä tka sa' dör ie'pa aleripa e' wörki. Itka mik Skëköl tò Jesús shké'wékane etä. Itka wës itso' kitule Salmo böt kî es wé ichéitö: ‘Be' dör ye' alä. Ìñe yö ikkachétke tò ye' dör be' yé.’” ³⁴Nïes Jesús yë'at Skëköl tò iyëkkuö kî: ‘Wës ye' tò ye' tté yësyësë batse'r taië e' me' David a tò ye' er buaë chöraë ie' a, es ye' er buaë chöraë be' a.’” E' wä dör tò Skëköl tò ie' shké'werane as kè ichkà nurwä. ³⁵E' kuëki nïes itso' kitule: ‘Be' kanë méso batse'r, e' kè mepaätbò as ichkà nurwä.’” ³⁶Es David, se' blú bak iaiaë, e' tò imalepa bak e' kéwö ska', e'pa wëttsé wës Skëköl tò iyë'ia es. E' ukuöki tə idu'wä tə itöbinewä iyëpa pö a tə inunewä. ³⁷Erë wé shké'o'kane Skëköl tò e' chká kè nune'wä. ³⁸A yamipa, a' wä ijchenü tò se' nuì olo'yarmi se' kî Jesús batamik, e' tté pakeke sa' tò a' a. ³⁹Ttë méat Moisés tò dalöiëno, e' kè a' se' nuì olonuk. Erë wëpa erblé Jesús mik esepa nuì olordaë ie'pa kî. ⁴⁰A' tso' erki as a' kè tə itkò wës Skëköl ttekölpa tò iket es wé Skëköl tò iché:

⁴¹ 'A ye' wayuökwakpa, ye' ttö ttsó.

Ì weraëyö a' kéwö ska' ta, e' dör taië kè klöönuk a' a ekkè.

Eré a' a ipakarmi erè kè a' tò iklö'wëpa.

E' kuëki a' tkinú. A' enúwa.' ”v

⁴² Eta Pablo ena Bernabé e' yélur nì dapa'wö wé a. Eta pë' tò iché ie'pa a a' kiéne ttè ekkëpa skà pakökne sa' a eno diwö ëtö wa. ⁴³ Mik ie' dapa'wérak e' one, eta judiowak, nìes pë' e' yué judiowakie esepa taië míyal Pablo ena Bernabé ta. Pablo ena Bernabé tò ie'pa patté tò a' e' tkówa darërëë Skëköl er buaë chöke se' a e' a.

⁴⁴ Eno diwö ëtö wa eta ká e' wakpa iekkè ta idettsarak seraä Skëköl ttè kittsök. ⁴⁵ Erè mik judiowak tò isuë tò pë' dapane taië Pablo ttö kittsök, eta ie'pa yökì isulune ta ie' kékarak ichök tò ì cheke ie' tò e' dör kache. Ie'pa tò ie' ché suluë. ⁴⁶ Erè ie' ena Bernabé kè suane ta iché iarak:

—Sa' kəwöta a' dör judiowak e'pa pattoie kewe Skëköl ttè wa, erè a' kè wa iklöne. Wësua a' ibikeitseke tò sene michoë kè mène a' ki. E' kuëki sa' míyal ipakök pë' kè dör judiowak esepa a. ⁴⁷ Es Skëköl tò sa' patké. Ie' yëkkuö tò ichè:

'Be' tkéayö wës bö'wö wöñar stui a es.

Es ye' tò be' patkeraë ká ulitane wakpa pattök,

Ie'pa tsatkè e' tté pakeraëbö ká wa'ne dö wé ká i' erkerö ee.'w

⁴⁸ Mik pë' kè dör judiowak e'pa tò ttè e' tsé eta ie'pa ttsënekarak buaë. Ie'pa e' kékarak Skëkëpa Jesús tté kikökka. Wëpa kəs suletëneat senuk michoë, esepa erblé Jesús mik. ⁴⁹ Es Skëkëpa Jesús tté pakane ká e' wa'ne a. ⁵⁰ Erè alakölpa dalöiërta' taië ká e' ki esepa tò judiowak ttè dalöieke buaë, nìes wëpa dalöiërta' taië ká e' ki, esepa shutiwëka judiowak tò as Pablo ena Bernabé we'ikörakitö as ie' yöttarak ká e' ki. ⁵¹ Eta Pablo ena Bernabé tò iklö po ppée ikkacheie ie'pa a tò ie'pa ki inuí ane ta imíyal Iconio. ⁵² Erè Jesús ttökatapa atë e'pa ttsëne buaë nìes ie'pa a Wiköl Batse'r tso' taië.

Pablo ena Bernabé tò Jesús tté paké Iconio wakpa a

14 ¹ Mik Pablo ena Bernabé demi Iconio, eta ie'pa dewa judiowak nì dapa'wö wé a wës ie'pa wöblar es. Ie'pa tò Jesús tté paké buaë. Es judiowak nìes pë' kè dör judiowak, esepa taië erblé Jesús mik. ² Erè judiowak kè erblène imik, e'pa tò pë' kè dör judiowak, esepa shutiwëka ena iluwëka taië s'yamipa ki as iwe'ikörakitö. ³ Erè Pablo ena Bernabé e' tséat ká taië ee. Ie'pa tò Skëkëpa tté pakeke kè suane. Skëköl tò diché mé ie'pa a ì kè or yi a ase woie iwà kkacheie tò ie' er buaë chöke siä e' tté dör moki. ⁴ Erè ká e' wakpa nì blabatsélor, shabötspa wa judiowak ttè wër buaë, shabötspa wa Jesús ttekölpa tsá e'pa ttè wër buaë. ⁵ Judiowak ena pë' kè dör judiowak, e'pa tò kawö mé nì a iwökirpa ta Pablo ena Bernabé we'ikoe, tè ák wa ittowaie. ⁶⁻⁷ Erè mik Pablo ena Bernabé, e'pa wa ijchenewa, eta ie'pa tkayalmi dòmi ká kiè Licaonia ee. Ká kiè Listra ena ká kiè Derbe atë ee. Ká e' wa'ne ie'pa tò Jesús tté buaë paké.

Pablo tëne ák wa ittowaie ká kiè Listra ee

⁸⁻⁹ Eta wëm tso' eköl Listra, e' kune' klö bachiulewa. Ie' kè shko. Ie' tkër Pablo ttöke e' ttsök. Pablo tò isuëwa krereë. Ie' wa ijcher tò wë' ierblé Jesús mik as ibuarne. ¹⁰ Eta ie' tò iché ia aneule:

—¡Be' e' kôka, be' e' duôka!

Eta wëm e' kéká tũneká tsut tá ishkémi. ¹¹ Mik pë' tò, ì wé Pablo tò e' sué, etá ie'pa tò ichémi aneule ie'pa Licaonia ttò wa:

—¡Wépa dalöiekessö skëkölie e'pa dettsá se' shuá s'ditsöie!

¹² Pablo kapaké kibiie, e' kuëkí ie'pa tò ie' klö'wé ie'pa kéköl kiè Hermes e' skéie. Bernabé klö'wérakitö ie'pa kéköl kiè Zeus e' skéie.^x ¹³ Zeus wé merká ká e' ñalé ukuö o'mik tsinet. Zeus sacerdote wá baka wë'ñe ena ma'ma wörkua debitu taië. Ie' ena pë' ulitane éna baka wë'ñe jchak më Pablo ena Bernabé á idalöioie ikëkölpäie. ¹⁴ Erë mik Bernabé ena Pablo wá ijchenewa, etá ie'pa e' datsi' jchéé ikkachoie tò e' dör suluë ie'pa á. Tá ie'pa mía pë' shuá tá ichérakitö aneule:

¹⁵ —A kékëpa, çì uk a' tso'? Sa' dör s'ditsö wës a' es. Sa' debitu ttè buaë pakök a' á as a' tò íyi ikkë kè wà tá' ese kôs watöttsá tá a' er mane'ũ Skëköl chók e' á. Ie' tò ká jai ena ká i' ena dayë ena ì kôs tso' iki e' yô'at. ¹⁶ Ká iaiäë dö ikkë tá sulitane serke wës iwák kí ikiane es, e' dalë'ttsë'bitu Skëköl tò. ¹⁷ Erë e' dör es, erë ie' dör buaë se' tá kékraë, e' wa ie' tò iwà kkaché siá tò ie' dör Skëköl chók. Ie' tò kalí patkeke a' á. Ie' tò iyiwö weke a' á. Ie' tò chkë meke a' á ñanoie a' ttsë'woie buaë.

¹⁸ Erë ie'pa tò ì kôs ché iarak, erë iekkë tá baka wë'ñe jchérakitö Pablo ena Bernabé dalöioie wës Zeus ena Hermes es.

¹⁹ E' shà tá judiowak welepa datse Antioquía ena Iconio, e'pa debitu tá Litra wakpa dakíñérakitö Pablo ttökwa. Iklö'wéwarakitö tá itérakitö taië ák wa. Ibikeitsérakitö tò iduowa, e' kuëkí ie'pa tò ikuémi méat tër Litra ké kkò á wí'kie. ²⁰ Erë mik Jesús ttókatapa malepa e' dapa'wéka ipamik, etá ie' e' kéká míane Litra. E' bule es tá ie' mía Bernabé tá dö ká kiè Derbe eë.

²¹ Ie'pa demi Derbe tá Jesús ttè buaë pakérakitö ká e' wakpa á. Taië ie'pa e' yué Jesús ttókatapie. E' ukuökí tá ie'pa debitu Litra ena Iconio ena Antioquía. ²² Ká ekkë kôs á ie'pa tò Jesús ttókatapa er diché ié ena ipablérakitö as ie' tkówarak darërëë ttè mik se' erblöke e' á. Ie'pa tò iché iarak: “Se' wake' weirdäe ká i' kí dowäie aishkuö tá ì blúie Skëköl tso' e' á.” ²³ Nies ká kôs e' kí ie'pa tò wépa shushtë kaneblök Skëképa Jesús icha erule erule e'pa wókirpaie. E'pa kí ie'pa ikié S'yé á ena batsé, e' ukuökí tá iméarakitö Skëképa mik ie'pa erblöke e' ulá á.

Pablo ena Bernabé dene Antioquía áte Siria eë

²⁴ E' ukuökí tá Pablo ena Bernabé tkami ká kiè Pisidia demirak Panfilia. ²⁵ Ie'pa tò Jesús ttè buaë paké ká kiè Perge e' wakpa á. E' ukuökí tá ie'pa mía ká kiè Atalía eë. ²⁶ Eë tá ie'pa e' iéka kanò á míane Antioquía iyamipa tò ie'pa patkë'mi Jesús ttè pakök e'pa ska'. Eë iyamipa tò ie'pa me' Skëköl er buaë chöke se' á e' ulá á ì kanéuk ie'pa dare e' woie. ²⁷ Mik ie'pa demine Antioquía, etá Skëképa Jesús icha erule e' dapa'wékarakitö. Tá ì kôs wé Skëköl tò ie'pa tá, ñies wës ie' tò ikkayë' pë' kè dör judiowak, esepa á tò ie'pa erblömi ie' mik wës judiowak es, e' kôs pakérakitö iyamipa á. ²⁸ Etá ie'pa e' tséat ká taië Jesús ttókatapa tso' Antioquía, e'pa tá.

x 14.12 Zeus ena Hermes: E'pa dalöiök griegowak bak skëkölie ká iaiäë. Ie'pa á Zeus dör skëköl bua'ie imalepa tsata. Ie'pa tò iklö'wé tò Hermes dör Zeus tteköl. Romawak tò Zeus kiè méka Júpiter ena Hermes kiè mékarakitö Mercurio.

Skëkëpa Jesús icha e'pa wökir kibipa nî dapa'wé Jerusalén

15 ¹E' kēwō tā, wēpa welepa e' yéttsa Judea demi Antioquía. Ie'pa tō s'yamipa wōbla'wēmi ttē i' wa: "A' wēpa kōs kawōtā tottola kkuölit tē tsir wēs Moisés ikitat es. E' kē kaneone a' wā, e' tā kē a' tsatkēpa." ²E' kueḱi Pablo ena Bernabé nî iutēkā darērēē ie'pa tā. E' kueḱi iyamipa tō Pablo ena Bernabé ena welepa skā, e'pa shushtë as imi'yal Jerusalén ttē ñe' shülök Skëkëpa Jesús icha wökir kibipa ena Jesús ttekölpa tsá, e'pa tā.

³Es Skëkëpa Jesús icha erule tso' Antioquía, e'pa tō Pablo ena imalepa patkēmi Jerusalén. Ie'pa tkami Fenicia ena Samaria. Etā ipakeramirakitō iyamipa a tō wēs pē' kē dör judiowak, esepa er mane'wé Skëköl a. Ttē e' tō ie'pa ttsē'wé buaē.

⁴Mik Pablo ena Bernabé demirak Jerusalén, etā ee Skëkëpa Jesús icha eruleē e'pa kōs ena iwökirpa ena Jesús ttekölpa tsá, e'pa tō ie'pa kiéwa buaē. Etā i kōs o' Skëköl tō ie'pa wa e' pakérakitō imalepa a. ⁵Erē Jesús mik erblökwakpa dör fariseowakpa, esepa welepa e' kéka tā ichéitörak:

—S'yamipa kē dör judiowak esepa wēpa kawōtā itóttola kkuölit tē tsir. Nies ie'pa a ikawōtā chē tō Moisés ttē kitulebak e' dalöiök ie'pa kawōtā.

⁶Etā Skëkëpa Jesús icha wökir kibipa ena Jesús ttekölpa tsá, e'pa nî dapa'wéka ttē e' bikeitsök bua'iewa. ⁷Ie'pa tō ipaké taijē, e' ukuöḱi tā Pedro e' kéka tā ichéitō:

—A yamipa, a' wā ijcher tō ká iaiaē Skëköl tō ye' shukitbak a' shua Jesús ttē buaē pakök, pē' kē dör judiowak, esepa a as ie'pa erblö imik. ⁸Ie' wā se' er suule buaē, ie' tō Wiköl Batse'r mé ie'pa a wēs se' a ime'itō es. Es ie' tō se' a ikkaché tō nies ie' tō ie'pa klö'wé ie' ichaie. ⁹Ie' tō ie'pa er paiklé ie'pa erblé Jesús mik e' wa. Es se' wā ijcher tō ie'pa ena se' dör nies ème ie' wōa. ¹⁰A' tō ie'pa ké Moisés ttē darērēē e' dalöiök, erē e' kē dalöiēne' se' a, nies se' bak ká iaiaē e'pa kē a idalöiēne'. Iñe tā gjók a' tso' Skëköl wōnatkōk es? ¹¹E' kē dör es. Se' tō iklö'wé tō se' tsatkēne Skëkëpa Jesús er buaē chōke sia e' è wa. E' suē ie'pa tsatkēne nies.

¹²E' ukuöḱi tā ie'pa ulitane siwa' blélur tso' Bernabé ena Pablo e'pa kapakōke e' ttsök. Ie'pa tso' ipakök tō wēs i kē or yi a ese wérakitō Skëköl batamik pē' kē dör judiowak, esepa shua Skëköl diché kkachōie. ¹³Ie'pa kapaké one etā Santiago tō iché:

—A yamipa, ye' ttō ttsó. ¹⁴Simón tō se' a ipaké wēs Skëköl tō, pē' kē dör judiowak, esepa tsá kimé er bua' wa as ie'pa welepa dö ie' wák ichaie. ¹⁵Nies e' sini'kué Skëköl ttekölpa bak ká iaiaē e'pa tō. Ie'pa tō iyē':

¹⁶Skëköl tō iché: 'Aishkuō tā ye' datsene.

Etā David jchúlipa kerakayō iwák suē.

Ie'pa dörane diché ta' taijē wēs iaiaē es

¹⁷as pē' malepa kē dör judiowak dör ye' icha esepa tō ye' yulö.

¹⁸Es ye' tō ttē i' chétke.

Ká iaiaē ttē i' me'atbakyō a' a.'y

¹⁹"Ttē i' kueḱi ye' ibikeitsē tō, pē' kē dör judiowak er mane'wé Skëköl a, esepa kē tsiriuk s'kane judiowak ser ese wa. ²⁰⁻²¹E' kueḱi yëkkuō patkömisō

ie'pa a e' kɪ ichòsö tō ɪyi meule ɪyi diököl tso' dalöie skëkölle ese a, ese kè kar, ese kè katar. Nies ie'pa kè kàne trènuκ. Iyiwak ttèwə kuli' siulekə ese chkā kè katar nies ipé kè katar. Ká ɪaɪaë ttè i' pakanemi ká wa'ñe se' ñi dapa'wə wé a eno diwö bit ekkè. E' kuekɪ ɪyi ekkè è shtömisö ie'pa a."

Yëkkuö patkëne s'yamipa kè dör judiowak, esepa a

²² Skëkëpa Jesús icha eruleë e'pa kəs ena iwökir kibipa ena Jesús ttekölpa tsá, e'pa wa iwër buaë tō wëpa welepa shushtë ie'pa shuə as imi'rak Pablo ena Bernabé tã dōmi Antioquía. Es ie'pa tō Judas kiè nies Barsabás ena Silas, e'pa shushtë. Wëpa e'pa dalöieke taië s'yamipa ulitane tō. ²³ Etã yëkkuö shtë iwökirpa tō e' mé ie'pa a as iwə imi'rak. Yëkkuö e' tō iché i' es:

"Sa' dör Skëkëpa Jesús icha eruleë e'pa wökir kibipa ena Jesús ttekölpa tsá, sa' dör a' yamipa. Sa' tso' yëkkuö i' shtök a' dör sa' yamipa erè kè dör judiowak serke Antioquía ena Siria ena Cilicia e'pa a. A' shkë'wémi sa' tō. ²⁴ Sa' wə ɪjchenewə tō sa' yamipa welepa e' yë'ttsə sa' shuə, e'pa dë'mi a' ska'. Ie'pa tō a' tsiriö iwákpa ttè wa. E' tō taië a' wökir tsiriwéka. Kè sa' wə kawö mène ie'pa a a' wöbla'woie i' wa. ²⁵ E' kuekɪ sa' ulitane wa iwër buaë wëpa welepa shushtëk sa' shuə as imi' a' sauk Bernabé ena Pablo tã. Sa' yami e'pa dalër taië sa' éna. ²⁶ Ie'pa e' me'ttsə weinuk taië. Ie'pa kè suane ttèwə Skëkëpa Jesucristo tté kuekɪ. ²⁷ Sa' tō Judas ena Silas patkëmi ttök a' tã. Ie'pa tō ipakeraë a' wöshaë yësyësë wës yëkkuö i' kɪ ikitule es. ²⁸⁻²⁹ Buaë idir Wiköl Batse'r a, nies sa' a, tō a' kè kawötə judiowak ser e' blök seraə. I' è blök a' ké: Chkè meule ɪyi diököl tso' dalöie ese a, e' kè katar. Nies ipé kè katar ena iyiwak ttèwə kuli' siulekə ese chkā kè katar. Kè a' kàne trènuκ. ɪyi ekkè è kawötə blè a' tō. A' tō iwé es, e' tã e' dör buaë. Skëköl tō a' kimè."

³⁰ Etã ie'pa e' chéat tã imíyal Antioquía. Mik ie'pa demi eë tã ie'pa iyamipa dapa'wéka, e'pa a yëkkuö mirdak iwə e' méitö. ³¹ Mik iyamipa tō yëkkuö aritsé, etã e' tō ie'pa er pablé taië, e' kuekɪ ittse'nerak buaë. ³² Judas ena Silas, e'pa dör Skëköl ttekölpa nies, e' kuekɪ ie'pa tō iyamipa patté taië. E' tō iyamipa er pablé taië, ikimé taië. ³³⁻³⁴ Ie'pa sené eë kukuie. Mik ie'pa mitkene itò wane etã iyamipa tō iché ɪarak a' shkó wöbla wa. ³⁵ Erè Pablo ena Bernabé e' tséat Antioquía. Ie'pa ena imalepa taië e'pa tso'rak Skëkëpa Jesús tté buaë pakök. Nies tté e' wa s'wöbla'uk ie'pa tso'.

Pablo ena Bernabé kè kaneblöku'ia ñitã

³⁶ Kawö tka taië, e' ukuökɪ tã Pablo tō iché Bernabé a:

—Mishkane etökichane ká kəs kɪ se' bak Skëkëpa Jesús tté pakök e' ane s'yamipa sauk tō is ie'pa tso'.

³⁷ Bernabé kɪ Juan kiane tsëmi ie'pa tã. Juan e' kiè nies Marcos. ³⁸ Erè Marcos tō ie'pa me'at ká kiè Panfilia eë. Ie' kè kaneblëneia ie'pa tã. E' kuekɪ Pablo kè éna ie' tsakmi ie'pa tã. ³⁹ Iní iutérak darërëë erè kè ishuline. E' kuekɪ ie'pa ñi blabatsélor. Bernabé wə Marcos mítser e' tã tã ie'pa míyal kanò kɪ dō Chipre. ⁴⁰ Pablo tō wëm kiè Silas e' kiëmi e' wapie. Iyamipa tō ie'pa méat Skëköl er buaë chò siə e' ulà a. Etã ie'pa e' yétsə eë ⁴¹ tkamirak Siria ena Cilicia. Ie'pa tso' Skëkëpa Jesús icha erule erule tso' ká e' kɪ e'pa diché kɪ iök Jesús tté wa.

Timoteo míq Pablo ena Silas wapie

16 ¹E' ukuöki tã Pablo ena Silas demi Derbe tã imíyal Listra. Eë wëm kië Timoteo e' serke, ie' dör Jesús ttökata. Ie' mì dör judiowak e' dör Jesús ttökata ñies. Erë iyé dör griegowak. ²S'yamipa serke Listra ena Iconio, e'pa tã icheke tã Timoteo dör pë' buaë. ³Pablo kî ie' kiane tsëmi e' wapie. Erë judiowak serke kã e' kî e'pa ulitane wã ijcher tã Timoteo yé e' dör griegowak. E' kuëki Pablo tã ie' ké itóttola kkuölit tók tsir as judiowak kè ulurkã ikî. ⁴Kã kos wé ie'pa dami eë ì uk patkë' Skëkëpa icha erule tso' Jerusalén e'pa wökirpa ena Jesús ttekölpa tsã e'pa tã, e' wã paké ie'pa tã s'yamipa ulitane a. ⁵Es Skëkëpa Jesús icha erule erule e'pa kos diché kî iëne Jesús tté a. Ñies pë' kî iërke taië kekraë.

Pablo tã wëm dör Macedonia wak e' sué kabsueie

⁶Etã Wiköl Batse'r kè wã kawö mène ie'pa a Jesús tté buaë pakök kã kië Asia eë. E' kuëki ie'pa tkami kã kië Frigia ena Galacia ⁷demi kã kië Misia e' kköröwã eë. Etã ie'pa tã ima'wé shkökwa kã kië Bitinia e' a, erë Jesús Wiköl kè wã kawö mène ie'pa a. ⁸E' kuëki ie'pa tkami yësyësë Misia kker demi kã kië Tróade dayë kkò a wé kanò irirke eë. ⁹Etã nañewe Pablo tã ì sué kabsueie. Ie' tã wëm sué eköl, e' dör kã kië Macedonia e' wak. E' dur shkë'ka tã ikköché iã: “Be' shkótkö Macedonia sa' kîmuk.” ¹⁰Pablo tã e' sué one tã bet sa' dali iémi mitke Macedonia. Sa' wã ijcher buaë tã Skëköl kî ikiane tã sa' tã Jesús tté buaë paké kã e' kî.

Alaköl kië Lidia e' erblé Jesús mik

¹¹Etã sa' e' iëkã kanò a Tróade, míyal yësyësë kã kië Samotracia eë. Bule es tã sa' demi kã kië Neápolis eë. ¹²Eë tã sa' míyal klò kî dò kã kië Filipos eë. Kã e' a romawak tso' taië. E' dör kã bua'buã atë Macedonia. Eë sa' sené kã tkël kã skel ulatök. ¹³Judiowak eno diwö tã sa' e' yélur míyal di' kkömik wé sa' tã ibikeitsë isalema judiowak wã kã tso' ttoie Skëköl tã eë. Mik sa' tã ikué, etã eë sa' e' tuléser Jesús tté buaë pakök alakölpa ñi dapa'wëkã e'pa a. ¹⁴Ie'pa eköl kië Lidia, e' dör kã kië Tiatira e' wak. Ie' dör datsi' bua'buã daloshdalosh ese wataukwak. Ie' tã Skëköl dalöieke taië. Skëkëpa tã ie' er ñi'wé as Pablo ttöke kos e' klö'uitö mokië. ¹⁵Etã ie' e' wöskué iyamipa tso' ie' u a e'pa tã. E' ukuöki tã ie' tã sa' a iché kröröë:

—A' ibikeitsë tã mokië ye' dör Jesús mik erblökwak, e' tã a' klönúia ye' ska'. Es ie' tã sa' ké klönukia ie' ska'.

Pablo ena Silas wötënewã s'wöto wé a Filipos

¹⁶Kã et tã sa' mirwane wé s'ttöke S'yé tã eë. Sa' mirwaia tã pë' busi kuéwa sa' tã eköl, e' a wimblu sulusi tso' eköl, e' wa íyi tötkekeitö. Wëpa wëlepa tã ie' to'ttsã ie'pa a kaneblök íyi tötök, e' ské klö'wëke ie'pa tã taië e' a. ¹⁷Busi e' shkëmi Pablo ena sa' itökî. Ie' ardatse:

—Wëpa ikkëpa dör Skëköl íyi ulitane tsatã e' kanè mësopa. Ie'pa tã s'tsatkë ñalé e' tté pakeke a' a.

¹⁸E' wambléitö kã taië, bata ekkë tã Pablo ulunekã taië. Ie' e' wötréene tã ichéitö wimblu sulusi tso' busi a e' a:

—Jesucristo ttò wa ye' tò be' a ichè be' e' yóttsa ie' a.

E' wòshaè tã wimblu sulusi e' yéttsa ia.

¹⁹Mik busi wökirpa tò isuè tò inuköl kè dë'ia ie'pa ulà a busi batamik, etã ie'pa tò Pablo ena Silas klö'wëwã tsémirak wé ttè shulökwakpa tso' eë. ²⁰Ie'pa tò ikkatérak ttè shulökwakpa a tã ichérakitò:

—Wëpa ikkëpa dör judiowak. Tajë ie'pa tso' sa' shutiuk. ²¹Sa' dör romawak, e' kueki kè sa' a kawö mène ie'pa tò s'wöbla'weke sene wa e' klö'uk ena e' wà uk.

²²Etã kã e' wakpa biteshka Pablo ena Silas ki. Etã ishulökwakpa tò idatsi' yöktsã ké iki tã ippök ké darërëë kal wa. ²³Ibunerak siarë wötëwarakitò s'wöto wé a. Tã ichérakitò s'wöto wé wökir a tò ikkö'nú bua'iewã as kè itköyal. ²⁴Mik ie' a kawö e' mène, etã ie' tò Pablo ena Silas wötëwã iwé wötëulewã bua'iewã, ese a. Ie' tò ie'pa klö tiëwã kaltak wöbiule s'klö wötowã ese a. Es iméarakitò.

²⁵Kã de kã shaböts etã Pablo ena Silas tso' ttök Skököl tã ena ittseittsök. Imalepa tso' ittök. ²⁶E' wòsha tã í tka darërëë. S'wöto wé wöppéit darërëë. E' wòshaè tã ukkö ulitane kköburoolone. Í kos wa ie'pa tso' moulewã, e' wötsërolone. ²⁷S'wöto wé wökir tì'neka. Mik ie' isuè tò ukkö kos tso' áie tã ibikeitséitò s'tso' wötëule e' kos tkayal. E' kueki itabè kuëttsaitò e' ttowaie. ²⁸Erë Pablo anekã:

—¡Kè be' e' ttökwã! Sa' tso'ia ulitane.

²⁹Etã s'wöto wé wökir tò bö'wö kié tã itunewã Pablo ena Silas ska'. Eë ie' e' tkëwã kuchë ki ie'pa wöã painékã suane tajë. ³⁰Etã ie' tò ie'pa yéttsa u'rki tã ie'pa a ichaké:

—A kékëpa, çì uk ye' kawötã e' tsatkoie?

³¹Ie'pa ie' iüté:

—Skékëpa Jesús mik be' erbló etã be' tsatkërdaë ñies be' yamipa tsatkërmi es.

³²Etã ie'pa tò Skékëpa tté paké ie' a ena iyamipa kos tso' iu a, e'pa a. ³³Etã e' nañewe ulatök s'wöto wé wökir tò ie'pa tsémi e' tã. Ie'pa shka'ule tajë e' kapeyéitò. Etã ie' ena iyamipa kos e' wöskuélor. ³⁴E' ukuök tã ie' tò itsémirak iu a tã itiérakitò. Ie' ena iyamipa e'pa erblé Skököl mik, e' kueki ie'pa kos ttsë'ne buaë.

³⁵Kã ñine tã ishulökwakpa tò ishkëkipa patkëmi ichök s'wöto wé wökir a tò Pablo ena Silas ómine. ³⁶S'wöto wé wökir tò iché Pablo a:

—Sa' shulökwakpa tò ye' a kawö mé a' ökmine. E' kueki a' yúne bèrë.

³⁷Erë Pablo tò iché ia:

—Sa' dör romawak^z Ie'pa tò sa' buk sulitane wòshaè kam sa' shulir e' yöki. Sa' wötë'waitò s'wöto wé a. I'ñe tã ie'pa ki sa' kiane èmine akir. Ie'pa kè a kawö tã iwoje es. As ie'pa wákpa bitü sa' ökmine.

³⁸Etã shkëkipa tò ttè e' chéne ishulökwakpa a. Mik ie'pa ittse tò Pablo ena Silas dör romawak, etã tajë ie'pa suane. ³⁹Etã ie'pa mýal Pablo ena Silas ska' tã ichérakitò:

—Ì sulu wamblé sa' tò a' ki e' olo'yó sa' ki.

z 16.37 Romawak: Pablo ditséwö dör judiowak erë ie' yami bak e' wele e' yö' romawakie, e' kueki ñies ie' dör romawak.

Etā iémine tā ikkóchérak iā: “A' e' yólur sa' ká kī.” ⁴⁰Etā Pablo ena Silas yénetsā s'wōto wé a' mīyal Lidia u a' iyamipa weblök. Ie'pa pablérakitō etā imīyal.

Tesalónica wakpa tsirinekā Jesús tté kuēkī

17 ¹Pablo ena Silas tkami ká kiē Anffópolis ena ká kiē Apolonia demirak ká kiē Tesalónica wé judiowak wā ñi dapa'wō wé tso' eē. ²Etā Pablo dewā e' wé a' eno diwō wa wēs ie' wōblar es. Eē ie' kapaké ie'pa tā Skēköl yēkkuō wa eno diwō mañat. ³Ie' tō ikkaché ie'pa a' tō itso' kitule Skēköl yēkkuō kī tō wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e' tterawā tā ishkerdakane. Ie' tō iché ie'pa a:

—Jesús pakök ye' tso' a' a, e' wák dör wé pairine'bitu idi' wa s'blúie e'.

⁴Judiowak welepa erblé Jesús mik, tā ie'pa de Pablo ena Silas kíie. Ñies griegowak tō Skēköl dalöieke wēs judiowak es, esepa taijē erblé Jesús mik ena alakölpa dalöiértā' esepa taijē erblé imik ñies. ⁵Erē e' tō judiowak malepa uluwéka taijē. Etā wēpa sulusipa tso' éme ñala kī, esepa kiérakitō pē' dapa'uk taijē, e'pa kī uluwérakitō tā imīyal kēsik wa pē' malepa uluwukka. Etā itkawarak kēsik wa Jasón u a' Pablo ena Silas yulök yéttsā mē imalepa ulurke taijē e'pa ulā a. ⁶Erē kē iwā ikunerak eē. E' kuēkī Jasón ena iyamipa welepa e'pa kuémirakitō ká e' wōkirpa wōā tā ichéitörak aneule:

—Wēpa ikképa tō ká ulitane wakpa tsiriō', e'pa de iē ñies. ⁷Jasón tō ie'pa kiéwā iu a. Ie'pa ulitane tso' ichök tō se' blú kibi dör kuā'kī, e' kiē Jesús. Ie'pa tō sa' blú kibi e' ttē dalōsewēwā.

⁸Mik pē' ulitane ena iwōkirpa tō ttē e' ttsé, etā ie'pa shutīneka taijē. ⁹Erē Jasón ena iyamipa kérakitō inuköl mukāt iwā kkachöie tō ie'pa datskene ishulök tā iéminerakitō.

Pablo ena Silas tō Jesús tté paké Berea wakpa a

¹⁰Ká tuinetke etā bet iyamipa tso' Tesalónica e'pa tō Pablo ena Silas patkémi ká kiē Berea eē. Ie'pa demi Berea etā imīyal judiowak ñi dapa'wō wé a. ¹¹Judiowak e'pa er dör buaē judiowak tso' Tesalónica e'pa tsātā. Ie'pa tō Jesús tté kī ttsé er bua' wa. Kēkraē ie'pa tō Skēköl yēkkuō suēkewā bua'iewā isuöie tō i ché Pablo tō e' yēne ö kē iyēne. ¹²Es taijē ie'pa erblé Jesús mik. Ñies taijē griegowak erblé imik alakölpa dalöiértā' ena wēpa ñies. ¹³Erē mik judiowak serke Tesalónica e'pa wā ijchenewā tō Pablo tso' ñies Berea Skēköl ttē pakök, etā imīyal eē. Ie'pa tō Berea wakpa dapa'wēmi shutiwēmi Pablo kī. ¹⁴Erē s'yamipa tso' Berea, e'pa tō Pablo kē e' yöktsā tā ipatkémi dayē kkömik. Erē Silas ena Timoteo e' tséat Berea. ¹⁵Wēpa wā Pablo mirwa, e'pa wā imí dò ká kiē Atenas eē. E' ukuöki tā ie'pa biteyalne. Pablo tō ie'pa ka' ichök Silas ena Timoteo a tō “a' kié bet.”

Pablo tō Jesús tté paké Atenas wakpa a

¹⁶Pablo tso' Silas ena Timoteo kīnuk Atenas, e' dalewa ie' tō isué tō ká e' wakpa wā fyī diököl tso' dalöie, ese tso' taijē. E' tō ie' tsiriwéka taijē. ¹⁷E' kuēkī judiowak ñi dapa'wō wé a' ie' kapaköke judiowak tā ena pē' kē dör judiowak erē Skēköl dalöieta' esepa tā. Ñies ie' kapaköke kēkraē Atenas wakpa tā wé ie'pa döke taijē fyī tauk eē. ¹⁸Ñies ie'pa wōbla'ukwakpa welepa kiekerakitō

epicíreo wakpa^a ena estoico wakpa^b, e'pa ñi iütémi Pablo ta. Ie'pa welepa tö ie' cheke i' es:

—¿I kabeweke s'ñeñe dió tö?

Ie'pa welepa skà tö icheke:

—Ttsëskua e' dör kékölpa tsakïë dalöieke ká bár wakpa tö e'pa tté pakökwak.

Pablo tso' Jesús kötewä shkenekane e' tté buaë pakök e' kueki ie'pa tö ie' ché es. ¹⁹E' kueki ie' tsémirakitö wé ie'pa e' dapa'uke tté tsakïë pakarke ese ttsök ee. Ká e' kië Areópago. Ta ichakérakitö:

—Ttè pa'ali pakeke be' tö, ¿e' pakëmbö sa' a? ²⁰Ttè pakeke be' tö, e' kè ttseüle sa' wä, e' kueki e' kiane jchenukwä sa' ki ¿ima e' wä dör?

²¹Atenas wakpa kos ena ká kuak'i wakpa serke Atenas, e'pa ulitane tö tté pa'ali ttseke ese è pakeke ñi a kekraë.

²²Etä Pablo e' duëka ie'pa shua Areópago wé a ta ichéitö:

“A Atenas wakpa, i kos suéyö, e' wa ye' wä ijcher tö a' tö kékölpa tsakïë dalöieke. ²³Mik ye' tkami a' ká shua, etä wé a' tö kékölpa ñe' dalöieke ese ké suéyö taië. E' shua ye' tö ká tso' idalöioie ese kué et e' ki itso' kitule i' es: ‘Skököl eköl kè jcher se' wä tö yi idir, e' dalöioie’. Ie' dalöieke a' tö, eré a' kè wä ijcher tö yi idir. Skököl e' pakeke ye' tö a' a.

²⁴“Ie' tö ká ulitane ena íyi ulitane tso' iki e' yö'at. Ie' dör ká jaì ena ká i' e' kos wák. Ie' kè serku' Skököl wé yöule s'ditsö wa ese a. ²⁵Sulitane serke ie' mik. Nies íyi ulitane kiane se' ki senoie, e' mekeitö se' a kekraë. E' kueki ie' kè ki iklar tö se' ie' kímè i wa.

²⁶“Wëm eköl è wa ie' tö se' ditsöwö ulitane alöwé. Ie' tö se' ké senuk ká wa'ne. Mik ie' tö ká i' yö', etä ie' tö se' katatë'atbak tö mik se' sermi, wé se' sermi ditséwö wa ditséwö wa. ²⁷Ie' tö se' katatë'at es as se' tö ima'ü yulé isalema sö ikuëmi. Eré mok'i ie' kè ku' kamië se' yöki. ²⁸E' dör wes yile tö iché es, e' tö iché: ‘Skököl mik se' serke se' shköke, ie' wa se' tso'. Nies e' dör wes a' wákpa ttsököl eköl tö iyë'at es, e' tö iché: ‘Sulitane dör Skököl aleripa.’ ²⁹Se' dör Skököl ditséwö, e' kueki kè se' kane ibikeitsök tö ie' dör wes íyi diököl yöule se' wä orochka wa ö inukölchka wa ö ákchka wa es. E' kos yuésö wes se' ibikeitsè es wes se' wákpa a iyör es. Eré Skököl kè dör es. ³⁰Iaiaë ta kè se' wä ijcher tö wes ie' dör, e' kueki e' nuí tköo'atbak ie' tö ie'pa ki. Eré i'ñe ta ie' tso' ichök ká ulitane wakpa a tö a' kawöta er mane'uk. ³¹Skököl tö idiwö me'atbak wekké alé ta ie' tö sulitane shuleraë yësyësë wëm eköl tkë'kaitö e' wa. Wëm e' kötewä eré ishkeo'kane Skököl tö, e' wa ie' tö iwä kkaché sulitane a tö mokjé wëm ñe' tkë'kaitö.”

³²Eré mik Atenas wakpa tö ittse tö Pablo tö s'du'wä shkenekane e' ché, etä ie'pa welepa tö ie' wayué, eré welepa skà tö iché:

—I pakeke be' tö, e' skà ttsëmi sa' tö iëtökichane.

³³Etä Pablo míä. ³⁴Eré wëpa welepa míyal Pablo ta, ta e'pa erblé Jesús mik. Ie'pa e' shua Dionisio tso'ñak, e' dör Areópago wökirpa eköl. Nies alaköl eköl kië Dámaris ena pë' skà tso'ñak ishua.

a 17.18 *epicíreo wakpa*: E' wakpa tö iklö'wé tö s'ser e' wä bua'ie dör ttse'ne buaë. Ttè e' wa s'wöbla'weke ie'pa tö. **b 17.18** *estoico wakpa*: E' wakpa tö iklö'wé tö s'ser e' wä bua'ie dör se' e' kkö'nü i sulu kos e' yöki. Ttè e' wa s'wöbla'weke ie'pa tö.

Pablo mía Corinto

18 ¹E' ukuöki ta Pablo e' yéttsa Atenas mía Corinto. ²Ee wëm kuéwaitö eköl dör judiowak kiè Áquila, e' dör ká kiè Ponto e' wak. Ie' alaköl kiè Priscila. Ie'pa bak senuk Roma atë Italia ee. Ie'pa dë'bitü erpa Corinto. Ká tso' tseë romawak ttë dikia e' wökir kibi kiè Claudio, ie' tö judiowak kos serke Roma e' yökulur patké. E' kueki Áquila ena ilaköl e' yë'lur Roma demi Corinto. Pablo mía ie'pa pakök. ³Ie' kanë dör ie'pa kanë ese è, e' kueki ie' e' tséat ie'pa ta kaneblök. Kanë e' dör iyiwak kkuölit yueke üie tsëmi ese kanë. ⁴Eno diwö bit ekkë Pablo mi'ke judiowak nì dapa'wö wé a. Ee ie' tö Jesús ttë pakeke ie'pa ulitane a. Ie' tö judiowak ena pë' kè dör judiowak e'pa ulitane pableke as ie'pa erblö Jesús mik.

⁵Mik Silas ena Timoteo tso' Macedonia, e'pa demirak Corinto, etä Pablo kè kaneblëneia Áquila ta. E' skéie ie' e' mé Jesús ttë buaë e' è pakök kekraë. Nies ie' tö judiowak pablé kekraë tö Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. ⁶Erë ie'pa wötkémi Pablo ta ta iché suluë. E' kueki ie' datsi' wöppée iwä kkachöie tö ie' kè ki inuí ku' ta iché iarak:

—A' weirdaë siarë, e' wiie a' wákpa iane. E' kè wëneia ye' wöki. I'tami ye' mía pë' kè dör judiowak esepa pattök.

⁷Etä Pablo e' yéttsa judiowak nì dapa'wö wé a mía wëm kiè Ticio Justo, e' u a senuk. Wëm e' tö Skëköl dalöieke taië. Ie' serke judiowak nì dapa'wö wé o'mik. ⁸Wëm kiè Crispo, e' dör judiowak nì dapa'wö wé, e' wökir. Ie' erblé Skëkëpa Jesús mik iyamipa kos e' ta. Es nies taië Corinto wakpa tö Jesús ttë ttsé ta ierblérak imik ta ie' wöskuélor. ⁹Ká et nañewe Skëkëpa Jesús tö Pablo a iché kabsueie: “Kë be' suanuk. Ye' ttë kí pakö kekraë. Kë be' siwa'blök. ¹⁰Ye' tso' be' ta. Kë yi a i sulu wamblënik be' ki yës. Ye' wä pë' tso' taië ká i' ki.” ¹¹Es Pablo atë duas ek ki shaböts Corinto ie'pa wöbla'uk Skëköl ttë wa.

¹²Mik Galión bak Acaya wökirie, etä judiowak serke Corinto e'pa nì dapa'wëkä Pablo naméie ie' tsëmi ttë shulo wé a. ¹³Ie'pa tö Pablo kkaté Galión a ta iché ia:

—Wëm i' tso' sa' pablök tö Skëköl dalöiö sa' tö, erë kè dör wës ttë dalöiëno meneat sa' a e' tö ichë es.

¹⁴Pablo ttëmitke ta Galión tö iché judiowak a:

—Moki i' sulu wamblöpaitö, e'ma ye' tö a' ttö ttsëmi. ¹⁵Erë a' tso' nì wönatkök ttë ki ena wëpa wëlepa kiè ki, ena a' wákpa ttë dalöiëno e' ki, e' kueki e' shulö a' wákpa tö. Ye' kè tö ttë ese shulë.

¹⁶E' Galión tö ie'pa uyéttsa ttë shulo wé a. ¹⁷Etä pë' tso' taië e'pa tö wëm kiè Söstenes dör judiowak nì dapa'wö wé wökir, e' klö'wëwä ppérakitö ttë shulo wé wöshäë. Erë e' ki Galión kè tkine yës.

Pablo dene Antioquia

¹⁸Pablo e' tséatia taië Corinto. E' ukuöki ta ie' e' chéat iyamipa a ta imía ká kiè Cencreas wé kanö irirke ee. Etä ee ie' e' iéka kanö mi'ke Siria ese a. Áquila ena Priscila mitke ie' ta nies. Kam ie' e' iökä kanö a, etä ie' tsä téé manene. E' wéitö ittë me'itö Skëköl a e' blóie wës iyë'itö es. ¹⁹⁻²¹Mik ie'pa demi ká kiè Éfeso ee, etä Pablo mía judiowak nì dapa'wö wé a Jesús ttë buaë pakök judiowak nì dapa'uke ee, e'pa a. Ie'pa tö iché ia taië: “Be' e' tsúatia sa' ta.” Erë

kê ie' e' tsakat. Ie' e' chéat ie'pa a ta ichéitō: “Skëköl kî ikiane, e'ma ye' skà dôrane a' pakök.” Áquila ena Priscila e' tséat senuk Éfeso.

E' ukuöki ta Pablo e' iéka kanò a ta imía. ²² Mik idemi Cesarea ta imía Jerusalén Skëképa Jesús icha erule e'pa shké'uk. E' ukuöki ta imía Antioquia. ²³ Ee' ie' sené ekuölö. E' ukuöki ta iskà miane Galacia ena Frigia, ká e' qos a Jesús ttökatapa er diché kî iök.

Apolo tö Jesús tté paké Éfeso wakpa a

²⁴ E' kèwö ska' ta wëm eköl kiè Apolo dör judiowak, e' de Éfeso. Ie' datse ká kiè Alejandría ee. Ie' dör wëm ttò buaë ese. Ie' wä Skëköl yëkkuö suule buaë. ²⁵ Ie' yöule buaë Skëköl ñalé tté wa. Ie' tō s'wöbla'weke kaneë yësyësé Jesús tté wa. Erë ie' kè wa Jesús tté jcher sèraa. Ie' wä Juan S'wöskuökwak, e' ttè è suule. ²⁶ Ie' ttémi judiowak ñi dapa'wö wé a, kè suane. Eta mik Priscila ena Áquila tö ie' kapaköke e' ttsé, eta ikiémirakitö iu a. Ta ee' ie'pa tö ie' kî wöbla'wé buaë Skëköl ñalé tté wa. ²⁷⁻²⁸ E' ukuöki ta ie' shkak ká kiè Acaya ee. E' kuëki iyamipa serke Éfeso, e'pa tö ie' kimé. Yëkkuö shtérakitö Jesús ttökatapa tso' Acaya, e'pa a as ie'pa tö ie' kiöwä buaë. Mik ie' demi Acaya ta wépa erblé'bak Jesús mik Skëköl er buaë ché ie'pa a e' kuëki, esepa kimé taijé ie' tö. Ie' e' alöke judiowak kî ie' tté wa sulitane wörki. Ie' tö ie'pa siwa'blöweke. Ie' tö ikkacheke yësyësé Skëköl yëkkuö wa tö mokî Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. Es ie' tö iyamipa kimé.

Pablo tö Jesús tté buaë paké Éfeso wakpa a

19 ¹ Apolo tso'ia Corinto e' dalewa Pablo tkami kabata wa demi Éfeso. Ee' ie' tö Jesús ttökatapa wélepa kué. ² Ie' tö ie'pa a ichaké:

Mik a' erblé' Jesús mik eta ¿Wiköl Batse'r dè' a' kî?

Ie'pa tö iüté:

—Kè sa' wä ittsëule tö Wiköl Batse'r tso'.

³ Pablo tö ie'pa a ichaké:

—Eta ¿wöskué wése wa a' wösune?

Ie'pa iüté:

—Juan s'wöskué e' wa.

⁴ Ie' tö iché iarak:

—Wépa er mane'wé Skëköl a, esepa wösuk Juan tö. Erë ie' tö iyè' ie'pa a tö wëm datse ie' itöki e' mik ie'pa ké erblök.

⁵ Ttè e' ttsérakitö ta iwöskuélör Skëképa Jesús ttò wa. ⁶ Pablo ulà méka ie'pa kî ta Wiköl Batse'r debitu ie'pa kî ta ie'pa ttémi ttò kua'kî kua'kî wa. Nies i mé Skëköl tö ie'pa a ché, e' ché ie'pa tö. ⁷ Sèraa ie'pa dökä dabom eyök kî böi (12) wépa.

⁸ Si' mañat Pablo shkére judiowak ñi dapa'wö wé a, ee' Jesús tté pakéitö kè suane. Ie' tö ie'pa pableke taijé as ie'pa e' tiüwä i blúie Skëköl tso' e' tté dikia. ⁹ Erë ie'pa wélepa wökir darërëë, e' kuëki ie'pa kè wä tté e' klöne. Ie'pa tö Jesús dör se' ñalä e' tté ché sulué sulitane kukua. Eta Pablo e' skéttsä ie'pa yöki. Wépa detke Jesús ttökatapaie e'pa tsémi e' ta dò wé wëm kiè Tirano e' wä u tso' s'wöbla'woie ee. Ee' Jesús tté pakeke Pablo tö kekraë. ¹⁰ Es iwéitö dò duas bök. Sulitane serke Asia, judiowak ena pè' kè dör judiowak, e'pa tö Skëképa Jesús tté ttsé. ¹¹⁻¹² I kè or yi a ese wé Skëköl tö kibiie Pablo wa tkökä

imalepa tsata dò tsamo ena datsi' döne ie' mik ese mi'kerak iwā wēpa kirirke esepa ska' ta ibuanene ta wimblupa sulusi e' yélur ie'pa a.

¹³Erë judiowak welepa shkōrami ñala kī wimblupa sulusi yökulur pē' a. E'pa tö iché 'ima'ūsō Skēkēpa Jesús ttō wa.' Ie'pa ichēmi wimblupa sulusi a i' es: "¡A' e' yólur Jesús pakeke Pablo tö, e' ttō wa!"

¹⁴Es wēm kiē Esceva e' ala'r dōkā kul e'pa tö ima'wēmi ñies. Esceva dör judiowak sacerdotēpa wōkirpa e' eköl. ¹⁵Erë etōkicha ta wimblu sulusi tö ie'pa iutē: "Yi dör Jesús e' jcher ye' wā. Ñies yi dör Pablo e' jcher ye' wā. Erë ja' dör yi?"

¹⁶E' wōshaē wēm a wimblu sulusi tso', e' unekā ie'pa kī. Ie' e' alékā ie'pa kī idiché taiē wa. Ie'pa ppéitō siarē. Ie'pa e' yélur tkayal sume shka'ule taiē. ¹⁷Éfeso wakpa kōs, judiowak ena kē judiowak, e'pa wā ijchenēwā. Taiē ie'pa suane. Es Skēkēpa Jesús ttē kī bunekā taiē.

¹⁸Taiē pē' erblé Jesús mik esepa debitū i kōs wamblē'rakitō suluē e' chōkka sulitane kukua. ¹⁹E'pa shua taiē ie'pa awāpa tso'ñak. E'pa kōs wā iyēkkuō tso'rak iwā wakanewē, ese debitū ta iñā'wēwa sulitane wōshaē. Ie'pa tö iyéttsa kōs yēkkuō e' ské dör ta idettsa inuköl taiē. E' dör ie'pa inuköl dōkā 50.000 ekkē. ²⁰Es Skēkēpa Jesús ttē kī bunekā taiē. Sulitane tö isuē tö ttē e' diché ta' taiē.

²¹E' ukuōkī ta Pablo ibikeitsé: "Ye' mi'ke ká kiē Macedonia ena Acaya e' wakpa pakök. E' ukuōkī ta ye' michoē dò Jerusalén. Eē ta ye' kawōtä shkök dò Roma ñies."

²²E' ukuōkī ta ie' kī mukwakpa bōl, Timoteo ena Erasto, e'pa patkémiitō dò Macedonia, e' dalewa ie' atēia Asia ekuölö.

Éfeso wakpa shutīnekā taiē

²³E' kēwō ska' Éfeso wakpa shutīnekā taiē Jesús dör Se' ñala e' ttē kuēkī. ²⁴Wēm tso' eköl kiē Demetrio e' dör íyi diököl yuök inukölchka wa e' stē. E' tö Éfeso wakpa Kēköl kiē Artemisa wak dör alakölíe, e' wé diököl yueke inukölchka wa. Kanē e' wa ie' ena ikanē mēsopa inuköl klō'uke taiē. ²⁵Ikanē mēsopa dapa'wékaitō imalepa kaneblōke kanē ese ē a e'pa ta, ta ichéitō: "A kēkēpa, a' wā ijcher tö kanē i' wa se' inuköl klō'uke. ²⁶Erë a' isuē, a' ittse tö Pablo e' tso' ichök tö íyi diököl yuekesō dalōiē skēkölíe, e' kē dör skēköl moki. Taiē pē' tö ttē e' klō'wétke íe Éfeso ñies Asia kōs e' a. ²⁷E' dör suluē. E' tö se' kanē sulu'wēmiwā. Ñies Artemisa, se' kēköl taiē, e' wé dalōsewewamiitō. Se' kēköl taiē dalōiērtā' taiē Asia ena ká wa'ñe, e' dalōsewewaraitō."

²⁸Mik ttē e' tsérakitō, etā ilunekarak taiē. Etā ianekarak: "Artemisa dör Éfeso wakpa kēköl, e' dör kēköl taiē."

²⁹Etā Éfeso wakpa kōs alánekā taiē. Wēpa datse bōl Macedonia. Eköl kiē Gayo iēköl kiē Aristarco, e'pa dör Pablo wapiepa, e'pa tso'ñak eē. Éfeso wakpa tö ie'pa bōl klō'wēwā kuēmi dò wé ie'pa ñi dapa'uke e' wé a. ³⁰Etā Pablo shkakwā eē ttök ie'pa ta, erë Jesús ttōkatapa malepa kē wā ianemi. ³¹Ñies Asia wōkirpa welepa éna Pablo dalēr taiē, e'pa tö ttē patké Pablo a: "Kē be' minukwā eē." ³²E' dalewa Éfeso wakpa daparke e'pa shutīnekā taiē. Ie'pa arkekarak taiē. Ikibiiepa kē éna iwā ane iók ie' dapa'wérak. E' kuēkī eköltēpa arke kua'kī, iēköltēpa arke kua'kī. ³³Etā judiowak tö wēm kiē Alejandro e' tsēmi patkéule duēser sulitane wōrkī, e' kuēkī pē' welepa tö ibikeitsé tö ie'

wöki iwërke. Etä ie' tö ikkaché ulä wa tö “A' siwa'blö. Ye' ttöke judiowak tsatkoie.” ³⁴Erë mik ie'pa wä ijchenewä tö ie' dör judiowak, etä ie'pa skä e' kékane anuk: “Artemisa dör Éfeso kéköl. E' dör kéköl taië.” Es ie'pa arkerak dò hora böt.

³⁵E' ukuöki tä ká wökirpa yëkkuo shtökwak, e' tö pë ké siwa'blökwa. Ie' tö iché ie'pa a: “A Éfeso wakpa, ká ulitane wakpa wä ijcher tö se' dör Éfeso wakpa e'pa dör se' kéköl taië Artemisa e' wé kkö'nukwakpa, nies ie' diököl anebitü ká jai a, e' kkö'nukwakpa. ³⁶Kë yi a iyërpa tö kè idör es. E' kuëki a' siwa'blölur. Kë ì wamblar kè bikeitsule buaë. ³⁷Wëpa i' debitu a' wa, e'pa kè wä ì blëulewä se' kéköl wé a. Ie'pa kè wä se' kéköl yëule suluë. ³⁸E' kuëki Demetrio ena ikanë mësopa, ie'pa éna yile kkatak, e' tä as imi'rak ikkatök ttë shulökwakpa a ena s'wökirpa a. E'pa tso' kaneblök ttë shulo wé a. Eë ie' tsatkömirak nì wöshäë. ³⁹Erë ì skä kianeia a' kì yënoie, e' tä e' choie a' kawötä mik se' daparke wës ikanewëkesö es etä. ⁴⁰Ì tka íerö i'ñe, e' kì s'wökirpa tö se' kkatëmi. Kë iwä tä' mokië, e' kuëki ie'pa tö se' kkaté iki, e' tä kè se' a e' tsatkënik iyöki.” ⁴¹Ie' ttë one tä ichéitö ie'pa a, “A' yúshka.”

Pablo mía Macedonia ena Grecia

20 ¹Éfeso wakpa shutineka, e' olone tä Pablo tö Jesús ttökatapa kiëttsä pattë. E' ukuöki tä ie' e' chéat ie'pa a tä imä Macedonia. ²Ie' tkami ká e' wa'ne iyamipa pattök, e' tö ie'pa er kuwé taië. E' ukuöki tä ie' mía Grecia. ³Eë ie' sené si' mañat. Ie' tso'tke kanò klö'uk shkomi dò Siria, e' shua tä ie' wä ijchenewä tö judiowak ileritsétke ie' ttowä. E' kuëki ie' míane klö wa tkamine Macedonia. ⁴Ie' wapiepa dör kul. Eköl kië Sópatro, e' dör Berea wak, iyé kië Pirro. Iëköl kië Aristarco. Iëköl kië Segundo, e' dör Tesalónica wak. Iëköl kië Gayo, e' dör Derbe wak. Iëköl kië Timoteo. Nies wëpa böl dör Asia wakpa, e'pa kië Tíquico ena Trófimo. ⁵Wëpa ekkëpa mía kewe sa' yöki sa' kìnuk ká kië Tróade eë. ⁶Pan Kë Yöule Iwölöwoka Wa e' kèwö tka, etä sa' e' yélur Filipos mía kanò kì dò Tróade. Ká skel ukuöki tä sa' demi Tróade, etä ie'pa kué sa' tö eë. Eë sa' e' tséat ká kul.

Pablo tö ttë bata paké Skëképa Jesús icha erule tso' Tróade, e'pa a

⁷Eno diwö tuinetke tä sa' e' dapa'wéka ñita Jesús kötewä e' kèwö tkö'uk. Pablo tso' iyamipa tä kapakök. Ie' kawötä e' yöktsä bule es, e' kuëki ie' kapaké dò ká shaböts. ⁸Sa' dapanekä u kakkë e' a. Taië bö'wö tso' wötskiulekë eë. ⁹Duladula tkër eköl ukkò tsitsir kì, e' kië Eutico. Pablo tso' kapakök taië e' dalewa Eutico shtrinewatke kapakwatke. Bata ekkë tä ikapowä tä ibrutanemi döttsä iski. Etä ikékä ie'pa tö erë iduowaie. ¹⁰Etä Pablo dur kákke, e' e' éwa tä ie' e' mékë duladula bata kì, ipaklö'wéwaitö tä ichéitö:

—Kë a' tkinukia. Itso' ttsë'ka.

¹¹E' ukuöki tä Pablo tkakane kákke tä Jesús kötewä e' kèwö tkö'wéitö ie'pa tä. Etä ie' kapakéia dò ká ñine ekkë tä imä. ¹²Etä duladula tsémirakitö ttsë'ka iu a. E' tö ie'pa ulitane kì ttsë'wéka buaë.

Pablo e' yëttsä Tróade mía Mileto

¹³Sa' míyal kewe Pablo yöki kanò kì dò ká kië Aso eë. Pablo wák shkak klö wa dò eë, e' kuëki sa' kawö me'attke ie' tä ñi kìnuk eë. ¹⁴Mik sa' tö ie' kué, etä

ie' e' iéka sa' ta kanò kị ta sa' míyal ká kiè Mitilene eē. ¹⁵ Ta sa' michoë. Bule es ta sa' tkami ká kiè Quío, e' wòshaë. E' bule es ta sa' demi wé kanò irirke kiè Samos eē. E' bule es ta sa' mía Mileto. ¹⁶ Pablo shkakmi bet dò Jerusalén Pentecostés kèwò tkò'uk, e' kuękị sa' mineyal es. Pablo kè e' wòklò'wak tajë Asia, e' kuękị ie' kè dè Éfeso.

Pablo kapaké Skèkèpa Jesús icha erule tso' Éfeso e' wòkirpa ta

¹⁷ Pablo tso' Mileto e' tò Skèkèpa Jesús icha erule tso' Éfeso e' wòkirpa tsuk patké ñi dapa'uk ie' ta. ¹⁸ Mik idebiturak, età Pablo tò iché iarak:

—Wes ye' sené a' shua ye' tsá dè'bitu Asia e'tami, e' jcher buaë a' wa. ¹⁹ Eré judiowak ileritseke ye' tsaiök e' ye' rreweke tajë, eré kekraë ye' e' wòawa diöshet ta Skèkèpa Jesús kanè uk ye' bak a' shua ië wa i wa. ²⁰ Nies a' wa ijcher tò ttè buaë a' kimoie, ese kè blénewa ye' wa yës a' yökị. Ese wa ye' bak a' wòbla'uk sultane wörki, ñies u a u a. ²¹ Ye' bak ichök wò yësyesë wa judiowak a ena pë kè dör judiowak esepa a: 'A ké er mane'uk Skèköl a. A ké erblök Skèkèpa Jesús mik mokië.' ²² I'ñe ye' mitke Jerusalén. Ye' ittse tò es Wiköl Batse'r kị ikiane. Kè ye' wa ijcher wes ye' wèmirakitò eē. ²³ Ká wa'ñe wé ye' dè'ule eē Wiköl Batse'r tò ye' a icheke: 'be' wötërdaë, be' weirdaë siarë,' e' è jcher ye' wa. ²⁴ Ye' a ta ye' ttèwa ö ye' tso' tse'ka, kè e' kị ye' tkine. Kanè me' ye' a Skèkèpa Jesús tò, e' è ewakwa ye' éna er bua' wa. Kanè e' dör Skèköl er buaë chöke siä, e' ttè buaë pakök.

²⁵ I' blúie Skèköl tso' e' ttè pakéyö a' a. I'ñe ye' wa ijcher buaë tò a' ulitane kè tò ye' suëpaiane. ²⁶ E' kuękị i'ñe ta yö ichè a' a mokië tò a' wépa kè tsatkene, e' ta kè ye' iane iwiie. ²⁷ I' kiane kanewë Skèköl kị, e' ttè pakéyö a' a se. Kè ye' wa ttè wéne blénewa yës a' yökị. ²⁸ E' kuękị a' e' kkö'nú. Nies Wiköl Batse'r tò a' tké'ka Skèköl ichapa erule e'pa wòkirpaie ikkò'nukrak, e' kuękị ie'pa kkö'nú buaë a' tò. Ie'pa to'ttsa Skèköl tò iwák pé wa. ²⁹ Ye' wa ijcher tò mik ye' mía e' ukuökị ta pë döraë s'yamipa eukwa wes chichi sulusi tò iyiwak ewèwa es. ³⁰ Nies a' shua wèlepa e' kòraká s'wòbla'uk kache ttè wa as s'yamipa erblé Jesús mik e'pa mi' ie'pa è itökị. ³¹ A' tso' erki. A' éna ianú tò duas mañal, ñiwe nañewe, kekraë ye' bak a' ulitane pattök eköl eköl ië wa i wa.

³² Es ye' tò a' méat Skèköl ulà a. Nies a' méatyö Skèköl er buaë chöke se' a' e' ttè a. Ie' wa diché ta' a' er diché kị ioie. Nies ie' wa diché ta' i kòs buaë moie a' a wes ikablë' imuk ie' icha batse'r esepa a es. ³³ Kè ye' wa yi inuköl ena yi datsi' kkeyëule yës. ³⁴ Eré a' wa ijcher buaë tò ye' kè bak senuk yi ulà mik. E' skéie ye' kaneblë' ye' wák ulà i' wa e' kkö'noie. Nies e' wa ye' tò ye' wapiepa kímé. ³⁵ Es ye' bak a' wòbla'uk kekraë tò s'kawötá kaneblök darërëë wépa kè a kaneblër, esepa kimoie. Kè se' éna ichökwa tò Skèkèpa Jesús wák tò iyë: "Se' tò ikakmè e' dör ibua'ie se' a, kè dör ikaktsë."

³⁶ Mik Pablo ttè one, età ie' e' tkéwa kuchë kị ta ittè Skèköl ta ie'pa ulitane ta. ³⁷ Ie'pa ulitane tso' e' chökät Pablo a iuke tajë ta ie'pa tò ipaklò'wémi iwöalattsémi. ³⁸ Pablo tò ichétke ie'pa a: "A' kè tò ye' suëpaiane." E' tò ie'pa eriwé tajë. E' ukuökị ta ie'pa mía iñalemuk dò wé kanò irirke eē.

Pablo mía Jerusalén

21 ¹ Mik sa' tò sa' yamipa méat, età sa' e' iéka kanò a. Sa' míyal yësyesë ká kiè Cos eē. E' bule es ta sa' míyal ká kiè Rodas eē ta sa' míyal ká

kiè Pátara ee. ²Età sa' tò kanò kué Pátara mi'ke ká kiè Fenicia, e' a sa' e' iéka tã sa' míyal. ³Sa' tkami tã sa' tò ká kiè Chipre e' sué, e' atë ulà baklĩ'kka. Etã sa' mir dò Siria. Dalì mir kanò a e' mekeat Tiro, e' kuéki sa' demi ee. ⁴Etã Jesús mik erblökwakpa serke ee, e'pa yulé sa' tò tã ikué sa' tò. Sa' sené ká kul ie'pa ska'. Ie'pa tò iché Pablo a Skéköl Wiköl wa: "Be' mú kè mi' Jerusalén." ⁵Erè ká kul tka sa' kĩ etã sa' e' yétsane. Ie'pa kos, ilakölpa ena ila'r, e' yétsa ie'pa ká a míyal sa' ñalemuk dòmi dayè kkömik. Ee sa' e' tuléwã kuchè kĩ ttök Skéköl tã. ⁶E' ukuökĩ tã sa' e' chéat ie'pa a tã sa' e' iéka kanò a. Etã ie'pa míyalne iu a.

⁷Sa' e' yétsa Tiro demi ká kiè Tolemaida ee. Sa' tò s'yamipa serke ee e'pa shké'wé. Sa' e' tséat ie'pa ska' ká et. ⁸E' bule es tã sa' e' yétsane demi klò wa Cesarea. Ee sa' mí Felipe dör Jesús tté buaé pakökwak e' u a. Ie' dör wépa kul shukitulebak Jesús ttekölpa tsá e'pa kímuk, e' eköl. Ie' ska' sa' e' tséat. ⁹Ie' ala'r busipa dökã tkël kam iserdak wépa tã. Ie'pa kos dör Skéköl ttekölpa. ¹⁰Sa' sené ie' ska' elkeé etã wëm debitu eköl datse Judea, e' kiè Agabo. Ie' dör Skéköl tteköl. ¹¹Ie' dewã sa' o'mik tã Pablo kipamo klò'wéwaitö. Tã e' wa ie' e' muéwã iklò a ena iulã a tã ichéitö:

—Wiköl Batse'r tò ichè: "I' es judiowak tò kipamo i' wák, e' muerawã Jerusalén. Tã imeratsã ie'pa tò pè' kè dör judiowak, esepa ulà a."

¹²Mik sa' tò ttè e' ttsé, etã sa' ena Cesarea wakpa tso'ñak sa' tã, e'pa ulitane kköché taijè Pablo a: "Kè be' minuk Jerusalén." ¹³Erè Pablo tò iüté:

—¿I kuéki a' iúke? E' tso' ye' eriauk taijè. Ye' e' méttstatke monukwã, ñies ttéwã Skékëpa Jesús tté kuéki Jerusalén.

¹⁴Ie' kè wã sa' ttò iütene, e' kuéki kè sa' wã i kĩ yène ia. Sa' iché:

—As Skékëpa tò iü wës ie' kĩ ikiane es.

¹⁵E' ukuökĩ tã sa' dalì ié míyal Jerusalén. ¹⁶Jesús ttökatapa tso' Cesarea, e'pa wélepa míyal sa' tã. Ie'pa wã sa' mítser wëm kiè Mnasón, e' u a kapökrö. Wëm e' datse ká kiè Chipre ee. Ie' dör wépa tsá erblè' Jesús mik esepa eköl.

Pablo mía Santiago pakök

¹⁷Mik sa' deka Jerusalén, etã s'yamipa tso' ee, e'pa tò sa' kiéwã buaé, ittse'nerak buaé. ¹⁸E' bule es tã Pablo mía sa' tã Santiago pakök. Ñies Skékëpa Jesús icha e'pa wökir kibipa tso'ñak Santiago ska' seraa. ¹⁹Ie' tò ie'pa shké'wé tã i kos wéitö Skéköl batamik, pè' kè dör judiowak, esepa shua, e' pakéitö ie'pa a yësyësë. ²⁰Mik e' ttsé ie'pa tò, etã Skéköl kíkëkarakitö taijè. Ie'pa tò iché ia:

—A yami Pablo, be' isué buaé tò ié judiowak dökã miles e'pa erblétke Jesús mik. Ie'pa ulitane e' mettsa da'a Moisés ttè dalöiëno e' tsatök. ²¹Ie'pa a iyène tò be' tò judiowak tso' ká kuã'kĩ kuã'kĩ kĩ, esepa wöbla'wëke tò ttè e' olö'yó. Ñies ichekerakitö tò be' tò icheke tò ila'r kurke wépa, esepa tottola kkuölit kè tar. Ñies ichekerakitö tò be' tò s'wöbla'wëke tò se' judiowak ser e' kè dalöiaria. ²²Ie'pa ulitane wã ijcherdawã tò be' dë'bitu. E' kuéki ¿i wëmi be' tò ie'pa siwa'blöwowa? ²³I cheke sa' tò be' a e' ú. Ié sa' shua wépa tso' tkël kawö me'bak Skéköl a, e' orketke. ²⁴E'pa tsúmi e' tã, tã be' e' batse'ú ie'pa tã. Kos e' patuè e' pataúbö as ie'pa tsà tóttsa manene iwã kkachöie tò kawö me' ie'pa tò Skéköl a e' one. Be' tò iwé es, e' tã judiowak ulitane isueraé tò i kos kĩ pè' tso' be' chök sulué e' dör kache. Ie'pa tò isuëmi tò Moisés ttè dalöiëno e' dalöietã be' tò ñies. ²⁵Erè s'yamipa kè dör

judiowak, esepa a ì bikeitsé sa' tò e' kitmibak sa' tò yèkkuò kì. E' kì sa' tò ie'pa a iyé' tò ie'pa kè kàne chké meule iyi diököl tso' dalöie ese a ese katök. Iyiwak pé kè katar. Iyiwak ttéwà kuli' siulekà ese chká kè katar. Nïes ie'pa kè kàne trènuK.

Pablo kl'wéwarakitö Skëköl wé pamik

²⁶Es Pablo e' yéttsa wëpa tkël, e'pa ta. E' bule es ta ie' e' batse'wé ie'pa ta. E' ukuöki ta ie'pa tkawà Skëköl wé a. Eë Pablo tò ibiyö ché tò mik ta ie'pa batse'ne e' diwö ene ta ie'pa iyi meke Skëköl a iwakpa bil ekkë.

²⁷Kawö kul shua ie'pa tso' batse'ne e' erkewatke età judiowak welepa datse Asia, e'pa tò Pablo sué Skëköl wé a. Ie'pa tò imalepa shutiwéka ta imishkarak Pablo kì ikl'wéwarakitö. ²⁸Ie'pa anekarak: “A yamipa, sa' kimú. Wëm i' shkôke ká wa'ne s'wöbla'uk tò se' judiowak ser, e' kè dör buaë. Ie' icherami tò Moisés ttè dalöieno ena Skëköl wé i' kè dör buaë. I'ne ta pé' kè dör judiowak esepa welepa debitu ie' wà ie' Skëköl wé a. E' tò ká i' dör batse'r e' ia'wéka.”

²⁹Wëm kië Trófimo e' su' ie'pa tò Jerusalén ie' dör Éfeso wak. Ie'pa tò ibikeitsé tò Pablo wà imí Skëköl wé a, e' kueki ie'pa tò iché es.

³⁰Ká e' wakpa kos shutineka debitu tuneule. Ta Pablo kl'wéwarakitö kuëmi u'rki. E' bet Skëköl wé wëkkö ulitane wötéwarakitö. ³¹Ie'pa tò ittekewatke età ttè de Roma ñippökwakpa eruleë e' comandante a tò Jerusalén wakpa ulitane shutineka taië. ³²Età ie' tò ñippökwakpa dapa'wé ikayuapa ta, età itunemirak wé pé' daparke eë. Mik pé' tò ñippökwakpa ena icomandante sué, età ie'pa tò Pablo méat, kè ippèia. ³³Età comandante debitu, e' tò Pablo kl'wéwà ta ima'kwà kè tabechka kichaie bötö wa. E' ukuöki ta ie'pa a ichakéitö: “¿I' dör yi? ¿I' wambléitö?” ³⁴Erë welepa tò iché kua'ki aneule, iël'tëpa iché kua'ki aneule. Taië ie'pa arkerak kua'ki kua'ki, e' wa kè ishulir, e' kueki ie' tò itsukmi kè ñippökwakpa wé a. ³⁵Pé' éna ie' kl'wákwà kësik wa, e' kueki mik idemirak ñippökwakpa wé klékata kì, età ñippökwakpa tò Pablo batsékami. ³⁶Pé' kos arke Pablo itöki: “¿Ittöwa!”

Pablo e' tsatké judiowak wörki

³⁷Mik Pablo dökewatke ñippökwakpa wé a età ie' tò comandante a iché:

—Kawö mú ña ttök be' ta.

Età comandante tò iüté:

—Ye' kè wà ijcher tò be' ttö griegoie. ³⁸E'ma be' kè dör Egipto wak dë'bitu eköl e' ka'ka ñippök sa' ta e'. Ie' mia ká wé kè yi ku' eë s'ttökwà wakpa ta doka mil tkëyök (4000).

³⁹Età ie' tò iché ia:

—Au, ye' dör judiowak kune Tarso, ká e' dör ká kibi ate Cilicia. Kawö mú ye' a ttoie ie'pa ta.

⁴⁰Età comandante tò kawö mé ia. Età ie' dur shkë'ka ñippökwakpa wé klékata kì ta iulà kkaché pé' tso' taië, e'pa a tò a' siwa'blölur. Mik isiwa'bléwarak, età ie' tté ie'pa ta hebreoie. Ta ichéitö iarak:

22 ¹“A yamipa, a kékëpa, ye' e' tsatköke, e' ttsó.”

²Mik ie'pa tò itté tò Pablo ttöke ie'pa ta iwákpa ttö wa, età ie'pa kì siwa'blélur. Ie' tò iché:

³“Ye' dör nïes judiowak wës a' es. Ye' kune' Tarso ate Cilicia eë. Erë ye' talane ie' Jerusalén. Gamaliel tò ye' yö' yësyesë wës se' ttè dalöieno kiteat

iaiaë e' tò ichè es. Këkraë ye' tso'ie Skëköl dalöiök ye' er kōs wa kōs a' ulitane tò idalöieke j'ne ekkë. ⁴Mik se' wëpa tò Jesús dör Se' ñala e' tté klö'wë, etä esepa tötiuk ye' bak ttëwä, klö'wëwä, wötëwä s'wöto wé a. Kë ye' tkine tò wëm idir ö alaköl idir. ⁵Ñies sacerdote kibi ena s'kuëblupa ulitane, e'pa tò a' a ichëmi tò e' dör mokië. Ie'pa tò ye' a yëkkuö me' tsëmi s'yamipa tso' Damasco e'pa a. Yëkkuö e' tò kawö me' ye' a Jesús mik erblökwakpa esepa tsqbitu dö Jerusalén we'ikë.

⁶“Erë ye' miria ñala kī. Diwö de bata a ta ye' dökemitke Damasco tsinet, e' bet ta i biteshka ká jaì a bö'wöie e' olo bune taië ye' pamik. ⁷Ee ye' anere iski. Etä ittö ttséyö tò iché ña: ‘A Saulo, a Saulo j'ók be' tò ye' we'ikeke?’ ⁸Etä ichakéyö: ‘A Skëképa, j'be' dör yi?’ Etä ie' tò iüté: ‘Ye' dör Jesús Nazaret wak, e' we'ikeke be' tò.’ ⁹Itso'rak ye' ta, e'pa tò bö'wö sué, erë i yëne ye' a, e' wä kè ene ie'pa éna. ¹⁰Etä ye' tò ie' a ichaké: ‘A Skëképa Jesús, j' wëmiyö?’ Ta ie' tò iché ye' a: ‘Be' e' kóka. Be' yú Damasco. Ee i kōs wëmi be' tò, e' yërdaë be' a.’ ¹¹Bö'wö olo tò ye' wöbla batuwëwä, e' kuëki ye' wapiepa tò ye' ulä iémirak dö Damasco.

¹²“Ee wëm tso' eköl kië Ananías, e' tò Skëköl dalöieke taië. Moisés tté dalöiëno kitule e' dalöiekeitö yësyësë. Judiowak kōs serke Damasco e'pa tò ichéke tò ie' dör wëm buaë. ¹³Ie' debitu ye' ska' ta ye' a iché: ‘A yami Saulo, be' wöbla buanú.’ E' wöshaë ta ye' wöbla buanene iwawënene Ananías suéyö iwa. ¹⁴E' ukuöki ta ie' tò ye' a iché: ‘Skëköl dalöiök se' yépa bak ká iaiaë, e' tò be' shukitatbak as i kiane wë ie' kī e' jcher be' wä. Ñies be' shukititö as yi dör Yësyësë e' saübö ena ie' wák ttö ttsöbö. ¹⁵Be' döraë ie' ttekölíe. I kōs su' be' tò, i kōs ttsë' be' tò, e' cheraëbö sulitane a. ¹⁶I' ta kè bö ipanukia. Be' e' kóka. Be' e' wöskuö. Skëköl a ikiö as i sulu kōs wamblébö e' nuí olo'yöitö be' kī.’

¹⁷“Mik ye' dene Jerusalén etä, ye' mía ttök Skëköl ta iwé a, ee ye' tò i sué kabsueie. ¹⁸Skëképa Jesús suéyö ta ichéitö ña: ‘Be' tò ye' tté pakëmi judiowak a, e' kè klö'wëpa ie'pa tò. E' kuëki be' e' yóttsa bet Jerusalén.’ ¹⁹Etä ye' iché ia: ‘A Skëképa, ie'pa wákpa wä ijcher tò ye' bak ie'pa ñi dapa'wo wé kōs a, be' mik erblökwakpa, esepa yulök ppë, wötëwä s'wöto wé a. ²⁰Mik Esteban dör be' kanë méso bak be' tté pakök, e' kötwa ie'pa tò, etä ye' tso' ee. E' wëne buaë ye' wa. E' dalewa ye' tso' ie'pa datsi' kkö'nuk.’ ²¹Erë ie' tò ye' a iché: ‘Be' shkómitke ñala kī. Ye' be' patkeke kamië pë' kè dör judiowak esepa a.’ ”

Pablo aṭe comandante ulä a

²²Pablo ttöke e' ttsök ie'pa tso' buaë, erë mik pë' kè dör judiowak e' aritséitö, etä ie'pa ñi kéka anuk darërëë: “j'Wëm ese kè kawöta senukia! j'lttöwasó!” ²³Ie'pa arkekarak taië, ta idatsi' wöti'wëkerakitö kashuk a, ñies ká po uyekerakitö kashuk a késik wa. ²⁴E' kuëki comandante tò Pablo tsukmi ké weshké ñippökwakpa wé a ta ippök ké as itö ichökä i kuëki pë' wönarke ie' kī taië. ²⁵Erë mik ie'pa tò Pablo muéwatke ppë tsa'bata daloie wa, etä ie' tò capitán dur ee, e' a ichaké:

—¿A' a kawö mène wëpa dör romawak esepa ppök kam ishulir e' yökí?

²⁶Mik e' ttsé capitán dur ee e' tò, etä imia icomandante a ibiyö chök ta iché ia:

—¿Wës be' iwëmi? Wëm e' dör romawak.

²⁷Etä comandante debitu Pablo ska' ta ie' tò ie' a ichaké:

—¿Mokí be' dör romawak?

Pablo iiüté:

—Tó, es idir.

²⁸ Etā comandante tö iché:

—Ñies ye' dör romawak, e' pato'yö inuköl taië wa.

Tā Pablo iiüté:

—Erë ye' dör romawak ye' kune' es e' kuekí.

²⁹ Mik ittserakitö, etā ippökwakpa tö Pablo méat bèrë. Mik comandante wa ijchenewā tö Pablo dör romawak, etā ie' suane tö iók ie' tö imaukwa patké'.

Pablo e' tsátké judiowak wökirpa wörkí

³⁰ Comandante kí ikiane jchenowā mokíë tö i kí Pablo kcateke judiowak tö. E' kuekí bule es tā ie' tö sacerdotepa wökirpa ena judiowak wökir malepa ké e' dapa'ukká. E' ukuóki tā ie' tö Pablo wötsöök patké tā iyéttsaitö tsémi duéser ie'pa wörkí.

23 ¹ Etā Pablo tö ie'pa suéwā krereë iwö kí tā iché iarak:
—A yamipa, ikké ye' senére, etā ye' er kè wā ye' kkatëne i kí Skököl wöä.

² Etā sacerdote kibi kië Ananías, e' tö, itso'rak Pablo o'mik, e'pa ké Pablo ppök ikkö kí. ³ Erë Pablo tö iiüté:

—¿Be' dör e' ökwak, e' pperaë Skököl tö! Se be' tkër ye' shulök Moisés ttë dalöiëno e' wa. Erë ¿iók ye' ppök kébö? E' wa ttë ñe' dalösewéwa be' tö.

⁴ Itso'rak ee, e'pa tö iché Pablo a:

—¿Be' tso' Skököl sacerdote kibi e' chök suluë!

⁵ Pablo tö iché:

—A yamipa, ye' kè wā ijcher tö ie' dör sacerdote kibi. Skököl yëkkuö tö iché: 'Yi tso' s'wökirie, ese kè char suluë.'

⁶ Mik Pablo wā ijchenewā tö iwökirpa shabötspa dör saduceowakpa, shabötspa dör fariseowakpa, etā ie' tö ie'pa a iché a neule:

—A yamipa, ye' dör fariseowak. Ñies ye' yépa kos dör fariseowakpa. S'duowā shkerkāne, e' wā panekeyö kröröë, e' kí a' tso' ye' kkatök.

⁷ Mik Pablo tö ttë e' ché, etā fariseowakpa ena saduceowakpa e'pa wöñanemi ñi kí. Etā ie'pa ñi blabatsélor. ⁸ Saduceowakpa tö icheke tö s'duowā kè shkertā'kāne. Ñies ichekerakitö tö Skököl biyöchökwakpa kè tā, wimblupa sulusi kè tā'. Erë fariseowakpa tö íyi ekkë kos klöwé tö itso'. E' kuekí ie'pa ñi blabatsélor. ⁹ Ie'pa ulitane arkerak taië. Fariseowakpa dör s'wöbla'uk ttë dalöiëno wa wakpa welepa e' kékā tā ichérakitö:

—Wëm i' kè wā i sulu wamblëne. Isalema wimblu ö Skököl biyöchökwak wele utule ie' tā.

¹⁰ Erë ie'pa kí shutirkeka taië késik wa, e' kuekí comandante suane dö' Pablo ttëwarakitö. E' kuekí inippökwakpa tsuk patkéitö Pablo yottsā ee tsémi ñippökwakpa wé a.

¹¹ E' nañewe tā Skökëpa Jesús debitu e' tö Pablo a iché: "Be' er kuú. Wës be' tö ye' ttë paké íe Jerusalén es ñies be' kawötā ipakök Roma."

Judiowak kawö mé ñi a Pablo ttökwa

¹²E' bule es ta judiowak welepa tö kawö mé ñi a Pablo ttökwa. Ie'pa tö itte mé Skëköl a ttë i' wa: "Kë sa' chköpa, kë sa' di' yöpa dö mik Pablo ttëwä sa' tö etä." ¹³Wëpa tö itte mé es, e'pa dökä dabom tkëyök (40). ¹⁴Etä ie'pa mýal sacerdotepa wökirpa ena judiowak kuëblupa, e'pa ska' ta iché iarak:

—Sa' tö ttë me' Skëköl a tö kë sa' chköpa, Pablo kam ttöwä sa' tö e' yökí. E' kë wä one sa' wä, e' ta as Skëköl tö sa' we'ikö. ¹⁵E' kuëkí a' ena s'wökirpa malepa, a' ichó comandante a tö Pablo tsúbitu bule. A' e' ó tö a' kí ie' kiane chakë bua'iewä ishuloie. E' dalewa sa' tso'tke ikínuk ñalä kí ttëwä kam idö a' ska' e' yökí.

¹⁶Erë Pablo nauyö wä ijchenewä ta imía ñippökwakpa wé a ta ibiyó méitö Pablo a. ¹⁷Etä Pablo tö capitán kié eköl ta iché ia:

—Duladula i' tsúmi comandante ska'. Ie' wä ilë tso' yënoie ie' a.

¹⁸Etä capitán e' tö itsémi comandante ska' ta iché ia:

—Pablo tso' wötëule, e' tö ye' kié ta ikköché ye' a tö duladula i' tsúmi be' ska'. Ie' wä ilë tso' yënoie be' a.

¹⁹Etä comandante tö iklö'wëwä iulä a ta itsémi bánet. Ee ie' a ichakéitö:

—¿cheke be' tö ye' a?

²⁰Ie' tö iché ia:

—Judiowak kawö métkë ñi a be' a ichök tö bulepa Pablo tsúmi wé judiowak wökirpa e' dapa'uke ee. Ie'pa e' öke tö Pablo ttë kiane shulë bua'ie ie'pa kí.

²¹Erë ie'pa ttë kë klö'war. Judiowak wëpa dökä dabom tkëyök (40) kíta, e'pa tso' blëule Pablo panuk. Ie'pa kablë' Skëköl a ttë i' wa: "Kë sa' chköpa, kë sa' di' yöpa dö mik sa' tö Pablo ttëwä etä." Ie'pa tso'tke, ima be' icheke, e' è panuk.

²²Etä comandante tö ipatkémine ta iché ia: "Kë yi a ichar tö e' ché be' tö ye' a."

Pablo patkémi Judea wökir kié Félix e' ska'

²³Etä comandante tö ikimukwakpa kié böi ta ichéitö ie'pa a: "Ñippökwakpa mi'ke klö wa esepa klö'ú dökä cien böyök (200). Ñies ñippökwakpa mi'ke kabaio kí esepa shtó dökä dabom kuryök (70). Ñies ñippökwakpa wä kët mi'ke esepa klö'ú dökä cien böyök (200). Katuine de sulitu (9:00 pm) etä e'pa kos dapa'ú as imi'rak Cesarea." ²⁴Ñies ichéitö: "Kabaio yuló Pablo tsomi. Itsúmi kkö'nú buaë dömi s'wökir Félix ska'." ²⁵Ie'pa ta comandante tö yëkkuö patkémi mè Félix a. Ikitule yëkkuö kí e' tö iché i' es:

²⁶"A Félix, s'wökir kibi. Ye' döer Claudio Lisias. Yëkkuö i' shtëyö be' a. Be' shké'wëyö. ²⁷Judiowak wökirpa tö wëm i' klö'wä iminerak ittökwa. Erë mik ye' wä ijchenewä tö ie' döer romawak, etä ye' mía ye' ñippökwakpa ta ta itsatkée sa' tö. ²⁸Ye' kí ikiane jchenukwa tö i kí ie'pa tö ikkateke. E' kuëkí itsémiyö judiowak wökirpa wörki. ²⁹Ie'pa tö ikkaté ie'pa ttë dalöieno kitule, ese kí. Erë kë ye' wä i sulu kune ie' kí ittowaie ö iwötoie s'wöto wé a. ³⁰Erë ye' wä ijchenewä tö judiowak welepa kawö mé ñi a ittowaie, e' kuëkí ye' tö ipatkébitu be' a. Ñies ye' tö ichétke ikkatökwakpa a tö i kí ie'pa éna ikkatak, e' chó be' wöshäë."

³¹Etä ñippökwakpa wä Pablo mítser nañewe wës ie'pa a ikéwö mène es. Ie'pa demi ká kié Antípatris ee. ³²Bule es ta ñippökwakpa dami klö wa, e'

ëltëpa biteane nippökwakpa wé a. Etä ieltëpa dami kabaio kî, e'pa wä Pablo mîtsër. ³³Mik ie'pa demirak Cesarea ee, etä ie'pa tö yëkkuö mé iwökir kibi a. Nies Pablo méitorak ia. ³⁴Iwökir kibi tö yëkkuö sué one etä ie' tö Pablo a ichaké: “¿Wé be' datse?” Mik ie' wä ijchenewä tö idatse Cilicia, ³⁵etä iché ia:

—Mik be' kkatökwakpa debitu etä be' ttë ttseraëyö.

Etä ie' tö Pablo wötökwä patké s'wöto wé tso' u bërie yö blu' Herodes tö ká e' wökirpa a e' a. Eë iwötëwarakitö.

Pablo e' tsatké Félix wörki

24 ¹Ká de skel etä sacerdote kibi kië Ananías, e' demi Cesarea judiowak kuëblupa welepa tã Pablo kkatök. Nies wëm eköl kië Tértulo, e' de ie'pa wä ie'pa ttekölle Pablo kkatök Félix a. ²Mik Pablo debitu etä Tértulo tö ikkatëmi. Ie' tö Félix a iché:

A këkëpa s'wökir kibi, be' ttë dikia ká taië sa' serke bèrë nita. Be' erbikö buaë, e' wa be' tö sa' wakpa kimé taië. E' kuëki sa' tö wëstela chë be' a. ³A Félix, këkëpa taië, be' tö sa' kimeke taië, e' kuëki kekraë ká ulitane kî sa' tö wëstela chë taië be' a. ⁴Kë ye' éna be' kawö chöwak taië, erë be' we'ikëyö, sa' ttö ttsó bërbër è er bua' wa. ⁵Sa' wä ijchenewä tö wëm i' dör pë' suluë. Ie' shköke ká wa'ne judiowak shutiuk nî kî as ini blabatsölor. Ie' dör Jesús Nazaret wak e' klépa eruleë e' wökir eköl. ⁶⁻⁷Nies ie' éna Skëköl wé ia'wakka náie. E' kuëki sa' tö iklö'wëwä. ⁸Be' wák a ie' chakirmi, es be' wä ijchermi tö i kî sa' tö ikkateke, e' dör mokieë.

⁹Judiowak tso' ee, e'pa ulitane tö Pablo kkteke nittsëë. ¹⁰Etä Félix tö ie' a kawö mé ttoie tã ie' tö iché:

—Ye' wä ijcher tö ká iaiaë be' dör ká i' wakpa ttë shulökwak. E' kuëki ye' ttsë'ne buaë e' tsatkök be' wörki. ¹¹Be' wák wa ijchermi tö ye' dë'röka Jerusalén Skëköl dalöiök, e' kî ká detke dabom eyök kî böt (12). ¹²Ie'pa kë wä ye' kune yi tã nî chök. Ie'pa kë wä ye' sune pë' shutiukkä Skëköl wé a, nies judiowak nî dapa'wö wé malepa a, nies Jerusalén kos a. ¹³I kos kî ie'pa tö ye' kkteke, e' kë yërpa ie'pa a yësyëse be' a. ¹⁴Erë ye' tö be' a iché tö Jesús dör nála chökke, e' ttë wa ye' tso' sa' yépa bak ká iaiaë e'pa Këköl dalöiök. Ie'pa tö iché tö ttë e' kë dör buaë. Erë nies i kos kitatbak yëkkuö kî Moisés ena Skëköl ttekölpa tö, e' klö'wé ye' tö. ¹⁵Nies ye' erblöke Skëköl mik wes ie'pa es tö se' yësyëse ena se' suluë duowa e' shkerdakane. ¹⁶E' kuëki kekraë ye' e' chöke senuk buaë Skëköl wöa ena sulitane wöa as kë ye' er tö ye' kkatö i kî.

¹⁷“Ye' mîne sené duas taië kë dë'ia ie, e' ukuöki tã ye' dene ie ye' wakpa shua inuköl kakmuk s'siarëpa a. Nies ye' dene íyi muk Skëköl a idalöioie. ¹⁸E' kanëuk ye' tso' Skëköl wé a e' dalewa ye' sué ie'pa tö. Ye' e' batse'wétke wes sa' ttë kitule tö iché es. Eë pë' kë ku' taië. Kë yi shutineka. ¹⁹Erë judiowak welepa datse Asia, e'pa tso' ee. E'pa éna ye' kkatok ilë kî, e' tã warma ie'pa kawötä shkökrö ie ye' kkatök. ²⁰Ie'pa kë shkärö, e' tã as ie itso'rak e'pa tö ichö tö i sulu kué ie'pa tö ye' kî mik ye' dë' e' tsatkök judiowak wökirpa wörki etä. ²¹Erë mik ye' bak ie'pa wörki, etä ttë i' è yë' ye' tö aneule: ‘S'duowa e' shkerkane e' klö'wëyö, e' kî a' tso' ye' kkatök i'ne.’ ”

c 24.6-8 Yëkkuö kitule ká iaiaë welepa tö ttë i' kî méka ttë i' wa: Sa' kî ikiane shulë wes sa' ttë dalöiëno tö iché es. 7 Erë shkëkipa wökir kibi kië Lisias, e' debitu tã iyëttsa sa' ulä a kësik wa. 8 Ie' tö sa' a iché tö Pablo kkatökwakpa kawötä ikkatök be' wörki.

²² Jesús dör ñala chökle e' ttè jchertke buaë Félix wā. E' kueḱi mik ì ché Pablo tò, e' ttséitō tā ie' kè kī ttè i' kianeia ttsè. Ie' iché ie'pa a:

—Mik comandante kiè Lisias, e' de, e' wā ye' tò a' ttè shulè.

²³ Etā Félix tò capitán eköl ké Pablo wötökwane s'woto wé a, erè ichéitō ia:
—Ikkö'nú er bua' wā wēs kè s'wötèule es. Kawö mú ie' a as iyamipa bitu ikané uk.

²⁴ Bökkī es tā Félix debitune ilaköl kiè Drusila e' tā. E' dör judiowak. Félix tò Pablo tsuk patké. Pablo tò s'kawōtā erblök Jesucristo è mik e' wā paké Félix a. E' ttsök ie' tso'. ²⁵ Erè mik Pablo tò sene yēsēsē ena e' kkō'nè sene sulu yōḱi ena s'shulir aishkuō tā e' wā paké, etā e' tò Félix tkiwēwā. Ie' tò iché Pablo a:

—Be' yúne. Mik ye' kawö kune e' wā ye' tò be' kiène.

²⁶ Nies Félix tò ipaneke tò Pablo mú tò inuköl watké ia iomine bër, e' kueḱi ie' tò Pablo kiekerö kekraë ttök ie' tā. ²⁷ Es itka dò duas bök. E' ukuōḱi tā Félix kè kanebloia s'wökirie. Ie' skéie wëm kiè Porcio Festo, e' de s'wökirie. Félix atāk buaë judiowak tā, e' kueḱi Pablo méatitō wötèule s'woto wé a.

Pablo e' tsatké Festo wörki

25 ¹ Festo demi Cesarea kaneblok s'wökirie e' kī ká de mañat tā imía Jerusalén. ² Ee tā sacerdotepa wökirpa ena judiowak wēpa kibipa, e'pa tò Pablo kkaté Festo a. ³ Ie'pa tò ikié ie' a: “Sa' kímú er bua' wā. Kawö mú Pablo tsobitu íe Jerusalén.” E' dör Pablo ttowā ñala kī. ⁴ Erè Festo tò iüté:

—Pablo tso' Cesarea wötèulewā s'woto wé a. Ee ye' mi'ke kukuie. ⁵ Ì sulu wamblé ie' tò, e' tā as a' wökirpa mi' ye' tā Cesarea ie' kkatök ee.

⁶ Festo sené Jerusalén ká pāköl (8) ká dabom (10) e' ulatök tā imíane Cesarea. E' bule es tā ie' e' tkéka ikula' kī ttè shulo wé a. Etā Pablo tsuk patkéitō shulè. ⁷ Mik Pablo dewā, etā judiowak datse Festo tā Jerusalén, e'pa dewā ie' o'mik tā ikkaté íyi suluë taië ese kī. Erè ie'pa kè a iwöklönuk yēs tò e' dör moki. ⁸ E' ukuōḱi tā Pablo tté e' tsatkoie. Ie' tò iché ia:

—Ye' kè wā ì sulu wamblène yēs judiowak ttè dalöieno kī, nies Skököl wé kī, nies Roma wökir kibi e' tā. Ekkēpa kè yēule ye' wā suluë.

⁹ Erè Festo atāk buaë judiowak tā, e' kueḱi ie' tò Pablo a ichaké:

—¿Be' shkak Jerusalén as ye' tò be' shulò ee?

¹⁰ Ie' tò iüté:

—Au. Ye' tso'tke Roma wökir kibi e' ttè shulo wé a. Íe' a' kawōtā ye' shulök. Be' wā ijcher buaë tò ye' kè wā ì sulu wamblèule judiowak tā. ¹¹ Erè ilè sulu wambléyö, ese kué a' tò, e' kī ye' kawōtā ttèwā, e' tā ye' ttōwā. Erè ì kos kī ie'pa tò ye' kkateke, e' kè yēne, e' tā kè yi kawōtā ye' muktsā ie'pa ulā a. E' kueḱi ye' tò ikié tò Roma wökir kibi as e' wák tò ye' shulò^d

¹² Etā Festo tté ipattökwakpa tā etā ichéitō Pablo a:

—Buaë be' ikiétke tò Roma wökir kibi tò be' shulò. E' kueḱi ye' tò be' patkekemi Roma as ie' be' shulò.

d 25.11 Pablo dör romawak e' kueḱi ie' a kawö tā' ikiök Roma wökir kibi a tò e' tò ishulò. Roma wökirpa tsitsir kè a iwöklönuk.

Festo tö Pablo tté paké blu' Agripa a

¹³Ká tka wekké alé e' ukuöki ta blu' kié Agripa e' demi Cesarea ikutä kié Berenice e' ta Festo tkënekä kä wökirie e' këwö tkö'uk. ¹⁴Ie'pa e' tséat kä taië. E' dalewa Festo tö i tköke Pablo ta e' paké blu' Agripa a: Ie' tö iché ia:

—Ie wëm tso' eköl méat Félix tö wötëule s'wöto wé a. ¹⁵Mik ye' bak Jerusalén, etä sacerdotepa wökirpa ena judiowak kueblupa, e'pa debitu wëm e' kkatök ye' a. Ye' a ikiérakitö as ye' iwömüttsa ttëwä. ¹⁶Ye' tö ie'pa iuté tö romawak wökirpa kè yi ttetä'wa, kam ie' tsatkö ikkatökwakpa ta nî wöshäe e' yöki. ¹⁷E' kueki mik ie'pa debitu ie, etä kè ye' kawö chöone. E' bule es ta ye' e' tkëkä ye' kula' ki ttë shulo wé a ta wëm e' tsuk patkéyö. ¹⁸Erë mik ikkatökwakpa debitu, etä ie'pa kè wä ikkatëne íyi sulu ki wës ye' ibikeits es. ¹⁹Ie'pa tö ikkaté wës ie'pa Skëköl dalöieke ese ki. Nies wëm kötëwä kié Jesús, e' ché Pablo tö tö itso' ttsë'ka, ese è ki ie'pa tö ikkaté. ²⁰Ye' kè wä ijcher wës yö ttë e' wë, e' kueki ye' tö Pablo a ichaké: “¿Be' shkak Jerusalén as eë be' shulir ttë i' ki?” ²¹Erë ie' ikié tö as se' wökir kibi tö ishulö. E' kueki ye' tö ikéwö mé tö as itkër wötëule dö mik ye' tö ipatkekemi etä.

²²Etä Agripa tö iché Festo a:

—Ye' éna wëm e' ttö ttsak nîes.

Ta Festo tö iuté:

—Bule bö ittseräe.

²³Bule es ta Agripa ena Berenice, e'pa debitu, tkawä u a shkörämi wës kéké taië es. Nippökwakpa wökirpa ena kä e' kékëpa dalöiértä taië, esepa debitu ie'pa ta nîes. Etä Festo tö Pablo tsuk patké ²⁴ta ichéitö:

—A blu' Agripa ena kékëpa ulitane tso' ie se' ta, ie wëm dur eköl kié Pablo. Judiowak kos tö ie' kcateke ye' a Jerusalén nîes ie Cesarea. Ie'pa kè shtrirtä'wä ye' a ikiök aneule tö ikéwö müttsa ttëwä. ²⁵Erë ye' a ta ie' kè wä i wamblëne i ki yö ittökwä ipatkëmi. Erë ie' wák tö ikié as Roma wökir kibi tö ishulö. E' kueki ye' tö ibikeitsbak patkëmi eë. ²⁶Erë kè i kune ye' wä shtëmi yëkkuö ki mëmi s'wökir kibi a ikkatoie. A Agripa, e' kueki ye' wä idebitu a' wörki, bua'ie be' wörki, as be' ichakö. Ima be' iché, e' ukuöki ta iyëkkuö shtëmiyö. ²⁷¿Wës ye' tö yi patkemimi shulë kè wayëule tö i ki ikkatërke?

Pablo e' tsatké blu' Agripa wörki

26 ¹E' ukuöki ta Agripa tö Pablo a iché:

—Be' ttö e' tsatkoie.

Etä Pablo ulä kékä ta ittémítke i' es: ²⁻³“A blu' taië Agripa. Se' judiowak ser, e' jcher buaë be' wä. Nîes ttë i' ki sa' nî chöke, e' jcher buaë be' wä. E' kueki i'ne ta ye' ttsë'ne buaë e' tsatkök be' wörki i kos ki judiowak tö ye' kcateke, e' yöki. Es ikiéyö be' a tö ye' ttö ttsö énaë.

⁴“Se' wakpa kos wä ijcher buaë tö wës ye' ser ye' kaska' ena Jerusalén mik ye' bak duladula etä. ⁵Nies ie'pa wä ijcher buaë tö këkraë ye' dör fariseowak. Ese wakpa e' tiuke Skëköl ttë dikjä yësyësë se' wakpa malepa tsatä. Ie'pa ki ikiane, e' ta ie'pa tö ichëmi tö mokí ye' dör fariseowak. ⁶Skëköl kablë' se' yëpa bak kä iaiaë e'pa a tö s'duowä e' shkerdakane, e' wä panekeyö mokí, e' ki ie'pa tso' ye' kkatök i'ne ta. ⁷Se' dör Israel aleripa e' ditséwöpa dökä dabom eyök ki böi (12), e'pa tö iwä paneke nîes er mokí wa. E' kueki ie'pa tö Skëköl dalöie e'

wakanewekerakitō ñiē nañēē kekraē. A blu' Agripa, s'duowa shkerdakane, e' panekeyō wes se' wakpa malepa es, e' ta çì kî ie'pa tso' ye' kkatōk? ⁸ Çì kuekî a' ibikeitseke tō s'duowa e' kē shkenukkane Skēkōl a?

⁹ "Ye' wák bak ibikeitsōk tō ye' kawōtā ì kōs or ye' a e' uk Jesús Nazaret wak e' ttē wōklō'woie. ¹⁰ Es ye' tō iwamblē' Jerusalén. Sacerdotepa wōkirpa tō ye' a kawō me' iwambloie. S'batse'rpa taiē wōtē'wā ye' tō s'wōto wé a. Kē dōr e' è, ñies mik ie'pa ttekerakitō, etā ye' a ta e' dōr buaē. ¹¹ Taiē ie'pa we'ikyō se' ñi dapa'wō wé ulitane a ie'pa koie ie'pa erblō Jesús mik e' olo'yōk. Ye' kēsik blē' ie'pa kî taiē. Ye' tō ie'pa tōtē'rō tkōrō ká bār kî we'ikē.

¹² "Sacerdotepa wōkirpa tō ye' a kawō me' ena ye' patkē' ese wamblōk Damasco, e' wakanēuk ye' mirwā. ¹³ Erē, a blu', ñālā kî dibata a ta ká jai a ye' tō ì suē bö'woie e' tkōkā diwō olo tsatā. Bö'wō e' olo bune ye' pamik ena imirwarak ye' ta e'pa pamik ñies. ¹⁴ Sa' kōs anere iskî ta ittō ttséyō e' tō ichē ña hebreoie: 'A Saulo, a Saulo, çìōk be' ye' we'ikeke? Ì sulu wamblekebō ye' kî e' wa be' wák e' mukettsa we'ikē wes iyiwak kē shkak ppēsō kal wa es.' ¹⁵ Ye' tō ie' a ichaké: 'A Skēkēpa, çbe' dōr yi?' Ie' ye' iutē: 'Ye' dōr Jesús, e' we'ikekebō. ¹⁶ Erē be' e' duōkā. Ye' e' kkaché be' a be' patkoie kaneblōk ye' a. Ì kōs suēbō i'ñe ena ì kōs kkacheraēyō be' a, e' pakerabō sulitane a. ¹⁷ Ye' tō be' patkeraē be' yamipa a ena pē' kē dōr judiowak esepa a. Ye' tō be' tsatkeraē ie'pa ulā a. ¹⁸ Ye' tō be' patkeraē ie'pa wōā ká ñi'uk as ishkorak Skēkōl ta ká ñi' a, kē ku'ia klōulewā stuī a Satanás ulā a; ñies as inuī olo'yardak iki as idōrak Skēkōl icha batse'r e'pa kīie ierblérak ye' mik e' wa.'

¹⁹ "A blu' Agripa, ì yēne ña ká jai a e' wawéyō. ²⁰ Jesús ttē buaē tsá pakéyō Damasco wakpa a, e' ukuōkî ta yō ipaké Jerusalén wakpa a ñies ká malē tso' Judea e' kōs wakpa a. Ñies ipakéyō pē' kē dōr judiowak esepa a. Ye' tō ie'pa kōs pattē: 'A' er mane'ú Skēkōl a. A' senú buaē yēsýēsē ikkachoie tō mokî a' er mane'wétke ie' a." ²¹ E' kuekî se' yamipa judiowak e'pa tō ye' klō'wā Skēkōl wé a ttēwā. ²² Erē dō ikkē ta Skēkōl tō ye' kímé, e' kuekî ye' tso'ia ie' ttē pakōk sulitane a, s'dalōiērtā taiē esepa a, ñies se' esepa a. Ì yē'atbak Skēkōl ttekolpa ena Moisés, e'pa tō tō itkōraē, e' è pakekeyō. Kē ye' wā ttē kuā'kî pakane. ²³ Ie'pa tō iyē'at tō wé pairine'bitū idi' wa s'blúie e' kawōtā ttēwā. E' ukuōkî ta ie' shkerdakane keweie sulitane yōkî, ta s'tsatko ttē pakeraēitō judiowak a ena ká ulitane wakpa a. Ttē e' dōr wes bö'wō es se' er ñi'woie."

Pablo tō Agripa shkeñē erblōk Jesús mik

²⁴ Es Pablo e' tsatkōke e' shuā Festo tō ichē ie' a aneule:

—¡A Pablo, be' alíneka! Be' e' yué yēkkuō wa taiē, e' tō be' aliwéka.

²⁵ Erē ie' iutē:

—A kēkēpa Festo. Ye' kē alíneka. Ì chéyō e' kē dōr alípa ttē, e' dōr ttē mokî.

²⁶ Se blu' Agripa tkēr. Ie' wā ttē ikkē suule buaē. E' kuekî kē ye' tkine ttōk ie' wōrkî. Iyi ikkē kōs kē wamblēne blēulewā. E' kuekî ye' wā ijcher tō ie' wā iyi ikkē jcher buaē. ²⁷ A blu' taiē Agripa, ye' wā ijcher buaē tō be' tō ì yē'atbak Skēkōl ttekolpa tō, e' klō'wé.

²⁸ Agripa tō iutē:

—Kē be' ibikeitsōk tō be' ye' kēmi e' mane'uk Cristo kléie i' ta.

²⁹ Pablo tō ichē:

—I' ta ò i' ukuōkî ta, erē Skēkōl mú kî ikiar tō be' ena a' kōs tso' i'ñe ye' ttō ttsōk, e'pa mú dōr wes ye' es, erē kē moulewā tabechka kicha wa wes ye' es.

³⁰⁻³¹ Età blu' ena s'wökir kibi ena Berenice ena kos itulur ee, e'pa ulitane e' kéka mýal bánet ttök ñita Pablo tté kî. Ie'pa tö iché ñi a:

—Wëm i' kè wà ì sulu wamblène ì kî ittèwasö, warma kè ie' kawötà wötèwà.

³² Età Agripa tö iché Festo a:

—Wëm i' kè tö ichópa: 'ye' patkómi Roma wökir kibi a shulè', e'ma sö ièmini.

Pablo patkémirakitö Roma

27 ¹ Mik ie'pa tö ibikeitsétke tö sa' patkekemi Italia, età Pablo ena pë' skà tso' wötèule, e'pa mérakitö wëm eköl kiè Julio e' ulà a. Wëm e' dör ñippökwakpa eruleè kiè Emperador Icha, e' capitán. ² Età sa' e' iéka kanò a. Kanò e' datse ká kiè Adramitio ee michoè Asia wé kanò irirke dayè kkömik ese a. Wëm kiè Aristarco, e' tso'ñak sa' tã ñies. Ie' datse Tesalónica ate Macedonia ee. ³ Bule es tã sa' demi Sidón. Julio tö Pablo sué er bua' wa. Ie' tö iémi s'yamipa serke ee, e'pa pakök as ì kiane ie' kî e' mù ie'pa tö ie' a. ⁴ Sa' e' yéttsa Sidón mir wöwí, erè siwa' bitsirke darèrèè wöiá. E' kuèkî sa' mýal dayè nane kiè Chipre e' kke wé siwa' kè bitsirku' taijè e' éka. ⁵ Sa' tkami Cilicia ena Panfilia demi Mira ate Licia ee.

⁶ Età ee capitán tö kanò datse Alejandría, e' kué etö. E' mi'ke Italia. Ee sa' e' mane'wé kanò e' ètö a tã sa' mýal. ⁷ Siwa' kuèkî sa' mirwà kanò kî enaè, kanè taijè wa. Ká böt ö ká mañat alè età sa' demi ká kiè Cnido wöshaè. Siwa' bitsirkeia sa' kke, e' kuèkî sa' tkami Salmona wöshaè tã sa' tkami dayè nane kiè Creta e' wishet. ⁸ Sa' mí kanò kî dayè kkò è wa kanè taijè wa. Età sa' demi ká kiè Buenos Puertos (kiè e' wà kiane chè wé kanò irirke buaè), e' ate tsinet ká kiè Lasea ee.

⁹ Sa' kî kawö chó taijè tã yuèdiö dewatke. E' késka' tã kè se' a shkanukia dayè kî dö' ì sulu tkò s'tã. E' kuèkî Pablo tö ipattérak:

¹⁰ —A kékèpa, yò isué tö se' mirwà i' età ì sulu tkòmi. Kanò i' ena dalì i', e' weirwami, ñies dö' se' wákpa duòlur.

¹¹ Erè capitán kè wà Pablo ttö iütène. Ie' tö kanò wák ena kanò ñakökwakpa wökir, e'pa ttö iüté. ¹² Wé ie'pa kanò irine e' kè dör buaè yuèdiö tkö'woie. E' kuèkî kanò wakpa kibiiepa tö ibikeitseke tö se' mú dòmi Fenice yuèdiö tkö'uk ee, e' dör bua'ie. Ká e' ate dayè nane kiè Creta ee. Ee dayè ate noroeste ena sudoeste.

Siwa' bitsirke taijè dayè kî

¹³ Età siwa' datse sur kke, e' bitsinemitke bërèbèrè. Ie'pa tö ibikeitsè tö se' tkömimi, e' kuèkî ie'pa e' yéttsa mýal Creta dayè kkò è mik kanò kî. ¹⁴ E' ukuökî bet tã sèrkè bitsineka taijè datse nordeste kke, e' tærke kanò mik. ¹⁵ E' tö kanò uyémi. Sa' kè a kanò wöklöneia siwa' kke. E' kuèkî sa' tö iémi as siwa' wà imítser sa' tã. ¹⁶ Sa' tkami dayè nane tsitsir kiè Cauda, e' tsikka, wé kè siwa' bitsirku' darèrè shute ee. Sa' kaneblé darèrèè, e' wa sa' tö kanóla tso' s'tsatkoie e' muéwà buaè as kè imi'a dayè a. ¹⁷ E' ukuökî tã ie'pa tö kanò kibi ètö kî payuéwà buaè tsa' wa. Ie'pa suane dö' kanò tkèrkà tsa'wö tso' taijè kiè Sirte, e' kî. E' kuèkî ie'pa tö datsi' ukuö tso' kanò shköwoie, e' iéwà dayè a kanò wöklö'woie as imi' enaè. Tã ie'pa tö iémi as siwa' wà imi'. ¹⁸ Bule es tã siwa' bitsirkeia taijè, e' kuèkî ie'pa tö dalì damirak iwà kanò a, e' tulétsami

dayë a. ¹⁹Böiki es tã ie'pa tō íyi taië tso' kanò shkòwoie, e' kibiie tuléttsa dayë a iwákpa ulà wa. ²⁰Ká tka taië etã diwò kè wènea békwo kè wènea. Sèrkè taië tērkeia sa' kī. E' kueki sa' tō ibikeitsé tō sa' duölurdaë, kè sa' tsatkërpaia.

²¹Sa' tka kã taië kè chkaule. E' kueki Pablo e' kékã ie'pa tso' kos e' shua tã ichéitō:

—A kékëpa, a' tō ye' ttò tso'pa, e'ma kè se' e' yènettsa Creta ena ì sulu tka se' tã, e' kè bak se' tã. Nies kè se' íyi weinewa. ²²Erë ì'ne tã a' er kuú. Kè yi duòpawa. Erë kanò è weirwami. ²³Enia nañewe Skèköl dör ye' blú dalöieke ye' tō, e' tō ibiyöchökwak patké ye' ska', ²⁴e' tō ye' a' iché: 'A Pablo, kè be' suanukia. Be' kawötã shkòkrö Roma wökir kibi e' ska'. Skèköl er buaë ché be' a. E' kueki p' kos tso' be' tã kanò a, e'pa tsatkeraëitō.' ²⁵A kékëpa, e' kueki a' er kuú. Ye' erblöke Skèköl mik. Ye' wã ijcher buaë tō ì kos tköraë wës Skèköl biyöchökwak tō ye' a' iché es. ²⁶Erë siwã tō se' patkeraë dö kã wele dayë kkömik.

²⁷Dayë kië Adriático e' kī sa' dami siwã wã wí'kè io'kè. E' kī kã de domingo bötö e' nañewe kã shaböts etã kanò ñakökwakpa éna iane tō sa' dökette kã sí kī. ²⁸Ie'pa tō dayë shu ma'wé tō wekké idir dötsa iski tã ide metro dökã dabom mañayök kī teröl (36). E' ukuöki tã wí'kie iskã ma'wënerakitö tã ide metro dabom böyök kī kul (27). ²⁹Ie'pa suane dö' ák tso' blubluë ese mik kanò tēr, e' kueki tabechka tso' kanò wöklö'woie e' émirakitö tkël kanò ñakka dayë shua. Tã ikiérakitö Skèköl a' tō sa' kímú kã ñirke e' dalewa. ³⁰Erë kanò ñakökwakpa tō ibikeitsé: se' tkòyalmi as se' e' tsatkò. E' kueki ie'pa tō kanóla éwami dayë a. Ie'pa e' é tō ie'pa mí tabechka tso' kanò wöklö'woie, e' ökmi kanò wökka dayë shua. ³¹Erë ì weke ie'pa tō e' biyó ché Pablo tō ñippökwakpa a' ena capitán a. Ie' tō iché:

—Ie'pa tkayal, e' tã a' kè tsatkërpa.

³²Etã ñippökwakpa tō kanóla e' ttse télor tã iémirak dayë a.

³³Kã ñirketke etã Pablo tō ie'pa ulitane a' iché:

—Ilè nú. A' tso' ipanuk tō ì tkömi, e' kī domingo de bötö e' dalewa kè ì ñane a' wã yës. ³⁴A' keyö ilè ñuk. A' e' tsatkak, e' tã a' kawötã ilè ñuk. Kè a' weirpa yës. ³⁵Pablo tté one, etã pan klö'wéitö et, tã wéstela chéitö Skèköl a. Sulitane wörki iblatéitö tã ie' wák tō itsá ñé. ³⁶Etã e' tō imalepa erkiöwé tã ichkérak ñies. ³⁷Sa' dökã cien böyök kī dabom kuryök kī teröl (276) sera. ³⁸Ie'pa chké one kos ie'pa kī kiane ekké tã dalí ëyök atë e' tuléttsarakitö dayë a' as kanò at öböbla. Dalí e' dör trigowö.

Kanò jchënane

³⁹Kã ñine tã kanò ñakökwakpa kè wã dayë kkò suule. Erë ie'pa tō isué tō tsa'wö buaë ulat tēr kanò ikloka. E' kueki ie'pa tō ibikeitsétke tō kanò ma'üsö klèkã ee. ⁴⁰Etã íyi tso' kanò wöklö'woie, e' ttse télor ie'pa tō émi dayë a. Etã kaltak tso' kanò ñakoie, e' wöttse'lor ie'pa tō. E' ukuöki tã datsi'kuö skékarakitö kanò wökka tã idökemitke dayë kkömik. ⁴¹Erë tsa'wö tkërka dayë dikia, e' kī kanò tkène kuj. Tã kanò wökka bunewa tsa'wö a, kè yènettsaia. E' dalewa dayë tērke kanò ñakka e' tō kanò tskélor taië.

⁴²Wépa mir klöulewã e'pa kiane ñippökwakpa kī ttélur as kè itköyal ùkule. ⁴³Erë capitán éna Pablo tsatkak, e' kueki ie' kè wã ikéwö mène ittökulur. Ie' tō iché: "Wépa ukuo, e'pa e' ppólur kewe dayë a' as e'pa dötsa kã sí kī. ⁴⁴As imalepa mi' kanò tak kī." Es sa' ulitane dettsa kã sí kī buaë.

Pablo sené si' mañat ká kiè Malta ee

28 ¹Mik sa' dettsa età sa' wà ijchenewa tò ká e' kiè Malta. ²Ká e' wakpa tò sa' kiéwa buaë seraä. Kase suluë ena kañi yerke, e' kuëki bö' batsékarakitö taië tã sa' kiérakitö bö' baiklök. ³Etã Pablo tò bö' ulatska shtë, e' tuleke bö' a. E' wöshaë tã tkabë sulusi e' yéttsa bö'ba yöki, e' tò Pablo kuéwa iulà kkue a, kè èwa. ⁴Mik ká e' wakpa tò isuë tò tkabë moar Pablo ulà mik, etã ichérakitö ñi a: "Wëm i' wà s'kötulewà alè. Eré dayë a itsatkëne, erë s'shulökwak tso' ká jaì a e' kè wà kawö mène iã as iser."

⁵Erë Pablo ulà wöppé tã tkabë anewa bö' a. Kè wës Pablo dë. ⁶Wekkë Pablo iërkekã ö wekkë Pablo duömiwã etkëme, e' panuk ie'pa tso' seraä. Erë ie'pa tò ipané taië. Mik ie'pa tò isuë tò kè ì bak ie' tã, etã ie'pa ibikeitséne kua'ki. Ie'pa tò ichémi tò Pablo dör këköl wele.

⁷Eë tsinet ká tso', e' dör Malta wökir kibi kiè Publio, e' icha. Ie' tò sa' kiéwa ena sa' sué buaë dò ká mañat. ⁸Tã Publio yé, e' duöke duè dalölö wã ena ishütërke taië. E' ie' temer. Etã Pablo mía iweblök tã ie' tò ikié S'yé a tã iulà mékã iki tã ibua'wéneitö. ⁹E' ukuöki tã imalepa kirirke tso' ká e' a, e'pa kos debitu tã ibuanerak ñies. ¹⁰E' kuëki ká e' wakpa tò íyi kakmé sa' a taië. Mik sa' mitkene kanò kì tã ì kos kiane sa' kì shkoie, e' kakmé ie'pa tò sa' a.

Pablo demi Roma

¹¹Sa' sené ká e' a si' mañat tã sa' e' iéne kanò iëtö a. Eë kanò e' tò yuëdiö tköq. E' datse Alejandría. Kanò e' kiè ie'pa këkölpã dalöiekerakitö dör klö e'pa kiè wa. ¹²Sa' míyal kanò e' kì ká kiè Siracusa eë. Eë sa' sené ká mañat. ¹³E' ukuöki tã sa' míyal ká kiè Regio eë. E' bule es tã sa' e' yélur Regio a. Siwa' bitsirke buaë datse sur kke, e' wa ká böt tã sa' demi Pozzuoli wé kanò irirke eë. ¹⁴Eë sa' tò s'yamipa welepa kué. Ie'pa tò sa' kè e' tsukat ie'pa tã domingo etö. Bata ekkë tã sa' demi Roma. ¹⁵S'yamipa tso' Roma, e'pa wã ijchertke tò sa' datse. E' kuëki ie'pa de sa' ñaletsuk dò wé dali wé tso' taië kiekerakitö Apio eë. Ñies ie'pa skà de sa' ñaletsuk ká kiè S'kaporö Wé Mañat eë. Mik Pablo tò ie'pa sué tã wéstela chéitö Skëköl a tã ittse'nekã buaë. ¹⁶Mik sa' demi Roma, etã Roma wökirpa tò ie' kè senuk u etkue a ekörla, erë ishkëki méarakitö eköl Pablo kkönuk.

Pablo tò Jesús tté paké Roma

¹⁷Pablo demi Roma, e' kì ká de mañat, etã ie' tò judiowak wökirpa tso' Roma, e'pa kiök patké. Mik ie'pa e' dapa'wéka ie' ska' tã ie' tò iché iarak:

—A yamipa judiowak, kè ye' wã ì sulu wamblène se' wakpa kì. Ñies kè ye' wã ì sulu wamblène se' yépa bak ká iaiaë e'pa sene e' kì. Erë ye' tso' Jerusalén e' me'ttsarakitö Roma wakpa ulà a. ¹⁸Roma wakpa tò ye' ichaké iskië, erë kè ie'pa wã ì sulu kune ye' kì ye' ttowaie. E' kuëki ie'pa éna ye' akmi. ¹⁹Erë judiowak kè kì ikiane tò ye' èmi ie'pa tò. E' kuëki ye' kawötã ikiök tò ye' patkó Roma wökir kibi a as ie' tò ye' shulö. Erë ye' kè wã ì tã se' judiowak kkatoie. ²⁰Í paneke se' dör Israel aleripa e'pa tò, e' kuëki ye' tkër íe moule. Ñies e' kuëki ye' tò a' kiök patké a' suqie ena ttoie a' tã.

²¹Ie'pa tò iché iã:

—Judea wakpa kè wã yëkkuö patkéule sa' a be' choie yës. Ñies sa' yamipa datse Judea, e'pa kè wã ì sulu yëule sa' a be' kì. ²²Sa' wã ijcher tò tté pa'ali i'

pakè be' tò e' cheke suluë sulitane tò ká wa'ñe. E' kuëki sa' kî ikiane ttsè tò ñima be' tò ibikeitseke?

²³ Ie'pa tò kawö skà mé ñî a kapakoie. Mik e' kèwö de, etä ie'pa dapaneka taië Pablo ska'. Ie' tò ì blúie Skëköl tso' e' tté paké bla'mi dö tsáli. Ì kit Moisés ena Skëköl ttekölpa tò yëkkuö kî e' wa ie' tò ie'pa pablé taië as ie'pa tò iklö'ù tò Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e'. ²⁴ Ie'pa welepa tò tté paké Pablo tò, e' klö'wé. Erë welepa kè wä iklö'one. ²⁵ Ie'pa kè wä ibikeitse ñikkëë, e' kuëki imítkerak erë Pablo tò tté i' bata ché iarak:

—Ì yë' Wiköl Batse'r tò a' yépa bak iaiaë, e'pa a, itteköl bak kië Isaías e' wa, e' dör moki. Skëköl tò iché ia:

²⁶ 'Be' yú ta ichó ká i' wakpa a.

A' tò ittseraë je', erë kè a' éna iwà anak.

A' tò iwebleraë je', erë kè a' tò isuepa.

²⁷ Es ie'pa dör, ie'pa wökir suluë, e' kuëki.

Ie'pa tò ikukuö wötéwä as kè iwattsër.

Ie'pa tò iwöbla tsimiwéwä as kè iwawër.

Ie'pa kè éna iwà anak.

Ie'pa kè shkakne ye' ska' as ye' tò ibua'üne.'

Es Isaías tò iyë'at. ²⁸⁻²⁹ A' wä ijchenú tò i' ukuöki ta Skëköl tò s'tsatkè e' tté tso'tke paké pë' kè dör judiowak esepa a. Ie'pa e' tò iklö'weraë.

³⁰ Pablo e' tséat duas bök wa'ñe wé u patuekeitö eë. Sulitane mi'ke ie' weblök ta eë ie' tò ikiéwä. ³¹ Ie' tso'ie ì blúie Skëköl tso' e' tté pakök ena s'wöbla'uk Skëképa Jesucristo tté wa. Kè yi wä ie' wöklö'one. Kè yi wä ie' tsirione yës.

Yëkkuö kit Pablo tö Roma wakpa a

Romanos

Yi tö yëkkuö i' kit, e' wák kiè Pablo. Welepa tö ibikeitsè tö yëkkuö i' kit ie' tö etä ie' wák tso' Corinto. Ie' tö ikit duas dabom skeyök kị kul (57) Cristo kune'bak e' ukuökị ta. Ie' ikkeyë' taië shkökmi Jesús mik erblökwakpa tso' Roma e'pa pakök. Erë kè ie' a kawö kune shkoie. E' kuëkị ie' tö yëkkuö i' kit patkëmi ie'pa a as ie'pa wa ijcher tö ì o' Jesús tö ie'pa dalërmik. Ie'pa kibiiëpa kè dör Israel aleripa erë Israel aleripa erblé Cristo mik esepa e' ië'wä ie'pa ta. Israel aleripa erblé Cristo mik esepa tö ibikeitsè tö ie'pa klö'bak Skëköl tö keweie e' kuëkị ie'pa dör ibua'ie pë' kè dör ie'pa ditséwö esepa tsata. E' kuëkị ie'pa kè ñi sinikune.

E' kuëkị Pablo kị ikiane kkachè ie'pa a yëkkuö i' kị tö sulitane dör ñies è Skëköl wöä. Israel aleri ö kè idör ileri e' dör ñies ème. Kewe Pablo tö ie'pa a ikkaché tö sulitane tö Skëköl watë'ttsa e' kuëkị e' nuí tso' sulitane kị. E' ukuökị ta ie' tö ie'pa a ikkaché tö Jesús tté buaë e' è wa Skëköl tö se' tsatkëmi ñikkëë, Israel aleripa ena kè idör ileripa esepa ñies. E' kkaché ie' tö ie'pa a. Ñies Pablo tö ikkaché tö erblé Jesús mik e' wa Skëköl tö se' klö'wëmi wës pë' buaë yësyësë es. Israel aleripa tö ibikeitsè tö Moisés tté dalöiëno e' dalöië wa Skëköl tö se' klö'wëmi wës pë' buaë yësyësë es. Erë Pablo tö ie'pa a iché tö e' kè dör es. Se' kè a ì onuk Skëköl tse'wöie buaë as se' tsatköitö. Erë Jesús mik erblé e' wa ie' tö se' tsatkeke. Es Pablo tö iché yëkkuö i' kị.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús kanè méso klöule ie' ttekölpa tsá e' ekölie. Ñies ye' klöule tté buaë kkayë' Skëköl tö e' pakök.

²Ká iaiäë Skëköl kablë' tö tté buaë ñe' kkayërdaë, e' kit ittekölpa tö iyëkkuö batse'r e' kị. ³Tté buaë ñe', e' dör ilà Skëképa Jesucristo e' tté. S'ditsö wa ta ie' dör Israel blú bak kiè David e' aleri. ⁴Erë mik ishkenekane, etä e' wa ikkayëne Wiköl Batse'r wa tö ñies ie' dör Skëköl Alà diché ta' taië e'.

⁵Ie' batamik Skëköl er buaë ché ye' a. Ie' ye' tkë'ka kaneblök Jesucristo a ittekölpa tsá e'pa ekölie as ká wa'ne pë' kè dör judiowak esepa kur ie' tö iütök erblé ie' mik e' wa. ⁶Ñies a' tso' ie'pa shüa. A' klöule Jesucristo ichaie. ⁷Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dalër taië Skëköl éna serke Roma e'pa a. A' klöule ie' wa s'batse'rpä kífie. S'yé dör Skëköl ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a

⁸Kewe ye' iché tö a' erblé Jesús mik e' tté bunekä ká wa'ne. E' kuëkị wëstela chekeyö Skëköl a Jesucristo ttö wa a' ulitane kị. ⁹Skëköl a ye' kaneblöke ye'

er kōs wa ie' alà tté buaë e' pakök, e' wák wā ijcher tō kekraë ye' er arke a' ska'. ¹⁰Kekraë ie' a' ikiekeyō tō ie' kī ikiane, e'ma as bata ekkē tā ie' kawō mù ye' a' shkoie a' pakök. ¹¹Sulu ye' éna a' suak. Ye' éna a' kimak as a' er diché kī iër buaë Skëköl Wiköl wa. ¹²E' wà dör tō se' erblöke Jesús mik eköl eköl, e' wa se' nī er diché iō buaë.

¹³A yamipa, ye' kī ikiane tō a' wā ijcher tō taië ye' ileritsé shkoie a' pakök, erë dö ikkē tā ye' wötkërke. Ye' kī ikiane tō kanë me' Skëköl tō ye' a' e' wā döttsa buaë a' shua wës ká malepa wakpa shua idë'ttsa es. ¹⁴Ye' ittse tō ye' kī kanë tso'ia Jesús tté buaë pakök sulitane a. Kë ye' tkine tō s'dalöiër ta' taië ese idir ö s'ësepa idir ö s'yöule ö kë s'yöule idir. ¹⁵E' kuekī nies ye' shkak Roma Jesús tté buaë pakök a' wakpa shua.

Jesús tté buaë dör Skëköl diché taië s'tsatkoie e'

¹⁶⁻¹⁷Jesús tté buaë e' wa Skëköl a' wépa kōs tō iklö'wé esepa tsatkërmi. E' kuekī ye' kë jaëne tté e' kī. Tté e' pakane judiowak a' kewe, e' itöki pë' kë dör judiowak esepa a. Tté e' tō ikkachë se' a' tō wës Skëköl tō se' klö'wëmi wës pë' buaë yësyësë es. Se' klö'wëitö es se' erblé Jesús mik e' wa. E' è wa ie' tō se' klö'wëmi es. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es, e' tō ichë: "Yi dör yësyësë ierblö Skëköl mik e' batamik, ese serdaë."^a

Sulitane kī ì sulu nuí tso' Skëköl wōa

¹⁸Skëköl tso' ká jaì a, e' tso' wépa tō ì sulu wambleta' ena kë ser yësyësë esepa we'ikök. E' wa ie' tso' ikësik kkachök. Ì sulu kōs wambleke ie'pa tō, ese tō ie' tté mokī e' wöklö'wëke. ¹⁹Kōs s'éna iane tō wës ie' dör, e' kkeyë' ie' wák tō ie'pa a, e' kuekī buaë ie'pa wā ijcher. ²⁰Kewe tā ie' tō ká i' yō'at, e'tami sulitane wā ijcher tō wës ie' dör. Ie' kë wërta' erë ì kōs yō'itö e' wa iwënewa buaë tō ie' dör Skëköl, nies tō ie' diché kë ertā'wa. E' kuekī kë ie'pa a' iyënu k tō kë sa' wā ijcher. ²¹Erë ie'pa wā ijcher buaë tō ie' tso'tke, erë ie'pa kë wā ikikanekā wës ikawōtā kikëkā es. Nies ie'pa kë wā wëstela yëne ie' a. E' skéie ì bikeitseke ie'pa tō ese kë wā tā'. Ie'pa erbiköke kōs ese dör sulu ème. ²²Ie'pa e' chō tō ie'pa wā íyi kōs ese jcher buaë, ñermata ie'pa ianewā kë kabikeitsōtā'. ²³Ie' olo tā' taië kë ertā'wa, e' kë dalöiëne' ie'pa wā. E' skéie ie'pa tō s'duōtā'wā ese diököl dalöieke. Dó kal ö ák yöule düie ö bakaie ö talokie ese dalöiekerakitö ie' skéie.

²⁴E' kuekī Skëköl tō ie'pa émi e' ia'ukka sene sulusi wa wës ie'pa kī ikiane es. Es ie'pa nī dalösewëwā íyi s'jaëwë taië ese wa. ²⁵Ie' tté mokjé e' olo'yérakitö, e' skéie kache tté è klö'wëkerakitö. Íyi yō'at ie' tō ese è dalöiekerakitö skëkölíe, kë dör ie' wák dalöie. Ie' è kī kikëkā mène buaë kekraë. Es e' idir.

²⁶E' kuekī Skëköl tō ie'pa émi e' ya'uk wës ie'pa er sulu kī ikiane es. Dò alakölpa e' mane'wëttsa kë senakia wépa tā wës imeneat es. Ie'pa senéka nīta iwakpa è. ²⁷Es nies wépa kë senakia alakölpa tā. Ie'pa e' mane'wëttsa. Suluë ie'pa éna senakka iwákpa è nīta. E' dör jaë taië. Ie'pa e' ya'u sulu es, e' nuí kī iwákpa weirke siarë wës ikiane we'ikë es.

²⁸Ie'pa kë éna Skëköl bikeitsak, e' kuekī ie' tō ie'pa émi ì suluë e' è bikeitsök as ì kë wamblök s'kàne ese wamblörakitö. ²⁹Es ie'pa er sulunewā da'äie. Ì

sulu kōs e' wambleke ie'pa tō taijē. Ie'pa wōttsérke taijē. Ie'pa e' wamblōke suluē. Ie'pa ukyérke imalepa tā. Ie'pa s'ttekewā ena nī wōnakkōke suluē ena s'kītō'weke taijē. Kekraē ie'pa er me'rie i sulu è kī. Ie'pa biyōblōke nī kī. ³⁰Ie'pa tō s'malepa cheke suluē. Sulu ie'pa éna Skēkōl ar. Ie'pa e' kkeōkeka taijē e' ttsōkeka taijē ena kē tkirkū' imalepa kī. Íyi sulusi bikeitseke ie'pa wákpa tō, ese wamblekerakitō. Ie'pa kē tō imī ena iyé ttō dalōieta'. ³¹Í dōr buaē e' kē ane ie'pa éna. Í uk ie'pa kablé e' kē wawetā'itō. Ie'pa kē éna yi dalērtā'. Kē yi suetā' er siarē wa. ³²Erē ie'pa wā ijcher buaē tō Skēkōl ttē dalōiēno tō ichē tō wēpa tō íyi ekkē wambleke esepa kī duēwā kiane, erē ie'pa tō iwamblekeia. E' kīie tā ie'pa wa buaē iwēr tō s'malepa tō iwamblē.

Skēkōl tō sulitane shuleraē nīkkē

2 ¹A' isie^b tō pē' chéyō nē'sepa kichatekettsa, esepa kē a i yēnuk e' tsatkoie Skēkōl wōrkī. Í sulu kōs wambleke ie'pa tō ese wambleke a' tō nīes. E' kuēkī mik a' tō ie'pa kichatéttsa, etā e' wa a' wákpa tso' e' kichatōktsa. E' kuēkī kē a' a' e' tsatkēnuk. ²Se' wā ijcher tō Skēkōl tō s'shulē yēsýēsē, e' tō se' e' wamblō sulu es esepa kōs kichaterattsa. ³A' tō i sulu wamblé wēs wēpa kichatéttsa a' tō es, e' tā ŷwēs a' ibikeitsēmi tō Skēkōl kē tō a' kichatepattsa nīes? ⁴A' tō ibikeitseke es, e' tā e' wa ie' er buaē se' tā, e' watōktsa a' tso'. Ie' tō se' anewekeia taijē, ie' kē tō se' we'ikē bet. Ie' er buaē a' tā, e' tō a' dalē'ttsekeia buaē, e' wa ie' tso' a' ulaiōk as a' er mane'ū ie' a, ŷe' kē jcher a' wā? ⁵Erē a' er darērē. A' kē éna er mane'wak ie' a, e' nuí kī a' tso' Skēkōl kēsik e' kī kiōk e' kī. Mik ie' s'shuleraē e' kēwō de etā ie' tō s'shuleraē yēsýēsē. ⁶⁻¹¹Sulitane dōr nīes éme ie' a, e' kuēkī ie' tō iskē meraē ekōl ekōl a wēs s'ser es. Wēpa e' chōke kekraē i buaē uk, tso' ilo ena ikikēka ena sene michoē yulōk, esepa ulā a sene michoē dōraē. Erē wēpa tkirke iwák è kī, e' wamblō sulu, kē tō ie' ttē mōkī dalōiē, esepa we'ikeraēitō kēsik wa da'a. Wēpa e' wamblō suluē esepa kōs weirdaē siarē kewe judiowak e' ukuōkī tā sulitane, e' dalērdarak imik taijē. Erē wēpa serke yēsýēsē esepa kōs a ilo ena ikikēka ena sene bèrē e' merdaē taijē kewe judiowak a e' ukuōkī tā sulitane a.

¹²Pē' kē dōr judiowak esepa kē ku' Moisés ttē dalōiēno e' dikīa. Ie'pa tō i sulu wamblé, e' tā iweirdaē siarē erē ie'pa kē shulirpa ttē nē' wa. Erē judiowak tso' ttē e' dikīa, e'pa tō i suluē wamblé e' tā ttē e' wa ie'pa shulirdaē. ¹³Wēpa tō ttē dalōiēno e' ttsē, e' è kuēkī ie'pa kē klō'wēpa Skēkōl tō wēs pē' buaē yēsýēsē es. E' skēie wēpa tō ttē e' wā dalōie esepa klō'wēraēitō es. ¹⁴⁻¹⁵Pē' kē dōr judiowak esepa kē wā Skēkōl ttē dalōiēno kit Moisés tō yēkkuō kī e' jcher. Erē mik ie'pa tō ttē nē' wā dalōie iwákpa wā ijcher e' kuēkī, etā e' wa iwēnewā tō ttē dalōiēno tso' ie'pa er a. Ttē e' dikīa ie'pa tso'. Ttē e' è wa ie'pa er tō ie'pa a icheke tō i dōr buaē i dōr suluē. Ttē e' wa mikle tā ie'pa er tō ie'pa kcateke, mikle tā ie'pa tsatkeke. Ttē e' wa ie'pa shulirdaē. ¹⁶E' tkōraē aishkuō tā mik Skēkōl tō i kōs tso' blēulewā se' er a e' shuleraē Cristo Jesús batamik etā, wēs ttē buaē pakekeyō e' tō ichē es.

¹⁷Erē a' wēlepa dōr judiowak, esepa erblōke Moisés ttē dalōiēno e' mik. A' e' ttsōka tō a' dōr Skēkōl icha. ¹⁸Í kiane ie' kī ese jcher buaē a' wa. A' yōule buaē ie' ttē wa, e' kuēkī i dōr ibua'ie e' shukitmi a' a wē. ¹⁹A' ibikeitseke tō

o'ka pautmi a' a buaë. E' dör wes s'wöbla kè wawër esepa ulaië es ö wes se' tso' stui a esepa a bö'wö kkachè es. ²⁰A' wä ttè dalöiëno tso', e' dör ttè mokì ena íyì jcher taië e' ttè. E' kuëkì a' ibikeitseke tò a' a se' kam yör esepa yörmi ena wépa kè wä ì jcher esepa wöblarmi. ²¹E' dör es, e' ta' çwes a' kè e' wöbla'ù? A' tò s'patteke tò kè s'kàne akblök ta' çwes a' akblöke? ²²A' icheke tò kè s'kawötä s'senewabak dalöseukwä ta' çwes a' tò idalösewëke? Íyì diököl tso' dalöie e' ar suluë a' éna ta' çwes íyì tso' iwé a' e' ekibleke a' tò? ²³Ttè dalöiëno meneat a' a, e' wa a' e' ttsòka taië ta' çwes a' kè tò idalöie? E' wa a' tò ie' dalösewéwa. ²⁴Wëe' Skëköl yëkkuö tò ichè: “Pë' kè dör judiowak, esepa tò Skëköl cheke suluë a' ukuömik.”^c

²⁵Mokì wépa tò Moisés ttè dalöiëno e' iuteke, esepa a itóttola kkuölit tëule tsir e' dör buaë. Eré yi kè tò iiutè, esepa a kè idör lie bua', e' dör wes kè s'wakyöule es. ²⁶⁻²⁹çWépa dör judiowak chökke? E' kè dör iditséwö è wa. E' kè dör iwakyöule iyese alè kì e' wa. Judiowak chökke e' dör wépa er yësyësë Skëköl wöa esepa, e' dör wes ie'pa wakyöule ier a es. E' kè onuk ttè dalöiëno e' a. E' ormi Wiköl Bats'e' è a. Esepä wër buaë Skëköl wa, kè dör s'ditsö wa. E' kuëkì pë' kè dör judiowak, kè wakyöule, kè wä Moisés ttè dalöiëno e' ku', esepa tò idalöie buaë, e' ta' ie'pa suëraë Skëköl tò wes judiowak wakyöule es eré kè iwakyöule mokì. Pë' tò ttè dalöiëno e' dalöie, eré kè iwakyöule ichkà kì, esepa tò judiowak kè tò iiutè esepa kkateraë ikì aishkuö ta', eré iwakyöule ena ttè dalöiëno tso' iwä.

3 ¹Yile tò ichakëmi: “E' dör es, e' ta' çlie bua' idir tò se' dör judiowak? Se' tottola kkuölit tëule tsir çlie bua' e' dör?” ²Ye' iiutè tò e' dör buaë shütë ena iwä dör taië. Ibuaië dör tò Skëköl tò ittè me'atbak judiowak ulä a. ³Yëne tò ie'pa welepa tò ttè ñe' dalösewéwa, eré e' è kuëkì çichëmisö tò Skëköl kè ttò mokie? ⁴Au, kè idör es. Eré sulitane kachömi suluë, eré ie' ttò mokie këkraë. E' dör wes itso' kitule ie' yëkkuö kì es, e' tò ie' chë i' es:

“Sulitane isüeraë tò be' ttò mokie.

Be' ttè shulirmi, e' ta' be' e' alörakä be' kkatökwapka kì.”^d
Es Skëköl yëkkuö tò ichè.

⁵Pë' welepa kè wä ijcher yësyësë, esepa tò icheke tò s'ser suluë, e' wa ikì wënewä bua'ie tò Skëköl dör yësyësë sulitane tsata. E' kuëkì ie'pa tò icheke tò e' nuí kì s'we'ikéitö, e' kè dör yësyësë. çEs idir? ⁶Au, kè idör es. Skëköl chópä kè dör yësyësë, e'ma çwes ie' a sulitane shulirmi yësyësë?

⁷Es yile tò ichakëmi: “Ye' kache wa Skëköl ttò mokie e' kikarkekä taië, e' ta' çì kuëkì e' nuí kì ye' kcatekeiaitö?” ⁸E' chópä es, e'ma sö ichëmi tò “ì sulu kí wamblösö as e' wa ì buaë kí dô taië.” Welepa tò icheke tò ttè ese wa ye' tò s'wöbla'weke. Ie'pa éna ye' wöakwa, e' kuëkì ie'pa tò ye' cheke sulu es. Eré ie'pa esepa kichatëttsä kiane.

Kè yi dör yësyësë Skëköl wöa

⁹E'ma çì chëmisö? Sa' dör judiowak çesepa dör buaë sulitane tsata? Au, kè idör es. Ikkachétkeyö a' a tò sulitane, judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa qos tso' sene sulu dikia. ¹⁰E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es, e' tò ichè:

“jKè yi ku' eköl wë'ia dör yësyësë Skëköl wöa!

¹¹ Ì dör buaë Skëköl a ese kè әне yi éna yës.

Kè yi ku' Skëköl yulök.

¹² Sulitane tsj tröuke ie' yökj;

Ie'pa er sulunewā suluë.

Kè yi ku' eköl wë'ia ì buaë ese uk.^e

¹³ Ie'pa ttò suluë, e' dör wes s'nu kélkuö kköppèe alar suluë es.

Ie'pa kkò kī s'kitō'wë me'rie.^f

Ie'pa kapakò e' dör wes tkabè ichók kapöli es.^g

¹⁴ Ie'pa tso'ie alibchök s'malepa kī kësik wa.^h

¹⁵ Ie'pa er me'rie s'ttëwā è kī.

¹⁶ Wë ie'pa dami ee s'we'ikè ena s'eriawè siarè ese mekearakitò.

¹⁷ Sene bèrè ñalé e' kè suule ie'pa wā.ⁱ

¹⁸ Skëköl dalöië e' kè eri ta' ie'pa wā yës.”^j

Es Skëköl yëkkuö tò ichë.

¹⁹ Se' wā ijcher tò ì kos chë Skëköl ttë dalöiëno tò, e' chëitö wépa tso' idikia, esepa a. Ttë e' wa sulitane siwā'blöwëkewā Skëköl tò. Ñies ttë e' tò ikkacheke tò sulitane kī nuì tso' ie' wöa. ²⁰ Ttë dalöiëno e' dör ikkachoie se' a tò se' dör ì sulu wamblökwakpa. E' kuëkī kè yi a iyënukkā: “ttë dalöiëno iütéyö sēraa, e' kuëkī Skëköl kawōtā ichök tò ye' dör pë' buaë yësyësë.”

Wes Skëköl tò se' klō'wëmi wes pë' buaë yësyësë es

(3.21-31)

²¹⁻²³ Erë i'ñe ta Skëköl tò se' a ikkachétke tò wes ie' tò se' klō'wëmi wes pë' buaë yësyësë es. E' kè dör ttë dalöiëno iütësö e' wa. E' dör se' erblé Jesucristo mik e' wa. Wépa kos erblé ie' mik, esepa klō'wë Skëköl tò wes pë' buaë yësyësë es. Ñies Skëköl yëkkuö kos e' tò isini'kué tò mokī idir. Sulitane dör ì sulu wamblökwak. Kè se' serku' buaë yësyësë wes Skëköl olo ta' tajë e' ser es. E' kuëkī sulitane dör ñies ie' wöa. ²⁴ Erë Cristo Jesús tò se' yë'ttsā ì sulu ulā a. E' wa Skëköl tò se' klō'wë wes pë' buaë yësyësë es. E' kè kī se' ñarku', e' dör éme. Es ie' er buaë ché se' a. ²⁵ Ie' tò Jesucristo me'ttsā ttëwā se' skéie e' pé tēne tajë se' nuì olo'yoie. E' de se' ulā a se' erblé Jesús mik e' wa. E' wa ie' tò ikkaché tò ie' dör yësyësë. Kā iaiāe ie' tò sene suluë dalë'ttsë'bitū enaë. ²⁶ E' kēwō ska' ta ie' kè wā se' weine wes s'kawōtā weinuk es. Erë se' nuì patōne Jesucristo weine e' wa. E' wa Skëköl tso' ikkachök i'ñe ta tò ie' dör yësyësë. Ñies ie' tso' ikkachök tò wes ie' tò wépa erblé Jesús mik esepa klō'wëmi wes pë' buaë yësyësë es.

²⁷ E' dör es, e' ta çì wa se' e' ttsòkāmī Skëköl wöa? jKè ì wa! Se' erblé Jesús mik, e' kuëkī ie' tò se' klō'wë wes pë' buaë yësyësë es. Kè idör ttë dalöiëno iütësö e' kuëkī. E' kuëkī kè se' a e' ttsënukkā ì wa yës. ²⁸ Es se' tò ibata chéat tò Skëköl tò se' klō'wë wes pë' buaë yësyësë es se' erblé Jesús mik e' kuëkī. Kè idör ttë dalöiëno e' iütësö e' kuëkī.

²⁹ Erë çSkëköl dör judiowak è Këköl? çIe' kè dör pë' malepa Këköl? Tò, ie' dör pë' kè dör judiowak esepa Këköl ñies. ³⁰ Ie' dör eköl éme. Wépa erblé Jesús

e 3.12 Salmo 14.1-3; 53.1-3 f 3.13 Salmo 5.9 g 3.13 Salmo 140.3 h 3.14 Salmo 10.7

i 3.17 Isaías 59.7-8 j 3.18 Salmo 36.1

mik esepa klö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es. Kë ie' tkine tö judiowak idir ö kè idir judiowak. ³¹Se' tsatkërmi se' erblé Jesús mik e' wa, etä zso ichèmi tö Moisés ttè dalöiëno e' kè diché ta'ia? ¡Au, e' kè dör es! E' skéie se' tö ikí ché moki tö idiché tso'ia iwák es.

Abraham erblé Skëköl mik

4 ¹Etä sa' judiowak yé bak kië Abraham, zima e' chëmisö? zì jchenewa ie' wa erblé Skëköl mik e' wa? ²⁻³Skëköl tö Abraham klö'upa wes pë' buaë yësyësë es i buaë wéitö e' kueki, e'ma buaë ie' a e' ttsërmika. Erë Skëköl yëkkuö tö ichë: “Abraham erblé Skëköl mik, e' kueki iklö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es.”^k E' kueki ie' kè a e' ttsënuukka yës Skëköl wöa. ⁴E' dör wes s'kanëblétke ese patuë es, e' kè dör kakmeule. E' dör ikanebletke e' ské. ⁵Erë yile erblé Skëköl tö s'sulusipa klö'wëmi wes pë' buaë yësyësë es e' mik, e' ta ese klö'wëraë Skëköl tö es, eré kè iwä i buaë one e' tsatkoie. ⁶Nies e' sini'ku' David tö. Ie' iché tö ayëcha buaë wé klö'wé Skëköl tö wes pë' buaë yësyësë es, kè dör i buaë wéitö e' kueki. ⁷Ie' tö iyë:

“Wépa ki inuì olo'yé Skëköl tö ena itköwëe iki, jayëcha buaë esepa!

⁸Wépa kè chakepaia Skëköl tö inuì ki, jayëcha buaë esepa!”^l

Es itso' kitule.

⁹Ye' ichakè tö wépa yé' David tö ayëcha buaë zesepa dör wépa wakyöule itóttola kkuölit tëule tsir e' wa esepa è? Au. Nies ie'pa dör wépa kè wakyöule esepa. Ye' ichétke tö Abraham erblé Skëköl mik, e' kueki iklö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es. ¹⁰Erë zmik Skëköl tö iklö' es? zE' dör iwakyöne e' ukuöki ö e' yöki? Kè idör e' ukuöki, e' dör e' yöki. ¹¹Ie' tö iklö'wé es ierblé imik e' kueki. E' ukuöki ta ie' kèitö e' wakyuök iwä kachoe tö iklö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es. Es ie' de wépa erblé Skëköl mik eré kè iwakyöule, esepa kos yé tsaweie. Es ie'pa kos klö'wé Skëköl tö wes pë' buaë yësyësë es. ¹²Nies ie' dör wépa wakyöule ena ierblö Skëköl mik wes ie' es kam iwakyuö e' yöki, esepa kos yé.

Skëköl tö ttè me' Abraham a

¹³Skëköl kablë' Abraham a ttè i' wa: “Ye' tö ká ulitane meraë be' a ena be' aleripa a.” Erë ie' kè wä imène Abraham a ttè dalöiëno e' iutè wa. Iméitö ia ierblé imik e' wa. E' wa Abraham klöne wes pë' buaë yësyësë es. ¹⁴⁻¹⁵Mik Skëköl ttè dalöiëno dalösewëwäsö, etä e' nuì ki se' we'ikeraëitö. Erë ttè ñe' kè kunüpa, e'ma kè i ta' dalösewëwä. E' kueki i uk Skëköl kablë' Abraham a e' wä mú dö wépa tö ttè dalöiëno e' wä iutè esepa a, e'ma erblé Skëköl mik ena ie' kablë' Abraham a e' kè dör ñie bua'.

¹⁶E' kueki i uk Skëköl kablë' Abraham a, e' wawéitö éme wes iyi kakmeule es ie' erblé imik e' wa. Ie' tö iwé es er buaë choie sulitane a as iwä dö Abraham aleripa ulitane ulä a. E' wä dör tö i yëne Abraham a, e' kè dör wépa tso' ttè dalöiëno dikia esepa è a. Nies e' dör wépa kos erblé Skëköl mik wes Abraham es esepa a. Es Abraham de se' ulitane erblé Skëköl mik esepa yéie. ¹⁷E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es. E' ki Skëköl tö iché Abraham a: “Ye' tö be' tkéka ká taië wakpa yéie.”^m Skëköl dör s'duowa shkë'ukkanewak e'. I kè ku' e' yuëmiittö ittö è wa. Skëköl e' mik Abraham erblé.

¹⁸ Ì yë' Skëköl tō Abraham a wësua kē iwà tkōpa suë. Erë Abraham tō iklō'wë mokjē tā iwà panëitō. E' kuëkij ie' de ká kuá'kij taijē e' wakpa yéie wes ie' a iyënebək es. Skëköl tō ie' a iyë': "Be' aleripa alördaë taijē." ¹⁹ Tsir etā ie' kī duas de cien eyök (100). Ie' wā ijcher tō ie' ena ilaköl Sara dewatke kēkēpa alula kē döpaia aläë. Erë erblē Skëköl mik e' kē olo'yane ie' wā yës. ²⁰ Ie' kē wā ibikeitsekā bötböt. Skëköl kablē' ie' a e' kē bikeitse ie' wā tō kē iwà tkōpa. E' skéie ie' kī erblē Skëköl mik tā iikikékaitō. ²¹ Ie' tō iklō'wë mokjē tō Skëköl wā diché tso' ì uk ie' kablē' ese woie. ²² E' kuëkij Skëköl tō iklō'wë wes pë' buaë yësyësë es.

²³ "Skëköl tō iklō'wë wes pë' buaë yësyësë es." Ttē e' kē kiteat yëkkuō kī Abraham è a. ²⁴ Nies ikiteat se' a. Skëköl tō Skëkēpa Jesús shkeo'kane e' mik se' erblē, e' tā nies ie' tō se' klō'weraë wes pë' buaë yësyësë es. ²⁵ Jesús wömenettsā ttëwā se' nuì kī, e' ukuökij tā ishkeo'kaneitō as se' klör wes pë' buaë yësyësë es.

Skëköl er buanene se' kī

5 ¹ Se' erblē Jesucristo mik e' wa Skëköl tō se' klō'wë wes pë' buaë yësyësë es. E' kuëkij ìñe tā ie' er buanene se' kī Skëkēpa Jesucristo batamik. ² Jesucristo batamik ie' er buaë ché se' a, se' erblē ie' mik e' wa. Ie' er buaë chō se' a, e' a se' e' tkëwā darërë. Se' wā ijcher tō se' dörami ie' ska' olo tā taijē ie' tā ñita. E' wā paneke se' tō kröröë, e' tō se' ttsë'weke buaë. ³ Erë kē dör e' è, nies se' ttsë'rke buaë mik se' weirke etā. E' wā dör tō se' wā ijcher tō mik se' weirke, etā e' tō se' kī diché ieke idalë'ttsök er bua' wa. ⁴ Ì kos dalë'ttsésö er bua' wa e' wër buaë Skëköl wa. Se' wër buaë ie' wa, e' tā e' tō se' kē iwà kī panuk kröröë. E' kuëkij se' ttsë'rke buaë se' weirke e' shuā. ⁵ Wiköl Batse'r mène se' a e' tō se' a ikkacheke tō Skëköl éna se' dalër taijē, e' kuëkij ipanë ñe' e' kē tō se' eriawepa.

⁶ Mik Skëköl tō ikëwö me' e' de, etā Cristo kōtëwā se' nuì skéie se' tso'ia kē a e' tsatkër e' dalewa. ⁷ Darërë idir se' a e' muktsā ttëwā o'ka skéie, eré imú dör pë' buaë yësyësë ese. Isalema yile e' mumittsā ttëwā pë' buaë shütë ese skéie. ⁸ Erë Cristo e' me'ttsā ttëwā se' skéie, se' bakia e' wamblök suluë e' dalewa. E' tō se' a ikkacheke tō kos Skëköl éna se' dalër. ⁹ Ie' kōtëwā ipé tēne taijē e' wa Skëköl tō se' klō'wë wes pë' buaë yësyësë es. E' yitā buaë ie' wa se' tsatkërdaë Skëköl kësik yöki. ¹⁰ Mik se' bak Skëköl bolökpaie, etā ie' wák tō ier bua'wēne se' kī ilā ttëwā e' batamik. Erë ìñe tā ie' er buanene se' kī, e' yitā buaë se' tsatkërdaë Cristo tso'ne ttsë'ka e' diché wa. ¹¹ Erë kē dör e' è. Skëkēpa Jesucristo batamik Skëköl er buanene se' kī, e' kuëkij se' ttsë'rke buaë ie' batamik.

Adán ena Cristo

¹² Wëm tsá yöne kië Adán, e' wā sene sulu tsá dë'bitu ká i' a. Ie' dör sulitane yéie. E' kuëkij mik ie' tō ì sulu tsá wamblë', etā e' dör wes sulitane tō iwamblë' ie' tā ñita es. E' tō sulitane wöme'ttsā ì sulu wamblök ena e' nuì kī duökwa. E' kuëkij duëwā de sulitane kī. ¹³ Kam ttē dalöiëno mer Moisés a, e' yöki ì sulu wamblënemibak je'. Erë e' këwö ska' tā ttē dalöiëno kē tā, e' kuëkij kē yij

kkatëne inuì kî. ¹⁴Erë Adán kēwō ska' dō Moisés kēwō ska' sulitane blërke. Ñies wēpa kē wā Skēkōl ttō dalōseḡnewā wēs Adán es, esepa blërlune. Ie' dör wēm eköl doia ie' itōkî e' klîla.

¹⁵Ì sulu wamblë' Adán tō ena ì buaë o' Skēkōl tō se' a' e' dör kuā'kî. Adán tō ì sulu wamblë', e' kuēkî taië s'blërlune. Erë wēm eköl skā, e' dör Jesucristo, e' batamik Skēkōl er buaë ché se' a' éme kē tuë tā'. E' dör buaë ichökle, e' wa s'tsatkërke taië. ¹⁶Adán tō ì sulu wamblë' etōkicha ème, e' nuì kî sulitane kichatë'ttsā Skēkōl tō. Erë Skēkōl er buaë ché se' a, e' kuēkî ie' tō se' klō'wé wēs pē' buaë yēsyesë es, erë se' tō ì sulu wambleke taië. E' kuēkî ì buaë o' ie' tō se' a, e' kē dör wēs ì sulu wamblë' Adán tō es. ¹⁷Es wēm eköl è tō ì sulu wamblë', e' wa duëwā e' alékā sulitane kî. E' yitā ì o' Jesucristo tō, e' wa wēpa a Skēkōl er buaë ché klō'wéitō wēs pē' buaë yēsyesë es, esepa kōs ulā a sene pa'alî dōraë tā ie'pa e' alōrakā ie' tā ñita. E' dör taië tkōkā ì wamblë Adán tō e' tsāta.

¹⁸Ì sulu wamblë Adán tō etōkicha, e' wa sulitane kichatënettsā. Erë ì yēsyesë wé Jesucristo tō etōkicha, e' wa sulitane klōrmi wēs pē' buaë yēsyesë es as iser michoë. ¹⁹Adán tō Skēkōl ttō tsā dalōseḡwā e' wa sulitane wōmenettsā ì sulu wamblök. Erë Jesucristo tō Skēkōl ttō dalōië, e' wa se' taië klōrdaë wēs pē' buaë yēsyesë es.

²⁰Skēkōl tō ttē dalōiëno mé se' a' as ì sulu wamblekesō kōs e' jcherwā se' wā yēsyesë tō e' dör suluë. Erë mik ijchenewā se' wā, etā se' éna iwā armi bua'ie tō kōs Skēkōl er buaë ché se' a. E' dör taië ì sulu kōs wamblekesō e' tsāta. ²¹Mik se' bak klōulewā duëwā ulā a, etā sene sulu e' ali'kā se' kî. Erë Skēkōl er buaë ché se' a, e' dikîa se' tso' i'ñe tā wēs se' bak kuaë sene sulu dikîa es. Ie' er buaë ché se' a Skēkēpa Jesucristo batamik, e' wa se' klō'wéitō wēs pē' buaë yēsyesë es tā sene michoë méitō se' a.

Se' dör wēs s'duulewā es sene sulu yōkî

6 ¹E' dör es e'ma çima sō ichëmi? Çì sulu kî wamblëiasō as Skēkōl er buaë kî chō se' a taië shütë? ²Au, e' kē dör es. Se' dör wēs s'duulewā es sene sulu yōkî. Çwēs ì sulu wamblëmîiasō? ³ÇA' kē wā ijcher tō se' wōsune e' tō iwā kkacheke tō se' batsulewā Cristo Jesús mik? E' dör wēs se' ttëwāñak ie' tā es. ⁴Se' wōsune e' wā kiane chē tō se' tōbinewā ie' tā. E' dör es as se' serne kuā'kî wēs Cristo shkenekāne S'yé olo tā' taië e' wa e' ser es.

⁵Se' batsulewā ie' mik ie' dunewā eërō, es ñies se' shkerdakāne wēs ie' shkenekāne es. ⁶⁻⁷Se' wā ijcher tō s'duulewā kē ku'ia ì sulu wamblök. Es ñies wēs se' dör kuaë e' dunewā Cristo tā wōtëulewā krus mik. E' tka es as s'wák dër suluë e' dichë erwa tā s'tkōshkar sene sulu ulā a kē ku'ia klōulewā. ⁸⁻⁹Se' wā ijcher tō Cristo shkenekāne, e' kuēkî ie' kē duöpawāne. Duewā kē e' alōpakaia ie' kî. E' kuēkî se' duulewatke ie' tā, e' tā se' tō iklō'wé mokië tō se' serdane ie' tā. ¹⁰Mik ie' kōtwā, etā ikōtwā etōkicha ème se' nuì kî, kē iskā duöpawāiane. Erë ishkenekāne serkene Skēkōl a. ¹¹Es ñies a' e' ttsō mokië tō a' duulewā sene sulu yōkî, erë a' tso' ttsë'ka sēnoie yēsyesë Skēkōl a' a' batsulewā Cristo Jesús mik e' wa.

¹²E' kuēkî kē a' kawō mukia sene sulu a' as kē ie' alōkā a' kî tā ì sulu kōs wamblak a' éna ese wamblë a' tō. ¹³Kē a' e' muktsāia sene sulu ulā a' as e' kē tō a' klō'ūwā ì sulu wamblōie. E' skēie a' e' mūttsā Skēkōl a' wēs s'duulewā

shkenekane es. A' e' múttsa wa'ne Skëköl a senuk yësyësë. ¹⁴A' kè ku'ia Moisés ttè dalöiëno dikia. A' tso' Skëköl er buaë chöke se' a e' dikia. E' kuëki a' e' múttsa senuk yësyësë ta es sene sulu kè e' alòpakā a' ki.

Skawōtā senuk buaë yësyësë Skëköl a

¹⁵E' dör es, e' ta ġima sō ichëmi? Se' kè ku'ia ttè dalöiëno e' dikia. Se' tso' Skëköl er buaë chö se' a e' dikia. E'ma e' kuëki ġi sulu wamlbōsō? Au, kè idör es. ¹⁶A' wa ijcher buaë tō yi ttō iutekesō, ese ulā a se' tso' klöulewā wēs s'klöulewā kanè mésoie tso' iwökir ulā a es. Es sene sulu ttō iutekesō, e' ta e' ulā a se' tso' klöulewā wēs kanè méso es ta e' nuí kī se' duoralur weir michoë. Erë Skëköl ttō iutekesō, e' ta e' ulā a se' tso' ta e' wa se' serdaë yësyësë. ¹⁷A' bak klöulewā sene sulu ulā a wēs kanè méso es. Erë wëstela Skëköl a tō i'ne ta ttè buaë pakane a' a e' iutë a' tō er mokī wa. ¹⁸Es a' yëulettsatke sene sulu ulā a ta i'ne ta a' de sene yësyësë e' ulā a. ¹⁹(A' iā katōtō Skëköl ttè a, e' kuëki ttè i' kleekeyō a' a kanè méso ttè wa.) Kenet a' e' me'ttsa e' ia'ukkā sene sulusi wa ena i sulu è kī wamlbök. Erë e' sū i'ne ta a' e' múttsa senuk yësyësë as a' ser batse'r.

²⁰Mik a' bakia klöulewā sene sulu ulā a, etā kè a' tkine sene yësyësë kī. ²¹E' wa ġi bua' dë' a' ulā a? E' ulā a a' mine duökulur weir michoë. I'ne ta i sulu wamlbë' a' tō ese tō a' jaëwëne. ²²Erë a' yënëttsa sene sulu ulā a. A' de Skëköl kanè mésopaie. E' ulā a a' serke batse'r, e' bata dör sene michoë. ²³i sulu wamblekesō ese skëie s'duōrawā. Erë wépa batsulewā Skëképa Cristo Jesús mik, esepa a sene michoë meraë Skëköl tō éme.

Se' du'ulur ttè dalöiëno yōki

7 ¹A yamipa, Moisés ttè dalöiëno, e' suile buaë a' wa. A' wa ijcher tō ttè e' dikia s'tso', s'tso'ia ttsë'ka e' dalewa. ²E' dör wēs alaköl senewābak es. Ese kè kawōtā iwëm ökwa iwëm tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë mik iwëm blënēwā, etā e' ttè olone ie' kī. ³Alaköl ese sené wëm o'ka ta iwëm chökle tso'ia ttsë'ka e' dalewa, e' ta ttè e' dalōsewëwaitō. Erë iwëm chökle blënēwā, e' ta ie' kè ku'ia ttè e' dikia. Ie' a serwamine buaë wëm skā ta, e' kè dör trë.

⁴A yamipa, es idör se' a ñies. Se' batsulewā Cristo mik, e' kuëki se' du'ulur ie' ta ttè dalöiëno e' yōki. Ñies se' shkenekane ie' ta as se' ser wēs Skëköl wa iwër buaë es.

⁵Mik se' bak senuk s'wák dër sulu e' dikia, etā ttè dalöiëno tō se' wörieikeke i sulu kī wamlbök. E' ulā a se' mine duökulur. ⁶Se' bak klöulewā ttè dalöiëno e' dikia, erë i'ne ta se' durulune ttè e' yōki. Se' yënëttsa ttè e' ulā a as se' kaneblō Skëköl a kua'ki sene pa'alī mé iWikōl tō se' a e' wa. E' kè dör wēs se' bak kaneblök ie' a ttè dalöiëno kitule yëkkuō kī e' iutë wa es.

Sene sulu ta ñippök

⁷Es idir, e'ma ġima sō ichëmi? Moisés ttè dalöiëno kitule ġe' dör suluë? Au, kè idör es. Ttè e' kè kunúpa, e'ma ye' kè wa ijcher tō i dör suluë. Ttè e' kè tō ichópa: “Kè a' kawō ta o'ka iyi kkechök,” e'ma ye' kè wa ijcher tō e' dör suluë. ⁸Erë ttè dalöiëno kè kunúpa, e'ma sene sulu kè diché ta'. E' kuëki ttè dalöiëno e' wa sene sulu tō ye' erkiöwéka i sulu tsakië wamlbök. ⁹Kā iaiaë kam ye' wa ttè dalöiëno jcherwā, e' yōki ye' ttsë'ne' buaë. Erë mik ye' wa ttè

e' jchenewa, eta sene sulu tso' ye' a e' diché iëne ta ye' éna ianewa tö ye' dör i sulu wamblökwak ¹⁰⁻¹¹ kichatëuletsa. Ttè dalöiëno batamik sene sulu tö ye' kitö'wé as i sulu wamblöyö, ese tö ye' kichatéttsa. Es ttè e' tö warma sene michoë mëmi ye' a, e' skéie ye' kichatéttsaitö.

¹² Es Moisés ttè dalöiëno e' dör buaë, e' dör yësyësë, e' dör batse'r. ¹³ Eta ç'e' yëne tö ttè buaë e' tö ye' kichatéttsa? Au, kè idör es. Ttè buaë e' batamik, i sulu wamblekeyö, ese tö ye' kichatéttsa. Ttè dalöiëno e' tö se' a ikkacheke mokië tö i sulu wamblekesö, ese dör suluë ichök. Es ttè dalöiëno dör buaë, e' wa so isuëmi tö mokië i sulu wamblekesö ese dör sulu ème.

¹⁴ Se' wa ijcher tö ttè dalöiëno e' dör Skëköl wák ttè. Erë ye' dör siarë kè diché ta' klöulewa sene sulu ulä a ikanë mésoie. ¹⁵ I wamblekeyö ese kè ane ye' wák éna. I buaë wak ye' éna ese kè wëyö. Erë i ar suluë ye' éna, ese wamblekeyö. ¹⁶ I kè wamblak ye' éna ese wambléyö, e' ta' e' wa ye' icheke tö ttè dalöiëno e' dör buaë. ¹⁷⁻¹⁸ I buaë wak ye' éna, ese kè or ye' a, e' wa ye' wa ijcher tö i dör buaë e' kè ku' ye' er a. Sö ichöma kè i bua' ku' ye' wák dër sulu e' a. Es idir e' kueki ye' kè tö i sulu wamblaku' ye' wák er wa. Sene sulu tso' ye' er a, e' tö ye' ké iwamblök. ¹⁹ I buaë wak ye' éna, ese kè wëyö. Nies i sulu kè wamblak ye' éna, ese wamblekeyö. ²⁰ Es i sulu kè wamblak ye' éna, ese wambléyö, e' ta' e' kè dör tö ye' tö iwamblake ye' wák er wa. E' dör tö sene sulu tso' ye' éna, e' tö ye' keke iwamblök.

²¹ Es ye' éna iane tö erë i buaë wak ye' éna erë ye' a sene sulu tkër. ²² Ttè dalöiëno me'at Skëköl tö, e' wa ye' wöbatsö taië. ²³ Erë ilè skà tso' ye' a, e' ttséyö tö e' tso' i buaë wak ye' éna ese wöklö'uk. E' dör sene sulu tso' ye' er a e', e' ulä a ye' tso' klöulewa.

²⁴ Ye' dör siarëla. I sulu tso' ye' er a, e' tö ye' kichatéttsa. E' yöki çyi tö ye' tsatkëmi? ²⁵ Skëköl tö ye' tsatké Skëképa Jesucristo batamik. E' kueki wëstela chéyö ia.

Es ye' éna ttè dalöiëno me'at Skëköl tö e' è iutak. Erë ye' wák dër suluë, e' tö ye' ké i sulu wamblök.

Se' sermi buaë yësyësë Skëköl Wiköl wa

8 ¹⁻² Cristo Jesús batamik Skëköl Wiköl tö sene michoë meke se' a, e' tö ye' yéttsa sene sulu ena duëwa e' ulä a. E' kueki i'ne ta wépa batsulewa Cristo Jesús mik, esepa kè kichatepa Skëköl tö yës. ³ I kè onuk Moisés ttè dalöiëno a, e' wé Skëköl tö. Se' wák dër sulu e' kè tö se' kè ttè dalöiëno iutök buaë, e' kueki e' kè a se' tsatkënu. Erë Skëköl tö iwák alä patkë'bitu s'ditsöie ttëwa se' skéie se' nu'i patuoie. Es ie' tö sene sulu tso' se' er a e' kichatéttsa. ⁴ E' wé ie' tö as se' klö'uitö wës pë' buaë yësyësë es wës ttè dalöiëno yësyësë e' tö se' a ikie es. Se' klöne es, esepa serke wës Skëköl Wiköl ki ikiane es. Ie'pa kè serku'ia wës s'wák dër sulu ki ikiane es.

⁵ Wépa serke wës s'wák dër sulu ki ikiane es, esepa er me'rie i kiane e' ki ese è ki. Erë wépa serke wës Skëköl Wiköl ki ikiane es, esepa er me'rie i kiane e' ki ese è ki. ⁶ I kiane s'wák dër sulu ki, ese ki se' er me'rie, e' ta' e' bata dör se' duöwa. Erë se' er me'rie i kiane Skëköl Wiköl ki, ese ki, e' ta' e' bata dör sene michoë, nies sene bèrë Skëköl ta' e'. ⁷ Erë wépa er me'rie i kiane s'wák dër sulu ki, ese ki, esepa kè tö Skëköl ttè dalöiëno e' dalöië, moki ie'pa kè a idalöier. E' kueki ie'pa dör Skëköl bolökpa. ⁸ Wépa serke wës s'wák dër sulu ki ikiane es, esepa kè a i onuk wër buaë Skëköl wa.

⁹Erë Skëköl Wiköl tso' se' a, e' tã se' kè ku'ia s'wák dër sulu ulà a. E' skéie se' tso' Skëköl Wiköl ulà a. Yi kè a Cristo Wiköl ku', ese kè dör ie' icha. ¹⁰Erë Skëköl tō se' klō'wé wes pē' buaë yësyësë es, e' kueki Cristo tso' se' a. E' dör es, e' tã erë s'chka nurdawã se' nuì kueki, erë se' wiköl ser michoë. ¹¹Skëköl tō Cristo Jesús shkeḡ'kane, e' Wiköl tso' se' a, e' tã aishkuō tã ie' tō se' nu shke'werakã iWiköl tso' se' a e' wa.

¹²A yamipa, e' kueki kè se' kane senukiã wes s'wák dër sulu ki ikiane es.

¹³Se' serke es, e' tã se' duōrawã. Erë se' e' alékã iki Skëköl Wiköl wa, e' tã se' ser michoë.

¹⁴Wépa wëttseke Skëköl Wiköl tō, esepa dör Skëköl ala'r. ¹⁵Skëköl kè wa iWiköl mène se' a se' klō'wowã kësik wa as se' suarne. E' skéie iWiköl wa se' de ie' ala'rie. Ie' Wiköl wa ie' a ichëmisō: "A yëwōla." ¹⁶Nies ie' Wiköl tō se' kè ittsōk se' er a tō se' dör ie' ala'r. ¹⁷Es se' dör ie' ala'r. Se' weirke Cristo tã ñita, e' je' tã ñies se' kirdawã buaë ie' tã ñita ie' olo tã tajë e' ska'. Aishkuō tã i kōs tso' blëule Skëköl wã mè se' a, e' dōraë se' ulà a Cristo tã ñita.

Ì tso' se' a aishkuō tã e' dör buaë chökë

¹⁸Ye' a tã ie' olo tajë e' a se' dōrañak aishkuō tã, e' dör buaë shute. E' o'mik tã se' weirke kōs kã i' ki e' kè dör ì. ¹⁹Aishkuō tã ikkayërdaë wōshaë tō se' dör Skëköl ala'r. E' këwō panekë kröröë iyi ulitane yō'at Skëköl tō ese tō. ²⁰Iyi ulitane yō'at Skëköl tō ese kōs sulunewã. Ì kōs yöule e' kè wák e' suluḡnewã. Erë Skëköl wák tō iwōme'ttsã es. Erë ibua'wëneraëitō aishkuō tã. ²¹Ie' wák tō iyë'at: "Aishkuō tã iyi kōs yō'at ye' tō e' yerattsaneyō iweirke tajë e' ulà a as itsatkënar ena ilókarka tajë ye' olo wa ye' ala'r tã ñita." E' kueki iyi ulitane yō'atitō e' tso' kawō e' panuk kröröë. ²²Se' wã ijcher tō dō ikkë tã iyi ulitane yō'atitō e' rrerkeia ena iweirkeia wes alaköl alã kurketke weir es. ²³Erë kè e' è rrerku' kawō e' panuk. Nies se' a Skëköl Wiköl menetke wes iyi tsã kadmë siã es, e'pa rrerkeia kawō e' panekesō e' dalewa. E' këwō ska' tã Skëköl tō se' tseratkō da'a ila'rie, tã se' chka mane'werattsaneitō buaë kè duōta'waja. ²⁴Se' tsatkëne erë se' tsatkërkette da'ie e' panekesō. Ì tso'tke s'wã ese kè paneku'sō. E' kueki mik se' tō iché tō e' këwō panekesō, etã e' wã kiane chë tō kam sō isau. ²⁵Erë ì kam saüsō ese panekesō, e' tã se' kawōtã ipanuk bèrë s'weirke kōs e' dalë'ttsë wa.

²⁶Es nies se' kè diché tã, e' kueki Skëköl Wiköl tō se' kimeke. Kè se' wöblar buaë ttök Skëköl tã wes se' kè ttök itã es. Erë ie' wák Wiköl tso' se' ttë chök ie' a tajë kköchë wa ena ttë kè yër siã ese wa. ²⁷Ie' wã se' er suule buaë. Ie' Wiköl tō ikieke ie' ichapa batse'r ki wes ie' ki ikiane es. E' kueki ì cheke iWiköl tō ie' a e' ãne buaë ie' éna.

Se' e' alékã iyi ulitane ki Cristo batamik

²⁸Se' wã ijcher tō wépa éna Skëköl dalër, nies iklōḡbakitō wes ie' wák tō ibikeitsbak es, esepa tã ì kōs tköke, e' a ie' ulà ter ie'pa kimoie as idōttsã buaë wes ie' ki kiane es. ²⁹Wépa shukitbakitō e'pa bikeitsbakitō tō idōraë wes ie' Alã es as ie' Alã dō ie'pa tajë e' shuã wes ikok es. ³⁰Wépa bikeitsbakitō e'pa kiëitō nies. Wépa kiëitō e'pa klō'wëitō wes pē' buaë yësyësë es. Wépa klō'wëitō es, esepa dōraë ie' tã ñita ilo tajë e' a.

³¹E' dör es, e' tã kè ì kianeia chë. Skëköl tso' se' tã, e' tã ù e' alōmika se' ki? ³²Ie' kè wã iwák Alã kkëḡne, e' me'ttsaitō ttëwã se' ulitane skéie je'

yit̃a ì k̃os meraëit̃o se' a ilà t̃a ñit̃a! ³³ ¿Yi t̃o wépa shukitbak Skëköl t̃o esepa kkatèmi? Kè yi. Ie' wák t̃o ie'pa kl̃owétke wés p̃e' buaë yësyësë es. ³⁴ ¿Yi a ie'pa kichatèrmi? Kè yi. Cristo Jesús kötwa se' skéie, e' k̃íe t̃a ishkenekane tkër Skëköl ulà bua'kka se' tté chök. ³⁵ ¿Ì t̃o se' yettsami Cristo éna se' dalër taië e' ulà a? ¿Se' weir taië alè? ¿Ì darërë alè? ¿Se' weir Jesús tté batamik alè? ¿Se' duöke bli wà alè? ¿Kè se' datsi' t̃a' alè? ¿Ilè tkò se' t̃a alè? ¿Sttèwà alè? Au. Kè ì a se' yèrpattsa ie' ulà a. ³⁶ E' dör wés Skëköl yëkkuò t̃o ichè es, e' t̃o ichè: Be' dalèrmik wëkkè alè t̃a sa' tterawà p̃e' t̃o.

Sa' sueke ie'pa dör wés obeja tsèmi ttèwà es.^o

Es Skëköl yëkkuò t̃o ichè.

³⁷ Erë e' shuà se' dör e' alökwapka tsat̃a, Cristo éna se' dalër taië e' batamik. ³⁸ E' kueki ye' wà ijcher buaë t̃o kè ì t̃o se' yepattsa Skëköl éna se' dalër taië e' ulà a. Duewa, sene, ie' biyöchökwakpa, iyi wökir kè wërta'wà, ì tköke se' t̃a ìñe t̃a, ì tkòmi se' t̃a aishkuò t̃a, ì skà tso' diché t̃a, ³⁹ ì k̃os tso' ká jaì a, ì k̃os tso' ká diöshet, ekkè k̃os ena ì skà yö'atit̃o, e' k̃os kè a se' yèrpattsa ie' éna se' dalër taië e' ulà a. Ie' éna se' dalër taië, e' kkachéit̃o se' a Skëképa Cristo Jesús e' wa.

Skëköl t̃o Israel aleripa shukitbak ie' ala'rie

9 ¹ Ì cheke ye' t̃o a' a e' dör mokjë. Ye' dör Cristo icha, kè ye' kachò. Nies Wiköl Batse'r wa ye' er t̃o ye' a icheke t̃o e' dör mokjë. ²⁻³ Mokì ye' chkenewà siarë, taië ye' eriarke kekraë ye' wák ditséwöpa kueki. Ye' wák mú kichatée Skëköl t̃o yettsa Cristo ulà a as ie'pa tsatkër ye' skéie. ⁴ E'pa dör Israel aleripa. Ká iaiaë Skëköl t̃o ie'pa tse'tkò ie' ala'rie. Ie'pa a ie' t̃o ilo taië e' kkeyë. Ie' ena ie'pa tté me' ñi a tsakië nies ittè dalöieno e' me'it̃o ie'pa a. Wés iyi wakanewë ie' dalöioie e' wa ie'pa wöbla'it̃o. Nies ie' kablè ie'pa a er buaë chök. ⁵ Ie'pa dör sa' yépa bak ká iaiaë dalöiërta' taië, e'pa aleripa. Nies wé pairine'bit̃u idi' wa s'blúie e' kune' ie'pa ditséwö wa, e' dör Skëköl dör iyi ulitane tsat̃a k̃ikarkeka kekraë e'. Es e' idir.

⁶ Kè ye' ku' ichök t̃o Skëköl kablè er buaë chök ie'pa a e' kè wà bak. E' kè dör es. E' dör t̃o kè ie'pa seraà dör Israel aleripa chökke Skëköl a. ⁷ Nies Abraham aleripa, e'pa kibiiepa kè dör ie' aleripa chökke Skëköl a. Skëköl t̃o iyè' ie' a: "Be' aleripa chökke, e'pa döräe Isaac wa." ⁸ E' wà kiane chè t̃o kè yi dör Skëköl ala'r s'ditséwö wa. E' skéie wépa t̃o ì uk Skëköl kablè e' kl̃owé wés Abraham t̃o ikl̃owé es, esepa è dör Abraham aleripa chökke Skëköl a. ⁹ Skëköl kablè ie' a tté i' wa: "Kawö ikké t̃a duas iëk ye' dörane t̃a be' alaköl Sara alà t̃a'tke." ^q E' kl̃owé Abraham t̃o.

¹⁰ Erë kè dör e' è. Sara alà kune' ñe' dör sa' yé bak ká iaiaë kiè Isaac e'. Ie' alà ka'ka itayë Rebeca t̃a e'pa dör klò wakpa wëm. ¹¹⁻¹³ Erë kam ie'pa kur, kam ie'pa t̃o ì buaë ù ö ì sulu wamblò, e' yökì Skëköl t̃o iyè' Rebeca a: "Ikibi ék döräe itsirla kanè mésoie." ^r E' dör wés iskà tso' kitule Skëköl yëkkuò k̃i es, e' k̃i ie' t̃o ichè: "Jacob dalène ye' éna, erë Esau watétsayò." ^s Es iatetke t̃o wéne shushtak ie' wák éna, ese shushtéit̃o as iwà dötsa wés ie' k̃i ikiane es. Kè dör ì wésò ese kueki.

¹⁴ Es idir, e' ta ʒsö ichëmi tö Skëköl kè dör yësyësë? Au, kè idör es. ¹⁵ Ie' tö iyë' Moisés a: “Wé a ye' er buaë chak, ese a ye' er buaë chöraë. Nies wé suak ye' éna er siarë wa, ese suerayö er siarë wa.”^r ¹⁶ E' kueki ie' kè er buaë chò se' a, se' ki ikiane ö ì wëkesö e' kueki. Erë wépa suëke ie' tö er siarë wa, esepa a ie' er buaë chöraë. ¹⁷ E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es. E' ki Skëköl tö iché Egipto blú a: “Ye' tö be' tkéka ká i' blúie, e' wà ta' ye' wá. E' dör ye' diché kkachöie be' wa as yi dör ye' e' tté pakar ká wa'ne.”^u ¹⁸ Es yi suak Skëköl éna er siarë wa, ese sueraëitö er siarë wa. Nies yi er darë'wakwa ie' éna, ese er darë'werawa ie' tö.

¹⁹ Erë isalema a' wele tö ye' a ichëmi: “Moki tö ì kiane wè Skëköl ki ese kè wöklönuk yi a ʒwës ie' tö se' chakëmi se' nuì ki?” ²⁰ Erë ye' iütëmi: A wëm ʒima be' erbiðò be' dör yi, e' tö Skëköl iütè er sulu wa? Skaü kè tö ichëpa iyuðkwak a: “ʒi kueki be' tö ye' yué i' es?” ²¹ Skaü yuðkwak e' a iyörmí wës ie' éna iyuak es. Skauchka e' è yörmi skaü bua'buaië ena skaü ëseie nies.

²² Es nies Skëköl tö iwëmi wës ie' ki ikiane es. Ie' éna ie' kësik ena ie' diché kkachak i sulu wamblökwakpa wömeuletsa weinuk esepa ewëwa wa, e' ta e' wëmi ie' tö. Erë e'pa kos dalë'ttsekeia ie' tö bèrë enaë ²³ as ie' olo taijè shütëe' e' kkachöitö se' shukitbakitö e'pa a. Ká iaiaë ie' tö se' shukitbak suë er siarë wa nies se' klö'bakitö as se' dö ie' ska' olo ta' taijè ie' ta nita. ²⁴ Es judiowak ena pë' kè dör judiowak, e'pa shua ie' tö se' klö'bak ie' wák a. ²⁵ E' dör wës Oseas tö ikit iyëkkuö ki es. E' ki Skëköl tö ichè:

“Wépa kè dör ye' icha, esepa kieraëyö ye' icha.

Wépa kè dalër ye' éna, esepa a icheraëyö: ‘ye' éna a' dalër.’”

²⁶ Nies ká wé ki ye' tö iyë': ‘a' kè dör ye' icha’

ká e' è ki ye' icherane: ‘Ye' dör Skëköl chók e' ala'r a' dör.’”^w

²⁷⁻²⁸ Isaías tö Israel aleripa yë' i' es:

“Ká wa'ne wépa wömeuletsa kichatëruk

e' wakaneweraë Skëköl tö bet kè wötkëruk yës.

E' kueki eré Israel aleripa dör taijè wës dayë tsëwö es,

erë ie'pa welepa è tsatkërdaë, kè dör taijè.”^x

²⁹ E' dör wës Isaías tö iyë' es. Ie' iché:

“Skëköl diché ta' i'yi ulitane tsata, e' kè tö se' aleripa múpaat,

e'ma se' enewa seraä wës Sodoma ena Gomorra wakpa enewa es.”^y

Jesús tté buaë e' dör Israel aleripa a nies

³⁰ Es sö isuë tö pë' kè dör Israel aleripa, kè ku' sene yësyësë e' yulök, esepa klö'wé Skëköl tö wës pë' buaë yësyësë es ie'pa erblé Jesús mik e' wa. ³¹ E' skéie Israel aleripa ki ikiane tö Skëköl tö ie'pa klö'wé wës pë' buaë yësyësë es tté dalöiëno e' dalöie wa, erë e' kè ska' ie'pa ulà dë'. ³² ʒi kueki e' kè dë' ie'pa ulà a? Ie'pa kè erblëne Jesús mik e' kueki. Ie'pa erblé i' buaë wëkerakitö e' mik. E' kueki ie'pa tène Jesús mik wës s'klastkër ák mik es. ³³ E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè:

“Ye' ttö ttsó. Ák tkë'atyö et Sión,

e' mik pë' klastkërdaë, ák e' tö ie'pa eröraë iski.

t 9.15 Éxodo 33.19 u 9.17 Éxodo 9.16 v 9.25 Oseas 2.23 w 9.26 Oseas 1.10

x 9.27-28 Isaías 10.22-23 y 9.29 Isaías 1.9

Erë wépa erblé ák e' mik, esepa kè eriarpa.”^z
Es Skèköl yèkkuò tò ichè. Ák e' tò Jesús chè.

10 ¹A yamipa, Israel aleripa mú tsatkër e' kkechekeyö tajë ye' er a, e' kiekeyö Skèköl a. ²Ye' ichè tò mokì ie'pa kaneblak darërëë Skèköl a. Erë ie' ttè mokijë e' wà kè áne ie'pa éna buaë. ³Ie'pa kè éna íane tò ie' tò s'klò'wëke wës pë' buaë yësýsë es s'erblé Jesús mik e' wa. Ttè e' watéttsa ie'pa tò. Ie'pa atak buaë yësýsë ie' wöa ie'pa serke es e' wa. ⁴Erë Moisés ttè dalöiëno e' wà dör Cristo kkachè. E' kuëki mik ie' de, etä ttè e' wà de. E' kuëki wépa erblé ie' mik esepa ulitane klò'weraë Skèköl tò wës pë' buaë yësýsë es.

⁵Se' wër yësýsë Skèköl wa sene yësýsë wa, e' yë' Moisés tò i' es: “Yi tò ttè dalöiëno e' dalöië yësýsë sèraa, ese sër michoë ttè e' wa.”^a ⁶Erë se' wër yësýsë Skèköl wa se' erblé Jesús mik, e' yë' Moisés tò i' es: “Kè a' tò ibikeitsar tò çyi mi'mi ká jaì a?” —E' dör wës se' mú mi' Cristo yulök as ibitune ká i' ki. — ⁷“Ñies çyi mi'mi ká dià kaska?” —E' dör wës se' mú mi' Cristo yulök as ishkerkane s'duulewä tso' esepa shua. — ⁸Erë ttè e' tò ichè: “Ttè buaë e' tso' tsinet se' ska' ena se' kkò a ena se' er a.”^b Ttè buaë e' dör as a' erblò Jesús mik, e' ttè pakeke sa' tò. ⁹⁻¹⁰Se' er a ttè e' klò'wésö as Skèköl tò se' klò'ù wës pë' buaë yësýsë es. Nies s'wák kkò wa ichésö tò Jesús dör Skèképa eköl è e' as se' tsatkër. E' kuëki iché a' tò a' wák kkò wa tò Jesús dör Skèképa eköl è e', nies iklò'wé a' tò a' er a tò Skèköl tò ishkeo'kane, e' ta a' tsatkërdaë.

¹¹Skèköl yèkkuò tò ichè: “Yi erblé ie' mik esepa kè eriarpa.”^c ¹²Skèképa ñe' è dör sulitane Kèköl. Judiowak ena wépa kè dör judiowak, esepa kos Kèköl ie' dör. E' kuëki ie'pa dör ñikkëe ie' wöa. Wépa kköchöke ie' a as ie'pa tsatkòitö, esepa a ie' er buaë chò tajë. ¹³E' dör wës Skèköl yèkkuò tò ichè es, e' tò ichè: “Yi kos tò e' tsatkè kié Skèköl a, esepa ulitane tsatkërdaë.”^d ¹⁴Erë kè s'erblène ie' mik, e' ta çwës s'kköchòmi ie' a? Nies kè s'wä ie' ttè tsëule, e' ta çwës s'erblòmi ie' mik? Nies kè yi wä ie' ttè pakane sia, e' ta çwës ittèsémisö? ¹⁵Nies ie' ttè pakökwakpa kè patkëne yi wä, e' ta çwës e'pa dòmi ie' ttè pakök sia? E' dör wës Skèköl yèkkuò tò ichè es, e' tò ichè: “Wépa wä ttè buaë datse sia, esepa de e' dör buaë shute.”^e

¹⁶Erë kè sulitane wä ttè buaë e' klöne. Es Isaías tò iyë'bak: “A Skèköl, ttè paka' sa' tò wësua kè yi wä e' klöne.”^f ¹⁷Es sò isuë tò se' erblé Skèköl mik, e' datse ie' ttè ttsésö, e' wa. Ttè e' dör Cristo ttè.

¹⁸Erë ye' ichakè: çA' ichè, kè iwarak ttè e' tsëule? Erë ye' e' iutòne tó, ie'pa wä ittëule je'. E' dör wës Skèköl yèkkuò tò ichè es wé ichèitö:

“Skèköl ttè pakökwakpa, e'pa tka ká wa'ne,

Ttè i' de dò wé ká i' erkerö ee.”^g

Es Skèköl yèkkuò tò ichè.

¹⁹Ye' iska chakène: çA' ichè Israel aleripa kam éna iwä ar? E' iutë' Moisés tò mik ie' tò iyë' ie'pa a tò Skèköl tò iyë' i' es:

“Ye' tò a' keraë sabinukka pë' kè dör ì, esepa wa.

Ye' tò a' keraë ulunukka pë' kè éna ì áne, esepa ki.”^h

²⁰E' ukuökì ta Isaías diché dë'ka ichök tò Skèköl tò pë' kè dör Israel aleripa esepa yë' i' es:

z 9.33 Isaías 8.14; 28.16 a 10.5 Levítico 18.5 b 10.8 Deuteronomio 30.14 c 10.11 Isaías 28.16 d 10.13 Joel 2.32 e 10.15 Isaías 52.7 f 10.16 Isaías 53.1 g 10.18 Salmo 19.4 h 10.19 Deuteronomio 32.21

“Wépa kè ku' ye' payulök, esepa tö ye' kué.

Wépa kè ku' ye' chakök, esepa a ye' e' kkaché.”ⁱ

¹¹ Nies Isaiás tö iskà yè' tö Skèköl tö Israel aleripa yè' i' es:

“Ie'pa tö ye' ttò dalösewéwä ñippöke ye' ta,
esepa a kekraë ye' tö ikimè watkè.”^j

Es Skèköl yèkkuö tö ichè.

Skèköl er buaë chöraë Israel aleripa a

11 ¹I' ta ye' ichakè: ¿A' ichè, Israel aleripa watéttsa Skèköl tö seraa? Au, kè idör es. Ye' wák dör Israel aleri eköl. Ye' dör Abraham aleri eköl Benjamín ditséwö wa. ²Kuaë Skèköl tö Israel aleripa shukitbak iwák ichaie. Kè ie'pa watéulettsa ie' wä. Elías tté tso' kitule Skèköl yèkkuö kī wé Israel aleripa kkatè'kai'tö Skèköl a, ¿e' kè jcher a' wä? Ie' iché Skèköl a: ³“A Skèköl, ie'pa tö be' ttekölpa malepa qos ttélur. Nies ka' tso' íyi mokä be' a, e' kës tkéttsarakitö. Ye' è atéat ttsé'ka erè ye' ttakwa ie'pa éna nies.”^k ⁴Erè Skèköl tö ie' iuté: “Wépa dökä mil kuryök (7.000) e'pa kè e' tkéulewä kuchè kī Baal dalöioie ekképa tso'ia ye' wä.”^l ⁵Es nies i'ñe ta Israel aleripa tso' taijé, erè e' shua wépa a Skèköl er buaë ye' ta ishukititö, esepa kè dör taijé. ⁶Ie'pa shukititö ie' er buaë ché ie'pa a e' kuékī, e' ta e' wä kiane ché tö e' kè dör i' buaë wé ie'pa tö e' kuékī. Ichópa es, e'ma kè ie' er bua' yène.

⁷E' kuékī sò isué tö Israel aleripa bak tsatkè yulök, e' kè dè' ie'pa ulitane ulä a. Erè ie'pa welepa shukit Skèköl tö, e'pa ulä a ide, erè imalepa er darërulune. ⁸E' dör wes Skèköl yèkkuö tö ichè es. E' ichè: “Skèköl tö ie'pa ké er chökwa ie' ska'. E' dör wes ie'pa wöbla ta', erè kè iwawër es. E' dör wes ie'pa kuköña ta' erè kè iwattsér. Dö i'ñe ta ie'pa dör es.”^m ⁹Es nies David tö ie'pa yè' i' es:

“Mik ie'pa tso' kawö tkö'uk kanéë, eta' as eë ibolökpa tö iklö'üwä kësik
wa

as ie'pa klastkër ta iweirdak.

¹⁰ Iwöbla mú kè wawëria.

Itsiwö mú körwä dali ekkéë dikia kekraë.”ⁿ

Pè kè dör Israel aleripa esepa tsatkërdaë

¹¹I' ta ye' ichakè: A' ichè Israel aleripa tö Jesús watéttsa ¿e' wä kiane ché tö ie'pa kè tsatkërpa? Au, e' kè dör es. E' skéie i' sulu wamblé ie'pa tö ñe' batamik pè' malepa tsatkërmi. E' tka es as ie'pa sibirka pè' malepa kī ta ierkindak erblök Jesús mik. ¹²I' sulu wamblé' ie'pa tö, e' batamik pè' malepa a Skèköl er buaë ché taijé ká wa'ne. E' yita buaë sulitane a ie' er buaë kī chöraë taijé shute mik judiowak taijé erblé Jesús mik eta.

¹³Erè a' kè dör judiowak, esepa a ye' tö ilè cheke. Skèköl tö ye' a kanè i' me' Jesús ttekölle pè' kè dör judiowak esepa a tté pakök. Kanè e' dalër taijé ye' éna. ¹⁴Isalema kanè e' wa ye' tö ye' wák ditséwöpa welepa mú ukyëwèka ta ie'pa nies erblömi Jesús mik as itsatkër. ¹⁵Ie'pa watéttsa Skèköl tö e' batamik ie' ena ká wa'ne wakpa malepa er buarmine ñi kī. E' yita mik ie' tö ie'pa skä kiéwäne buaë, eta e' dör buaë shute. E' dör buaë wes s'duulewä e' shkenekane

i 10.20 Isaiás 65.1 j 10.21 Isaiás 65.2 k 11.3 1 Reyes 19.10,14 l 11.4 1 Reyes 19.18

m 11.8 Deuteronomio 29.4; Isaiás 29.10 n 11.10 Salmo 69.22-23

es. ¹⁶Harinachka tsá meule Skëköl a' e' dör batse'r, e' ta iëyök dör batse'r ñies. Ñies kal wikicha dör batse'r, e' ta kal e' qos dör batse'r ñies. Es judiowak yépa tsá dör Skëköl icha, e' kueki ileripa dör ie' icha ñies.

¹⁷Skëköl tö judiowak watéttsa, e' dör wes kal uru kiè olivo e' ulà téé es. Pë' kè dör judiowak esepa dör wes olivo klò kañiru ulà tkéwā olivo uru ulà tëule ese skéie es. E' batamik i'ñe ta a' serke buaë olivo klò uru e' wì mik. ¹⁸E' kueki olivo uru ulà tëule, e' kè kī a' e' ttsókka. Erë a' e' ttsakka, e' ta a' éna ianú tö ulà serke iwí mik; iwì kè serku' iulà mik.

¹⁹Isalema a' ichèmi: "E' yène erë iulà uru tërolone as sa' tkërwanë iskéie." ²⁰E' yène erë ie'pa tërolone ie'pa kè erblène Jesús mik e' kueki. Erë a' erblé Jesús mik, e' è kueki a' tkéulewā olivo klò uru mik. E' kueki kè a' e' ttsókka. Warma a' kawōta Skëköl dalöiök. ²¹Ie' kè wā kal chók e' ulà meneat, e' yitā kè ie' tö a' mepaat. ²²A' éna ianú tö wes Skëköl dör. Ie' er buaë chòmi se' a, erë ñies ie' a s'kichatërmi. Wépa anemi i sulu a, esepa kichaterattsaitö. Erë ie' er buaë ché a' a. A' erblökeia ie' mik, e'ma buaë idir. Erë a' kè serku'ia es, e' ta a' tērdattsa ñies. ²³Judiowak kè erblène Jesús mik. Erë e' kè wamblëia ie'pa tö ta ierblé imik, e' ta Skëköl wā diché tso' ie'pa tkowāne iwákpa kéli mik, e' kueki itkērdawarak. ²⁴E' wā dör i' es: a' kè dör judiowak, e'pa dör wes olivo kañiru ulà tëule tkéulewā olivo uru mik es. Erë e' kè weta'sö es, erë es Skëköl tö iwé a' a. E' yitā buaë judiowak dör wes ulà chók es, esepa tkērwanë buaë iwákpa kéli mik.

Israel aleripa tsatkērdaë taië

²⁵⁻²⁶A yamipa, kenet ta ttè tso' blèule, ese chekeyö a' a. Ye' kī ikiane tö ttè e' jcherwā a' wā as a' kè e' ttsókā tö a' wā íyí jcher Israel aleripa tsata. Ttè blèule e' dör i': i'ñe ta Israël aleripa kibiiepa er darërulune dö mik pë' malepa shukitbak Skëköl tö e' qos tsatkène eta. E' ukuökī ta ie'pa qos tsatkērdaë wes Skëköl yëkküö tö ichè es, e' tö ichè:

"S'tsátkökwak datse Sión,

e' tö sene sulu qos yerattsa Jacob aleripa shua.

²⁷Ttè e' meraëyö ie'pa a

mik ie'pa nuì olo'yéyö ie'pa kī eta."

Es Skëköl yëkküö tö ichè.

²⁸⁻²⁹Mik Skëköl tö s'shusté er buaë choie siā, eta e' kè mane'wepaitö. Israel aleripa tö Jesús ttè buaë watéttsa, e' kueki i'ñe ta ie'pa dör Skëköl bolökpa. Erë ká iaiaë ie'pa yépa bak e'pa shukititö er buaë choie ie'pa a. E' kueki ie'pa aleripa dalërkeia ie' éna. E' tka es ie'pa ta as a' tsatkēr. ³⁰⁻³²Sulitane tö ie' ttè dalösewéwā, e' nuí ulā a se' tso' klöulewā. E' me'atbakitö es as ie' a sulitane sur er siarë wa ñikkëë. E' kueki kenet a' tö ie' dalösewéwā, erë i'ñe ta a' suëitö er siarë wa, ie'pa tö ie' dalösewéwā e' kueki. Es ñies i'ñe ta ie'pa tö ie' dalösewékewā, erë e' dör as a' saùitö er siarë wa, ñies as ie'pa saùneitö er siarë wa.

³³Skëköl er buaë ché taië shute se' a. Ie' wā íyí ulitane jcher buaë sulitane tsata. Ie' kabikeitsö taië iskië. I bikeitseke ie' tö ese kè wā pakanuk yi a. I

wękeitō ese kē ʔuk yi ʔna. ³⁴⁻³⁶İ kōs e' wī dōr ie'. İ kōs tso' ie' batamik. İ kōs tso' ie' wák a. E' kueki Skēkōl yēkkuō tō ichē:

“Skēkōl erbikō e' kē jcher yi wa.

Kē yi a ie' pautuk.

Kē yi a i menuk ie' a keweie

as ie' tō iské mūne ia.”

¡Skēkōl kīkōkašō kēkraē! ¡Es e' idir!

Wes se' kawōtā senuk Skēkōl ala'rie

12 ¹A yamipa, Skēkōl er buaē ché se' a taiē, e' kueki ye' kkōchō a' a tō a' e' mūttsa ekōl ekōl ie' a kēkraē wes i batse'r meule ie' a wēr buaē ie' wa es. Es se' tō ie' dalōiē e' wakanewēmi mokiē. ²Kē a' senukiā wes wēpa kē tō ie' dalōiē esepa sēr es. E' skēie a' erbikē mane'ūttsa pa'alī tā e' wa a' sērmi buaē yēsēsē. Es i kiane ie' kī ese jchermi buaē a' wā wawē. E' wā dōr i dōr buaē, i wēr buaē ie' wa ena i dōr yēsēsē ese.

³Ie' er buaē ché ye' a, e' kueki ie' tō kanē me' ye' a Jesús ttekōlie. E' wa ye' tō a' kōs a' ichē tō kē a' e' bikeitsōkka tkōka kōs s'ké e' bikeitsōk e' tsata. E' skēie se' e' bikeitsō yēsēsē kōs Skēkōl tō imē se' a' erbloie ie' mik ekkē. ⁴E' dōr wes se' dōr es. Se' wōbla tā, ulā tā' ena s'yese skā tso' taiē kuā'kī kuā'kī, erē e' kōs wōiēulewā nīta s'wák ekōl ē a. ⁵E' sū se' erblōke Cristo mik esepa dōr taiē kuā'kī kuā'kī, erē se' kōs dōr wes wák ekōl ē es, se' kōs batsulewā ie' mik e' wa.

⁶Es Skēkōl tō imē se' a kuā'kī kuā'kī nī kīmoie wes ie' kī ikiane es. E' kueki wēpa a imēitō ttoie ittekōlie, esepa ttō es, ie'pa erblō Skēkōl mik e' wa. ⁷Wēpa a imē Skēkōl tō s'kīmoie, esepa tō s'kimú. Wēpa a imēitō s'wōbla'woie Skēkōl ttē wa, esepa s'wōbla'ú. ⁸Wēpa a imēne s'er dichē ioie, esepa tō s'er dichē iō. Wēpa a imēne fyi kakmoie, esepa ikakmú er bua' wa kē dōr i skēie. Wēpa a imēne s'wēttsioie, esepa s'wēttsú kaneē. Wēpa a imēne s'malepa suōie er siarē wa, esepa tō iwā ú ttsē'ne buaē wa.

Jesús mik erblōkwakpa nī dalēr

⁹A' nī dalēritsō er moki wa. Sene sulu kōs e' watōttsa. E' skēie sene yēsēsē kōs e' a' a' senu kēkraē. ¹⁰A' nī dalēritsō wes nī ēlpa nī dalēr es. A' nī dalōiō taiē.

¹¹İ kōs weke a' tō, e' ú kaneē. Kē a' bikēnuk. Skēkōl kanē ú ttsē'ne buaē meke iWikōl tō se' a e' wa.

¹²İ buaē panekesō, e' kueki a' senu ttsē'ne bua' wa. A' weirke e' dalē'ttsō er bua' wa. A' ttō S'yē tā kēkraē.

¹³S'batse'rpa malepa weirke kī ilē kiane, esepa kimú. Yi de a' pakōk, ese kiōwā er bua' wa.

¹⁴Wēpa tō a' we'ikeke Jesús ttē kueki, kē esepa kī alibchōk, e' skēie er buaē chó iarak.

¹⁵Wēpa ttsē'rke buaē, esepa tā a' ttsē'nú buaē. Wēpa iuke, esepa tā a' iú.

¹⁶A' senu bēre nīta. Kē a' e' tsoōkka s'malepa tsata. E' skēie a' e' batsō se' ēsepala tā buaē. Kē a' e' bikeitsōkka tō a' wā fyi jcher taiē.

¹⁷Yi tō i sulu wamblé a' kī, e' tā kē iské wamblarne. İ kōs dōr buaē yēsēsē sulitane a' ese ú. ¹⁸A' senu bēre sulitane tā kōs a' dirmi ekkē. ¹⁹A yamipa dalēr ye' ʔna, kē i sulu skē wamblarne yi kī. E' skēie imuat Skēkōl kēsik ulā a. Ie'

tò ichè iyèkkuò kǐ i' es: "Ye' è wōkǐ iské wërke wè. Yi tò ì sulu wamblé, e' ské weraýò ikǐ."^q 20 Nies ichè: "A' bolòkpa dué bli wá, e' ta itió. Ie' er sine, e' ta dí mú ia yè. A' iwé es, e' ta ie'pa jaërdaë."^r 21 Kè sene sulu kar e' alókka a' kǐ. E' skéie a' e' alókpa sene sulu kǐ sene yèsyèsè wa.

13 ¹Sulitane kawōtá ká wōkirpa ttè dalöiök. Skëköl tò kawō me' ie'pa a' s'wëttoie. Itso'rak kōs e'pa tkë'ka ie' tò. ²E' kuekǐ wépa kè tò ie'pa dalöiè, esepa ñippòke wépa tkë'ka ie' tò esepa ta. Ese wakpa weirdaë iulá a. ³⁻⁴S'wōkirpa kè tkëneka s'ser yèsyèsè esepa we'ikōk as isuardak. Ie'pa dör Skëköl kanè mésopa a' kimoie. Ie'pa tso' s'ser suluë esepa we'ikoie. Esepa je' kawōtá suanuk. A' senak kè suar ta' s'wōkirpa yōkǐ, e' ta a' senú yèsyèsè ta ie'pa tò a' kikeraka. Erè wépa serke suluë, esepa je' kawōtá suanuk. Kè é ichók ie'pa a' kawō mène s'we'ikoie. Ie'pa tso' kanëblök Skëköl a' s'ser sulu we'ikoie wës kawō meneat ie'pa a' es.

⁵E' kuekǐ se' kawōtá ie'pa ttè iütök, e' kè dör as kè itō s'we'ikō e' è kuekǐ. E' dör tò se' er tò se' a' icheke tò e' dör buaë yèsyèsè e' kuekǐ. ⁶E' kuekǐ ñies inuköl patauk ie'pa tò se' keke ese patuekesö. Ie'pa dör Skëköl kanè mésopa kanëblöke ie' a' s'wōkirpaie. E' dör ie'pa kanè, e' kuekǐ ie'pa patuë e' dör buaë. ⁷E' kuekǐ imusö ie'pa a' eköl eköl wës s'kawōtá imuk es. Ilè kawōtá patuë etá ipatáu. Wépa kawōtá dalöiè esepa dalöiö.

⁸A' wá nuì tso' kōs e' pataú. Erè nuì tso'ia se' kǐ kekraë, e' dör ñi dalëritsè, e' kè patonuktsa se' a. S'malepa dalëritsekesö, e' ta e' wa ttè dalöiëno me'at Moisés tò e' wá kōs dalöiésö. ⁹Ttè e' tò ichè: "Kè a' kawō ta' s'senewabak dalöseukwá; kè a' kawō ta' s'ttökwa, kè a' kawō ta' akblök; kè a' kawō ta' o'ka íyí kkechök."^s Ttè e' ena imalepa kōs e' wöienewa ttè etkè a, e' dör i': "A' malepa dalëritsö wës a' wákpa e' dalër es."^t ¹⁰S'malepa dalëritsekesö, e' ta kè ì sulu wamblepasö yi ta. Es ttè dalöiëno kōs e' dalöiekesö mokië yèsyèsè.

¹¹A' senú es. S'tsatkè kèwō kǐ dewatke tsinet se' erblè' Jesús mik kuaë e' tsata. E' kèwō a' se' tso' i'ñe ta, e' anú a' éna. E' kuekǐ kè a' senukiá wës s'kapötër nañewe es. ¹²Sene sulu kèwō erkewatke ta' se' tsatkeke e' kèwō dökewatke wës ká ñirketke s'kǐ es. E' kuekǐ kè se' e' wamblöia suluë wës pè' tso'ia tui a' e' wamblö es. E' skéie se' senú yèsyèsè, e' dör wës s'ser ká ñí a es. Se' e' duöser ñippök sene sulu ta' wës ñippökwa es. ¹³Se' senú buaë yèsyèsè wës s'ser ká ñí a es. Kè se' kàne e' wamblökiá bloblopa es. Kè se' kàne trënu, e' ya'uk sulu. Kè se' kàne ñippök. Kè se' kàne ukyënu s'malepa ta. ¹⁴E' skéie a' senú buaë yèsyèsè wës Skëkëpa Jesucristo kǐ kiane es. Kè a' tò ibikeitsök tò wës a' a' s'wák dër sulu e' wöpatërmi.

Kè a' ñi bikeitsök suluë

14 ¹Wépa erblöke Jesús mik, erè kam ierblö bua'ie, esepa kiówa er bua' wa. Ttè bikeitseke a' tò kua'kǐ kua'kǐ ese kè kǐ a' ñi iütök. ²A' welepa tò ibikeitseke tò Jesús mik erblökwa esepa a' íyí ulitane katarmi. Erè a' welepa ská kam erblö bua'ie Jesús mik, esepa tò ikló'wé tò iýiwak chká kè katar. ³Wépa tò íyí ulitane katé, esepa kè kàne wépa kè ikatè esepa chök ikǐ. Nies wépa kè ikatè, esepa kè kàne wépa tò ikatè esepa chök ikǐ, Skëköl tò ie'pa

klö'bak ie' ichaie e' kueḱi. ⁴Se' dör Skëképa Cristo kanè mésopa. Wēs se' wër ie' wa eköl eköl, e' wërke ie' wák wöḱi. Ie' a se' kimermi as se' wër buaë ie' wa, e' kueḱi se' wërdaë ie' wa buaë. E' kueḱi ¿wēs s'yamipa chëmisö suluë?

⁵Ñies se' shuā welepa tso' tō ibikeitseke tō s'kawōtā diwō wele batseitsök imalepa tsatā. Erë ieltēpa tō ibikeitseke tō diwō ulitane dör ñies ème. Se' kawōtā wā ijchenuk eköl eköl tō i klō'wēsö e' dör yēsýēsë. ⁶Wépa tō iklō'wé tō s'kawōtā diwō wele batseitsök bua'iewā, esepa tō batseitseke Skëképa Cristo dalōioie. Ñies wépa tō íyi ulitane katé esepa tō ikateke Skëképa Cristo dalōioie tā wěstela chekeitō Skëköl a iki. Wépa kè tō iyiiwak chkā katēia, esepa tō ilo'yé Skëképa Cristo dalōioie tā wěstela chekerakitō Skëköl a i ñekerakitō e' kī.

⁷Se' dör Skëképa Cristo icha, e'pa tso' tsts'ka ö e'pa duowā e' dör ie' dalōioie, kè idör se' wák dalōioie. ⁸Mik se' tso'ia tsts'ka, etā se' serke ie' a. Mik se' duowā, etā se' duowā ie' a. Se' tso' tsts'ka ö se' duowā, erë se' dör ie' icha. ⁹Ie' kötewā e' shkenekane as ie' dō s'durulune ena s'tso' tsts'ka e'pa qos Këkölie.

¹⁰Se' ulitane dōraë Skëköl tkër s'shulo kulé kī e' wörki. E' kueḱi ¿iök a' ñi chō ö ñi saü suluë? ¹¹Skëköl tō ichè iyëkkuö kī i' es:

“Ye' wák ser wa yō ichè:

Sulitane e' tulōrawā kuché kī ye' wörki.

Sulitane tō ye' kikerakā.”^u

Es Skëköl yëkkuö tō ichè. ¹²Es sō isuë tō wēs se' serke e' kī Skëköl tō se' chakerane eköl eköl.

¹³E' kueḱi kè se' kàne ñi chōkiā suluë. E' skéie a' e' tkōwā darërë i tō s'yamipa wöklō'wëmi ö i tō iëmimine sene sulu a, ese kè war. ¹⁴Ye' wā ijcher buaë tō kè chké wëne tō s'ia'wēpa ñaie Skëköl wōa. Ye' erblöke Skëképa Jesús mik, e' wa ye' iklō'wé yēsýēsë tō es idir. Erë wépa tō iklō'wé tō chké wele tō s'ia'wëmi ñaie, e' tā es idir esepa a. ¹⁵E' kueḱi a' tō s'yami wele siawéwā i kateke a' tō e' batamik, e' tā e' kè dalëritseku'ia a' tō. Ñies ie' skéie Cristo kötewā, e' kè sulu'warwā i kateke a' tō e' batamik. ¹⁶⁻¹⁸Ì blúie Skëköl tso' e' wā kè dör chké ena di'yè. E' wā dör sene yēsýēsë ena sene bèrë ena tsts'ene buaë Wiköl Batse'r wa. Yi tō Cristo kanè weke es, ese wër buaë Skëköl wa ñies sulitane wa. E' kueḱi i tō a' yamipa këmi a' chök suluë i dör buaë a' a' e' kī, ese kè war.

¹⁹Es i qos tō se' kimeke senuk bèrë ñitā ena ñi diché iök Skëköl a, ese üsö. ²⁰Ì buaë wétke Skëköl tō a' er a, e' kè sulu'warwā chké è kueḱi. Mokī chké ena di'yè qos dör batse'r. Erë sulu idir tō s'yamipa armine sene sulu a se' ukuömik i katësö i yësö ese wa. ²¹Buaë idir tō iyiiwak chkā mú kè katësö ö blo' mú kè yësö ö i qos mú kè wēsö. Erë kè idör buaë tō s'yamipa armine se' ukuömik. ²²Ima a' ttè i' bikeitsè e' bló a' er a Skëköl è a. Wépa tō ñi wër buaë ie'pa wa ese wé tā tsts'ö tō kè iki i nuí ku', jayëcha buaë esepa! ²³Erë yi tō i katé tā ibikeitsékaitō bötböt dö' ye' tso' i sulu wamblök, e' tā e' nuí tso' iki. Ie' kè wā iklöne mokī tō buaë idir, e' kueḱi e' dör suluë ie' a. Ì qos wēsö e' kè one se' wā yēsýēsë wēs iklō'wēsö es, e' tā e' dör suluë se' a.

S'kawōtā s'malepa kimuk

15 ¹Se' wépa erblöke buaë Cristo mik, esepa ké wépa kam erblò buaë tso'ia katötö esepa sauk wēs se' wák katörwā es. Kè se' kàne i tō se'

wák ttsë'weke buaë ese è bikeitsök. ²Se' kos ké ì tò s'malepa ttsë'wëmi buaë ese bikeitsök eköl eköl ikimoie ena idiché ioie buaë Skëköl a. ³Cristo wák kè wà ì tò ie' ttsë'weke buaë ese è bikeitse. E' skéie ie' tã itka wes Skëköl yëkkuò tò ichè es, e' tò ichè: "A Skëköl, wépa tò be' cheke suluë esepa tò ye' cheke suluë ñies." ⁴Ì kos kite ká iaiaë Skëköl yëkkuò kî, e' kite s'wöbla'woie as se' e' tköwã darërë ena as se' er pablò. E' wa ì buaë panekesö e' kè olo'yepasö. ⁵Skëköl tò se' ké e' tkökwa darërë ñies se' er pablekeitö. As ie' tò a' kîmù senuk bèrë ñita wes Cristo Jesús ser es. ⁶A' serke es, e' tã Skëköl dör Skëkëpa Jesucristo Yé e' kikerakã a' ulitane tò sekka ñita.

⁷Es a' ñi kiöwã er bua' wa wes Cristo tò a' ki'wã es as sulitane tò Skëköl kîkòka. ⁸Mokî ye' ichè a' a' tò Cristo dë'bitu judiowak kîmuk ikkachoie ie'pa a' tò ì uk Skëköl kablë' sa' yépa bak ká iaiaë e'pa a, e' wawéitö. ⁹Ñies idë'bitu as pë' kè dör judiowak, esepa tò Skëköl kîkòka ie'pa suéitö er siarë wa e' kuekî. E' dör wes Skëköl yëkkuò tò ichè es wé ichèitö:

"E' kuekî ye' tò be' kikerakã pë' kè dör judiowak esepa ulitane shua.

Ye' ttsöraë be' kîkokaie buaë." ^w

¹⁰Ñies itso' kitule i' es:

"iA' kè dör judiowak esepa ttsë'nú buaë wépa dör Skëköl icha esepa tã ñita!" ^x

¹¹Ñies ichèitö:

"iA pë' kè dör judiowak Skëköl kîkòka!

iA ká ulitane wakpa, Skëköl kîkòka!" ^y

¹²Ñies Isafas tò ikitat iyëkkuò kî i' es:

"Jesé aleri eköl döraë se' shua,

e' tkërdakã ká ulitane wakpa wëttsöie.

Pë' kè dör judiowak esepa tò ie' è paneraë e' tsatkoie." ^z

Es itso' kitule.

¹³Ì buaë kos doia se' a e' panekesö kröröë e' wì dör Skëköl. As e' tò ttsë'ne buaë ena sene bèrë mù a' kos erblé ie' mik e'pa a. As ie' tò a' kîmù iwã kî panuk buaë Wiköl Batse'r diché batamik.

¹⁴A yamipa, mokî ye' iklö'wé tò a' serke buaë yësyësë. Ñies ye' iklö'wé tò a' wã iyi jcher taië. A' a' ñi pautmi buaë. ¹⁵Erë yëkkuò i' kî ye' er deka a' pattök wöshaë ttë wésele wa as kè a' éna ichöwa. Skëköl er buaë ché ye' a e' wa kanë me'itö ye' a, e' kuekî ye' a kawö tã a' pattoie es. ¹⁶Ye' dör Cristo Jesús kanë méso ie' tté buaë kkayë' Skëköl tò se' a e' pakoie pë' kè dör judiowak esepa moie Skëköl a' batsë'oule Wiköl Batse'r wã. E' dör wes iyi mè sacerdotepa tò Skëköl dalöioie wër buaë ie' wa es.

¹⁷Ye' batsulewã Cristo Jesús mik, e' kuekî ye' kanëblöke Skëköl a e' tò ye' ttsë'weke buaë. ¹⁸Ye' kè er dë'kã kabenukka ì kè one Cristo wã ye' wa ese kî. Ie' batamik ye' tò pë' kè dör judiowak esepa ulaië Skëköl ttë iütök. E' wé ye' tò ipakë wa ena iwanenewë wa ¹⁹ena Skëköl Wiköl diché wa. Ñies ì kè or yi a' ese wéyö taië ie'pa wörkî ikkachoie tò ì chéyö e' dör mokî. Es kanë mène ye' a' Cristo tté buaë pakoie e' wawétkeyö ká tso' kos Jerusalén dö Iliria e' shua. ²⁰Kekraë ye' e' mukettsã tté buaë e' pakök wé kè yi tò Cristo dalöieta' ese ska'.

Ye' iwé es as ye' kè dör wes yi tö u yuéka u chki' tulu'wabak o'ka tö ese ki es.

²¹E' skéie ye' éna iwak wes Skéköl yékkuö tö iché es, e' tö iché:

“Wépa a ie' tté kè pakaule, esepa a ká ardaë;

Wépa kè wä ie' tté ttsëule, esepa éna iardaë.”^a

Pablo shkak Roma

²²Kekraë ye' shkak a' weblök, erë kanè i' tö ye' wöklö'weke. ²³Erë i'ñe ta ye' kaneone ká ikképa ki. Bänet ye' tö a' kkeyë'mi pakè, ²⁴e' kueki ye' mú tkömi Roma a' pakök mik ye' mi'ke España eta. Eré ye' kè a kawö kunuk taië a' ska' senuk, erë ye' ttsë'rmi buaë. E' ukuöki ta a' mú ye' kimé as ye' dō España. ²⁵Erë i'ñe ta ye' mitke Jerusalén s'batse'r malepa serke ee' e'pa kimuk. ²⁶E' dör tö s'yamipa serke Macedonia ena Acaya e'pa tö inuköl kitbak iwákpa er wa patkëmi s'batse'rpa dör siarë tso' Jerusalén e'pa kimoie. ²⁷E' wé ie'pa tö iwákpa er wa, erë moki ie'pa ki inuí tso'. E' kueki buaë idir tö ie'pa tö judiowak kimé. E' dör tö i buaë de judiowak ulä a Cristo wa, e' de ie'pa ulä a ñies judiowak wa. E' kueki buaë idir tö i tso' ie'pa wä e' kakmè s'yamipa dör judiowak esepa a. ²⁸Es mik ye' tö inuköl kitule kos ie'pa a e' mé ie'pa ulä a, eta ye' mīa España e' tkökemi a' pakök. ²⁹Ye' wä ijcher tö mik ye' demi a' ska', eta se' ñi er diché iöraë buaë Cristo er buaë chō sia e' kos wa.

³⁰A yamipa, Skékëpa Jesucristo ttō wa, ñies se' ñi dalëritsöke Skéköl Wiköl wa, e' wa ye' kköchō a' a tö a' e' chō darërë ye' ta ñita kanè mène ye' a e' wä uk. E' wëmi a' tö, a' tö Skéköl a' ikië ye' ki e' wa. ³¹Ikió ie' a as ie' tö ye' tsatkō Judea wakpa kè tö Jesús tté iutë esepa yöki. Ñies ikió ie' a tö i kos mi'ke ye' wä s'batse'rpa tso' Jerusalén e'pa kimoie as ie'pa tö e' tsü er bua' wa. ³²Es ikió ie' a as ye' dōmi a' ska' ttsë'ne buaë wa enuk a' pakekeyö e' dalewa, es ie' ki kiane e'ma. ³³Ie' dör sene bèrë mukwak as e' tö a' wapiöü. Es e' idir.

Roma wakpa shké'wëmi Pablo tö

16 ¹Tayë eköl kië Febe dör s'yami, e' tté chekeyö a' a. Ie' dör Skékëpa Jesús icha erule tso' Cencreas e' kimukwak eköl. ²Ie' kiöwa buaë Skékëpa Jesús ttō wa wes s'batse'rpa ñi kiöwa es. Ie' tö s'yamipa taië e'pa kimé, ñies ye' wák kiméitō. E' kueki mik ie' ki ilè kiane eta ie' kimú.

³Prisca ena Áquila e'pa shké'ü ña. Ie'pa bak kaneblök ye' ta Cristo Jesús kanè a. ⁴Ie'pa e' me'ttsa ye' tsatkök, kè tkine tö dō ittëwa. Wëstela chekeyö ie'pa a, erë kè dör ye' è. Skékëpa Jesús icha erule erule kos kè dör judiowak, e'pa tö wëstela cheke ie'pa a ñies. ⁵Ñies Skékëpa icha erule daparke Prisca ena Áquila u a, e'pa shké'ü ña. Ñies ye' yami dalër taië ye' éna kië Epéneto, e' shké'ü ña. Ie' dör s'tsä erblë' Cristo mik Asia e'. ⁶María shké'ü ña. Ie' kaneblé taië a' a. ⁷Wépa böi kië Andrónico ena Junias, e'pa shké'ü ña. Ie'pa dör judiowak wes ye' es. Ie'pa bak wötëule s'wöto wé a ye' ta. Ie'pa dör Jesús ttekölpa kkeauleka buaë imalepa wä. Ie'pa erblë' Cristo mik ye' yöki kewe.

⁸Ampliato shké'ü ña. Ie' dör ye' yami Skékëpa Jesús ttō wa, e' dalër taië ye' éna. ⁹Urbano shké'ü ña. Ñies ie' kaneblöke Cristo a wes sa' es. Ñies Estaquis shké'ü ña. Ie' dalër taië ye' éna. ¹⁰Apeles shké'ü ña. Ie' wër buaë Cristo wa. Ñies wépa dör Aristóbulo icha, e'pa shké'ü ña. ¹¹Herodiön, e' shké'ü ña. Ie'

dör judiowak wes ye' es. Ñies wépa dör Narciso icha erblé Skéképa mik e'pa shké'ú ña. ¹²Tayépa kié Trifena ena Trifosa shké'ú ña. Ie'pa kaneblöke Skéköl a. Ñies tayé dalër se' éna kié Pérsida e' shké'ú ña. Ie' kaneblöke taijé Skéköl a. ¹³Rufo shké'ú ña, e' dör Jesús mik erblökwak buaé suule sulitane wa. Ñies ie' m' e' shké'ú ña. Ie' dör wes ye' wák m' es. ¹⁴Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas ena s'yamipa kos tso' ie'pa ta, e'pa kos shké'ú ña. ¹⁵Ñies Filólogo, Julia, Nereo ena ikutà, Olimpas ena s'batse'r malepa tso' ie'pa ta, e'pa kos shké'ú ña.

¹⁶A' ñi shké'ú ñi dalër wa. Cristo icha erule erule e' kos tò a' shké'wémi.

¹⁷A yamipa, ye' kköchö a' a' tò wépa éna se' blabatsak ena se' akmine sene sulu a, esepa yöki a' e' kkönú. Ie'pa se' a' icheke tò ttè wa se' wöblaule kewe e' kè dör mokié. Esepa yöki a' e' skó. ¹⁸Ie'pa kè ku' Skéképa Cristo kanéuk. E' skéie ie'pa tso' iwákpa è kanéuk. Se' kam éna iar buaé esepa dakiñekerakitò ttè ttsër buaé ese wa. E' kueki esepa yöki a' e' skó. ¹⁹Sulitane wa ijcher tò Skéköl ttè mokié e' dalöieke a' tò buaé. E' tò ye' ttsé'weke buaé. Ye' ki ikiane tò a' mú wöblar ttè buaé yësyesé wa wawè. Erè a' mú kè e' wöbla'ù kache ttè wa i sulu wambloie. ²⁰A' serke es, e' ta betka Skéköl dör sene bèrè mukwak, e' tò Satanás shtowerawá a' klò dikia. As Skéképa Jesús er buaé chò a' a.

²¹Ye' yami Skéképa Jesús kanè a' kié Timoteo e' tò a' shké'wémi. Ñies Lucio ena JASON ena Sosípatro, e'pa tò a' shké'wémi. Ie'pa dör judiowak wes ye' es.

²²Ye' dör Tercio, e' tso' Pablo ttöke e' shtök yëkkuò i' ki. Ñies ye' tò a' shké'wémi Skéképa ttò wa. I' ta i cheke Pablo tò e' shtekeneyö.

²³⁻²⁴Gayo tò a' shké'wémi, e' u a' ye' serke. Ee Skéképa Jesús icha erule tso' ká i' ki e'pa daparke. Erasto tò a' shké'wémi. Ie' dör ká i' inuköl kueblu. Ñies s'yami kié Cuarto, e' tò a' shké'wémi.

Pablo tò Skéköl kíkéka

²⁵Skéköl kíkókasö! Ie' a' a' kimermi e' tkökwa darërè Jesucristo ttè buaé pakekeyö e' a. Ká iaiäè ttè buaé e' bléule se' yöki. ²⁶Erè i'ñe ta ikkayenewa se' a i kit Skéköl ttekölpa tò yëkkuò ki e' wa. Skéköl yöbié e' tò ie'pa ka' ishtök. Ttè buaé ñe' kkayenewa as ká ulitane wakpa erblö imik ta iwà iutò.

²⁷Skéköl e' dör Skéköl eköl ème e'. Ie' erbikò taijé sulitane tsata. jAs e' kíkarka kekraé Jesucristo wa! Es e' idir.

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Corinto wakpa a

1 Corintios

Mik Pablo bak kaneblök Éfeso etá ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto e'pa a. Pablo kéwö ska' tá Corinto dör Grecia ká bua'ie. Pë' bak senuk ikí dōka 650.000. E'pa shua 400.000 klōulewā kaneblök é. Pablo wák tö tsawe Corinto wakpa a Jesús tté buaë paka'. E' tté tso' kitule Hechos 18.1-17 e' kī.

Alaköl eköl kiè Cloe e' yami wele de Pablo pakök ie' tso' Éfeso ee. E' tö ie' a iyë' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa ñippöke taië ena welepa tso' fyí sulusi wamblök taië, e' kuëkī ie' tö yëkkuö i' kit. Nies ie' tö ikit ilè chaki' ie'pa tö ie' a e' iutoie ie'pa kimoie ena ipattoie.

Kam Corinto wakpa erblö Jesús mik etá ie'pa tö fyí taië dalöieke Skëköl skéie, e' dör kabene et. Ì dalöieke ie'pa tö e' a ie'pa tö iyiwak jcheke e' chkà katekerakitö iyamipa tá ì dalöiekerakitö e' dalöioie. E' cheke Pablo tö yëkkuö i' kī.

Ñies ì dalöieke ie'pa tö e' wé kos a alakölpa sulusi datse tá wëpa serkerak itā. Erë mik wëpa ñekkëpa erblë' Jesús mik etá ie'pa kè éna iane tö wës ie'pa ké senuk. E' kuëkī Pablo tö ikkaché tö wës wëpa alaköl tá' ena alaköl kè tá' e'pa kawōtā senuk.

Kíie tá pë' wele bak ñi dapa'uk Jesús mik erblökwakpa tá, e'pa tö ie'pa wöbla'weke kache tté wa. Ese ché Pablo tö yëkkuö i' kī.

Shké'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl tö ye' klöo'bak iwák er wa Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa ekölie. S'yami kiè Sóstenes tso' ye' tá. ²A' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a sa' tso' yëkkuö i' shtök. A' batse'oule a' batsulewā Cristo Jesús mik e' wa. A' klöo' Skëköl tö ie' icha batse'rpaie wëpa kos tso' ká wa'ñe tö e' tsatkè kiè Skëkëpa Jesucristo a e'pa tá ñita. Jesucristo dör ie'pa ena se', e' Këköl. ³Skëköl dör S'yé ena Skëkëpa Jesucristo, as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tö wëstela ché Skëköl a

⁴Skëköl er buaë ché taië a' a Cristo Jesús batamik, e' kuëkī ye' tso' wëstela chök ie' a kekraë. ⁵A' batsulewā Cristo mik, e' wa ì kos kiane a' kī wakanewë Skëköl a, e' mène a' a taië. Skëköl tö ieri mé a' a iwà pakoie buaë, ñies iwà jchenowā buaë. ⁶E' wa iwënewā a' shua tö mokī a' tö Cristo tté klö'wë buaë. ⁷Es ì kos kiane a' kī kanebloie Skëköl a, ese métke ie' tö a' a iWiköl wa. E' wakanewëke a' tö a' tso' Skëkëpa Jesucristo datskene e' panuk, e' dalewa. ⁸Ñies ie' tö a' kimeräe buaë as a' e' tkōwā darërëe ie' mik dò bata ekkë. Es a' kè kī ì

nuí ta' ie' wõa mik Skëkëpa Jesucristo datskene e' këwõ ska. ⁹Skëköl ttò mokjë e' tò a' klõg'bak as a' ser batsulewã ie' alà Jesucristo dör Skëkëpa e' mik.

Jesús mik erblökwakpa ñi blabatsélor

¹⁰A yamipa, ye' tò a' a' ichè Skëkëpa Jesucristo ttò wa tò a' kōs erbikō ñikkëë. Kë a' ñi blabatsök. A' senü buaë ñita. A' kabikeitsō ñikkëë wēs wák eköl è es. ¹¹A yamipa, tayë kiè Cloe, e' yamipa welepa tò ibiyō ché ye' a' tò a' tso' ñippök ttè kī. E' kuekī ye' tso' a' a' ichök es. ¹²Ie'pa tò ye' a' iché tò a' kōs ñippöke ñita i' es: A' welepa tò icheke: “Ye' dör Pablo klé.” Welepa skà tò icheke: “Ye' dör Apolo klé.” Iëkölpä tò icheke: “Ye' dör Cefas^a klé.” A' skà tò icheke: “Ye' dör Cristo klé.” ¹³¿Ima a' ibikeitsè tò Cristo tso' blabutsule? Au, kè idör es. ¿Ye' kötewã krus mik a' skéie? Au. ¿A' wösune ye' ttò wa? Au. ¹⁴Wëstela chekyō Skëköl a' tò ye' kè wã a' wösune taijè. Wëpa kiè Crispo ena Gayo, e'pa è wösuk ye' tò. ¹⁵Kè yi a' iyënik tò ye' tò a' wösuk ye' ttò wa. ¹⁶Ye' éna ianewã i' ta' tò ñies ye' tò wëm kiè Estéfanas e' wösuk ena ie' yamipa ekka. Kè ye' éna iane tò yi skà wösuk ye' tò. ¹⁷Cristo kè wã ye' patkëne s'wöskuök, ie' tò ye' patké ie' tté buaë pakök. Ye' kè tò ttè e' paketa' ttè iskië wa wēs s'yöule taijè esepa kapakò es. Ye' tò ipakeke ttè wöshakla wa as Cristo kötewã krus mik e' tté diché kè chōwa.

Skëköl diché taijè ena ie' siwé iskië, e' wã dör Cristo

¹⁸Wëpa weirdaë aishkuō ta, esepa a' Cristo kötewã krus mik, e' tté dör alipa ttëie. Erë se' tsatkërke, esepa a' Skëköl diché taijè, e' tté idir. ¹⁹E' dör wēs itso' kitule Skëköl yëkkuō kī es, e' tò ichè:

“Skëköl tò ichè: Wëpa wã siwã jcher iskië,
esepa meraatyō wēs kè wã i' jcher es.

Wëpa kabikeitsō taijè,
esepa éna kã chöwerawayō.”^b

Es Skëköl yëkkuō tò ichè.

²⁰Es idir e' kuekī s'ditsō wã siwã jcher iskië, ¿wēs esepa de? S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, ¿wēs esepa de? Wëpa a' s'ditsō íyi tté wã pakar ñi a' buaë ¿wēs esepa de? Skëköl a' ta' siwã iskië jcher s'ditsō wã, e' kè wã ta', e' dör wēs alipa ttè es. ²¹Ttè e' wã dör i' es: Skëköl wã íyi jcher iskië, e' kuekī ie' kè wã imeneat tò se' tsatkër i' jcher s'ditsō wã iskië ese wa. E' skéie ie' tò ime'at tò wëpa erblé Cristo mik itté pakarke e' wa, esepa è tsatkërdaë erë ittser alipa ttëie.

²²I' kè or yi a' ese kiane suë judiowak kī ttè klõ'woie. Griegowak tò siwã iskië ese yuleke taijè. ²³Erë Cristo kötewã krus mik, e' tté pakeke sa' tò. Ttè e' sulune judiowak yöki. Pë' kè dör judiowak, esepa a' ta' e' dör alipa ttè. ²⁴Erë wëpa kōs klõg'bak Skëköl tò iwák a, judiowak ö pë' kè dör judiowak, esepa a' Cristo dör Skëköl diché taijè ena ie' siwé iskië e'. ²⁵I' wé ie' tò e' wër wēs i' wë aliwakpa tò es. Ñermata ie' wã siwã jcher iskië tkõkã sulitane tsata. Iwër wësua tò ie' kè diché ta', ñermata ie' diché ta' taijè tkõkã sulitane tsata.

²⁶A yamipa, mik Skëköl tò a' klõg'bak, eta ¿wēs a' dör? E' anü a' éna. Kã i' wakpa a' ta' a' kibiiepa kè wã siwã iskië jcher. A' kibiiepa kè ttò dalöiërta'. A'

kibiiepa kè dör kèkèpa taië ese ditséwö. ²⁷Erë wépa cheke ká i' wakpa tò tò kè iwá ì jcher, esepa shukit Skèköl tò wöbla wa, wépa wá siwa' jcher iskië, esepa jaëwoie. Wépa kè dör kèkèpa taië ká i' wakpa a, esepa shukit ie' tò wöbla wa, wépa dör kèkèpa taië, esepa jaëwoie. ²⁸Wépa watëulettsa, wépa bikeitseke ká i' wakpa tò tò kè idör ìie bua', wépa kè dör ì, esepa shukit ie' tò, wépa dalöiërta' taië ká i' ki, esepa wöowaie diöshet. ²⁹Es kè yi a e' ttsënuksa Skèköl wörki. ³⁰Erë Skèköl wák tò a' bátswa Cristo Jesús mik. Cristo batamik ie' tò se' kè siwa' moki jchenukwa iskië. Nies Cristo batamik ie' tò se' klö'wé wes pè' buaë yësyësë es, ñies se' de ie' wák ichaie batse'r yënettsa sene sulu ulá a. ³¹E' kueki s'kawöta senuk wes Skèköl yëkkuö tò ichè es, e' tò ichè: “Yi e' tsakka as ese e' tsòka ì wé Skèköl tò ese wa.”^c

Cristo kòtëwá wötëulewá krus mik, e' tté paké Pablo tò

2 ¹A yamipa, mik ye' dè' kewe Skèköl tté buaë pakök a' a, etá kè ye' wá iwá pakane siwa' iskië ese wa wes a' wakpa yöule taië esepa tò s'wöbla'weke es. ²Mik ye' bak a' shüa, etá ye' kè kì ì bár tté kianeia. Ye' ibikeitsétke Jesucristo kòtëwá wötëulewá krus mik e' tté è pakök. ³Mik ye' dè'bitü a' ska', etá ye' ttsërke alabébë kè diché ta' taië, ye' suarke taië painuke taië. ⁴Ye' tò Skèköl tté buaë e' paké a' a, erë kè ye' wá ipakane siwa' iskië s'ditsö a ese wa a' dakiñoie. E' skéie ì pakéyö a' a, e' wá kkaché a' a Skèköl Wiköl tò idiché wa tò mokië idir. ⁵Skèköl tò iwé es as a' kè erblö siwa' iskië ese mik, e' skéie as a' erblö ie' diché mik.

Se' wá Skèköl siwé jcher iWiköl wa

⁶Erë wépa tkëulewatke darërë Cristo mik, esepa je' éna iane tò tté pakeke sa' tò, e' dör siwa' iskië chökle. Erë e' kè dör s'ditsö ena iwökirpa siwa' ese; esepa diché erkewatke. ⁷Siwa' pakeke sa' tò, e' dör Skèköl siwa' bak blëulewá s'ditsö yöki e'. Ká iaiaë kam ká i' yör, e' yöki ie' tò ibikeitsbak tò sene michoë olo ta' taië, e' meraëitö se' a ie' siwa' wa. ⁸Siwa' e' kè ane s'ditsö wökirpa éna. Ie'pa éna ianúpa, e'ma ie'pa kè wá Skèkèpa Jesús olo ta' taië e' kòtëwá. ⁹Erë e' dör wes itso' kitule Skèköl yëkkuö kì es, e' tò ichè:

“Ì buaë kè suule yi wa,

ì buaë kè ttsëule yi wa,

ì buaë kè bikeitsule yi wa,

ese tso' Skèköl wá mè wépa éna ie' dalër esepa a.”^d

¹⁰Erë e' qos wá kkachéitö se' a iWiköl wa. Iwiköl tò iyi ulitane shuyulekettsa sekka dô Skèköl erbiök iskië esëe.

¹¹Se' wiköl tso' se' a, e' è wá ijcher ì tso' se' er a. Es ñies Skèköl Wiköl è wá ijcher ì tso' ie' er a. ¹²Ie' tò iWiköl mé se' a, e' kueki kè se' kabikeitsòia wes s'ditsö kabikeitsò es. Ie' tò iWiköl mé se' a as ì buaë qos méitö se' a er bua' wa e' wá ar se' éna. ¹³E' kueki kè sa' tò s'wöbla'wëku' ká i' a siwa' tso' ese wa. S'wöbla'weke sa' tò tté kkaché Skèköl Wiköl tò sa' a e' wa. Es sa' tò Skèköl Wiköl iyi e' wá pakeke tté méitö sa' a ese wa.

¹⁴Wépa kè a Skèköl Wiköl ku', esepa a ie' iyi e' dör alipa iyi, e' kueki ie'pa kè kì ikiane. Nies ie'pa kè éna iwá ar, tté e' wá arke se' éna Skèköl Wiköl è wa e'

kuëj. ¹⁵Erë wépa a Skëköl Wiköl tso', esepa éna ie' íyi ulitane wà armi buaë. Erë ì weke ie' tò ie'pa a e' kè wà anuk yi éna. ¹⁶E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tò ichè: “Skëköl erbikò e' kè jcher yi wà. Kè yi a ie' pautuk.”^e Erë se' èltëpa wà Cristo erbikè tso'.

Se' kôs dör Skëköl kanè mésopa

3 ¹A yamipa, mik ye' bak a' shua, etä ye' kè a kapakar a' ta wës s'wëttseke Skëköl Wiköl tò esepa ta kapakè es. E' skéie ye' kawöta kapakök a' ta wës ye' kunüpa kapakök s'tso'ia s'wák dër sulu dikia ö ala'r tsitsirla kè yöule buaë Cristo ttè wa esepa ta kapakè es. ²Ttè wa ye' tò a' wöblaö' e' dör tottola wës tsu'diö mè ala'rla a es, kam a' a chké darërè katar e' kuëj. [Erë ikkè ta kam a' a chké darërèè katar, ³a' serkeia wës s'wák dër sulu kî ikiane es e' kuëj! A' nippöke, a' ukyerke nî kî taië, e' wà kiane chè tò a' seria wës s'wák dër sulu kî ikiane es, wës pè' kè a Wiköl Batse'r ku' es. ⁴A' welepa tò icheke: “ye' dör Pablo klé.” A' welepa skà tò icheke: “ye' dör Apolo klé.” A' ttökeia es, e' wa iwënewa tò a' dör wës pè' kè a Wiköl Batse'r ku' es.

⁵Etä ichö ye' a tò ¿Apolo dör yi? ¿Pablo dör yi? Sa' dör Skëköl kanè mésopa è. Sa' tò Jesús tté buaë paka' a' a, e' batamik a' de erblök Jesús mik. Kanè me' ie' tò sa' böl a' kuä'kî kuä'kî, e' wakanewé sa' tò. ⁶Jesús tté buaë e' tsä tkéyö a' er a, wës íyi kuatkè es. Apolo tò ikkö'né as italar, erë Skëköl wák tò iwà tala'weke. ⁷Yi tò íyi kuatkeke, nîes yi tò ikkö'neke, esepa kè dör ì. Skëköl tò iwà tala'weke, e' dör ibua'ie. ⁸Yi tò íyi kuatkeke, nîes yi tò ikkö'neke, esepa dör nîes ème ie' a. Ie' tò iské meraë ie'pa a eköl eköl wës iwakanewëkerakitö es. ⁹A' dör wës ie' tè es, e' a sa' böl kanëblöke ie' a. Nîes a' dör wës u yörike ie' a es. ¹⁰⁻¹¹Ie' er buaë ché ye' a, e' wa ime'itö ye' a ichkí tkökwa wës u yuökwak bua'buas es. E' ukuöki ta u yuökwakpa skà de ikí yuökmi. U yörike Skëköl a e' chkí tkënewatke e' dör eköl è, e' dör Jesucristo. Kè yi a ichkí kuä'kî tkënewatke. E' kuëj se' ulitane eköl eköl kawöta e' kkö'nuk buaë tò wës iwà kî yuekemisö. ¹²Se' tò iwà yuëmi orochka wa, inukölchka wa ena ák bua'buas wa ö iwà yuëmisö kaltak wa, kakö wa ena kuaköl wa. ¹³Mik Jesucristo datskene, etä iwërdaë tò is iwà yuésö. E' kéwö ska' ta se' kanè ma'ordaë bö' wa isuqie tò is idir. ¹⁴U chkí tulunewa, e' kî se' tò iwà yué, e' ta e' kè ñanewa bö' a ta esepa a iské merdaë. ¹⁵Erë ì yuésö e' ñanewa, e' ta kanè e' weirdawa. Erë esepa tsatkërdaë bö' yöki, erë kè ì atë ie'pa ulà a wës s'tköshkar u ñarkewa yöki es.

¹⁶¿A' kè wà ijcher tò a' wákpa dör Skëköl wé, ie' Wiköl serke a' shua e' kuëj? ¹⁷Ie' wé dör batse'r, e' dör a' wákpa. E' kuëj e' olo'yéwa yi isie tò, e' ta ese olo'yerawa ie' tò.

¹⁸Kè a' e' kitö'ukia. A' welepa e' bikeitsò tò a' wà siwa' iskië jcher wës s'ditsö tò ibikeitseke es, e' ta esepa kawöta e' ökwa alije as siwa' moki jcherwà iwà. ¹⁹Ì dör siwa' iskië s'ditsö a, ese dör alipa tté Skëköl a. E' dör wës ie' yëkkuö tò ichè es: “Wépa wà siwa' iskië jcher taië, esepa klö'wërawa Skëköl tò iwákpa erbikò s'dakînoie e' wa wës iyiwak klö'wëwasö sho' wa es.” ²⁰Nîes ichéitö i' es: “Skëköl wa ijcher buaë tò ì tso' ká i' a, ese siwé jchermi s'wa taië, e' kè dör ìie bua'.” ²¹⁻²³Erë a' dör Cristo icha ena Cristo dör Skëköl icha. E' wà kiane

chè tò íyi ulitane mé Skèköl tò a' a' kimoie. Ye' ena Apolo ena Pedro, e'pa tso' a' kimuk. E' kífie ta' ì kos tköke ì'ñe ta', ñies aishkuò ta', s'ser ena s'duòwa, ekkè kos tso' a' kimuk. E' kuekì kè a' kàne s'ditsö wele kkeökka taijè tò e' dör ibua'ie as s'mi' ikléie.

Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa kanè

4 ¹Sa' bikeitsö tò sa' dör Cristo kanè mésopa. Skèköl ttè bak blèulewà e' wà pakè wërke sa' wöki wës íyi kueblu es. ²Íyi kueblu kawöta iwakanéuk yësyësë wës iwökir tò iuk patké es. ³Es idir, e' kuekì ima a' tò ö yile skà tò is ye' kanè bikeitseke, e' kè kì ye' tkine. E' kífie ta' ima ye' wák tò ye' kanè bikeitseke, e' kè kì ye' tkine. ⁴Ye' er kè wà ye' kkatène, erè kè e' wa yö ichepa tò kè ì sulu ku' ye' kì. Skèképa Jesucristo tò ye' shuleraë, ima e' tò ye' bikeitseke, e' è kì ye' tkirke. ⁵Mik ie' dene eta' sulitane shuleraëitö wöshak sulitane wörki. E' kéwö ska' ta' se' kos kanè bikeitseke buaë ie' a, e'pa kikerakà ie' tò. E' kuekì kè s'kkatar, kam s'shulir kéwö dòka e' yöki.

⁶A yamipa, ye' tò ye' wák ena Apolo ché a' a' kimoie as e' wa a' tò iwà saù tò kè a' kàne ì tso' kitule Skèköl yëkkuò kì chétkeyö ñe' dalöseukwà. Kè a' kàne e' ttsòka taijè sa' eköl wa ena sa' eköl wöökwa diöshet. ⁷Wës a' tò ichèmi tò a' dör s'malepa tsata? Ì kos tso' a' wà, ì buaë eri ta' a' wà, wës a' kabikeitsö, e' kos me' Skèköl tò a' a'. ⁸Iók a' e' ttsòka taijè tò wësua íyi kos e' dë'bitu' a' wákpa wà, a' wákpa er wa?

⁸Wësua a' ibikeitseke tò Skèköl siwà jcher taijè a' wà, e' dör wë, kè ì kì kianeia a' kì. A' e' ttsö tò a' s'wëttsémitke blu'paie, erè kam sa' dòka ekkè. Mokì a' mú s'wëttsémitke blu'paie, e'ma sa' detke a' ta' ñita s'wëttsuk. ⁹Erè ye' a' ta, wësua sa' dör Jesús ttekölpa tsá e'pa méat Skèköl tò s'ditsö malepa bataie. Ye' ittse tò kà ulitane wakpa ñies Skèköl biyöchökwakpa ulitane e'pa tso' sa' weirke e' weblök. Sa' dör wës s'bolökpa tò s'klöwéwà tsèmi sulitane wörki ttewà es. ¹⁰Cristo ttè kuekì sa' wër alije, erè a' e' bikeitsö tò a' wà siwà' iskië jcher buaë a' batsulewà Cristo mik e' kuekì. Iyërke tò sa' kè diché ta', erè a' diché ta' taijè. A' dalöiërta' taijè, erè sa' kè dalöiërta'. ¹¹Dò ikké ta' sa' tekeia bli tò ersir tò; kè sa' datsi' ta' buaë; pë' tò sa' we'ikeke siarë; sa' wákpa kè wà u ta' senoie; ¹²sa' kanè bikeitseke darërë sa' wák ulà wa dò sa' shtrinewà da'a ekkè. Mik pë' alibchöke sa' kì, eta' e'pa a' sa' er buaë chöke. Mik ie'pa tò sa' we'ikeke, eta' e' dalë'ttseke sa' tò er bua' wa. ¹³Mik pë' tò sa' cheke suluë, eta' e' iutekene sa' tò ttè bua' wa. Dò ikké ta' kà i' wakpa wa sulu sa' wër. Ie'pa a' sa' dör wës ushña uyanettsà urkì es.

¹⁴Ye' kè wà ttè i' kite a' a' jaëwoie, é ye' tso' a' pattök wës iyé éna ila'r dalër ese pattèitö es. ¹⁵Cristo Jesús ttè buaë paka' ye' tò a' a' kewe, e' wa a' bàtsewà ie' mik. E' kuekì mokì ye' dör wës a' yé es. A' mú wà s'wöbla'ukwakpa Cristo ttè wa tso' dòka 10.000, erè ye' eköl è dör wës a' yé es. ¹⁶E' kuekì ye' tò a' pattè tò a' senú wës ye' serke es. ¹⁷E' kuekì ye' tò Timoteo patkèmi a' ska'. Ie' dör wës ye' wák alà es Skèképa wa. Ie' dör ye' ttökata yësyësë dalër taijè ye' éna. Wës ye' dör Cristo Jesús mik erblökwak e' ser, e' ttè wa ye' tò ie' icha kos tso' erule erule kà wa'ñe, e'pa wöbla'weke. Ttè e' ska' Timoteo tò a' er erane.

¹⁸A' welepa e' ttséka taijè tò ibikeitseke tò ye' kè dòpa a' ska'. ¹⁹Erè Skèképa kì ikiane, e' ta' ye' mi'ke a' pakök bet. Mik ye' de eta' ye' tò isuëraë tò a' wépa e'

ttsékā taijē, esepa wā Skēköl diché tǎ' ö ie'pa kabērke è. ²⁰Ì blúie Skēköl tso' e' wā wēnewā idiché taijē e' kǐ, kē dör ttē è wa. ²¹¿Ì kiane a' kǐ? ¿A' kǐ ikiane tō ye' dō kēsik wa a' uñuk? ö ¿a' kǐ ikiane tō ye' dō a' ska' er bua' wa, a' dalēritsē wa?

Sene sulu watōtsasö

5 ¹Ye' ittē ttsé tō a' shuā wēm tso' eköl e' trērke suluē tkōkǎ pē' kē tō Skēköl dalöie, esepa tsata. Ie' wā iyé alaköl tso'. ²Ì sulu e' tkōke a' shuā, erē e' wa a' e' ttsōkekaia taijē. E' skéie ¿wes e' kē wā a' jaēne? ¿Wes e' kē wā a' eriane? Warma wēm ñe' uya'ttsabak a' tō a' shuā. ³⁻⁴Erē ye' wák kē ku' a' tǎ, erē ye' ttōke wes ye' wák tso' a' tǎ es. Wēm ñe' shulétke ye' tō Skēkēpa Jesús ttō wa wes ye' wák tso' a' tǎ es. Mik a' ñi dapa'uke etǎ ee ye' tso'ñak a' tǎ Wiköl Batse'r wa. Nies Skēkēpa Jesucristo diché tso' a' tǎ. ⁵E' wōsha tǎ wēm ñe' wōmútsǎ a' tō Satanás ulǎ a' as iwák dēr suluē e' wōklör tǎ iwák tsatkēr mik Skēkēpa datskene e' kēwō ska'.

⁶A' e' ttsōkǎ taijē sene sulu wa, e' kē dör buaē. ¿Kē a' wā ijcher tō pan wölōwōkǎ elkela tō harinachka kōs wölōwékǎ? ⁷Sene sulu e' dör wes pan wölōwōkǎ kēchke' es, e' tō a' sulu'wēkewǎ. E' kuēkǐ ese kōs uyótsǎ a' shuā. Es a' dōraē buaē yēsyesē kē a' ì sulu tǎ'ia wes pan yöule kē a' iwölōwōkǎ iēne es. Cristo kōtewǎ se' nuì skéie. Ie' dör wes obeja jcheke Judiowak Yēpa Yērulune Egipto, e' kēwō tkō'woie es. E' kuēkǐ ñermata a' batse'gule Skēköl wōǎ Cristo batamik. ⁸Es kē se' kǎne Cristo kōtewǎ se' skéie, e' kēwō tkō'uk pan yöule iwölōwōkǎ wa ese wa. Itkō'ūsō pan kē yöule iwölōwōkǎ wa ese wa. E' wā kiane chē tō itkō'ūsō kēkraē sene mokǐ yēsyesē ese wa. Kē se' kǎne itkō'uk sene sulu tō s'sulu'wēkewǎ ese wa.

⁹Yēkuō iēt patkē' ye' tō a' a, e' kǐ ye' iyē' tō a' kē kǎne e' batsök trēr wakpa tǎ. ¹⁰Erē pē' kē tō Skēköl dalöie dör trēr wakpa ö íyǐ kkechök taijē ese wakpa ö akblōkwakpa ö íyǐ diököl dalöiōkwakpa, esepa kē chök ye' ku' a' a. Esepa chópa ye' tō, e'ma a' kawōtǎ duōkwǎ as kē a' e' batsō esepa tǎ. ¹¹Wépa yē' ye' tō a' a yēkuō kǐ, esepa dör wépa e' chō tō ie'pa erblōke Jesús mik esepa. Erē ie'pa dör trēnukwakpa ö íyǐ kkechök taijē wakpa ö íyǐ diököl dalöiōkwakpa ö s'chök suluē wakpa ö bloblopa ö akblōkwakpa. Kē a' e' batsök esepa tǎ, ñies kē a' chkök esepa tǎ. ¹²⁻¹³Wépa kē dör Skēkēpa Jesús icha ¿wes esepa shulēmi ye' tō? Skēköl wák tō ie'pa shuleraē. Erē wépa dör Skēkēpa icha ñi dapa'uke a' tǎ, esepa kawōtǎ shulē a' tō. E' kuēkǐ a' tō iú wes itso' kítule Skēköl yēkuō kǐ es, e' tō ichē: “Yi tō ì sulu wamblé, e' uyótsǎ a' shuā.”

A' ñippōke e' shuló a' wákpa tō

6 ¹Mik a' wele tō ì sulu wamblé iyami eköl kǐ, etǎ ¿wes ese mi'ke ie' wā kkatē s'shulōkwakpa kē tō Skēköl dalöie, esepa ska'? ¿Iók e' kē shulē a' wákpa dör batse'r e'pa tō? ²¿A' kē wā ijcher tō se' batse'r, e'pa tō kǎ i' wakpa shuleraē aishkuō tǎ? E' dör es, e' tǎ ¿wes i'ñe tǎ íyǐ tsitsirla ese è kē shulir a' a? ³¿A' kē wā ijcher tō ñies Skēköl biyōchōkwakpa shuleraēsō? Ie'pa shuleraēsō, e' tǎ ¿wes a' kē a' ñippē tso' kǎ i' kǐ ese shulir? ⁴E' kuēkǐ a' welepa ñippōke

f 5.7 pan wölōwōkǎ kēchke: Judiowak wōblar pan wölōwōkǎ tso' ie'pa u a' e' kōs uyótsǎ Ie'pa Yēpa Yērulune Egipto e' kēwō tkō'wēketke ie'pa tō e' yöki.

ñita, e' ta ζ wēs ese mi'ke a' wā shulè pē' bānet ska'? ⁵I' chéyō a' jaēwōie. Yi a' a' shulirmi ζese kē ku' a' shuā da'a? ⁶Erē e' skéie a' mi'ke ñi kkatōk s'shulōkwakpa kē erblōta' Jesús mik esepa ska'.

⁷A' ñi kkatōke s'shulōkwakpa ska', e' è wa iwēnewā tō sene sulu e' alékatke a' ki. Idalē'ttsōk bēre ζe' kē dōr ibua'ie? ⁸As itō se' íyi ekiblō! ⁸Erē e' skéie a' wákpa tō i sulu ñe' wambleke ñi ta dō s'yamipa erblōke Cristo mik esepa íyi ekibleke a' tō.

⁹ζA' kē wā ijcher tō wēpa dōr i sulu wamblōkwakpa, esepa kē dōpa i blúie Skékōl tso' e' a? Kē a' e' kītō'uk. Wēpa dōr trēnukwakpa, wēpa dōr íyi diōkōl dalōiōkwakpa, s'senewābak dalōseukwā wakpa, wēpa trēr wēpa ta, alakōlpa trēr alakōlpa ta, esepa kōs kē dōpa i blúie Skékōl tso' e' a. ¹⁰Ñies wēpa dōr akblōkwakpa, wēpa dōr íyi kkechōk taiē wakpa, bloblopa, s'chōk suluē wakpa, esepa kōs kē dōpa i blúie Skékōl tso' e' a. ¹¹A' wēlepa bak senuk íyi ekkē wamblōk, erē Skékōl tō a' pakōa'bak, a' batseō'bak, a' klōō'bak wēs pē' buaē yēsýēsē es iWikōl wa Skékēpa Jesucristo ttō wa.

Skékōl kē wā se' tsatkéne as se' tō i sulu wamblōia

¹²A' wēlepa tō icheke: “se' wā kawō tso', i kōs kiane wē se' ki, ese wōie.” Erē ye' ichē tō kē i ulitane dōr buaē se' a wē. Ye' wā kawō ta' i ulitane wōie, erē kē ye' e' mupattsā as ilē e' alōkā ye' ki. ¹³⁻¹⁴A' wēlepa tō icheke: “chkē dōr s'ñawi a, ñies s'ñawi dōr chkē a.” E' yēne erē aishkuō ta' íyi bōt ñe' ewerawa Skékōl tō. Erē s'chkā kē dōr trēnoie. Skékōl tō s'chkā shkē'werakāne aishkuō ta' idichē taiē wa wēs ie' tō Skékēpa Jesús shkeō'kane es. E' kuekī s'chkā kē meneat trēnoie wēs a' tō ibikeitseke es, imeneat i buaē wōie Skékēpa a, ñies ie' tō s'chkā kkō'neke.

¹⁵ζA' kē wā ijcher tō se' batsulewā Cristo mik, e' kuekī se' chkā dōr etkē ie' chkā ta? E' dōr es, e' ta ζ wēs se' tō s'chkā dōr Cristo icha e' ia'wēmikā senukka alakōl sulusi ta' ese wa? ¹⁶ζA' kē wā ijcher tō mik ye' senē alakōl sulusi ta, e' ta ie'pa bōl mīā wēs wák ekōl è es? E' dōr wēs itso' kitule Skékōl yēkkuō kī es. E' tō wēm ena ilakōl e' chē i' es: “Ie'pa bōl serdaē ñita ta' ie'pa mīā wēs wák ekōl è es.” ¹⁷Erē ye' batsulewā Skékēpa Jesús mik, ese dōr wēs wák ekōl è es ie' ta.

¹⁸E' kuekī a' tkōshkar trē yōkī. Sene sulu skā kōs, e' kē tō s'chkā dalōsewēwā wēs trē es. Mik se' trērke, etā s'chkā dōr Cristo icha, e' méttasō o'ka kē dōr Cristo icha, ese a. E' wa s'wák chkā dalōsewēwāsō. ¹⁹⁻²⁰ζA' kē wā ijcher tō a' chkā dōr Wikōl Batse' e' wē? Skékōl tō iWikōl mé a' a, e' tso' a' a. Ie' tō a' tō'ttsābak, e' ské dōr darērē. A' kē dōr a' wákpa icha, a' dōr ie' icha. E' kuekī a' kē senuk yēsýēsē as ie' kīkarka.

Se' serwā ñita e' pakē

7 ¹I' chaki' a' tō ye' a' yēkkuō kī, e' wā iuteke ye' tō i'ñe. A' tō ye' a' ichaki' tō ζbuaē idōr tō se' kē serwā alakōlpa ta? ²Erē ye' ichē a' a' tō taiē trē tso', e' yōkī a' kōs maso tsūwā ekōl ekōl. ³A' wēpa kōs kawōtā senuk ilakōl ta, es ñies a' alakōlpa kōs kawōtā senuk iwēm ta. ⁴Alakōl chkā kē meneat ie' wák è a, e' meneat ñies iwēm a. Es ñies iwēm chkā kē meneat ie' wák è a, e' meneat

ñies ilaköl a. ⁵Ie'pa kè kàne ichkà kkëuk ñi yöki. Erë ie'pa kawö mé ñi a e' batsöktşä ñi yöki ekuölö è ttoie S'yé ta, e' ta e' è dalewa kè ie'pa ñi köpawa. Mik ká e' tka, etä ie'pa ñi kówane dö' Satanás tö ie'pa erkiöwè trënu, kè ie'pa diché dë'kà e' kkö'nuk e' kueki. ⁶Erë ye' kè ku' a' a' ichök tö a' kawöta ñi batsöktşä ñi yöki es, a' ki ikiane, e' ta a' tö iwëmi es. ⁷Ye' a' ta sulitane mú dör wes ye' es, kè alaköl ta'. Erë Skëköl tö imé sulitane a' kua'ki kua'ki ñi kimoie.

⁸A' wépa tso'ia ekörla ñies a' wépa dör schö, esepa a' ye' ichè tö buaë idör tö ie'pa mú ser kekraë ekörla wes ye' es. ⁹Erë ie'pa kè e' kkö'nuku' trë yöki, e' ta ie'pa mú maso yulòne senowaie. S'serwa e' dör bua'ie maso kkechekesö ñië e' tsata.

¹⁰A' wépa senewabak, esepa a' ye' tö ttè dalöiëno i' meke: a' kè kàne ñi ökwa. Ttè e' kè dör ye' ttè, e' mé Skëképa Jesús tö se' a. Alakölpa kè kàne iwëm ökwa. ¹¹Erë ie' tö iéwa, e' ta ie' kè kàne senukwa wëm ö'ka ta, ie' kawöta senuk ekörla kè wëm ta'. Ie' kè senak es, e' ta ie' kè er bua'ukne iwëm ki. Ñies wépa alaköl ta', esepa kè kàne ilaköl ökwa.

¹²⁻¹⁴A' malepa senewabak, erë e' maso kè erblöta' Jesús mik, esepa a' ttè dalöiëno kè meneat Skëképa Jesús wa. Erë esepa a' ye' ichè tö a' masopa kè arwa. Iwëm kè erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkërmí ilaköl olomik. Nies alaköl kè erblöta' Jesús mik, isalema e' tsatkërmí iwëm olomik. Ie'pa ñi éwa, e' ta ie'pa ala'r dör wes pë kè erblöta' Jesús mik esepa ala'r es, ie'pa tsatkë e' dör darërë. Erë iyé ena imi serke ñita, kè ñi anewa, e' ta isalema ie'pa tsatkërmí iyé ö imi olomik. E' kueki ye' ichè tö a' maso senakia' a' ta, e' ta kè iarwa. ¹⁵Erë a' maso kè erblöta' Jesús mik, e' éna a' akwa kró wa, e' ta kè iwöklö'war a' kè klöulewa iulà a. Erë Skëköl tö se' klö'bak senuk bèrë ñita. ¹⁶E' kueki ibua'ie dör tö a' sermiiä bèrë ñita. A wëm çì tö be' a' ichök tö be' alaköl kè tsatkërpa be' olomik? A alaköl çì tö be' a' ichök tö be' wëm kè tsatkërpa be' olomik?

¹⁷E' dör wes ttè wa ye' tö Skëképa Jesús icha erule erule e'pa ulitane wöbla'weke ká wa'ne es. Ye' tö ie'pa a' ichè tö wes a' ku' Skëköl tö mik a' klö'itö iwák a' etä, es a' atü bër. Ie' tö ieri mé a' a' seno eköl eköl es. ¹⁸Wépa tottola kkuölit tëule tsir, mik ie'pa klö' Skëköl tö iwák a' etä, esepa kè kàne e' mane'ukne wes. Es ñies wépa kè wakyöule es, mik Skëköl tö ie'pa klö' etä, esepa kè kàne e' wakyöuk. ¹⁹Se' wakyöule ö kè se' wakyöule e' ska' Skëköl kè tkine yës. Ie' ttè dalöiëno, e' dalöiekesö, e' je' ki ie' tkirke. ²⁰A' kos e' tsüat wes a' dör mik ie' tö a' klö' iwák a' etä es. ²¹Mik ie' tö a' klö', etä çä' klöulewa kanè mésoie? e' ta kè a' tkinuk e' ki. Erë a' a' kawö tso'ia e' yöktşä e' ulà a, e' ta a' e' yöttşä. ²²Mik ie' tö a' klö', etä a' klöulewa kanè mésoie, e' ta e' yöttşä ie' tö sene sulu ulà a kanebloie Skëképa Jesús a. Es ñies mik Skëköl tö a' klö', etä a' kè dör kanè méso ñe'se, e' ta e' klö' Cristo tö ie' wák kanè mésopaie. E' kueki a' klöulewa kanè mésoie, e' ta kè a' tkinuk e' ki. ²³Skëköl tö a' to'ttsabak, e' kueki kè a' e' tiukne yile skà ttè dikia. ²⁴A yamipa, wes a' ku' Skëköl tö mik a' klö'itö etä, es a' atü bër. A' senü buaë yësyësë ie' a, sene me'itö a' a' a.

²⁵İma a' tö ye' chaki' yëkkuö ki wépa tso'ia ekörla, esepa ki, e' iuteke ye' tö i'ne. Ese ttè kè mène ye' a' Skëképa Jesús wa. Erë İma ibikeitsëyö, e' chekeyö a' a. Skëköl ye' sué er siarë wa e' wa ieri méitö ye' a' iwä jchenowa buaë. E' kueki İ chekeyö e' mik a' erblömi. ²⁶İ'ne ta se' serke kawö darërë a, e' kueki ye' a' ta

buaë idir tö se' kôs e' tsùat wës s'tso' es. ²⁷Wëm senewabak, ese kè tö ilaköl ökwa. Wëm duria ekörä, ese tayë kè yular. ²⁸Erë wëm senéwa, e' ta buaë idir. E' wa ie' kè wä i sulu wamblène. Nies alaköl kam serwa, ese senéwa, e' ta e' dör buaë. E' wa ie' kè wä i sulu wamblène. Erë wépa senewabak, esepa we'ikëmi ká i' kî s'weirke ese tö tkòkà wépa kè senewabak esepa tsata. E' yöki ye' éna a' tsatkak, e' è kuëki ye' ichè tö buaë idir tö a' ser ekörä.

²⁹⁻³¹ A yamipa, ye' ichè tö kè se' a kawö ta'ia taië. Wës ká i' dör i'ne ta' erkewatke. E' kuëki i'ne ta' ena kekraë kè se' kàne senukia er me'rie i' tso' ká i' kî ese kî. Se' senewabak, esepa kè er mukwä e' kî. Se' i'uke siarë, esepa kè er mukwä e' kî. Nies se' ttsë'rke buaë, esepa kè er mukwä e' kî. Se' tö i' tuë ta', esepa kè er mukwä i' tso'rak iwa ese kî. Se' serke buaë i' tso' ká i' kî ese mik, esepa kè er mukwä ese kî.

³² Ye' kî ikiane tö a' mú ttsë'r buaë, kè tkir i' kî. Wépa serke ekörä, esepa wä kawö tso' kibiie Skëköl fyi sauk ena i' wër buaë ie' wa ese uk. ³³ Erë wépa senewabak, esepa kawötä i' tso' ká i' kî ese sauk as iwër buaë itayë wa. ³⁴ Es ie'pa kî fyi böt kané tso'. Es nies alakölpa dör schó ena busipa wëm kè ta', esepa wä kawö tso' kibiie Skëköl fyi sauk. Ie'pa e' mumittsa senuk batse'r. Erë alakölpa senewabak, esepa kawötä i' tso' ká i' kî ese sauk as iwër buaë iwëm wa. ³⁵ Ttè ekkë chéyö a' kimoie, kè dör a' wöklö'woie. Ye' kî ikiane tö a' ser buaë yësyësë Skëköl è a, kè wötkeku' i' tö.

³⁶ Wépa ttè meuletke tayë a senukwä, esepa wele tö ibikeitsë: "Tayë duéswö detke senowä, nies ye' kè a seneia ekörä. Bua' idir ye' a senukwä ie' ta'", e' ta' esepa a ye' ichè tö a' senakwä, e' ta' a' senüwa, e' kè dör suluë. A' senüwa. ³⁷ Erë wépa ttè meuletke tayë a senukwä, erë esepa kè éna senakwäia, e' ta' esepa a ye' ichè tö e' dör buaë tö a' kè serwa. Erë a' kawötä ibikeitsökwa bua'iewä kewe tö a' wäkpä er wa a' kè senakwä. Nies a' kawötä isauk buaë tö kè yi ku' a' a' ichök tö kè a' senukwä. A' tö ibikeitsétke tö a' senak ekörä kekraë, e' ta' bua' idir tö a' kè serwa. ³⁸ Es ye' tö ichè tö wépa senéwa, esepa tö iwé buaë. Erë wépa kè sene'wa, esepa tö iwé bua'ie.

³⁹ Alaköl senewabak, e' kawötä senuk iwëm è ta' dò mik iwëm blénewa eta. Iwëm blénewa e' ta' ie' serwamine wëm o'ka ta'. Erë ie' kawötä senukwä wëm erblé Skëképa mik ese è ta'. ⁴⁰ Erë ye' ichè tö bua' idir ie' a' tö ie' mú ser ekörä, kè senewane. E' tö ie' ttsë'weraë buaë shutë. Ye' tö iklö'wé tö ye' a' Skëköl Wiköl tso' nies, e' kuëki ye' tö a' a' ichè es.

Iyiwak jchëule fyi diököl tso' dalöie ese a, e' pakë

8 ¹ Chkë meule fyi diököl tso' dalöie ese a, ese kî a' tö ye' a' ichaki' yëkuu kî, e' iutekeyö i'ne.

Ima a' tö fyi diököl ñe'se ché, e' dör mokî e' jcher se' wä. Erë kè a' éna ichökwa tö se' wä fyi jcher, e' tö se' kèmi e' ttsökka taië s'malepa kî. Erë s'malepa dalëritsekesö, e' tö ie'pa diché kî ieraë. ² Yi e' bikeitsö tö ie' wä fyi jchertke taië, e' wa iwënewä tö kam ie' wä ijcher wës ikawötä jchenuk es. ³ Erë yi tö Skëköl dalëritseke, ese mik ie' bätse buaë.

⁴ Chkë meule fyi diököl tso' dalöie ese a ese katësö, e' kî a' tö ye' a' ichaki'. Se' wä ijcher buaë tö fyi diököl ñe'se wák kè ta', e' kuëki kè idör iie bua'. Skëköl chökke, e' dör eköl è. ⁵ Pë' kè tö Skëköl dalöie, esepa tö iklö'wé tö i' dalöiekerakitö, esepa tso' taië serke ká ja' a' ö ká i' a. Esepä kiérakitö kéköl ö

skëkëpa. Moki esepa tso', ⁶erë Skëköl dalöieke se' tō, e' dör Skëköl eköl ème e'. Ie' dör S'yé. Ie' dör íyi ulitane wì, ñies se' tso' ie' è a. Ñies Skëkëpa dör eköl è, e' dör Jesucristo. Íyi ulitane tso' ie' mik, ñies se' tso' ie' mik.

⁷Erë kè s'yamipa ulitane éna iwà әне buaë tō íyi diököl tso' dalöie, ese kōs kè wà tã. Ie'pa bak íyi diököl ñe'se dalöiök, e' kueki e' tso'ia ie'pa er a dō ikkë tã. Mik ie'pa tō chkè meule íyi diököl a, ese katé, etã e' kī ier tō ikkaté. Ie'pa diché kè dë'ka ierbikō es, ese wöklö'woie. E' kueki ie'pa tō ittsé tō iianekane ñáie. ⁸Se' bats Skëköl mik e' kè dör chkè wa. Ì katekesō ö ì kè katèsō e' kè a se' onuk buaë ö suluë ie' wōa. ⁹E' jcher a' wã, e' kueki a' tō iklö'wé tō chkè kōs katëmi a' tō. E' yène, erë a' e' kkö'nú as kè a' ukuömik s'yamipa kām éna iwà ar buaë, esepa ardōne sene sulu a. ¹⁰Ichösö tō be' éna iane buaë, e' mīa e' tkēsēr chkè meule íyi diököl a, ese katök iwé a. Erë e' dalewa s'yami kām éna iwà ar buaë ese eköl tō be' sué chkök tã e' tō ie' erkiöwéka tã imía tã ikatëitō ñies. ¹¹Be' tō iwé es, e' tã e' wa be' tō se' yami, kè diché dë'ka wë', e' émine sene sulu a tã isulurdawã be' ukuömik. Ie' dör s'yami, ñies Cristo e' mettsã ttëwã ie' skéie. Be' tō iwé es, e' tã be' tō ì sulu wamblé s'yami kī. ¹²Se' tō s'yamipa kām éna iwà ar buaë, esepa kī ì sulu wamblé es, e' tã ñies se' tso' ì sulu wamblök Cristo kī. ¹³E' kueki ye' ichè tō s'yami wēle armine sene sulu a ye' ukuömik, iyiwak chká katéyö e' kueki, e' tã kè ye' tō ikatepaiane.

Pablo tō ikanè tsatké

9 ¹¿Wes a' tō ibikeitsëmi tō ye' kè a kawō tã' ì woie wes ye' kī ikiane es? Wësua a' tō ibikeitseke tō ye' kè dör Jesús ttekölpa tsã e'pa eköl. Erë ye' tō Skëkëpa Jesús su' ye' wák wöbla wa, e' kueki moki ye' dör ie'pa eköl. A' dör ye' kaneblöke Skëkëpa a' e' wã. ²A' wakpa kī iwënewã tō moki ye' dör Jesús ttekölpa tsã e'pa eköl. O'kapa tō ichëmi tō ye' kè dör es, erë e' kè yënuke a' a.

³Wépa tō ye' ché es, esepa yöki ye' e' tsatköke i' es. ⁴¿Wes a' ibikeitsëmi tō wépa wöbla'wekeyö, esepa kè kawōtã ye' kī muk inuköl wa chkoie di' yoie? ⁵Ñies ¿ima a' ibikeitsë tō ye' kè a kawō tã' senukwã tayë erblöke Jesús mik ese tã tsëmi e' tã wës Jesús ttekölpa malepa ena Jesús ëlpa ena Pedro e'pa tō iweke es? ⁶¿Ima a' ibikeitsë tō ye' ena Bernabé, sa' böi è kawōtã kaneblök sa' wákpa ulã wa e' kkö'noie? ⁷¿Wé a' wã isuule tō ñippökwakpa mi'ke, erë iwákpa e' kkö'nuke ichkè wa idi'yë wa? ¿Wé a' wã isuule tō iyiwö tkësö, erë kè sō iwà katëpa? ¿Wé a' wã isuule tō yi tso' chibo kkö'nuk, erë ese kè tō chibo tsu'diö yepa? ⁸⁻⁹¿Chök ye' tso' a' a, e' kè bikeitse s'ditsö è wã, ñies itso' kitule Moisés ttë dalöiëno kī, e' tō ichè i' es: “Baka wë'ñe tso' kanebloie trigo wöttsoie, e' kè kawō tã' kkö payuëwã itso' kaneblök e' dalewa as trigowö katöitö.” ¿Ima a' ibikeitsë? ¿Ttë dalöiëno e' me'at Skëköl tō baka wë'ñe è kkö'noie? ¹⁰Au, ie' tō ime'at se' a' ñies. Wépa tō iyiwö tkeke ena wépa tō ishteke, esepa tō iwakanewëke ie'pa tō iwö kak paneke e' kueki. ¹¹Es ñies sa' tō Wiköl Batse'r íyi tsã paka' a' a, e' dör wës iyiwö tkësö es, e' kueki kè idör suluë tō a' tō sa' kīmù ì tso' a' wã ese wa, e' dör wës iyiwö shtekesö es. ¹²A' wöbla'ukwakpa skã e' kkö'nuk a' kawōtã, e' yitã buaë a' kawōtã sa' kkö'nuk.

Erë e' wã kè kine sa' wã a' a. Mik sa' bak a' ska, etã sa' kè wã a' íyi kane e' kkö'noie. Sa' kaneblë' sa' wákpa ulã wa e' kkö'noie. E' dör darërë sa' a, erë e' kōs dalë'ttsë' sa' tō as kè ì tō a' wöklö'ü Cristo tté buaë e' klö'uk. ¹³A' wã ijcher tō wépa kaneblöke Skëköl wé tso' Jerusalén e' a, esepa serke ì kanewëke ie'pa

tö ese mik. E' wà dō tö iyiwak jcheke ie'pa tö ka' tso' imoka Skëköl a e' ki, ese chkà kak tsekeat ie'pa tö katè. ¹⁴Es ñies Skëkëpa Jesús tö iyë'at tö wëpa kanëblöke ie' a ittè buaë pakök, esepa serdaë kanè e' mik. ¹⁵Erë ye' kè wà íyí ikkë kine a' a yës. Ñies ye' kè ku' i' chök a' a as a' tö ye' a imù. Ye' tö Jesús tté buaë pakeke éme, e' tö ye' tse'wëke buaë shutë. E' kè yepattsa yi tö ye' ulà a. Ye' a ta buaë idir tö ye' duòwa, erë ye' kè tö a' ulà a ì klö'wëpa.

¹⁶Erë ye' pat këule Jesús tté buaë pakök, e' kuëki e' wa ye' kè a e' ttsënuuka yës. Ye' kawöta iwà pakök. Ye' kè tö ipakè, e' ta iwëstela ina ye' ta! ¹⁷Ipakópayö ye' wák er wa, e'ma ye' wà kawö ta' s'ña'woie iki. Erë kanè e' me'at Skëköl tö ye' ulà a, e' kuëki ye' kawöta ipakök. ¹⁸E' dör es e'ma çì dör iské ye' a? Ye' ttsë'ne buaë ipakök éme e' dör iské ye' a. E' wà kiane chè tö eré ye' wà kawö ta' senuk ye' kanè e' wa, erë e' kè ki ye' s'ña'wëku' yës. E' tö ye' tse'wëke buaë shutë.

¹⁹Eré ye' kè dör yi kanè méso, erë ye' e' mettsa sulitane kanè mésoie as kos ie'pa erblömi Jesús mik, ekkëpa dō erblök imik. ²⁰Mik ye' tso' judiowak shua, eta ye' serke wes sa' judiowak ser Moisés tté dalöiëno dikia es as ie'pa erblö Jesús mik. Eré ye' kè ku'ia Moisés tté dalöiëno e' dikia, erë mik ye' tso' ie'pa shua, eta idalöiekeyö as ie'pa erblö Jesús mik. ²¹Es ñies mik ye' tso' pë' kè dör judiowak esepa shua, eta ye' serke wes ie'pa ser es as ie'pa erblö Jesús mik. (Erë kè ì sulu wambleku'yö. E' wà dör tö eré ye' kè ku'ia Moisés tté dalöiëno e' dikia, erë ye' tso'ia Skëköl tté dalöiëno e' dikia, ye' tso' Cristo tté dikia e' kuëki.) ²²Mik ye' tso' s'yamipa kam éna Jesús tté wà ar buaë, esepa shua, eta ye' serke wes ie'pa ser es, as ye' a ie'pa kimer as ie'pa éna iwà ar buaë. Es mik ye' tso' pë' shua eta ye' serke wes ie'pa es as wes alé ie'pa wëlepa tsatkër. ²³Ì kos wëkeyö e' dör Jesús tté buaë kí shkôwoie as iwà dōnak ye' ulà a.

²⁴A' wa ijcher tö mik se' turke tseë isuöie tö wé e' alömi, eta iturkerak seraq, erë eköl è e' alömi, ese ulà a iské dōraë. E' sù a' senú Skëköl a buaë as iské dō a' ulà a wes wé e' alé ese ulà a iské de es. ²⁵Tunukwakpa ulitane e' kkö'nuke, e' yuöke kekraë e' aloka imalepa ki. Ì kos tö ie'pa wöklö'wëmi, e' olo'yeke ie'pa tö. E' kos wëke ie'pa tö as kal kō yuekerakitō wōshkiie^h tkëka iwökir ki, ese dō ie'pa ulà a ie' alérak e' skéie. Iské e' chklörtä'wä, erë se' iyuleke, e' dör yöbië kè chklörtä'wä. ²⁶Ye' serke Skëköl a wes yi tur e' aloka ese es, kè dör wes tunukwak turke éanas ese es. Ye' kè dör wes ñippökwa tö iulà tsiní uyeke é siwä' ki, kè wà ta' ese es. ²⁷Ye' e' wöklö'uke darërë, ye' chkà kekeyö kësik wa as tö iü wes Skëköl ki ikiane es. E' wëkeyö es dō ye' s'pattë tajë Skëkëpa tté wa, erë ye' wák kè ulà a iské dō.

Kè a' minuk íyí diököl dalöie ese wé a

10 ¹A yamipa, ye' kè ki ikiane tö a' éna ichòwa tö ì bak se' yamipa bak ka iaiä Moisés kéwö ska' e'pa ta. Ie'pa kos wëttse' Skëköl tö mò ar tajë e' wa. Ñies Skëköl diché wa ie'pa kos baktsa klö wa dayë kiè Dayë Mat, e' shua kè nune'ka dayë wä. ²E' dör wes ie'pa wösunerak mò a ena dayë a es iwà kkachöie tö ie'pa batsulewä Moisés mik. ³Es ñies chkè mé Skëköl wák tö ie'pa a, e' è ñé ie'pa ulitane tö. ⁴Ñies di' mé ie' wák tö ie'pa a, e' è yé ie'pa ulitane

^h 9.25 kal kō yöule wōshkiie: E' merke tunukwakpa e' alé esepa a, e' kkecheke ie'pa tö tajë. Wé ki itkënekä ese wák dalöiërtä' tajë.

tö. Di' e' döwéttsaitö ákkuö a. Ákkuö e' tö Cristo wà ché, e' mir ie'pa tã kekraë ikimukrak. ⁵Erë ie'pa kibiiepa kè wër Skëköl wa buaë. E' kuëki ie'pa kibiiepa durulune, nu atë tkëter kã wãñe kã sir poë e' kï.

⁶E' kôs tka ie'pa tã se' a iwã kkachoe tö kè se' kàne ì sulu kkechök wës ie'pa tö ikkeyë' es. ⁷Se' kè kàne ìyi diököl dalöiök wës ie'pa welepa tö idalöië' es. Ì wamblë' ie'pa tö e' tso' kitule Skëköl yëkkuö kï. E' tö ichë: "Ie'pa e' tulëwã chkök di'yök taië buaë ìyi diököl dalöioie. E' ukuökï tã ie' kékarak klötök trënuK ì sulu wamblök taië e' tssë'wôkarak buaë."⁸Kè se' kàne trënuK wës ie'pa welepa trënerak es, e' nuí kï ie'pa taië e'pa durulune kã etkë a dôka 23,000. ⁹Kè se' kàne Cristo wônatkök ì sulu wa wës ie'pa welepa iwônatkë' es, e' nuí kï ie'pa kôtulur tkabë wa. ¹⁰Kè se' kàne kköchökka Skëköl wöa wës ie'pa welepa kköyë'kã es, e' nuí kï S'ttökulurwak tö ie'pa kôtulur.

¹¹Ìyi ekkë kôs tka s'yamipa bak kã iaiäë, e'pa tã iwã kkachoe se' a tö se' kè kàne ì sulu wamblök wës ie'pa es. E' kôs kiteat Skëköl yëkkuö kï se' serke ìñe tã kã ì' erkewatke e' këwö ska', esepa a ikkachoe tö wëpa tö Skëköl watëttsa, esepa weirdäë inuí kï.

¹²A' welepa e' bikeitsö tö "ye' e' tkëwã darërë Jesús mik, kè ye' arpamine ì sulu a." Ese wakpa kawötã senuk erkï as kè iarmine ì sulu a. ¹³Se' erkirke ì sulu wamblök, ese kôs tköke sulitane tã. Erë Skëköl ttö mokjë, ie' kè tö se' mepattsa tö ì sulu tö se' erkiöwë taië shutë kè se' a iwöklör ekkë. Mik se' erkiöweke ì sulu tö, etã ie' tö se' a ikkacheraë wës se' tköshkarmi iulã a as se' a iwöklör.

¹⁴A yamipa, a' dalër taië ye' éna, ìyi diököl tso' dalöië ese kôs yöki a' tköshkar bänet. ¹⁵A' kabikeitsö buaë, e' kuëki ì chekeyö a' a, e' bikeitsö tã a' isueraë tö mokjë idir. ¹⁶Mik se' ñi dapa'uke Cristo kôtëwã e' këwö tkö'uk, etã wëstela chësö Skëköl a vino yekesö ñitã tkã etkë a' e' kï. Vino ñe' tö ie' pé tene taië s'tsatkoie e' wã chë. E' wa se' kôs tso' batsulewã ie' mik. Ñies pan etö è blatekesö ñi a' e' ñekesö ñitã. E' tö ie' chkã wã chë. E' wa se' kôs tso' batsulewã ie' mik. ¹⁷Se' dör taië, e' kôs tö pan etö è e' ñeke, e' kuëki se' kôs dör wës wák eköl è es.

¹⁸Ì wëke Israel aleripa tö e' wã bikeitsö. Mik ie'pa tö iyiwak jcheke kã' tso' imokã Skëköl a' e' kï, etã wëpa tö ese chkã kak kateke, esepa kôs tso' ie' dalöiök ñitã. Es ñies a' mi'ke ìyi diököl dalöio wë a, tã chkë meule ìyi diököl a, ese kak katé a' tö, e' tã a' tso' idalöiök ie'pa tã ñitã. ¹⁹E' wa ye' kè ku' ichök tö ìyi diököl ese ena chkë meule iã ese diché tã. ²⁰Au, kè idör es. Ye' tso' ichök tö pé' kè tö Skëköl dalöië esepa tö iyiwak jcheke më ìyi diököl a, ñermata e' meule aknamapa a, kè meule Skëköl ichök e' a. Ye' kè kï ikiane tö a' e' tiü aknamapa ìyi shuã yës. ²¹A' kè a Skëképa Jesús tkã' ena aknamapa tkã' e' wã yanuk ñitã. A' kè a Skëképa chkë ena aknamapa chkë katanuk ñitã. ²²Iwësö es, e' tã s'tso' Skëképa tsiriuk as isibirka s'kï. Ie' ulunekã s'kï, e' tã ɿwës e' dalë'ttsërmi siã?

Ì kôs ú Skëköl è kïkoka

²³A' welepa tö icheke tö "se' wã kawö tso', ì kôs kiane se' kï wë, ese woie." E' yëne erë kè ì ulitane e' dör buaë se' a wë. Ì kôs kiane se' kï wë, e' wëmisiö,

erë kè ì ulitane a s'yamipa er diché iënuuk. ²⁴Se' kè kàne tkinuk se' wák è kî. Nîes s'kawôta tkinuk s'malepa kî.

²⁵⁻²⁶Skëköl yëkkuô tò iché: “Ká i' ena íyi kôs tso' iki, e' dör Skëköl icha.”’ E' kuekî iyyiwak chkà watörke iwé a, ese kôs katëmisö. Kè iwà chakar tò imeule íyi diököl a ò au as s'er kè tò s'kkatò iki.

²⁷Yi kè erblöta' Jesús mik, ese eköl tò a' wele kié chkök ie' ta, ta a' shkak, e' ta a' yú. Ì kôs wà a' dène e' katö bèrè kè ichakar as a' er kè tò a' kkatò iki. ²⁸Erë o'ka tò a' a' iché: “Iyyiwak chkà se meule íyi diököl a”, e' ta kè ikatar ie' dalërmik, nîes erbikè dalërmik. ²⁹Ye' tso' ie' erbikè chök, ye' kè ku' a' erbikè chök.

Ye' a' kawô ta' iyyiwak chkà ulitane katök, ¿wes e' kè katepayö, imène sulu o'ka kî e' è kuekî? ³⁰Ì kateke ye' tò, ese kî ye' tò wëstela cheke Skëköl a, e' ta ¿wes e' sulurmi o'ka yöki? ¿Wes e' kî ie' tò ye' chëmi sulué?

³¹E' kuekî ì kôs yekesö, ñekesö, nîes ì kôs wëkesö, e' üsö as Skëköl kîkarka. ³²A' senú wösh wa as kè yi wöklör a' ukuömik. Judiowak idir ö kè idör judiowak ö wëpa dör Skëköl icha ese idir, ese kôs kè wöklö'war. ³³A' senú wes ye' serke es. Ye' wák e' ché senuk kekraë as e' wër buaë sulitane wa. Ye' kè tkirku' ye' wák kî. Ye' tkirke sulitane kî ie'pa kîmoie as itsatkërdak.

11 ¹A' senú wes ye' serke es. Ye' serke wes Cristo ser es.

Wes alakölpa kawôta e' uk mik se' nî dapa'uke eta

²Kekraë a' er arke ye' ska'. Nîes ì kôs wa ye' tò a' wöbلاو', e' wekeia a' tò. E' kuekî ye' tso' a' kîkökka. ³Erë ye' kî ikiane tò a' wa ijcher tò Cristo dör wëpa dör ie' icha esepa kôs wökir. Nîes wëm dör alaköl wökir. Nîes Skëköl dör Cristo wökir. ⁴Mik a' nî dapa'uke ttök Skëköl ta, eta a' wëpa welepa ttöke ie' ta ö ilè chekerakitö ie' ttekölle ta iwökir pabakekewaitö, e' ta e' wa yi dör iwökir e' dalösëwëkewaitö. ⁵E' skéie kè dör es alakölpa a. Ie'pa ttöke Skëköl ta ö ilè chekerakitö ie' ttekölle, kè wökir pabakulewa, e' ta e' wa ie'pa tò yi dör iwökir e' dalösëwëwa. Ie'pa dör wes alakölpa tsà tò dabebe esepa es. ⁶Alaköl wele kè éna iwökir pabakakwa, e' ta ese mú tò itsà tée wes wëm es. Erë e' dör jaë taië ie' a. E' kuekî buaë idir ie' a tò iwökir pabaköwa. ⁷⁻⁹Skëköl tò wëm yö' wes ie' wák es, e' kuekî wes ie' dör e' wërke wëm kî. E' kuekî wëpa kè kàne iwökir pabakökwa mik ittöke ie' ta e' dalewa. Erë alaköl dë'ka wëm wa, e' kè dör tò wëm dë'ka alaköl wa. Nîes alaköl yöne wëm kuekî ikîmoie, e' kè dör tò wëm yöne alaköl kuekî. E' kuekî wes wëm dör e' wërke alaköl kî. ¹⁰E' kuekî alakölpa ké e' wà kkachök iwökir pabakëwa wa. Nîes ie'pa ké e' uk Skëköl biyöchökwapka kuekî. ¹¹Erë alakölpa ena wëpa batsulewa Skëképa mik esepa kè meneat ulawa ulawa nî yöki. E' skéie imeneat nî kîmuk nî dalöiök. ¹²Moki tò alaköl tsà dë'ka wëm tsà wa. Erë nîes e' ukuöki ta wëpa ulitane kurke alaköl wa. Erë se' kôs ena íyi kôs, e' dë'ka Skëköl wa.

¹³A' wakpa tò ibikeitsö. ¿Buaë idir tò alakölpa ttöke Skëköl ta wökir kè pabakule? ¹⁴Sulitane wa ijcher tò iwake' meneatbak tò wëm tsà batsi, e' dör jaë. ¹⁵Erë alaköl tsà batsi, e' mène ie' a iwökir pabakoie, e' kuekî e' mène buaë ie' kî ikîkoka. ¹⁶Yile kè wa ye' sini'kune, e' ta ese éna íanú tò se' dör Skëköl icha erule erule nî dapa'uke ká wa'ne, e'pa kôs wöblar tò alakölpa ttöke Skëköl ta wökir pabakulewa.

Wes se' ké Skékëpa kötëwä e' këwö tkö'uk

¹⁷I cheke ye' tö a' a' i' ta, e' kè kî ye' a' a' peñanuk. Mik a' ñi dapa'uke, etä e' wä dettsa suluë ichök i' buaë tsata. ¹⁸Keweie yö ichè tö ye' wä ibiyó jcher tö mik a' ñi dapa'uke, etä a' ñi blabatsélor. Wele ta ye' iklö'wé tö e' dör mokî. ¹⁹Mokî e' dör buaë tö a' ñi blabatsö as iwërwa a' shua tö a' wépa wër mokî Skéköl wa buaë. ²⁰⁻²¹Mik a' ñi dapa'uke Skékëpa kötëwä e' këwö tkö'woie chke wa di'yè wa, etä a' wákpa tö a' chke nêwa kè wä iyamipa kè wä i' ta' esepa bikeitse. Bataie ta a' welepa atë kè chkaule welepa e' ttëka taië blo' wa. E' wa i' ché a' tö tö ikëwö tkö'weke a' tö e' dalösewëwä a' tö. ²²Wësua a' kè u' ta' chkoie di'yoie. Wësua se' dör Skéköl icha e'pa dalösewëkewa a' tö. Wësua a' éna s'yamipa dör siarë, esepa jaëwakkä. ¿I chëmüyö a' a' íyí ekkë kuëkî? ¿A' kî ikiane tö ye' tö a' peñë ikî? Au, ye' kè tö iwepa.

²³Skékëpa Jesús ttë meneat ye' a' paka'neyö a' a, e' dör i' es: Nañewe kam ie' merttsa, e' yökî ie' tö pan klö'wé. ²⁴E' kî wëstela chéitö Skéköl a. E' ukuökî ta iblatéitö ta iché: "Pan i' dör ye' chka merdattsa a' tsatkoie e'. I' ú kekraë as a' er arne ye' ska." ²⁵Es ñies mik ie'pa chke one ta tka a' vino tkër, e' klö'wéitö ta iché: "Vino i' dör ye' pé. Ye' tterawä e' pé tërdaë, e' wa ttë pa'alî me' Skéköl tö, e' wä de. Bitökicha a' tö iyeke, etä a' er anú ye' ska." ²⁶Es bitökicha a' tö pan ñe' ñe' ena vino ñe' yé, e' wa a' tso' ichök tö ie' kötëwä se' skéie. Es a' tö ichè michoë dö mik ie' datskene etä.

²⁷E' kuëkî yi isie tö pan ñe' ñe' ena vino ñe' yé, erë kè iserku' wes kawö tkö'weke ñe' wä kiane chë es, e' ta esepa tso' Skékëpa chka ena ipé dalöseukwä. ²⁸⁻²⁹Inésö ena iyésö, erë s'yamipa malepa dör wes wák eköl è es se' ta Skékëpa batamik, esepa dalösewëwasö, e' ta Skéköl wö kiekesö e' kî. E' kuëkî se' kos eköl eköl kawötä e' sauk kewe tö is s'tso', e' ukuökî ta pan ñü ena vino yö. ³⁰Erë a' kè ku' iwä dalöiök es. E' kuëkî a' taië kirirke ianewä alabëbë, ñies a' welepa duolur. ³¹Se' e' sué buaë, e'ma Skékëpa kè tö se' shulepa. ³²Erë ie' tö se' shuleke, e' ta e' dör se' kimoie as se' kè kichatër aishkuö ta wépa kè tö ie' dalöietä esepa ta ñita. ³³A yamipa, mik a' ñi dapa'uke chkök ñita Skékëpa kötëwä e' këwö tkö'woie, etä a' ñi panü. ³⁴A' wépa dué bli wä, e' ta esepa chköbitü iwák u a' as a' kè tö Skéköl wö kiö e' kî a' ñi dapa'uke chkök ñita e' wa. Íyí malë kianeia shulë, ese shulekeyö mik ye' dene a' ska etä.

I merke Wiköl Batse'r wa e' pakë

12 ¹A yamipa, i' ta ye' tö i merke Wiköl Batse'r wa se' a' e' tté pakeke a' a. Ye' kî ikiane tö a' éna ttë e' wä ar buaë. ²A' wä ijcher buaë tö kenet ta kam a' tö Skéköl dalöiö, e' yökî a' bak e' muktsa wëttse wes alë íyí diököl kè ttö ta', ese dalöiök. ³E' kuëkî i' ñe ta ye' kî ikiane tö a' wä ijcher tö wépa ttöke Skéköl Wiköl wa, esepa kè tö ichepa: "¡Jesús mú kichatër!" E' sù wépa kè ttökü Wiköl Batse'r wa, esepa kè tö ichepa mokî: "¡Jesús dör sulitane Këköl!"

⁴I mène se' a' ñi kimoie ese dör kuä'kî kuä'kî, erë e' wä dör Skéköl Wiköl eköl è. ⁵E' sù kanë tso' se' wä s'kimoie ese dör kuä'kî kuä'kî, erë e' wä dör Skékëpa Jesús eköl è. ⁶E' sù i' wëkesö ese wä dökettsa kuä'kî kuä'kî, erë e' wä dör Skéköl eköl è, e' tö iwanewëke se' a' as iwä dötsa wes ie' kî ikiane es. ⁷Se' kos eköl eköl a' imène Skéköl Wiköl wa s'malepa kimoie. ⁸Welepa a' imerke Skéköl Wiköl wa Skéköl siwé iskië e' pakoie. Welepa skä a' Wiköl e' è wa

imerke ttë blëule ese wà pakoie. ⁹ Welepa skà a imerke Wiköl e' è wa erbloie Skëköl mik bua'ie. Welepa skà a imerke Wiköl e' è wa s'duöke ese bua'wone. ¹⁰ Welepa skà a imerke i kè or yi a ese woie. Welepa skà a imerke ttoie Skëköl ttekölle. Welepa skà a imerke isuöie tö yile kapaköke ese dör Skëköl ttë moki ö au. Welepa skà a imerke ttoie ttö kuä'ki kuä'ki wa. Welepa skà a imerke wépa ttöke ttö kuä'ki kuä'ki wa, ese wà pakone. ¹¹ Erë ekkë kos dör Skëköl Wiköl eköl è e' kanè. Ie' tö imeke se' kos a eköl eköl wes ie' ki ikiane es. ¹²⁻¹³ Se' dör Cristo icha e'pa dör wes wák eköl è es. Se' ulà ta', klò ta' ena se' yese skà tso' taië, erë e' kos wöiëulewà etkëme. Es ñies se' dör kuä'ki kuä'ki. Se' welepa dör judiowak, se' welepa skà kè dör judiowak, se' welepa klöulewà kanè mésoie, se' welepa skà kè dör es. Erë se' kos iënewà Skëköl Wiköl a, e' è a se' kos tso'. E' wa se' de wes wák eköl è es Cristo ta' ñita.

¹⁴ S'chka kè dör etkëme, iyese tso' taië kuä'ki kuä'ki. ¹⁵ Ichösö tö s'klò mú tö ichè: "Ye' kè dör ulà, e' kuëki ye' kè ku' chka mik." Ie' tö ichëmi es, erë ie' tso' chka mik. ¹⁶ S'kukuöña mú tö ichè: "Ye' kè dör wöbla, e' kuëki ye' kè ku' chka mik." Ie' tö ichëmi es, erë ie' tso' chka mik. ¹⁷ S'chka kos e' mú dör wöbla è, e'ma ¿wes i ttsëmisö? S'chka kos e' mú dör kukuöña è, e'ma ¿i wa íyi alar ttsëmisö? ¹⁸ Erë Skëköl kè wà se' chka yöne es. Ie' tö i kos tso' s'chka mik, e' méat wé ie' ki ikiane méat ee as ikaneblö buaë ñita. ¹⁹ Es s'chka ulitane mú dör wöbla è ö kukuöña è, e'ma s'chka kè dör moki. ²⁰ Erë kè idör es. S'yese tso' taië.

²¹ E' kuëki s'wöbla kè a iyënuke s'ulà a: "Be' kè dör iie bua' ye' a." Es ñies s'wökir kè a iyënuke s'klò a: "Be' kè dör iie bua' ye' a." ²² E' skéie, s'chka wésele bikeitsekösö tö kè ia i or buaë, e' kè ta' etä kè se' serpa. ²³ S'chka wésele ki se' jaërke, kè kkayër ta', ese paiekesö buaë datsi' wa kkö'neke buaë. ²⁴ Erë s'chka wésele kè ki se' jaërku', e' kè paieku'sö datsi' wa. S'chka wésele bikeitsekösö tö kè idör buaë chökle, ese kkö'nekesö bua'ie. Es Skëköl tö s'chka tulu'wà. ²⁵ Ie' tö iwé es as s'chka kè ñi blabatsö e' skéie iñi kkö'nurak buaë ñikkë. ²⁶ Se' yese alè dalëne s'mik, e' ta' s'chka kos e' tö ittse. Ñies se' yese alè peñarke buaë, e' ta' s'chka kos e' ttsë'ne buaë.

²⁷ A' kos eköl eköl tso' batsulewà Cristo mik wes wák eköl è es. ²⁸ Se' dör Skëkëpa Jesús icha e'pa shüa Skëköl tö se' tkë'ka kanè kuä'ki kuä'ki uk. Kewe ie' tö Jesús ttekölpa tsä, e'pa tkë'ka. E' ukuöki ta' ittekölpa malepa tkëneka. E' ukuöki ta' s'wöbla'ukwakpa ittë wa esepa tkëneka. E' ukuöki ta' i kè or yi a ese ukwakpa tkëneka, ñies s'duöke ese bua'ukwakpa ena s'kimukwakpa ena s'wëttsukwakpa esepa tkëneka. Ñies wépa ttöke ttö kuä'ki kuä'ki wa, esepa tkëneka. ²⁹ Se' ulitane kè dör Jesús ttekölpa tsä. Se' ulitane kè dör Skëköl ttekölpa. Se' ulitane kè dör s'wöbla'ukwakpa. Se' ulitane kè dör i kè or yi a ese ukwakpa. ³⁰ Se' ulitane kè dör s'duöke ese bua'ukwakpa. Se' ulitane kè ttöpa ttö kuä'ki kuä'ki wa. I chekerakitö ttö kuä'ki kuä'ki wa, ese wà kè pakanukne se' ulitane a. ³¹ Erë i merke se' a Wiköl Batse'r wa, e' bua'ie yulö a' dör poë.

Se' ñi dalëritsö e' dör ñala bua'ie

Erë ñala bua'ie shutë, e' kkeachekeyö a' i' ta.

13 ¹ S'ttö kuä'ki kuä'ki dö Skëköl biyöchökwakpa ttö e' kos mú yër ye' a, erë s'malepa kè dalër ye' éna, e' ta' ye' dör wes tabechka ppésö ese blar es ö wes panakuö ppésö ese blar es kè wà ta'. ² Ye' mú ttö Skëköl

ttekölíe, ñies ie' siwé bléule e' kōs mú ar ye' éna ñies íyi kōs mú jcher ye' wā ñies ye' mú erblō Skēkōl mik taijē dō kabata skéu ekkē, erē s'malepa kē dalēr ye' éna, e' tā ye' kē dōr i. ³I kōs tso' ye' wā e' mú mēttsayō s'siarēpa a, ñies ye' wák mú e' mūttsa we'ikē siarē Skēkōl ttē kuēkí e' ttsoka^t, erē s'malepa kē dalēr ye' éna, e' tā e' kē dōr iie bua' ye' a.

⁴Se' ñi dalēritsōke, e' tā i kōs dalē'ttsekesō bērē, ñies se' er buaē chōke s'malepa a. Se' ñi dalēritsōke, e' tā kē se' ukyērtā ñi kí, kē se' e' ttsōtā'ka s'malepa kí, kē se' e' bikeitsōtā'ka tō se' dōr pē' taijē. ⁵Se' ñi dalēritsōke, e' tā kē s'malepa suēsō er sulu wa, kē se' er mutā'wā se' wák ē kí, kē se' ulurta'ka bet, i sulu wamblērke se' tā, e' tā ese nuí olo'yekesō. ⁶Se' ñi dalēritsōke, e' tā i sulu wamblērke ese kē tō se' ttsē'wēpa buaē. E' skéie mik s'malepa serke wēs ttē mokí tō ichē es, e' tā ese je' tō se' ttsē'wēke buaē. ⁷Se' ñi dalēritsōke, e' tā i kōs dalē'ttsekesō, se' erblō michoē Skēkōl mik, i buaē ye' Skēkōl tō se' a ese kōs wā panekesō krörōē, i kōs wōklō'wēkesō.

⁸Se' ñi dalēritsōke e' kē ertā'wa. I'ñe tā imerke ttoie Skēkōl ttekölíe, erē aishkuō tā e' kē merpaia es. I'ñe tā imerke ttoie ttō kuā'kí kuā'kí wa, erē aishkuō tā e' kē ku'ia. I'ñe tā imerke íyi bléule ese jchēnoie Wikōl Batse'r wa, erē aishkuō tā e' erdawa. ⁹E' wā dōr tō i mēne se' a jchēnoie i'ñe tā ese kē dōr Skēkōl íyi wa'ne, e' dōr ikakla ē. Ñies i chekesō Skēkōl ttekölíe, ese kē dōr sēraa. ¹⁰Ese kōs erdawa mik i dōr ibua'ie e' de sēraa etā.

¹¹E' dōr i' es: Mik ye' iā alala, etā ye' ttōke wēs alala es, ye' erbikōke wēs alala es, íyi suekeyō wēs alala es. Erē mik ye' kibineone, etā ye' kē dōr alala, e' kuēkí ye' kē seriā wēs alala es. ¹²I'ñe tā se' wā Skēkōl jcher wēs íyi olo suēsō wōsuō nula wa es. Erē aishkuō tā isuerasō ñi wōshaē. I'ñe tā ie' kak jcher ye' wā, erē aishkuō tā ijcherdawa ye' wā buaē wēs ie' wā ye' jcher buaē es.

¹³I'ñe tā se' erblōke Skēkōl mik. Ñies i yē'atbakitō, ese wā panekesō krörōē. Ñies se' ñi dalēritsōke. Íyi mañat ekkē wawēkesō i'ñe tā, erē ibua'ie dōr se' ñi dalēritsō.

Imène ttoie ttō kuā'kí kuā'kí wa, e' pakē

14 ¹A' e' chó ñi dalēritsōk buaē. Ñies i merke se' a Wikōl Batse'r wa ñi kimoie ese yulō poē. Erē ttōk Skēkōl ttekölíe e' yulō bua'ie imalepa tsata. ²E' wā dōr tō yi a imène ttoie ttō kuā'kí wa ese kē ttōku' imalepa tā, ittōke Skēkōl ē tā. Kē yi skā éna ittōke e' anuk. Erē ttē bléulewā ese chekeitō Skēkōl Wikōl wa. ³Erē yi a imène ttoie Skēkōl ttekölíe, ese ttōke imalepa tā ie'pa er diché kí ioie, ie'pa pattoie ena ie'pa er pabloie. ⁴Yi ttōke ttō kuā'kí wa Wikōl Batse'r wa, ese tō iwák ē er diché kí ieke. Erē yi ttōke Skēkōl ttekölíe, ese tō Skēkēpa Jesús icha malepa er diché kí ieke. ⁵Ye' kí ikiane tō a' ulitane mú a imer ttoie ttō kuā'kí kuā'kí wa. Erē a' mú ttō Skēkōl ttekōlpaie, e' dōr ibua'ie ttōk ttō kuā'kí kuā'kí wa ese tsata. Erē a' ttōke ttō kuā'kí kuā'kí wa tā yile tō iwā pakēne imalepa a as ie'pa er diché kí iēr, e' tā e' dōr buaē wēs yi ttōke Skēkōl ttekölíe ese es.

⁶A yamipa, e' wā pakekeyō a' a' i' es. Ichōsō tō ye' de, e' ttōke a' tā ttō kuā'kí wa, e' tā zē' tō a' kímēmi? Au, e' kē dōr iie bua'. Erē ilē kkayēne ye' a ese chēneyō a' a' ö ilē jcher ye' wā ese pakēneyō ö ilē chéyō Skēkōl ttekölíe

ö a' wöbla'wéyö ttè wésele wa ese kōs chéyö a' wákpa ttò wa, e' tã e' je' tō a' kīmèmi buaë. ⁷E' dör wēs ma'ma tso' blartã pulë sù ö ma'ma kicha tã sù ese blar es. Kè iblane wēs ikawötã bla'wè es, e' tã çì se' a' ichök tō ì bla'wēkerakitö? ⁸Ñies duk bla'weke ñippökwakpa kioie ñippök ibolökpa tã, e' kè blane wēs ibla'weke es, e' tã ñippökwakpa kè bitúpa ñippök. ⁹E' sù a' tã itköke. A' ttöke ttò kua'kì kua'kì wa, e' tã çwēs e' wà armi yi éna? A' ttöke é, wēs yi ttò ekörla ese es. ¹⁰S'ttò daklilië, e' tso' taië ká i' a, ese kōs wà ane iwákpa éna. ¹¹Erë wele ttöke iwákpa ttò wa, kè wà ane ye' éna, e' ttséyö, e' tã ie' dör ká kua'kì wak ye' a, ñies ye' dör ká kua'kì wak ie' a. ¹²Ì meke Skëköl tō se' a' iWiköl wa, ese kōs yuleke a' tō poë. E' kuekì yö ichë a' a, e' wése tō se' malepa dör Skëkëpa icha e'pa er diché kì ieke, ese kōs yuló bua'iewa.

¹³E' kuekì yi ttöke ttò kua'kì wa ese wák tō ikiö Skëköl a' as imütö ie' a' iwà pakone imalepa a. ¹⁴Ichösö tō ye' tso' ttök Skëköl tã ttò kua'kì wa, e' tã mokì ye' tso' ttök ie' tã, erë iwà kè ane ye' wák éna. ¹⁵Çwēs ye' iwèmi? Ye' iweke i' es: ye' ttöke Skëköl tã ttò kua'kì wa, ñies ye' ttöke ie' tã ttò ane ye' éna ese wa. E' sù ye' ttsöke ie' kíkokaie ttò kua'kì wa, erë ñies ye' ttsöke ttò ane ye' éna ese wa. ¹⁶Ichösö tō a' wele tso' wéstela chök Skëköl a' ttò kua'kì wa a' malepa kukua, erë iwà kè ane a' éna, e' tã çwēs a' ichëmi, “Es e' idir?” ¹⁷Mokì ie' tō wéstela ché buaë Skëköl a, erë e' kè wà a' er diché kì iëne. ¹⁸Ye' ttöke ttò kua'kì wa taië a' tsatã, e' kì ye' tō wéstela cheke Skëköl a. ¹⁹Erë mik se' ñi dapa'uke, etã ee ye' a' tã ye' kapaköke ttè böt mañat wà ane se' éna ese wa, e' dör buaë ye' kapaköke ttè taië ttò kua'kì wa dökã 10.000 kè ane yi éna e' skéie.

²⁰A yamipa, kè a' kabikeitsökia wēs ala'rla es. A' kabikeitsó wēs s'kibinetke es. Erë buaë idir tō sene sulu yökì a' kabikeitsö wēs ala'rla es. ²¹Skëköl tō ichë iyëkkuö kì i' es: “Erë ye' ttöraë ká i' wakpa tã s'ttò kua'kì kua'kì wa ena ká kua'kì kua'kì wakpa wa, erë ie'pa kè tō ye' ttò iütepa.” ²²E' wa isuésö tō s'ttöke ttò kua'kì wa e' dör ilè kkachöie wépa kè erblöta' Jesús mik esepa a, kè idör se' erblö Jesús mik esepa a. Erë se' ttöke Skëköl ttekölíe e' je' dör se' erblö ie' mik esepa a. ²³E' wà dör i' es: A' ñi dapa'uke e' kōs tso' ttök ttò kua'kì kua'kì kè ane yi éna ese wa, e' wöshã pë' kè yöne Jesús ttè wa kè erblöta' ie' mik, esepa dewã a' shuã, e' tã ie'pa tō ibikeitseraë tō a' dör alíie. ²⁴Erë e' skéie a' ulitane ttöke Skëköl ttekölíe wà ane sulitane éna tã pë' kè erblöta' Jesús mik kè yöne ie' ttè wa esepa dewã, e' tã ie'pa éna iardaë tō nuì tso' ie'pa kì tã ie'pa e' shulöraë. ²⁵Ì tso' blëule ie'pa er a, ese yënekã sulitane kukua tã ie'pa e' tkörälur kuchë kì Skëköl dalöioie tã icheraërakitö, “Mokì Skëköl tso' a' tã.”

A' ñi dapa'ú bèrë kè chiliwarka

²⁶A yamipa, ttè ikkë kōs bata dör i' es: Mik a' ñi dapa'uke, etã a' ulitane wa ilè bitými eköl eköl s'malepa er diché ioie. A' wele wã Salmo bitými ttsoie. A' wele skà wã ttè tso' s'wöbla'woie. A' wele skà wã ttè kkaché Skëköl tō ese tso' chë. A' wele wã ilè skà tso' chë ttò kua'kì wa. A' wele wã ì yëne ttò kua'kì wa, e' wà pakë tso'ne. E' kōs ú ñi er diché ioie. ²⁷A' wépa ttöke ttò kua'kì kua'kì wa, e' tã buaë idir tō bül è ttò, isalema mañal, erë e' dör wë. Ñies esepa kawötã ttök eköl eköl. Ñies ì chekerakitö e' wà pakökne yile kawötã. ²⁸Erë kè yi ku' iwà pakökne, e' tã ie'pa kawötã siwã'blökwa. As ie'pa ttò Skëköl tã ttò kua'kì wa bānet ekörla. ²⁹Es ñies wépa a' imène ttoie Skëköl ttekölíe, esepa

ttô bôl ô mañal, e' ukuöki ta a' malepa tö iwà bikeitsó isuioie tö mokí idir ô au. ³⁰Erë a' wele ttöke Skëköl ttekölie, e' dalewa a' wele skà tkër ee, ese a' Skëköl tö ittë é ñies, e' ta wé tso' ttök ese siwa'bló as iëköl tö icha chò. ³¹Es a' ulitane ttömi Skëköl ttekölie eköl eköl as a' ulitane wöblar ena a' ulitane a' diché kí iër. ³²⁻³³Skëköl dör sene bèrë mukwak e' kè chilirta'ka. E' kueki ie' kí ikiane tö se' ñi dapa'ù bèrë, kè chilirta'ka wës s'batse'ra erule erule ñi dapa'uke ká wa'ñe es. E' kueki wépa a' imène ttoie Skëköl ttekölpaie, esepa a' e' wöklörmi as ittö eköl eköl.

³⁴Mik a' ñi dapa'uke, eta alakölpa kos ké siwa'blökwá. Ie'pa kè kàne ttök, e' skéie ie'pa ké ittök bèrë wës Skëköl ttë dalöieno tö ichè es. ³⁵Ie'pa ttöke mik a' ñi dapa'uke, e' dalewa e' dör jaë. E' kueki ie'pa éna ilè chakak, e' ta as ichakörakitö iwëm a' iu a.

³⁶¿Ima a' ibikeitsè? ¿Skëköl ttë de a' batamik? ¿A' è ulà a' ide? Au. ¡A' e' kité! ³⁷Yi e' bikeitsò tö ie' dör Skëköl tteköl ô Wiköl Batse'r tö ie' ké ichök, e' ta ese kawötá ichök tö ì shteke ye' tö a' a' e' dör ì uk se' patké' Skëképa Jesús tö e'. ³⁸Erë yi tö ttë i' watéttsa, ese watërdattsá.

³⁹A yamipa, es ye' tö a' a' ichè tö ttök Skëköl ttekölie, e' yuló poë. Ñies wépa ttöke ttö kuá'kí wa, esepa kè wöklö'war. ⁴⁰Erë iyi kos ese ú a' tö buaë yësyësë, kè chiliwarka.

Cristo shkenekane, e' pakë

15 ¹A yamipa, Jesús ttë buaë paka' ye' tö a' a, e' skà pakekeneyö a' a' i' ta as e' ska' a' er döne. Ttë ñe' klög'bak a' tö, e' a' a' tso' tkëulewá darërëë. ²A' e' tkéwa michoë ttë buaë ñe' a' yësyësë wës ye' tö a' a' iwà paka' es, e' ta e' wa a' tsatkëne. Kè idör es, e' ta é ichök a' erblé imik.

³Ttë meneat ye' a, e' è paka'neyö a' a. E' bua'ie dör i' es: Cristo kötëwá se' nuí kí wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es. ⁴Ñies ie' wötënewá pö a, e' kí ká de mañat, eta ishkenekane wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es. ⁵Ñies ie' kkaché Cefas a. E' ukuöki ta ie' kkaché ittekölpa tsá dabom eyök kí bôl (12), e'pa a. ⁶E' ukuöki ta ie' kkaché s'yamipa dóka cien skeyök (500) kíta, e'pa a' mik iñi dapa'wé ek tsiní ème eta. Ie'pa ekképa welepa blërulunetke, erë ikibiiepa dobyërkeia. ⁷E' ukuöki ta ie' e' kkaché Santiago a. E' ukuöki ta ie' e' kkaché ittekölpa kos a.

⁸Bata ekké ta ie' e' kkaché ye' a. Ye' dör ittekölpa tsá e'pa yulé, erë ñies ie' e' kkaché ye' a. ⁹Skëköl icha, e'pa we'ikök ye' bak. E' kueki ye' dör ittekölpa malepa dikia diöshet. Ye' kiök ie'pa eköl, e' kè dör ye' siarla e' a. ¹⁰Erë Skëköl er buaë ché ye' a, e' kueki ye' dör ie'pa eköl. Ie' er buaë ché ye' a e' kè dör ème. E' wakanewéyö taië ie'pa malepa tsata. Ñermata kè dör tö ye' wák tö iwakanewé. Iwakanewéyö Skëköl er buaë chò ye' a e' batamik. ¹¹Erë Jesús ttë buaë, e' dör etkëme, e' paka' sa' tö a' a, e' mik a' erblé. Ye' tö ipakè ö ie'pa tö ipakè, e' kè dë' wës.

Se' duulewá shkerdakane

¹²Sa' tö ipakeke tö Cristo kötëwá, e' shkenekane. Erë a' welepa tö icheke tö s'duulewá kè shkerta'kane. ¿Wës e' chëmi ie'pa tö? ¹³S'duulewá kè shkerta'kane, e'ma Cristo kè shkenekane. ¹⁴Ie' kè shkenúpakane, e'ma é ye' tö ie' ttë buaë pakeke. Ñies é a' erblöke ie' mik. ¹⁵Sa' tö ipakeke tö Skëköl

tö ie' shkéŋkane, erë s'duulewä kè shkerta'kane, e'ma ie' kè shkenekane. E' mú dör es, e'ma ttè pakeke sa' tö Skëköl ttò wa e' dör kache. ¹⁶S'duulewä kè shkerta'kane, e'ma Cristo kè shkenekane. ¹⁷Ie' kè shkenúpakane, e'ma é a' erblöke ie' mik. Se' tso'ia se' nuì ulà a. ¹⁸Ñies e' mú dör es, e'ma wépa erblé' ie' mik blérulune, esepa tso'tke weinuk. ¹⁹Se' tö Cristo paneke, e' kè wà tkópa aishkuö ta, e'ma se' dör siarë chökle s'malepa dikia.

²⁰JErë moki Cristo shkenekane! Ie' dör se' shkerkane e'pa tsá, e' kueki se' wa ijcher tö ñies se' shkerdakane. ²¹E' wà dör i' es: Wëm eköl wa s'duòwä e' ali'ka sulitane ki. E' sù wëm skà eköl wa s'duulewä shkerdakane. ²²Sulitane dë'ka Adán wa, e' kueki sulitane wömenettsä duökwa wes ie' es. Erë se' batsulewä Cristo mik e'pa kos shkerdakane wes ie' shkenekane es. ²³Erë e' kos mir wes ikawöta minuk es. Cristo shkenekane kewe. E' itöki mik idene, eta se' dör ie' icha, e'pa kos shkerdakane. ²⁴Eta ká i' erdawa. E' kéwö ska' ta Cristo e' alöraká fyí wökir, fyí wák, fyí kéköl wä diché ta' ese kos ki. Ì kos blu'ie ie' tso' e' merattsaitö Skëköl dör S'yé e' ulà a. ²⁵Erë ìñe ta ie' tso'ia fyí kos wëttsuk blu'ie dö mik ibolökpa kos menewä ie' klò dikia eta. ²⁶Ie' bolök bata, e' dör s'duòwä, e' ki ie' e' alöraká bataie. ²⁷E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichë: "fyí ulitane menewä ie' klò dikia." Erë se' éna iane tö mik iyëne "fyí ulitane" eta Skëköl kè ku' e' shüa, ie' wák tö ì kos mérö Cristo klò dikia e' kueki. ²⁸Erë mik fyí ulitane mérötke Skëköl tö Cristo dör ilà e' klò dikia, eta ñies Cristo e' murattsä iyé ulà a as fyí ulitane dö ie' dikia.

²⁹S'duulewä kè shkerta'kane, e'ma wépa wösune s'duulewä skéie' ziök e' wekerakitö? S'duulewä kè shkerta'kane, e'ma ziök ie'pa wösune esepa skéie? ³⁰S'duulewä kè shkerta'kane, e'ma ziök se' e' mùmi weinuk kekraë ttè e' pakök? ³¹A yamipa, ká bit ta ye' ki idalò me'rie ttseskua ye' ttèmiwa yile tö. E' dör moki wes a' tso' batsulewä Skëképa Cristo Jesús mik, e' tö ye' ttsé'weke buaë e' dör moki es. ³²Je Éfeso ye' bolökpa tso' ñippök ye' ta wes iyiwak sulusi es. Kè se' shkerta'kane, e'ma ziök e' dalé'ttsekeyö? E' kè dör iie bua' ye' a. Moki tö s'duulewä kè shkerta'kane, e'ma iüsö wes welepa tö icheke es. E' dör i' es: "Bulepa s'duöralur, e' kueki ìñe se' chkò, se' di'yö buaë kaneë."

³³Kè a' e' muktsä e' kitö'uk es. E' dör wes yile tö iyé es, e' dör i' es. "S'yamipa e' wamblö sulu esepa tö s'ser yësyësë esepa sulu'wekewa." ³⁴A' erbikóne buaë yësyësë. Ì sulu kè wamblaria' a' tö. A' welepa kè batsë Skëköl mik yës. E' chéyö a' a' a' jaëwoka.

Se' duulewä shkerdakane zis e' chkà dör?

³⁵Isalema a' welepa tö ichakëmi: "Se' duòwä, zwes e' shkermikane? Zs e' chkà dör?" ³⁶Ì chaké a' tö wes kè s'kabikeitsò ese ì chaké es! Iyiwö tkësö, e' kè dë'kane, ikuala deka ta iwö dalola nunéwä. ³⁷Mik se' tö trigo wö tkéwä, eta kè se' wä itkëne kuáie. Se' tö iwö dalola tké. ³⁸E' ukuöki ta ikua deka wes Skëköl ime'atbak es. E' sù iyiwö ulitane döraká iwakmik iwakmik wes imeneat es.

³⁹S'ditsö ena iyiwak klòka ena dù ena nima e' wák dör kuá'ki kuá'ki ñies ichkà dör kuá'ki kuá'ki. ⁴⁰Ñies ì meneat ká jai a ena ì meneat ká i' a e' dör kuá'ki kuá'ki. E' kos dör buaala, erë iwër kuá'ki kuá'ki. ⁴¹Diwö si'wö bëkwö

e' kōs dalōburke kua'kī kua'kī. Nies bēkwō kōs e' wāk dalōburke ek ek kua'kī kua'kī.

⁴² Mik se' shkenekane, eṭa se' manenettsatke wes iyiwō tkēne e' manerttsa es. Se' chkā i' nurtā'wā, erē mik ishkenekane, eṭa kē inurpawāia. ⁴³ S'chkā i' dōr ēsela, erē ishkerdakane olo tā' taijē. S'chkā i' kē diché tā', erē ishkerdakane diché tā' taijē. ⁴⁴ S'chkā i' dōr buaē senoie i'ñe tā, erē mik ishkenekane, eṭa imanenettša senoie buaē aishkuō tā Wikōl Batse'r tā. ⁴⁵ E' dōr wes Skēkōl yēkkuō tō ichē es, e' tō ichē: “Wēm tsá kiē Adán, e' yōne se'ie tsts'ka.”^m Erē wēm skā de ekōl Adán es, e' dōr Cristo, e' yōne sene michoē mukwak. ⁴⁶ Erē s'chkā senoie aishkuō tā, e' kē mēne Skēkōl wā se' a kewe. S'chkā i' me'itō se' a kewe. E' itōkī chkā senoie aishkuō tā Wikōl Batse'r tā ese merdaē se' a. ⁴⁷ Wēm tsá yōne íyōk wa, e' kuekī e' dōr ká i' wak. Erē wēm skā de Adán es, e' datse ká jai a. ⁴⁸ Wēpa dōr ká i' wakpa, esepa dōr wes wēm tsá yōne íyōk wa ñe' es. Erē wēpa dōr Skēkōl tso' ká jai a e' icha esepa dōr wes wēm datse eē es. ⁴⁹ Se' tō wēm datse ká jai a e' kitseraē wes wēm yōne íyōk wa ñe' kitse'sō es.

⁵⁰ A yamipa, ye' tō a' a ichē tō se' chkā i' duōtā'wā nurtā'wā e' kē dōpawā i' blúie Skēkōl tso' e' a. ⁵¹⁻⁵² Ye' ttō ttsó. Ttē bak blēulewā ese chekeyō a' a i' tā: Kē se' ulitane duōpawā erē mik Skēkōl duk blane iwā kkachioie tō kawō i' enewatke eṭa se' kōs maneordattsa bet wes s'wōbla tsimiū es. Mik duk ñe' blane, eṭa s'duulewā kōs shkerdaka, kē duōpawāia. Nies se' tso'ia tsts'ka, e' chkā maneordattsa. ⁵³ Se' chkā i' nurtā'wā, e' maneordattsa chkā kē nurtā'wā ese wa. Se' chkā i' duōtā'wā, e' maneordattsa chkā kē duōtā'wā, ese wa. ⁵⁴ Mik se' chkā i' manenettša kē duōpawāia, kē nupawāia, eṭa i' tso' kitule Skēkōl yēkkuō kī, e' wā de, e' tō ichē: “Duewā kī Skēkōl e' aléka.”ⁿ ⁵⁵ A Duewā, ¿wé be' diché taijē e'? ¿Wé be' e' alō taijē e'? Be' kirēbata tso' se' rrewoie taijē, ¿wé e' i' ta? ”^o ⁵⁶ Se' ser sulu kuekī duēwā tō se' rreweke ena sene sulu diché iēne ttē dalōiēno wa. ⁵⁷ Erē se' nuī olo'yane se' kī Skēkēpa Jesucristo batamik, e' kuekī kē se' suaneia s'duōwā yōkī. E' kuekī kekraē wēstela chekesō Skēkōl a.

⁵⁸ E' kuekī, a yamipa dalēr ye' éna, a' e' tkówā darērē kekraē Skēkēpa ttē a, kē a' e' skōktsā bānet. A' wā ijcher tō i' kōs kanewé a' tō ie' a, e' kē weirpa éme. E' kuekī a' kī kaneblō buaē kekraē ie' a.

Inukōl shteke s'siārēpa kīmoie, e' pakē

16 ¹ Inukōl shteke a' tō s'batse'rpa serke Jerusalén e'pa kīmoie, e' pakeke ye' tō a' a i' tā. Inukōl shtó wes ye' tō iyē Skēkēpa icha erule erule tso' Galacia, e'pa a es. ² Domingo bit tā a' wakpa bik ekkē tō a' inukōl shtā'ú tō kōs a' ulā a ide. Eṭa kōs a' a imermi, e' blō bānet. A' tō iwé es, eṭa mik ye' de a' ska', eṭa kē a' kawōtā inukōl shtōk, a' wā itso'tke blēule e' kuekī. ³ Mik ye' de a' ska', eṭa wēpa shushtétke a' tō patkēmi Jerusalén inukōl ñe' muk, e'pa ttē choie yēkkuō shtekemiyō e' mi'ke ie'pa wā. Es ye' tō ie'pa patkeke Jerusalén. ⁴ A' ibikeitsé tō buaē idir tō ye' mi'ñak ie'pa tā, e' tā ye' mi'mi.

Pablo tō ishkak e' aleritsé

⁵ Ye' kawōtā minuk Macedonia, e' ukuōkī tā ye' mi'ke a' ska'. ⁶ Isalema ye' e' tsukeat a' ska' si' et si' bōt ulatōk ō isalema ye' e' tsūmiat dō yuēdiō tka ekkē.

Es a' a ye' kimermi ì kiane ye' kî shkoie ese wa as ye' mi' buaë wé ye' mi'mirö eë. ⁷Ye' kè shkak a' pakök shkaule. Ye' mú sër a' ska' kâ taijë, Skëkëpa kî ikiane e'ma. ⁸Erë ye' e' tsukeat íe Éfeso dò Pentecostés kèwö tka ekkë. ⁹Íe buaë ye' a kawö kune Jesús tté buaë pakoie. Ye' bolökpa tso' taijë, erë ñies taijë pë' éna Jesús tté buaë tsak. E' kuëkî kè ye' e' yaktsa i' ta íe.

¹⁰Timoteo kaneblöke Skëkëpa a wës ye' es, e' kuëkî ie' de a' ska', e' ta ikiówa buaë. ¹¹Kè yi kàne ie' dalöseukwä. E' skéie ie' kímú as ie' döne bèrë ye' ska'. Ye' tso', ie' ena s'yamipa urke ie' ta, e'pa panuk.

¹²Ye' tö s'yami Apolo e' cheke a' a i' ta. Ye' kköyë' ie' a taijë tö ie' yúñak s'yamipa mi'ke a' pakök e'pa ta. Ie' kè shkak i' ta, erë wekkë alè ta ie' a kawö kurmi, etä ie' mi'mi.

Pablo tö ie'pa bata patté

¹³A' senú erkî. A' e' tkówa darërë a' erblöke Jesús mik e' a. A' e' tkówa wëbla süë, kè a' suanuk. A' erbló darërë ie' mik. ¹⁴Í weke a' tö kos ese ú ñi dalëritsë wa.

¹⁵A yamipa, a' wä ijcher tö Estéfanos ena iyamipa e'pa dör Acaya wakpa tsá erblé' Jesús mik e'pa. Ie'pa e' ché buaë s'batse'r malepa kímuk. ¹⁶Ye' tö a' a ikië taijë tö ie'pa esepa ttò dalöiö er bua' wa. Ñies yi isie tso'ñak kaneblök Skëkëpa kanè a esepa ttò dalöiö.

¹⁷Ye' ttsë'ne buaë tö Estéfanos ena Fortunato ena Acaico e'pa de ye' ska'. Ie'pa tso' ye' kímuk taijë a' kè ku' e' skéie. ¹⁸Ie'pa tö ye' er pablé wës a' er pablérakitö es. Buaë idir ie'pa esepa kikökka.

Pablo e' chéat

¹⁹Skëkëpa Jesús icha erule erule kos tso' Asia, e'pa tö a' shké'wémi. Áquila ena Prisca ena Skëkëpa icha ñi dapa'uke ie'pa u a, e'pa tö shkéne patké taijë a' a Skëkëpa ttò wa. ²⁰S'yamipa kos tso' íe, e'pa tö a' shké'wémi. A' ñi shké'ú ñi dalër wa.

²¹Ye' dör Pablo e' tö shkéne i' shtë ye' wák ulà wa.

²²Yi kè éna Skëkëpa dalër, e' ta as ese kichatër. ¡A Skëkëpa, be' shkóne bet!

²³As Skëkëpa Jesús er buaë chö a' a.

²⁴Ye' éna a' dalër Cristo Jesús batamik. Es e' idir.

Yëkkuö skà kit Pablo tö Corinto wakpa a, i' ta ide böt

2 Corintios

Mik Pablo bak kaneblök Macedonia etä ie' tö yëkkuö skà kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto ena ipamik e'pa a. Wëm kiè Tito e' kaneblöke Pablo ta Jesús tté pakök. Ie' tso' Corinto, mik ie' dene Pablo ska' etä ie' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kabërke nita e' paké Pablo a. E' kueki Pablo tö yëkkuö i' kit. I tköke Corinto wakpa ta e' dör i': Welepa e' chò tö ie'pa dör Jesús ttekölpa erë kè idör moki. Esepa dë'mi Corinto ta Jesús mik erblökwakpa tö iki'warak buaë. Ie'pa ñekkëpa tö s'wöbla'weke kache tté wa. Ie'pa e' ü tö ie'pa dör buaë Pablo tsata. Ie'pa tö icheke tö Pablo dör siarë kè dör kékëpa tajë. Es ie'pa tso' Jesús mik erblökwakpa kit'uk. Pablo éna Jesús mik erblökwakpa dalër tajë e' kè kiane ie' ki tö imi'yal ñala sulusi ki kachökwakpa itöki. E' kueki ie' tö yëkkuö i' kit ie'pa a as ie'pa tso' ttsë'ka kachökwakpa yöki ena er bua' wa i' kkayëne ie'pa a e' dalöiök. Nies ie' tö ie'pa a iché tö ie' dör Jesús tteköl moki.

E' kúie ta kam ie' tö yëkkuö i' shtë etä ie' tö inuköl ki' ie'pa a Jesús mik erblökwakpa siarëpa tso' Jerusalén e'pa kimoie. S'kit'ukwakpa tö iyë' tö Pablo tö inuköl e' tšektkö iwák a, erë ie' tö iché tö e' kè dör es. Ie' mi'ke betka Jerusalén pakök e' kueki Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa kawöta inuköl ki shtëk tsëmi Jerusalén.

Shkë'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. S'yami kiè Timoteo, e' tso' ye' ta ie. Sa' tso' yëkkuö i' shtëk a' dör Skëköl icha erule serke Corinto, e'pa a. Nies sa' tso' yëkkuö i' shtëk s'batse'r malepa serke ká malepa atë Acaya, e'pa ulitane a. ²Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrë mù a' a.

Pablo weirke e' shüa Skëköl kíkékaitö

³Skëköl dör Skëképa Jesucristo yé, e' kíkëkasö tajë. Ie' dör S'yé e' tö se' sueke er siarë wa ena se' er pableke kekraë. ⁴Sa' weirke kos Cristo tté kueki, e' shüa sa' er pableke Skëköl tö as s'malepa weirke esepa er pablö sa' tö wes ie' tö sa' er pableke es. ⁵Cristo weine tajë, e' ukuö miria sa' ki tajë. Erë nies ie' batamik sa' er pablërke tajë shüte. ⁶Sa' weine es, etä e' dör a' er pabloie, a' tsatkoie. Nies Skëköl tö sa' er pablé, etä nies e' dör a' er pabloie as a' weirke wes sa' es ese dalë'ttsö a' tö er bua' wa. ⁷Sa' wa ijcher tö a' weirke wes sa' es, erë nies a' er pablërke wes sa' er pablërke es. E' kueki sa' wa ijcher buaë tö a' kè tö sa' eriawëpa.

⁸A yamipa, sa' ki ikiane tö a' wa ijcher tö sa' weine Asia e' dör darërë sa' a. Sa' diché kè dë'ka iwöklö'woie. Sa' ibikeits tö kè sa' döpattsa ttsë'ka. ⁹Sa'

e' tse' wes s'wömenettsa ttëwä es. Erë e' wamblëne sa' ta as kè sa' erblö sa' wákpa mik, e' skéie as sa' erblö Skëköl tö s'shke'wëkane e' wák mik. ¹⁰⁻¹¹ Sa' ttekelur ñe' e' ulä a ie' tö sa' tsatkë'ttsa ena sa' tsatkeraëitö. Ie' dapömik sa' moneka darërë. A' sa' kímé S'yé a ikiök sa' ki, e'ma ie' tö sa' tsatkë michoë. A' taië tö iwé es, e' ta ie' tö sa' kimeräe e' ki wëstela cheraë ie' a se' taië tö.

Ì kuëki Pablo kè dë' Corinto

¹² Sa' er kè tö sa' kkatè ì ki, e' tö sa' tse'wëke buaë. Këkraë Skëköl tö sa' a imë seno yësyësë e' batseitsök buaë er moki wa sulitane wö wa ena bua'ie a' wö wa. Sa' ser es, e' kè dör siwa' iski tso' ká i' a ese wa, e' dör Skëköl er buaë chò se' a e' wa. ¹³⁻¹⁴ Yëkkuö kos kitmi sa' tö a' a, e' wà kè dör ttë blëulewä ese, iaritsmi a' a ena iwä armi a' éna. Eré wes sa' dör e' kè ane a' éna bua'ie, erë ye' ipaneke tö wëkkë alè ta a' éna iardaë seraä. E' dör es, e' ta mik Skëképa Jesús datskene, etä e' këwö ska' a' e' tssörakä buaë sa' wa wes sa' e' tssörakä buaë a' wa es.

¹⁵ Ye' ibikeitsé tö a' e' tse'käl ye' wa buaë, e' kuëki warma ye' ibikeitsé tö ye' mi' a' pakök bötökicha as a' tse'r buaë bötökicha. ¹⁶ Ye' ibikeitsé tö mik ye' mi'ke Macedonia, etä warma ye' tkökemi a' pakök. Ye' datskene, e' ta ye' damitköne a' pakök. Es a' a ye' kimermi shkoie Judea. ¹⁷ Erë kè ye' wä iöne es. Ye' dë' a' pakök etökicha è, e' kuëki za' ibikeitsé tö ye' kè wä iwä bikeitse buaë kewe? za' ibikeitsé tö ye' ttö bötöt wes s'ditsö èse es? ¹⁸ Erë Skëköl ttö mokië, e' ttö wa ye' ichè a' a tö ye' kè ttö a' ta bötöt. ¹⁹ E' wä dör tö Jesucristo dör Skëköl Alä, e' kè ttö bötöt, ie' ttö etkëme. Ie' tté buaë paka' ye' ena Silvano ena Timoteo, e'pa tö a' a. ²⁰ Ì kos uk Skëköl kablë, e' wëitö Cristo wa. E' kuëki mik se' ñi dapa'uke Skëköl küköka, etä se' tö icheke: "Es e' idir" Cristo Jesús ttö wa. ²¹ Yi tö a' ena sa' kkö'neke as se' tulurie Cristo mik, e' dör Skëköl. Ie' tö se' shukitbak iwák a. ²² Ie' tö se' er wakyué ie' wák a. Nies iWiköl méitö se' a wes fyí tsä patuésö es ikkachoie tö se' tsatkeraëitö da'a.

²³ Ie' wä ye' suule buaë e' wöwa ye' ichè a' a tö kam ye' döne Corinto warma wes ye' ibikeitsé es, e' wä dör tö kè ye' éna a' kí eriawak. ²⁴ Sa' wä ijcher tö a' erblöke buaë Jesús mik, e' wa a' tkënewä darërë. E' kuëki sa' tso' a' kímuk er bua' wa as a' tse'r buaë. Kè sa' ku' a' patök kësik wa a' erblöke e' iutök.

2 ¹ E' kuëki ye' ibikeits tö ye' kè shakne a' pakök a' eriawoie. ² A' è tö ye' tse'wëmi buaë. Erë a' eriawëyö, e' ta zyí tö ye' tse'wëmi buaë? ³ Warma a' ye' tse'wë buaë, e' kuëki yëkkuö iët kitmiyö a' a e' ki a' pautyö darërë as a' e' shulö, etä e' a' kè tö ye' eriawëpa. Ye' iklö' yësyësë tö a' ulitane tse'rdaë buaë ye' ta ñita. ⁴ Mik ye' tö yëkkuö ñe' kit, etä ye' eriane siarë, ye' chkenewä buaë dö ye' iëttsaie ekkë. Erë kè ye' wä ikite a' eriawoie. E' skéie ye' ikitmi as a' éna iar tö a' dalër taië ye' éna.

Yi tö ì sulu wamblë' e' nuí olo'yé Pablo tö

⁵ Wëm tö kabene tski'ka a' shua ì sulu wamblëitö e' wa, e' kè wä ye' è eriaone. Isalema ye' tso' iki kuötkökka, erë ye' ichè tö wes alè ie' tö a' ulitane eriawë. ⁶ Kos a' kibiiepa tö ie' ki inuí métke e' dör wë. ⁷ Ì ñe ta a' tö inuí olo'yó iki ta ikimú as kè ieriar taië kè er pablëneia ekkë. ⁸ E' kuëki ye' kköchö a' a taië tö ikkachónie ie' a' tö moki a' éna ie' dalër. ⁹ Yëkkuö ñe' kitmiyö a' a isuöie tö ye' ttö iutë a' tö seraä ö au. ¹⁰ Yi isie nuí olo'yé a' tö iki, nies ese ki ye' tö

ilo'yeke. Moki yō ichè Cristo wōwa ena a' dalërmik tō ilè nuí tso' kiane olo'yè, e' ta' e' olo'yétkeyō ¹¹ as Satanás kè e' alòka se' kī. Wēs ie' éna se' sulu'wakwa, e' ane se' éna buaë.

Tito kè dē' Tróade

¹² Mik ye' de ká kiè Tróade Cristo tté buaë pakök ee, etā ye' isuë tō Skëképa tō ye' a' ñāla yuétke buaë itté pakoie. ¹³ Erë s'yami Tito wā a' biyō done ye' a, e' kè kune ye' wā wēs ikablē es. E' tō ye' tkiwé kabikeitséka taië. E' kuekī ye' e' chéat Tróade wakpa a ta ye' mīa Macedonia ie' yulök.

Íyi ulitane kī se' e' alókami Cristo wa

¹⁴ Erë wěstela Skëköl a! Këkraë ie' tō sa' wëttseke e' aloka íyi ulitane kī Cristo ta' ñita. Sa' wa ie' tō Cristo tté buaë pakeke ká wañe, e' dör wēs kiō masmas alabur es. ¹⁵ Sa' tō Cristo tté pakeke, e' dör wēs íyi alar masmas ña'wè Cristo tō Skëköl a ikikokā es. Sa' dör wēs kiō masmas alar es. Erë wépa tsatkërke ena wépa kè tsatkërku' esepa böltëpa wō ilār kuā'kī kuā'kī. ¹⁶ Wépa kè tsatkërku' esepa a tté pakeke sa' tō e' dör wēs s'nu alar es, e' wa ie'pa duōralur e' kuekī. Erë wépa tsatkërke esepa a e' dör wēs íyi alar buaë es, e' wa sene michoë dōraë ie'pa ulā a e' kuekī. ¿Yi dirmi tté i' wakanéuk? ¹⁷ Taië pē' tō Skëköl tté pakeke inuköl è klō'woie, erë sa' kè dör es. Ie' tō sa' patké ipakök, e' kuekī sa' tō ipakeke er moki wa ie' wōwa Cristo dalërmik.

Skëköl tté pa'alī e' wakanéukwakpa sa' dör

3 ¹ ¿Ima a' ibikeitsè tō sa' wákpa e' tté chōke a' a? ¿Ima a' ibikeitsè tō sa' kī yëkkuō kiane sa' tté choie a' a ö a' tō yëkkuō mēmi sa' a sa' tté choie wēs wele tō iweke es? Yëkkuō ese kè kiane sa' kī. ² A' wakpa dör wēs sa' tté choie yëkkuō es. E' kitule sa' er a suule ena aritsule sulitane wā. ³ Iwēnewā wōshak tō a' dör wēs yëkkuō kitmi Cristo tō patkēne sa' ulā a es. Yëkkuō e' kè kitule tinta wa, e' skéie ikitule Skëköl ichökke e' Wiköl wa. E' kè kitule ákkue kī wēs tté dalöiëno kite ákkue kī es. E' skéie ikitule a' er a.

⁴ Sa' erblöke Skëköl mik Cristo batamik, e' è kuekī sa' tō a' ché es. ⁵ Sa' kè a iyënuke tō kanè wē sa' tō a' shua, e' dör sa' wákpa diché wa. Skëköl tō sa' a iëri mé iwakanéwoie. ⁶ Ie' tō sa' a iëri mé ie' tté pa'alī mēne se' a e' wakanéuk. Ttè e' kè datse tté dalöiëno mēne ká iaiäe e' wa. E' skéie idatse Skëköl Wiköl wa. Ttè dalöiëno ñe' tō s'kichateta'ttsa erë Skëköl Wiköl tō sene michoë meke se' a.

⁷ Ttè dalöiëno këchke kitule ákkue kī, e' mēne ká iaiäe Israel aleripa a. Mik tté e' tsā mēne, etā Skëköl olo bune taië. E' klōne Moisés wō kī dalölöë dö imalepa kè wō dē'wa ie' wō sauk ekké. Erë dalö e' chowamine enaena. Ttè ñe' mēne olo ta' taië ikkachoie tō e' dör tté dalö ta' taië ese. ⁸ E' yitā Skëköl Wiköl kanè e' olo tkòka taië tté ñe' tsata! ⁹ E' wā dör tō tté tō s'kichateta'ttsa ñe' mēne dalö ta' taië, ie' yitā tté wa Skëköl tō s'klō'wēmi wēs pē' buaë yēsyesē es e' pakè olo ta' taië shute tkòka tté tsā mēne e' tsata! ¹⁰ Moki tté pa'alī e' olo ta' taië shute, e' o'mik tté iët olo kè dör i. ¹¹ Ttè kè dör yöbië e' de olo ta' taië, ie' yitā tté dör yöbië e' olo ta' taië shute!

¹² Ttè e' wā paneke sa' tō kröröë, e' kuekī sa' tō iwā pakeke sulitane kukua kè suarta. ¹³ Sa' kè tō iweku' wēs Moisés tō iō es. E' wō pabakéwā datsi'tak wa as Israel aleripa kè tō isaü tō ie' wō dalö bune e' chowamine sera. ¹⁴ Erë

ie'pa er darënewa, kè éna iwà ane. Ie'pa er pabakulewa wes Moisés wò pabakwa es. Es nìes i'ñe ta ie'pa aleripa er pabakulewa mik ie'pa tso' ttè kèchke mène iyëpa bak e'pa a e' aritsök etä. Ie'pa er pabakulewa e' sirmittsa erblè Cristo mik, e' è wa. E' kueki ie'pa icha kam sirttsa. ¹⁵Dò ikkè ta, mik ie'pa tò yëkuò kit Moisés tò e' aritseke, etä ie'pa er tso'ia pabakulewa. ¹⁶Erë mik se' er mane'wé Skëkëpa a, etä se' er pabakulewa, e' sinetttsa. ¹⁷Skëkëpa e' dör Skëköl Wiköl. Wé e' tso', etä ee se' yënetttsa ttè dalöiëno ulà a. ¹⁸Es se' dör wes s'wò kè pabakulewa es, esepa kos kî Cristo olo wërke buaë wes wösuo es. Se' maner michoë as se' dō wes Skëkëpa olo ta' taië es. E' kos wakaneweke Skëköl Wiköl tò.

Sa' dör Jesucristo ttekölpa tsä

4 ¹Skëköl tò sa' suë er siarë wa, e' batamik kanè i' méitò sa' a. E' kueki kè sa' e' chkeuwa. ²E' skéie kè sa' tò iwakanewëku' blëule wes i' dör jaë ese es. Sa' kè ku' s'kît'uk. Sa' kè ku' Skëköl ttè shutuökkä kache tté wa. E' skéie ttè moki pakeke sa' tò yësyesë Skëköl wöa as sulitane wa ijcher tò i' ché sa' tò, etä es idir. ³Erë Jesús tté buaë pakeke sa' tò, e' pabakulewa, e' ta ipabakulewa wëpa kichatërke esepa è yökî. ⁴Ie'pa kè erblöta' Cristo mik. Bé dör ká i' kèköl, e' tò ie'pa er pabakëwa da'äie as kè ie'pa éna Cristo dör Skëköl wák suë olo ta' taië e' tté buaë wà ar. ⁵Sa' kè tò sa' wákpa tté pakeku'. Sa' tò Jesucristo dör Skëkëpa, e' tté pakeke. Sa' e' chò tò sa' dör wes a' kanè mésopa es a' kimoie Jesús dalërmik. ⁶Mik Skëköl tò ká i' yö', etä ie' iyë': "ká ñinú," etä ká ñine. Ie' wák tò se' er ñi'wé as ie' olo taië burke Jesucristo wò kî, e' ar se' éna. E' kueki sa' tò ie' tté buaë e' pakeke sulitane a.

Se' weirke ká i' kî, e' dör bërber è

⁷Jesús tté buaë, e' dör wes íyi bua'buwa ské darërë es, e' meneat sa' a wakanewë. Erë sa' kè diché ta'. Sa' dör tottola wes skaü es. E' dör iwà kkachoië tò diché wa sa' tò iwakanewëke e' meke Skëköl tò sa' a, e' kè dör sa' diché. ⁸Erë kabene tso' sa' kî taië kekraë, erë e' kè e' alineka sa' kî. Erë sa' kè wa ijcher wes sa' e' ùmi, erë kè sa' e' öwa e' yökî. ⁹Erë sa' bolökpa tò sa' tötieke, erë Skëköl kè wa sa' meneat. Erë sa' dettsa iski, erë sa' e' köke Kane. ¹⁰⁻¹¹Se' tso'ia ttsë'ka ká i' a, e' dalewa sa' chöke sa' bolökpa ulà a sa' ttekelur Jesús tté kueki wes ie' kötwarakitö es. Sa' weirke es as iwërwa sa' kî tò moki ie' shkenekane, e' tso' sa' ta'. ¹²Duewa dalò me'rie sa' kî, es sa' weirke a' dalërmik as sene michoë dō a' ulà a. ¹³Itso' kitule Skëköl yëkuò kî wé yile tò iyë': "Ye' erblé imik e' kueki ye' iché." ¹⁴Es nìes sa' erblöke Skëköl mik wes yi' ñe' es, e' kueki sa' tò ie' tté pakeke. ¹⁴Sa' wa ijcher tò ie' tò Skëkëpa Jesús shkeo' Kane nìes ie' tò sa' shke'werakane wes Jesús shkeo' Kaneitö es, sa' batsulewa Jesús mik e' kueki. Aishkuò ta' ie' wa sa' miraë a' ta' ñita wé ie' tso' ee. ¹⁵Sa' weirke kos e' dör a' kimoie as se' taië tò wëstela chò Skëköl a' ier buaë ché se' taië a' e' kueki. E' wa ie' kîkardakä taië. ¹⁶E' kueki sa' kè e' chkeuwa. Erë sa' chkà mir wa'k è, erë sa' er diché kî iërke kîta kîta ká bit ekkë. ¹⁷⁻¹⁸I' kos sukesö s'wöbla wa ese ertä'wa. Erë i' kos kè wërta' ese dör yöbië. E' kueki kè sa' er menewa i' sukesö ese kî. E' skéie sa' er me'rie i' kè wërta' ese kî. E' kueki sa' weirke siarë,

e' kè dör taië sa' a, e' dör ekuölö è. E' wà dör tò e' wà ì dör buaë, olo ta' taië yöbië, e' döraë sa' ulà a taië shutë tkòkà kòs sa' weine e' tsata.

5 ¹S'chkà dör wes úla es, e' dör buaë senoië ká i' kî è. Se' wà ijcher tò mik se' úla i' panane, eta u yöbië tso'tke Skèköl wà se' a ká jai a. E' dör se' chkà pa'alì ser michoë yöule ie' wà e'. ²E' kuëkì mokì ká i' kî se' rrerke. S'chkà pa'alì merke se' a aishkuò ta' ká jai a, e' kkecheke se' tò poë. Se' éna s'chkà i' mane'waktke s'chkà pa'alì wa wes datsi' mane'wèsò es. ³E' kiane se' kî as se' wiköl kè at aishkuò ta' kè chkà ta' wes se' sume es. ⁴Se' tso'ia se' úla i' a eta se' kköchöke se' serke chkeulewà wes dali ekkeë e' dikia es. Kè dör tò se' duakulurtke senoië chkà kè ta'. E' skéie se' éna s'chkà i' mane'waktke chkà pa'alì ñe' wa as ì duotà'wà ese manerttsane ì ser michoë ese wa. ⁵Skèköl wák tò se' kanewétke maneonuk ñe' es. Ie' tò iWiköl mé se' a wes ýi tsá patuësò es iwà kkachoië tò iwà döraë se' ulà a wake'.

⁶E' kuëkì kè se' tkirkü' ì kî, eré se' wà ijcher tò se' tso' kamië Skèképa yökì, se' tso'ia ttsè'ka ká i' a e' dalewa. ⁷I'ñe ta' ie' kè sunuk se' a, eré se' serke se' erblé ie' mik e' wa. ⁸Kè se' tkirkü' ì kî. Se' a ta' s'chkà i' mú mèatsò, e' ta' es se' mía senuk ie' ska', e' dör ibua'ie. ⁹⁻¹⁰Se' ulitane kawötà dökwa Cristo tkër s'shulo kulé kî e' wörkì. Eë ì kòs wé se' tò ká i' kî, buaë ena suluë, ese kkayërdaë ta' e' ské meraëitò se' a eköl eköl. E' kuëkì se' tso'ia ttsè'ka ö se' mía ie' ta', eré kekraë se' e' chöke senuk yësyësë as ie' wa iwër buaë.

Skèköl er buarne se' kî e' pakè

¹¹Sa' tò Skèképa dalöieke taië, e' kuëkì sa' e' chöke darërë s'malepa pablök as ñies ie'pa tò ie' dalöiö. Skèköl wà ijcher buaë tò sa' er yësyësë, e' mú jcher a' wà ñies. ¹²Sa' kè skà ku'ne e' tté chök a' a. E' skéie sa' tso' a' a kawö skà mukne e' ttsòkà sa' wa. E' wa a' tò sa' tsatkèmi wépa tò sa' cheke suluë, esepa yökì. Ie'pa esepa e' ttsòkà taië is imalepa wa iwër ese wa, kè dör is ie'pa er dör Skèköl wöa ese wa. ¹³Sa' wër alìie, e' ta' e' dör Skèköl dalèrmik. Kè sa' wër es, e' ta' e' dör a' kimoie. ¹⁴Sa' éna iane tò Cristo éna se' dalër taië, e' tò sa' kè senuk ie' a. Sa' éna iane tò ie' eköl è kòtewà sulitane skéie, e' wà kiane chè tò e' dör wes sulitane kòtewà es. ¹⁵Ie' kòtewà sulitane skéie as se' tso'ia ttsè'ka esepa kè serià wes se' kî ikiane es, e' skéie as se' ser wes ie' kòtewà shkènekane se' skéie e' kî ikiane es.

¹⁶E' kuëkì kè sa' ku'ia s'malepa bikeitsök wes ká i' wakpa tò ibikeitseke es. Kenet sa' tò Cristo bikeits es. Sa' ibikeits tò ie' dör se' èse è. Eré i'ñe ta' sa' kè tò ie' bikeitseku'ia es. ¹⁷E' kuëkì yi batsulewà Cristo mik, esepa er maneonetttsà yöne pa'alì. Wes ie'pa bak senuk e' kè ku'ia, e' skéie isenèmine pa'alì. ¹⁸E' kòs wé Skèköl tò. Ie' er buanene se' kî Cristo batamik. Ñies ttè buaë pakè e' kané me'itò sa' a. ¹⁹Ttè buaë ñe' dör i' es: Skèköl er buarmine ká ulitane wakpa kî Cristo batamik kè ie'pa wöchakeku' inuì kî. Ñies ie' tò ttè buaë e' me' sa' a wà pakè sulitane a. ²⁰Sa' dör Cristo ttekölpa. E' dör wes Skèköl wák kköchöke a' a sa' wa es. E' kuëkì sa' kköchöke a' a Cristo ttò wa tò a' er bua'üne Skèköl a. ²¹Cristo kè wà ì sulu wamblène yës, eré Skèköl tò ie' su' wes ì sulu wamblökwak es se' skéie. Ie' tò iwé es as se' batsulewà Cristo mik e'pa saütò wes iwák dör yësyësë es.

6 ¹Sa' kaneblöke Skèköl ta' ñita, e' kuëkì sa' kköchöke a' a tò ie' er buaë ché a' a, e' kè tsar é. ²E' wà dör tò ie' tò iché iyëkkuò kî i' es:

“Mik ye' er buaë chò be' a e' kèwö de,
 etä be' kköchöke e' ttséyö.
 Mik be' tsatkè e' kèwö de,
 etä be' kíméyö.”^b

Ye' ttò ttsó: Skèköl er buaë chò a' a, e' kèwö detke. Ie' tò a' tsatkè e' kèwö de iñe.

³ Sa' e' kkö'nuke buaë kekraë sulitane wörki as kè yi tò Skèkëpa Jesús watòttsa sa' ukuömik. E' kè dör es, e' ta sa' kaneblöke Skèköl a e' yërmi suluë. ⁴⁻⁵ E' skéie i ulitane wa sa' tò ikkacheke tò moki sa' dör Skèköl kanè mésopa. Mikle ta sa' weirke, mikle ta sa' kè wä i ta, mikle ta kawö darërè tköke sa' ta. Mikle ta sa' burke siarë, sa' wöterke, pè iërkeka taië sa' ki. Sa' kaneblöke darërë taië shute, wönrke taië, tteke bli tò. Erë e' kos dalë'ttseke sa' tò bèrë. ⁶ Nies sa' tò ikkacheke sa' ser batse'r ena i jcher se' wä e' wa. I kos paneke sa' tò bèrë er bua' wa. Sa' er buaë chöke s'malepa a. E' kos wa sa' tò ikkacheke tò moki sa' dör Skèköl kanè mésopa. Iwënewä tò Wiköl Batse'r tso' sa' ta. S'malepa dalëritseke sa' tò er moki wa. ⁷ Ttè moki pakeke sa' tò. I kos weke sa' tò diché meke Skèköl tò sa' a e' wa. Sa' serke yësyësë, e' dör sa' a wës tabè tso' ñippökwapka wä ñippoie ena e' tsatkoie es. ⁸ Mikle ta sa' dalöierke, mikle ta kè sa' dalöierku'. Mikle ta sa' kikekekä buaë, mikle ta sa' cheke suluë. Sa' ttò moki, erë mikle ta sa' sueke kachökwapkaie. ⁹ Ie'pa wä sa' suule buaë, erë ie'pa tò sa' sueke wës ie'pa kè wä sa' suule es. Wësua sa' duökelurtke, erë sa' tso'ia tssë'ka. Ie'pa tò sa' we'ikë siarë, erë kè itö sa' ttélur. ¹⁰ Sa' eriarke taië, erë sa' tssërke buaë kekraë. Wësua sa' dör siarëpa, inuköl kè ta', erë Skèköl ttè wa sa' tò s'blu'weke taië. Wësua sa' kè wä i ta', ñermata i ulitane tso' sa' wä.

¹¹ A Corinto wakpa, sa' ttöke a' ta yësyësë. A' dalër taië sa' éna. ¹² E' kè blène sa' wä a' yöki, erë a' je' tò iblé sa' yöki. ¹³ E' kueki ye' kköchöke a' a wës alà a iyé kköchò es, sa' bikeitsó er bua' wa wës sa' tò a' bikeitseke es.

A' e' batsóttsa i sulu kos e' yöki

¹⁴ Kè a' e' batsök wépa kè erblöta' Jesús mik esepa ta. ¿Wës sene yësyësë batsmi sene sulu ta? ¿Wës ká ttsettse ena ká ní a e' shuirmika ñita? ¹⁵ ¿Wës Cristo ena bé sermi bèrë ñita? Yi erblöta' Jesús mik ena yi kè erblöta' imik ¿wës esepa batsmi ñi mik? ¹⁶ Se' dör wës Skèköl ichók e' wé moki es. E' kueki ¿wës e' ñi sini'kumi íyi diököl tso' dalöie ese ta? E' ye' Skèköl tò i' es:

“Ye' serdaë ie'pa shuä,
 Ye' shkoraë ie'pa ta ñita;
 Ye' doraë ie'pa Kèköl
 ena ie'pa doraë Ye' icha.”^c

¹⁷ E' kueki nies Skèköl tò iyë':

“A' e' yóttsa, a' e' skóttsa bánet pè kè tò ye' dalöie esepa yöki.
 I kos dör ná ese kè kar
 e' ta Ye' tò a' kierawä buaë.

¹⁸ A' serke es, e' ta Ye' doraë a' yéie
 ena Ye' tò a' klö'weraë Ye' ala'rie.

Ye' dör Skëköl diché tã' tajë fyí ulitane tsatã,
e' wák tò ichè es.”^d

7 ¹A yamipa dalër tajë ye' éna, es se' a Skëköl kablë' e' kueki se' e' paiklò sene sulusi kôs tò se' er ena se' chkà ia'wëmi, e' yöki. Se' e' chò senuk batse'r kékraë, ie' dalöie tajë e' wa.

Pablo ttsë'wë buaë Corinto wakpa tò.

²¡Sa' bikeitsó er bua' wa! Kè sa' wã ì sulu wamblëne yi tã. Kè sa' wã yi weine yës. Kè sa' wã yi kitëne kache ttë wa. ³A' dalër tajë sa' éna, e' kueki kè ye' ku' ttë ì' chök a' kkatoie. Ye' tò a' a iyë'baktke kuaë tò sa' tò a' bikeitsë michoë dô sa' duolur ekkë. ⁴Ye' erblöke buaë a' mik. A' wa ye' e' ttsékã tajë. Sa' weirke kôs e' shuã ye' er künene buaë. Ye' ttsë'ne buaë shutë.

⁵Sa' de Macedonia tã kè sa' wã kawö kune enoie. E' skéie kabene kí de tajë sa' kí. Tajë sa' tsiriwë sa' bolökpa tò. Nies sa' suane tajë. ⁶Erë Skëköl tò s'er pableke, e' tò sa' er pablé s'yami Tito de sa' ska' e' wa. ⁷Kè dör tò ie' de e' è kueki. Nies wës a' tò ie' er kuwë e' biyó tò sa' er pablé tajë. Ie' tò sa' a' iché tò suluë a' éna ye' suã. Nies ie' iché tò ì wamblé a' tò sulu, e' tò a' eriawë tajë tã ìñe tã a' tso'ne ye' tsatkök. Ttë e' tò ye' kí ttsë'wë buaë.

⁸Yëkkuö patkë'miyö a' a, erë e' tò a' eriawë, erë kè ye' tkine tò iók ye' tò ipatkë'mi. Tsawe tã ye' ttsë'wëitö sulu, erë ìñe tã kè ye' ttsërku'ia es. Moki yëkkuö e' tò a' eriawë, erë e' dör ekuölö è. ⁹Ìñe tã ye' ttsë'ne buaë. E' kè dör tò ye' tò a' eria' e' kueki. E' dör tò a' eriane es, e' tò a' er mane'wëne Skëköl a. A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' kueki sa' kè wã a' suluone yës. ¹⁰Mik se' eriane wës ie' kí ikiane es, etã e' dör se' er mane'woie ie' a' as se' tsatkër. E' kueki kè se' kàne ttsë'nuk suluë se' eriar ese kí. Erë se' eriar èse, kè mène Skëköl wã, ese tò duëwã tsেকে. ¹¹A' eriane wës Skëköl kí ikiane es, e' saü, jiwã dettsã buaë! E' wã bikeitsó. E' batamik a' er téwã darërë tã a' ñi kékarak wëm tò ì sulu wamblé a' shuã, e' shulök. E' wa a' tò ikkaché tò a' kè ku' ì sulu e' a. Iwënewã tò a' e' tulëwãie darërë. Ì sulu e' tò a' uluwë a' suawëitö. Iwënewã tò a' éna ye' dalëne tajë. Iwënewã tò a' tso'tke ì sulu shulök. E' kôs wa iwënewã tò moki a' kè ku'nak ì sulu ñe' a. ¹²Ye' kè wã yëkkuö ñe' kitëmi a' a wëm tò ì sulu wamblé ñe' kkatoie. Nies ye' kè wã ikitëmi yi tã iwamblëitö e' tsatkoie. E' skéie ye' tò ikitmi as a' wákpa éna iar buaë Skëköl wõã tò moki a' tò sa' bikeitseke tajë. ¹³Ì wë a' tò, e' tò sa' er kí kuwëne buaë.

E' kfië tã a' tò Tito er kuwë tajë. Ie' ttsë'ne buaë e' tò sa' kí ttsë'wë buaë. ¹⁴A' kika'kayö ie' a' tã a' kè wã ye' jaëone. Kékraë sa' ttö moki a' tã, ñies ima sa' e' ttsékã a' wa Tito kukua, e' suëitö tò e' dör moki. ¹⁵A' tò ie' kiëwã suane wa painë wa ena a' tso'tke ie' ttö dalöiök, mik e' ska' ie' er ane etã e' tò ie' ké a' kí dalëritsök tajë. ¹⁶Ye' erblömi a' mik e' tò ye' ttsë'wëke buaë.

Se' er buaë chò siarëpa kimoie

8 ¹A yamipa, sa' éna a' a ipakak tò wës Skëköl er buaë ché Skëképa icha erule erule ñi dapa'uke Macedonia kôs a, e'pa a. ²Ie'pa weine siarë fyí ulitane ulã a, erë e' shuã ie'pa ttsërke buaë. Ie'pa dör siarë, kè ì tã' tajë, erë ie'pa tò inuköl kakké er bua' wa. Wësua ie'pa dör inuköl blúpa. ³Ye' tò a' a

ichë tò ie'pa imé kôs ie'pa a imermi, e' tsatã iwákpa er wa. ⁴Ie'pa kköchë tajë sa' a tò ñies kawô mú sa' a s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kimoie inuköl wa. ⁵Ie'pa tò imé tajë shute, sa' kè wã ibikeitse tò ie'pa a imermi ekkë. Kewe ie'pa wákpa e' mé Skëképa a, e' ukuöki tã ie'pa e' ché sa' a wes Skëköl kî kiane es. ⁶E' kueki sa' tò ikié Tito a tò ie' mî'ne a' ska' inuköl tsá kititö a' shu a e' bata shtöktã s'siarëpa kimoie. ⁷Ì kôs weke Skëköl a e' weke a' tò tajë. A' erblö buaë Jesús mik. A' tò ttë pakë buaë. A' wã íyî jcher tajë. Sulu a' éna s'malepa kîmak. Sa' dalër tajë a' éna. E' sù sa' kî ikiane tò ñies a' er buaë chò tajë s'siarëpa a.

⁸Ye' kè ku' ichök a' a' patkoie. E' skéie ye' éna isuak tò mokî a' éna s'malepa dalër wes s'yamipa tso' Macedonia e'pa éna s'malepa dalër es. ⁹A' wã ijchertke buaë tò Skëképa Jesucristo er buaë ché a' a' tajë. Ie' íyî tso' tajë ká jaí a, e' me'atitö dë'bitu ká i' a' siarëpaie a' dalërmik as a' blur ie' íyî tajë wa.

¹⁰A' tò ibikeits kewe sulitane yöki tò a' éna s'siarëpa kîmak. Dwas suköt bak e' wa a' tò iwã kîmëmi kewe. E' kueki ima ye' tò ibikeitse, e' chekeyö a' a. ¹¹Kanë buaë o'mi a' tò, e' éúwa er bua' wa wes tsawe a' tò ibikeits es. Inuköl shtö s'siarëpa kimoie kôs a' a' ikit ekkë. ¹²Ì kè tã' se' wã, ese kè kiekü' Skëköl tò se' a. Erë ì tso' se' wã ese kakkésö er bua' wa kôs se' a' imer ekkë, e' tã' e' wër buaë ie' wa.

¹³Ye' kè ku' ichök tò a' íyî kakkú etã a' atne weinuk kè wã ì tã'. E' skéie buaë idir tò a' ñî kîmù ñikkë. ¹⁴I'ne tã a' wã íyî tso' tajë, e' kueki buaë idir tò a' tò s'yamipa kè wã ì tã', esepa kîmù. Es aishkuö tã mik a' kè wã ì tã' tajë, erë ie'pa wã itso', etã ie'pa tò a' kîmëmi. Es a' ulitane ñî kîmùmi ñikkë. ¹⁵E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kî es, e' tò ichë: "Wé tò ishtë tajë, e' icha kè bata ate. Wé tò ishtë bërëbërë, e' icha deká wë'."

Tito ena iwapiepa

¹⁶Skëköl tò Tito erkiöwé a' kîmuk wes sa' éna a' kîmak es. E' kueki ye' tò wëstela cheke Skëköl a. ¹⁷Mik sa' tò ikié Tito a tò ie' mî' a' ska' a' kîmuk inuköl shtök, etã ie' éna a' kîmak tajë, e' kueki ie' e' ché iwák er wa minuk a' ska'. ¹⁸Tito tã s'yami skã patkekemi sa' tò eköl. E' tò Jesús ttë buaë pakeke buaë ká wa'ne. E' kueki ie' ttë cheke buaë Skëképa Jesús icha erule erule tso' ká wa'ne e'pa tò. ¹⁹E' kîie tã ie'pa kôs tò ie' shushtë as imi' sa' tã Jerusalén, inuköl shteke sa' tò e' muk. E' kaneweke sa' tò buaë Skëképa kîkoka ena iwã kkachöie tò mokî sa' éna ie'pa kîmak. ²⁰⁻²¹Sa' e' chöke iwakanéuk buaë Skëképa wörki ñies sulitane wörki. E' kueki wëm ñe' mî'ke sa' wã, e' wa kè yî a' sa' kkatënuuk inuköl shteke tajë sa' tò e' kî.

²²Ñies sa' tò s'yami skã patkeke ie'pa böi tã. E' er me'rie kanëblök buaë këkraë. Bãnet sa' tò ie' sü'bitu, e' kueki ie' süule buaë sa' wã. Ñies ie' isué tò a' dör pe' buaë, e' kueki ie' e' ché sa' kîmuk kanë i' wa. ²³Tito dör ye' wapie e' kanëblöke ye' tã a' kîmuk. S'yamipa böi ñe' mî'ke ie' tã, e'pa patké Skëképa Jesús icha eruleë tso' ká wa'ne e'pa tò. Ie'pa wa Cristo kîkarkeka. ²⁴E' kueki ikkachö ie'pa a' tò ie'pa dalër a' éna as Skëképa icha eruleë tso' ká wa'ne e'pa kôs wã ijcher tò mokî a' tò s'dalëritsetã. Ikkachö ie'pa a' tò wëe' sa' e' ttsökã tajë a' wa.

9 ¹⁻² Ye' wā ijcher tō s'batse'r malepa serke Jerusalén, e'pa kīmak a' éna er bua' wa. E' kueki inuköl shteke sa' tō ie'pa a, e' kī ye' kē kawōtā a' a yēkkuō skā shtökne. Kēkraē ye' e' ttsōkeka a' ttē pakök Macedonia wakpa a. Ye' iché ie'pa a tō duas suköt bak e' wa a' dör Acaya wakpa, e'pa éna inuköl mak er bua' wa. E' tō ie'pa kibiie erkiöwé. ³ Erē s'yamipa mañal ñe' patkekeyö a' ska' as ye' e' ttsōkeka a' wa e' kē dör é. E' skéie ye' kī ikiane tō a' wā inuköl tso'tke kitule wā mē è wes ye' tō a' pakē es. ⁴ Dö' Macedonia wakpa döbitu ye' tā e'pa tō isuéwā tō kam a' tō inuköl e' shtō. E' tō sa' jaēweraē taijē sa' iklō'wé tō a' tō ishtétke e' kueki. ¿Wes e' kē tō a' jaēwepañak? ⁵ E' è kueki ye' ibikeitsé tō buaē idir s'yamipa mañal ñe' a' ikiök tō ie'pa mi' ye' yōki kewe a' kīmuk inuköl muk a' kablē' e' shtöksa. Es inuköl meke a' tō e' tso'tke kitule mik ye' de etā, iwā kkachioie tō a' imeke er bua' wa, kē dör kkēblē wa.

⁶ Ttē i' anú a' éna: “Yi tō i' kuatké taijē, ese ulā a' iwā wōrdane taijē.” ⁷ A' ulitane eköl eköl tō imú kos a' ibikeitsé mē ekkē. Wēpa tō imeke ttsē'ne bua' wa esepa dalēr Skēköl éna, e' kueki kē imar er sulu wa ö diché wa. ⁸ Kē a' tkinuk. Skēköl er bua' kī chōmi a' a' taijē as i' kos kiane a' kī senoie ese dö a' ulā a' wē kēkraē. Ñies ie' tō ikī mēmi a' a' taijē shūtē as a' ulā a' idō taijē i' buaē kos e' wōie. ⁹ E' dör wes itso' kitule Skēköl yēkkuō kī es. E' tō, yi tō i' meke er bua' wa, ese chē i' es:

“Ie' tō ikakme' taijē er bua' wa s'siarēpa a;

I' buaē wēitō e' ska' Skēköl er arke kēkraē.”^f

Es Skēköl yēkkuō tō ichē. ¹⁰ Skēköl tō iwō meke kuatkē ena chkē mekeitō se' a' ñē, ñies e' è tō i' kos kiane se' kī s'kīmoie, ese kī meraēitō a' a' taijē as a' tō i' buaē ese kī ü taijē. ¹¹ Kēkraē ie' tō a' a' íyi kī meraē buaē wē' as a' tō s'malepa kīmū buaē kēkraē. Ie' tō iweraē es as wēstela yēr taijē ie' a' inuköl mēmi a' tō sa' ulā a' e' kī. ¹² Es i' meke a' tō i' Skēköl dalōioie, e' wa s'batse'r malepa kīmē kiane, esepa ulā a' i' kiane ie'pa kī ese dōraē. E' kīie tā ie'pa tō wēstela cheraē taijē ie' a' ttsē'ne bua' wa. ¹³ I' buaē weke a' tō ie'pa kīmoie, e' wa iwērdawā tō mokī a' tso' Cristo ttē buaē cheke a' tō tō mokī idir e' wā iütök. Ñies iwērdawā tō a' tō ie'pa ena sulitane kīmeke taijē er bua' wa. E' kos kueki ie'pa tō Skēköl kīkerakā taijē. ¹⁴ E' kīie tā ie' er buaē chē a' a' taijē shūtē, e' kueki ie'pa tō ikieraē ie' a' a' kī a' dalēritsē taijē e' wa. ¹⁵ Wēstela chōsō Skēköl a' ilā méitō se' a' e' kī, e' dör buaē shūtē kē se' a' iyēnuk ekkē.

Pablo tō kanē me' Skēköl tō ie' a, e' tsatké

10 ¹⁻² Ye' dör Pablo, e' wák kköchöke a' a' bèrē er bua' wa wes Cristo es tō ye' ttō ttsó. A' welepa tō sa' cheke tō sa' kanēblöke e' kē dör Skēköl a, e' dör sa' wákpa a' wes s'ditsō malepa es. Ie'pa ichēke tō mik ye' tso' a' ska', etā ye' kēsik kē tā' a' uñoie. Erē mik ye' tso' yēkkuō shtök ká bānet, e' je' tā ye' kēsik deka. Erē e' kē yēne. Ye' kēsik tā' yi isie tso' ye' chök ese uñoie darērēē. E' kueki ye' kköchöke a' a' tō a' e' shulō as kē ye' kawōtā a' uñuk darērēē mik ye' de a' ska' etā. ³ Mokī sa' dör s'ditsō wes sulitane es, erē kē sa' ñippōku' wes s'ditsō ñippōke es. ⁴ I' tso' sa' wā e' aloka i' sulu kī, e' kē dör wes i' tso' s'ditsō wā e' aloka ibolökpa kī es. E' skéie e' dör i' meke Skēköl tō sa' a' diché tā' taijē e' aloka i' sulu diché kī ese. E' wa sa' tō kache ttē ewekewa. ⁵ Ñies ttē kos

pakarke e' tsékà wa s'wökl'woie as kè s'wà Skèköl jcher, ese chöwekewa sa' tò. Erbikè kos klö'wekewa sa' tò mekerö Cristo klö dikja as itò ittò iütò. ⁶Mik a' de sa' ttò iütök buaë, età sa' tso'tke wépa kè éna iiutak, esepa kos we'ikök.

⁷A' tò pë sueke ikikkè è, e' kè dör buaë. A' welepa e' bikeitsò tò e'pa è dör Cristo icha, e' tã as esepa tò ibikeitsòne. Nies sa' dör Cristo icha wes ie'pa es. ⁸Skèköl tò ye' a' ikéwö me' a' wöbla'woie. Isalema e' wa ye' e' tsókà tajë shütë. Erë e' kéwö mène ye' a' e' er diché kí ioie, kè dör a' sulu'woie. E' kuëki kè ye' jaëne e' tsökka ikéwö mène ye' a' e' wa. ⁹Kè a' tò ibikeitsar tò ye' éna a' tkiwak yëkkuò shtekeyö a' a' e' wa. ¹⁰Welepa tò icheke: “Yëkkuò kos kitbitu Pablo tò se' a, e' kí ie' tò se' unébitu darërë ttseskua ie' kësik deka buaë se' uñuk. Erë mik itso' se' ska' età ikësik kè tã' yës. Wes ie' kapakò e' kè wa yi wa ie' dalöiëne.” ¹¹Wépa tò icheke es, esepa wa ijchenú tò mik sa' demi a' ska' età ì kit sa' tò yëkkuò kí ká bánet, e' waweräe sa' tò.

¹²Ie'pa esepa ñi kikökeka tajë. Kè sa' diché d'ë'ka e' chök tò sa' dör buaë wes ie'pa e' chò es. Ie'pa wákpa tò itské ier wa tò ì dör buaë wë. Wes ie'pa wakpa serke e' wéwa ie'pa ñi saü. jE' kuëki ie'pa dör me'ukuöie! ¹³Kanè me' Skèköl tò sa' a, e' è wa sa' a' e' ttsèrmika. Kè sa' a' e' ttsènuuka ì skà wa. Kanè mène sa' a' nïes e' wà dör a'. ¹⁴E' kuëki kè sa' ku' e' tsökka tajë shütë. Sa' kè döpa kewe kanèblök a' shua, e'ma é sa' e' tsókà. Erë sa' tò Cristo tté buaë e' paka' a' a' tsawe. ¹⁵Nïes sa' kè e' tsókà o'ka kanè wa, e' kéwö kè mène Skèköl wa sa' a' e' kuëki. E' skéie sa' kí ikiane tò sa' kanè a' shua e' mú kí iër buaë wes a' kí erblò mir Skèképa mik es. Erë kè sa' kanèblöpa kos sa' a' ikéwö mène e' tsata. ¹⁶Nïes Jesús tté buaë e' kí pakak sa' éna a' serke eë ká bánet tso' diwö mi'kewa e' kke eë. Erë kè sa' éna ipakak ká wé o'ka tso' ipakök eë as kè sa' e' tsókà o'ka kanè wa.

¹⁷⁻¹⁸Wépa e' tsékà tajë, esepa kè wër buaë Skèköl wa. Erë wépa kikéka ie' wák tò, esepa je' wër buaë ie' wa. Wëe' itso' kitule iyëkkuò kí i' es: “Yi e' ttsakka as ese e' tsókà ì wé Skèköl tò ese wa.”⁸

Pablo tò s'kitö'ukwakpa ché

11 ¹Ye' ttöke aliwakpaie erë a' mú tò ye' dalé'ttsèia bërber è. A' we'ikèyö, ye' ttò kí tssò ekuölò è. ²Ye' éna a' dalër tajë. Ye' éna a' kk'nak wes Skèköl tò se' kk'neke es. Ye' kí ikiane tò a' e' tköwa kekraë darërë Jesús è a. E' dör wes ye' tò a' mé senukwa wëm eköl è tã es as a' dò wes busi batse'r dò imaso ulà a es. A' maso e' dör Cristo. ³I'ñe tã a' tso' tkëulewa buaë darërë Cristo è a, erë ye' suane dö' a' e' mütsa e' kitö'uk wes Eva kitö'o'ka Satanás e' a' tkabëie e' tò kache wa es. Ye' suane dö' a' er tso' buaë etkëme Cristo è a, e' waté a' tò. ⁴Welepa de a' ska' Jesús tté pakök, erë kè idör imokì wes sa' tò ipakeke es. Erë e' tseke a' tò buaë. Wiköl tté pakeke ie'pa tò, e' kè dör Wiköl Batse'r dë'wà a' er a e'. Tté buaë pakeke ie'pa tò, e' kè dör imokì wes sa' tò ipaka' a' a es. Erë esepa kiekewa a' tò buaë. E' kuëki ye' suane dö' a' erblò Cristo mik, e' olo'yène a' tò. ⁵Ie'pa de a' ska' sa' itökì e' chök tò ie'pa dör Jesús ttekölpa tsá bua'iewa, erë ye' kè e' tsë'ne ie'pa dikja diöshet yës. ⁶Isalema ye' kè a' ipakar buaë wes ie'pa icha pakò es. Erë tté pakeke ye' tò e' wà jcher buaë ye' wa. E' wà kkayë'bitu sa' tò a' a' tajë fyi ulitane shua.

⁷Mik ye' tò Skèköl tté buaë e' paka' a' a, etä ye' kè wä a' ña'one e' kī yēs. E' kuēkī isalema a' tò ibikeitsé tò ttè pakeke ye' tò a' a, e' kè dör buaë. Erè es ye' e' wöéwa diöshet as a' dalöier. ¿Ima a' tò ibikeitsé? ¿Ì wéyö es e' dör suluë? ⁸Skèkëpa icha erule erule ñi dapa'uke ká bānet, e' dapömik ye' monekà kanebloie éme a' shuā. E' dör wēs ie'pa íyi ekiblélyö a' kīmoie es. ⁹Mik ye' sene' a' shuā, etä ilè kiane ye' kī senoie, e' tã ye' kè wä a' tsirione ese wa. Erè s'yamipa datse Macedonia, e'pa wä ì kōs kiane ye' kī e' de ye' a. Es ye' kè wä ì kine a' a, ñies kè yō ì kiepa. ¹⁰Ye' e' tso es e' kè yēnuktsa ye' ulā a' a' dör Acaya wakpa e' kōs a. E' dör mokī wēs Cristo tso' ye' a' e' dör mokī es. ¹¹Ye' ttō es, ¿e' dör tò ye' kè éna a' dalër? Au, e' kè dör es. ¿Skèköl wák wä ijcher buaë tò ye' éna a' dalër!

¹²Ye' kanablöraë a' shuā wēs ye' iö'bitu es as ie'pa ñe' kè e' tso'ka tò ie'pa kanablöke wēs sa' es. ¹³Ie'pa kè dör Jesús ttekölpa tsá mokī esepa. Ie'pa dör s'kitö'ukwakpa. Ie'pa e' ò tò ie'pa dör Cristo ttekölpa tsá mokī, erè e' kè dör es. ¹⁴E' kè dör ì kè suule se' wä ese. Satanás wák e' ò tò ie'pa dör Skèköl biyöchökwak olo tã' taië ese. ¹⁵E' kuēkī kè se' tkine tò ie'pa kanè mésopa e' ò tò ie'pa tso' sene yēsyesë e' tsatkök. Bata ekkë tã ie'pa ulā a' iské döraë wēs ie' wamblörak es.

Pablo weine ie' dör Cristo tteköl e' kuēkī

¹⁶Ye' tò iskà chène a' a, kè a' tò ye' bikeitsök tò ye' dör aljie. Erè a' welepa tò ye' bikeitsé es, etä kawö mú ña bərbër è e' tso'ka wēs aliwak es. ¹⁷Ye' e' tso'keka, e' ttè kè mène Skèkëpa Jesús wä ye' a. Ye' wák tò icheke aljie. ¹⁸Taië itso'rak e' tso'kka iwákpa íyi wa, es ñies ye' e' tso'keka wēs ie'pa es. ¹⁹¡Aj! A' dör íyi jcher taië ese wakpa. Erè s'kukuö darërë esepa dalë'ttseke a' dör er bua' wa. ²⁰Wépa de a' ska' a' klö'ukwä wēs ie'pa icha es, esepa kiekewä buaë a' tò. Ie'pa de a' kitö'uk a' íyi yottsä a' ulā a. Ie'pa e' tso'ke taië a' kī, a' ppeke a' wö kī, a' cheke erè ie'pa kiéwä a' tò er bua' wa. ²¹¡Aj! ¡Ye' wák e' jaëüne mik ye' ichè tò sa' diché kè dë'ka a' sauk es etä!

Ie'pa diché deka e' tso'ka taië, e' tã ñies ye' diché deka e' tso'ka. Ye' wák a' tã ye' ttō es, e' dör wēs aliwakpa ttō es. ²²Ie'pa dör hebreowak, e' wa ie'pa e' tso'keka taië. Erè ñies ye' dör ie'pa ditséwö. Ie'pa e' chò tò ie'pa dör Israel aleripa, erè ñies ye' dör Israel aleri. Ie'pa e' tso'keka taië tò ie'pa dör Abraham aleripa. Ñies ye' dör Abraham aleri. ²³Ie'pa e' chò tò ie'pa dör Cristo kanè mésopa. Es ye' dör ñies, erè ye' dör ikanè méso bua'ie ie'pa tsata. Ye' ttō es e' dör wēs aliwak ttō es, erè Cristo a' kanablè e' wa ye' e' aléka taië ie'pa kī. Ye' wöteule s'woto wé a' taië ie'pa tsata. Ye' buule tsabata daloie ese wa taië shute ie'pa tsata. Taië ye' bakshkar ye' duöwa e' ulā a. ²⁴Sketökicha judiowak tò ye' buk tsabata wa. Bitökicha ie'pa tò ye' ppé, etä ie'pa tò ye' ppé dò dabom tkëyök tsá yēnettsä et ekkë^h ²⁵Mañatökicha romawak tò ye' buk kal wa. Etökicha ye' tērakitö ák wa ye' ttowä. Mañatökicha kanò kī ye' mirwä, e' wötunewä dayë a. E' shuā etökicha ye' bak àr kaltakla kī dayë kī ká et ñië nañeë. ²⁶Ye' shkë taië, e' shuā di' taië ena akblökwakpa tò ye' tkiwé siarë. Ye'

h 11.24 dabom tkëyök tsá yēnettsä et: E' kéwö ska' tã judiowak ttè dalöieno tò ichè tò kè kawö ta' s'ppök döka dabom tkëyök tsata. Ie'pa wöblane pë' sulusipa ppök döka dabom mañayök kí sulitu as kè itköka dabom tkëyök tsata.

wák ditséwöpa ena o'kapa, e'pa tö ye' we'ikeke, e' dalò taijë e' shua ye' shkë. Wé pë serke taijë ena wé pë kè serku' taijë, nies dayë kî, ese ska' ye' shkë wòsh wa. Nies wépa e' ò tö ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa, esepa dalò mène taijë ye' kî. ²⁷Ye' kaneblé taijë darërëë. Ye' wöñine taijë, ye' bli dalë'ttsë' taijë, ye' ersi dalë'ttsë' taijë. Mikle ta ye' kè wä ì kune ñanoie, tteke kase tö taijë, kè datsi' ta' wë' e' patroie.

²⁸E' kî skà tso', e' dör tö Skëkëpa Jesús icha erule erule, e'pa kos bikeitsekeyö kekraë tö is ie'pa mir. ²⁹Mik ie'pa welepa diché kè dë'kaia buaë e' tkowä darërë Jesús mik, eta ye' mik e' dalëne. Mik yile tö ie'pa kè ì sulu wamblök, eta e' tö ye' uluwé suluë. ³⁰Ye' mú e' ttsakka, e'ma ì tö ikkacheke tö ye' kè diché ta' ese wa ye' e' ttsömika. ³¹Skëköl dör Skëkëpa Jesús Yé ena iKëköl kîkarka kekraë, e' wä ijcher tö ye' kè ku' kachök. ³²⁻³³Mik ye' bak Damasco, eta ká e' wökir kaneblöke iblü Aretas e' a, e' tö ishkëkîpa patké ye' klö'ukwä ká e' kköiëule shkit kakkeë, e' wëkkö a. Erë s'yamipa welepa tö ye' iéka kkö a ta tsa' wa ye' émi énaena iwëkkö tsitsir tso' ese a dötsa iski. Es ye' tkashkar ie' yöki.

Ì kkaché Skëkëpa tö Pablo a kabsueie

12 ¹Kè dör ìie bua', erë ye' kawöta kî e' ttsökkaia e' tsatkoie. Ì kkaché Skëkëpa Jesús tö ye' a kabsueie e' pakekeyö a' a' i' ta. ²Wëm suule ye' wa eköl dör Cristo ttökata, e' minetser ká jai a, e' kî duas de dabom eyök kî tkël (14). Ye' kè wä ijcher tö ie' mine'ka chkaë ö wikölie, e' jcher Skëköl è wa. ³⁻⁴Wëm e' suule ye' wä, e' minetser ká jai a e' dör ká buaala eë. Eë ttè kè yënik se' a ena kè se' a ikéwö mène chè, ese ttséitö. Iskà chekeneyö a' a' tö ye' kè wä ijcher tö imine'ka chkaë ö wikölie, e' jcher Skëköl è wa. ⁵Wëm ese kîkëmika ye' tö, erë ye' wák kè e' kîköpaka. Erë ye' diché kè ta' e' è wa ye' e' kîkömika. ⁶Ye' mú e' tsakka, e'ma ye' a e' ttsërmika ttè mokî wa, e' kuëkî e' kè dör suluë. Erë kè ye' e' ttsöta'ka as kè yi ibikeitsò tö wes ye' wër ena wes ye' ttò e' tsata ye' dör. ⁷Iyi taijë buaë kkayëne ye' a ká jai a, ñe' kuëkî ilè mène ye' a ye' wöowaie as kè ye' e' ttsökä ì buaë su'yö e' wa. E' dör wes dika' tkërwa ye' chkä a es, e' wa ye' rreweke Satanás tö kekraë. ⁸Mañatökicha ye' kköyë' Skëkëpa a tö iyótsa ye' a. ⁹Erë ie' ye' iuté: "Mik be' diché kè ta', eta e' kî Ye' diché wënewä bua'iewä. E' kuëkî ye' er buaë chò be' a, e' è dör wë' be' a." E' kuëkî buaë idir ye' a e' ttsökka ye' diché kè ta' e' wa as Cristo diché taijë e' wërwa bua'iewä ye' kî. ¹⁰Mik ye' ttsë'r tö ye' diché kè ta', e' je' ta' ye' diché ta' taijë. E' kuëkî mik ye' diché kè ta', mik ye' yërke suluë, mik ye' kè wä ì ta', mik ye' we'ikeke siarë pë' tö, mik ye' kawö tköke suluë, mik ese kos tköke ye' ta' Cristo dalërmik, eta ye' ttsë'ne buaë.

¹¹Erë ye' kè dör yi, erë wëpa cheke a' tö tö e'pa dör Jesús ttekölpa tsä bua'iewä, e'pa kè dör ye' tsata. A' tö ye' tsatköpa ie'pa yöki erë e' kè one a' wa. E' kuëkî a' tö ye' kè e' ttsökka taijë wes aliwak es. ¹²Mik ye' bak senuk a' shua, eta ye' weine kos e' dalë'ttséyö bèrë er bua' wa. Nies ì kè or yi a ese wéyö taijë a' wörki Skëköl diché taijë wa s'tkiwë ekkë. E' wa iwënewä tö mokî ye' dör Jesús ttekölpa tsä, e'pa eköl. ¹³Ye' kè wä a' kàne ye' kanéuk. E' è wa a' wöanewa Skëkëpa icha erule erule malepa e' dikia diöshet. A' we'ikëyö, e' nuí olo'yö ye' kî.

Pablo kablé ie'pa pakök

¹⁴Ye' tso'tke shkök a' pakök. I' ta ide mañatökicha. I' ëtökicha wes kekraë kè ye' e' maupaka a' mik as a' tö ye' kkönü. Ye' kè tkirku' a' fyi kî, ye' tkirke a' wákpa

kì. A' dör wës ye' ala'r es. Ila'r kè kawõtā iyé kk'önuk, e' skéie iyé kawõtā ila'r kk'önuk. ¹⁵E' kuéki ye' e' chétke ì kos tso' ye' wā e' eukwa er bua' wa a' kimoie dò ye' wákè. Ye' tò a' dalëritseke kītā kītā, e'tā a' éna ye' dalër 'ze' mir wa'k è?

¹⁶A' ye' sini'kué buaë tò mik ye' bak a' ska', e'tā ye' kè e' monekà a' mik. Erè a' wēlepa tò icheke tò ye' tò a' kītō'wé a' inuköl klō'woie akir. ¹⁷¿Ima a' erbikō tò wēpa patkē'yō a' ska', e'pa wa ye' tò a' kītō'wé? ¹⁸Ye' kkōyē' taiē Tito a' tò ie' mī' a' ska', e'tā s'yami skā eköl patkē'miyō ie' tā. ¿Tito tò a' kītō'ō? Au, ie' sene buaë yēsēsē a' shuā wës ye' es. Sa' bōl sené a' shuā nī suē.

¹⁹Isalema a' tso'ia' ibikeitsök tò sa' e' tsatkōke a' yōki. E' kè dör es. Ñermata sa' tso' ttök Skëköl wörki wës s'batsulewā Cristo mik esepa ttō es. A' yamipa dalër ye' éna, ì kos wēke sa' tò e' dör a' er diché kī ioie. ²⁰Mokī ye' suane dō' mik ye' de a' ska', e'tā ye' kè tò a' suē wës ye' kī a' kiane suē es. Nies ye' suane dō' a' kè tò ye' suē wës a' kī ye' kiane suē es. Ye' suane dō' ye' ikué tò a' ñippōke, a' ukyërke nī kī, a' ulurke nī kī, a' er me'rie a' wákpa è kī, a' biyöblōke nī kī, a' nī chōke suluē, a' e' ttsōkeka' taiē, a' nī chiliuke. ²¹Nies ye' suane dō' mik ye' dene a' ska' e'tā Skëköl tò ye' jaewē a' kuéki. Dō' a' taiē kè er maneone. Dō' a' e' ia'ukekaia' sene sulusi wa. Dō' a' tso'ia' trënuke ena a' tso'ia' ì sulu skā kukuēna a' wā e' a. E' dör es, e' tā Skëköl tò ye' iuwēraē siarē a' wa.

13 ¹I' tā mañatōkicha ye' mī'ke a' pakök. Ì tso' a' wā shulè, e' shuleraēsō wës itso' kitule Skëköl yëkkuō kī es, e' tò ichè: “Ttè kos shulekesō e'tā ittekōlpa kiane bōl ö mañal ichoie tò mokī idir ö au.” ²Mik ye' bata dërō a' ska', e'tā wēpa tò ì sulu wamblé, e'pa a' ye' iyē' tò a' kawõtā ilo'yök. Iñe tā ye' kè ku' a' ska', erè ye' tò iskā chekene ekkēpa a' ena a' malepa tso' ì sulu wamblök, esepa a' tò mik ye' dene, e'tā a' shuleraēyō darērēē. ³A' ichè tò a' kī ikiane suē tò mokī ye' ttōke Cristo diché wa. Mik ye' de a' ska', e'tā a' isuēraē tò es idir. Cristo diché tā' taiē, e' tso' iwakanēuk a' shuā, ie' kè dör wës se' kè diché tā' es. ⁴Mokī ie' kōtewā wōtēulewā krus mik wës se' kè diché tā' es, erè ie' serkene Skëköl diché taiē e' wa. Es nīes sa' batsulewā ie' mik, e' kuéki wēsua sa' kè diché tā', erè Skëköl diché wa sa' serdaē a' kimoie.

⁵A' wakpa e' saū tò mokī a' erblōke Jesucristo mik. A' ibikeitsō buaë. ¿A' kè wā ijcher tò ie' tso' a' er a? E' kè dör es, e' tā e' wā kiane chē tò a' kè dör ie' icha. ⁶A' mú wōā iwēne tò sa' kanēblē' a' shuā e' wā dettsā buaë. ⁷Sa' tso' ikiök Skëköl a' tò a' kè tò ì sulu wamblōkiā. Sa' kè ku' e' kiök as iwēr tò ye' kanēblē' a' shuā e' wā dettsā buaë. E' skéie sa' kī ikiane tò a' ser buaë yēsēsē wës Skëköl kī ikiane es, erè wēlepa wa iwēr tò sa' kanēblē' e' kè wā dēttsā buaë. ⁸Mik a' serke buaë wës Skëköl ttē mokī tò ichè es, e'tā e' kī kè sa' a' ì yënuke. E' skéie e' kīkekeka' taiē sa' tò. ⁹Sa' kè diché tā', erè mik a' e' tkēulewā darērē Skëkēpa ttē a', e'tā e' tò sa' tse'wēke buaë. Sa' tò ikiē michōe Skëköl a' tò a' mú dò senuk buaë yēsēsē kekraē wës ie' kī ikiane es. ¹⁰Mik ye' de a' ska', e'tā kawō mēne ye' a' a' kī, e' kè wā shulak ye' éna darērē kēsik wa. Skëkēpa Jesús tò e' kēwō me' ye' a, se' er diché ioie, e' kè dör se' sulu'woie. E' kuéki ye' tso' yëkkuō i' shtök a' a' kam ye' dō a' ska' e' yōki as ì kos tso' shulè, e' shulō a' tò kam ye' dō e' yōki.

Pablo e' chéat

¹¹A' yamipa, bataie yō ichè tò a' tse'nū buaë. A' e' chō senuk yēsēsē. A' er kuí. A' kabikeitsō ñikkēē. A' senú bèrē nīta. A' serke es, e' tā Skëköl dör dalëritsōkwak ena sene bèrē mukwak, e' serdaē a' tā kekraē.

¹² A' ñì shke'ú ñì dalëritsè wa. S'batse'rpa kòs tò a' shke'wémi.

¹³⁻¹⁴ A_s Skëképa Jesucristo er buaè chò a' a. A_s Skëköl tò a' a ikkachò tò a' dalër taië ie' éna. Nies as Wiköl Batse'r tò a' kò senuk wës wák eköl è es.

Yëkkuö kit Pablo tö Galacia wakpa a

Gálatas

Pablo tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' ká kiè Galacia e' shua ká wa'ne e'pa a ikimoie. Iekkëta ie'pa kos e' kè dör Israel aleripa. E' kueki kam ie'pa erblö Jesús mik etä ie'pa kè tö Moisés ttè dalöiëno e' dalöië. Mik Pablo dërö Jesús ttè buaë kkachök ie'pa a etä ie' tö ie'pa a iché tö kè se' tsatkërpa Moisés ttè dalöiëno e' dalöië wa.

Erë mik ie' mineane etä Israel aleripa shua pë' demi e' ö tö ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa. E'pa tö ie'pa wöbla'weke sulu ikütöwoie. Ie'pa tö iché tö se' kè tsatkërpa Jesús mik erblö e' è wa. E' kueki nies se' kawötä Moisés ttè dalöiök. Ì sulu e' wöklö'woie Pablo tö yëkkuö i' kit. Jesús mik erblökwakpa tö s'wöbla'uk kache tté wa, e'pa ki'wa buaë, e' kueki Pablo tö yëkkuö i' kit as ie'pa tso' tse'ka iyöki ena ie'pa shulir er bua' wa. S'wöbla'uk kache tté wa e'pa tö icheke tö Pablo kè dör Jesús tteköl chökke ie' kè wa Moisés tté e' dalöiëne e' kueki.

Pablo tö iché Jesús mik erblökwakpa a tö Jesús wák tö ie' klöo' kaneblok ittekölle. Nies ie' tö iché tö Jesús mik erblö e' è wa Skököl tö se' klö'wëmi wes pë' buaë yësyësë es. Kè dör Moisés ttè dalöië wa Skököl tö se' tsatkeke. E' skéie ie' er buaë ché se' a e' wa ie' tö se' tsatkeke sënöie ie' a iWiköl wa. E' kkacheke Pablo tö yëkkuö i' ki.

Shké'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' kè kine s'ditsö wa nies ye' kè patkëne s'ditsö wa. E' skéie Skököl dör S'yé tö Jesús shké'kane, e' ena Jesucristo, e'pa tö ye' patkë' ie' tté buaë pakök. ²Ye' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule erule kos tso' Galacia e'pa a. Ye' ena s'yamipa kos tso' ye' ta íe, e'pa tö a' kos shké'wëmi. ³Skököl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo, as e'pa er buaë chö ena sene bèrë mù a' a. ⁴Jesucristo e' me'ttsä ttëwä se' nuì skéie wes Skököl dör S'yé e' ki ikiane es. E' o' ie' tö se' yottsä sene sulu kos tso' ká i' a e' ulà a. ⁵¡Ie' kíkòkàsò kékraé! Es idir.

Jesús tté buaë, e' dör etkëme

⁶Ye' tö a' me'at, e' itöki bet ta, Skököl olo'yé a' tö. Ie' tö se' klöo'bak. Ie' er buaë ché taië se' a Cristo batamik. Erë ie' olo'yé a' tö. E' skéie a' tso'ne tté kua'ki klö'uk. E' tö ye' tkiwëwä eriawëkä taië. Welepa tö icheke tö tté e' dör Jesús tté buaë, ⁷erë e' kè dör es. Jesús tté buaë moki, e' dör etkëme. Pë' welepa de a' wökir a ká chöukwa tté kua'ki wa. Ie'pa tö Cristo tté buaë, e' k' kuötkéka. Es ie'pa tö ie' tté buaë moki e' shkulí'weke. ⁸Erë ye' tö a' a iché tö yi tö tté kua'ki pakeke a' a Jesús ttéie, kè dör wes sa' tö a' a ipaka' kuaë es, e' ta

as ese wák kichatër. Kè ye' tkine tò ye' wák alè tò ipakè ö Skèköl biyöchökwak wele datse ká jai a, ese tò ttè kua'kì pakè a' a, as esepa kichatër. ⁹Ye' tò a' a iskà chène: Yi tò ttè kua'kì paké a' a Jesús ttéie, kè dör ie' tté buaë paka' sa' tò a' a e', kè dör ttè klöo' a' a tò kewe e', e' ta as ese wák kichatër. ¹⁰¿Ima a' ibikeitsè? Ye' ttöke es, ¿e' wa ye' atak buaë Skèköl ta ö s'ditsö ta? Ye' mú atak buaë s'ditsö ta, e'ma ye' kè dör Cristo kanè méso moki.

Jesús tté buaë, e' kè dë'bitu s'ditsö wa

¹¹A yamipa, a' wa ijchenü tò Jesús tté buaë pakekeyö, e' kè dë'bitu s'ditsö wa. ¹²Ttè e' kè yène yi wa ye' a, kè yi wa ye' wöblane iwa, e' skéie Jesucristo wák tò ikkayë' ye' a.

¹³Wes ye' bak senuk judiowak ttè dikia, e' ttsëule a' wa buaë. Ye' bak Skèköl icha e'pa we'ikök siarè töiök kèsik wa. Ye' éna ie'pa ewakwa sèraa. ¹⁴Mik ye' bak judiowak ttè dikia, eta ye' tò sa' yépa bak e' ser kos iutè buaë yësyesë, iwakpa bak kos ye' ta e' késka', e'pa taië tsata. ¹⁵⁻¹⁶Erè Skèköl er buaë ché ye' a taië, e' kueki ie' tò ye' shukitbak iwák a, kam ye' kur e' yöki. Ie' tò ye' klöo'bak kanèblök ie' a. Mik ie' éna ilà kkachak ye' a, eta ie' tò ye' a ikkaché as ye' tò ilà tté buaë e' pakò pë' kè dör judiowak esepa a. Mik ie' tò ilà kkaché ye' a, eta ye' kè dë' s'ditsö ska' e' yuök. ¹⁷Nies ye' kè dë' Jerusalén, wëpa dör Jesús ttekölpa tsá ye' yöki kewe, e'pa ska' e' yuök ie'pa tté wa. E' skéie bet ye' mía Arabia, e' ukuöki ta ye' dene Damasco.

¹⁸Duas de mañal, e' ukuöki ta ye' mía Jerusalén Pedro, kè suule ye' wa, e' sauk. Erè kè ye' sene ie' ska' ká taië, domingo bötö è. ¹⁹Nies Santiago dör Skèkëpa Jesús èl, e' suéyö. Erè kè ye' wa Jesús ttekölpa tsá, e'pa malepa sune. ²⁰Moki ye' tò a' a ichè Skèköl wörki tò i shtekeyö yëkkuö i' ki, e' dör moki.

²¹E' ukuöki ta ye' mía bánet Siria ena Cilicia. ²²E' kéwö ska' ta Cristo icha erule erule tso' Judea, e'pa wa ye' tté jcher, erè ie'pa kè wa ye' suule. ²³Ie'pa tò ittse: "Pablo bak se' we'ikök, tté mik se' erblöke e' olo'yakwa ie' éna, erè i'ñe ta ie' tso'ne ipakök." ²⁴E' kueki ie'pa tò Skèköl kíkëka taië ye' kueki.

2 ¹Duas de dabom eyök kí tkël (14), e' ukuöki ta ye' skà míane Bernabé ta Jerusalén. Nies Tito mía ye' ta. ²Skèköl tò ye' a ikkayë' tò ye' kawöta shkök Jerusalén ttök Skèkëpa Jesús icha kos e'pa wökirpa ta, e' kueki ye' mía. Se' ulitane wa ie'pa suule tò ie'pa dör se' wökirpa. Mik ye' de Jerusalén, eta tté buaë pakekeyö pë' kè dör judiowak esepa a, e' wa pakéneyö se' wökirpa ulitane e'pa è a bánet isuöie tò iyène ö kè iyène. Ye' kè ki ikiane tò yi tò ichè tò Jesús kanè kos o'bituyö, e' dör é.

³Ie'pa tò ichè tò tté pakekeyö, e' dör buaë yësyesë, kè i skà kianeia. Tito mirwa ye' ta, e' dör griegowak, e' kueki ie' tottola kè kkuölit tëule tsir wes judiowak wöblar es. Erè ie'pa kè wa ie' kàne itóttola kkuölit tök tsir. ⁴Erè pë' welepa tso' eë e' chö tò ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa, erè kè idör es. Ie'pa kè ichópa tò Tito tottola kawöta kkuölit tëe tsir, e'ma s'wökirpa kè wa i yène. Pë' esepa tso' se' shua se' weblök bër tò wes se' ser buaë, ttsër buaë Cristo Jesús tté a. Ie'pa a ta kè idör buaë tò kè se' tò judiowak tté dalöiëno e' iutëia. Ie'pa ki ikiane tò se' klörwane tté ñe' ulà a. ⁵Sa' ki ikiane tò Jesús tté buaë mokië, e' è klö'u' a' tò kekraë. E' kueki sa' kè wa ie'pa tté iutène yës.

⁶Se' wökirpa kièsö skèkëpa taië, e'pa iché tò tté pakekeyö e' dör buaë. Ie'pa kè wa ikí kuötkëne yës. (Skèköl a ta se' ulitane dör nies ème, e' kueki é yö

ichè tò ie'pa dör kèkèpa tajë ö kè idör es, e' kè kɪ ye' tkine.) ⁷Ie'pa éna iane tò Skèköl tò kanè me'at ye' ulà a Jesús tté buaë pakök, pë' kè dör judiowak, esepa a, wës ie' tò kanè me'at Pedro ulà a ipakök judiowak a es. ⁸Skèköl tò Pedro patkë' Jesús tté buaë pakök judiowak a, e' è tò ye' patkë' ipakök pë' kè dör judiowak esepa a. ⁹Santiago ena Pedro ena Juan, e'pa suule se' ulitane wà tò ie'pa dör se' wökirpa kibiie. Ie'pa éna iane tò Skèköl er buaë yë' ye' a kanè i' wa. E' kuekɪ ie'pa ulà mé ye' a ena Bernabé a iwà kkachoe tò ie'pa tò sa' klö'wé ie'pa kfié. Ie'pa éna iane tò Skèköl tò sa' patkë' Jesús tté buaë pakök pë' kè dör judiowak esepa a, erë ie'pa patkë'itö ipakök judiowak a. Es buaë idir ie'pa a. ¹⁰Iyi etkë kié ie'pa tò sa' a, e' dör tò s'yamipa siarëpa serke Jerusalén, esepa kimè sa' tò. E' wawekeyö kekraë er bua' wa.

Pedro uñé Pablo tò Antioquía

¹¹⁻¹²Erë e' ukuökɪ tã mik Pedro demi Antioquía sa' pakök, etã kewe ie' chköke buaë Jesús mik erblökwakpa kè dör judiowak, esepa tã. Erë s'yamipa dör judiowak datse Jerusalén, patkë' Santiago tò, e'pa de. E'pa tò iklö'wé tò s'yamipa kè dör judiowak, esepa kawötã itóttola kkuölit tök tsir. Nies ie'pa tò iklö'wé tò esepa kawötã senuk wës judiowak ser es. Pedro suane ie'pa yökɪ, e' kuekɪ mik ie'pa de, etã ie' e' batséttsã wépa kè dör judiowak, esepa yökɪ. Ie' kè chköia ie'pa tã ñita. ¹³Nies judiowak malepa tò Pedro e' a' ñe' es, e' wambléñak dò Bernabé. ¹⁴E' kuekɪ, mik ye' isuë tò Pedro kè ku' iwà iütök yësyësë wës Jesús tté buaë mokɪ tò ichè es, etã ye' tò ie' a' iché sulitane kukua: "Be' tso' e' ök. Be' dör judiowak, erë be' kè serku' wës judiowak ser es. ¿Iók be' tò, pë' kè dör judiowak, esepa keke senuk wës judiowak ser es? ¹⁵Se' böi dör judiowak se' ditséwö wa. Se' kè dör pë' sulusipa kè tò Skèköl dalöië esepa. ¹⁶Erë se' wã ijcher tò Skèköl kè tò se' klö'wepa wës pë' buaë yësyësë es, Moisés tté dalöiëno e' iütësö e' batamik. Se' wã ijcher tò se' erblé Jesucristo mik, e' kuekɪ ie' tò se' klö'wé wës pë' buaë yësyësë es. Ie' ichè tò ie' kè tò se' klö'wepa wës pë' buaë yësyësë es, tté dalöiëno e' iütësö e' batamik. E' kuekɪ se' böi erblétke Jesucristo mik as Skèköl tò se' klö'wé wës pë' buaë yësyësë es. E' kè dör tò Moisés tté dalöiëno, e' iütësö buaë e' batamik." Es ye' tò iché Pedro a.

¹⁷E' ukuökɪ tã ye' tò ie'pa ulitane a' iché: "Se' erblöke Cristo mik, e' batamik Skèköl tò se' klö'wé wës pë' buaë yësyësë es, e' wã paneke se' tò. Es se' kè erblökɪ Moisés tté dalöiëno e' mik. E' kuekɪ judiowak tò se' chëmi tò se' dör i sulu wamblökwakpa wës pë' kè dör judiowak es. E' kuekɪ ¿sö ichëmi tò Cristo tò se' kè i sulu wamblök? Au, kè idör es. ¹⁸Se' éna iane tò Skèköl kè tò se' tsatkepa tté dalöiëno e' batamik. E' kuekɪ se' kè erblëniã tté e' mik e' tsatkoie. Erë se' erbléne tté dalöiëno e' mik e' tsatkoie, e' tã e' je' tò se' a' ikkacheraë tò mokɪ se' dör i sulu wamblökwakpa, se' kè a' iwà iütënuke sërãã e' kuekɪ. ¹⁹Mik ye' bak erblök Moisés tté dalöiëno e' mik e' tsatkoie, etã ye' éna iane tò ye' kè a' tté e' iütënuke yësyësë wës s'kawötã iütök es. E' kuekɪ ye' éna iane tò nuɪ tso' ye' kɪ, e' kɪ Skèköl tò ye' kichaterattsã. E' kuekɪ i'ñe tã ye' kè erblöia tté dalöiëno e' mik e' tsatkoie. Ye' a' tã e' dör wës ye' du'wã tté dalöiëno e' yökɪ es. I'ñe tã ye' erblöke Cristo è mik as ye' ser yësyësë Skèköl a. Cristo këtewã krus mik ye' skéie ye' nuɪ patuoie, ²⁰e' kuekɪ e' dör wës ye' këtewã ie' tã krus mik es. I'ñe tã e' dör wës kè ye' serku'ia es, erë Cristo serke ye' er a' iWiköl wa. Ie' tò ye' dalëritsé, ie' e' mettsã ttëwã ye' skéie. E' è mik ye' erblöke,

e' mik ye' serke ká i' kǵ. ²¹Es Skéköl er buaë ché ye' a, e' kè watepa ye' tò yès. Erè sene yèsyèsè mú dò se' ulà a ttè dalöiëno e' iutè wa, e'ma e' wà kiane chè tò Cristo kötəwā éme, kè wà ta'." Es ye' tò iché Jesús mik erblökwakpa tso' Antioquía, e'pa a.

Skéköl tò iWiköl mé se' a, se' erblö Jesucristo mik, e' batamik

3 ¹ǵA Galacia wakpa, wësua a' kè kabikeitsötä! ǵYi alibché a' kǵ, e' tò a' wöliwéka taië es? Jesucristo kötəwā krus mik se' skéie, e' tté wa sa' tò a' wöbłao' buaë yèsyèsè, e' wà ǵne buaë a' éna kuaë. Eta ǵwes ttè e' olo'yakne a' éna? ²I' chakeke ye' tò a' a, e' iutó: ǵI batamik Skéköl Wiköl dè' a' kǵ? ǵE' dör Moisés ttè dalöiëno e' iutè a' tò e' batamik? Au, kè idör es. Ie' dè' a' kǵ mik a' tò Jesucristo ttè buaë e' ttsè' ta' a' erblé' imik eta. ³ǵA' kè kabikeitsötä! Kuaë Skéköl tò se' yué ie' ala'rie iWiköl wa, erè ǵwes a' tò ibikeitsè i'ne ta' tò se' kawötä Moisés ttè dalöiëno e' iutök se' wákpa diché wa ǵs se' at buaë yèsyèsè ie' wöa? ⁴Es idör, e' ta' éme se' weine taië Jesús ttè buaë kueǵi. ǵAyëcha, e' kè weinewa éme! ⁵Ye' tò iskà chakéne a' a: ǵSkéköl tò iWiköl me' se' a, ñies ì kè or yi a ese o'itö a' shüa, e' dör Moisés ttè dalöiëno e' iutèsö, e' batamik? Au, kè idör es. E' kōs o' Skéköl tò, se' tò Jesucristo ttè buaë e' ttsè' ta' se' erblé' imik e' kueǵi.

**Abraham erblé Skéköl mik, e' kueǵi Skéköl tò
ie' klö'wé wes pè' buaë yèsyèsè es**

⁶Es ibak ñies sa' yé bak kiè Abraham e' ta. Skéköl yëkküö tò ichè: Abraham erblé Skéköl mik, e' kueǵi iklö'wéitö wes pè' buaë yèsyèsè es. ⁷E' kueǵi a' wà ijchenú tò wépa erblö Skéköl mik, esepa dör Abraham aleripa chók. ⁸Ká iaiaë Skéköl ibikeitsbak tò mik pè' kè dör judiowak, esepa erblé ie' mik, eta ie' tò ie'pa klö'weraë wes pè' buaë yèsyèsè es. E' kueǵi ttè buaë e' tso' kitule ie' yëkküö kǵ wé ie' tò iyè' Abraham a' i' es: "Be' batamik ye' er buaë chöraë ká ulitane wakpa a." ⁹Es se' isuë tò wépa kōs erblöke ie' mik wes Abraham es, esepa kōs a' ie' er buaë chöraë wes ie' er buaë yé' Abraham a' es. Esepa è a' ie' er buaë chöraë.

¹⁰Skéköl yëkküö tò ichè i' es: "Wépa kè tò ì kōs tso' kitule ttè dalöiëno yëkküö kǵ e' wà dalöieku' yèsyèsè, esepa kōs kichateraë Skéköl tò." ^bErè kè yi tò iwà iutepa es, e' kueǵi se' wà ijcher tò wépa erblé ttè dalöiëno mik e' tsatkoie, esepa kōs kichateraëitö. ¹¹Ñies ie' yëkküö tò ichè i' es: "Yi dör yèsyèsè ierblö Skéköl mik e' batamik, ese serdaë." ^cEs se' wà ijcher tò kè yi tsatkënu Moisés ttè dalöiëno iutè wa. ¹²Ñies Skéköl yëkküö tò ichè i' es: "Yi tò ttè dalöiëno e' dalöie yèsyèsè seraä, ese ser michoë ttè e' wa." ^dTtè e' tò se' a' ikkachè tò ttè dalöiëno, e' tò se' kè idalöiök seraä. Erè se' erblö Cristo mik, e' kè dör es, e' kǵ erblé è kiane ie' mik. E' kueǵi ttè e' kè shutunukka Moisés ttè dalöiëno e' wa, e' dör ttè kua'kǵ e' kueǵi.

¹³Skéköl yëkküö tò ichè: "Yi ttéwā kichatkëule kal mik, e' wa iwënəwā tò ese kichatëttsa Skéköl tò." ^eEs Cristo kötəwā krus mik, e' wà kiane chè tò ikichatëttsa Skéköl tò. Erè ikichatënëttsa se' skéie, Skéköl ttè dalöiëno e'

dalöşewéwasö e' nuí kî. Es Cristo tò se' yě'ttsa se' nuí ulà a. ¹⁴Es ibak ie' ta as Skèköl kablë' er buaë chök Abraham a, e' wà dò ñies pë' kè dör judiowak esepa ulà a Cristo Jesús batamik. E' dör tò Skèköl kablë' iWiköl muk se' a, se' erblò Cristo mik, e' batamik.

Skèköl er buaë ché se' a, e' kè dë' ttè dalöiëno e' batamik

¹⁵A yamipa, se' a ta mik se' tò se' ttè mé ñi a, e' shtësö yëkkuö kî ta s'kië shtësö iki, etä ttè e' kè maneorpattsane yës, kè iki kuötkërpakaia yës. ¹⁶Es i uk Skèköl kablë' Abraham a ena ileri eköl a, e' dör. Skèköl yëkkuö tò Abraham ditséwö eköl è e' cheke, kè dör seraä. Abraham ditséwö chekeitö e' dör Cristo. ¹⁷I chök ye' tso' e' dör i': Skèköl tò ittè me'tke Abraham a ta ikkachéitö ia tò moki iwaweraëitö. E' ukuöki ta duas tka doka cien tkëyök kî dabom mañayök (¹⁸) ta ie' tò ittè dalöiëno me' Moisés a as Israel aleripa tò idalöiö. E' wa isuésö tò ttè mène Abraham a, e' mène ia kewe, ttè dalöiëno mène Moisés a e' yöki. E' kueki ttè dalöiëno mène Moisés a, e' kè a i uk Skèköl kablë' Abraham a, e' wöitukwä. ¹⁸I uk Skèköl kablë' se' a, e' wà dōpa se' ulà a, Moisés ttè dalöiëno e' iutésö e' batamik, e'ma e' kè dë'ttsa se' a wës i kablëule es. Erë Skèköl kablë' Abraham a imuk éme.

¹⁹E' dör es, e' ta çî kueki Skèköl tò ittè dalöiëno me' Israel aleripa a? Ie' kablë' Abraham a, e' ukuöki ta ittè dalöiëno méitö ie'pa a i sulu wamblekerakitö, e' wà kkachoie dò mik Abraham aleri eköl yëne ie' a, e' de etä, e' dör Cristo. Ttè dalöiëno e' me' Skèköl biyöchökwakpa tò Israel aleripa a Moisés dör itteköl e' wa. ²⁰Erë Skèköl wák kablë' Abraham a, e' kè dör itteköl wele wa. E' kueki se' wa ijcher tò ttè e' dör kibiie, ttè dalöiëno mène Moisés a e' tsata.

çî kueki Skèköl tò ittè dalöiëno me' Israel aleripa a?

²¹E' dör es, e' ta çe' wà kiane chë tò ttè dalöiëno, e' kè ñi sinikune Skèköl kablë' Abraham a e' ta? ;Au, kè idör es! Ttè dalöiëno tò sene michoë múpa se' a, e'ma se' dòmi buaë yësyësë Skèköl wörki ttè ñe' dalöiësö e' wa. ²²Erë e' kè dör es. Skèköl yëkkuö tò ichë tò s'ditsö qos klöulewä sene sulu ulà a, kè se' a e' tsatkënuuk. E' dör es as Skèköl kablë', e' wà dò se' ulà a, se' erblò Jesucristo mik e' wa.

²³Kam Cristo döbitu s'tsatkök se' erblò ie' mik e' wa, e' yöki se' bak klöulewä ttè dalöiëno dikia wës s'wötewä s'woto wé a es. Erë se' kè a e' yënuksa ttè e' dikia dò mik Cristo dë'bitu ikkachök se' a tò s'kawötä erblök ie' mik e' tsatkoie etä. ²⁴Nies ichëmisö tò Skèköl tò se' méwä ttè dalöiëno dikia s'kkönoie dò mik Cristo de etä. E' dör wës alä yé tò yi yulë ilä kkönoie es. Skèköl tò iwé es as ie' tò se' klö'ü wës pë' buaë yësyësë es, se' erblò Cristo mik e' wa. ²⁵I'ne ta se' erblò Jesucristo ttè buaë e' mik, e' kueki ttè dalöiëno kè ku'ia se' kkönuuk wës alä kkönuukwak es. ²⁶A qos dör Skèköl ala'r, a' erblé Cristo Jesús mik e' wa. ²⁷A' wépa qos wösune iwä kkachoie tò a' erblé Cristo mik, esepa kî Cristo ser iëne wës se' datsi' iö es. E' kueki a' serke buaë wës Cristo ser es. ²⁸Se' qos batsulewä Cristo Jesús mik, e' kueki se' dör wës wák eköl è es. E' kueki se' dör judiowak ö se' kè dör es, se' klöulewä kanë mésoie ö se' kè dör es, se' dör wëm ö se' dör alaköl, e' kè dë' wës Skèköl a. ²⁹Se' dör Cristo icha, e' ta se' dör Abraham aleripa chök. Nies i uk Skèköl kablë' Abraham a e' wà dōraë se' ulà a.

Se' kè kù'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia

4 ¹⁻²Ye' tò ikleeke a' a ttè i' wa: Ichòsö tò pè' eköl dör inuköl blu' taië e' blënewa. Ie' iyi kòs méatitö ilà ulà a. Erë ie' alà ià tsirlala, kè a ikaneonuk. E' kuëkì o'ka tso'ne ie' kkö'nuk, ie' wëttsuk. Ie' kawötä ie'pa ttè iütök dö mik wekké iyé tò ikéwö me'at ekké. Erë ie' dör iyé blënewa e' dali kòs e' wák, erë kam ikéwö dö e' yökì ie' dör wës s'klöulewä kanè mésoie tso' iu a es. Erë mik iyé blënewa e' tò ikéwö me'at e' deka, etä iyé dali kòs döraë iulà a. ³E' sù sa' judiowak bak wës alala ñe' es. Kam Skëköl tò ilà patkò e' yökì sa' bakia klöulewä ttè èse tso' ká i' a ese dikia idalöiök. ⁴Erë mik kawö bikeitsitö e' de, etä ie' tò ilà patké ká i' kì, e' kune' s'ditsöie sene' Moisés ttè dalöiëno e' dikia. ⁵Ilà debitu sa' bak klöulewä ttè e' ulà a, e'pa yöktsä as sa' dö Skëköl ala'rie. ⁶A' erblé Cristo mik, e' kuëkì a' dör Skëköl ala'r ñies wës sa' es. E' kuëkì ie' tò ilà Wiköl patké senuk se' er a, e' wa se' kköchöke buaë Skëköl ska', ie' wa se' tò icheke buaë Skëköl a: “iA yéwöla!” ⁷Es se' kè kù'ia wës s'klöulewä kanè mésoie es. E' skéie se' detke Skëköl ala'rie, e' kuëkì i kòs tso' ie' wä e' dör se' icha ñies.

⁸Kenet tã a' kè e' batsötã' ie' mik, e' kéwö ska' tã a' bak klöulewä skëkölpa dalöiök a' bak esepa ulà a. Nermata ie'pa kè dör Skëköl ichökke e'. ⁹Erë i'ñe tã a' batsë buaë Skëköl chók e' mik —ö ichëmisö bua'ie tò ie' batsë buaë a' mik— ¿wes i'ñe tã a' e' maktsane ttè èse kòs e' ane? Ttè ekkëpa kè a' se' tsatkënuK. Ttè e' kè dör iie bua' se' a. Kè se' senukne ttè ese dikia. ¹⁰Judiowak tò idiwö tkö'weke, isi'wö tkö'weke, ikéwö tkö'weke ñies iduéswö tkö'weke. ¿Iók se' tò e' wakaneweke es? ¹¹Ye' suane dö' kanè kòs wéyö a' shua, e' weirwa é.

Kenet tã Galacia wakpa tò Pablo kiéwä buaë

¹²A yamipa, ye' dör judiowak erë ye' kè serku'ia judiowak ttè dikia. ¿Wes i'ñe tã a' e' tiakwä ttè e' dikia? E' kè war a' tò es. Ye' kköchö a' a' tò a' senü wës ye' es. Mik ye' bak a' ska' kuaë, etä a' kè wä i sulu wamblëne ye' tã. ¹³Mik ye' tò Jesús ttè buaë tsá paka' a' a, etä ye' kirirke taië, e' kuëkì ye' e' tséat a' ska'. ¹⁴Ye' kirirke, e' dör darërëë a' a, erë e' kuëkì a' kè wä ye' watënettsä. E' skéie a' tò ye' sué buaë wës Skëköl biyöchökwak suë es. A' tò ye' kiéwä buaë wës Cristo Jesús kiéwä a' tò es. ¹⁵A' ttsë'ne buaë ye' tã kuaë, ¿wes e' de i'ñe tã? Ye' ichè tò a' wák wöbla mú yërttsä a' a tkëwä ye' icha skéie, e'ma a' tò iö' es. Es a' kikékayö. ¹⁶Erë i'ñe tã wësua a' ye' suë a' bolökie, ttè mokì chéyö a' a e' è kuëkì.

¹⁷Pè' tso' a' wöbla'uk judiowak ttè wa, e'pa tò iché tò ie'pa kì a' kiar taië, erë e' kè dör er bua' wa. Ie'pa kì kiane tò a' tò sa' watöttsä tã es a' mi' ie'pa è ttè iütök. ¹⁸Ie'pa tò a' saüpa, a' kímúpa er bua' wa mik ye' tso' a' tã ö ye' kè ku' a' tã, e'ma buaë idir ye' a. Erë ie'pa tso' a' wöbla'uk ttè kè dör mokì ese wa. E' kuëkì ye' yökì isulune. ¹⁹A ye' ala'r, ye' skà weirke taië a' dalërmik wës alaköl alà kurke weir es dö mik a' de senuk wës Cristo ser es etä. ²⁰I' tã ye' mú dö a' ska' ttök bua'ie a' tã as a' isaü tò a' dalër taië ye' éna. I' wambleke a' tò es, e' tò ye' tkiwéwä suawé taië.

Agar ena Sara, e' pakè

²¹A' wëlepa senak judiowak ttè dikia, erë i' tso' kitule Moisés yëkkuö kì, ¿e' jcher a' wä? ²²E' tò ichè tò Abraham ala'r böL. Eköl kune' alaköl kië Agar, e'

ta. E' kiè Ismael. Agar dör Abraham alaköl kiè Sara e' kanè méso toulettsa ese. Iëköl kune Sara ta. E' kiè Isaac. Sara kè dör yi kanè méso. ²³Kanè méso ñe' alà kune' wes se' ësepa kur es. Erë Sara kè dōta' aläë, e' alà kune' mik idetke kékëpalatke etä, wes Skëköl kablë' Abraham a es. ²⁴⁻²⁵E' tö ilë kleeke se' a. Alakölpa böi ñe' tö ttè mène bōt e' wà chè. Agar bak kanè méso e' tö ttè dalöiëno mène Israel aleripa a Sinaí kébata atë Arabia, e' wà chè. E' wà dör tö Israel aleripa erblé ttè dalöiëno e' mik e' tsatkoie. E' dör wes ie'pa tso' klöulewä ttè e' dikia wes kanè méso tso' klöulewä iwökir ulä a es. E' kuëki wëpa kos tso' klöulewä ttè dalöiëno e' ulä a, esepa dör wes Agar ala'r es. Nies Sinaí kébata, e' tö Jerusalén tso' ká i' kī i'ñe ta e' wà chè. Eë judiowak serke. Ie'pa tso' klöulewä Moisés ttè dalöiëno dikia wes kanè méso es. ²⁶Erë Sara alà kune' e' tö ttè mène Abraham a, e' wà chè. Se' kè ku' klöulewä Moisés ttè dikia, e' kuëki se' dör wes Sara alä es. Se' dör Jerusalén ët tso' ká jaì a e' wakpa. ²⁷E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö kī es, e' tö ichè i' es:

A alaköl, be' kè dōta' aläë,

is alala kur, e' kī alakölpa weir, e' kè ttsëule be' wä.

Erë be' dōraë aläë taië

tkòkà alaköl dōta' aläë e' tsata.

E' kuëki be' ttsë'nú buaë.

Be' anú taië ttsë'ne bua' wa.^f

Es Skëköl yëkkuö tö ichè.

²⁸A yamipa, se' dör wes Isaac es. Isaac kune' wes Skëköl kablë' Abraham a es. Es nies se' erblé Cristo mik, esepa de Skëköl ala'rie wes ie' kablë' es. ²⁹Agar alà kune' wes s'ditsö kur es, erë Isaac kune' Skëköl Wiköl batamik. E' kèwö ska' ta Agar alà tö Isaac we'ik taië. E' sù i'ñe ta wëpa tso' klöulewä Moisés ttè dikia, esepa tso' se' dör Skëköl ala'r, esepa we'ikök. ³⁰Erë Skëköl yëkkuö tö iché i' es: "Iyë iyi tso' mè alaköl kè dör kanè méso, e' alà a, e' kè kawö ta' blatè alaköl dör kanè méso e' alà a. E' kuëki iyuóshkar aläë."^g ³¹E' kuëki, a yamipa, se' kè dör wes alaköl dör kanè méso e' ala'r es. Se' dör wes alaköl kè dör kanè méso, e' ala'r es.

Se' yënettsa ttè dalöiëno dikia

5 ¹Cristo tö se' yë'ttsa Moisés ttè dalöiëno e' yöki as se' kè ku'ia klöulewä ttè e' ulä a. E' kuëki se' e' tkōwä darërë erblök Cristo è mik. Kè se' e' tiukwane ttè dalöiëno dikia wes s'klöulewä kanè mésoie es.

²A' tö ye' ttò tssö. Ye' dör Pablo. Ye' wák tö ichè a' a' a' a' wëpa e' mettsa itóttola kkuölit tók tsir wes judiowak wöblar es e' tsatkoie, e' ta Cristo kè tö a' kimepa yës. ³Ye' tö iskà chène wëpa ulitane e' mettsa itóttola kkuölit tók tsir, esepa a' tö ie'pa kawōta Moisés ttè dalöiëno e' wà dalöiök sëräa. ⁴A' ulitane éna ttè dalöiëno, e' iutak as a' dō yësyëSë Skëköl wōa, esepa kos e' batséttsa bānet Cristo yöki. Es Skëköl er buaë ché se' a' Cristo batamik, e' watéttsa ie'pa tö sëräa. ⁵Erë se' erblöke Cristo mik, esepa wä ijcher Skëköl Wiköl wa tö ie' tö se' klō'wëraë wes pë' buaë yësyëSë es, se' erblé Cristo mik, e' batamik. E' wà panekesö ttsë'ne bua' wa. ⁶Se' batsulewä Cristo Jesús mik, e' ta yi tottola kkuölit tēule tsir ö kè itēule e' kè ska' Skëköl tkine. Se' erblö Cristo è mik, e' tö se' ké ñi dalëritsök, e' dör ibua'ie.

⁷Kuaë tã a' mir buaë. ¿Yi tò a' wöklö'wé as a' kè tò ttè moki iütò? ⁸E' kè dör Skëköl tò se' klö'bak iwák a e'. ⁹A' taië e'pa sulu'werawã ttè suluë elkela è tò wës pan wölöwoka elkela tò harinachka kôs wölöwekëkã es. ¹⁰Erë ye' erblöke Skëköpa Jesús mik tò a' kè m'pa ttè sulu e' itöki. Wé tso' a' tsiriük ttè ese wa, e' we'ikera Skëköl tò. Kè ki ie' tkine tò yi idir.

¹¹Erë a yamipa, ye' mú tso'ia ipakök tò wëpa kawötã itöttola kkuölit tök tsir, e'ma ¿i kuëki judiowak tò ye' we'ikekeia taië? Ye' tò ttè e' paköpaia, e'ma ie'pa kè ulurkü' ye' ki mik ipakekeyö tò Cristo kötëwã krus mik se' skëie eta. ¹²Erë wëpa tso' a' wökir a kã chöükwa ttè ese wa, jësepa mú e' biöttsaie i' tã!

Ni dalëritsè

¹³A yamipa, Skëköl tò se' klö'bak as se' kè seriã ttè dalöiëno dikia. Erë e' kè dör i sulu wambloie wës s'wák dër sulu ki ikiane es. E' skëie se' ni kimù, ni dalëritsè kuëki. ¹⁴Moisés ttè dalöiëno kôs e' wöienëwã ttè etkè a, e' tò ichè: "A' malepa dalëritsó wës a' wákpa e' dalër es."^h ¹⁵A' e' kkö'nú. A' ni saukeia suluë, a' nippökeia taië wës iyiwak sulusi es, e' tã a' wákpa è ni euraawa.

Sene Wiköl Batse'r wa

¹⁶Es ye' tò a' a' ichè tò se' senù Skëköl Wiköl wa. Se' serke es, e' tã i sulu kiane s'wák dër sulu e' ki wambëlè, ese kè wamblepasö. ¹⁷I kiar s'wák dër sulu e' ki, ese kè kiar Skëköl Wiköl ki. Nies i kiar Skëköl Wiköl ki, ese kè kiar s'wák dër suluë e' ki. S'wák dër suluë ena Skëköl Wiköl e'pa ni wöklö'uke, e' kuëki i kiar se' ki wè ese kè or se' a. ¹⁸Erë Skëköl Wiköl tò se' wëttseke, e' tã se' kè ku'ia ttè dalöiëno dikia.

¹⁹Wëpa tso' iwák dër sulu e' iütök, e' wërwa wöshak. Esepa trër ena e' ia'uke sene sulusi wa. Ýyi sulu ese skã kakuëtëwarakitö darërëë. ²⁰Ie'pa tò ýyi diököl dalöieke. Ie'pa dör alibchökwakpa. Ie'pa ni saü suluë, ni wöñatkö nië, nippò taië, ukyër ni ki. Ie'pa ulurkã bet. Ie'pa e' ttsökã imalepa tsatã. Ie'pa dör s'blabatsökwakpa. Wëpa e' batsöke ie'pa mik, e'pa è tã ie'pa ser buaë. ²¹Ie'pa kè wöbatsö tò i kiane ie'pa ki, ese tso' s'malepa wa. Ie'pa e' ttöke blo' wa, e' kuëki i sulu ki wamblekerakitö taië. E' sù ýyi skã suluë wambleke ie'pa tò. Ye' tò a' a' ichekene wës ye' tò iyë'bak es tò wëpa serke es, esepa kè döpa i blúie Skëköl tso' e' a.

²²Erë mik se' serke Skëköl Wiköl wa, eta se' ni dalëritsöke, se' ttsërke buaë, se' serke bèrë, i kôs dalë'ttsekësö er bua' wa, se' ni saü er bua' wa, se' er buaë chö s'malepa a, se' ttò moki, ²³kè se' e' ttsökã taië, se' e' kkö'nú buaë. Se' serke es, e' tã ttè dalöiëno kôs, e' kè dalöseñewã se' wa. ²⁴Se' wák dër suluë, nies i kôs suluë wamblak se' éna, ese kôs watëttsã se' dör Cristo Jesús icha e'pa tò. E' dör wës se' tò ese kôs ttëwã wötëulewã krus mik es.

²⁵Se' serke Skëköl Wiköl mik, e' kuëki se' e' mù as ie' tò se' wëttsü. ²⁶Kè se' e' ttsökã taië, kè se' ni tsiriük, kè se' ukyënik ni ki.

Se' kawötã ni kimuk

6 ¹A yamipa, a' wele anemine i sulu wambëlè a, e' tã a' serke Wiköl Batse'r wa, esepa ké ie' kimuk er bua' wa as ie' e' kökane. Erë a' e' kkö'nú dö' i

sulu tò a' erkiowè tã a' armi ì sulu wamblè a wës ie' es. ²A' welepa kawö tköke suluë, e' tã a' ñi kimú. A' tò iwé es, e' tã a' serke wës Cristo ttè dalöiëno tò ichè es. ³A' wele e' bikeitsò tò buaë idir imalepa tsata, ñermata kè dör ì, e' tã ie' kitö'uke.

⁴⁻⁵Is se' ser buaë ö suluë ese wërke se' wöki eköl eköl. E' kuëki se' ulitane ké e' sauk tò is se' ser, e' wa se' e' kkö'nü. Se' serke buaë yësyësë, e' tã se' ttsë'rdaë buaë se' wák a. Erë kè se' kàne e' kkö'nuk wës s'malepa serke es.

⁶Ì buaë kôs tso' a' wã ese kakmú wépa tò a' wöbla'wëke Skëköl ttè wa esepa a.

⁷Kè se' e' kitö'uk tò se' a Skëköl wayörmì kè nuí tã. Ì kuatkésö buaë ö suluë, e' wã wöweranesö. ⁸Ì sulu kiane s'wák dër suluë e' ki wamblè, ese wamblésö, e' tã e' wã dörane s'ki tã se' weir michoë. Erë ì buaë kiane Skëköl Wiköl ki wë ese wësö, e' tã e' wã dörane s'ki tã sene michoë döraë se' ulà a. ⁹Ì buaë wekesö këkraë, kè ilo'yeta', e' tã aishkuö tã mik ikéwö de, etã iské döraë se' ulà a. E' kuëki kè se' shtrinuk ì buaë uk këkraë. ¹⁰E' kuëki mik se' a ì buaë örmì, etã iüsö sulitane a, bua'iewã s'yamipa erblöke Cristo mik, esepa a.

Pablo e' chéat

¹¹Ttè bata i' shtök ye' tso' ye' wák ulà wa. A' isaü tò ikite bërie, es a' wã ijchermi tò mokì ye' tso' ishtök. ¹²Wépa tò a' keke a' wépa tottola kkuölit tók tsir, e'pa tò iweke es as ie'pa at buaë judiowak malepa tã. Ie'pa tò ichópa tò se' tsatkërke, Cristo kötëwã krus mik se' skéie, e' batamik, e'ma judiowak tò ie'pa we'ikera siarë. ¹³Erë ie'pa wákpa tottola kkuölit tëule, e'pa kè tò Moisés ttè dalöiëno e' iutè seraä. Ie'pa tò a' keke a' tottola kkuölit tók tsir e' ttsokã iwákpa a tò ie'pa tò a' ké e' wakyuök wës judiowak es. ¹⁴Erë ye' i', e' kè e' ttsöpakã ì ulitane ki. Skëképa Jesucristo kötëwã krus mik, e' è kikekekayö. E' batamik ì sulu kôs tso' kã i' a ese dunewabak ye' a, ñies ese a ye' dunewabak. ¹⁵S'tottola kkuölit tëule tsir ö kè tëule, e' kè ki Skëköl tkine. Ie' tò se' er mane'wë pa'alì iWiköl wa, e' è kiar ie' ki. ¹⁶Wépa kôs serke wës ttè i' tò ichè es, as esepa a ie' tò sene bèrë mù ena isaü er siarë wa. Esepa dör ie' ala'r chók, esepa dör Israel aleripa chók ie' a.

¹⁷Ye' weine kôs Jesús ttè kuëki, e' tò tso' ye' wã ye' chkà ki. E' wa ye' tò iwà kkacheke tò ye' dör ie' kanè méso mokì. E' kuëki i'tami kè yi tò ye' tsiriwariã ttè e' ki.

¹⁸A yamipa, as Skëképa Jesucristo er buaë chò a' ulitane a. Es e' idir.

Yëkkuö kit Pablo tö Éfeso wakpa a

Efesios

Pablo tö yëkkuö i' kit mik ie' bak Roma wötëulewā s'wōto wé a Jesús tté buaë pakè kuëkī e' tā. Ì bak ie' tā e' tso' kitule yëkkuö Hechos 28.17-31 e' kī. Pablo tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' Éfeso ena ipamik e'pa a. E' kéwō ska' tā Éfeso dör ká bua'ie ena eë tajë u tso' ì dalöieke ie'pa tö Skëköl skéie e' dalöioie. E' bua'ie dör ie'pa këköl eköl kië Artemisa e' dalöioie (Hechos 19.23-31). Mik Pablo shka' Jesús tté buaë pakök, etā ie' dë'mi Éfeso (Hechos 18.18-21). Erë eë ie' sené bërber è tā iminea. E' ukuökī tā iskà mineane tā isenë eë duas mañal Skëköl tté kkachök. E' tso' kitule Hechos 19 kī.

Jesús mik erblökwakpa kè wā kabene ku' tajë. E' kuëkī Pablo kè wā ì kite tajë e' kī. E' skéie ì buaë tsäkië o' Skëköl tö se' a, ier buaë yë' siā e' batamik, e' kī ie' tö ikit kibiie. Ie' tö ichè tö e' kuëkī se' kawōtā senuk Skëköl kīkokaie. E' kit ie' tö yëkkuö i' kī.

Jesucristo wa Skëköl tö se' ulitane tsatkë' Israel aleripa ena pë' ulitane, ñies e'pa er bua'wëitō ñi kī.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök s'batse'rpā e' tkëulewā darërë Cristo Jesús mik serke Éfeso, e'pa a. ²Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo as e'pa er buaë chò ena sene bèrë mù a' a.

Skëköl tö se' tsatké Jesucristo batamik

³Skëköl dör Skëképa Jesucristo yé, e' kīkōkasö tajë. Se' batsulewā Cristo mik, e' kuëkī Skëköl er buaë ché se' a ì kōs buaë tso' ie' wā ká jai a e' wa. ⁴Kām ie' tö ká i' yuò, e' yökī se' shukitbakitō as se' dò batse'r, kè kī ì sulu tā' yës ie' wōa, se' batsulewā Cristo mik e' batamik. Ie' éna se' dalër tajë, ⁵e' kuëkī ie' tö ibikeitsbak tö se' tseratköitō ila'rie Jesucristo batamik, e' kiane ie' wák kī, ñies e' tö ie' ttsë'weke buaë. ⁶Ie' tö iwé es as se' tö ie' kīkōkā mīchoë ie' er buaë ché se' a tajë shute e' kuëkī. E' kōs wé ie' tö ilà dalër tajë ie' éna, e' batamik. ⁷⁻⁸Cristo kōtewā se' skéie, ie' pé tène, e' wa se' yënettsā sene sulu ulā a ena se' nuì olo'yé Skëköl tö se' kī. E' wa se' isué tö ie' er buaë ché tajë shute se' a. Ñies ie' tö erbiké buaë mé se' a as ì weke ie' tö e' wā ar se' a. ⁹Ì bikeitsbak ie' tö wè, e' wawéitō ì o' Cristo tö e' batamik. Kuaë tā iblë'waitō sulitane yökī, erë iwà kkachéitō se' a. ¹⁰Ie' ibikeitsbak tö mik ikéwō de, etā ie' tö Cristo tkerakā fyī ulitane tso' ká jai a ena ká i' a e' wökirie.

¹¹Ì kōs weke Skëköl tö, e' weke ie' tö iwák er wa wës ie' kī ikiane es, wës ie' tö ibikeitseke es. Es sa' dör judiowak e'pa shukitbak ie' tö as sa' dò ie' ichaie,

sa' batsulewā Cristo mik e' batamik wēs ie' tō ibikeitsbak es. ¹²Ie' tō iwé es as sa' erblé' kewe Cristo mik e'pa tō ie' olo taijé e' kíkòka. ¹³Es a' ñies, mik a' tō tsatké tté buaë moki e' ttsé tã a' erblé imik, etã a' bàtsewā Cristo mik ena Wiköl Batse'r muk ikablé' e' méitō a' a' iwà kkachoe tō a' dör ie' icha. ¹⁴Wiköl Batse'r tso' se' a, e' dör iwà kkachoe tō ì kōs yé' Skéköl tō tō imeke, se' dör ie' icha, e'pa a' aishkuō tã, e' meraëitō se' a. E' kuekí se' wã ijcher tō ie' tō se' tsatkeraä da'a. E' kuekí ie' olo tã taijé, e' kíkòkàsō.

Pablo tté Skéköl tã Éfeso wakpa kî

¹⁵E' kuekí, mik ye' tō a' tté ttsé tō a' erblöke mokié Skékëpa Jesús mik, ñies mik ye' ittse tō s'batse'r malepa kōs dalëritseke a' tō taijé, ¹⁶e'tami wëstela yé'miyō Skéköl a' a' dalërmik kekraë mik ye' ttöke ie' tã etã. ¹⁷Ie' dör Skékëpa Jesucristo e' Kéköl. Ie' dör S'yé olo tã taijé e'. Ie' a' ye' tso'ie ikiök tō ie' tō a' kímé iWiköl wa as ie' fyí wã ar buaë a' éna, ñies as a' wã ijcher bua'iewã tō yi dör ie'. ¹⁸Ie' tō se' klöo' ikablé' se' a' e' wã panuk kröröë. E' tso' ie' wã mè se' dör ie' icha batse'rpa esepa a. Ye' tso'ie ie' a' ikiök tō a' er ñi'úitō as kōs kablé ñe' bua' dör ena olo dör e' wã ar a' éna. ¹⁹Ie' diché tã taijé fyí ulitane tsatã. Ì kōs ormi ie' a. Idiché e' wa ie' tso' se' erblöke Cristo mik, e'pa kímuk. Ye' tso'ie ikiök ie' a' tō a' er ñi'úitō as e' kōs wã ar bua'ie a' éna. Diché e' dör taijé shuté, ²⁰e' wa Cristo kōtewã, e' shkeo'kane ie' tō. Diché e' wa ie' tō Cristo tkékã kã jai a' iulã bua'kka fyí ulitane wökirie. ²¹Eë Cristo tkékã diché tã taijé fyí wökir, fyí wák, fyí kéköl wã diché tã, ese kōs tsatã. Ie' tkënekã fyí ulitane tsatã. Ie' dör ì kōs tso' i'ñe tã ena aishkuō tã e' tsatã. ²²Skéköl tō ì kōs méwã ie' klö dikja. Ñies ie' tō imékã se' dör ie' icha e'pa kōs wökirie. ²³Se' dör wēs Cristo wák chkã es, tã ie' dör wēs s'wökir es. Ie' tō se' wëttseke ì kōs kiane ie' kî wé kã i' kî, e' uk. Ie' tso' kã wa'ñe, kè ì a' ie' wöklönuk.

Skéköl er buaë ché se' a' se' tsatkoie

2 ¹Kam a' erblö Cristo mik, e' yökí a' bak e' wamblök suluë, e' kuekí a' bak wēs s'duulewã es Skéköl a. ²E' këwō ska' tã a' bak senuk suluë wēs wépa kè tō Skéköl dalöie esepa ser es. Wimblu sulusi dör ì sulu kōs tso' kã i' a' e' wökir e' ttö iütök a' bak. Ie' tso' Skéköl tté dalöseukwã wakpa esepa wörieikök. ³Se' kōs bak senuk wēs ie'pa es. Ì sulu kōs kiane s'wák dër suluë e' kî wamblé, ese wamblök se' bak. Se' erbiké sulu, e' è wã wamblök se' bak s'wák ttsé'woie buaë. Se' bak wömeulettsã weinuk Skéköl ulã a' wēs pë' malepa es. ⁴⁻⁵Se' bak duulewã se' nuì kî, erë Skéköl tō se' suë er siarë wa taijé. Ie' tō se' dalëritsé taijé. E' kuekí ie' tō sene michoë mé se' a. E' dör wēs ie' tō se' shké'wékane Cristo tã es. Ie' er buaë ché se' a' taijé, e' kuekí se' tsatkëne. ⁶Se' batsulewã Cristo Jesús mik, e' kuekí e' dör wēs Skéköl tō se' shké'wékane Cristo tã ñita es. Ñies ie' tō se' tkékã Cristo tã ñita kã jai a. ⁷E' kōs wé ie' tō es iwà kkachoe aishkuō tã tō kōs ie' er buaë ché se' a' ì wé Cristo Jesús tō se' dalërmik e' batamik. E' dör taijé shuté kè wöet tã ekkë. ⁸⁻⁹Skéköl er buaë ché a' a, e' batamik a' tsatkëne, a' erblöke Jesucristo mik e' kuekí. E' kè dör ì buaë wé a' tō ie' wörki ese skéie. Ie' tō a' a' imé éme wēs fyí kadmé es. Ie' tō iwé es as kè yi e' ttsòka tō ie' tsatkée ì buaë wëitō ese batamik. ¹⁰Ie' tō se' er mane'wé pa'alí se' batsulewã Cristo Jesús mik e' batamik. Ie' tō iwé es as se' tō ì buaë kōs ese ù. E' kōs bikeitsbakitō as se' ser wēs ie' kî ikiane es.

Judiowak ena wépa kè dör es, esepa de wës wák eköl è es Cristo batamik

¹¹A' wépa kè dör judiowak, kè a' éna ichökwa tò wës a' bak kām a' erblò Cristo mik e' yōkī. Judiowak wépa kōs esepa tottola kkuölit tëule tsir iwà kkachōie tò ie'pa dör Skèköl icha. Pè' kè dör judiowak, esepa kiè ie'pa tò tottola kkuölit kè tëule ese wakpa. Es ie'pa tò a' cheke suluë. Ie'pa a' a' dör nā.

¹²A' éna iānú tò a' bak e' butsulettšā bānet Cristo yōkī. A' kè bak Israel aleripa shuā. Ì uk Skèköl kablë' ie'pa a' ena ttè mène ie'pa a' tsakjē e' shuā a' kè bak. A' bak senuk ká i' a' Skèköl chók kè tā', kè a' i' paneta'. ¹³Erë i'ñe tā a' batsulewā Jesucristo mik. E' kuëkī a' dewā Skèköl ska' buaë, Cristo Jesús kōtewā a' skéie, ie' pé tēne a' tsatkoie, e' batamik.

¹⁴Cristo tò judiowak ena pé' kè dör judiowak, esepa er bua'wé nī kī. Se' bak nī bolōkpaie, erë Cristo tò se' er bua'wé nī kī. Ie' tò se' wōiëwā ká etkë wakpaie. Ì tò se' wé nī bolōkpaie ese shulë ie' tò ikōtewā krus mik se' skéie e' wa. ¹⁵Ttè me'atbak Skèköl tò judiowak a' dalōiëno, e' tò se' me'kā nī bolōkpaie. Erë Cristo kōtewā se' skéie e' kuëkī ttè e' kōs kè diché tā'ia. Skèköl tò iwé es as sa' dör judiowak ena a' kè dör judiowak, e'pa dò nī yamipae batsulewā Cristo mik wës wák eköl è es. Es ie' tò se' er bua'wé nī kī. ¹⁶Ì tò se' wé nī bolōkpaie, ese shulë Cristo tò. Ie' kōtewā krus mik se' skéie, e' wa ie' tò Skèköl er bua'wé judiowak kī ena pé' kè dör judiowak esepa kī. Es se' de wës wák eköl è es Skèköl a'. ¹⁷Sene bèrë Skèköl tā, e' ttè buaë pakōk Cristo de, pé' kè dör judiowak e' butsulettšā bānet Skèköl yōkī, esepa a, nīes judiowak kè e' butsulettšā bānet esepa a. ¹⁸Cristo batamik se' kōs dōwāmi buaë S'yé ska, iWiköl dör eköl è, e' wa. ¹⁹E' kuëkī i'ñe tā a' kè dör wës ká kua'kī wakpa es. A' de s'batse'rpa kfië. Nīes a' de Skèköl ala'rie. ²⁰Se' dör wës u es. Jesús ttekōlpa tsā ena Skèköl ttekōlpa, e'pa dör wës u kukulëwō es. Jesucristo wák dör wës u chki es. ²¹Cristo dör u wökl'ōkwak. Se' kōs dör u e' yese alë. Cristo batamik u e' yōrmir dò ide u etkue batse'r Skèkēpa a' ekkë. ²²Se' batsulewā Cristo mik, nīes se' batsulewā nī mik, es se' kōs dò wës Skèköl wé es, e' a' Skèköl serke iWiköl wa.

Pablo klōne Cristo tté pakōk pé' kè dör judiowak esepa a

3 ¹Ye' wák tso' wōtëulewā s'wōto wé a' Cristo Jesús tté pakë kuëkī a' kè dör judiowak esepa kīmoie. Skèköl er buaë ché a' a' taië, e' kuëkī ie' a' ye' tso' ikiök a' kī. ²Ye' wā ijcher tò a' wā ittšëule tò Skèköl er buaë ché ye' a, e' kuëkī ie' tò kanë i' me' ye' a' Jesús tté pakōk a' kè dör judiowak esepa a. ³Ibikietsbak Skèköl tò wë, e' blë'waitō erë iwà kkay'itō ye' a. E' wā shtétke ye' tò a' a' yëkkuō i' kī bōt mañat. ⁴Yëkkuō i' sué a' tò, etā a' éna iwā armī tò Cristo tté blëulewā se' yōkī kuaë, e' wā ane ye' éna buaë. ⁵Ibikietsbak Skèköl tò wë Cristo batamik, e' blëulewā kuaë. Erë i'ñe tā ie' tò iwà kkaché iWiköl wa sa' dör Cristo ttekōlpa tsā e'pa a, nīes Skèköl ttekōlpa batse'r e'pa a. ⁶Ttè e' blëulewā se' yōkī kuaë, e' wā dör i' es: A' kè dör judiowak, esepa kieke Skèköl tò Jesús tté buaë e' wa as i' kōs tso' ie' wā mē sa' a, e' mūtō a' a' nīes, as a' dōñak sa' tā nīta wës wák eköl è es, as i' kōs muk Skèköl kablë' sa' a' e' dō a' ulā a' nīes, a' batsulewā Cristo Jesús mik e' kuëkī. ⁷Skèköl er buaë ché ye' a, e' kuëkī ie' diché wa ie' tò ye' me'kā ttè buaë ñe' wakanéuk.

⁸S'batse'rpa kōs, e' sulula ye' dör. Erë Skèköl er buaë ché ye' a, ie' tò ye' shushté Cristo tté buaë e' pakōk pé' kè dör judiowak esepa a. Ì tso' Skèköl wā

ie'pa a Cristo batamik, e' dör buaë shüte, kè se' a iwà bikeitsuk ekkè. ⁹Nies i bikeitsbak Skèköl tò wè Cristo wa, e' wà pakök sulitane a ie' tò ye' patké. Ttè e' bak blèulewà ká iaiäe, ie' dör fyí ulitane yuökwak e' wà. ¹⁰Ie' kè wà ikkayëne yi a ká iaiäe tã, ie' tso' se' dör Skèkëpa Jesús icha e'pa panuk e' kuekí. Se' wa ie' tò iwà kkaché i'ñe tã fyí wökir ena fyí wák tso' kè wërta'wà ese kos a as ie'pa éna iar tò ie' siwà dör iskië tsakíë fyí ulitane tsatã. ¹¹E' kos wé ie' tò Cristo Jesús dör Skèkëpa e' wa, wes ie' tò iwà yöbië e' bikeitsbak es. ¹²Se' batsulewà Cristo mik, se' erblöke ie' mik, e' kuekí se' dömiwà buaë ttök ie' tã kè suarta', kè wöklör i a. ¹³Ye' weirke kos a' dalërmik, e' wa a' ké e' ttsökka. E' kuekí ye' tò a' a ichè tò kè a' e' siaukwà.

Pablo tténe Skèköl tã Éfeso wakpa ki

¹⁴Fyí ekkè kos kuekí ye' e' tkewà kuchè kí S'yé wörkí ttök ie' tã. ¹⁵I kos dör ttsè'ka ká jai a ena ká i' a, e' tso' ie' è batamik. ¹⁶Ie' olo tã taië shüte, e' a ye' tò ikieke tò ie' tò a' er diché iò iWiköl wa. ¹⁷Nies ye' tò ikieke ie' a tò Cristo mú ser a' er a, a' erblöke ie' mik e' kuekí. Ye' tò ie' a' ikieke tò a' e' tkòwà darërèë nì dalëritsök nies Skèköl dalëritsök. ¹⁸Ye' tò ikieke ie' a es as a' ena s'batse'r malepa, e'pa kos éna iwà ar tò kos Cristo éna se' dalër, e' dör taië, shoë, batsië, kakkëë, iskië, kè enukwa. ¹⁹Ye' kí ikiane tò a' éna iwà anù buaë tò kos Cristo éna se' dalër, e' tkòkã kos se' kabikeitsò e' tsatã. Es ye' kí ikiane as a' ser buaë yësyësë, kabikeitsò buaë mokië wes Skèköl wák es.

²⁰Skèköl diché tã taië, e' tso' iwananéuk se' er a. Ie' tò i buaë wèmi se' a, i kos kiekèsò ena i kos bikeitsekesò e' tsatã, e' kuekí ie' kíkòkasò. ²¹As Skèköl kíkòkã se' dör Skèkëpa Jesús icha e'pa tò. Nies ikíkòkasò Cristo Jesús kuekí kèkraë. Es e' idir.

Se' dör wes nì yamipa es Wiköl Batse'r wa

4 ¹Ye' tso' wötèulewà Skèkëpa Jesús ttè kuekí. Skèköl er buaë ché a' a taië Cristo batamik, e' kuekí ye' kköchò a' a tò a' senú buaë yësyësë wes Skèköl tò a' klöw'bak senuk es. ²A' e' wöówa bèrè, a' senú buaë nità kè kèsik wa. A' nì dalëritsò, nies a' nì dalë'ttsò er bua' wa. ³A' kos dör wes nì yamipa es Skèköl Wiköl wa. A' e' chó darërè as a' kè nì blabatsòlor nì yökí. A' senú bèrè nità. ⁴Se' kos dör wes wák eköl è es. Skèköl Wiköl tso' se' tã e' dör eköl è. Skèköl tò se' kos klöw' as se' ser michoë ie' tã, e' wà paneke se' kos tò nità ttsè'ne buaë wa. ⁵Se' Kèköl dör eköl è, ttè mik se' erblöke e' dör etkè. S'wöskuë etkè a' se' ulitane wösune. ⁶Skèköl dör eköl è, e' dör se' ulitane yé. Ie' dör se' ulitane wökir. Ie' tso' iwananéuk se' ulitane wa, nies ie' tso' se' ulitane tã.

⁷Se' kos dör wes wák eköl è es, erè Cristo tò imé se' a eköl eköl kanebloie ie' a kua'kí kua'kí wes ie' kí ikiane es. ⁸E' dör wes itso' kitule Skèköl yëkkuò kí es, e' tò ichè:

“Mik ie' e' aléka ibolökpa kí

etã ie' míkane ká jai a.

Ibolökpa klö'wéwaitò taië, e'pa mítser iwà e' tã,

nies i buaë méitò iwakpa a.”^a

Es Skèköl yëkkuò tò ichè.

⁹Wé ichéitō tō “ie' míkane kákke”, etā ġima e' wà dör? E' wà dör tō ie' dërö kewe ká dià kaska'. ¹⁰E' wà kiane chè tō ie' dërö ká dià kaska', e' è mine'kane ká jaì a fyì ulitane tsàtā ká kōs wà ioie ie' olo taijē e' wa.

¹¹Cristo tō diché mé se' a eköl eköl kanebloie ie' a. Se' welepa shushtë ie' tō kaneblok ie' a ittekölpa tsáie. Se' welepa skà shushtë ie' tō Skèköl ttekölpaie. Se' welepa skà shushtë ie' tō ittè buaë pakökwakpaie. Se' welepa skà shushtë ie' tō ittè klö'ukwakpa wökirpaie ena s'wöbla'ukwakpaie ittè wa. ¹²Esepa kanè dör s'batse'r malepa kōs wöbla'uk kaneblok buaë ie' a ena ñi kìmuk buaë. Se' serke wes ie' kī ikiane es, e' tā se' kōs dör wes Cristo chkà es, e'pa er diché kī iërdaë Cristo tté a. ¹³Es se' kōs dōraë erblök ñikkē Jesús dör Skèköl Alà, e' mik. Ñies se' kōs wā ijcherdaë ñikkē se' er a tō wes ie' dör. Se' dōraë wes wēm kibineone es. Se' serdaë buaë yēsyesē wes Cristo es. ¹⁴Es se' kē dōpaia wes alala es kitēr tottola ttè ulitane wa. Esepa dör wes dichawō ppé siwā tō es. S'wöbla'ukwakpa kache tté wa, e'pa erbikō taijē, ie'pa tō ttè pa'ali yuēmi s'kitō'woie. Mik se' kibine Cristo tté a, etā eseпа kē kitōonukia yi a. ¹⁵Kē se' e' muktsā kitō'wē kache tté wa. E' skéie ttè moki, ese chekesō ñi a se' ñi daléritsō e' kuekī. Se' tō iwē es, etā se' diché iërke buaë Cristo dör s'wökir, e' ttè kōs a. ¹⁶Cristo batamik se' kōs dör wes s'chkà es. S'chkà a s'dichéwō tso', s'kicha tso' ena s'yese skà tso' tsakjē, e' kōs tso' iëulewā buaë ñikkē, kanebloke buaë ñikkē ñita. Es se' dör taijē, e'pa kanebloke Cristo a eköl eköl kanè dör kuā'kī kuā'kī, erē Cristo batamik se' dör wes chkà etkē es, iëulewā buaë ñita, kanebloke buaë ñita. Es se' mir buaë, ñi kī diché iöke buaë ñikkē ñi dalēr wa.

Kē se' senukia wes pē kē tō Skèköl dalöie es

¹⁷Skèkēpa Jesucristo ttō wa ye' tō a' a ichè tō kē se' seriā wes pē kē tō Skèköl dalöie ser es. Ì kōs bikeitseke ie'pa tō, e' wà kē dör iie bua'. ¹⁸Ie'pa erbikē ttsenewatke. Skèköl ttè moki, e' wà kē ane ie'pa éna yēs. Ie'pa er darērē, e' kuekī sene moki meke Skèköl tō se' a, e' kē dē ie'pa ulā a. ¹⁹Ie'pa er burinewā. Ie'pa e' mettsā ì sulu kukuétōkwā darērē. Ie'pa e' ia'uke sene sulusi wa, kē e' wöklō'utā yēs.

²⁰Erē Cristo ttè kē wa se' wöblane senuk es. ²¹Moki a' tō ie' ttè ttsé, a' e' yuē ie' ttè moki wa. ²²E' kuekī se' bak senuk suluē, ese kōs olo'yösō. Ñies se' wák dēr suluē, e' olo'yösō. E' tō se' kitō'weke ì sulu wamblök. Se' tō iutē es, e' tā se' er sulurdawā. ²³Erē se' erbikōne kuā'kī buaë yēsyesē. ²⁴Skèköl tō se' wák dēr suluē, e' mane'wéttsā pa'ali wes ie' wák es, e' kuekī se' senū yēsyesē ena batse'r wes ttè moki tō ichē es.

²⁵E' kuekī a' kē kachōkia ñi kī. Se' kōs dör wes wák eköl è es, e' kuekī ì cheke a' tō ñi a, e' chó ttè moki wa.

²⁶A' ulune, e' tā kē iwā wamblar. A' er buanúne kam katuirwā e' yökī. ²⁷Kē kawō mar bé a as ie' tō a' kō ì sulu wamblök.

²⁸Yi bak akblök, e' kē akblökia. E' skéie ese kaneblo iwák ulā wa as iulā a iwā dò tā ikakmèitō s'siārēpa a.

²⁹Ttè sulusi kē charia. E' skéie a' tō ttè buaë ese è chó s'malepa kukua as ie'pa kī er tòwā Skèköl mik darērē. Es a' tō ie'pa kìmēmi buaë mik ie'pa kī ikiane etā. ³⁰Skèköl tō iWiköl me' se' a iwā kkachöie tō se' dör ie' icha. Es se' wā ijcher moki tō Skèköl tō se' bleraë buaë dò mik se' tsatkérdattsā aishkuō

ta, e' kéwō ska' ta. E' kueḱi kē i sulu wamblaria as Wikōl Batse'r kē eriar.
³¹ Kē a' kēsik blōkia nī ki. Kē a' nī saukia suluē. Kē a' ulunukia nī ki. Kē a' wōnanukia nī ki. Kē a' nī chōkia suluē. Ese kōs olo'yō. ³² E' skēie i buaē è ú nī a. A' nī saḱ er siarē wa. I sulu wambleke a' tō nī ki, ese nuī olo'yō nī ki wes a' nuī olo'yē Skēkōl tō a' ki Cristo batamik es.

5 ¹ A' dōr Skēkōl ala'r dalēr taiē ie' éna, e' kueḱi a' senú buaē yēsyesē wes ie' ser es. ² A' nī dalēritsō kekraē wes Cristo tō se' dalēritsē es. Ie' e' mettsa ttēwā se' skēie. E' wēr buaē Skēkōl wa wes íyi mekesō ie' a ala'r buaē masmas es. ³ A' senú wes s'batse'rpa ké senuk es. Kē a' kàne trēnuk. Kē a' kàne e' ia'ukka sene sulusi wa. Kē a' kàne íyi kkechōk. Íyi ese yōki a' e' kō'nú bua'iewā as kē yi tō a' kkatō iki. ⁴ Ttē sulusi kōs, ttē kē wā ta' kōs, ttē tsuleie kulūie kōs, ese kē char. E' skēie Skēkōl è kīkōka. ⁵ A' wā ijchenú buaē tō wēpa trērke ena wēpa tō íyi sulusi wambleke, nīes wēpa tō íyi kkecheke (e' dōr wes íyi diōkōl dalōie skēkōlie es), esepa kōs kē dōpa i blūie Cristo ena Skēkōl e'pa tso' e' a.

Sene buaē yēsyesē

⁶ Íyi sulu ekkē kōs kueḱi wēpa tō Skēkōl ttē dalōsewēwā, esepa ki Skēkōl kēsik ardaē. E' kueḱi kē a' e' muktsa yi a kītō'wē ttē kē wā ta' ese wa. ⁷ Kē a' e' tiuk ie'pa esepa ta, a' e' skō ie'pa yōki bānet. ⁸ A' bak senuk suluē, e' dōr wes a' bak senuk ká ttsettseē a es. Erē i'ne ta' a' tso' batsulewā Skēkēpa Jesús mik, e' dōr wes a' serke ká nī a es. E' kueḱi a' senú wes s' ser ká nī a es. ⁹ S' serke wes ká nī a es, esepa er buaē, ser yēsyesē ena ttō mokiē. ¹⁰ A' e' chó e' wōbla'uk i wēr buaē Skēkēpa wa ese wa. ¹¹⁻¹² I sulu wambleke wēpa ser wes ká ttsettseē a es, esepa tō, ese kē dōr iie bua'. I sulu wambleke ie'pa tō akirie, ese pakē tō s'jaēwē ekkē. E' kueḱi kē i sulu wamblaria yēs wes ie'pa es. E' skēie i buaē kī ú kekraē. E' tō ie'pa a ikkachēmi tō i wambleke ie'pa tō e' dōr suluē. ¹³⁻¹⁴ Erē ká nīwe tō íyi ulitane kkachēwā buaē mīa nīweie. E' kueḱi mik i sulu wambleke ie'pa tō e' kkachēsō ie'pa a, e' ta' ie'pa wēlepa éna iarmi tō e' dōr suluē ta' ier mane'umi ta' imīa ser buaē wes ká nīwe wakpa es. E' kueḱi ttē tō ichē i' es:

“A' dōr wes s'kapōtkēter es, esepa ti'nú,
 a' dōr wes s'duulewā es, esepa shkenúkane,
 eta Cristo tō a' er nī'weraē.”

¹⁵ E' kueḱi a' ser kō'nú a' tō. Kē a' senukia wes wēpa kē er ta' esepa ser es. E' skēie a' senú yēsyesē. ¹⁶ Taiē pē' tō íyi sulu wambleke i'ne ta, e' kueḱi i buaē ormi se' a, e' ta' iūsō kōs se' a iormi ekkē. ¹⁷ Kē a' senuk wes kē se' erbikōta' buaē es. Erē i kiane Skēkēpa Jesús ki tō se' tō iwē, ese wā anú a' éna. ¹⁸ Kē a' e' ttōkkaia blo' wa yēs. E' tō s'sulu'wēkewa da'a. E' skēie a' senú buaē yēsyesē kekraē Wikōl Batse'r diché wa. ¹⁹ Mik a' nī dapa'uke, eta a' ttsō nīta Salmo wa ena Skēkōl ttsē wa, nīes ttsē meke iWikōl tō a' a ese wa. A' ttsō Skēkōl a' ikikokaie a' er kōs wa. ²⁰ Wēstela chó kekraē Skēkōl dōr S'yē e' a Skēkēpa Jesucristo ttō wa.

Wes se' ké senuk nīta

²¹ Cristo dalōieke a' tō, e' kueḱi a' nī dalōiō. ²² Alakōlpa ké iwēpa dalōiōk wes ie'pa tō Skēkēpa dalōieke es. ²³ Alakōl wēm dōr ie' wōkir wes Cristo dōr ie' ichapa wōkir es. Ie' dōr ie'pa tsatkōkwak. Ie'pa dōr wes ie' chká es. ²⁴ E'

kuəkɪ alakōlpa ké iwēpa dalōiök i kōs a wēs wēpa dör Cristo icha esepa tō ie' dalōieke es.

²⁵A wēpa, a' alakōlpa dalēritsō wēs Cristo tō se' dör ie' icha esepa dalēritseke es. Ie' e' mettsa ttèwā se' skéie. ²⁶Ie' tō iwé es se' batse'woie. Ie' tō se' paiklé ittè wa as se' dō maneneē Skēkōl wōa. E' wā sukesō mik se' wōsune etā. ²⁷Ie' tō iwé es as se' dō ie' wák wōrkɪ batse'r, kē kɪ i sulu tā yēs, olo tā taiē wēs alakōl ulabatsōketke es, ese paiēule buaē, kē iaulekə, idatsi' kē wōkliulekə. ²⁸⁻³⁰Es nīes wēpa ké ilakōlpa dalēritsōk wēs ie'pa e' dalēritsō es. Kē yi e' sauta' suluē. E' skéie se' e' kk'ōnū buaē, e' tiō buaē. E' kuəkɪ wēm tō ilakōl dalēritseke, e' wa ie' wák e' dalēritsō. Es nīes se' dör Cristo icha, e'pa dör wēs ie' chkà es, e' kuəkɪ ie' tō se' kk'ōneke buaē. ³¹Itso' kitule Skēkōl yēkkuō kɪ i' es: "Wēm kē serpaia yé ena imi e'pa dapōmik, e' skéie iserdawa ilakōl tā. Ie'pa bōl serdaē nita tā ie'pa mīa wēs wák ekōl è es."^b ³²Ttè e' dör taiē iskiē, kē se' éna iwā ar bet. Erē ye' a ta, ttè e' tso' Cristo ena se' dör ie' ichapa e'pa chōk. ³³Erē nīes ttè e' tso' se' a ichōk tō wēpa kōs ké ilakōlpa dalēritsōk wēs iwākpa e' dalēritsō es. Nīes alakōlpa kōs ké iwēpa dalōiök.

6 ¹A ala'rla, a' yé ena a' mī, e'pa ttō dalōiō Skēkēpa Jesús dalērmik, e' dör buaē yēsyesē e' kuəkɪ. ²⁻³Ttè dalōiēno me'atbak Skēkōl tō e' et tō ichè: "A' yé ena a' mī e'pa dalōiō. A' tō iwé es, e' tā a' kawō tkōraē buaē ena a' serdaē ká taiē ká i' kɪ."^c Ttè e' dör ttè dalōiēno tsā kablé se' a ilē uk iūtè skéie e'.

⁴A' dör ala'rla yéwōpa ena imiwōpa, kē a' tō a' ala'r uluukka. E' skéie ie'pa tala'ú buaē, ie'pa shulō er bua' wa. Nīes ie'pa wōbla'ú Skēkēpa Jesús ttè wa.

⁵A' klōulewā kanè mésoie, a' wōkirpa tso' ká i' kɪ, e'pa ttō iūtō er mokɪ wa. Ie'pa dalōiō suane wa painè wa. A' kaneblō ie'pa a buaē wēs a' chōpa kaneblōk Cristo a es. ⁶A' kaneblō buaē ie'pa a kēkraē, kē dör mik ie'pa tō a' suēke e' è tā ie'pa wōkatoie tō a' dör kanè mésopa buaē ese. Mokɪ a' dör Cristo kanè mésopa, e' kuəkɪ a' kaneblō ie'pa a kaneē wēs Skēkōl kɪ ikiane es. ⁷A' kaneblō ie'pa a kaneē wēs Skēkēpa Jesús wák a' s'kaneblō es, kē dör wēs s'kaneblō s'ditsō a es. ⁸A' wā ijcher tō wēpa tso' klōulewā kanè mésoie ena wēpa kē dör es, esepa kōs a Skēkēpa Jesús tō iskē meraē ekōl ekōl wēs i buaē wésō es.

⁹A' dör kanè wōkirpa, a' kanè mésopa dalōiō nīes. Kē ie'pa pañar. A' éna ianū tō a' ena ie'pa, e'pa kōs wōkir dör Skēkōl tso' ká jaɪ a e'. Se' kōs kawōtā ie' ttè dalōiök. Se' dör kanè wōkirpa ö se' dör kanè mésopa èsepa, esepa kōs dör nīes ème ie' a.

Se' e' tsatkò bé yōki

¹⁰A yamipa, ibataie tā ye' tō a' a' icheke tō a' e' diché iō kēkraē a' batsulewā Skēkēpa Jesús tā e' wa, nīes ie' diché taiē e' wa. ¹¹I kōs mé Skēkōl tō a' a' e' tsatkoie i sulu yōki, e' dör wēs i kōs tso' nippōkwakpa wā e' tsatkoie es. E' iō a' tō as a' e' tsatkò, e' wa a' e' tkōwā darère bé éna se' kitō'wak e' yōki. ¹²Kē se' nippōku' s'ditsō tā. E' skéie se' nippōke íyi sulusi diché tā kē wērtā'wā esepa tā. E'pa dör íyi wōkir ena íyi wák tso' i sulu kōs tso' s'pamik wēs stui a es ese wēttsuk. ¹³E' kuəkɪ i kōs mé Skēkōl tō a' a' e' tsatkoie, e' iō a' tō, e' klō'ú as mik i sulu datse a' erkiōuk i sulu wamblōk, etā a' a' iwōklōr. A' tō iwé es kēkraē, e' tā a' e' alōrakā i sulu kɪ tā a' a' e' tkērdawā darère mokijē.

¹⁴E' kueki a' tso' erki ñippök ì sulu ta. Skëköl ttë moki e' klö'ú a' tö, e' dör wes ñippökwakpa kipamo es. A' senú yësyësë Skëköl a, e' tö a' kimeraë wes íyi daloie ieke ñippökwakpa tö ibatsi' ki e' tsatkoie es. ¹⁵Skëköl tö a' er bua'wéne ie' ki Cristo batamik, e' ttë buaë klö'wé a' tö, e' dör a' a wes ñippökwakpa klökkuö iökä as kè ikulirttsa es. ¹⁶Ñies a' erblö kekraë Skëkëpa Jesús mik, e' dör wes ì tso' klöule ñippökwakpa wä iulà a shoë e' tsatkoie es. E' wa a' tö ì sulu kos patkeke bë tö a' ki ese kos wöklö'weraë. E' dör wes kuaböt wönarke bö'ie uyeke ñippökwakpa ki, e' wöklö'weke wöshteke ì tso' ie'pa wä iulà a e' wa es. ¹⁷Skëköl tö a' tsatkeraë, e' bikeitsó a' tö kekraë, e' dör wes íyi daloie tkekeka ñippökwakpa tö iwökir ki e' tsatkoie es. Ñies a' er múwa ie' ttë ki, e' dör wes ie' Wiköl tabè es. ¹⁸Ì kos a ta ikió ie' a tö ie' tö a' kímè. Ie' ta a' ttó kekraë iWiköl wa, kè ilo'yar yës. Ñies ie' a ikió s'batse'r malepa kos ki. ¹⁹Ñies ikió ie' a tö ye' a ttë mèitö wä pakè as ye' tö Jesús ttë buaë blëulewä ká iaiaë, e' wä pakò kè suarta'. ²⁰Ye' patkëule ttë buaë e' pakök, erë i'ne ta ye' tso' wötëulewä s'wöto wé a ttë e' kueki. A' ikió Skëköl a ye' ki as ye' tö iwä pakò buaë kè suarta'.

Pablo e' chéat

²¹⁻²²Ye' ki ikiane tö a' wä ijcher tö is ye' tso' ena ì weke ye' tö. E' kueki ye' tö yëkkuö i' patkeke Tíquico ulà a. Ie' dör s'yami dalër taië sa' éna. Ie' dör Skëkëpa Jesús kanè méso yësyësë ese. Ie' tö a' a ichèmi tö is ye' tso'. Ñies ie' tö a' er diché ièmi.

²³Skëköl dör S'yé ena Skëkëpa Jesucristo as e'pa tö sene bèrè mù s'yamipa kos a. Ñies as Skëköl tö ie'pa kímù ñi dalërirtsök buaë. Ñies as ie'pa erblö Skëköl mik kekraë. ²⁴As Skëköl er buaë chò wépa éna Skëkëpa Jesucristo dalër kekraë kè manerta'ttsa esepa kos a.

Yëkkuö kit Pablo tö Filipos wakpa a

Filipenses

Mik Pablo tö yëkkuö i' kit, etä ie' tso' Roma wötëulewä s'woto wé a Jesús tté buaë pakè kueḵi. E' tso' kitule Hechos 28.14-31 e' ki. E' yökḵi mik Pablo dërö Filipos Silas ena Timoteo e'pa ta Jesús tté buaë pakök, etä taië pë' erblë' Jesús mik (Hechos 16.11-40). Mik Jesús mik erblökwakpa wa ijchenewä tö Pablo tso' wötëulewä, etä ie'pa tö inuköl ena ilë skä patkë'mi Epafrodito ulä a ikimoie. E' ki wëstela ché Pablo tö yëkkuö i' ki.

Filipos wakpa weirke Jesús mik erblë e' kueḵi. E' kueḵi Pablo tö ie'pa a ikkaché tö eré ie' weirke, eré ie' ttsërke buaë. Ie' tö ie'pa a iché tö ie'pa ké senuk wës Jesús sené es. Ie' e' wöawa diöshet s'malepa kimoie. Es se' kawötä senuk nì kimoie.

E' kfië ta ie' tö ie'pa a ibiyö ché tö Israel aleripa welepa tso' s'wöbla'uk suluë. E' yökḵi ie'pa kawötä e' kko'nuk. Ie'pa ñekkëpa s'wöbla'weke tö kè se' tsatkërpa erblë Jesús mik e' è wa. Eré Pablo tö iché tö e' kè idör es.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Ñies Timoteo tso' ye' ta 1ë. Sa' dör Cristo Jesús kané mësopa. Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör batse'r batsulewä Cristo Jesús mik serke Filipos e'pa a, ñies a' wökirpa ena ie'pa kimukwakpa e'pa kos a. ²Skököl dör S'yé ena Skëkëpa Jesucristo as e'pa er buaë chö a' a ena sene bèrë mù a' a.

Pablo tö wëstela ché Skököl a Filipos wakpa dalërmik

³Bitökicha ye' er ane a' ska', etä ye' tö wëstela cheke Skököl a' a dalërmik. ⁴Këkraë mik ye' tö ikieke Skököl a' a ki, etä ye' ttsë'ne buaë. ⁵Kuaë dö ikkë ta, buaë a' tö ye' kimeke Jesús tté buaë pakè e' kané wa. E' kueḵi ye' ttsë'ne buaë a' dalërmik. ⁶Ye' wa ijcher buaë tö i buaë tsä tkéwamitke Skököl tö a' er a, e' wä kḵi wëraëitö buaë dö mik Jesucristo döne etä. ⁷A' dalër taië ye' éna, e' kueḵi e' dör buaë tö ye' tö a' bikeitsë es. Këkraë a' er tso' ye' ska'. Eré ye' tso' wötëule s'woto wé a Jesús tté buaë kueḵi, eré a' er tso' ye' ska'. Ñies mik ye' kè kḵi wötëule tso' Jesús tté buaë tsatkök ena ichök tö e' dör moki, etä a' er tso' ye' ska'. Skököl er buaë ché ye' a' e' kueḵi kané méitö ye' a Jesús tté buaë pakök. Kané e' a' a' ulitane tso' ye' ta nita. E' kueḵi buaë idir tö ye' tö a' bikeitsë es. ⁸Skököl wa ijcher buaë tö kos ye' éna a' dalër wës Cristo Jesús éna a' dalër es. ⁹Ye' tö Skököl a' ikieke tö a' kḵi nì dalëritsö taië. Ñies ye' tö ie' a' ikieke tö as a' kḵi erbiök yësyesë ena a' kḵi éna ká ar buaë ¹⁰as i dör ibua'ie ese shushtë a' tö wë këkraë. Es a' sermi batse'r, kè kḵi i nuí ta dö mik Cristo döne etä. ¹¹Es Jesucristo batamik a' sermi yësyesë, e' wërdaë buaë wës kal bua'bua wör buaë ese wër es. E' dör es, etä Skököl dalöiërdaë buaë ikikardakä taië a' batamik.

Pablo tso' wõtëule erë Jesús tté buaë kí pakarke

¹²A yamipa, ye' kí ikiane tò a' wà ijcher tò ì sulu tköke ye' ta, moki' e' kè wà Jesús tté buaë wöklöne. E' skéie ikí pakarke taijè. ¹³Shkëkpa kos tso' íe ká i' wökir kibi u a, ñies imalepa kos tso' íe, e'pa wà ijcher tò ye' tso' wõtëule Cristo tté kuëkí. ¹⁴Ñies ye' tso' wõtëulewà moulewà, e' tò taijè s'yamipa tso' ká i' a, e'pa kí erkiöwé tté pakök kè suarta'ia, ie'pa kí erblöke Skëkëpa mik e' wa.

¹⁵Moki' s'yamipa welepa ukyërke ye' kí, ie'pa wötköke ye' kí, e' kuëkí ie'pa tò Cristo tté pakeke. Erë welepa tò ipakeke er moki' wa. ¹⁶Ie'pa éna ye' dalër taijè, ñies ie'pa wà ijcher buaë tò ye' tso' wõtëulewà íe, e' dör Jesús tté buaë tsatkoie. E' kuëkí ie'pa tò Cristo tté pakeke. ¹⁷Erë welepa skà tso' é è bikeitsök, esepa tò ipakeke, erë e' kè dör er moki' wa. Ie'pa éna ye' kí we'ikak ye' tso' s'woto wé a' dalewa. ¹⁸Erë ipakarke er sulu wa ö er moki' wa, e' kè dè' wes ye' a. Ibuai'e dör tò Cristo tté buaë e' pakarke, e' tò ye' ttsë'wëke buaë.

Eta ye' kí ttsërdaë buaë. ¹⁹E' wà dör tò ye' wà ijcher tò ye' yërdattsane e' kiekie a' tò Skëköl a' e' batamik, ñies Jesucristo Wiköl tso' ye' kimuk e' batamik. ²⁰Moki' yö ikl'wé tò ye' kè jaënu^kka Cristo kí s'shulökwakpa wörki. Ye' wà ijcher tò mik ye' é tsatköke ie'pa wörki, etä ye' ttöraë ie'pa tä kè suane wes kekraë ye' tò Cristo tté pakeke es as ie' kikarka taijè ye' wa. Ye' serkeia ö ye' ttëwà e' wa Cristo kikarkeka. ²¹Ye' a tä, ye' serkeia, e' dör Cristo kikökka. Erë ye' blënewa, e' tä ye' é alé. ²²Ye' serkeia ká i' a, etä es ye' kanëblömiia Cristo a tä e' wà kí dörattsä buaë. Ye' wák kè wà ijcher tò wëne dör ibuai'e. ²³Darërë ishukit ye' a. Sulu ye' shkakmitke Cristo ska', e' dör ibuai'e ichökle. ²⁴Erë a' a buaë idir tò ye' serkeia a' kimoie. ²⁵Ye' wà ijcher buaë tò e' dör moki', e' kuëkí ye' wà ijcher tò ye' serkeia ká i' a' kimoie as a' kí ttsër buaë tté mik se' erblöke e' a. ²⁶Ñies ye' serkeia ká i' a' e' dör as a' tò Cristo Jesús kikökä taijè mik a' tò isuë tò ie' wà ye' dene a' ska' etä.

Sene wes Cristo kí ikiane es

²⁷Ibuai'e dör tò a' senú yësyëse wes Cristo tté buaë tò ichè es. Ye' de a' ska' ö ye' kè dè' a' ska', erë ye' kí ikiane tò a' ser es as ye' tò a' tté ttsö tò a' er méwä ñita nikkëë. Ñies as ye' tò ittsö tò a' e' tkéwä darërëë ñita Jesús tté buaë mik se' erblöke e' tsatkök. ²⁸⁻²⁹Skëköl er buaë ché se' a, e' kuëkí ie' tò kawö mé se' a erblök Cristo mik ñies weinuk idalërmik. E' kuëkí kè a' suanuk se' bolökpa yöki. Ie'pa tò se' we'ikeke, e' dalë'ttsésö er bua' wa, e' tä e' tò ikkacheke ie'pa a' tò ie'pa weirdäë siarë aishkuö tä, erë se' tsatkërdaë. E' kos dör Skëköl kanë. ³⁰Iñe tä a' weirke wes a' tò isu tò ye' weine mik a' tä ye' bak etä es. Ñies iñe tä a' tò ittsë tò ye' tso'ia weinuk.

Se' ké é' wöökwa diöshet wes Cristo é' wöawa es

2 ¹Cristo tò a' er kuwëke. Ie' éna a' dalër taijè e' tò a' er pableke. A' batsulewä ni mik Skëköl Wiköl wa. Ñies a' ni saü er bua' wa, er siarë wa. ²E' kuëkí ye' tò a' a' ikië taijè tò a' er múwä ñita nikkëë. A' ni dalëritsó nikkëë. A' erbikó nikkëë Skëköl a. A' senú buaë ñita nikkëë, e' wa a' tò ye' ttsë'ü buaë. ³Kè ì war wötkoie ñita. Kè ì war e' ttsoka ni kí. E' skéie a' e' wööwa bèrë. Ibikeitsó tò s'malepa dör buaë a' tsatä. ⁴Kè a' e' tkiuk a' wákpa íyi è kí. A' ké s'malepa kí tkinuk ikimë wa isuë wa.

⁵Se' erbikò wës Cristo Jesús erbikò es, e' dör i' es:

⁶Ie' wák dör Skëköl je',
erë ie' kè tkine e' kî tō iwák dör Skëköl.

⁷E' kōs méatitō iwák er wa,
ie' de ká i' a yöne s'ditsöie wës kanè méso es.
Ie' kune' s'ditsöie.

⁸Mik ie' bak ká i' a, etā i kōs kiane Skëköl kî e' iutë'itō sēraa
dō ie' e' me'ttsa ttēwā wötēulewā krus mik wës pē' sulusi es.
Ekkē ie' e' wōa'wa.

⁹⁻¹¹E' kuëkî Skëköl tō ie' tkékā íyi ulitane tsata.

Ñies ikië mékaitō Këköl íyi ulitane tsata.

Ie' tō iwë es as i kōs tso' ká jaì a, ena ká i' a ena ká diöshet e'pa kōs e'
tulōwā kuchë kî Jesús wörkî idalöioie,
ñies as sulitane tō ichòkā tō Jesucristo dör Skëköl,
Skëköl dör S'yé e' kîkoka tajë.

Sene yësyësë pē' sulusipa shuā

¹²A ye' yamipa dalër tajë ye' éna, Cristo tō Skëköl ttë iuté buaë, e' kuëkî ye' tō a' a ichè tō a' tsatkëne e' wà ú suane wa painè wa. Mik ye' bak a' ska' etā këkraë a' tō Skëköl ttë iuté buaë, erë i'ñe tā ye' kè ku' a' tā, etā ikî iutō bua'iewā. ¹³Skëköl wák tō a' erkiöwë i kiane ie' kî wë ese woie. Ñies ie' tō idiché mé a' a iwakanéwoie. E' kuëkî a' tō iwakanewëmi buaë.

¹⁴I kōs wëke a' tō, e' ú bèrë, kè dör kabene wa, kè dör ukyëne wa. ¹⁵Iú es as kè i sulu ttë kūr a' kî. Es a' sermi pē' sulusipa shuā yësyësë kè kî i nuí tā' wës Skëköl ala' es. Ie'pa shuā a' dör wës bëkwō wōñar ká ttsettse a es. ¹⁶Jesús tō sene michoë mè se' a, e' ttë wà pakó ie'pa a. A' tō iwakanewë es, e' tā ye' tse'rdaë buaë mik Cristo dene etā. Es ye' tō isuëraë tō ye' kaneblé darërë e' kè weine é. ¹⁷A' erblöke Jesús mik, a' tō Skëköl ttë iuteke buaë. Ñies a' e' mettsa weinuk ie' ttë kuëkî. E' dör wës iyiwak jchë sacerdote tō mè Skëköl a es. Isalema ie'pa tō ye' ttëwami Jesús ttë kuëkî. E' wà tka ye' tā, e' tā ye' dōraë wës vino tekettsa iyiwak jchëne mè Skëköl a e' kî es. Ie'pa tō ye' ttëwami, erë ye' tse'r buaë a' tā ñita. ¹⁸Es ñies a' tse'nú buaë ye' tā ñita.

Timoteo

¹⁹Skëképa Jesús ttō wa ye' mú tō Timoteo patkëmi bet a' ska'. Ie' tō a' a ye' biyó meraë buaë, e' tō a' tse'weraë buaë. Ñies ie' wā a' biyó dōraë ye' a as ye' tse'r buaë. ²⁰Kè yi skà ku' ye' tā tkirke a' kî moki wës ie' es. ²¹Imalepa tkirke i kiane ie'pa wákpa kî, ese è kî, kè tkirtā i kiane Jesucristo kî ese kî. ²²Erë a' wā ijcher tō Timoteo tō ikkayëbak tō ie' dör Jesús kanè méso buaë. Ie' kaneblëule buaë ye' tā Jesús ttë buaë pakök wës ye' wák alà es. ²³E' kuëkî mik ye' wā ijchertke tō wës ye' dōmi íe, etā ye' mú tō Timoteo patkëmi a' ska'. ²⁴Ñies ye' erblöke Skëképa mik tō ye' dōmine a' ska' kukuie.

Epafrodito

²⁵ Ñies ye' tō ibikeitsè tō ye' kãwõtã s'yami Epafrodito patkõkmine a' ska'. Ie' dõr wës ye' èl es. Ie' kaneblõke buaë ye' tã. Ie' tō Jesús tté tsatkeke buaë ye' tã. A' tō ie' patkë'bitũ ye' kìmuk a' skéie.

²⁶ Ie' kî a' kiane suë kröröë. Mik ie' wã ijchenewã tō a' tō ibiyõ ttsë' tō ie' duõke, etã e' tō ie' eriawëkã taië. ²⁷ Moki ie' kirinebak. Tsir etã ie' blënëwã, erë Skëkõl tō isuë er siarë wa, e' kuëkî ie' buanene. Es Skëkõl tō ye' suë er siarë wa ñies. Epafrodito duõpawã, e'ma ye' kî eriane taië. ²⁸ E' kuëkî sulu ye' éna ipatakmi bet a' ska' as a' ttsë'rne buaë isaũkne, ñies as ye' kè kî eriarã. ²⁹⁻³⁰ A' tō ie' kiõwã ttsë'ne bua' wa wës Jesús mik erblõkwakpa ñi kiõwã es. Tsir etã ie' blënëwã Cristo kanë wë kuëkî. Wës a' kè a' ye' kimer, e' kuëkî ie' tō ye' kímé a' skéie. Eë iekkë tã ie' blënëwã. E' kuëkî se' esepa dalõõ.

Cristo dõr buaë ichõkle ì ulitane tsatã

3 ¹ A yamipa, e' kîie tã ye' tō ichè a' a' tō a' ttsë'nú buaë Skëkëpa Jesús batamik. Ì kitbak ye' tō yëkuõ kî a' a, e' skã shtekeneyõ a' a' i' tã. Ye' kè shtrine iskã chõkne a' a. E' dõr buaë a' a' tsatkoie wëpa éna a' kitõwak esepa yõkî. ² A' e' kkõ'nú pë' sulusipa datse wës chichi sulusipa es esepa yõkî. Ie'pa e' wambblõrak suluë. Ie'pa icheke tō wëpa tottola kkuõlit tẽule tsir wës Moisés tō ikitat es, esepa è dõr Skëkõl ala'r chõkle. Ie'pa éna a' er suluwakwã ttè ese wa. E' kuëkî a' e' kkõ'nú esepa yõkî. ³ E' kè dõr wës ie'pa tō ichè es. Se' tō Skëkõl dalõieke iWikõl batamik, esepa je' dõr Skëkõl ala'r chõkle. Kè se' erblõkũ se' wãkpa mik e' tsatkoie. E' skéie se' erblõke ì o' Cristo Jesús tō e' mik, e' wa se' e' tsõkeka taië. ⁴ Yile e' ttsõkã tō itsatkërmî iwãk batamik, e' tã ye' e' ttsõkãmi taië e' tsatã. ⁵ Mik ye' kî kã deka pãkõl (8) etã ye' tottola kkuõlit tẽne tsir wës Moisés tō ime'at es. Ye' dõr Israel aleripa e' ekõl. Ye' dõr Benjamín ditsëwõ. Ye' dõr hebreo ditsëwõ chõkle. Ye' bak fariseowakie e' kuëkî Moisés ttè kitule dalõiëno e' dalõiõk ye' bak buaë wës fariseowakpa es. ⁶ E' këwõ ska' tã ye' bak ttè e' tsatkõk darërë dõ Skëkëpa Jesús icha esepa we'ikõk siarë. Sene yësyësë kieke ttè ñe' tō se' a' e' wã iutẽule ye' wã seraa, kè kî ì sulu tté tã yës. ⁷ Ye' bak ibikeitsõk tō íyi ekkëpa kõs e' dõr buaë ye' a' e' tsatkoie, erë ñne tã ye' éna iane tō e' kõs kè dõr ñie bua' ye' a. E' kuëkî e' kõs kè wã tã'ia ye' a' Cristo dalërmik. ⁸ E' kîie tã, Cristo Jesús dõr ye' Këkõl, e' mik ye' båtse buaë, moki e' dõr buaë ye' a' íyi ulitane tsatã. Ie' dalërmik íyi malë kõs watëttsayõ, e' dõr ushñaie ye' a' as ye' ulã dõ ie' ska' ⁹ ena ye' båtswã ie' mik da'ãie. Es Skëkõl tō ye' klõwë wës pë' buaë yësyësë es ie' wõrkî, e' kè dõr Moisés ttè dalõiëno e' dalõiëyõ buaë e' kuëkî. E' skéie ie' tō ye' klõwë wës pë' buaë yësyësë es ye' erblë Cristo mik e' kuëkî. E' wã dõr tō mik ye' erblë Cristo mik etã, e' kuëkî Skëkõl tō iché tō ye' dõr pë' buaë yësyësë ie' a. Ñies ie' tō ye' kímé senuk yësyësë ie' a. ¹⁰ Ye' kî e' batsak Cristo mik bua'iewã. Ie' kõtãwã pë' tō e' shkeõ'kane Skëkõl tō ie' diché taië wa, e' diché kiane ye' kî ye' er a. Ye' e' chak weinuk ie' dalërmik wës ie' weine ye' dalërmik es. Ye' e' chak ttëwã ie' dalërmik wës ie' kõtëwã ye' dalërmik es. ¹¹ Ye' senak es as Skëkõl tō ye' shke'ũkane aishkuõ tã.

Kam se' sër yësyësë wës Cristo es

¹² Ye' kè tō icheku' tō e' kõs wëtkeyõ. Ye' kè tō icheku' tō ye' dekatke sër yësyësë wës Cristo Jesús sër es. Erë ie' tō ye' klõ'bak as ye' dõ wës ie' es. E'

kuēki ye' e' tkéwā darērēē as ye' dō wēs ie' es. ¹³A yamipa, ye' kē ibikeitsē tō iyi ekkē kōs detke ye' ulā a. Ì o' ye' tō, ese kē bikeitseku'iyō. E' skéie ì tso' Skēkōl wā ye' a aishkuō tā, ese è yuleke ye' tō darērēē. ¹⁴Ye' e' tkéwā darērēē kekraē dō mik ye' demi ká jai a etā as iskē dō ye' ulā a. E' dōr sene michoē Skēkōl tā. E' tso' ie' wā bil yi klōule ie' wā Cristo Jesús batamik esepa a. ¹⁵Se' ulitane erblō buaē Cristo mik, esepa kawōtā ibikeitsōk ñe' es. A' wēlepa tō ilē bikeitseke kuā'ki etā Skēkōl tō a' er ñi'werane. ¹⁶Erē ibua'ie dōr tō se' ulitane ké senuk yēsēsē kōs se' a ikkayēne ekōl ekōl ekkē.

Se' dōr ká jai wakpa

¹⁷A yamipa, a' senú wēs ye' serke es. Ñies wēpa serke wēs sa' serke es esepa weblō tā a' senú es. ¹⁸Ye' tō a' a iyē' taiē tō pē' tso' e' chō tō ie'pa erblōke Jesús mik, erē ie'pa serke wēs Cristo kōtewā krus mik e' bolōkpa es. E' skā chēneyō a' a' i' tā iē wa. ¹⁹Ie'pa ekkēpa michoē ewēwa. Ì kiane ie'pa ki ese dōr ie'pa kēkōl. Warma ì tō ie'pa ké jaēnuk taiē, ese wa ie'pa e' tso'ekēkā. Ie'pa er me'rie ì tso' ká i' a ese è ki. ²⁰Erē se' dōr ká jai wakpa. Skēkēpa Jesucristo dōr S'tsatkōkwak tso' ká jai a, e' datskene, e' paneke se' tō krōrōē. ²¹Ie' wā diché tso' taiē e' alokā iyi ulitane ki. Idiché wa ie' tō se' chká nurtā'wā e' mane'werattā as idō wēs ie' wák chká olo tā taiē es.

4 ¹A yamipa, a' e' tkówā darērē Skēkēpa Jesús a kekraē. Suluē ye' éna a' suakne, a' dalēr taiē ye' éna. A' tō ye' tse'wēke buaē. A' dōr wēs ye' kanēblōke Skēkōl a' e' skē es.

Evodia ena Síntique

²A Evodia ena Síntique, a' bōl dōr Skēkēpa Jesús icha, e' kuēki ye' kkōchō a' a tō a' erbikō ñikkēē. ³Ekōl tso' a' shua, e' dōr ye' kīmukwak buaē, e' a ye' ikiē tō alakōlpa e'pa kīmú er buanukne ñi ki. Ie'pa bak kanēblōk buaē ye' tā Jesús ttē buaē pakē wa. Ie'pa ena Clemente ena imalēpa bak kanēblōk darērēē ye' tā, e'pa kiē kōs tso'tke kitule sene michoē yēkkuō ki.

A' tse'nú buaē kekraē

⁴A' tse'nú buaē kekraē a' dōr Skēkēpa Jesús icha e' kuēki. Ye' tō iskā chēne a' a tō a' tse'nú buaē. ⁵Sulitane saū er bua' wa kekraē. Skēkēpa Jesús datskene bet.

⁶Kē ì tō a' eriauk, e' skéie ì kiane a' ki, ese kōs mú Skēkōl ulā a, ie' a ikiē wa ena kkōchē wa. Ñies wēstela chó ia. ⁷A' tō iwē es, e' tā sene bèrē meke ie' tō e' meraēitō a' a. E' dōr taiē iskiē kē se' éna iwā ar ekkē. E' tō a' er ena a' erbikē kkō'neraē Cristo Jesús batamik.

⁸A yamipa, ibataia tā ye' tō a' a icheke tō ì kōs dōr mokjē, ì kōs dalōiērtā, ì kōs dōr yēsēsē, ì kōs dōr batse'r, ì kōs dōr buaala, ì kōs kīkaulekā buaē, iyi ese kōs ki a' er múwā kekraē. ì kōs dōr buaē ena ì kōs kīkarkatā, ese bikeitsō kekraē.

⁹Ì kōs wa ye' tō a' wōblao', ttē kōs yē' ye' tō a' a, e' tse' a' tō. Wēs ye' serke, e' su' a' tō. A' senú es, e' tā Skēkōl dōr sene bèrē mukwak, e' tso' a' tā kekraē.

Pablo tō ie'pa a wēstela ché

¹⁰Ye' tse'ne buaē tō bata ekkē tā a' er dene ye' ska. Ì patké a' tō ye' a, e' wā de ye' ulā a, e' tō ye' ké wēstela chōk Skēkēpa Jesús a. Ye' éna iane tō mokj a'

kè er chë'wa ye' ska', erë a' kè ulà dë' wës ipatkoie ye' a. ¹¹Ye' kè ku' e' chök a' a ilë kî kianeia ye' kî e' kuëkj. Ye' wöblanewatke ttsë'nuk buaë i kôs tköke ye' ta' e' a. ¹²Ye' wöblanewatke senuk mik ye' wä iyi tso' taië eta, ñies mik ye' kè wä iyi ta' yës eta. Ye' wöblanewatke i kôs tköke ye' ta' e' dalë'ttsök. İyi tso' ye' wä ñë ö iyi kè ta' ye' wä ñë, erë ye' ttsë'rke buaë. I tso' ye' wä taië ö i kè ta' ye' wä yës, erë ye' ttsë'rke buaë. ¹³Iyi kôs dalë'ttsërmi ye' a buaë Cristo batamik, e' tö ye' a diché meke e' kuëkj. ¹⁴Erë buaë idir tö a' tö ye' kímé ye' weirke taië e' shua.

¹⁵A yamipa, a' wä ijcher buaë tö mik a' tö Jesús tté buaë e' tsá ttsë', e' kéwö ska' ta' ye' e' yë'ttsa Macedonia ta' a' erule serke Filipos e'pa è tö ye' kímé inuköl wa. Kè imalëpa skà wä ye' kímène wës a' es. ¹⁶E' kîie ta' mik ye' bak Tesalónica, eta a' tö iyi patkë' ye' a e' kîmoie bötökichakkë. ¹⁷Ye' kè ku' i kakmeke a' tö ye' a e' è bikeitsök. I buaë kî merke a' a ká jai a i kakmé a' tö ye' a e' skéie, ese bikeitsök ye' tso' bua'ie. ¹⁸A' wä ijchenú tö i kôs patkë' a' tö ye' a, e' dë' ye' ulà a, e' kuëkj taië ye' wä itso'. E' kîie ta' i ipatkë' a' tö Epafrodito ulà a, e' kôs ta' ye' wä itso' taië shutë. I wé a' tö e' wër buaë Skëköl wa wës iyi meule ie' a ala'r buaë masmas es. Ese kiar ie' kî. ¹⁹E' kuëkj ye' Këköl tö i kôs kiane a' kî senoie ie' a ese meraë a' a i tso' ie' wä buaë taië shutë e' wa Cristo Jesús batamik. ²⁰Skëköl dör S'yé, e' kîkōkasö taië këkraë! Es e' idir.

Pablo e' chéat

²¹Jesucristo icha batse'r e'pa kôs shké'ú ye' a. Ñies s'yamipa tso' ye' ta, e'pa tö a' shké'wémi. ²²Ñies s'batse'rpa serke íe, e'pa kôs tö a' shké'wémi. Sa' shua wépa kaneblöke Roma wökir kibi a, e'pa tö a' shké'wémi bua'iewa.

²³As Skëképa Jesucristo er buaë chö a' a.

Yëkkuö kit Pablo tö Colosas wakpa a

Colosenses

Mik Pablo tö yëkkuö i' kit etä ie' tso'ia wötëulewä Roma s'wöto wé a. Wës ì bak ie' tã e' tso' kitule Hechos 28.17-31 e' kî. Pablo wák kè wä Jesús tté buaë pakane Colosas. Wëm eköl kiè Epafra, e' tö Colosas wakpa a ipaka'. E' ukuökî ie' dë'rö Pablo weblök s'wöto wé a tã ie' tö Pablo a ipaké tö Colosas wakpa shüa kabene tso' taië.

Epafra tö ie' a ipaké tö pë' wele tso' s'wöbla'ük Jesús tté wa erë kè dör yësyësë. Pë' ñe'pa tö s'wöbla'weke tö Skëköl kè wä iyi kôs yöne Cristo wa. Nies ie'pa tö ichëke tö Jesús kè dör kékëpa taië ese. E' skéie Jesús mik erblök wakpa kawötä tkinuk bua'ie ì kî Israel aleripa tkirke ese kî, es ie'pa tö s'wöbla'weke.

E' kuekî Pablo tö yëkkuö i' kit ñippoie ie'pa ñekkëpa tã Jesús tté buaë tsatkoie. Ie' tö ichë tö Jesús è a se' tsatkërmi. E' kuekî Skëköl tö ie' tkë'ka sulitane ena iyi ulitane tsatä. Nies ie' ichë tö ì kkacheke pë' esepa tö e' kè dör iie bua' ena e' kè a se' tsatkënuK. E' kîie tã ie' tö ikkaché tö wës se' kawötä senuk Skëköl wörkî.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa eköl. Nies s'yami Timoteo e' tso' ye' tã ië. ²Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör batse'r serke Colosas e'pa a. A' dör s'yamipa e' tkëulewä darëre Cristo mik. Skëköl dör S'yé as e' er buaë chò ena sene bèrë mù a' a.

Pablo tö wëstela ché Skëköl a ie'pa dalërmik

³Këkraë mik sa' tö ikieke Skëköl a a' kî, etä sa' tö wëstela cheke ie' dör Skëkëpa Jesucristo Yé e' a a' dalërmik. ⁴Sa' tö a' tté tsé tö a' tso'ia erblök buaë Cristo Jesús mik. Nies sa' tö ittse tö a' tö s'batse'r malepa kôs dalëritseke buaë. E' kuekî sa' tso' wëstela chök ie' a a' dalërmik. ⁵Mik Jesús tté buaë mokîe e' dë' a' ska' kuaë, etä a' tö ittse' tö Skëköl wä ì buaë tso' blëule a' a, e' tso' a' panuk ká jaì a. E' wä panëke a' tö kröröë, e' kuekî a' erblöke Cristo mik ena a' ñi dalëritsöke buaë këkraë. ⁶Tté buaë e' pakarke taië ká wa'ñe, e' klö'weke pë' tö taië. E' tö ie'pa er mane'weke as iser buaë yësyësë. Es ñies ibak a' tã kuaë mik a' tö ittse' tã iklög'mi mokî tö Skëköl er buaë ché se' a Cristo batamik. Kuaë dö ñne tã tté e' wakaneorkear buaë a' shüa. ⁷Tté e' paka' Epafra tö a' a, ie' dalër taië se' éna. Ie' dör Cristo kanë méso wës sa' es. Ie' dör Cristo kanë méso yësyësë a' kîmoie. ⁸Ie' wä a' tté de sa' ska' tö a' tö sa' dalëritseke taië Skëköl Wiköl wa.

⁹E' kuekî mik sa' tö a' tté tsé' kuaë, etä sa' utmi S'yé tã a' kî. E' kè olo'yeta' sa' tö dö ikkë tã. Sa' tö ikiear Skëköl a tö ie' Wiköl tö a' er ñi'ü kabikeitsoie

buaë, as ì kiane ie' kị tò a' iwè e' wà ar buaë a' éna. ¹⁰E' ane buaë a' éna, e' ta a' serdaë buaë yësyësë wës wépa dör Skëképa Jesús icha, esepa ké senuk es. A' serke es, e' ta ì kôs weke a' tò, e' wër buaë ie' wa. Ì buaë kôs weraë a' tò taijè wës kal wör taijè buaë es. Nies wës Skëköl dör, e' wà kị ar michoë a' éna buaë. ¹¹⁻¹²Sa' tò ikieke S'yé a' tò ie' tò a' er diché iò, ie' olo taijè, ie' diché taijè, e' wa. Es idir, e' ta a' weirke kôs e' dalë'ttsërmi a' a' er bua' wa. Nies ì kôs wé S'yé tò a' a', e' kị wëstela cheraë a' tò ie' a' ttsë'ne bua' wa. Ì tso' ie' wà mè se' dör ie' icha batse'rpä e'pa a' ilo bur taijè e' a, e' yök a' yuétkeitö as idò a' ulà a' nïes. ¹³Ie' tò se' yéttsä ì sulu kôs dör wës stui es, ese ulà a' ta se' tsémiitö wépa blúie ilà dalër iéna e' tso' esepa kíie. ¹⁴E' batamik se' tsatkéitö ena se' nuì olo'yéitö se' kị.

Skëköl er buanene se' kị Cristo batamik

¹⁵Skëköl kè wërta'wä, erë Cristo wa ie' e' kkayë' s'ditsö a. Kam íyi ulitane yör, e' yökị Cristo tso'tke. Ie' dör íyi ulitane kôs e' tsatä. ¹⁶Ì kôs tso' ká jai a' ena ká i' a, e' yö' Skëköl tò Cristo ta nita. Ì wërta'wä, nïes ì kè wërta'wä íyi wökirie ena íyi kékölíe ena íyi wákíe wä diché ta' ese kôs yö' ie' tò Cristo ta ena Cristo kíkoka. ¹⁷Kam íyi ulitane yör, e' yökị Cristo tso'tke. Íyi ulitane yöne ie' ta nita ta i'ne ta e' kôs kicha a'tser ie' wä. ¹⁸Nies se' dör ie' icha, e'pa wökir ie' dör. Se' dör wës Cristo wák chká es, etä ie' dör wës s'wökir es. Ie' kótewä, e' shkenekane se' tsáie as ie' dò íyi ulitane tsatä. E' kuëkị ie' dör se' sene michoë, e' wì kicha bua'ie. ¹⁹Wës Skëköl dör, e' kôs wënëwä Cristo kị, es Skëköl tò ibikeitsbak. ²⁰Nies ie' tò ibikeitsbak tò íyi ulitane tso' ká jai a' ena ká i' a' ena ká wa'ne e' dörane ie' ulà a' Cristo batamik. Es ie' tò se' er bua'wëne ie' wák kị Cristo kótewä krus mik, ipé tène taijè se' nuì skéie e' wa.

²¹Kenet se' bak ì sulu wamblök ena ì sulu bikeitsök, e' kuëkị se' bak Skëköl bolökpa siulettsä bänet ie' yökị. ²²Erë ie' tò se' er bua'ne ie' kị Cristo kótewä se' nuì skéie e' wa as se' dowa ie' wörkị batse'r, kè kị ì sulu ta, kè kị ì nuí ta'. ²³Erë se' kawötä e' tkökwa darërëë kekraë se' erblö Cristo mik e' a. Ttè buaë ttsé' a' tò wà paneke a' tò e' kè olo'yar, e' ta iwä döraë a' ulà a. Ttè buaë e' pakane sulitane a' ká wa'ne nïes ye' tso'nak ipakök.

Kanè mène Pablo a

²⁴Erë ye' weirke a' dalërmik, erë ye' ttsërke buaë. Cristo weine ie' icha dalërmik. Ie'pa dör wës ie' chká es, e' kuëkị ie'pa weirke e' dör wës ie' wák tso'ia' weinuk es. E' kuëkị ye' weirke kôs a' dalërmik, e' dalë'ttsök ye' tso'. Es ye' tso'nak weinuk Cristo ta. E' tò ye' ttsë'weke buaë. ²⁵Skëköl tò kanè mé ye' a' Skëképa Jesús icha e'pa kanëuk. Ie' tò ye' patké ie' tté buaë kôs e' pakök a' a. ²⁶Se' bak ká iaiaë, e'pa yökị tté buaë e' bak blëulewä, erë i'ne ta ikkayëne ie' icha batse'rpä a. ²⁷Ie' tò ibikeitsbak tò tté e' kkacheraë ie'pa a. Ttè e' dör buaë shutëë, e' wa ie' er buaë chömi pë' kôs kè dör judiowak esepa a. Ttè buaë blëulewä, e' dör tò Cristo tso' se' er a, e' batamik se' dörañak Skëköl olo ta' taijè, e' ska. E' wà paneke se' tò kröröë.

²⁸E' kuëkị sa' tò Cristo tté pakeke sulitane a. E' wa sa' tò sulitane patteke wöbla'weke kabikeitsë buaë yësyësë wa as sa' tò ie'pa kôs mù Skëköl ulà a' yöuletke buaë batsulewä Cristo ta nita. ²⁹E' kuëkị ye' e' tkëwä darërëë kanëblök diché taijè meke Cristo tò ye' a, e' kôs wa.

2 ¹Ye' k_i ikiane tō a' wā ijcher tō ye' tso' kaneblök darërëe a' dalërmik kē shtrirtā'wā. Ñies ye' tso' kaneblök s'yamipa serke Laodicea e'pa dalërmik ena s'yamipa malepa kē wā ye' suule, e'pa kōs dalërmik. ²Ye' kaneblöke darërëe ie'pa dalërmik as ie'pa er diché k_i iër buaë, ñies as ie'pa k_i ñi dalëritsō taijē wēs s'yamipa ekka ñi dalëritsō es. E' dōr es, e' tā ttē buaë blëulewā Skëköl wā kuaë, e' wā kōs ardaë ie'pa éna buaë. Ttē buaë e' dōr Cristo wák. ³Skëköl erbikō kōs, ena Skëköl wā fy_i jcher kōs, e' tso' Cristo a blëule wēs fy_i bua'bu_a tuë darërë blësō es. ⁴Ye' tō a' a ichè es as kē yi tō a' kitō'ù ttē ttsër buaë, erë kē dōr ttē mok_i, ese wa. ⁵Ye' wák kē ku' a' t_a, erë e' dōr wēs ye' wák tso' a' t_a es. Ye' wā ijcher tō a' e' tkëwā darërë ñikkëe a' erblō Cristo mik e' a wēs wák eköl è es. E' tō ye' ttsë'wëke buaë.

Sene pa'al_i Cristo a

⁶A' tō Jesucristo klō'wétke e' kéköl_ie, e' kuek_i a' senú wēs ie' k_i ikiane es. ⁷A' e' tkōwā darërëe ie' mik wēs kal wì kicha klōrwā es. A' talanú ie' mik wēs kal talar iwí mik es. A' k_i erblō ie' mik kekraë wēs a' wöblaone es. Wëstela mú kekraë ie' a.

⁸A' tso' erk_i as kē yi tō a' kitō'ù ttē kē wā t_a ese wa. Ttē e' ttsër buaë erë iwā kē dōr mok_i, ese dōr s'ditsō ttē è. Ttē ese kōs pakane'bitu k_a iai_aë, e' dōr ttē èse tso' k_a i' k_i ese kē idōr Cristo ttē. ⁹Cristo dōr s'ditsō erë wēs Skëköl dōr, e' kōs wënëwā ie' k_i. ¹⁰A' batsulewā ie' mik, e' kuek_i kē ì skā kianeia' a' k_i Skëköl wörk_i. Fy_i wök_ir wā diché t_a kē wërta'wā ese kōs tsatā ie' dōr. E' kuek_i kē a' e' kitō'uk ttē ku_a'k_i wā.

¹¹A' batsulewā Cristo mik, e' tō a' wák dër suluë yéttsa. Es ie' tō a' wakyué a' er a iwā kkachoië tō a' dōr ie' icha. E' dōr wēs sa' judiowak wöblar iwëpa tottola kkuölitla ttök tsir es iwā kkachoië tō ie'pa dōr Skëköl icha. ¹²A' tō iklō'wé mok_i tō Cristo shkeo'kane Skëköl tō idiché taijē wa. E' kuek_i mik a' wösune, et_a e' dōr wēs a' wötënewā ena a' shkenekane Cristo t_a es. ¹³Kenet t_a a' dōr ì sulu wamblökwakpa, e' këwō ska' t_a a' kē dōr Skëköl icha, e' kuek_i a' dōr wēs s'duulewā es ie' a. Erë ie' tō a' shkeo'kane, sene mok_i méitō a' a' Cristo t_a ñit_a. Sene sulu e' nu_i kōs olo'yéitō a' k_i. ¹⁴Ie' ttē dalöiëno, e' dalöse'wā se' tō, e' nu_i kōs e' k_i se' kkatëne. E' dōr wēs se' nu_i kōs tso' kitule yëkkuō k_i es. Erë ie' tō e' nu_i kōs patuéttsa Cristo kötëwā e' batamik. E' dōr wēs ie' tō se' nu_i yëkkuō wötë'wā krus mik Cristo t_a ñit_a es. ¹⁵Cristo batamik ie' tō fy_i wök_ir ena fy_i wák wā diché t_a kē wërta'wā esepa diché yë'lur. Ie' e' al_i'k_a ie'pa k_i t_a ijaë'itō wēs s'klöulewā ñippë shu_a jaëwë sulitane wörk_i yi e' alék_a ik_i e' tō es.

Ì tso' k_a jai a' ese k_i a' er múwa

¹⁶E' kuek_i kē yi kar a' kkatök chke k_i di'yè k_i. Ñies kawō tkō'wëke judiowak tō duas bit ena si' pa'al_i bit ena eno diwō bit ekkë, ese kē tkō'wë a' tō e' kē k_i yi kar a' kkatök. ¹⁷E' kōs me'atbak Skëköl tō ie'pa a' iwā kkachoië tō ì weraë Cristo tō mik ide et_a. Erë Cristo dë'bak. Es ttē e' kōs wā tka. E' kuek_i ttē dalöiëno këchke ese kē dalöiaria. ¹⁸Wëpa e' ò tō ie'pa dōr pë' buaë ser bërë, esepa tō Skëköl biyöchökwakpa dalöieke. Ñies ie'pa e' chō tō Skëköl tō fy_i kkacheke ie'pa a' kabsueie. E' wa ie'pa e' ttsökeka taijē. Erë ie'pa ttē kē wā t_a, e' dōr iwákpa kabikeitsō è. Kē a' e' muktsa e' kitō'uk ie'pa esepa ttē wa. ¹⁹Ie'pa esepa kē ku'ia' e' batsökwā Cristo dōr s'wök_ir e' mik. Cristo dōr wēs s'wök_ir es,

etä se' dör wes ie' chkä es. Se' wöbla tä', se' kukuöña tä' ena s'yese skä tso' taijē kua'ki kua'ki, e' kos iëulewä buaë ñikkëë tä' ikaneblöke buaë ñita. Erë iwökir kē tä' etä s'chkä kos e' kē dör lie bua'. Es se' dör Cristo tä' ñies. Se' batsulewä Cristo tä, e' tä se' kos ser buaë ñita, ñi tsatköke buaë wes s'chkä etkē es. E' dör es, e' tä se' er diché kī iërdaë buaë wes Skëköl kī ikiane es.

²⁰A' duulewābak Cristo tä ñita ttē ese tso' ká i' a ese kos yökī. A' kē ku'ia idikīa. ¿Wes a' tō iütekeia? Ttē ese dör i' es: ²¹Chkē se kē kar; chkē wī kē katar, kē ñar; chkē dió kē kar. ²²I' kos dör ñá cheke ttē ese tō, e' ertā'wa. Mik ichké one, di'yé one, etä kē itā'ia. Ttē ese kos e' dör ttē dalöiëno me' s'ditsö tō ese è. ²³Kuaë tä ittēsö tō ttē ese dör moki, wä tä'. Wépa tso' ttē ese iütök, esepa wër wësua ie'pa tō Skëköl dalöieke buaë mokië. Ie'pa e' ö taijē, suësö tō wësua moki idir. Ie'pa wák e' we'iköke taijē. E' kuëki iwër tō ttē ese dör buaë, erë kē idör es. Ttē ese kē a' i' wamblak s'wák dër suluë éna ese wöklönuk yës.

3 ¹Se' shkeulekane Cristo tä ñita, e' kuëki i' kos tso' ká jai a, e' kī se' er müwa. Eë Cristo tkër Skëköl ulä bua'kka dalöiërta' taijē. ²⁻⁴Se' duulewä Cristo tä ñita. Se' sene mokië e' tso' blëule Skëköl wä Cristo tä ñita, e' kuëki kam ikkayërwa da'äie. Cristo dör sene moki se' a. Mik ie' dene ká i' a, etä ikkayërdaë sulitane a. Se' kkayërdaë ie' tä ñita olo tä' taijē. E' kuëki se' er müwä kekraë i' tso' ká jai a ese kī. Kē se' er mukwä, i' tso' ká i' a, ese kī.

Wépa dör Cristo icha, esepa serke wes ie' kī ikiane es

⁵E' kuëki, i' sulu tso' ká i' a tō se' erkiöweke, ese kos olo'yó a' tō. Trë kos, sene sulusi kos, s'er me'rie trë kī, s'erbikö sulusi kos, ese olo'yó a' tō. Ñies iyi kkeché taijē, e' olo'yó a' tō (e' dör wes iyi diököl dalöie skëkölie es). ⁶Iyi ekkë kos kuëki, wépa kē tō Skëköl ttē iütetä', esepa kī Skëköl kësik ardaë. ⁷A' bak senuk i' sulu kos ese diché dikīa. ⁸Erë i'ñe tä' a' kawötä i' sulu skä tso' kos e' olo'yök. Ulune, kësik, ñi wamblö sulu, ese kos olo'yó a' tō. Kē a' ñi chökia suluë. Kē a' tō ttē sulusi chökia. ⁹A' wák dër suluë ena wes e' ser, e' olo'ya' a' tō, e' kuëki kē a' kachök ñita. ¹⁰A' wák dër suluë, e' maneonebak sene pa'alī wa. Skëköl tō a' er yuëne pa'alī. Ie' tō a' er mane'wë michoë kekraë as a' er dö wes ie' wák er es. E' uk ie' tso' as a' dö ie' sinī'pa chökīe. ¹¹Se' dör Cristo icha, e' shuä s'tso' dör judiowak ena s'tso' kē dör judiowak. Se' shuä s'tso' datse ká bānet, ñies s'tso' kē yöule taijē esepa. Se' shuä s'tso' klöulewä kanë mésoie ese ena s'tso' kē dör es. E' kos kē dē' wes se' a. Cristo batamik se' kos dör ñikkëë. Ie' dör iyi ulitane tsätä, ñies ie' tso' se' kos er a.

¹²Skëköl tō a' shukitbak iwák a. A' batseq'itö ena a' dalër taijē ie' éna. E' kuëki a' ñi saü er siarë wa, er bua' wa. A' e' ówa diöshet ñi yökī. A' senu' bërë. Iyi kos panü a' tō enaë. ¹³A' ñi dalë'ttsó er bua' wa. Yile tō i' sulu wamblë a' ta, etä e' nuí olo'yó a' tō iki. A' nuí olo'yó a' tō ñi kī wes Skëköpa tō a' nuí olo'yé es. ¹⁴Iyi ulitane ekkë tsätä, a' ñi dalëritsó kekraë, e' dör iwí bua'ie. A' ñi dalëritsóke es, e' tä a' serdaë buaë ñita wes wák eköl è es. ¹⁵Moki Skëköl tō a' klög'bak senuk bërë ñita wes wák eköl è es. E' kuëki a' e' mú as Cristo tō a' wëttsü senuk bërë ñita kekraë. Ñies wëstela chó a' tō ie' a' kekraë.

¹⁶Cristo ttē blö a' tō a' er a kekraë. A' ñi wöbla'ü iwa, a' ñi pattö iwa erbikë buaë kos meke Skëköl tō a' a, ese wa. Wëstela chó a' tō kekraë Skëköl a' a' er a Salmo wa ena Skëköl ttsë wa ena ttsë meke Wiköl Batse'r tō se' a ese wa. ¹⁷I' kos weke a' tō, ñies i' kos cheke a' tō, e' kos ü ena ichö Skëköpa Jesús ttö wa. Kekraë wëstela chó a' tō Skëköl dör S'yé e' a Cristo batamik.

Wes se' ké senuk ñita

¹⁸A alakölpa wëm ta', a' wëm ttò dalöiö wes Skëkëpa mik erblökwakpa kawöta iuk es. ¹⁹A wëpa, a' alaköl dalëritsó, kè kësik blök iki.

²⁰A ala'r, a' yé ena a' mì, e'pa ttò dalöiö, e' wër buaë Skëkëpa wa e' kueki.

²¹A iyëpa, kè a' tó a' ala'r uluwarka é ichökle as ie'pa kè eriar taië shutë.

²²A' klöulewä kanè mésoie, a' wökirpa ttò dalöiö këkraë. A' kaneblö buaë ie'pa a' këkraë, kè dör tó mik ie'pa tó a' sueke e' è ta' ie'pa wökatoie. E' skéie a' kaneblö ie'pa a' er moki wa, Skëkëpa dalöieke a' tó e' kueki. ²³⁻²⁴Nermata a' dör Cristo kanè mësopa, ie' dör a' wökir moki. A' kaneblöke buaë ká i' a' a' wökirpa a, e' ta' e' ské meraë Cristo tó a' a' aishkuö ta. E' kueki i' kos weke a' tó e' ú kanë wes a' tso' iuk Skëkëpa wák a es, kè dör wes s'ditsö a iwë es. ²⁵Erë Skëköl a sulitane dör ñies ème, e' kueki wëpa tó i' sulu wamleke, ese nuí ki ie' tó ie'pa we'ikeraë aishkuö ta.

4 ¹A' wëpa wä kanè mësopa tso', esepa tó ie'pa saú er bua' wa yësyësë. A' éna ianú tó a' wä wökir tso' ñies, e' dör Skëkëpa tso' ká jai a e'.

Se' e' chò ttök Skëköl ta

²A' e' chò ttök Skëköl ta këkraë, kè ilo'yar. Mik a' ttöke ie' ta, etä e' è wa bikeitsó, ñies wëstela chó ie' a. ³Ye' tso' wötëule íe s'wöto wé a Cristo tté buaë blëulewä kuaë, e' paké kueki. E' kueki ikió Skëköl a tó ie' tó sa' kimú Cristo tté kí pakök buaë ká wa'ne as kè i' tó sa' wöklö'ü. ⁴Ikió Skëköl a tó ye' mú ipaké buaë yësyësë wes ye' kawöta ipakök es as sulitane éna iwä ar buaë.

⁵Mik a' tso' pë' kè dör Jesús mik erblökwakpa, esepa ta, etä a' senú buaë wes Skëköl ala'r ké senuk es. Kè a' kawö chóuk é. Kawö yóttsa kapakök ie'pa ta. Cristo tté buaë pakó ie'pa a. ⁶A' ké ttök ie'pa ta tté bua'buä wa as ie'pa tó a' ttò ttsö er bua' wa. A' tso' erki i' kos chakeke ie'pa tó a' a' eköl eköl, e' iütök yësyësë.

Pablo e' chéat

⁷Tíquico tó ye' biyó cheraë a' a. Ie' dör s'yami dalër taië sa' éna ese. Ie' dör ye' kimukwak yësyësë ese. Ie' dör Skëkëpa Jesucristo kanè méso ye' ta. ⁸E' kueki ye' tso' ie' patkök a' ska' as ie' tó a' a' ichò tó is sa' tso', ñies as a' er kuñitö. ⁹Ie' ta Onésimo mi'ke ñies. Ie' dalër sa' éna, ie' dör s'yami e' tkëulewä darërë ese. Ie' datse a' ká a. Ie'pa bül tó a' a' icheraë tó is sa' kawö tköke.

¹⁰Aristarco tso' wötëule ye' ta s'wöto wé a, e' tó a' shké'wëmi. Ñies Marcos dör Bernabé duö, e' tó a' shké'wëmi. A' a' iyënetke tó ie' de a' pakök, etä ikiöwä buaë. ¹¹Jesús kië ñies Justo, e' tó a' shké'wëmi. Wëpa tso' ye' ta i' blúie Skëköl tso' e' kanè a' e'pa shuä ie'pa mañal è dör judiowak. Ye' er pablérakitö taië. ¹²Epafras dör a' wakpa eköl, e' tó a' shké'wëmi. Ie' dör Cristo Jesús kanè méso. Këkraë ie' kköchöke Skëköl a' a' dalërmik tó a' mú e' tkéwä darërëë Cristo tté a' kè ibikeitsë bötböt ena e' meulettsa da'aie i' kiane Skëköl ki ese woie. ¹³Ye' wák tó ie' cheke moki tó ie' kaneblöke darërëë a' dalërmik, ñies Jesús mik erblökwakpa tso' Laodicea ena Hierápolis, e'pa dalërmik. ¹⁴Lucas tó a' shké'wëmi. Ie' dör s'kapeyökwak dalër taië se' éna. Ñies Demas tó a' shké'wëmi.

¹⁵S'yamipa serke Laodicea, e'pa shké'ú sa' a. Ñies Ninfa ena Skëkëpa icha erule ñi dapa'uke ie' u a, e'pa shké'ú sa' a. ¹⁶Yëkkuö i' aritsé one a' tó sulitane

kukua, e' ukuöki ta ipatkómi a' tö Skëképa icha erule ñi dapa'uke Laodicea, e'pa a as ie'pa tö iaritsò ñies. Ñies yëkkuö patkë' ye' tö Laodicea wakpa a, e' saú mik ide a' ska' eta. ¹⁷Ichó Arquipo a tö Skëképa Jesucristo kanè mène ie' a wè, e' wà ú ie' tö sëraa buaë.

¹⁸Ñies ye' dör Pablo, e' tö shkëne i' shté ye' wák ulà wa. Kè a' éna ichökwa tö ye' tso' wötëule s'wöto wé a. As Skëköl er buaë chò a' a.

Yëkkuö Tsá Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a

1 Tesalonicenses

Pablo tö yëkkuö i' kit duas dabom skeyök ena skeyök kí et Jesús kune'bak e' ukuöki (50-51 AC) e' shü ulat. E' kueki i' dör yëkkuö tsá kit ie' tö e'. Mik ie' skà dë'rö Tesalónica Skëköl tté buaë e' pakök etá Timoteo ena Silvano e'pa mir ie' ta. Mik Pablo tö Skëköl tté paka' ká e' a, etá taië pë' uluneka ie' kí, e' kueki ie' bakshkarmi dö Atenas. E' ukuöki ie' shkakmine kaneblökne Tesalónica Jesús mik erblökwakpa kímuk, erë kè ie' dë'röne. Erë Jesús mik erblökwakpa we'ikeke taië pë' kè dör Jesús mik erblökwakpa esepa tö, e' kueki Pablo tö Timoteo è patkë'mi yëkkuö i' muk ie'pa a ier diché ioie (Hechos 12.1-14).

Í kit Pablo tö yëkkuö i' kí e' dör i' es: Et: Ie' tö wëstela mé Skëköl a ì buaë o' ie' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Tesalónica e'pa a e' kí. Nies Pablo tö ie'pa a ieri mène tö Skëköl tso' ie'pa ta.

Böt: Pablo tö ie'pa a ieri mène tö wës ie' bak senuk ie'pa shüa ena wës ie' tö ie'pa dalërits. Ie' tö ikit es ie'pa er diché ioie senuk Jesús a.

Mañat: Pablo tö ie'pa er diché ié senuk kekraë Jesús a. Nies ì tköraë Jesús mik erblökwakpa ta mik iblërulune eta, e' paké ie' tö ie'pa a. Nies ie' tö ikkachë tö wës se' kawötä Jesús datskene e' panuk kröröë.

Shkë'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Silvano ena Timoteo tso' ye' ta íe. Sa' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule serke Tesalónica e'pa a. A' batsulewä Skëköl dör S'yé e' mik, nies Skëképa Jesucristo mik. As ie'pa er buaë chò ena sene bèrë mù a' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a Tesalónica wakpa dalërmik

²Kekraë sa' tö wëstela cheke Skëköl a a' dalërmik. Mik sa' ttöke ie' ta, etá kekraë sa' tö ikieke a' kí. ³Sa' éna iane tö a' erblöke Jesús mik, e' kueki a' tö ì kos buaë weke. S'yé dalër taië a' éna, e' kueki a' kaneblöke darërë ie' a. Skëképa Jesucristo datskene, e' paneke a' tö mokië, e' kueki a' e' tkéwä darërë ie' mik. E' kos kueki kekraë mik sa' ttöke Skëköl ta, etá sa' tö wëstela cheke ie' dör S'yé e' a a' dalërmik.

⁴A yamipa dalër taië Skëköl éna, sa' wä ijcher tö ie' tö a' shukitbak ie' ala'rie. ⁵Mik sa' tö Jesús tté buaë paka' a' a, etá kè sa' wä ipakane tté è wa. Nies Wiköl Batse'r diché e' kkayë' sa' tö a' a. A' tö isué tö ì ché sa' tö, e' ché sa' tö er mokië wa. A' wä ijcher buaë tö sa' bak senuk yësyësë a' shüa iwä kkachöie tö a' kawötä senuk es.

⁶Es a' dë'bak senuk yësyësë wës sa' ser es, nies wës Skëképa Jesús ser es. Mik a' tö Jesús tté buaë klöo'bak, etá e' kueki pë' tö a' we'ik siarë, erë a'

tò ttè e' klò'wekeia tts'ne bua' wa Wiköl Batse'r batamik. ⁷E' wa a' tò iwà kkaché Jesús mik erblökwakpa serke Macedonia ena Acaya, e'pa kòs a' tò wës s'kawöta senuk Skëköl a. ⁸A' batamik Skëköpa Jesús tté bunekā Macedonia ena Acaya. Kā wa'ñe, wé ye' mirwā, eē pē' kòs wā ijcher tò a' erblöke Skëköl mik. E' kuekī kē ì kũ'ia chē yi a' ttè e' kī. ⁹Sulitane tò sa' a' icheke tò a' tò sa' ki'wā buaē. Nies ie'pa tò icheke tò íyi diököl tso' dalöie, ese kòs watéttsa a' tò kanebloie Skëköl chökle eköl è e' a. ¹⁰Nies ie'pa tò icheke sa' a' tò a' tso' Jesús datse ká jaì a, e' panuk er mokī wa. Ie' dör Skëköl Alà. Ie' kötewā, erē Skëköl tò ie' shkeo'kane. Ie' tò se' tsatkée, se' weirdaē siarē aishkuö ta, e' yöki.

Ì o' Pablo tò Tesalónica

2 ¹A yamipa, a' wā ijcher buaē tò sa' sene' a' shuā, e' wà kē dör éme, e' tò a' kimé buaē. ²A' wā ijcher tò kam sa' dö a' ska' e' yöki Filipos wakpa tò sa' yē' suluē, sa' we'ik siarē. Nies a' ká a' pē' bak e'pa éna sa' wöklö'wak erē Skëköl tò sa' kime'. Ie' tò diché mé sa' a' Jesús tté buaē pakoie a' a. ³Sa' kē tò s'patteta' kache tté wa ö íyi sulusi dalërmik ö s'kitö'woie. ⁴Sa' kē tò s'patteta' es. Skëköl tò sa' er webleke, e' tò sa' shukit. Ie' tò kanē me'at sa' ulā a' Jesús tté buaē pakök. E' kuekī sa' ipakeke as sa' wër buaē ie' wa, kē dör s'ditsö wa. ⁵A' wā ijcher tò sa' kē dërö a' ska' a' kikökkā kache tté wa. Kē sa' wā a' pautule inuköl kiane sa' kī e' kuekī. Skëköl wā ijcher tò sa' kē wā iwamblène es. ⁶Sa' kē dërö a' ska' as a' tò sa' kikökkā ö yi skā tò sa' kikökkā. ⁷Sa' dör Cristo ttekölpa tsā, e' kuekī sa' wā kawö ta' as a' tò sa' saü buaē, erē e' kē kine sa' wā a' a. Sa' tò a' suē wes alā mī tò ilarla suē es. ⁸Sa' éna a' dalër taiē, e' kuekī sa' tts'ne buaē a' pattök Skëköl tté buaē wa. Kē dör e' è wa, nies sa' e' mumittsa weinuk a' dalërmik. ⁹A yamipa, a' éna iane tò mik Skëköl tté buaē paka' sa' tò a' a, e' dalewa sa' kaneblē darërē. Sa' kaneblē ñiē nañeē as sa' kē tò a' ulā panü sa' tioie.

¹⁰A' wā ijcher, nies Skëköl wā ijcher, tò sa' sene' batse'r yësyësē kē kī ì sulu tté ta' a' dör Jesús mik erblökwakpa e'pa shuā. ¹¹⁻¹²A' wā ijcher tò sa' tò a' paut, a' er pablē eköl eköl wës iyē tò iwē iwák ala'r ta' es. Nies sa' tò a' a' iyē' kekraē tò a' senü yësyësē wës Skëköl kī ikiane es. E' tò se' klöo'bak as se' dö ì blúie ie' tso' olo ta' taiē e' kīie.

¹³Mik sa' tò Skëköl tté paka' a' a, eta' a' kē wā itsène wës s'ditsö tté es. E' skéie a' tò itse' wës Skëköl tté mokī es, ta' es je' idir. E' kuekī kekraē sa' tso' wëstela chök Skëköl a' a' dalërmik. Ie' tté batamik, iwakanewekeitö a' dör Jesús mik erblökwakpa e'pa er a. ¹⁴A yamipa, a' wakpa ditséwöpa e'pa tò a' we'ik siarē. Es nies ibak Skëköl icha erule erule erblö Cristo Jesús mik tso' Judea e'pa ta'. Judiowak malepa tò ie'pa we'ik siarē nies. ¹⁵Judiowak tò iwakpa we'ik Jesús tté kuekī, e' wakpa è tò Jesús kötwa wës ká iaiaē ie'pa tò Skëköl ttekölpa kötulurbak es. Nies ie'pa è tò sa' trëo'yal. ¡Ie'pa kē wër buaē Skëköl wa! ¡Ie'pa kē wödör yi mik! ¹⁶Mik sa' tò Skëköl tté pakeke pē' kē dör judiowak esepa a' as nies ie'pa tsatkër, eta' judiowak ñe'pa tò sa' ma'wé wöklö'wē as kē sa' tò tté e' pakö, erē ie'pa kē ulā dē iska'. Es ì sulu nuí, e' kī kiekie ie'pa tò e' kī taiē. Bata ekkē ta' Skëköl tò ie'pa kichatéttsatke.

Pablo shkakne ie'pa weblök

¹⁷A yamipa, sa' manétyal, sa' kē kũ'ia a' ta' ñita, erē sa' er me'rie a' kī. Sa' manétyal erē bet ta' sa' éna shkakne suluē a' weblökne. ¹⁸Sa' tò ima'wé, ye'

wák tò ima'wé tseë erë Satanás tò sa' wöklö'wé. ¹⁹Mik Skëkëpa Jesús dene, etä çyi tò sa' ttsë'wëmi buaë mokië ie' wöa? ¡E' dör a'! Ì buaë paneke sa' tò Jesús wörki a' batamik. A' dë' Skëköl ala'rie, e' tò sa' ttsë'weraë buaë Jesús wörki. ²⁰Yëne e', a' wa sa' e' ttsökeka, a' tò sa' ttsë'weke buaë.

Timoteo patkémine Tesalónica wakpa ska'

3 ¹Bata ekkë ta, mik sa' kè a' idalë'ttsëneia, etä sa' tò ibikeits tò "sa' böi atë íe Atenas ²ta s'yami Timoteo e' patkekemi sa' tò a' weblök." Ie' dör Skëköl kanë méso Cristo ttë buaë pakök wes sa' es. Sa' tò ie' patkë'mi a' kimuk as a' diché kí iër Jesús ttë a' ena a' erblöia mokië imik. ³Sa' kè ki ikiane tò a' wele eriawë, a' weirke siarë Jesús ttë kuëki, e' tò. E' tköraë se' ta wake'. ⁴Mik sa' bak a' ska', etä sa' tò a' a' iyë' taië tò se' weirdaë pë' kè dör Jesús mik erblökwakpa esepa ulä a. A' wa ijcher buaë tò iwä tka es. ⁵E' kuëki mik ye' wák kè a' idalë'ttsëneia, etä Timoteo patkë'miyö a' ttë ttsök tò çis a' erblöke Jesús mik e' mir? Ye' suane siarë dö' Satanás tò a' erkiöwë ta a' èmine ta kos sa' tò a' pattë e' weirdawa é.

⁶Erë Timoteo tso' a' ska', írö ie' dene. Ie' wa biyö buaë debitu sa' a. Ie' ichë tò a' erblökeia Cristo mik, ñies a' ñi dalëritsökeia buaë. Këkraë a' tò sa' bikeitseke er bua' wa. A' éna sa' suakne suluë wes sa' éna a' suakne es. ⁷A yamipa, a' erblöke Jesús mik buaë, e' tò sa' er pableke taië sa' eriarke kos sa' weirke kos e' shua. ⁸Mik sa' ittse tò a' e' tkéwa darërë Skëkëpa mik, etä sa' er dekanë. ⁹A' tò sa' ttsë'wé buaë ichöke Skëköl wöa. Këkraë sa' tò wëstela cheke ie' a' taië a' ki, erë e' kè dör wë. ¹⁰Sa' tò ie' a' ikieke taië ñië nañë as kawö müitö sa' a' a' suöie a' kí wöbla'woie as a' kí yör erblök Jesús mik.

Pablo ttë Skëköl ta

¹¹Skëköl dör S'yé e' ena Skëkëpa Jesús e'pa a' sa' tò ikieke tò sa' kímú shkoie a' ska'. ¹²As Skëkëpa tò a' kò ñi kí dalëritsök taië shutë ñies sulitane dalëritsök wes sa' tò a' dalëritseke es. ¹³As ie' tò a' er diché kí iö as a' dö Skëköl dör S'yé e' wörki batse'r, kè ki ì sulu ttë ta, mik Skëkëpa Jesús datskene ie' icha batse'rpa ta etä. Es e' idir.

Sëne wër buaë Skëköl wa ese

4 ¹A yamipa, sa' tò a' wöbla' tò a' senú wes Skëköl wa iwër buaë es, e' iuteke buaë a' tò. I' ta sa' tò a' a' ikieke, sa' tò a' patteke Skëkëpa Jesús ttö wa, tò a' kí senú yësyëse këkraë.

²Ì uk a' ka' ye' tò Skëkëpa Jesús ttö wa, e' jcher buaë a' wa. ³Skëköl ki ikiane tò a' ser batse'r, e' wä kiane chë tò a' e' skótsa trë kos yöki. ⁴A' e' wöbla'ü e' kkö'nuk batse'r dalöiërtä. ⁵A' kè kàne senuk wes pë' kè e' batsöta' Skëköl mik es. Ie'pa trër taië wes iwákpa ki ikiane es. ⁶A' dör ñi yamipa Jesús ttë wa, e' kuëki kè a' kàne ñi tsiriuk a' alakölpa wa. A' ñi wamblö es, e' ta a' ñi dalöseukewa. Sa' tò a' a' iyë'bak tò wépa tò iwamblö es esepa we'ikeraë siarë Skëkëpa Jesús tò. ⁷Skëköl kè wa a' klöone e' ia'ukka sene sulusi wa. Ie' tò a' klö' senuk batse'r ie' a. ⁸E' kuëki yi tò ttë i' watëttsa, ese kè wa s'ditsö ttë watënëttsa, ie' tò Skëköl tò Wiköl Batse'r mé se' a, e' ttë watëttsa.

⁹Skëköl wák tò a' wöbla'wé ñi dalëritsök, e' kuëki kè ì shteku'ia sa' tò ttë e' ki. ¹⁰A yamipa, e' yëne tò Jesús mik erblökwakpa serke Macedonia, e'pa kos

dalër tajë a' éna. Erë sa' tò a' kǐ patteke tò a' kǐ ñi dalëritsó tajë shùtë. ¹¹ Ñies a' e' chò senuk bèrë. Pë' kè tsiriwar kanë wa, ttë wa, ì wa. A' wakpa iyi è wà saü wà shuló. A' kanëbló a' wákpa ulà wa wes sa' tò a' iyë' es. ¹² A' tò iwé es, e' ta pë' kè erblò Jesús mik, esepa tò a' dalöieraë. Ñies a' tò iwé es, e' ta ì kòs kiane a' kǐ sènoie, e' döraë a' ulà a' as a' kè tò yile ulà panù a' kanéwoie.

Skëkëpa Jesús datskene

¹³ A yamipa, sa' kǐ ikiane tò a' wa ijcher tò ì tköraë se' blërulunebak esepa ta' as a' kè eriar wes wépa kè ku' ì panuk, esepa eriar es. ¹⁴ Se' tò iklö'wé tò Jesús kòtëwà shkenekane, e' kueki ñies se' tò iklö'wé tò wépa batsulewà ie' mik blërulunebak, esepa tserabitu Skëköl tò Jesús ta' mik idatskene etä.

¹⁵ E' kueki ì kkayë' Skëkëpa tò sa' a' e' chekene sa' tò a' a, e' dör tò mik ie' dene, etä se' dör ie' icha tso' tse'ka, esepa kè mine se' malepa blënewà, esepa yöki kewe. ¹⁶ Mik Skëkëpa wák bitukene ká jai a, etä ittöraë aneule darërë ttseraë sulitane tò. Ñies Skëköl biyöchökwakpa wökir kibi, e' ardaë ta' Skëköl duk bla'weraëitò tajë. Etä wépa batsulewà Cristo mik blërulunebak, esepa shkerdakane kewe. ¹⁷ E' ukuöki ta' se' tso' tse'ka ká i' a, esepa kòs busdakà ie'pa ta' ñita mò a' ta' Skëkëpa Jesús kueraësö kashuk a, etä es se' tso'ie ie' ta' kekraë. ¹⁸ E' kueki a' ñi er diché ió ttë e' wa.

5 ¹² A yamipa, a' wa ijcher buaë tò mik Skëkëpa Jesús datskene, etä kèwö e' datse kè biyó yëule wes akblökwakpa döwà se' u a' nañewe es. Kè yi wa ijcher tò mik idatskene, e' kueki e' kèwö kè kituk sa' a' yëkuö kǐ a' a. ³ Mik sulitane tò iché: "Ire' sulitane serke bèrë ñita, kè pauirku'", e' bet ta' ì sulu döraë ká i' kǐ ta' s'ditsò weirdaë siarë. Ie'pa kè tkòpashkar iulà a' wes tayë alà kurke e' kè tkòpashkar iweir tajë e' ulà a' es. ⁴ Erë a yamipa, a' kè serku'ia ká ttsettse a' wes ie'pa es. E' kueki e' kèwö kè döpa a' kǐ wes akblökwakpa döwà es. ⁵ A' kòs serke yësyësë Jesús ttë dikia, e' dör wes se' serke ká ñiwe a' es. Skëkëpa Jesús kèwö, e' tò a' tse'weraë buaë. Kè se' tò ì sulu wambleku'ia wes ká ttsettse wakpa es. ⁶ E' kueki kè se' kàne senuk wes ie'pa es. Ie'pa dör wes se' kapötulur es, kè ku' ì panuk. Erë se' kawötä senuk wösh wa, kabikeitsöke buaë wes s'tso' kkáme es. ⁷ Wépa kapötkëter, esepa kapötkëter nañewe. Wépa tteke blo' tò, esepa tteke blo' tò nañewe. ⁸ Erë se' dör wes ká ñiwe wakpa es, esepa kè kabikeitsök buaë wes s'tso' kkáme es. Se' erblò Jesús mik, ñies se' ñi dalëritsó, e' tò se' bleraë wes iyi daloie ieke ñippökwakpa tò ibatsi' kǐ kuaböt yöki es. Ñies se' tsatkërdaë, e' panusö kröröë, e' tò se' tsatkeraë wes iyi daloie tkekeka' ñippökwakpa tò iwökir kǐ e' tsatkoie es. ⁹ Skëköl kè wà se' klöone ie' ala'rie se' we'ioie. E' skéie se' klöo'bakitò se' tsatkoie Skëkëpa Jesucristo batamik. ¹⁰ Cristo kòtëwà se' skéie as se' ser michoë ie' ta' ñita. Se' blënewà ö se' tso'ia tse'ka, e' kè dë' wes ie' a' mik ie' datskene etä. ¹¹ E' kueki a' ñi er pabló, a' ñi diché ió, ttë ikkë wa wes a' tso' iwà uk es.

Pablo tò ie'pa kǐ pattë

¹² A yamipa, wépa tso' kanëblök darërë a' wökirpaie Skëkëpa Jesús ttë a, esepa tò a' kkö'neke, a' patteke as a' ser buaë yësyësë Skëköl a. E' kueki sa' tò a' a' ikieke tò ie'pa dalöiö. ¹³ Ie'pa dalöiö tajë. Ie'pa dalëritsó ie'pa kanë kueki. A' senu bèrë ñita.

¹⁴ Ñies sa' tò a' pattë tò a' wépa bikëne, kè éna kanëblak, esepa unü. Wépa eriarke, esepa er pabló. Wépa kè ku' tkëulewà darërë erblök Jesús mik, esepa kǐmü. Sulitane dalë'ttsó er bua' wa.

¹⁵ A' e' kk'ónú. Mik yi tö ì sulu wamblé a' k_i, etá kè a' tö ì sulu wamblökne ie' k_i iskéie. E' skéie a' e' chók kekraë er buaë chök ñi a ena sulitane a.

¹⁶ A' ttsë'nú buaë kekraë. ¹⁷ A' ttó me'rie Skëköl ta. ¹⁸ Ì k_{os} k_i wëstela chók Skëköl a. A' dör Cristo Jesús icha, e' kuek_i Skëköl k_i ikiane tö a' ser es.

¹⁹ Ì weke Skëköl Wiköl tö a' shua, e' kè wökl'war. ²⁰ Ttè Skëköl ttekölíe, ese kè watarttsa. ²¹ Iwà k_{os} bikeitsó bua'iewa. Wé dör buaë ese bló. ²² Ì sulu k_{os}, ese yök_i a' e' skótttsa.

²³ Skëköl dör sene bèrë mukwak, as e' tö a' kìmù senuk batse'r. Ñies as ie' tö a' chkà, a' er, a' wiköl, a' wák wa'ñe kk'ónù kè k_i ì sulu tté ta' yës dò mik Skëképa Jesucristo datskene etá. ²⁴ Yi tö a' klög'bak, e' ttò mokië. Ie' tö ese k_{os} waweraë.

Pablo e' chéat

²⁵ A yamipa, a' tö ikió Skëköl a sa' k_i.

²⁶ S'yamipa k_{os} shke'ú sa' a ñi dalër wa.

²⁷ Ye' tö a' ké Skëképa Jesús ttò wa yëkküö i' sauk s'yamipa k_{os} a.

²⁸ As Skëképa Jesucristo er buaë chók a' a.

Yëkkuö Skà Kit Pablo tö Tesalónica wakpa a, i' ta ide böt

2 Tesalonicenses

Mik Pablo bak Corinto etä ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa tso' Tesalónica e'pa a. I' dör yëkkuö skà kit ie' tö ie'pa a, i' ta ide böt. S'wöbla'ukwakpa wele tö ichè tö Jesús skà dë'röbakne e' kueki kè s'kawötä kaneblök. Jesús mik erblökwakpa welepa tö e' klöo', e' kueki ie'pa kè kaneblöia chke yuloie. E' kueki Pablo tö Jesucristo skà datskene e' paké ie'pa a.

Pablo éna ie'pa a ichak yësyësè tö Jesús kam döne e' kueki ie' tö yëkkuö i' kit. Ie' tö ie'pa a iché tö Jesucristo datsketkene e' yöki wëm döraë eköl sulitane kitö'uk. E' kaneblöraë Satanás diché wa. Nies ie' tö ie'pa a iché tö mik Jesús dene etä pë' kos kè erblène ie' mik e' we'ikeraë Skëköl tö.

Erë kam Jesús döne etä ie' mik erblökwakpa kawötä senuk yësyësè ena ie'pa kawötä kaneblök e' kkö'noie. Es Pablo tö ie'pa a iché.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pablo. Silvano ena Timoteo tso' ye' ta ie. Sa' tso' yëkkuö i' shtök Skëképa Jesús icha erule serke Tesalónica e'pa a. A' batsulewä Skëköl dör S'yé ena Skëképa Jesucristo e'pa mik. ²As ie'pa er buaë chò ena sene bèrè mù a' a.

Mik Jesús dene, etä pë' suluë we'ikeraëitö

³A yamipa, kekraë sa' kawötä wëstela chök Skëköl a' a' dalërmik. A' erblöke Jesús mik, e' kī mir buaë. E' sū a' nī dalëritsöke, e' kī mir buaë. E' tö sa' ké wëstela chök Skëköl a. ⁴Sa' tö a' tté ppéka buaë Skëköl icha eruleë kos e'pa shuä. Erë a' weirke siarë s'bolökpa ulä a, a' töierke siarë Jesús tté kueki, erë a' e' tkéwä darërëë, a' erblökeia Jesús mik buaë, e' kueki sa' tö a' kīkéka. ⁵E' kos wa iwënewä tö Skëköl tö s'shulë yësyësè. Ie' dör se' blü, e' tté kueki a' weirke. E' wa iwënewä tö ie' tö ibikeitseke tö a' je' didir i' blüie ie' tso' e' kīie.

⁶Skëköl tö s'shuleke yësyësè kekraë, e' kueki buaë idir tö wépa tö a' we'ikeke esepa we'ikeraë ie' tö siarë. ⁷Ta a' weirke siarë e'pa enuraë sa' ta nita. E' kos tköraë mik Skëképa Jesús datskene ie' biyöchökwakpa diché ta' taië e'pa ta ena bö'wö narke taië e' shuä eta. ⁸Wépa kè e' batsötä Skëköl mik, kè wä Skëképa Jesús tté buaë e' iütëne, esepa kos we'ikök ie' datse. ⁹Ie'pa weir michoë siarë busdattsa bānet Skëköl diché ta' taië olo ta' taië, e' yöki. ¹⁰E' kos

tkoräe mik Skëkëpa Jesús datskene etä. E' k'ewö tã ie' icha bats'erpa kôs tö ie' kikerakã. Se' erblë ie' mik, esepa kôs tö ie' dalöieraë. A' tö ttë yë' sa' tö a' a, e' klö'wë e' kuekî a' tso'ñak e'pa shua.

¹¹E' kuekî sa' tö Skëköl a' ikieke kekraë a' kî. Sa' tö ikieke ie' a' as ie' tö a' saü tö a' serke yësyësë wës ie' tö a' klöo'bak senuk es. Nies sa' tö ikie ie' a' tö ie' tö a' kîmü ì buaë kôs kiane wë a' kî e' wà uk buaë ie' diché wa. E' kôs wãk a' éna a' erblöke Jesús mik e' kuekî. ¹²Sa' tö ikieke es as Skëkëpa Jesús kîkarkã a' batamik, nies as Skëköl tö a' kîkôkã buaë. Ie' ena Skëkëpa Jesucristo e'pa er buaë chö a' a, e' kuekî ie'pa tö a' kîmeraë iwà uk buaë.

Wëm Sulusi Ichökle

2 ¹A yamipa, mik Skëkëpa Jesucristo datskene, etä se' busdaka kashuk a' nî dapa'uk ie' ta, e' ttë pakeke sa' tö a' a' i'ñe. Sa' tö a' a' ikieke kröröë tö ²yile iché tö Skëkëpa Jesús datskene, e' k'ewö detke, e' tã kè a' e' kî'tö'uk e' tkiuk ttë ese wa. Isalema yile tö a' a' icheke tö Wiköl Batse'r tö sa' a' ikkaché tö Jesús denetke. Isalema yile tö icheke tö sa' tö ie'pa a' iyë' ö sa' tö ikit yëkkuö kî tö Skëkëpa Jesús denetke kã i' a. Yile tö iché es, e' tã e' dör kache. ³Kè a' e' kî'tö'uk ttë ese wa yës. Skëkëpa Jesús kam döne e' yöki taië pë' tö Skëköl waterattsã. Nies wëm sulusi ichökle wömenettsabak weinuk e' döraë. ⁴Ï kôs tso' dalöie skëkölíe, ese kè kiarpa ie' kî. Ie' wák e' tso'ra'kã ese kôs tsatã. Ie' kî ikiane tö sulitane tö ie' è dalöie. Ie' e' tkorakã Skëköl wé kibi a' tã ie' chöraë: “ye' dör íyi ulitane kéköl.”

⁵Mik ye' bak a' ska, etä íyi ekkë yë'yö a' a, ye' a' tã e' ane a' éna. ⁶Ï tö wëm sulusi ñe' wöklö'wekeia as kè idö kam ik'ewö dö e' yöki e' jcher a' wã. ⁷Erë i'ñe tã Satanás tso'tke iwakanéuk bër akirie as s'ditsö tö Skëköl ttë watöttsã. Erë wëm sulusi ñe' kè döpa dö mik yi tso' iwöklö'uk e' yënettsã etä. ⁸Mik iyënettsã, etä wëm sulusi e' döraë sulitane wörki. Erë mik Skëkëpa Jesús de, etä ie' e' alörakã iki ilo taië wa tã itterawaitö ikkò siwé è wa. ⁹Mik wëm sulusi ñe' de (kam Jesús tö ittöwã e' yöki), etä ie' döraë Satanás batamik. Satanás diché wa, ie' tö ì kè or yi a' ese kôs weraë s'kî'tö'woie. ¹⁰Ï sulu kôs wa ie' tö s'wömeulettã weinuk aishkuö tã esepa kî'tö'weraë. Ie'pa kè wã Jesús ttë moki e' dalëritse e' tsatkoie, e' kuekî ie'pa wömeulettã weinuk. ¹¹E' kuekî Skëköl tö ie'pa wömerattsã as ie'pa e' kî'tö'ü Wëm Suluë Ichökle e' kache wa. ¹²Es ie'pa kè tö ttë mokíë ñe' klö'wë. E' skéie ie'pa tso'ër buaë ì sulu wamblök, e' kuekî Skëköl tö ie'pa wömerattsã weinuk aishkuö tã. Esepa kôs kî inuí döraë.

S'yé tö se' shukitbak tsatkë

¹³Erë, a yamipa, a' dalër taië Skëkëpa Jesús éna. Tsawe tã Skëköl tö a' shukitbak tsatkë i'Wiköl tö a' batse'wë e' batamik. Nies a' tsatkëne ttë mokíë klö'wë a' tö e' batamik. E' kôs kuekî sa' kawötã wëstela chök Skëköl a' kekraë a' kî. ¹⁴Sa' tö Jesús ttë buaë paka' a' a, e' wa Skëköl tö a' klöo'bak as a' ser michoë Skëkëpa Jesucristo tã nîta e' olo taië e' a.

¹⁵A yamipa, e' kuekî, ttë wa sa' tö a' yö' mik sa' bak a' shua etä, nies mik sa' tö yëkkuö kit a' a etä, ttë e' kôs blö buaë a' er a, kè ilo'yar. ¹⁶Skëkëpa Jesucristo ena Skëköl dör S'yé, e'pa éna se' dalër taië. Ie'pa er buaë chë se' a, e' tö se' er pablë michoë. Nies ie'pa kablë' sene michoë muk se' a, e' panuk kröröë se' tso'ie. ¹⁷As ie'pa tö a' er pablö. As ie'pa tö a' er diché kî iö as a' tö ì buaë kôs ü ttë wa ena iwawatke.

S'yé a ikió sa' kǐ

3 ¹A yamipa, bata ekké ta, a' tò Skèköl a ikió sa' kǐ as Skèkëpa Jesús tté pakeke sa' tò, e' kǐ pakar bet ká ulitane wakpa a ta e'pa tò ikl'wé wés a' tò ikl'ö' es. ²Ñies pè' tso' taijë kè ərblöku' Jesús mik, e' kuekǐ a' ikió Skèköl a' tò ie' tò sa' tsatkó pè' sulusi yöki. ³Erë Skèkëpa Jesús ttö mokijë, ie' tò a' se'weraë tkëulewä darërë ie' mik ta' tsatkeraëitö ì sulu yöki. ⁴Sa' e' mué ie' mik tò ie' tò a' kimeräë. E' kuekǐ sa' wä ijcher tò ì uk a' ké sa' tò, e' wawé a' tò ta' a' iwè michoë. ⁵As Skèkëpa tò a' kimù kōs Skèköl éna se' dalër e' wä anuk. Ñies as a' kimuitö a' weirke kōs e' dalë'ttsök wés Cristo tò ie' icha dalë'ttsë' es.

Se' kawötä kaneblök

⁶A yamipa, Skèkëpa Jesucristo ttö wa sa' tò a' a' icheke tò s'yamipa welepa bikërke, esepa yöki a' e' skó. Wépa kè tò tté me'at sa' tò e' iuteku', esepa yöki a' e' skó, kè iutar. ⁷A' wä ijcher buaë tò a' kawötä senuk wés sa' bak senuk a' ska' es. A' kè wä sa' sune bikënu. ⁸Sa' kè wä yi chké ñane kè patoule. E' skéie sa' bak kaneblök darërë ñië nañeë shtrine wa ì wa chkoie, di' yoie as sa' kè tò yi tsiriü e' tië wa e' kanewë wa. ⁹Mik sa' bak a' ska' warma a' kawötä sa' sauk, sa' kk'ö'nuk, erë sa' kè wä ì kine a' a' es. Es sa' kaneblë' a' ska' as a' wöblar kaneblök wés sa' tò a' a' iwä kkayë' es. ¹⁰Mik sa' bak a' ska', etä tté i' yë' sa' tò a' a: "Yi kè kaneblak, ese kè tiar." ¹¹Sa' tò ittse tò a' welepa bikërke taijë. Ie'pa kè kaneblöku' yës, e' skéie wépa kaneblöke esepa tsiriwekerakitö ñië. ¹²Pè' esepa patté sa' tò, ñies ie'pa ké sa' tò Skèkëpa Jesucristo ttö wa kaneblök darërë bèrë e' kanéwoie.

¹³Erë, a yamipa, kè a' shtrinuk ì buaë uk kekraë. ¹⁴Ttè shtéyö yëkküö i' kǐ, e' kè iutë yile tò, e' ta' ichó a' malepa a. Ie' yöki a' e' skó as ijaërka ta ier mane'üne. ¹⁵Erë kè ie' suar suluë wés s'bolök es, e' skéie ipattó ər bua' wa wés s'ël es.

Pablo e' chéat

¹⁶Skèkëpa Jesús dör sene bèrë mukwak, as e' tò sene bèrë mù a' a' kekraë ì kōs tköke a' ta e' shua. As ie' tkërie a' ulitane ta kekraë.

¹⁷Ye' dör Pablo, e' tò shkëne i' shté ye' wák ulä wa wés ye' tò ishteke yëkküö kōs shtéyö ese kǐ es. Es sulitane wä ijcher tò ye' wák tò ishtë. ¹⁸As Skèkëpa Jesucristo ər buaë chö a' ulitane a' taijë.

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Timoteo a

1 Timoteo

Pablo tö yëkkuö kit mañat Jesús mik erblökwakpa wökirpa a, e' et e' dör itsá kititö Timoteo a e'. Yëkkuö i' dör ie' pattoie wës ie'pa kawötä s'wëttsuk s'wökirpaie.

Timoteo dör Pablo wapiöuk ikanè a. Mik ie' bak duladula etä Pablo tö ie' klöo' kanablök ie' ta. Timoteo bak senuk ká kiè Listra atë Asia eë. Ie' yé dör griegowak ena imi dör Israel aleri. Mik Pablo tö Jesús tté buaë paka' Listra etä Timoteo erblé' Jesús mik. E' ukuökj mik Pablo skà bak Listra etä ie' tö Timoteo shukit kanablök ie' ta (Hechos 16.1-4). E' ukuökj Timoteo kanablé' taië Pablo ta Jesús tté buaë pakök ká kuä'kij kuä'kij a. E' ukuökj ta Timoteo bak Jesús mik erblökwakpa wëttsuk Éfeso. Pablo tö yëkkuö i' kit Timoteo a ie' kimoie wës ie' ké senuk kanablök.

E' kjieta se' wëse ké kanablök Jesús mik erblökwakpa wökirpaie ena e'pa kimukwakpaie, e' kit Pablo tö Timoteo a. Nies Jesús mik erblökwakpa tso' Éfeso e'pa shua kabene tso' taië. Pë' welepa tö s'wöbla'weke kache tté wa, esepa kí talarke taië, e' ché Pablo tö Timoteo a tö wës ie' kawötä tté ese shulök.

Yëkkuö i' tö se' kimëmi taië i'ne ta. Yëkkuö i' tö se' a ikkachè tö se' wëse kawötä shushtë s'wökirpaie, nies se' wëse kawötä shushtë s'wökirpa kimukwakie. E' kjieta wës s'wökirpa ké kanablök e' tso' kitule yëkkuö tsá kit Pablo tö Timoteo a e' kji.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Skëköl dör S'tsatkökwak ena Cristo Jesús mik se' erblöke, e'pa ye' ka' kanè e' wà uk. ²A Timoteo, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Be' dör wës ye' alà chök es tté mik se' erblöke e' wa. Skëköl dör S'yé ena Skëkëpa Cristo Jesús, as e'pa er buaë chò be' a ena be' saü er siarè wa nies sene bèrè mù be' a.

Se' wöbla'ukwakpa kache tté wa, esepa wöklö'ú

³Mik ye' minea Macedonia, etä ye' kköyë' be' a: "Be' e' tsuat Éfeso pë' welepa tso' eë e'pa a ichö tö kè s'wöbla'war kache tté wa." ⁴Ie'pa kawö chöke taië se' ditséwö bak ká iaiaë e' tté pakè wa. Tté e' kè erta'wa, e' dör tté ëse. Ichö ie'pa a tö kè yi wöbla'waria kache tté ese wa. Tté ese kji sulu s'ni chò. Tté ese tö, i' weke Skëköl tö se' erblé ie' mik e' wa, ese wöklö'weke.

⁵Ye' kji ikiane tö s'yamipa ni dalëritsò er maneneë wa, erbike bua' wa. Mik ie'pa ni dalëritsò es, etä e' wa iwënewa tö mokj ie'pa erblöke Jesús mik. E' kueki ye' tö be' ké s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa wöklö'uk, kè kar s'wöbla'uk. ⁶Ie'pa welepa tö tté mokj méat ta ittemirak biraraë. ⁷Ie'pa erkiöke

s'wöbla'uk ttè dalöiëno wa. Erë ipakekerakitö wës ichôpa éna iwà anerak buaë es, erë iwäpka kè éna iwà ane.

⁸Se' wä ijcher tö ttè dalöiëno e' dör buaë, erë se' kawötä iwä jchenukwa tö ì kuekì imeneat. ⁹Se' wä ijcher tö ttè dalöiëno, e' kè meneat s'ser yësyësë esepa shuloie. E' skéie imeneat wépa kè senak yësyësë, wépa tö ttè dalösewëkewa, wépa dör pë' sulusi, wépa e' wamblö sulu, wépa kè tö Skëköl ena ie' siwé dalöië, wépa tö imi ö iyé ttëwä, wépa dör s'ttökakpa, ¹⁰wépa trër, wépa serke wépa ta alakölpa skéie, wépa tö s'ditsö ekibleke watuë, wépa dör kachökakpa, wépa tö s'kkateke kache wa, ñies wépa tö ì skà kè dör ttè yësyësë sini'kuë ese wambleke, esepa kôs shuloie ttè dalöiëno meneat. ¹¹Es ttè buaë ichökke e' tö se' a ikkacheke. Ttè e' pakè kané me'at Skëköl kikauleka taië, e' tö ye' ulà a.

Pablo tö wëstela ché Cristo a

¹²Skëképa Cristo Jesús tö ye' er diché ieke. Ie' isuëwä tö ye' ttò mokië, e' kuekì ye' me'kaitö kaneblök ie' a. E' kuekì wëstela chëyö ie' a taië. ¹³Ye' bak ie' chök suluë. Ñies ye' bak ie' ttökatapa chök suluë, we'ikök siarë. Erë Skëköl tö ye' suë er siarë wa, kam ye' erblö ie' mik e' kuekì. Ì wamblë' ye' tö ie' ta, e' wä kè ane ye' éna tö e' dör suluë, e' kuekì ie' tö ye' suë er siarë wa. ¹⁴Es Skëképa Jesús er buaë ché ye' a taië shutë as ye' erblö ie' mik, ñies as ye' tö s'malepa dalëritsö buaë Cristo Jesús ttò wa.

¹⁵Cristo Jesús dë'bitü ká i' a pë' sulusipa tsatkök. Ttè e' dör yësyësë je', sulitane ké iklö'uk. Ye' bak e' wamblök suluë sulitane tsata. ¹⁶Erë Skëköl tö ye' suë er siarë wa, ie' tö ye' tsatkée sulitane a ikkachoie tö kôs Jesucristo tö se' dalë'tseke enaë er bua' wa. Ie' tö iwé es as sulitane erblö Jesús mik wës ye' es ta sene michoë dò ie'pa ulà a. ¹⁷Skëköl dör s'blü yöbië, kè duötä'wä, kè wërta'wä, e' dör eköl ème. ¡As sulitane tö ie' dalöiö taië, ie' kikkòka taië kekraë!

¹⁸A Timoteo, be' dör wës ye' alà es, ye' tö be' ké iwakanéuk wës Skëköl tteköl tö iyë'bak be' a es. Be' e' tköwä darërë wës ñippökwa bua'buä ñippö es. ¹⁹Be' erblö michoë Jesús mik. Be' erbikö buaë e' wä iütö. Welepa kè wä ierbikö buaë e' wä iütëne, e' kuekì ie'pa erblöke Jesús mik e' olo'yé ie'pa tö. ²⁰Esepa tso' böi kië Himeneo ena Alejandro. Ie'pa méttä ye' tö Satanás ulà a as iwötkirdak tö Skëköl kè yërta' suluë.

Skëköl a ikiösö sulitane kì

2 ¹A Timoteo, ttè i' cheke ye' tö be' a e' dör ttè bua'ie: Jesús mik erblökakpa kawötä Skëköl a ikiök sulitane kì kekraë. Ichó ie'pa a tö ie' a ikió tö ie' tö sulitane kìmè, ñies wëstela chó ie' a sulitane kì. ²Ie' a ikió wépa tso' se' blúpaie se' wökirpaie esepa kôs kì as ie'pa s'wëttsü buaë. Ie'pa tö iwé es, e' ta se' serdaë bèrë buaë Skëköl dalöiök è, kè ñi chöta' suluë. ³E' dör buaë, ñies iwër buaë Skëköl dör S'tsatkökwa e' wa. ⁴Ie' kì ikiane tö sulitane tsatkër. Ñies ie' kì ikiane tö sulitane éna ttè mokië e' wä ar. ⁵Ttè e' dör i' es:

Skëköl dör eköl ème.

Ñies wëm tso' eköl ème, e' tso' se' ttè chök Skëköl a,
e' dör Cristo Jesús.

⁶Ie' wák e' me'ttsabak ttëwä sulitane nuë skéie.

E' bak mik Skëköl tò ikéwö me'wä etä,
as sulitane wä ijcher tò mokî ie' éna se' tsatkak.

⁷Ttè e' wä pakök Skëköl tò ye' klöo'bak Jesús ttekölpa tsä e'pa ekölîe. Ie' tò ye' patké' pë' kè dör judiowak esepa wöbla'uk ttè mokî mik se' erblöke e' wa. Ì ché ye' tò e' dör mokîë, e' kè dör kache.

⁸Bitökicha a' nî dapa'uke ká wa'ñe, etä ye' kî ikiane tò wëpa ttò Skëköl ta er batse'r wa, kè ulune yi kî, kè nî chöta'. ⁹Nies ye' kî ikiane tò alakölpa e' païö buaë, kè dör ichkà kkachök. Alakölpa kè kàne íyi tulökkä taië itsä kî. Nies ie'pa kè kàne e' kîtkökkä taië íyi wöñarke dalölöë oroie ñie ese wa. Datsi' tuë darërë ese kè iër e' ttsokä taië. ¹⁰E' skéie ie'pa ké e' kîtkökkä ì buaë wëkerakitö ese wa wës alakölpa e' chò tò ie' tkëulewä darërë Skëköl ttè a esepa ké senuk es. ¹¹Ie'pa kawötä s'wöblarke e' kîtsök bèrë dalöie wa. ¹²⁻¹⁴Skëköl tò Adán yö' kewe, e' ukuökî ta Eva yö'itö. Nies Adán kè kîtene, Eva kîtene, es ie' tò Skëköl ttè dalöseo'wä. E' kuëkî mik a' nî dapa'uke Skëköl dalöiök, etä ye' kî ikiane tò alakölpa tulur bèrë. Ye' kè tò kawö mè ie'pa a s'wöbla'uk. Nies ye' kè tò kawö mè ie'pa a e' alökkä wëpa kî. ¹⁵Erë alakölpa tò ila'r kaneweke buaë ena ierblöke Jesús mik ena s'dalëritseke ena isërke batse'r ena ierbiköke buaë yësyësë e' kos a itkërie, e' ta itsatkërdarak.

Skëkëpa Jesús ichapa erule e'pa wökirpa

3 ¹Ttè i' dör yësyësë: Yi éna kaneblak Skëkëpa Jesús ichapa erule e'pa wökirie, e' ta ese éna kanë buaë wak. ²E' kuëkî esepa ké senuk yësyësë, kè kî ì sulu kuepa yi tò ikkatoie. Esepa ké alaköl tsukwä eköl è, e' dalöiök taië, kè kàne trënuK. Esepa ké e' kkö'nuk buaë, kabikeitsök buaë, nies senuk yësyësë as idalöier. Esepa ké s'yamipa datse bânét, esepa kiökwa buaë iu a. Esepa a buaë s'wöblar Skëköl ttè wa. ³Esepa kè kàne e' ttökkä blo' wa. Esepa kè dör kësik tsiriwëta', e' skéie ie' er buaë chò sulitane a ta isërke bèrë. Esepa kè er me'rie inuköl kî. ⁴Esepa dör iu wökir buaë. Nies esepa ala'r wöblane buaë ie' ttò dalöiök, nies sulitane dalöiök. ⁵Esepa kè dör iwák u wökir buaë, e' ta ¿wës idömi Skëköl ichapa erule e'pa wökirie buaë? ⁶Wépa míwä erpa Skëköl ttè a, esepa kè menukkä s'wökirpaie dö' ie' ttsökä taië ta iwömerttsä weinuk wës bé es. ⁷Nies e' wakpa ké senuk yësyësë as wëpa kè dör Skëkëpa Jesús ichapa esepa tò idalöiö. Kè dör es, e' ta ie'pa tò iwayuëmi ta ijaërkami ta iarmine wës bé kî ikiane es.

Skëkëpa Jesús icha wökirpa e'pa kîmukwakpa

⁸Es nies Skëkëpa Jesús ichapa erule wökirpa e'pa kîmukwakpa ké senuk yësyësë as idalöier. Esepa ké ttök mokî. Esepa kè kàne e' ttökkä blo' wa. Esepa kè kàne inuköl klö'uk kache wa. ⁹Esepa ké e' tkökkä darërë ttè mik se' erblöke kkayëne se' a, e' a erbikë maneneë wa. ¹⁰Wépa merkekä iwökirpa kîmukwakpaie, esepa kawötä suë kewe tò is isërdak. Kè ikî ì nuí ta', e' ta imerkami kîmukwakpaie. ¹¹Esepa alakölpa nies ké senuk buaë as idalöier. E'pa kè kàne biyöblök, kè kàne e' ttökkä blo' wa. E'pa ké ì kos uk yësyësë. ¹²Wépa kaneblak kîmukwakpaie, esepa ké alaköl tsukwä eköl éme, e' dalöiök taië, kè kàne trënuK. Esepa wöblane buaë ila'r wëttsuk nies ie' dör iwák u wökir buaë. ¹³Kîmukwakpa tò iwanewëke buaë, e' ta ie'pa dalöiërdaë, nies Cristo Jesús ttè mik se' erblöke, e' pakeraëitö kè jaëne.

Jesucristo siwé kkayë Skëköl tò se' a

¹⁴Ye' mú mi' bet be' weblök. Ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a ¹⁵dö' ye' wöklör etä be' wä ijcher tò wes se' dör Skëköl yamipaie esepa kawöta senuk. Se' dör Skëköl chók e' ichapa, e'pa dör wes u chki bua'ie es ttè mokië e' tsatkoie iwöklö'woie. ¹⁶Jesucristo siwé e' kkayë Skëköl tò se' a, ttè e' dör mokië buaë shuteë. Ttè e' dör i' es:

Jesucristo yöne s'ditsöie.

Ie' dör yësyësë e' kkayë Skëköl Wiköl tò.

Ie' su' Skëköl biyöchökwakpa tò.

Ie' ttè buaë e' pakane ká wa'ne wakpa a.

Ie' mik pé' erblöke ká wa'ne.

Ie' kinewä buaë ká jaì a olo ta' tajë ee.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

4 ¹Skëköl Wiköl tò ichë yësyësë tò mik ká i' erkewatke, etä tajë pé' tò ierblö Jesús mik e' waterattsä. E' skéie ttè datse wimblupa tò s'kitö'weke esepa wä ena aknamapa wä ese klö'wekerakitö. ²Pë' e' ò sulu kachò tajë erbikë burinewatke esepa iutekerakitö. ³Pë' ñe'sepa kè tò s'kè senukwä. Ñies ie'pa tò icheke tò chkö wésele kè katar, kè ñar. Erë chkö kos me'atbak Skëköl tò se' a katanoie ñanoie. E' kueki se' dör Jesús mik erblökwakpa wä ttè mokië e' jcher, e'pa wä kawö ta' chkö ulitane katök ñuk wéstela chesös ie' a e' wa. ⁴⁻⁵I kos yö' ie' tò e' dör buaë, kè se' kàne iwatöksä. Chkö kos batse'ormi ie' ttè wa ena ie' a ikië wa. E' kueki ie' a wéstela chésö iki, e' ta' inëmisö.

Jesucristo kanè méso buaë

⁶Ttè ekkë wa be' tò se' yamipa wöbla'wé, e' ta' be' döraë Cristo Jesús kanè méso buaë ese. Ñies iwënewä tò be' er diché iërke buaë ttè moki mik se' erblöke e' kos wa. Ttè e' wä iutë'bitu be' tò buaë dö ikkë.

⁷Erë kapakë ëse, kè wä ta', kè tò Skëköl dalöie, ese kos kè iutar. E' skéie be' e' paulaü kekraë senuk wes Skëköl ki ikiane es. ⁸Se' e' diché iöke e' pa kë'woie e' dör bërëbërë buaë se' a ká i' ki è. Erë sene wes Skëköl ki ikiane es, e' tò sene buaë shuteë e' meraë se' a ká i' ki ñies aishkuö ta'. ⁹Ttè e' dör yësyësë, sulitane ké iklö'uk. ¹⁰Se' erblétke Skëköl chók e' mik, e' kueki se' dobchöke darërë kanëblök ie' a. Ie' dör sulitane tsatkökwak, erë bua'iewä ie' dör wépa erblé ie' mik esepa tsatkökwak.

¹¹Ttè ekkë wa s'yamipa wöbla'ü ta' ikö iwä iutök. ¹²Kè be' e' muktsä watè be' dör duladula e' kueki. E' skéie be' ttò wa, be' ser wa, be' s'dalëritsè wa, be' erblö wa ena be' ser batse'r wa ikkachó s'malepa erblöke Jesús mik esepa a tò wes se' ké senuk. ¹³Kam ye' dö e' yöki be' e' chó Skëköl yëkkuö aritsök s'yamipa a mik a' ñi dapa'uke etä. Ie'pa wöbla'ü iwa, ie'pa pattó iwa. ¹⁴Mik Skëképa Jesús icha e' wökirpa ulä me'kabak be' ki, etä Skëköl ttekölpa tò iyë' be' a tò i me' Wiköl Batse'r tò be' a kanëbloie Skëköl a, e' wakaneü ie' a buaë, kè iwe'ikar. ¹⁵Be' e' chó ttè ekkë kos e' wakanéuk as sulitane tò isaü tò be' ki yörike buaë Cristo ttè wa. ¹⁶Wes be' ser ena wes s'wöbla'wëbò e' kkönü. Be' tò iwé es kekraë, e' ta' be' ena wépa tò be' ttöke e' tse', e'pa kos tsatkërdaë.

Wes be' ké senuk Jesús mik erblökwakpa tə

5 ¹Wəpa kəkəpatke esepa kə uñar kəsik wa, e' skéie ie'pa pattó er bua' wa wes s'yéwö es. Duladulapa pattó wes s'əlpə es. ²Es n̄ies alakölpa kəkəpatke, e' pattó wes s'mi es. N̄ies busipa pattó wes s'kutapa es er yēsýēsē wa.

³Alakölpa schó siarēla, kə wə yi tə e' kkö'nuk, esepa dalöiö, esepa kkö'nú. ⁴Erə schópa wə ala'r tə ö uyökpa tə ö w'ichkepa tə esepa ala'r ö isibayökpa kawötə e' wöbla'uk iwíkela ö imi atə siarē e' kkö'nuk imipa tö ie'pa kkö'na' e' skéie. E' wēr buaē Skököl wa. ⁵Alakölpa schó kə wə yi tə e' kkö'nuk, serke ekörla, morke Skököl è mik, ttöke ie' tə n̄ie nañeē, esepa kawötə kímè. ⁶Erə alakölpa schópa e' mettsə i sulu wamblök e' ttsə'woie buaē esepa tso' ttsə'ka, erə Skököl a ie'pa dör wes s'duulewə es. Esepa kə kawö tə kímè. ⁷Ttè e' wə iütök s'yamipa kó as kə yi tö i sulu kù ie'pa k̄i ikkatoie. ⁸Es yi kè tö iyamipa kkö'nè, kè tö iyamipa ekka kkö'nè bua'iewa, ese tö ttè mik se' erblöke e' watéttsə. Ie' dör suluē tkökə pē' kè erblöta' Jesús mik esepa tsəta.

⁹Alakölpa schó k̄i duas de dabom teryök (60) ö k̄i tə, senewabak wēm eköl è tə, esepa è kiè shtó kímè. ¹⁰E' k̄iie tə ijcher sulitane wə tö ie'pa s'kimeke buaē, ie'pa ala'r talaq' buaē, ie'pa tö ipakökwakpa datse bānet esepa ki'wə buaē, kè ie'pa tkine kanè èse uk s'batse'r malepa kimoie, n̄ies s'weirke esepa kimeke ie'pa tö, ie'pa e' muke fyī buaē qos ese uk e' waweke ie'pa tö. Alakölpa schó esepa kiè shtök se' kawötə yēkkuö k̄i ikimoie.

¹¹⁻¹²Erə alakölpa schó kam k̄i duas dō dabom teryök (60) esepa kiè kè shtar yēkkuö k̄i, esepa kè kawötə kímè. Ie'pa tö ichèmi Cristo a tö kè sa' serpawane, erə ie'pa erkiöwēne wəpa tö, e' tə ie'pa serdawane. Es ie'pa ttè me' kuaē, e' kè dalöiēne ie'pa wa, e' tə e' nuī atə ie'pa k̄i. E' kuek̄i esepa kiè kè shtar yēkkuö k̄i as kè itkò ie'pa tə es. ¹³N̄ies a' tö alakölpa schó esepa kímè etə ie'pa bikērdakə taiē, michoē upakök u èt u èt biyöblök suluē, e' tiü mir mir s'yamipa tsiriük, ttè kè yēr tə ese cherami shabatshabat. ¹⁴E' kuek̄i alakölpa schó iā busipa, esepa a ye' tö ichè tö a' senúwane, a' ala'r kókane, a' wákpa u kaneü. Ie'pa tö iwé es etə pē' kè wöbatsó Jesús ttè wa e'pa kè tö se' chepa suluē. ¹⁵Alakölpa schó welepa anemibakne Cristo ttè yök̄i tso'ne Satanás ttö iütök, e' kuek̄i ye' tö ichè es.

¹⁶Alaköl isie dör Jesús mik erblökwak, e' yamipa alè dör alakölpa schó, etə ie' ké ie'pa kkö'nuk as kanè e' kè arkə Skökēpa icha malepa k̄i. Es imalepa tö alakölpa schó kə wə yi tə e' kkö'nuk, esepa kkö'nemi.

¹⁷Skökēpa Jesús icha erule erule e'pa wökirpa tö se' wöttseke buaē, esepa kawötə dalöie taiē patuē buaē. Ie'pa wəpa e' ché s'pattök s'wöbla'uk Skököl ttè wa, esepa kawötə pasuē bua'iewa. ¹⁸Skököl yēkkuö tö ichè: “Baka wē'ne tso' kanebloie trigo wöttsoie, e' kè kawö tə' kkò payuēwə itso' kaneblök e' dalewa as ie' tö trigowö katò.” N̄ies ichèitö: “Kaneblökwakpa kawötə patuē.” E' kuek̄i s'wökirpa pasauk buaē se' kawötə.

¹⁹Yile debitu s'wökirpa eköl kkatök, ese kè iutar. Erə mik idebiturak bōl mañal ikkatök tə ichè tö ie'pa tö isuē, etə ttè e' wə chakó tö iyēne ö kè iyēne. ²⁰S'wökirpa tö i sulu wamblekeia, kè éna ilo'yak, esepa wönuñ s'yamipa ulitane wörk̄i as imalepa suarka tə ie'pa kè tö fyī sulu wamblö.

²¹Ye' tö be' a icheke Skököl wörk̄i n̄ies Jesucristo wörk̄i n̄ies Skököl biyöchökwakpa shukitule e'pa wörk̄i tö ttè ekkēpa wə iütö n̄ikkēē s'wökirpa

ulitane ta. Ie'pa saú ñikkëë. ²²Kë yi marká betbet s'wókirie. Mik be' tò imekeka, eta iwà bikeitsówa buaë kewe. Wëm tò ì sulu wamblé, ese mékabö s'wókirie e' ta ie'pa tò ichëmi tò be' tso' ie' pabakök. Ñies be' suëraë suluë ie'pa tò. Be' e' kkö'nú batse'r ì sulu kôs e' yöki.

²³Be' shü dalër ñië, e' kueki kè be' kàne di' è yok. Mikle ta vino yó elkela kapöliie.

²⁴Ì sulu wambleke welepa tò ese jcherwá sulitane wá bet, kam ishulir e' yöki. Erë ì sulu ská tso' ese kè jcherwá yi wá dò aishkuö ta mik ishuline eta. ²⁵Es ñies ì buaë wekesö ese wërwa bet. Erë kè iwëne bet, e' ta iwërdaë aishkuö ta, kè iblënu. E' kueki kè yi marká betbet s'wókirie kam iwà bikeitswá buaë e' yöki.

6 ¹Wépa tso' klöulewá kanè mésoie, esepa a ichó tò ie'pa kawötá iwókirpa dalöiök er bua' wa as iwókirpa kè tò Skëköl chö suluë, ñies as ie'pa kè tò ttë buaë wa se' tò s'wöbla'weke, e' chö suluë. ²Ie'pa wókirpa dör Jesús mik erblökwakpa, e' ta ie'pa kè kàne idalöseukwá, ie'pa de ñi yamiie Jesús ttë wa e' kueki. E' skéie ie'pa ké kaneblök bua'iewá. E' wá dör tò iwókirpa dör ñies Jesús mik erblökwakpa. Ie'pa dör ñi yamipa ñi dalër taië. Ttë ekké wa s'wöbla'ú, ichó sulitane a tò iütó.

Se' er me'rie inuköl ki, e' dör suluë

³Ttë buaë wa se' wöblao' Skëképa Jesucristo tò, e' tò se' a ikkacheke tò wës seneke yësyësë Skëköl a. Ttë e' wa se' tò s'wöbla'weke. Yile tso' s'wöbla'uk ttë kuá'ki wa, kè dör wës ttë wa se' tò s'wöbla'weke es, ⁴e' ta ie' e' ttsòka taië, erë ie' kè wá ì jcher yës. Ttë kè wá ta, ese è tso' ie'pa er a, e' kabewëkerakitö ñië se' tsiriwoie. Wépa tò ie'pa ttë iuteke, esepa ukyërke s'malepa ta, ñi blabatsökëlor, ñi chöke suluë ena ñi bikeitsöke suluë. ⁵Këkraë ñi tsiriukerak ttë kueki. S'wöbla'ukwakpa ttë kuá'ki wa, esepa er me'rie ì sulu è ki. Ttë mokí ese kè ku'ia ie'pa wá. Ie'pa tò ttë kuá'ki pakeke e' blu'woie ème. ⁶⁻⁷Erë ye' tò a' a iché tò mik se' kune, eta se' kè wá ì dë'ka. Ñies mik se' blënewá, eta kè se' wá ì mine yës. E' kueki se' serke yësyësë wës Skëköl ki ikiane es ena se' ttsë'r buaë, ì tso' se' wá e' è wa, e' ta e' dör buaë shüte se' a inuköl taië tsata. ⁸E' kueki se' wá chkè ta' datsi' ta', e' ta se' ké ttsë'nuk buaë, e' dör wë' se' a. ⁹E' skéie wépa e' blu'wakka taië, esepa erkirke ì sulu wamblök ta ianemine ì sulu ulá a wës dúla klörwá sho' a es. Ie'pa klöulewá sene sulu a, erë ese tò ie'pa sulu'weke, erë ie'pa tò iwawekeia, bata ekké ta ie'pa yilitewá idikia weinuk. ¹⁰Inuköl dalër s'éna e' dör ì sulu tsakië e' wi. Welepa tò inuköl kkecheke taië, e' ukuömik ttë mik se' erblöke e' olo'yérakitö ta iweirke eriarke siarë.

Pablo tò Timoteo bata patté

¹¹Erë be' dör Skëköl kanè méso buaë. Be' e' skóttsa ì sulu kôs ekké yöki. E' skéie be' e' chö senuk yësyësë wës Skëköl ki ikiane es. Be' erbló Jesús mik këkraë. S'malepa dalëritsó. Be' weirke kôs e' dalë'ttsó er bua' wa. S'malepa saú er bua' wa. ¹²Be' erblöke Jesús ttë buaë e' mik, e' kueki be' e' tkówa darërë ñippök ì sulu datse be' ki e' ta. Mik be' erblë' Jesús mik kuaë, eta e' yë'ka be' tò pë' tso' taië e' kukua. E' kéwö ska' ta Skëköl tò be' klög'bak senuk michoë ie' ta, ttë e' mik be' e' klö'ú darërë këkraë, kè arwa as iwà dò be' ulá a. ¹³Skëköl dör sene mukwak e' wörki, ñies Cristo Jesús e' tsatkë' ttë mokí wa Poncio

Pilato ska', e' wörk_i ye' tö be' a ichè tö ¹⁴ì uk ye' tö be' ké e' wà iutó yësyësë as kè yi tö ì sulu kü be' k_i be' kkatoie dò mik Skëkëpa Jesucristo datskene olo ta' taijè etä. ¹⁵Mik ikëwö de, etä Skëköl tö Jesucristo patkerane kkachè sulitane a.

Skëköl k_ikarkeka taijè,
e' eköl è dör íyi ulitane tsata.

Ie' dör blu'pa k_{os} e'pa Blú
ena skëkölpa k_{os} e'pa Këköl.

¹⁶¡Ie' eköl è kè duötä'wa!

Ie' serke ie' olo ta' taijè e' shua,
kè yi döpa_{wä} e' ska'.

Kè yi wä ie' suule iwöbla wa,
ñies kè yi a ie' sunuk_{wä}.

¡Ie' è k_wöta k_ikëka k_ekraë!

¡Ie' è diché ta' taijè k_ekraë! ¡Es e' idir!

¹⁷A Timoteo, inuköl blúpa a ichó tö ie'pa kè kàne e' ttsökka taijè. Inuköl erta'wa, chöta'wa e' kuek_i ichó ie'pa a tö ie'pa kè kàne e' ma_ukka inuköl mik. E' skéie ie'pa a ichó tö a' e' ma_uka Skëköl è mik. Ie' tö se' a íyi buaë meke taijè s_enoie, se' ttsë'woie buaë. ¹⁸Ichó ie'pa a tö ì buaë ú taijè s'kimoie. A' kè kàne kkë'blök. S'k_imú a' inuköl wa er bua' wa. ¹⁹Ie'pa tö iwé es, e' ta' iské merane buaë Skëköl tö ie'pa a aishkuö ta. Es sene chökle e' döraë ie'pa ulà a.

Pablo e' chéat

²⁰A Timoteo, Skëköl tté buaë mène be' ulà a, e' wakaneú er mok_i wa. Kapakè kè wà ta', kè dör Skëköl dalöioie, ese k_{os} yök_i be' e' skótsa. Ie'pa wákpa tö iché tö e' dör tté mok_ije. Ie' chörak tö ie'pa wä íyi jcher taijè, erè e' dör kache. ²¹Se' welepa tö iché tö tté ese sini'kuérakitö ta tté mik se' erblöke e' olo'yérakitö. E' kuek_i be' e' skótsa bánet tté ese k_{os} yök_i.

As Skëköl er buaë chò a' ulitane a.

Yëkkuö skà kit Pablo tö Timoteo a, i' ta ide böt

2 Timoteo

Pablo bak wötëulewà Roma s'wöto wé a, e' yënnettsà duas dabom teryök ena teryök kí böt Jesús kune'bak e' ukuökí (60-62 DC) e' ulatök. E' ukuökí ta ie' skà minea Jesús tté buaë pakök i' ta ide tkëtökicha. E' kèwö ska' ie' tö yëkkuö tsá kit Timoteo a ena Tito a. E' ukuökí ta wëm kiè Nero e' yöne Roma blúie età Pablo skà wötënewane s'wöto wé a. Mik ie' tso' wötëule e' dalewa ie' tö yëkkuö i' kit Timoteo a. I' ëtökicha Pablo wötënewa kuä'kí. Kewe ie' bak wötëule iwák u a. I' ëtökicha ie' wötënewa ká suluë ena sësëë ese a. Nies ie' monewà tabechka kicha wa. Ie' wà ijcher tö e' dör ie' kanë bata, e' kuëki yëkkuö i' kit ie' tö Timoteo a. I' es ie' tö ikit. Et: Pablo ittse' tö ie' atë ekörä e' kuëki ie' siánewà. Wëpa kiè Figelo ena Hermógenes dör ie' wapiepa e'pa tö ie' méat. Nies wëm kiè Demas e' ena imalepa skà tö ie' méat. E' kuëki ie' kí ikiane tö Timoteo bitü bet ie' kímuk.

Böt: Jesús mik erblökwakpa we'ikeke siarë Roma blú ñe' tö, e' kí Pablo tkirke taië. E' kuëki ie' tö Timoteo patté taië tö ie' kawötä e' tkökwä darërë Jesús tté a. Nies ie' tö Timoteo a ichë tö ie' kawötä Jesús tté buaë e' kí wa s'wöbla'uk. E' kíjetä ie' tö Timoteo a ichë tö ie' kawötä e' chöktke weinuk Jesús tté buaë kuëki.

Yëkkuö i' tö se' a ikkachë tö wës se' kawötä senuk Jesús a. Nies se' a ichëitö tö se' kawötä e' chök weinuk Jesús mik erblë kuëki. Wëlepa tö ibikeitsë tö i' dör yëkkuö bata kit Pablo tö e'.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Skëköl wák er wa ye' dör Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ie' kablë sene michoë muk wëpa batsulewà Cristo Jesús mik esepa a, e' tté pakök ye' patkë'itö. ²A Timoteo, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Be' dalër taië ye' éna wës ye' wák alà es. Skëköl dör S'yé ena Skëképa Cristo Jesús, as e'pa er buaë chö be' a ena be' saü er siarë wa nies sene bèrë mü be' a.

Pablo wëstela ché Skëköl a Timoteo dalërmik

³Skëköl dalöieke ye' tö erbike maneneë wa wës ye' yëpa bak ká iaiaë idalöiök es. Këkraë mik ye' ttöke ie' ta ñië nañeë, etä ye' er arke be' ska' ta wëstela chekeyö be' dalërmik. ⁴Mik ye' minea, etä be' ii' siarë. Mik e' anewà ye' éna, etä ttsësua ye' mü be' suëne as ye' ttsërne buaë. ⁵Nies ye' éna iane tö be' erblöke Jesús mik er moki wa. Ye' wà ijcher buaë tö be' erblöke Skëköl mik wës be' wi'kela Loida ena be' mi Eunice e'pa erblë imik kewe be' yöki es.

Kè be' jaënuK Jesús tté buaë pakök

⁶E' kuëki ì me' Skëköl tō be' a kanebloie ie' a mik ye' ulā me'ka be' ki eṭa, e' kè olo'yar, e' kī wakaneū bua'iewā. ⁷Skëköl kè wā se' a iWiköl mène as se' suar. E' skéie iWiköl tō se' a diché mé senoie yësyësë ie' a, ñi dalëritsoie, ñies erbikoie buaë yësyësë. E' kuëki be' kanebló Skëköl a kè suarta. ⁸Kè be' jaënuK Skëképa Jesús tté buaë pakök. Ñies ye' tso' wötëule Jesús tté pakè kuëki, e' kè kī be' jaënuK. E' skéie ye' tō be' a ichè tō be' e' chō se' weirke Jesús tté kuëki e' dalë'ttsök ye' ta Skëköl diché wa.

⁹Skëköl wák tō se' tsatkë'ttsa
ñies ie' tō se' klōg senuk batse'r ie' a.
E' kè dör tō se' tō ì buaë wé ie' a e' skéie.
E' dör tō ie' wák tō ibikeits es ta iwawéitō,
ie' er buaë chè se' a, e' kuëki.
Kam ká i' yör e' yōki ie' tō ibikeits
tō ie' er buaë chöraë se' a Cristo Jesús batamik.

¹⁰Cristo Jesús dör S'tsatkökwaK e' dë'rō ká i' a
se' a ikkachök tō Skëköl er buaë ché se' a.
Ie' kōtewā shkenekane, e' wa ie' tō iwā kkaché
tō ie' e' aléka duèwā kī.
Ie' tté buaë e' tō se' a ikkacheke
tō se' kè duòpawā da'a,
e' skéie sene michoë dōraë se' ulā a
ie' tté buaë e' batamik.

¹¹Ttè buaë e' wā pakök ena s'wöbla'uk iwa Skëköl tō ye' klōg Jesús ttekölpā tsá e'pa ekölie. ¹²E' kuëki eré ye' weirke, eré ye' kè jaëne e' kī. Yi mik ye' erblöke, e' mik ye' bātse buaë, e' dör Jesús. Ye' wā ijcher buaë tō kanè me' Skëköl tō ye' a e' kkō'neraë ie' wák tō dò mik Skëképa Jesús datskene eṭa. E' kuëki ye' kè jaëne weinuk ie' dalërmik.

¹³Ttè yësyësë wa ye' tō be' wöbla'g e' wā iutó. Be' e' tkówa darërëë erblök Jesús è mik. Ñies s'malepa dalëritsó Cristo Jesús batamik. ¹⁴Ttè mokjë mène be' a, e' wā kkō'nú buaë Wiköl Batse'r tso' se' a e' wa as kè yi tō imane'üttsa.

¹⁵Be' wā ijcher buaë tō s'yamipa serke Asia, e'pa seraā iekkë ta ye' watë'ttsa, e'pa böi kië Figelo ena Hermógenes. ¹⁶Erë Onesíforo kè jaëne ye' tso' wötëule e' kī. Këkraë ie' tso' ye' er pablök. As Skëképa Jesús tō ie' ena iyamipa saū er siarë wa. ¹⁷Mik ie' de ië Roma, eṭa ie' tō ye' yulë poë ta ye' wakuéitō. ¹⁸Skëképa Jesús datskene, mik e' këwö de eṭa as ie' tō Onesíforo saū er siarë wa. Be' wā ijcher buaë tō wekkë ie' tō se' kime' Éfeso.

Be' weirke Jesús tté kuëki e' dalë'ttsó

2 ¹A Timoteo, be' dör ye' alàie, Skëköl er buaë chō se' a Cristo Jesús batamik, e' mik be' e' diché ió. ²Wëpa ttò mokjë dirmi buaë s'wöbla'uk esepa yuló ta ì yë'yō s'yamipa taië e' kukua, ttsé' be' tō ese wa ie'pa wöbla'ū as ie'pa tō s'malepa wöbla'ū iwa.

³Se' weirke Cristo Jesús tté kuëki, ese dalë'ttsó darërëë wes ñippökwaK buaë tō iweirke kos e' dalë'ttseke es. ⁴Mik ñippökwaKpa tso' ikanè a, eṭa ie'pa kè ku' e' tiuk ì kuā'kī a as iwër buaë iwökir wa. ⁵Es ñies wëpa inuke esepa

kawōta ittē iūtōk buaē. Kē iwā iūtēne, e' t̄a kē e' alōpakā. ⁶Wēpa kanēblōke darērē fyi kuatkōk, esepa ulā a iyiwō tsā dōraē kewe. ⁷Ī cheke ye' tō be' a ttē i' wa, e' wā bikeitsō buaē t̄a Skēkēpa Jesús tō be' kimerāē as be' éna iwā kōs ar buaē.

⁸Be' tō Jesucristo bikeitsō me'rie. Ie' dōr se' blú bak k̄a iaiāē kiē David e' aleri. Cristo kōtewā shkenekane, e' ttē buaē pakeke ye' tō. ⁹Ttē buaē e' kuēki ye' weirke siarē. Ye' tso' wōtēulewā moulewā s'wōto wé a wes pē sulusipa es. Erē Skēkōl ttē e' kē ku' wōtēulewā. ¹⁰E' kuēki ye' tō i kōs dalē'ttseke wēpa shukitbak Skēkōl tō esepa kimoie as ie'pa tsatkēr ena olo yōbiē dō ie'pa ulā a Cristo Jesús batamik.

¹¹Ttē i' dōr yēsyesē:

Se' bātsewā Cristo kōtewā, e' t̄a n̄ita,
e' t̄a se' s̄er michoē ie' t̄a n̄ita.

¹²Se' weirke Cristo dalērmik, e' dalē'ttsésō,
e' t̄a n̄ies se' dōraē s'wōkirpaie ie' t̄a n̄ita.
Se' tō ichē s'malepa a tō se' kē dōr Cristo icha,
e' t̄a n̄ies ie' tō icheraē aishkuō t̄a tō se' kē dōr ie' icha.

¹³Ie' wák kē a e' watēnuk,
e' kuēki erē se' tō ie' watēmittsa,
erē ie' kē tō se' watepattsā.

Be' kanēblō as be' wēr buaē Skēkōl wa

¹⁴Be' tō ttē ekkēpa chó ie'pa a as ie'pa er arne iska' kēkraē. Ie'pa pattō Skēkōl wōrkī tō a' kē kane n̄i wōtkōk n̄iē ttē ēse kī. E' kē dōr iie bua'. E' tō wēpa tso' ittsōk esepa sulu'wēkewā. ¹⁵Be' e' chó kanēblōk Skēkōl a buaē as ie' wa be' wēr buaē. S'wōbla'ū yēsyesē ttē mokiē e' wa, kē shiliwar shilitshilit as be' kē jaērka be' kanē kī. ¹⁶Kapakē kē dōr Skēkōl dalōioie, kē wā t̄a, ttē ese kōs yōkī be' e' skōtt̄sa. Ttē ese tō se' wēttsēmī i sulu ē a, kē tō Skēkōl ttē iūtēia. ¹⁷Ttē ese tō s'sulu'wēwami wes smewō tō s'katē es. Wēpa bōl kiē Himeneo ena Fileto e'pa s'wōbla'wēke kache ttē wa. ¹⁸Ie'pa tō ttē moki watēttsā. Ie'pa tō s'wōbla'wēke kache ttē wa. Ie'pa tō icheke tō mik se' wōskuēe, et̄a e' dōr wes se' wikōl du'wā shkenekanetke Skēkōl a es. E' kuēki mik se' duowa, et̄a se' nu kē shkerpakane aishkuō t̄a. Ttē e' wa ie'pa tso' welepa er sulu'uk t̄a kē ierblōiarak Jesús mik. ¹⁹Ie'pa tō s'wōbla'wēke kache ttē wa, erē Skēkōl ttē dōr moki e' kē manert̄a, e' kē wōtirt̄a wes ak blubluē kē wōtirt̄a es. Itsō kitule Skēkōl yēkuō kī, e' tō ichē: “Wēpa dōr Skēkōl icha, esepa suule ie' wā buaē.” N̄ies e' tō ichē: “Wēpa ichē tō ie'pa dōr Skēkōl icha, esepa kawōta i sulu kōs wamblekerakitō e' olo'yōk.”

²⁰Inukōl blu' u a t̄ka' tso' dakliliē welepa yōule orochka wa, inukōlchka wa, ese dōr t̄ka' bua' bua ikawō tkō'uke buaē ese tkēie. N̄ies u e' a t̄ka' ēse tso' yōule skauchka wa, n̄ies kal yōule t̄ka'ie ese dōr t̄ka' ēse. ²¹Es se' dōr. Se' e' kkōnuke i sulu n̄e' yōkī, e' t̄a se' dōmi wes t̄ka' bua' bua maneneē es, batse'oule, dōr buaē se' Blú a fyi ulitaneie tso'tke i kōs buaē ese wōie ie' a.

²²Ī sulu wamblak duladulapa éna, ese kōs yōkī be' tkōshkar. E' skēie be' e' chó senuk yēsyesē. Be' kī erblō Jesús mik. S'malepa dalēritsō. N̄ies be' senū bēre sulitane t̄a. E' kōs yulō s'malepa tō Skēkēpa chakē er maneneē wa esepa

kos ta ñita. ²³Ttè kè wà ta', ese kabewekerakitò, e' kè iutar be' tò. Be' wa ijcher buaë tò ttè ese tò sulu se' ké ñippök. ²⁴Skèkèpa Jesús kanè méso kè kawötä e' tiuk ñippè a. E' skéie ese ké senuk bèrè sulitane ta. Ese a s'wöblarmi buaë Skèköl ttè wa, sulitane dalè'ttsekeitò er bua' wa. ²⁵Wépa kè éna ttè mokì iutak, esepa kawötä shulèitò er bua' wa, isalema wekkè alè ta ie'pa er mane'umi Skèköl a ta iyörmine ttè mokì wa. ²⁶Ie'pa er mane'wéne, e' ta es ème ie'pa tkömishkar bé ulä a. Ie' wa ie'pa tso' klöulewä wes dúla klöulewä sho' a es as ie'pa e' wamblò wes ie' ki ikiane es.

Mik ká i' erkewa, etä s'ditsö e' wamblöraë suluë

3 ¹Be' kawötä wa ijchenuk tò mik ká i' erkewatke, etä kawö suluë datse taië s'ki. ²Pè wák è e' dalèritsöraë. Ie'pa er murawä inuköl ki. Ie'pa e' ttsörakä taië, kè tkirpa yi skä ki. Ie'pa ñi chöraë suluë. Iyë ena imì, e'pa ttò kè iuteparakitò. Ie'pa er suluë, kè wéstela chepa yi a. Ie'pa kè tò Skèköl dalöiepa. ³Kè er ttsè'rpa buaë yi ki, kè er buarpane yi ki. Ie'pa biyöblöraë taië. Ì sulu datse ie'pa er a, ese wà wambleraë ie'pa tò. Ie'pa tò s'weikeraë siarë. Ì buaë kos sueraë suluë ie'pa tò. ⁴Iyi sulu wambleraë akirie, iyi wambleraë kè ulé klöule. Ie'pa e' ttsörakä taië shuteë. Skèköl kè dalèritsepaitò, e' skéie i' tso' ká i' a s'ttsè'weke buaë, ese è wa ie'pa wöbatsöraë taië. ⁵Ie'pa e' ò tò mokjè Skèköl dalöiekerakitò, erë wes ie' wamblörak e' wa iwènewä tò e' dör kache.

Esepa yöki be' e' kkönú. ⁶Wépa esepa welepa micho u èt u èt ta iwachekerakitò tò itso' s'pattök, erë e' dör kache. Ie'pa tso' alakölpa kitër tottola esepa dakiñuk. Alakölpa esepa tso' klöulewä i sulu wamblekerakitò ese ulä a. Ì sulu wa ie'pa wöbatsö, ese tò ie'pa erkiöweke taië. ⁷Ie'pa e' yuak ttè kuä'ki wa mirmir kekraë, erë Skèköl ttè mokì kè ska' ie'pa er dë. ⁸Ie'pa esepa tò Skèköl ttè mokì cheke suluë wes ká iaiaë Janes ena Jambrés tò Moisés yë' suluë Skèköl ttè kuëki es. Ie'pa kè a kabikeitsia buaë. Ie'pa kè erblöku'ia mokjè Jesús mik. ⁹Erë i wambleke ie'pa tò, ese wà kè ki ká dòpa taië. Bet ta sulitane wa ijcherdawä tò ie'pa ttè e' kè wà ta' wes ibak ká iaiaë Janes ena Jambrés e'pa ta es.

Pablo tò Timoteo bata patté

¹⁰Erë ttè wa ye' s'wöbla'weke e' jcher buaë be' wä. Ñies wes ye' ser, i kiane ye' ki, wes ye' erblò Jesús mik, wes ye' tò s'dalè'ttseke er bua' wa, wes ye' tò s'dalèritseke, wes ye' weine e' kos dalè'ttsë'yö, e' kos jcher buaë be' wä. ¹¹Wes ye' yë'bak suluë pè' tò, wes ie'pa tò ye' we'ik siarë Antioquia ena Iconio ena Litra, e' kos suule buaë be' wä. Ye' weinebak taië siarë erë Skèkèpa Jesús tò ye' tsatkè' e' kos yöki. ¹²Ttè i' dör mokì: yi senak yësyësë wes Cristo Jesús ki ikiane es, esepa kos weirdaë siarë ie' ttè ki. ¹³Erë pè' sulusipa ena s'kitö'ukwakpa esepa kí e' wamblöraë suluë shute, s'kitö'uk ena e' kitö'uk.

¹⁴Erë be' e' tkówä darërëë kekraë ttè wa be' wöblaone e' a. Ttè e' dör mokì e' jcher yësyësë be' wä. Wépa tò be' wöbla' iwa e'pa suule bua' be' wä, e' kuëki be' e' tkówäia kekraë. ¹⁵Es ñies, mik be' ia alala, etä Skèköl yëkuö batse'r e' suule be' wä, e' a be' talane. Ttè e' tò be' a ikkachèmi tò Skèköl tò se' tsatkèmi se' erblé Cristo Jesús mik e' batamik. ¹⁶Skèköl yëkuö kos, e' kitule yësyësë wes ie' wák tò ibikeits es. E' dör buaë se' a s'wöbla'woie, s'wöuñoie, s'shulöie, ñies ikkachoie se' a wes seneke yësyësë ¹⁷as wépa dör Skèköl icha, esepa yör buaë da'äie tso'tke i buaë kos ese uk.

4 ¹ Cristo Jesús datskene s'blúie ká i' a olo ta' tajë s'blërlunebak kôs ena s'tso' ttsë'ka kôs esepa shulók. Ie' wôa ena Skëköl wôa, ye' tō be' a ichë tō be' ké ²ie' ttë buaë pakók kröröë, be' éna ipakak ö be' kè éna ipakak, erë ipakó kekraë. S'shuló, s'uñú, s'pattó, s'wöbla'ú enaë er bua' wa. ³Kawö datse etä pë kè tō Jesús ttë mokí e' ttsepaia. E' skéie s'wöbla'ukwakpa yuleke ie'pa tō tajë ie'pa wöbla'woie ttë wése ttsak ie'pa éna ese è wa. ⁴Ttë mokjé e' waterattsarakitō ta kapakè èse kôs ese klō'werarakitō. ⁵Erë be' e' tkōwā darërëë. Be' erbikó buaë yësyësë. Kôs be' weirke e' dalë'ttsó buaë. Jesús ttë buaë pakó. Kanë kôs me'at Skëköl tō be' a, e' wakaneú er bua' wa.

⁶Ye' duökewā, e' këwö dökewatke. Ye' a ta e' dör wës iyi mekesö Skëköl a idalöioie es. ⁷Ye' e' tkëwā darërëë kanë me' Skëköl tō ye' a e' a, e' wawéyö buaë, ye' e' batseitsé iwawoie kekraë. ⁸E' kueki sene yësyësë ské, e' tso' blëule ye' a. Mik ikëwö de, etä imeraë ye' a Skëkëpa Jesús dör s'shulökwak yësyësë e' tō. Kè dör ye' è a, ñies e' dör wëpa éna ie' dalër tajë ena itsorak ie' datskene olo ta' tajë e' panuk esepa kôs a.

Pablo ttë bata ché Timoteo a

⁹⁻¹¹Demas tō ye' méat, i' tso' ká i' kī e' dalërmik ta imía Tesalónica. Ñies Crescente mía Galacia ena Tito mía Dalmacia. Lucas è atë ye' ta. E' kueki be' shkó bet ye' weblók, kè be' e' wöklö'uk i' wa. Marcos yuló ta ikióbitu e' ta. Ye' kī ie' kiane e' kī muk ye' kanë wa. ¹²Tíquico patkémíyö Éfeso. ¹³Be' we'ikëyö, mik be' datse, etä ye' paio kīkuö me'atyö Tróade Carpo u a, e' tsúbitu ña. Ñies ye' yëkkuö me'at tseë, e' shuā wele tso', e' dör iyiwak kkuölit yöule yëkkuöie, ese kôs kiane ye' kī, ttë bua'iewā tso' kitule iki e' kueki, e' kôs tsúbitu ña.

¹⁴Alejandro dör iyi yuökwak tabechka wa, e' e' wamblé suluë ye' ta. Skëkëpa Jesús tō ie' patuëraë wës ie' e' wamblé es. ¹⁵Ttë buaë pakekesö e' ché ie' tō suluë. E' kueki be' e' kkö'nú ie' yöki ñies.

¹⁶Ye' tsá mine shulë s'wökirpa ska' etä kè yi dë ye' kī muk. Sulitane tō ye' méat ekörla. Skëköl mú kè tō ie'pa we'ikè e' kī. ¹⁷Erë Skëkëpa Jesús tō ye' kímé, ie' tō ye' a idiché mé as ye' tō S'tsatkökwa ttë pakó sulitane tso' ee, kè dör judiowak, e'pa kukua. Es Skëkëpa Jesús tō ye' tsatkée ye' bolökpa éna ye' ttakwā e'pa ulā a. ¹⁸Ñies ie' tō ye' yerattsā i' sulu kôs e' ulā a. Ie' tō ye' tserami ká ja i' a wé ie' tkër s'blúie ee, es ye' tsatkeraëitō. ¡Ie' kīkōkasō tajë kekraë! Es e' idir.

Pablo e' chéat

¹⁹Prisca ena Áquila ena Onesíforo yamipa, e'pa shke'ú ña. ²⁰Erasto e' tséat Corinto. Trófimo kirirke, e' me'atyö Mileto. ²¹Be' mú bitu kam tskiridiö döwā e' yöki. Eubolo, Pudente, Lino, Claudia ena s'yamipa kôs tso' íerö e'pa tō be' shke'wëmi.

²²As Skëkëpa Jesucristo tso'ie be' ta. As Skëköl er buaë chō a' ulitane a tajë.

Yëkkuö kit Pablo tö Tito a

Tito

Mik Pablo bak klöulewä Roma e' yënettsa, etä yëkkuö i' kititö Tito a duas dabom teryök k_i mañal ena teryök k_i skel Jesús kune'bak e' ukuök_i (63-65 DC) e' ulatök. S'wä ijcher tö Tito erblë' Jesús mik Pablo ttö wa. E' ukuök_i t_a ie' kaneblé Pablo ena Timoteo e'pa t_a ñita. Mik Pablo tsá bak klöulewä e' yënettsa etä ie' kaneblé Tito t_a kánane blubluë tso' dayë kiè Mediterráneo e' a e' et kiè Creta ee. E' ukuök_i t_a Pablo minea bánet t_a ie' tö Tito méat e' skéie. Pablo ena Tito bak senuk e' kéwö ska' t_a Creta wakpa bak senuk suluë. E' kuek_i Pablo tö yëkkuö i' kit Tito a ipattoie tö se' wése kawöta shushtë Jesús mik erblökwapka wökirpaie ena ikimukwakpaie.

Ñies Pablo tö ie' patté tö wes ie' tö wépa kè k_i Jesús tté buaë kiane, esepa wöklö'wëmi. E' k_iie t_a Pablo tö ie' a ichè tö s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa döraë s'k_itö'uk.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Pablo. Ye' dör Skëköl kanë méso. Ñies ye' dör Jesucristo ttekölpa tsá e'pa eköl. Ie' tö ye' patkë' wépa shukitbakitö, esepa k_imuk as ik_i erblörak bua'ie ie' mik ena siwä mok_i e' k_i wä ar buaë ie'pa éna. ²Es ie'pa ser michoë aishkuö t_a Skëköl t_a, e' wä paneke ie'pa tö kröröë. Skëköl kè kachò t_a. Kam ká i' yör e' yök_i ie' kablë' sene michoë muk se' a. ³Mik kéwö me'bakitö e' de, etä ie' tö Jesucristo tté buaë e' wä kkaché sulitane a. Ttè e' wä pakök ye' ka' Skëköl dör S'tsatkök_wak e' tö. ⁴A Tito, ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ttè mik se' böi erblöke e' wa be' dör wes ye' alà chök es. Skëköl dör S'yé ena Jesucristo dör S'tsatkök_wak, as e'pa er buaë chò ena sene bèrè mù be' a.

Wes Skëképa Jesús ichapa wökirpa ké senuk

⁵Ye' tö be' méat Creta, kanë kianeia wë, e' eukwa. Ñies ye' tö be' méat ee as be' tö wépa tkók_a Skëképa icha wökirpaie wé itso'rak erule erule ee Creta kos a wes ye' tö be' a iyë' es. ⁶Wépa serke yësyësë, kè yi tö i' sulu kuépa ie'pa k_i ikkatoie, esepa yulö. Esepa ké alaköl tsukwä eköl è, e' dalöiök taië. Esepa ala'r kos ké erblök Jesús mik buaë, kè kkatënik i' k_i. Esepa ala'r ké ie'pa ttö dalöiök buaë. Wépa esepa tkók_a be' tö Skëképa Jesús icha erule erule wökirpaie. ⁷Skëképa icha erule erule e'pa wökirpa dör wes Skëköl kanë kueblupa es. E' kuek_i esepa ké senuk yësyësë, kè yi tö i' sulu kuépa ie'pa k_i ikkatoie. Esepa kè e' tso' tö ie'pa è wä iyi jcher taië sulitane tsata. Esepa kè dör kësikie, kè e' ttötä'ka blo' wa. Esepa kè kane ñippök yi t_a. Esepa kè kane inuköl klö'uk kache wa s'k_itö'wë wa. ⁸E' skéie ie'pa ké s'yamipa datse ie'pa pakök, esepa kiök_wä er bua' wa. Esepa ttsër buaë i' buaë kos e' uk. Esepa ké

erbičkòk buaë, senuk yësyësë ena batse'r ena e' kk'ò'nuk. ⁹ Jesús ttë yësyësë wa ie'pa wòblaqule, e' a ie'pa ké e' tkòkwà darërë, kè kàne ilo'yòk. Es esepa tò s'malepa kimèmi Jesús ttë mokì wa. Ñies wépa tò ttë mokì cheke suluë, esepa a ikkayërmi tò wës ie'pa tò ibikeitseke, e' dör suluë.

S'wòbla'ukwakpa kache ttë wa

¹⁰ Jesús mik erblòkwakpa serke Creta e'pa shuà taië s'tso' kè éna Jesús ttë mokì e' iutak. Ie'pa esepa kibiiepa dör judiowak tò s'wòbla'weke tò Jesús mik erblòkwakpa kawõtà senuk wës judiowak ser es. Ttë pakeke ie'pa tò, e' kè wà ta'. Ie'pa tò s'kitò'weke. ¹¹ Ie'pa mir u èt u èt s'wòbla'uk kache ttë wa, es ie'pa tò u wákpa welepa tso', e' kòs wòà kachòwekewa kache ttë wa. Ie'pa tò s'wòbla'weke es inukòl è klò'woie. E' kuekì ie'pa esepa kawõtà wòklò'wè.

¹² Ká iaiäë wëm bak ekòl Creta e' wà íyi jcher taië, ie' tò iwakpa yè' i' es: "Creta wakpa kachò taië kékraë. Ie'pa dör wës iyiwak kaniru es, ie'pa bikër taië, chkò taië." ¹³ Ì yè' ie' tò, e' yène, e' kuekì ie'pa unù darërëë as ie'pa tò ttë mik se' erblòke e' iutò yësyësë. ¹⁴ Es ie'pa tò judiowak tò kache ttë pakeke kè wà ta', ese kè iutepaia. Es ñies wépa tò ttë mokìe' e' watéttsa, esepa ttë dalöiëno kè dalöiepaia ie'pa tò. ¹⁵ Wépa er maneneë, esepa a ì kòs dör maneneë. Erë wépa er suluë, kè erblò Jesús mik, esepa a kè ì dör maneneë. Ie'pa er ena ie'pa erbikè dör suluë. ¹⁶ Ie'pa e' chò tò ie'pa bàtsë buaë Skèkòl mik, erë wës iserdak sulu, e' wa iwènewà tò e' dör kache. Ie'pa dör suluë ichók, kè tò Skèkòl ttò dalöierak, kè iarak ì buaë or yës.

Wës se' kawõtà senuk Skèkòl a

2 ¹ Erë be' ké s'wòbla'uk kékraë Jesucristo ttë mokì wa. ² Wépa kèkèpatke, esepa wòbla'ú tò ie'pa ké e' kk'ò'nuk sene sulu yòkì. Ie'pa ké senuk buaë yësyësë as sulitane tò idalöiò. Ie'pa ké erbičkòk buaë yësyësë. Ie'pa ké e' tkòkwà darërëë ttë mik se' erblòke e' a. Ie'pa ké s'dalèritsòk mokìe' ena ì kòs dalè'ttsòk er bua' wa. ³ Es ñies tayëpa kèkèpatke, esepa wòbla'ú senuk Skèkòl dalöië a. Ie'pa kè kàne blo' kukueblòkwà. Ie'pa kè kàne biyöblòk. E' skéie ie'pa ké s'wòbla'uk senuk buaë. ⁴ Ie'pa ké tayëpa wòbla'uk tò ikawõtà imaso ena ilàrla e'pa dalèritsòk buaë. ⁵ Ie'pa ké erbičkòk yësyësë. Ie'pa ké senuk kè trèrtà. Ie'pa ké iu kanéuk buaë. Ñies ie'pa ké iwëm dalöiòk buaë as kè yi tò Skèkòl ttë chò suluë.

⁶ Ñies duladulapa pattó tò ie'pa ké e' kk'ò'nuk sene suluë kòs yòkì. ⁷⁻⁸ Be' senú yësyësë ie'pa wòrkì as ie'pa ser wës be' ser es. Mik be' tso' ie'pa wòbla'uk, età iwòbla'ú yësyësë er mokì wa Skèkòl dalöioie, es kè yi a ì sulu yërpa be' kì. Es be' bolòkpa kè a ì sulu kunuk be' kì, e' kuekì ie'pa jaèrdaka se' kì.

⁹ S'tso' klòulewà kanè mésoie, esepa pattó tò ie'pa ké iwòkirpa ttò kòs e' iutòk er bua' wa as iwèrdak buaë iwòkirpa wa. Ie'pa kè kàne iwòkirpa iutòk kèsik wa. ¹⁰ Ie'pa kè kàne iwòkirpa íyi ekiblòk, e' skéie ie'pa ké ì kòs wèkerakitò e' uk buaë yësyësë iwà kkachòie ì kòs wa tò Skèkòl dör S'tsatkòkwak, e' ttë dör buaë.

¹¹ Skèkòl tò s'tsatkè, e' watkekeitò sulitane a. Es ie' tò se' a iwà kkacheke tò ie' er buaë ché se' a. ¹² Mik se' éna iane tò kòs Skèkòl er buaë ché se' a, età kè se' éna ì sulu wamblakia wës wépa kè tò ie' dalöië esepa es. Ie'pa er me'rie ì suluë è kì. E' skéie se' erbikak buaë. Se' senak yësyësë ena batse'r ie'

a wes ie' k_i ikiane es, se' serkeia ká i' k_i e' dalewa. ¹³Se' tso'ia ká i' k_i eta' se' tso' Jesucristo datskene olo ta' taië, e' panuk, e' tò se' ttsë'weke buaë. Ie' dör S'tsatkôkwak, ie' dör Se' Këköl taië e'. ¹⁴Ie' e' me'ttsa ttëwä se' skéie se' yottsäie ì sulu kôs e' ulä a, ñies se' er paikloie manene. Es se' de ie' wák a, es se' er de ì buaë uk kékraë.

¹⁵A Tito, ttë e' chö ie'pa a, ie'pa pattó, ie'pa unü diché wa. Es kè yi tò be' watpattsa.

Wes Jesús mik erblökwakpa ulitane kawötä senuk

3 ¹A Tito, iskà chône ie'pa a tò ká wökirpa ena s'shkëkipa, e'pa dalöiö, ie'pa ttë iutó. Ichö ie'pa a tò a' tso' erki ì buaë kôs e' woie. ²Ie'pa kè kàne yi chök suluë; ie'pa kè senuk bèrë, sulitane a er buaë chök. Ie'pa kè sulitane sauk er bua' wa.

³Se' bak senuk suluë, kè kabikeitsöta' buaë, kè Skëköl ttë iuteta'. Se' bak senuk kitöögule; se' bak klöulewä ì sulu ulä a. Ì sulu kiane se' k_i wamblë, ese è wamblök se' bak. Ì sulu tò se' ttsë'weke buaë, ese è wamblök se' bak. Se' bak senuk ì sulu è a. Se' bak ukyënuke nì k_i. Se' sauk suluë s'malepa bak, ñies ie'pa sauk suluë se' bak. ⁴Erë Skëköl dör S'tsatkôkwak, e' er buaë ché sulitane a, ie' éna se' dalër taië, e' kkachéitö se' a Jesucristo wa. ⁵Ie' tò se' tsatké ie' wák er wa, kè dör tò se' serke yësyësë e' kuek_i. Ie' se' suë er siarë wa, e' è kuek_i ie' tò se' tsatké. Skëköl tò Wiköl Batse'r mé senuk se' a, e' tò se' er paiklé mane'wé yué pa'ali. Sene pa'ali méitö se' a. ⁶Skëköl tò iWiköl mé se' a taië Jesucristo dör S'tsatkôkwak, e' batamik. ⁷Skëköl tò se' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es ie' wöa, ie' er buaë ché se' a, e' kuek_i. Ie' tò iwé es as se' ser michoë ie' ta. E' wä paneke se' tò kröröë, ttsë'ne buaë wa. E' kôs kuek_i ie'pa kè senuk buaë yësyësë Skëköl a.

⁸Ttë ikkë dör yësyësë. Ye' k_i ikiane tò be' tò ttë ikkë wa s'k_i wöbla'wé taië buaë as wépa erblöke Skëköl mik, esepa tso'ie ì buaë uk. Íyi ikkë dör buaë sulitane a s'kimoie buaë. ⁹Erë be' e' skótttsa ttë tò suluë s'blabatsélor nì yök_i ese kôs yök_i. Pë' welepa éna s'bak ká iaiaë, esepa ditséwö ese ttë pakak kékraë, esepa yök_i be' e' skó. Nies pë' welepa nì unuke kësik wa kékraë ttë dalöiëno mène Moisés a e' k_i, esepa yök_i be' e' skó ñies. Nì unë esepa kôs kè wä ta', kè dör iie bua', kè a s'kimer ì wa. ¹⁰Yi tò Jesús mik erblökwakpa blabatsélor, ese wöunü darërëë etökicha bötökicha. Kè itö iitutë, eta' ie' uyótttsa a' shua. ¹¹Be' wä ijcher buaë tò pë' ese er sulu'wéwä ì sulu tò. Ì sulu wambléitö, ese tò ikichatëttsatke.

Ttë bata yëne Tito a

¹²Artemas ö Tíquico, e' eköl patkekeyö be' ska'. Mik ie' de, eta' be' kawö yótttsa ta' be' shkó kröröë Nicópolis wé ye' tso' ee. Ee ye' tò ibikeitsétke tskiridiö tkö'uk. ¹³Zenas dör s'shulökwak ena Apolo, e'pa kímú buaë ì kiane ie'pa k_i kôs e' wa, as imi'rak buaë. ¹⁴Se' icha wöbla'ú buaë ì kôs buaë e' uk. Nies ie'pa wöbla'ú s'siarëpa kímuk. Es ie'pa sermi buaë Skëköl wörk_i.

Pablo e' chéat

¹⁵Ie'pa kôs tso' ye' ska', e'pa tò be' shké'wémi. Wépa éna sa' dalër ttë mik se' erblöke e' dalërmik, e'pa shké'ú ña. As Skëköl er buaë chö a' ulitane a.

Yëkkuö kit Pablo tö Filemón a

Filemón

Pablo tö yëkkuö i' kit mik ie' bak Roma s'wöto wé a etä. E' kéwö ska' tä ie' tö yëkkuö kit Éfeso ena Filipos ena Colosas wakpa a. Ie' tö yëkkuö i' kit iklé eköl kiè Filemón e' a. Ie' serke Colosas ee. Ie' tö kanè méso kè patueta' ese to'ttsa eköl e' kiè Onésimo. E' ukuöki tä Onésimo tö ie' íyi blélur tä ibakshkarmi. E' kéwö ska' tä akblökwakpa ttekelur. E' kuëki Onésimo bakshkarmi dö Roma. Eë Pablo tso' wötëulewä Jesús tté buaë pakè kuëki. Pablo tö Onésimo a Jesús tté buaë paké tä ierblé Jesús mik. E' kuëki ie' shkakmine iwökir Filemón ska' ie' a kët kët chökne.

E' kuëki Pablo tö yëkkuö i' kit Filemón a as ie' kè ulurkä Onésimo ki. Pablo tö iché Filemón a tö Jesús éna ie' dalène taijë ena i sulu nuí tso' ie' ki e' olo'ya'itö tä iki'wä buaë. Es ñies ie' kawötä Onésimo ki inuü olo'yök tä ikiökwä wës iyami êkka es.

S'kiè Onésimo griegoie e' wä kiane chè kanenamá buaë. Erë yëkkuö i' tö iché tö kam Onésimo tö Jesús tté klö'ü etä ie' kè dörr kanenamá buaë. Es Pablo tso' ichök tö Jesús batamik Onésimo dömi wës ikiè wä kiane chè es.

Shké'wè

¹A Filemón, ye' dörr Pablo tso' wötëule Cristo Jesús tté pakè kuëki, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' ena s'yami Timoteo, e'pa tö be' shké'wémi. Be' dalër taijë sa' éna, ñies be' tso' kaneblök Cristo a wës sa' es. ²Ñies sa' tö s'yamipa kiè Apia ena Arquipo, e'pa shké'wémi. Arquipo dörr Jesucristo tté buaë e' tsatkökwak buaë wës sa' es. Nies Skëképa Jesús icha erule daparke be' u a, e'pa kës shké'wémi sa' tö. ³Skëköl dörr S'yé ena Skëképa Jesucristo, as e'pa er buaë chö ena sene bèrè mù a' a.

Pablo tö wëstela ché S'yé a Filemón ki

⁴⁻⁵Ye' tö be' tté ttsé tö be' erblöke buaë Skëképa Jesús mik, ñies s'batse'r malépa kës dalër be' éna. E' kuëki mik ye' ttöke Skëköl tä, etä kekraë wëstela chekeyö be' dalërmik. ⁶Ttè mik se' erblöke e' a be' e' tkówa buaë s'yamipa tä ñita. Ye' tso' ikiök Skëköl a tö e' wa i buaë kës wëmisö Cristo dalërmik, e' ar be' éna. ⁷A yami, s'batse'r malépa kës er pableke be' tö buaë, ie'pa dalër taijë be' éna. E' tö ye' ttsë'wëke buaë, ttsëskua ye' er dekanë.

Pablo tö Onésimo tté ché Filemón a

⁸⁻⁹E' kuëki ye' tö be' a ikiè er bua' wa tö i kiekeyö be' a, e' wä ü. Cristo tö ye' a kawö mé be' kök iük. Erë se' ñi dalër taijë, e' kuëki ye' tö be' a ikieke er bua' wa. Ye' dörr Pablo këképatke tso' wötëulewä Cristo Jesús tté pakè kuëki e'. ¹⁰Ye' be' a ikiè tö Onésimo saüne er bua' wa. Ie' erblé Jesús mik ye' ttö wa íe wé ye' tso' wötëule ee. E' kuëki ie' dörr wës ye' alá es.

¹¹Kuaë ta ie' bak be' wā tōulettsā be' kanè mésoie kè dör iie bua' be' a, erë i'ñe ta ie' dör buaë be' a ñies ye' a. ¹²Ie' dalër taië ye' éna, erë ye' tō ie' patkémine be' a. ¹³Ye' a ta imú e' tsùat ye' ta ye' kimoie be' skéie ye' tso'ia wötëulewā Jesús tté buaë pakè kuekì e' dalewa. ¹⁴Erë kè ye' éna i wāk kam be' tō ikéwō mù e' yōkì. Ye' kì ikiane tō i wēke be' tō, e' übö be' wāk er wa, kè dör tō ye' tō be' ké iuk e' kuekì. ¹⁵Isalema ie' mineā be' yōkì ekuölö è as idöne tso' be' ta kekraë. ¹⁶Erë ie' dene e' kè dör kanè mésoie è, ie' dene be' yamiie Jesús tté wa dalër taië be' éna, e' dör buaë shutë kanè méso èse tsata. Ie' dalër taië ye' éna, erë ie' dör be' kanè méso, ñies ie' dör wēs be' ël es Jesús wa. E' kuekì be' ké idalëritsök, ye' tō idalëritseke e' tsata.

¹⁷Be' tō ye' klö'wé be' yamiie Jesús mik erblè e' wa, e' ta ie' klö'ü wēs ye' wāk es. ¹⁸Ie' tō ilè sulu wamblë' ö be' tō ie' ña'wēke ilè kuekì, etā ye' ña'ü iskéie. ¹⁹Ye' dör Pablo tso' yëkkuö i' shtök ye' wāk ulā wa, e' wāk tō ie' nui patugraë. Kè ye' éna ichak, erë kè be' éna ichökwa tō ye' ttò wa be' tō Jesús tté klö', e' kuekì be' wā nui ta'ia ye' a. ²⁰A yami, be' we'ikèyö, be' mú er buaë chö ye' a Skëképa Jesús dalërmik. Ye' er pabló Cristo batamik.

²¹Ye' wā ijcher buaë tō be' tō ye' iüteraë, e' kuekì ye' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' éna iane buaë tō i kiéyö be' a, e' tsata be' tō iweraë. ²²Ñies Skëköl mú tō kawö mè ye' a a' pakoie wēs a' tso' ie' a ikiök es. E' kuekì u yulö ye' a.

Pablo e' chéat

²³Epafras tō be' shké'wémi. Ie' tso' wötëule ye' ta Cristo Jesús tté pakè kuekì. ²⁴Ñies Marcos, Aristarco, Demas ena Lucas, e'pa kaneblöke Skëköl a ye' ta, e'pa tō be' shké'wémi ñies. ²⁵As Skëképa Jesucristo er buaë chö be' a.

Yëkkuö kitule hebreowak a

Hebreos

Yëkkuö i' kite Israel aleripa erblé Jesús mik e'pa a. Nies ie'pa kiè hebreowak ena judiowak. Kè yi wà ijcher yi tò yëkkuö i' kit. Pë' wele tò ibikeitsè tò Pablo tò ikit. Wele skà tò ichè tò Bernabé tò ikit. Wele tò ichè tò Apolo tò ikit erè kè s'wà ijcher yi tò ikit. Wele tò ibikeitsè tò ikite Roma wakpa tò Jerusalén sulu'wà e' yökì duas dabom kuryök Jesús kune'bak e' ukuökì (70 D.C.).

Israel aleripa erblé Jesús mik e' kuekì e'pa bak weinuk. Ie'pa welepa éna ierblö Jesús mik e' olo'yak tã ishkanne Moisés ttè dikja. E' kuekì yëkkuö i' kite ie'pa a ikimorak e' tkökwà darërëé Jesús mik. S'kitöukwakpa tò ie'pa wöbla'weke tò Jesús kè diché tã ie'pa kimoie, e' kuekì ie'pa kawötã ie'pa erblö imik e' olo'yök. E' kuekì yëkkuö i' kite Jesús mik erblökwakpa a Jesús kkachöie ie'pa a i' es: Skököl e' kkaché se' a Jesús wa as se' éna iar buaé. Ká iaiaé tã ie' utbitü se' tã ittekölpa wa ena ibiyöchökwakpa wa ena Moisés wa, erè bataie tã iut se' tã ilà eköl è Jesucristo e' wa.

E' kije tã ká iaiaé Skököl tò iyë'bak tò ie' kablörane Israel aleripa a. E' wà tka Jesucristo wa e' chë yëkkuö i' tò. Nies sacerdotepa tò iyiwak jcheke Jerusalén ká bit ekké judiowak nuì olo'yoie. Iyiwak jcherke e' kè diché tã se' nuì paiklottsã da'äie. E' kuekì ie'pa tò ijcheke kekraé erè e' kè dör buaé shutë Skököl wöa. E' kuekì Jesucristo kötewã etökicha è se' nuì paiklottsã, e' je' dör buaé shutë Skököl wöa. E' kuekì Jesús dör ibua'ie. E' kuekì se' kawötã erblök ie' mik ena ie' è kawötã ttö iutè. I'nieta ie' tkër Skököl wörki se' ttè chök Skököl a. Ie' dör ibua'ie e' kuekì Israel aleripa erblé ie' mik e'pa kè kawötã ie' olo'yök. Ie' wa iyé tò ñalã yö se' a dökã ikaska. E' kuekì se' kawötã senuk e' meulettsã weinuk erblé Jesús mik e' kuekì. Se' tò ie' watëttsã e' tã Skököl tò se' shuleraé wes ie' tò Israel aleripa shuli' es.

Skököl ut se' tã ilà wa

1 ¹Skököl utbitü tajë se' yépa bak ká iaiaé e'pa tã ittekölpa wa. Ie' utbitü ie'pa tã tajë kuã'ki kuã'ki. ²Erè i'ne tã, mik ká i' erkewatke e' kéwö ska' tã, ie' ttè se' tã iwák alà patké'itö ká i' ki e' wa. Tsawe tã ie' tò íyi ulitane yö ilà tã ñita. Nies ie' tò ilà tkë'kabak as íyi ulitane dö ie' ulà a aishkuö tã. ³Skököl Alà dör iyé olo tajë e'. Wes Skököl dör e' sué ie' dör. Íyi ulitane kicha a'tser ie' wà ittè diché tajë e' wa. Se' nuì paiklëttsaitö e' ukuökì tã ie' tkéka ká jai a dalöiértã tajë Skököl ulà bua'kka.

Skököl Alà olo tã tajë shutë Skököl biyöchökwakpa tsatã

⁴E' wa iwënewã tò Skököl Alà dör Skököl biyöchökwakpa tso' ká jai a, e'pa kos tsatã. Es nies wes Skököl tò ie' kiè iwák alà, e' dör bua'iewã wes ie' tò ibiyöchökwakpa kiè e' tsatã. ⁵Skököl yëkkuö ki itso' kitule tò Skököl tò iché ilà a:

“Be' dör ye' alà;
i'ne yō ikkachétke tō ye' dör be' yé.”^a

Erë ttë e' kè yëule ie' wā ibiyöchökwakpa isie a. Ñies Skëköl yëkkuö kī Skëköl tō ilà tté chë i' es:

“Ye' tō icheraë tō ye' dör ie' yé,
etā ie' dör ye' alà.”^b

Erë Skëköl kè wā ibiyöchökwakpa isie tté yëule es. ⁶Ñies mik ie' tō ilà eköl ème, e' patkeketke ká i' a, etā ie' tō itté yé' i' es:

“Ye' biyöchökwakpa ulitane kawötā ie' dalöiök taijé.”^c

Ttë ekkë kōs kuëkī se' wā ijchër tō Skëköl Alà dör Skëköl biyöchökwakpa ulitane tsatā.

⁷Mik Skëköl tō ibiyöchökwakpa tté cheke, etā ie' tō ichë i' es:

“Ye' tō ye' biyöchökwakpa patkeke wës siwā' batsir es,
e'pa dör ye' kanè mésopa patkekeyö wës bö' wörkua wöñar es.”^d

⁸Erë ie' tō ilà tté cheke i' es:

“¡A Skëköl, be' tō s'wëttseke s'blúie e' dör yöbië!
Be' tō s'wëttseke yësyësë.

⁹Sene yësyësë dalër be' éna, erë sene sulu ar suluë be' éna;
e' kuëkī, ye' dör be' Këköl, e' tō be' klö'wë tā tsë'ne buaë méyö be' a taijé
be' malepa ulitane tsatā.”^e

¹⁰Ñies Skëköl tō ilà tté cheke i' es:

“A Këköl, tsawe tā be' tō ká i' yö',
ñies ká jai ena i kōs tso' iki e' yö' be' wák tō.

¹¹⁻¹²E' kōs chōrawa erdawa wës datsi' nurwā tā ierwa es,
e' kōs manerdattsā wës s'datsi' mane'wë tā iwotrëwā es.

Erë be' tso'tke kēnet. Be' kè manerpattsā, be' ser michoë.”^f

¹³Skëköl tō ichë ilà a i' es:

“Be' e' tkóser ye' ulā bua'kka
dō mik ye' tō be' bolökpa mérö be' klö dikia etā.”^g

Erë Skëköl kè wā ttë e' yëule ibiyöchökwakpa isie a. ¹⁴Skëköl biyöchökwakpa dör wës siwā' es kè wërta'. E'pa kōs kaneblöke Skëköl a. Ie' tō ie'pa patkeke wépa tsatkërdaë, esepa kīmuk. E' kuëkī ie' kè wā ttë ese yëule ie'pa isie a.

Skëköl Alà tté buaë e' kawötā dalöie

2 ¹Skëköl Alà dör iyi ulitane tsatā, e' kuëkī se' kè e' tkökwa darërë ie' tté buaë mokī ttsëule se' wā, e' a as kè se' mi'ne wës kanö èmi dī kī es. ²Skëköl tō itté dalöiëno, e' me'atbak ibiyöchökwakpa wa se' yépa bak ká iaiäe e'pa a. Wépa kōs kè wā ttë e' dalöiëne', e' nuī kī ie'pa weine wës ikawötā weinuk es. ³⁻⁴Es ibak ie'pa tā, erë Skëköl Alà tté buaë, e' è wa se' tsatkërmi, e' dör ttë bua'iewā ttë ulitane tsatā. S'tsatko tté, e' tsā yé' Skëkëpa Jesús wák tō. Wépa tō tté e' tstsé', e'pa tō iyë'ne se' a tā iwā kkachérakitō tō e' dör ttë mokī. Ñies i kè or yi a ese o' Skëköl tō ie'pa wa taijé kuā'kī kuā'kī iwā kkachoie tō i ché ie'pa tō e' dör mokī. Ñies Wiköl Batse'r wa ie' tō imé se' a kanebloie buaë

a 1.5 Salmo 2.7 b 1.5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13 c 1.6 Deuteronomio 32.43

d 1.7 Salmo 104.4 e 1.8-9 Salmo 45.6-7 f 1.10-12 Salmo 102.24-27 g 1.13 Salmo 110.1

ie' a taië kuä'kì kuä'kì wës ie' kì ikiane es. E' wa ie' tò iwä kkaché tò ie'pa ttè dör moki. Ttè e' wä kè dalöiëne se' wä, e' ta ¿wës se' tkömishkar inuí ulä a?

Jesús dë'bitü se' yamiie

⁵ Aishkuö ta ká i' mane'werattsane Skëköl tò buaë pa'ali, e' chök sa' tso'. Skëköl tò ibikeitsbak tò ká pa'ali e' kè merpa ibiyöchökwakpa a as ie'pa dö iwökirpaie. ⁶ Kè idör es. Ie' tò ibikeitsbak tò imerdaë s'ditsö ulä a. E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kì es, e' tò ichè:

“A' Skëköl, ¿S'ditsö dör yi? ¿Lók e' ska' be' er de?

¿Wës ie'pa kì be' tkine?

⁷ Erë ekuölö è ie'pa yö' be' tò be' biyöchökwakpa dikia diöshet tsir.

Erë ie'pa yö'bö olo ta' taië dalöiërtä' taië.

⁸ Ie'pa tkë'ka be' tò íyí ulitane yö'bö e' wökirie.”^h

Yëkkuö e' ichè tò Skëköl tò se' tkë'ka íyí ulitane yö' ie' tò e' wökirie. “Íyí ulitane” e' wä kiane ché tò kè ì kù, e' kè kù se' ulä a. Erë i'ñe ta kam se' tò isaüwä es. ⁹ Erë se' wä ijcher tò ì ché yëkkuö e' tò, e' wä tka Jesús wa. Ie' yöne s'ditsöie, e' wöanewa Skëköl biyöchökwakpa dikia diöshet tsir ekuölö è. Skëköl er buaë ché se' a, e' kuëkì ie' tò Jesús me'ttsä ttëwä sulitane nuí skéie. Jesús weine siarë kötëwä se' skéie, e' kuëkì Skëköl tò ie' kika'ka taië, tkë'ka íyí ulitane blúie dalöiërtä' taië.

¹⁰ Skëköl dör íyí ulitane wì, e' kos tso' ie' wa ñies ie' a. Ie' kì ikiane tò se' taië dör ie' ala'r esepa dö ie' ta ñita olo ta' taië. E' wawé ie' tò Jesucristo wa. E' kuëkì buaë idir ie' a tò Jesús weine kötëwä s'tsatkoie. Es ì kos kiane Skëköl kì tò Jesús tò iwë s'tsatkoie, e' wéitö s'raa.

¹¹ Jesús ena se' batse'wekeitö, e'pa Yé dör eköl è, e' dör Skëköl. E' kuëkì Jesús dör Skëköl Alä, e' kè jaëne ichök tò se' dör ie' ëlpa ena ie' kutapa. ¹² Es itso' kitule Skëköl yëkkuö kì wé ie' tò ichè Skëköl a i' es:

“A Skëköl, ye' tò be' tté cheraë ye' ëlpa ena ye' kutapa a.

Mik ie'pa ñi dapa'uke, etä ye' tò be' kikeraka ttsé wa ie'pa kukua.”ⁱ

¹³ Ñies iskä tso' kitule Skëköl yëkkuö kì wé Jesús tò iché i' es:

“Ye' erblöraë Skëköl è mik.”^j

Ñies ichéitö:

“Íe ye' dur, wépa me' Skëköl tò ye' a ala'rie, e'pa ta.”^k

¹⁴⁻¹⁵ Se' dör Jesús icha. Erë se' dör s'ditsö è. Se' ulitane serkeia ta sulu se' suar s'duöwä yöki, e' wä se' tso' klöulewä. E' kuëkì Jesús yöne s'ditsöie. Ie' dë'bitü e' muktsä ttëwä se' skéie e' alokaie bé iane s'duöwä wiie e' kì. Es ie' tò se' tsatkée, se' suar s'duöwä yöki, e' ulä a. ¹⁶ Iwënewä buaë tò Jesús kè dë'bitü Skëköl biyöchökwakpa kimuk. Ie' dë'bitü se' dör se' yé bak ká iaiaë Abraham, e' aleripa kimuk. ¹⁷ E' kuëkì ie' yöne s'ditsöie wës se' es as ie' dö sacerdote kibiie se' tté chök Skëköl a e' wakanewëkeitö yësyësë. Ie' dör s'ditsö wës se' es, e' kuëkì ie' tò se' suke er siarë wa. Ie' wák e' me'ttsä ttëwä se' skéie as se' nuí olo'yar se' kì. ¹⁸ Ie' weinebak ñies ie' erkiöone ì sulu wamblök, e' kuëkì i'ñe ta wépa erkiöörke ì sulu wamblök, esepa kimermi buaë ie' a.

Jesús dör Moisés tsat̩a

3 ¹A yamipa, a' batseo' Skëköl tō. Ie' tō a' klōŋ'nak as a' dō ie' ichaie. Jesús bikeitsō bua'ie. Se' tō ichekeka tō ie' dör Skëköl tteköl bua'ie ena se' sacerdote kibi mik se' erblōke e'. ²Skëköl tō ie' tkē'ka kaneblōk se' sacerdote kibiie e' wakanewëitō yësyësë wës Moisés tō, kanë me' Skëköl tō ie' a, e' wakanewëitō yësyësë es. Kōs i kiane wë Skëköl wé a e' o' Moisés tō yësyësë. ³Erë Jesús dalōiërta' tajë tkōka Moisés tsat̩a wës u wák dalōiër tkōka u tsat̩a es. ⁴Se' wa ijcher tō u ulitane yué yile tō, erë Skëköl dör iŷi ulitane yuōkwak. ⁵Mok̩i Moisés kaneblë' yësyësë Skëköl wé a ikanë mésoie. I' o' ie' tō, e' wa ie' tō i buaë kkachera Skëköl tō aishkuō t̩a Cristo wa e' klea'. ⁶Erë Cristo dör Skëköl wák alā, e' kaneblōke yësyësë se' dör wës Skëköl wé es e'pa wōkirie. I' buaë yë' Cristo tō tō idoia se' a, e' wā panekesō krōrōë t̩së'ne bua' wa kē tō ilo'yë, e' t̩a mok̩i se' dör Skëköl icha.

A e' kkō'nú Skëköl kē watarttsa

⁷E' kuëki, i ché Wiköl Batse'r tō Skëköl yëkkuō ki, e' wā iutō buaë. E' tō ichë i' es:

“I cheke Skëköl tō e' t̩së a' tō i'ne t̩a,

⁸et̩a kē a' er darë'ukwā iyōki wës a' yēpa bak k̩a iaiāë es.

Ie'pa e' ka'ka e' uk kēsik kēsik Skëköl wōa.

Ie'pa tō ie' wōnatkē' k̩a sir poë wé kē yi serku' tajë e' kē a.

⁹Skëköl tō iché tō duas dōka dabom tkëyōk (40),

e' dalewa ye' tō i kē or yi a ese wé tajë ie'pa se'woie, ie'pa kkō'noie,

erë ie'pa tō ye' wōnatkē' tajë.

¹⁰E' kuëki ye' uluneka tajë ie'pa ki et̩a ye' tō ie'pa ché i' es:

‘Kekraë ie'pa kē k̩i iŷiar tō ye' ie'pa wëttsë,

ie'pa kē senak wës ye' k̩i ikiane es.’

¹¹E' kuëki ye' uluneka ie'pa ki et̩a ye' iché

tō ie'pa kē dōpawā wé warma ie'pa enuweke ye' tō eë.”¹

¹²A yamipa, a' e' kkō'nú dō a' isie er sulurwā t̩a a' kē erblōia Skëköl chōk e' mik t̩a a' e' batsōttsa iyōki. ¹³E' skéie a' n̩i er diché iō kekraë s'tsatkē kēwō tso'ia i'ne t̩a e' dalewa. A' tō iŷi es as kē a' isie e' kitō'ū sene sulu wa t̩a a' er darërwa Skëköl yōki. ¹⁴Se' erblō Cristo mik buaë kekraë dō ibata ekkē wës kuaë es, e' t̩a mok̩i se' tso' ie' t̩a. E' kuëki a' n̩i er diché iō buaë. ¹⁵Skëköl yëkkuō tō iché i' es:

“I cheke Skëköl tō e' t̩së a' tō i'ne t̩a,

et̩a kē a' er darë'ukwā iyōki wës a' yēpa bak k̩a iaiāë es.

Ie'pa e' ka'ka e' uk kēsik kēsik Skëköl wōa.”^m

¹⁶Wépa tō Skëköl t̩tō t̩së' erë ie'pa e' o' ie' wōa kēsik kēsik, ze' wakpa dör yi? ¿Kē dör ie'pa ulitane yë'ttsa Skëköl tō Egipto Moisés wa, e'pa è? ¹⁷¿Yi k̩i Skëköl ulune dō duas dabom tkëyōk (40)? ¿Kē dör ie'pa tō i sulu wamblë' k̩a sir poë wé kē yi serku' e' a' e'pa è? E' nu' k̩i idurulune. ¹⁸¿Yi a Skëköl tō ichétke: “A' kē dōpawā wé warma a' enuweke ye' tō eë”? ¿Kē dör ie'pa tō ie' t̩tē dalōseō'wa e'pa è? ¹⁹Es se' tō isué tō ie'pa kē erblēne ie' mik, e' kuëki ie'pa kē dē'wā wé warma Skëköl tō ie'pa enuweke eë.

4 ¹Ñies Skëköl kablë' se' a tò se' dōwami ie' tò se' enuweke e' a. E' kuëki e' tso'ia e' dalewa se' kawōta e' kkō'nuk taië dö' se' wele kè ulà a idò. ²Se' a Skëköl ttë buaë e' pakane wes ie'pa bak ká iaiaë, e'pa a ipakane es. Erë ie'pa kè erblëne imik, e' kuëki ttë buaë ttsë' ie'pa tò, e' kè dö'r ìie bua' ie'pa a. ³Se' erblë Skëköl mik, e'pa dōrawa ie' tò se' enuweke e' a. Erë wépa kè erblöku' ie' mik, esepa ché Skëköl tò iyëkkuò kī i' es:

“Yë' ulunekā ie'pa kī etā yō ichétke
ie'pa kè dōpawā wé warma ie'pa enuwekeyö ee.”ⁿ

Ie' tò iché es, eré ie' kanè enewa mik ká i' yōne one etā. ⁴Skëköl tò iyi ulitane yō dö ká teröl. Ká de kul tā ie' eni'. Es itso' kitule wele Skëköl yëkkuò kī. E' tò ichè:

“Ká de kul etā i' kos yō'bituitö e' yōne one, e' kuëki diwö e' wa ie' kè kaneblëne.”^o

E' kuëki se' wā ijcher tò mokī Skëköl tò se' enuweke e' tso'tke. ⁵Erë ttë kitule chétkeyö, e' kī Skëköl tò ichè:

“Ie'pa kè dōpawā wé warma ie'pa enuwekeyö ee.”^p

⁶Es se' wā ijcher tò Skëköl tò se' enuweke e' tso'tke se' a. Erë wépa a ttë buaë e' pakane kuaë, e'pa kè dē'wā, ie'pa tò idalöseō'wā e' kuëki. ⁷E' ukuökī tā duas tka taië etā Skëköl tò ttë e' è skā pakëne se' a i' kit se' blú bak kiè David e' tò e' wa. Ttë kitule ñe' chétkeyö, e' dö'r i' es:

“Ì cheke Skëköl tò e' ttsë a' tò ìñe tā,
e' tā kè a' er darë'ukwā iyöki.”

Es se' isuë tò ikéwö skā mé Skëköl tò se' a as se' dōwā ie' se' enuweke e' a, e' kéwö dö'r ìñe. ⁸Josuë tò Israel aleripa enuúpa ie' kéwö ska' tā, e'ma Skëköl kè wā ene skā yënene. ⁹E' wā kiane chë tò Skëköl tò se' enuwëmi wes ie' eni' mik ká i' yō'itö etā es, e' tso'ia wépa dö'r ie' icha esepa a. ¹⁰Wépa dewā Skëköl ene e' a, esepa enuraë wes ie' eni' es. ¹¹E' kuëki se' ké e' diché iök shkōwā ene e' a as se' kè isie tò ñe'pa kè wā Skëköl ttë iütëne e'pa waköü.

¹²Skëköl ttë dö'r ttsë'ka, diché tā' taië, e' tò iwakaneweke buaë tkòkā tabë ká yaule di'dië wī'kë io'kë e' tsatā. Idökewā buaë dö se' er a, se' wiköl a. Ì kos dalërmik se' serke tso' blëule se' er a, ena ì kos bikeitsekese, ese weblekettsaitö tò buaë idir ö sulu idir. ¹³Se' e' chōrakā Skëköl a. Ie' yōki ì kos yō'itö e' kè a e' blënuwā. Ì kos tso' áie ie' wörki. E' kuëki se' e' tkōwā darërë ie' ttë a.

Jesus dö'r se' sacerdote kibi buaë shüte

¹⁴Se' wā sacerdote kibi tso' eköl, e' dö'r sacerdotepa ulitane tsatā. E' dö'r Jesús, ie' dö'r Skëköl Alà. Ie' mineatke tso' ká jai a se' ttë chök Skëköl a. E' kuëki se' kawōta e' tkōkwā darërë ie' ttë buaë klō'wekesö, e' a. ¹⁵Se' sacerdote kibi e' wa se' wër siarë. Mik ie' bak senuk ká i' kī, etā eré ie' ma'oule ì sulu kos wamblök wes se' es, erë ie' kè wā ì sulu wamblëne yës. E' kuëki ie' wā ijcher buaë tò is s'ttsër mik se' ma'orke ì sulu wamblök etā. ¹⁶E' kuëki a' shkōwā Skëköl wörki. Mik s'kimë kiane etā ikiðsö ie' a, kè suar tā. Ie' tò se' sueke er siarë wa, e' kuëki ie' tò se' kimeräe er bua' wa.

5 ¹Wépa dö'r sacerdotepa kibipa e'pa kos tso' shükitule iwakpa shüa kanebloie imalepa ttë chök Skëköl a. Ie'pa kanë dö'r iyiwak jchëule ena

ilè skà merke Skèköl a, ese wakanéuk imalepa nuì olo'yoie. ²Ie'pa dör wes imalepa es. Ie'pa diché kè dë'ka buaë ì sulu wöklö'woie. Ie'pa weirke siarë wes imalepa weir ì sulu ulà a es. E' kueki imalepa kè wöblaule íyi buaë wa, arkedö ì sulu a kekraë, esepa wërmi siarë ie'pa wa. ³Ñies ie'pa wakpa tò ì sulu wamleta', e' kueki ie'pa kawötä iyiwak jchök mè Skèköl a ie'pa nuì ki ñies imalepa nuì ki. ⁴Kaneblök Skèköl a sacerdote kibiie, e' dör kanè buaë, dalöiërta' taië. Kè yi yörta' sacerdote kibiie iwák er wa. E' shushteke Skèköl è tò ta itkéka sacerdote kibiie wes ie' tò Aarón tkë'ka es. ⁵E' sù Cristo kè e' tkëneka sacerdote kibiie iwák er wa e' kikoka. E' skéie Skèköl tò iché ie' a:

“Be' dör ye' alà;

ì'ne ye' tò ikkacheke tò ye' dör be' yé.”^q

⁶Ttè kitule skà tò iché i' es:

“Be' dör sacerdote kekraë wes Melquisedec ese es.”^r

⁷Mik Jesús tso'ia ká i' ki, eta ie' kköyë Skèköl a taië aneule wi'wië ië wa ì wa. Skèköl è a ie' yërmittsa duèwä ulà a, e' kueki ie' tò iki' Skèköl a tò ye' yóttsa iulà a. Ie' tò Skèköl dalöieke taië, ittè iuteke buaë, e' kueki ì kiéitö e' iutë Skèköl tò. ⁸Eré ie' dör Skèköl Alà, eré ie' weine taië, e' wa ie' éna iane tò wes s'weir Skèköl ttè dalöie kueki. ⁹Mik ì uk ie' patkéne e' wéitö sërää, eta ie' de S'satökökwakie. Wépa tò ie' ttè iuteke, esepa kos tsatkë michoë ie' tò. ¹⁰Ñies Skèköl tò ie' tkéka sacerdote kibiie wes Melquisedec ese es.

A' erblöke Cristo mik, e' kè olo'yar a' tò

¹¹Ttè ese tso'ia sa' wä yëno taië, eré kè a' éna ianuk bet, e' kueki iwà pakë a' a e' dör darërë. ¹²⁻¹³Ká iaiäe a' erblë'mi Cristo mik, ikkë ta' warma a' detke s'wöbla'ukwakpaie. Eré a' skà kianene wöbla'wë Skèköl ttè tsawe tottola ese wa. A' dör wes ala'rla es kè a' chké darërë ñar, tso' tsu' è mik. Kam a' a' iwër tò ì dör buaë ì dör suluë. ¹⁴E' skéie chké darërë ese dör s'wöblauetke esepa a. Ie'pa a' iwënetke tò ì dör buaë ì dör suluë. E' kueki ie'pa éna iane mik ta' buaë idir mik ta' sulu idir.

6 ¹E' kueki Cristo ttè tsá wa s'wöblane, e' è kè charia kekraë. E' skéie Cristo ttè kí tso' taië, ese wa se' kí e' yuò as se' yör iskië wes se' kibirwä es. Kè se' kàne e' wöbla'ukne Cristo ttè tsá jchertke se' wa, ese wa. Se' wa ijchertke tò s'kawötä ì sulu nuì ki s'duöwami, ese kos olo'yök. Se' wa ijchertke tò s'kawötä erblök Skèköl è mik. ²S'wöskuë ttè ena s'ulà mùka s'yamipa ki ese ttè wa se' wöbla'netke. S'duulewä shkerdakane ena s'weir michoë ese ttè jchertke se' wa. ³E' kueki kè se' e' wöbla'ukia ttè ese wa. E' skéie se' kí e' yuò Cristo ttè skà tso'ia ese wa. Skèköl tò ikéwö mé se' a, e' ta' iweräesö es.

⁴Wépa wöä ká ñine'bak Cristo ttè wa, eré e'pa tò ilo'yé, e' ta' zwes kawö mermine ie'pa a' er mane'ukne? Ì buaë mé Skèköl tò se' a, e' kak tsëule ie'pa wä. Wiköl Batse'r dë'nak ie'pa ki. ⁵Ie'pa éna iane tò Skèköl ttè dör buaë. Skèköl kéwö olo ta' taië datske aishkuö ta, e' diché kak suule ie'pa wä. ⁶E' kos tsëule ie'pa wä, e' watéttsa ie'pa tò, e' ta' zwes ie'pa dōmine e' ska'? E' dör wes ie'pa tso'ne Skèköl Alà ttökwanë wötëwanë krus mik es. Ie'pa tso' ie' wayuök sulitane wö wa. ⁷Se' dör wes të es. Íyi kuatkéne iki, kalí yëne iki buaë, warma e' wä tskirmi buaë wä wörmi buaë wes iwák ki ikiane es. Tè ese a' Skèköl er

buaë chöraë. ⁸Erë të e' kî dika'chka tschine, kualkô tschine, ì tschine, e' tã e' kè dör iie bua'. Kukur tã iwayênarketke ì sulu a tã iñardawa.

⁹A yamipa dalër taijë sa' éna, sa' ttöke a' tã es, erë mokî sa' iklö'weke tó a' shkôke buaë s'tsatkë ñalé kî. A' kè dör wës wépa tó Cristo watéttsa esepa es. ¹⁰Skëköl dör yësyësë. A' kaneblöke buaë ie' a. A' tó s'batse'r malepa kimeke buaë, e' wekeia a' tó buaë. E' wa iwënewa tó mokî a' éna Skëköl dalër. E' kôs kè ska' ie' er chöpawa. ¹¹Erë sa' kî ikiane tó a' ulitane tó, ì buaë weke a' tó, ese kî ù er bua' wa dò ibata ekkë. Es ì buaë kôs panekesö, e' wà döraë a' ulà a da'aie. ¹²Sa' kè kî ikiane tó a' bikër. E' skéie sa' kî ikiane tó a' dò wës wépa erblöta' mokî Skëköl mik esepa es. Ì muk Skëköl kablë' se' a, e' wà panekesö enaë, e' wa iwà döraë se' ulà a.

Se' erblömi Skëköl kablë' se' a, e' mik

¹³Mik Skëköl kablë' Abraham a, etã ie' kè kablëne yi skà ttò wa. Ie' kablë' iwák ttò wa, kè yi ku' ie' tsata e' kuëkî. ¹⁴Ie' tó iyë' Abraham a: "Mokî ye' ichë tó ye' er buaë chöraë be' a taijë. Be' aleripa alöwëraëyö taijë." ¹⁵Ttë e' wà panë Abraham tó enaë tã Skëköl kablë'ia, e' wà de iulà a. ¹⁶Mokî mik se' tó ttë mé yi a, etã imekesö yi dör se' tsata, ese ttò wa. Mik se' tó ttë métke es, etã ttë e' kî kè ì skà ku'ia chë. ¹⁷Es ñies Skëköl kî ikiane kkachë wöshak wépa a ikablë' esepa a tó mokî iwà döraë ie'pa ulà a, kè imane'wëpaneitö yës. E' kuëkî ikablë' iwák ttò wa. ¹⁸Es se' éna iane buaë tó Skëköl tó ittë mé se' a iwák ttò wa, e' kè mane'wëpaneitö yës, ie' kè kachöta' e' kuëkî. Ie' tó ittë mé se' a iwák ttò wa tó se' erblöke ie' mik e'pa tsatkeraitö. E' tó se' er pableke buaë. Ttë e' wà paneke se' tó kröröë, e' a se' e' tköwa darërë kekraë. ¹⁹⁻²⁰Ttë e' wà paneke se' tó, e' tó se' tkéwa darërëë wës tabechka tso' kanò wöklöwoie dushë shuä es. Jesús míkane se' yökî kewe ká jai a. Eë ie' tso' Skëköl wë kibi e' úshü batse'r taijë shyte, e' a. Úshü e' kköiëule àr datsi' buririë shukuar e' wa, e' etmik ie' tso' se' ttë chök kekraë Skëköl wörkî. Es ie' de se' sacerdote kibi kekraë wës Melquisedec ese es.

Jesús dör sacerdote kibi wës Melquisedec ese es

7 ¹Melquisedec bak ká kië Salem e' blüie. Ñies ie' kaneblë' sacerdoteie Skëköl dör iyi ulitane tsata e' a. Abraham e' ali'ka blu'pa skël wã ilayök Lot minetsër e'pa kî. Mik Abraham dotkene iu a, etã Melquisedec dettsa ie' ñaletsuk tã ikië Skëköl a as e' er buaë chò ie' a. ²Ñies dali kôs dë'ne Abram ulà a ñippë shuä, e' blatéitö dökä dabop, e' eyök méitö Melquisedec a. S'kië Melquisedec, e' wà kiane chë "sene yësyësë e' blü." Ñies ie' dör ká kië Salem, e' blü. Salem, e' wà kiane chë "sene bèrë," e' kuëkî ñies ie' dör sene bèrë blü. ³Kè se' wã ijcher tó yi dör iyë, yi dör imi, yi dör iditsëwö, mik ikune ö mik idu'wã. E' kôs kè ku' kitule Skëköl yëkkuö kî. E' kuëkî se' tó ichëmi tó ie' dör sacerdote kè ertã'wa wës Skëköl Alà es.

⁴Ibikëitsö buaë, e' tã a' wã ijcherdaë tó Melquisedec dalöiërta' taijë sacerdotëpa dör Leví aleripa, e'pa kôs tsata. Abraham dör se' yë bak ká iaiäë dalöiërta' taijë ese. Ñippë shuä ibolökpa dali de ie' ulà a, e' blatéitö dökä dabop, e' eyök tsá méitö Melquisedec a. ⁵Leví aleripa yë tsá dör Abraham wës

Israel aleripa malepa es. Leví aleripa è meneat sacerdotepaie. Ie'pa dör Israel aleripa malepa yamipa, erë itso' kitule Moisés ttè dalöiëno, e' kî tō Israel aleripa kos kawōtä ifyi kos blatök dōkā dabop, tā e' eyök tsá muk Leví aleripa a. ⁶Skëköl kablë' Abraham a tō ie' dōraë skëkëpa taië. Erë Melquisedec kè dör Leví aleri, erë e' a Abraham tō ifyi tsá mé. Nies Melquisedec tō ikië Skëköl a as e' er buaë chō Abraham a. ⁷Sulitane wā ijcher tō yi tō e' ché o'ka a, ese wák dör yi a iyëne e' tsata. ⁸Israel aleripa tō ifyi tsá meke sacerdotepa duōtä'wā esepa a. Erë Skëköl yëkkuō tō Melquisedec chë wës ie' tso'ia tssë'ka es. ⁹⁻¹⁰Mik Abraham tō ifyi tsá mé Melquisedec a, etā Leví kam kur. Erë se' tō ichëmi tō Leví aleripa bak tō ifyi tsá mé Melquisedec a Abraham wa, Abraham dör ie'pa yé tsá e' kuëkî.

¹¹Ttè dalöiëno me' Skëköl tō Israel aleripa a Moisés wa, e' ichë tō Leví aleripa è meneat sacerdotepaie Israel aleripa ttè chök Skëköl a as e' tō ie'pa nuì olo'yò. Erë e' mú a nuì olo'yarmi se' kî seraq, e'ma kè sacerdotë ské kuä'kî kianeia. E' kuëkî Skëköl tō sacerdotë ské patké. E' kè dör Leví aleripa e' eköl wës Aarón es. Ie' dör sacerdotë wës Melquisedec ese es. ¹²Sacerdotë wësepa ské maneone kuä'kî, e' tā nies ttè dalöiëno tsá e' kawōtä mane'wëttsa. ¹³⁻¹⁴Sacerdotë ské patké' Skëköl tō chëyō a' a, e' dör Skëkëpa Jesús. E' kè dör Leví aleripa eköl. Sulitane wā ijcher buaë tō ie' dör Judá aleri. Moisés kè wā i yëule tō Judá aleripa dōmi sacerdotëie. E' kuëkî kè ie' aleri isie tkëulekā sacerdotëie.

¹⁵Sacerdotë ské tkënekane kuä'kî wës Melquisedec ese es, e' tā se' éna iwà ane tō nies ttè dalöiëno meneat Moisés a e' maneonetttsa. ¹⁶⁻¹⁷Skëköl yëkkuō kî itso' kitule tō ie' tō Jesús a iché i' es:

“Be' dör sacerdotë këkraë wës Melquisedec ese es.”

E' kuëkî se' wā ijcher tō Jesús kè tkënekā sacerdotëie ie' ditséwō wa wës Moisés ttè kî itso' kitule es. Ie' de sacerdotëie ie' sër michoë, kè duōtä'wā, e' diché wa. ¹⁸⁻¹⁹Moisés ttè dalöiëno bak kenet, e' kè a yi onuk buaë yësyësë Skëköl wōa. E' kè diché tā, kè dör iie bua' ese wojie. E' kuëkî ttè e' maneonetttsa. E' skéie ttè pa'alî wā panekesō kröröë e' dör ibua'ie ttè këchke tsata, e' wa se' e' batsōwami buaë Skëköl mik kè kî i sulu nuî tā'ia.

²⁰Nies mik Skëköl tō Jesús tkë'ka sacerdotëie, etā ie' kablë'ia iwák ttō wa tō ikaneblō michoë sacerdotëie. Ie' kè kablëne es sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa a. ²¹Erë mik ie' tō Jesús tkë'ka sacerdotëie, etā ie' kablë'ia iwák ttō wa ttè i' wa:

“Be' dör sacerdotë këkraë.

Ye' kablë be' a ye' wák ttō wa, e' kè olo'yepayō yës.”

²²Es Skëköl kablë' Jesús a, e' wa se' wā ijcher moki tō ttè pa'alî mène se' a, e' dör bua'iewā ttè këchke mène Israel aleripa a e' tsata. Jesús wa se' wā ijcher yësyësë tō iwà suerasō.

²³Nies sacerdotepa dör Leví aleripa, e'pa duōtä'wā, e' kuëkî ie'pa kè a kaneblëne këkraë. E' kuëkî ie'pa ské tkëulekā taië. ²⁴Erë Jesús sër michoë, e' kuëkî ie' kè skéie yi tkënukā. ²⁵Wépa kos shkōkewā Skëköl wörki Jesús batamik, esepa ttè chök ie' tso'ie këkraë Skëköl a, e' kuëkî ie'pa kos tsatkërmî ie' a buaë këkraë.

²⁶Es se' isuë tò Jesús dör sacerdote kibiie chökke. Ie' dör batse'r. Kè ì sulu ku' iki, kè iauleka sene sulusi wa. Ie' butsulettšə pë' sulusipa yöki. Skëköl tò ie' tkéka ká jaì a íyi ulitane tsata. Sacerdote ese kiane se' ki. ²⁷Ie' kè dör wes sacerdote kibi malepa es. Ká bit tə ie'pa kawötə iyiwak jchök mè Skëköl a ie'pa nuì kuëki. E' ukuöki tə iyiwak kí jchekerakitö mè Skëköl a imalepa nuì kuëki. Erë e' kos skéie Jesús e' me'ttsə ttèwə etökicha è se' nuì patuoie, e' kè skà tköpaia. ²⁸Wëpa tkëuleka sacerdotepa kibiie Moisés ttè wa, mokí e'pa dör wes s'malepa es, kè diché dë'ka e' kkö'nuk buaë yësyësë. Erë Moisés ttè kite, e' ukuöki tə Skëköl kablë' iwák ttò wa tò ie' alà tkërdaka se' sacerdote kibiie, e' dör se' sacerdote kibi yöbië bua'iewə yësyësë e'.

Jesús dör ttè pa'alí me' Skëköl tò, e' wakanéukwak

8 ¹Ì kos cheratšə sa' tò e' wà dör i': Jesús tso' se' wə sacerdote kibiie. Ie' tkër dalöiërta' taië ká jaì a Skëköl ulà bua'kka. ²Ie' dör se' sacerdote kibi. Ie' tso' iwakanéuk Skëköl wé batse'r chökke tso' ká jaì a e' a. E' kè yöne s'ditsö wa, e' yö' ie' wák tò.

³Sacerdote kibi kos tkënekə iyiwak tso'rak iwə jchè mè Skëköl a ena ì skà mekerakitö, e' wakanéuk imalepa tsatkoie ie'pa nuì ulà a. E' kuëki Jesucristo kawötə nies ilè muk Skëköl a se' tsatkoie. ⁴Erë ie' kè tò ikanewëku' ká i' a, iwakanewëkeitö ká jaì a. Moisés ttè dalöiëno tò ichè tò Leví aleripa è tkërkami sacerdoteie. E' kuëki Jesús mú tò iwakanewëke ká i' a, e'ma ie' kè tkënnukə sacerdoteie, ie' kè dör Leví aleri e' kuëki. ⁵Ì kanewëke sacerdotepa tò ká i' a, ese dör ibua'ie tso' ká jaì a, e' kleeke ie'pa tò ká i' a. E' dör wes ibak Moisés tə es. Mik Moisés tò u yueketke Skëköl a, etə Skëköl tò iché ie' a: "Ittsó, ì kos yuó wes be' a ikkayëne Sinaí kébata a e' suë." E' kuëki se' wə ijcher tò Skëköl wé kibi tso' ká i' a, e' dör ichökke tso' ká jaì a e' klí è. ⁶Erë Jesús tkënekə se' sacerdote kibiie, e' wakanewëkeitö buaë sacerdotepa tso' ká i' a e'pa tsata. Nies ie' batamik ì muk Skëköl kablë' se' a ttè pa'alí wa, e' dör ibua'ie. E' kuëki ttè e' dör buaë shutə ttè këchke tsata.

Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' kè dalötə'ia

⁷Ttè tsá mène Israel aleripa a, e' mú dör wë' as Skëköl tò se' kiöwə buaë, e'ma ttè skà pa'alí kè kianukia. ⁸Erë ie' isuë tò ie'pa kè wə ttè tsá mène ie'pa a, e' wə iütëne buaë. E' kuëki itso' kitule Skëköl yëkkuö ki e' tò ie'pa chè i' es:

"Skëköl tò ichè: Aishkuö tə kawö döraë,

e' kéwö ska' tə ye' tò ttè pa'alí meraë Israel wakpa a ena Judá wakpa a.

⁹Ttè e' kè dör wes ttè tsá me' ye' tò ie'pa yépa bak ká iaiaë e'pa a es.

Ttè e' me'yö ie'pa a mik ie'pa ulaië'yö er bua' wa ibak klöulewə Egipto e' yottsaië etə.

Erë ttè me'yö ie'pa a, e' wə kè iütëne ie'pa wə,

e' kuëki ye' tò ie'pa me'at.

¹⁰Nies Skëköl tò ichè:

Ttè pa'alí meraëyö Israel aleripa a aishkuö tə, e' dör i' es:

Ye' ttè dalöiëno e' merdaë ie'pa er a,

tə ie'pa tò iüteraë er bua' wa iwákpa er wa.

Ye' döraë ie'pa Këköl,

tə ie'pa döraë ye' icha.

¹¹ Ie'pa kōs, tsitsirpa dō kēkēpa,
e'pa batsdaē ye' mik.

E' kueki kē ikiarpaia tō yi tō iyamipa ō o'ka wōbla'weia as ibats ye' mik.

¹² Ì sulu kōs wamblekerakitō, e' nuì olo'yeraēyō ie'pa kī,
kē ibikeitsepaia'yō.”v

¹³ Es Skēkōl tō ichē tō ttē pa'alī meraēitō se' a. E' wa ie' tso' ichōk tō ttē tsā
mēne, e' dōr kēchke wōitēwā. Ì kōs ianewatke kēchke, e' bet tā kē iku'ia.

Cristo dewā Skēkōl wé a ká jai a se' ttē chōk

9 ¹Ttē dalōiēno tsā me' Skēkōl tō Israel aleripa a, e' a ttē tso' tō wes ie'pa
kawōtā Skēkōl dalōiē e' wakanéuk. Nies ie'pa wā u tso' etkue batse'r ká
i' a iwakanéwoie. ²Ie'pa tō u yō' Skēkōl dalōiē e' wakanéwoie, e' blatérakitō
bōt. Úshu kewe e' kiē úshu batse'r. Úshu e' a bō'wō talokā tso' et, nies ká' tso'
et, e' kī pan meke Skēkōl a, ese me'r. ³Úshu skā tso' datsi' buririē shukuar, e'
etmik, e' kiē úshu batse'r taiē shūtē. ⁴Úshu e' a ká' tso' yöule orochka wa íyi
masmas ña'woie Skēkōl a e'. Nies kalkuō tkēr ek, e' paiēulewā orochka wa.
Kalkuō e' shuā tkā' tso' etk yöule orochka wa. Tkā' e' a chkē me' Skēkōl tō
Israel aleripa a kiē maná, e' kak tso' blēule. Nies kalkuō ñe' shuā Aarón shko
kéli pēri tskineka, e' tso' blēule. Nies ishūā ák tak tso' bōt, e' kī Skēkōl tō ittē
dalōiēno kit. Kalkuō e' kiē Ttē Mēne Ñi A Kélkuō. ⁵Kalkuō e' bata kī Skēkōl
biyōchōkwak pik tā' kiē kērub, e' diōkōl tulur bōt. E' tō se' a iwā kkacheke tō
Skēkōl olo tso' eē. Ipik meulekā kalkuō kkōsho bata kī, eē Israel aleripa nuì
olo'yarke. Erē i' tā íyi ekkē kē wā pakanuktsā ye' a iskiē.

⁶Es íyi ulitane bak kanegule buaē Skēkōl wé a, tā sacerdotepa bak shkōkwa
kekraē úshu batse'r e' a iwakanéuk. ⁷Erē sacerdotē kibi, e' è a kawō tso'
shkowā úshu skā tso' dōr batse'r taiē shūtē e' a. Eē ie' dōwami etōkicha è duas
wa duas wa. Mik ie' mi'kewā eē, etā ie' wā iyiwak pé mi'ke mē Skēkōl a e'
nuì kī, nies ì sulu wamlé pē' malepa tō kē wā jcher ie'pa wā, ese nuì kī. ⁸E'
kōs wa Wikōl Batse'r tō se' a iwā kkacheke tō úshu batse'r, e' wakaneorkeia,
e' dalewa kē sulitane dōpawā úshu batse'r taiē shūtē e' a. ⁹⁻¹⁰Ì kōs kaneweke
judiowak sacerdotepa tō ttē dalōiēno tsā mēne ie'pa a, e' wa, e' dōr chkeie,
di'yeie, se' batse'weie, ese kōs dōr s'pa kikkē è batse'woie. E' tō se' kimeke
kām ttē manerne e' dalewa è. E' kueki ì meke ie'pa tō Skēkōl a idalōiē e'
wakanéwoie, nies iyiwak kōs jcheke mē ie' a se' nuì kī, ese kōs kē a wēpa tō
ie' dalōieke es, esepa erbikē pairinuk. Ie'pa ittse' tō inuì tso'ia ie'pa kī. Erē ì
kōs kaneweke ie'pa tō Skēkōl wé a, e' tō ttē pa'alī mé Skēkōl tō se' a Jesús
batamik, e' wā kkacheke i'ñe tā.

¹¹Cristo dē'bitubak. Ie' dōr se' sacerdotē kibi. Ie' dōr ttē buaē pa'alī me'
Skēkōl tō se' a e' wakanéukwak. Ie' dur iwakanéuk Skēkōl wé tso' ká jai a, e' a.
Skēkōl wé e' kē yöne s'ditsō wā, e' kē dōr wes íyi tso' ká i' a es. E' kueki Skēkōl
wé e' dōr buaē shūtē itso' ká i' a e' tsatā. ¹²Etōkicha ème Cristo dewā Skēkōl wé
tso' ká jai a e' shu batse'r taiē shūtē, e' a s'tsatkoie. Ì wé ie' tō eē, e' dōr wē, kē
ie' mi'pane iskā kanéukne. Mik ie' dewā eē, etā kē ie' wā chibo ō baka pé mīne
mē Skēkōl a se' nuì kī. E' skéie ie' wák kōtēwā e' pé mí ie' wā. Es ie' tō se' yēttsā
michōē se' nuì ulā a. ¹³Wēpa bak ttē kēchke dikia, esepa iane ñá, e' tā chibo

pé ö baka wë'ne pé ese sklippeke sacerdotepa tö ie'pa kî ö isalema baka alaki pupula ña'weke ese muluchka diöblékā di' wa e' sklippekerakitö ie'pa kî. Moki e' tö ie'pa pa kikkē batse'wēne paiklé. ¹⁴Erē e' dör es, e' yitā buaē Cristo pé diché tā' taiē iyiwak pé tsatā. Skēköl Wiköl yöbiē, e' batamik ie' wák e' me'ttsā ttēwā se' skéie wēs iyiwak kē kî i sulu ku' mē Skēköl ā ese es. Ie' pé tö se' erbikē paiklēmī i sulu nu' kî s'duōwāmī ese yōkī ās se' tö Skēköl chōk e' dalöiō.

¹⁵Jesucristo dör ttē pa'alī me' Skēköl tö se' a, e' wakanéukwak. i sulu kōs wamblē' wēpa bak ttē tsā mēne e' dikia e'pa tö, e' nu' ulā ā ie'pa yēnettša Jesús kōtewā krus mik e' batamik. Nies e' batamik i buaē yöbiē muk Skēköl kablē' wēpa klōg'bakitō ās idō ie' ichaie esepa ā, e' dōraē ie'pa ulā ā. ¹⁶⁻¹⁷Ye' tö iwā pakē a' ā i' es: Kām s'duōwā e' yōkī s'wōblane i mekesō s'yamipa ā, ese yēkkuō mukat. Yēkkuō e' wā kē merpa, yi tö imē ese tso'ia tse'ka e' dalewa. Iwak blēnewā, e' ē tā imermi. E' kuekī s'kawōtā isaukwā bua'ie tö yi tö imē, ese wāk blēnewatke yēkkuō e' wakanéwōmī. ¹⁸Es nies ttē tsā mēne, e' mēne iyiwak jchēule e' pé tēne ese wa. ¹⁹Ttē tsā mēne dalöiēno, e' wā paka' Moisés tö Israel aleripa kōs ā. E' ukuōkī tā chibo ena baka wë'ne pé shūtuekakitō di' wa. E' sklippēitō yēkkuō kī Skēköl ttē dalöiēno tso' kitule e' kī, nies e' sklippēitō Israel aleripa kōs kī kal kiē hisopo e' ulatska mik datsi'tak batsē rratulewā e' wa. ²⁰E' wēkeitō tā icheramiitō i' es: "Pé i' dör iwā kkachōie tö ttē mé Skēköl tö se' ā e' tsā kaneonemitke." ²¹E' sū Skēköl wē ena i kōs tso'ia Skēköl dalöiē e' wakanéwōie, nies ese kī Moisés tö pé sklippē. ²²Moki ttē dalöiēno tsā mēne, e' wa tā tsir etā i'yi ulitane batse'wēkene pé wa. Nies e' tö ichē tö iyiwak jchēule ese pé kē tēne, e' tā se' nu' kē olonuk se' kī. ²³I'yi tso' Skēköl wē tso' kā i' ā e' ā, e' dör i tso' Skēköl wē tso' kā jāi ā, e' klī ē. I'yi ekkē kawōtā batse'wē iyiwak jchēule mē Skēköl ā, ese pé wa. Erē Skēköl wē ā i'yi tso' kā jāi ā, e' kawōtā batse'wē i dör buaē shūtē iyiwak pé tsatā, ese wa.

²⁴I' buaē e' dör Cristo. Ie' kē dē'wā Skēköl wē shū batse'r yöne s'ditsō wā tso' kā i' ā, e' ā. E' dör ibua'ie tso' kā jāi ā, e' klī ē. E' skéie ie' de kā jāi ā Skēköl wē chōkle e' ā, eē ie' tso' Skēköl ā se' ttē chōk. ²⁵Judiowak sacerdotepa kibipa, e'pa kawōtā shkōkwā Skēköl wē shū batse'r taiē shūtē, e' ā iyiwak pé muk Skēköl ā se' nu' kī duas bik ekkē etōkicha etōkicha. Erē Jesús kē dē'wā taiē wēs ie'pa es. ²⁶Imū dör es, e' ma kā i' yöne dō ikkē tā, etā ie' kawōtā e' muktsā ttēwā duas bit ekkē. Erē e' kē dör es. E' skéie, i'ne tā mik kā i' erkewatke, etā ie' de e' muktsā ttēwā se' skéie etōkicha ē se' nu' kōs paiklottsā. ²⁷Sulitane ā kawō meneat duōkwā etōkicha ē, e' ukuōkī tā se' shulirdāē. ²⁸Es nies Cristo e' me'ttsā ttēwā etōkicha ē, se' taiē e' nu' paiklottsā. Ie' skā dōrane, erē e' kē dör se' nu' shulōk. Ie' dōrane wēpa tso' ie' panuk esepa tsātōk.

Ttē dalöiēno kē ā se' nu' pairinuktsā

10 ¹Ttē dalöiēno mēne kā iaiāē Moisés wa, e' dör i bua'ie doia se' ā Cristo batamik aishkuō tā, e' biyō yēne. E' dör wēs ilo es, kē dör iwā chōk. E' kuekī ttē e' kē ā wēpa dōkewā Skēköl ska' iyiwak jchōk mē ie' ā kekraē duas bik ekkē esepa batse'ōnuk da'ā. ²Ttē e' mū ā ie'pa nu' pairinettša moki, e' ma ie'pa er kē tö ie'pa kkatēpaia tā ie'pa kē tö iyiwak jchēpaia mē Skēköl ā. ³Erē e' kē dör es. E' skéie mik ie'pa tö iyiwak jcheke mē Skēköl ā duas bit ekkē, etā e' tö ie'pa er awēkene i sulu wamblekerakitō ese ska'. ⁴E' wā dör tö se' nu' kē pairipattsa baka wë'ne pé wa ena chibo pé wa.

⁵E' kueḱi mik Cristo dōketke ká i' a, eṭa ì tso' kitule Skēkōl yēkkuō kī, e' chéitō Skēkōl a, e' tō ichē i' es:

“Iyiwak jcheke mē be' a ena ilē skā tso' mē be' a,
e' kē kiane be' kī.

Erē be' tō ye' yueketke s'ditsōie chkā tā' diché tā'.

⁶Iyiwak jcheke ña'wē wa'ñe be' a
ena ilē skā tso' mē be' a nuì paikloie,
e' kē wēr bua' be' wa.”

⁷E' ukuōkī tā Cristo tō ichē Skēkōl a:

“A Skēkōl, i' ye' dur ì kiane be' kī wē e' wōie,
wes ye' ttē tso' kitule be' yēkkuō kī es.”^w

⁸Kewe ie' tō ichē Skēkōl a: “Iyiwak jcheke mē be' a ena ilē skā tso' mē be' a, ñies iyiwak jcheke ña'wē wa'ñe be' a nuì paikloie, ese ḱos kē kiane be' kī, kē iwēr bua' be' wa.” Erē ie' tō ichē es, erē ese ḱos yē'atbakitō dalōiē Skēkōl ttē dalōiēno tso'tke kitule e' kī. ⁹E' ukuōkī tā ie' tō ichē: “A Skēkōl, i' ye' dur ì kiane be' kī wē e' wōie.” E' wa se' éna iane tō iyiwak jcheke ie'pa tō ttē tsá dikia ese ḱos skéttsa Skēkōl tō iské pa'alī mokane, e' dōr Cristo kōtewa se' skéie e'. ¹⁰Ì kiane Skēkōl kī e' wà o' Jesucristo tō. Ie' wák e' me'ttsa ttēwa se' skéie etōkicha è, kē skā tteta'waia. E' kueḱi Skēkōl tō se' batseō'.

¹¹Kekraē judiowak sacerdotēpa tō iwakaneweke. Ká bit tā ie'pa tō iyiwak jcheke mē Skēkōl a sene sulu nuì kī. E' è kaneweke ie'pa tō taiē kekraē, erē e' kē a nuì pairinuktsa. ¹²Erē Jesucristo e' me'ttsa ttēwa se' nuì skéie etōkicha è, kē skā tteta'waia, e' ukuōkī tā ká jai a ie' tkē'ka dalōiērtā' taiē Skēkōl ulā bua'kka. ¹³Eē ie' tkēr Skēkōl e' aléka ibolōkpa ḱos kī, e' mekerō ie' klō dikia e' panuk. ¹⁴Ie' e' me'ttsa ttēwa se' skéie etōkicha è, e' wa wēpa dōr ie' icha, esepa batse'wéitō buaē ichōkle Skēkōl a etōkicha è, kē batse'wē kianeia.

¹⁵Ñies Wikōl Batse'r tō ichē tō e' dōr mokī. Ie' tō ichē Skēkōl yēkkuō kī i' es:

¹⁶“Kawō dōraē tā ye' tō ttē pa'alī meraē ie'pa a,
e' tō ichē i' es:

Ye' ttē dalōiēno e' merdaē ie'pa er a,
eṭa ie'pa tō iūteraē er bua' wa iwákpa er wa.

¹⁷Ie'pa e' wamblō sulu ḱos,
kē e' bikeitsepaia ye' tō.”^x

¹⁸Es se' éna iane tō se' nuì olo'yane se' kī, kē se' kawōtaia ì skā muk Skēkōl a se' nuì kī.

Se' a kawō mēne shkowā Skēkōl wōrkī

¹⁹A yamipa, e' kueḱi i'ñe tā se' dōwami buaē Skēkōl dōr batse'r taiē shute e' ska, kē suarta', Jesús kōtewa ipé tēne taiē, e' batamik. ²⁰Kē yi dōta'wa Skēkōl wōrkī éanas wes kē yi dē'wa éanas Skēkōl wé úshu nanetkēar datsi' buririē wa e' etmik es. Erē Jesús kōtewa se' skéie e' chē datsi'ukuō jchēnane e' tō. E' wa ñalā pa'alī dō Skēkōl ska, e' kkōyē'ttsa ie' tō se' a, e' dōr sene michoē e' ñalé.

²¹Jesús dōr se' sacerdote taiē. Ie' dōr se' dōr Skēkōl icha, e'pa ḱos wōkir. ²²E' kueḱi se' shkowā Skēkōl wōrkī er mokī wa ena erblē ie' mik yēsýēsē e' wa. Se' erbikē sulu e' pairiulettsa. Se' batse'ouletke, e' dōr wes s'pa skuē buaē manene

di' maneneë wa es. ²³ Skëköl ttò mokië. Ì uk ie' kablë' se' a, e' wëraëitò. E' wà panekesò kröröë. E' kuëkì se' e' tkòwà darërë ttè e' a, kè tò ibikeitsè böt böt. ²⁴ A' tò ibikeitsò tò wes a' a nì kimermi as a' kì nì dalëritsò buaë, nìes as a' tò ì buaë kì ù taië nì kimoie. ²⁵ Se' nì dapa'uke, e' kè olo'yar a' tò wes se' welepa wöblane iwamblök es. E' skëie a' er kì diché ió nità. E' yità mik se' tò isuë tò Skëképa Jesús datskene, e' kèwö dökewatke, età a' er kì diché iërmi nità.

²⁶ Ttè mokië e' jchertke se' wà, erë e' ukuöki ta ì sulu wamblekeiasò wöbla wa, e' ta kè ì ku'ia jchè mè Skëköl a' e' nuí olo'yoie se' kì. ²⁷ Iwamblësò es, e' ta s'pauirke shulè wa, e' è tso' se' panuk. E' dör bö' närke taië wa Skëköl tò ibolökpa ewerawa e'. ²⁸ Ká iaiaë yi tò ttè dalöiëno me'at Moisés tò, e' dalösewéwà ta ikkatökwakpa dör bö' ö mañal, e' ta ese wák ttekewà kè ulé klöule. ²⁹ E' dör es, e' ta wépa tò Skëköl Alà dalösewéwà ¿wes esepa kè weirpa taië shutë? Jesús pé wa ttè pa'alì mène se' a' e' wakaneone, e' pé tuë taië e' wa ie'pa batse'one, erë isuekerakitò wes se' èse pé es. Nìes Skëköl Wiköl er buaë ché se' a, e' chekerakitò suluë. ¿Wes ie'pa tkömishkar e' nuí ulà a? ³⁰ Skëköl mik se' bàtse e' tò ichè iyëkkuò kì i' es: "Ye' è wöki iské werke wë. Yi tò ì sulu wamblé ese ské werayò iki." ³¹ Nìes ichéitò: "Skëköl icha qos esepa shuleraë ie' tò." ³¹ Se' arwa Skëköl chók ulà a weinuk, e' dör siarë ichók!

³² Erë a' éna ianú tò mik kuaë Skëköl tò a' er nì o' Jesús tté buaë wa, e' kèwö ska' ta pé tò a' we'ik siarë Jesús tté buaë kuëkì. Erë e' qos dalë'ttsë' a' tò er bua' wa. ³³ Mikle ta pé tò a' ye' suluë, ie'pa tò a' we'ik siarë sulitane wörki. Mikle ta a' wák er wa a' e' ché weinuk wépa weirke es esepa ta. ³⁴ Wépa wötène s'wötó wé a' Jesús tté kuëkì, esepa su' a' tò er siarë wa, ie'pa kime' a' tò. A' wà ijcher tò ì bua'ie kè ertà'wa ese tò taië a' wà ká jaì a, e' kuëkì mik pé tò a' íyi qos yë'lur a' yöki, età e' dalë'ttsë' a' tò tse'ne bua' wa. ³⁵ A' kè e' ökwa a' weirke e' yöki, e' ské merdaë a' a' taië, e' kuëkì iwöklö'ú a' tò darërë. ³⁶ A' weirke e' dalë'ttsök a' kawötà bèrë er bua' wa as a' tò iù wes Skëköl kì ikiane es, nìes as ì buaë muk a' a' ie' kablë' e' mùitò. ³⁷ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuò kì es, e' tò Cristo tté ché i' es:

"Wé kawötà dök e' datse kukuie,
e' kè kì kawö tkòpa taië.

³⁸ Erë wépa dör ye' icha serke yësyësë,
esepa erblë buaë ye' mik, e' kuëkì ie'pa ser michoë.
Erë ie'pa wépa suanéka ta ye' tté olo'yérakitò,
e' ta kè ye' wa ie'pa wërpaia buaë."^a

Es itso' kitule Skëköl yëkkuò kì. ³⁹ Erë se' kè dör wes wépa tò Jesús tté buaë e' olo'yé esepa es. Ie'pa weirdaë siarë aishkuò ta. Se' erblöke buaë Jesús mik, e' kuëkì se' tsatkerdaë.

Se' erblö Skëköl mik wes kékëpa bak ká iaiaë erblë' imik es

11 ¹ Erblë Skëköl mik, e' wà kiane ché tò se' tò iklö'wé mokië tò ì muk ie' kablë' panekesò, e' meraëitò se' a. Erë e' kè wërta' i'ne ta, erë se' tò iklö'wé yësyësë tò iwà suerasò. ² Se' yépa bak ká iaiaë, e'pa bak erblök Skëköl mik, e' kuëkì ie'pa yë' ie' tò tò ie'pa dör buaë ie' wöa.

³ Se' erblöke Skëköl mik, e' kuëkì se' wa ijcher tò ie' tò íyi ulitane yö' iwák ttè wa. E' wà kiane ché tò ì qos wërta' suësò i'ne ta, e' yöne ì kè wërta', e' è wa.

⁴ Abel erblë' Skëköl mik, e' kuekî ì mé ie' tò Skëköl a inuî kî, e' dör bua'ie ì mé Caïn tò, e' tsatä. Abel erblë Skëköl mik, e' kuekî Skëköl tò ie' klö'wé wes pë' buaë yësyësë es. Nies ì mé ie' tò Skëköl a e' wër buaë Skëköl wa. Ie' blënewabak kâ iaiäë, erë ie' erblë Skëköl mik, e' ttë pakarkeia i'ne tä.

⁵ Enoc erblë' Skëköl mik, e' kuekî ie' kè blënewä. Ie' minetser ttsë'ka Skëköl wa, e' kuekî kè yi wä ie' nu kune. Skëköl yëkkuö ichë tò kam Enoc mît'ser Skëköl wä, e' yökî ie' wër buaë Skëköl wa. ⁶ Yi isie shkakwä Skëköl wörkî, ese kawöta iklö'uk tò mokî Skëköl tso'. Nies ie' kawöta iklö'uk tò wëpa tò Skëköl yuleke er mokî wa, esepa ulä a iwä döraë. E' kuekî kè se' erblökü' Skëköl mik, e' tä kè se' a ì onuk wërmi buaë ie' wa.

⁷ Noë erblë' Skëköl mik, e' kuekî mik Skëköl tò ie' a ichë tò ì sulu tköraë kâ i' kî kè suule yi wa ese, etä ie' tò ittë iuté. Ie' tò kanö bërie yué etö, e' a ie' ena iyamipa e' è tsatkëne. E' wa ikkayëne tò imalepa kî nuî tso'. Nies sene yësyësë dömi se' ulä a s'erblë Skëköl mik e' wa, e' de ie' ulä a.

⁸ Abraham erblë' Skëköl mik, e' kuekî mik e' tò ichë ia: "Be' yú kâ yë'yö tò imeraë be' a e' a," etä iütëitö. Erë ie' kè wä ijcher tò kâ wé a ie' mîrö, erë bet tä ie' yëttsä iwäk kâ a. ⁹ Ie' erblë Skëköl mik, e' kuekî mik ie' de kâ yëne ie' a ee, etä ie' sené wes s'dami shkal ser es. Ie' sené üla yöule datsi'tak wa, ese a. Ie' alä Isaac ena itala Jacob, e'pa nies sené wes ie' es. Nies ie'pa a kâ e' muk Skëköl kablë'. ¹⁰ Kâ bua'ie kè ertä'wa bikeitsbak Skëköl tò, yö'itö kâ jai a, e' wä pané Abraham tò. E' kuekî ie' sene' wes s'dami shkal ser es, e' dalë'ttsëitö er bua' wa.

¹¹ Skëköl tò iyë' ie' a: be' alä körakä be' alaköl Sara e' tä. Erë ie' dewatke kékëpala aluë, nies Sara wake' kè döta' aläë, erë ie' iklö'wé tò Skëköl kablë' ie' a e' weraëitö. E' kuekî dichë mène ie' a alä koka. ¹² Ie' dewatke kékëpala aluë, erë es ie' de aläë. Ilä e' wa ileripa dë'bitü taië kè shtar ekkë wes bëkwö tso' taië ö ttsä'wö tso' taië dayë kkömik kè shtar es.

¹³ Ie'pa ekkëpa kos erblë' Skëköl mik, kè ilo'yane ie'pa wä, es ie'pa blërulune. Kâ muk Skëköl kablë' ie'pa a, e' wä kè dë' ie'pa ulä a ie'pa tso'ia ttsë'ka e' dalewa. Erë ie'pa tò iklö'wé tò iwä döraë ie'pa ulä a aishkuö tä. E' dör ie'pa a wes ilo suë kamië es. E' kuekî ie'pa tò iyë' tò ie'pa ser kâ i' kî wes kâ kuä'kî wakpa dami shkal es. ¹⁴ Wëpa tò ichë es, e' wa iwënewä tò ie'pa tso'ia kâ yulök iwäkpä a. ¹⁵ Ie'pa mú tso'ia wé ie'pa manetë, e' ké bikeitsök, e'ma ie'pa mi'mine buaë kâ e' a. ¹⁶ Erë ie'pa tò kâ bua'ie e' kkecheke, e' dör kâ tso' kâ jai a. Skëköl tò kâ e' yö'bak ie'pa a, e' kuekî Skëköl kè jaëne tò ie' kië ie'pa Këköl.

¹⁷⁻¹⁹ Skëköl kablë' Abraham a ttë i' wa: "Be' aleripa chökle, e'pa döraë Isaac wa." Erë e' ukuökî tä ie' tò ichë ia: "Isaac ttöwä më ye' a ye' dalöioie." Ie' kî ikiane suë tò mokî Abraham erblöke ie' mik, e' kuekî ie' ima'wé es. Abraham erblë Skëköl mik, e' kuekî mokî ie' tò Isaac mekettsä wes Skëköl tò ie' a iyë' es. Ie' tò ibikeitsé tò ie' tò ilä ttéwä, e' tä Skëköl a ishkerkamine, e' kuekî ie' tò ittekewä. Erë bata ekkë tä Skëköl tò ie' wöklö'wé. E' kuekî ichëmisö tò e' dör wes Isaac kötëwä shkenekane es.

²⁰ Isaac erblë' Skëköl mik, e' kuekî ie' tò iyë', ila'r Jacob ena Esaú, e'pa a tò aishkuö tä Skëköl er buaë chöraë ie'pa a.

²¹ Jacob erblë' Skëköl mik, e' kuekî mik ie' blërkewä, e' këwö döketke, etä ie' tò iyë' italapa dör José ala'r e'pa a eköl eköl tò Skëköl er buaë chöraë ie'pa a. Nies Skëköl dalöie ie' tò ie' e' duedur ishko kéli mik e' dalewa.

²² José erblë' Skëköl mik, e' kueki mik ie' blërkewatke, etä ie' tö iché tö aishkuö ta Israel aleripa e' yörattarak Egipto. Es ie' ichéat tö mik a' e' yéttsa ká i' a etä ye' nu tso' blëule e' tsúmi a' tö blëwa wé a' mîrö ee.

²³ Nies Moisés yé ena imì, e'pa erblë' Skëköl mik. Mik ie' kune', etä ie'pa tö isuë tö alala buaala kune. Egipto blú tö iyë' tö Israel aleripa alala kurke wëpa, e'pa kos ttekelur. Erë Moisés yé ena imì, e'pa erblë Skëköl mik, e' kueki ie'pa kè suane blu' ttë yöki. Ie'pa tö Moisés blé dökä si' mañat itsatkoie.

²⁴ Moisés talane Egipto blú duöchkeie dalöiërta' tajë. Erë ie' erblë Skëköl mik, e' kueki mik ie' de këchke, etä e' kos watéttsa ie' tö. Ie' kè ki ikiane tö ie' kirwa Egipto blú duöchke. ²⁵ Ie' a ta weinuk wëpa dör Skëköl icha, esepa ta, e' dör buaë tkökä sene sulu tö s'ttsë'weke buaë ekuölö è, ese kos tsata. ²⁶ I buaë döraë ie' ulä a aishkuö ta iskieie, e' è ki ie' er me'rie. E' kueki ie' tö bikeitsé tö iweir kos wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e' tté ki, e' dör buaë shute, íyi bua' bua tso' Egipto ese kos tsata.

²⁷ Moisés erblë' Skëköl mik, e' kueki ie' e' yéttsa Egipto, kè suane Egipto blú ulune yöki. Ie' e' tkéwa darërë Skëköl kè wërta' e' mik kè ilo'yane ie' wa. ²⁸ Ie' erblë Skëköl mik, e' kueki ie' tö Israel aleripa patké Ie'pa Yépa Yërulune Egipto e' kéwö tkö'uk. Ie' tö ie'pa patké obeja pupula ttökwa ta ipé sklippök ie'pa ukkö kos e' mik. Ie'pa tö iwé es as Skëköl biyöchökwak patké Skëköl tö s'ttökulur, e' kè mi'wa u a alä wëm tsá kune, esepa kos ttökulur.

²⁹ Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kueki ie'pa tkami Dayë Mat shua wes ýök è ki shkë es. Erë mik Egipto wakpa mí ie'pa itöki, etä e'pa ki dayë unekä tö ie'pa kos ttélur.

³⁰ Israel aleripa erblë' Skëköl mik, e' kueki ie'pa shkë ká kië Jericó kköiëule e' pamik dökä ká kul. E' ukuöki ta ká e' kköiëule kos, e' tkënettsa iski. ³¹ Nies alaköl sulusi kië Rahab, e' erblë' Skëköl mik. E' kueki mik wëpa böi patké' Josué tö Jericó weblök bër akir, etä e'pa ki'waitö bèrë blë' itsatkoie. E' kueki ie' kè dunewañak wëpa tö Skëköl ttë dalösewëwa esepa ta.

³² Ye' a ikí yërmi tajë. Gedeón ena Barac ena Sansón ena Jefté ena David ena Samuel ena Skëköl ttekölpä kos, e'pa kos tté pakarmi ye' a, erë ye' kè kawö kune i' ta ipakoe seraä. ³³ Ie'pa ena pë skä erblë' Skëköl mik wes ie'pa es, e' wa e'pa welepa e' alékä ká kuä'ki kuä'ki wakpa ki. Nies ie'pa welepa ttë dalöiëno e' wakanewé yësyesë. Nies Skëköl kablë' ie'pa a, e' wä de ie'pa ulä a. Ie'pa welepa tö ma'name kkö tsatéwa. ³⁴ Ie'pa welepa kè ki bö' dakanekä. Ie'pa welepa ttekwatke tabè wa, e' tsatkée Skëköl tö. Ie'pa welepa kè diché ta', erë idiché iëne. Ie'pa welepa nippé darërë ta ie' alékä ká kuä'ki nippökwakpa ki. ³⁵ Nies alakölpä bak erblök Skëköl mik, e'pa welepa dëutöpa shkenekane menene ie'pa a.

Pë' welepa skä erblë' Skëköl mik, e'pa klö'wëwa pë' tö ta iwe'ikérakitö tajë siarë dö iduowä ekkë. Erë ie'pa erblë Skëköl mik, e' kè watënettsa ie'pa wa. Ie'pa wa ijcher tö ie'pa shkerdakane aishkuö ta sènoie buaë shute, e' kueki ie'pa ekemine áie, e' kè kinewä ie'pa wa. ³⁶ Ie'pa welepa wayöne tajë, bune siarë. Ie'pa welepa skä monewä tabechka yöule tsa'ie ese wa, es iminerak s'wöto wé a. ³⁷ Ie'pa welepa ttélur ák wa. Welepa ttélur jchéulettsa shushaë. Nies welepa ttélur tabè wa. Ie'pa bak shkök wí a diä a paiëule obeja kkuölit ö chibo kkuölit wa. Ie'pa dör siarë, töiëne siarë, weine tajë. ³⁸ Ie'pa dör buaë shute, kè dör bua' tö ie'pa ser imalepa serke ká i' ki e' shua. Erë ie'pa bak

shkòk wì a dià a ká sir poë wé kè yì serku' taië ese ska' ö kabata a. Ie'pa bak senuk siarë ákuk a ö kauk a.

³⁹Ie'pa ekkëpa kos erblë' Skëköl mik buaë, e' kuëki ie' wa ie'pa wëne buaë. Erë ie' kablë' ie'pa a, e' wà kam mer ie'pa a, ⁴⁰ie' tò iskà bikeitséne bua'ie se' batamik e' kuëki. Ì buaë meke ie' tò se' a aishkuö ta, e' kiane ie' kì tò ie'pa ena se', e'pa ulà a idö ñita. E' kuëki kam idö ie'pa ulà a.

A' erbló Skëköl mik wës Jesús es

12 ¹A yamipa, se' erblöke Skëköl mik ena se' serke ie' a, e' dör wes s'tur e' aloka as ì merke siä e' dò se' ulà a es. Wépa erblë' Skëköl mik ká iaiäe e'pa durulunebak, e' dör wës ie'pa tüne e' ali'kabak es. Ie'pa ekkëpa dör taië, e' kos erblë' buaë Skëköl mik, e' dör wës ie'pa iëne se' turke e' sauk es, tò is se' mir. E' kuëki ì kos tò se' wöklö'weke ese ulà watösö. Ì sulu wamblekesö, ese dör wës tsa' mulitswä s'klö mik es, e' kuëki ilo'yösö. Eta se' tunú darërë dò mik se' deka wé se' mi'kerö ee. ²Se' er mùwä Jesús è kì. Se' erblöke Skëköl mik e' wërke Jesús wöki tsawe dò bataie. Ie' kötëwä krus mik, e' dör jaë taië, erë e' kè kì ie' tkine yës. Ie' wä ijcher tò ie' tse'rdäe buaë aishkuö ta, e' kuëki idalë'ttséitö er bua' wa. Ìñe ta ie' tkërka dalöiërtä' taië Skëköl tkër ikulé kì e' ulà bua'kka.

³Pë' sulusipa tò ie' we'ik taië, e' kos dalë'ttséitö. E' bikeitsó buaë as a' kè shtrirwä erblök Skëköl mik ta ilo'yë. ⁴Mokì a' tso' ñippök sene sulu ta, e' kuëki a' weirke taië, erë kam a' weir dò a' duöwä pé tër taië ekkë wës Jesús es. ⁵⁻⁶Skëköl yëkkuö kì ie' tò a' pattë wës ie' ala'r es, wësua e' chowa a' éna, e' tò iché i' es:

“A ye' alà, wépa kos dalër Skëköl éna, esepa paruekeitö.

Wépa klöwé ie' tò ila'rie, esepa uñekeitö.

E' kuëki mik ie' tò be' parueke, eta e' kè watöksa be' tò.

Mik be' uñekeitö, eta kè be' erianuk.”^b

Es itso' kitule Skëköl yëkkuö kì.

⁷A' weirke kos, e' wa Skëköl tso' a' paruök, e' kuëki e' dalë'ttsó er bua' wa. A' parueke e' wà kiane chè tò ie' tò a' sué wës ie' ala'r es. ¿Wé a' wä isuule tò alala kè parueta' iyé tò? ⁸Skëköl kè tò a' paruë wës ila'r ulitane es, e' ta e' wà kiane chè tò a' kè dör ie' ala'r chökle, a' dör wës ñala alé es. ⁹Mik se' bak ala'rila, eta se' yé tso' ká i' kì, e'pa tò se' parueta' ta ie' dalöie se' tò. E' dör es, e' yita buaë se' kawöta S'yé tso' ká jaì a e' dalöiök taië as sene michoë dò se' ulà a. ¹⁰Se' yé tso' ká i' kì, e'pa tò se' parueta' ekuölö è wës ie'pa wa iwër buaë es. Erë Skëköl tò se' parueke se' kimoie as se' ser batse'r wës ie' es. ¹¹Mik se' padurke, eta e' kèwö ska' ta kè ittse'r buaë idalëne s'mik. Erë s'wöblane iwa, e' ta s'serdäe bèrë yësyësë.

¹²E' kuëki a' er diché iöne. A' erblöke Jesús mik, e' kè armi a' tò a' shtrine kuëki. ¹³A' shkò kékraë ttë yësyësë e' ñalé wa as a' wépa kè erblöku' buaë Jesús mik, shkòkeia wës s'klö kranewä shkò es, esepa kè kì ardö, e' skéie ie'pa buarne ta ishkömi buaë.

Skëköl er buaë ché se' a, e' kè watarttsa

¹⁴A' e' mú senuk bèrë sulitane ta. Nies a' e' mú senuk batse'r wës Skëköl kì ikiane es. Yì isie kè serku' es, ese kè tò Skëkëpa Jesús suepa. ¹⁵A' ñi kk'önú

buaë as Skëköl er buaë chöke se' a, e' kè watòttsa yi tö. Yi tö iwatéttsa, ese dör a' shuà wës kalkua sulusi tskirka es. Mik ideka, età imalepa taië sulu'wëwaitö. ¹⁶A' kè kàne trënuke. A' kè kàne i dör batse'r ese dalöseukwà wës Esaú es. Ie' dör iyé alà tsá, e' kueki iyé íyi kuò meke ie' a. Erë e' watò'ttsa ie' tö iël a chké tka' etkè, e' è skéie. ¹⁷A' wà ijcher tö e' ukuöki ta ie' ki ikiane tö iyé mú er buaë chö ie' a wës ie'pa wöblar alà wëm tsá kune ese a er buaë chök es. E' kiéitö iyé a ië wa kköché wa taië, erë kè wës ie' a ionukia, iwake' watënettä.

¹⁸I'ne ta a' kè dökü' Skëköl wörki wës ká iaiäe se' yépa dë'rö ie' ska' es. Mik ie'pa dökewatke Sinaí kébata a, età ká ttsenewá mía ttsettseë, e' shuà bö' taië ñarke kabata ki, siwà bitsirke darërë, e' kos ttsé ie'pa tö sué ie'pa tö. ¹⁹⁻²⁰Duk blarke taië ttsé ie'pa tö. Nies Skëköl ttöke e' ttsé ie'pa tö. I ché ie' tö ie'pa a, e' yöki ie'pa suane taië. Ie' iché ie'pa a: "Yi deka kabata i' ki, se' ö iyiwak, ese kawöta ttëwä ák wa." Ttè e' kè dalë'ttsénuk ie'pa a. E' kueki ie'pa kköché taië tö mú kè ittöia ie'pa ta. ²¹Mokj i sué ie'pa tö, i ttsé ie'pa tö e' tö ie'pa suawé taië. Nies Moisés wák kköchwéitö ta ichéitö: "iTaië ye' painéka suane è wa!"

²²Erë i'ne ta kè idör es a' a. E' skéie a' detke kabata kè wërta' kië Sión kébata ee, e' dör Jerusalén tso' ká jai a e'. Eë Skëköl chók serke. Eë ie' biyöchökwakpa tso' taië, kè shtar'ta' ekké, e'pa daparke ie' kikökka. ²³Eë wépa kos de Skëköl alà tsáie esepa tso' nî dapa'uk ttsë'ne bua' wa. Ie'pa kië tso' kitule yëkkuö tso' eë e' ki, e'pa shu a' dör. Eë a' detke Skëköl dör sulitane shulökwak, e' wörki. Nies a' detke pi' bak senuk yësyësë ká i' ki, esepa ta nita. Ie'pa yuétke Skëköl tö yësyësë, kè i kianeia ie'pa ki. ²⁴Nies a' detke Jesús ska', ie' dör ttè pa'ali me' Skëköl tö se' a, e' kanéukwak. Ie' kötewä ipé tène taië, e' wa se' batse'wé Skëköl tö. Ie' kötewä e' dör s'tsatkoie, e' kè dör wës Abel kötewä, e' nuí ki iël tsaiëne es.

²⁵E' kueki a' e' kkö'nú. Skëköl ttöke a' ta, e' kè watarttsa. Ká iaiäe wépa ta ie' ut ká i' ki, e' waté'ttsa ie'pa tö, e' nuí kè ulà a ie'pa bakyal, e' ta ¿wës se' tköyalmi i'ne ta ie' ttöke ká jai a e' ttò waté'ttsasö e' nuí ulà a? ²⁶Ká iaiäe mik ie' ut ie'pa ta, età e' tö ká i' wötio' darërë. Erë i'ne ta ie' iché: "kawö döraë ta ká i' wötí'weraëyö etökichane, erë kè dör ká i' è, nîes ká jai kos wötí'weraëyö." ²⁷Mik ie' tö iché es, età e' wà kiane ché tö íyi kos yö'itö wötirta', ese wötí'weraëitö, skerattsaítö as i kè wötirta' kè erta'wa, ese è atne iskéie.

²⁸⁻²⁹I blúie Skëköl tso' e' a se' tso', e' kè wötirta' kè erta'wa. E' kueki wéstela chösö ie' a. Ie' dalò ta' taië wës bö' ñar taië es, e' kueki ie' dalöiösö taië suane wa, wës ie' wa iwër buaë es.

Wës Jesús mik erblökwakpa kawöta senuk

13 ¹A' nî dalëritsó buaë kekraë nî ëlpaie, kè ilo'yar.

²Yi kè suule a' wà, ese de a' u a, età ikiówa buaë. Wëlepa tö io' es età Skëköl biyöchökwakpa dë'wà ie'pa u a, erë e' kè ane ie'pa éna. E' kueki kè a' éna ichökwa s'malepa kiökwa buaë a' u a.

³S'yamipa tso' wötëule s'wöto wé a, esepa kimú wës a' wákpa tso' wötëule ie'pa ta nita es. S'yamipa wëlepa weirke Jesús ttè kueki, età a' tö ibikeitsó wës a' wákpa weirke es.

⁴S'senewabak e' tté dalöiö. Wépa tò tté e' dalösewéwa tré wa i wa esepa wömerattsa weinuk Skéköl tò. E' kueki kè a' trènuw yës. Kè a' tò s'senewabak dalöseukwa.

⁵Kè a' er mukwa inuköl ki yës. Skéköl tò iyë'bak i' es: "Ye' kè tò be' mepaat yës, ye' tò be' kkö'nè michoë."^d E' kueki i' tso' a' wa, as e' tò a' ttsë'ù buaë. ⁶Se' erblöke Skéköl mik, e' kueki kè se' suane i' yöki. Se' tò ichèmi wës itso' kitule Skéköl yëkkuö ki es, e' tò ichè:

"Skéköl dör ye' kimukwak,

e' kueki i' wëmi s'ditsö tò ye' ta, e' kè yöki ye' suane."^e

⁷A' wökirpa bak a' wöbla'uk Skéköl tté wa, e'pa ska' a' er anüne. Wës ie'pa bak senuk qos ena wës ie'pa blënëwa, e' bikeitsó buaë ta a' erbló Jesús mik wës ie'pa es. ⁸Jesucristo kè manerta'. Wës ie' dör ká iaiaë, es ie' dör i'ñe, ñies es ie' döraë aishkuö ta kekraë. ⁹E' kueki kè a' e' muktä e' kitö'uk tté kua'ki qos kè dör Jesús tté mokí ese wa. Tté dalöiëno wele tò ichè tò chké wésele kè katar. Tté ese qos kè dör iie bua' se' er diché ioie. Wépa tò tté ese dalöieke, e' kè tò ie'pa kimepa. Erë Skéköl er buaë chöke se' a, e' je' tò se' er diché iëmi buaë.

¹⁰Sacerdotepa bak ka' tso' iyi moka Skéköl a' e' wakanéuk, e'pa a kawö mène iyiwak ña'wëkewa ka' e' ki ese chká kak katök. Erë se' erblöke Jesús mik, e' dör wës ka' ñe' wakanewekerakitö es, ie' wa se' tsatkërmi. Erë wépa tso'ia erblök ka' ñe' mik, esepa kè a' e' tsatkënuw. ¹¹Iyiwak jchök sacerdote kibi bak duas bik ekkë nu' olo'yoie, ese pé tsukmi ie'pa bak Skéköl wé shü batse'r taië shütë ee. Erë iyiwak ese nu ña'ukwa ie'pa bak ie'pa ká döwa e' wishet. ¹²Es ñies Jesús kötëwa Jerusalén kköiëule e' wishet se' batse'woie ipé wa. ¹³E' kueki kè se' erblöia judiowak tté dalöiëno e' mik. Mishka bánet Jesús ta weinuk jaënuw wës ie' weine jaëne es. ¹⁴E' wà dör tò ká i' a kè se' wa ká ta' wës Jerusalén es. E' skéie ká yöbië doia aishkuö ta, e' panuk se' tso' kröröë. ¹⁵E' kueki Skéköl kíkokaşö kekraë Jesucristo batamik. E' dör buaë wës iyiwak jchësö mè ie' a idalöioie es. E' kueki ikíkokaşö s'wák kkò wa. ¹⁶Kè a' éna ichökwa i' buaë uk ena ñi kimuk. E' dör buaë ñies wës iyi mekesö Skéköl a es. A' tò iwë es, e' ta e' wër buaë ie' wa.

¹⁷A' wökirpa wöñirke taië a' kkö'nè batamik. Ie'pa éna iane tò e' ki ie'pa chakerane Skéköl tò. E' kueki ie'pa ttö iutó ena idalöiö. E' ú as ie'pa ttsë'ù buaë ikanè tò, kè kköchöku'. A' kè tò iwë es, e' ta e' kè dör buaë a' a.

¹⁸A' tò ikiö Skéköl a kekraë sa' ki. Sa' wa ijcher tò sa' er kè tò sa' kkatëku' i' ki. Kekraë sa' e' ché senuk buaë yësyësë. ¹⁹Ñies ye' kköchö a' a tò a' ikiö Skéköl a as ie' tò ye' a ikéwö mù tò ye' mi'ne bet a' weblök.

Yëkkuö shtökwak e' chéat

²⁰⁻²¹Skéköl dör sene bèrë mukwak e' tò Skékëpa Jesús shkeo'kane. As ie' tò i' qos kiane a' ki sènoie wës ie' ki ikiane es, e' mù a' a. Ñies i' wër buaë ie' wa as ese qos uk ie' tò a' kò Jesucristo diché wa. Jesús tò tté pa'alí yöbië mène se' a, e' kaneö ie' pé wa. Ie' dör se' kkö'nukwak kibiie. ¡Cristo kíkokaşö taië kekraë! Es e' idir.

²²A' yamipa, tté böt mañat i' shtéyö a' pattoie, e' mú klö'ù a' tò er bua' wa. ²³Ñies ye' ki ikiane tò a' wa ijchenú tò s'yami Timoteo bak wötëule, e'

yēnettsane. Ie' de bet ye' ska', etā ye' wā ie' mi'ke ē' tā mik ye' mi'ke a' weblök etā.

²⁴ A' wökirpa kōs ena s'batse'r malepa kōs shkē'ú ña. Ñies s'yamipa dör Italia wakpa tso' ye' tā, e'pa tö a' shkē'wémi.

²⁵ As S'yé ēr buaë chò a' ulitane a.

Yëkkuö kit Santiago tö

Santiago

Yëkkuö i' kit Santiago tö. Welepa tö ibikeitsè tö ie' dör Jesús ël eköl. Ie' bak senuk Jerusalén ena eë ie' bak Jesús mik erblökwakpa wökirie. Nies mik Jesús ttekölpa tsá ena Jesús mik erblökwakpa wökirpa malepa e'pa ñi dapao' Jerusalén Pablo kanè pakoie, etá Santiago tso' iwökirie (Hechos 15 saü). Mateo 13.55,56 tö Jesús ëlpa ena ikutapa e'pa chë.

Israel aleripa erblë' Jesús mik esepa tajë bak senuk ká bánet kuá'ki kuá'ki a o'kapaie. E'pa a Santiago tö yëkkuö i' kit. Yëkkuö i' kit ie' tö kabene kuá'ki kuá'ki cheke erë e' yökí ie' tö iché: Mik se' serkeia ká i' kí etá se' weirdaë Jesús mik erblë kuëkí, e' wa Skëköl tö se' kimeke senuk yësyesë ie' a. E' kuëkí kè se' kàne tkinukwá se' weirke e' wá. Se' kè ttsë'nuk buaë mik s'weirke etá. Es Santiago tö iché.

E' kfië tá ie' tö iché wës se' serke ena ì weke se' tö, e' wa iwënewá tö mokí se' erblöke Jesús mik ö au. Wës se' tö s'malepa suëke e' dör ibua'ie. S'siarëpa kí Skëköl tkirke ena ie' wöa tá sulitane dör nies. E' kuëkí kè se' kàne inuköl blúpa sauk bua'ie s'siarëpa tsata.

E' kfiëta Santiago tö iché tö inuköl blúpa tö s'siarëpa watëttsa ena kè ipatuë buaë, esepa kí tajë kabene tso' S'yë wöa, e' tö iwe'ikeraë s'siarëpa we'ikè e' nuí kí.

Shke'wë

1 ¹Ye' dör Santiago. Ye' dör Skëköl ena Skëképa Jesucristo, e'pa kanè méso eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' dör Skëköl icha^a e'pa a. A' shke'wëmiyö.

S'weirke kôs e' dalë'ttsöso

²A ye' yamipa, mik ì sulu tköke a' tá tsakië a' ma'woie, etá a' ibikeitsó: “¡Ayëcha buaë ye' tá!” ³E' wà dör tö a' wá ijcher tö mik se' erblöke Skëköl mik e' ma'orke, etá e' tö se' kimeke e' tkökwa darërëë. ⁴E' kuëkí a' e' tkówa darërëë erblök Skëköl mik, kè ilo'yar as a' er kurwá buaë darërëë wës ie' kí ikiane es, kè ì kiarpaia a' kí ie' wöa.

⁵Erë a' wëlepa kè éna iane tö ì dör bua'ie wë, e' tá ikió Skëköl a' tá ie' tö a' kimeras as a' éna iwà ar buaë. E' kiésö ie' a, e' kè tö ie' tsiriwë. Ie' tö ì buaë meke sulitane a' tajë kè erta'wa ekkë. E' kuëkí ikió ie' a. ⁶Erë mik a' tö ilë kié ie' a, etá a' erblö darërëë ie' è mik, kè ibikeitsar bötböt. Yi ibikeitséka bötböt, ese dör wës dayë uyë siwá tö wí a' dià a' es, kè merta'wá bèrë. ⁷⁻⁸Yi dör es, ese erbiköke bötböt kekraë, kè erbikö etkëme. E' kuëkí ese kè tö ibikeitsök tö Skëköl tö ì mèmì ie' a.

⁹S'yamipa siarëpa erblöke Jesús mik, esepa ttsë'nú buaë shüte, Skëköl tö ie'pa tkéka pë' tajë ie' a' e' kuëkí. ¹⁰Es nies s'yamipa inuköl blúpa erblöke Jesús

a 1.1 a' dör Skëköl icha: Griegoie ttë i' dör: *ditséwö dabom eyök kí bül bakyalmi ká wa'ñe*.

mik, esepa ttsë'nú buaë shütë, Skëköl tö ie'pa wöéwa diöshet e' kueki. Ie'pa tä itköräë wës ma'ma wörkua es. ¹¹ Mik diwö deka ba'baë, eta e' tö ma'ma wörkua alabëwëwä anewa, kè wëriä buaë wës kuaë es. E' suë itköräë inuköl blúpa tä, ie'pa iyi tso' taië, e' shüa iblërdawarak.

¹² Wëpa ma'orke e' dalë'ttsekerakitö er bua' wa, ayëcha buaë esepa. Ie'pa dettsa buaë, e' tä sene michoë merdaë ie'pa a iskieie. E' muk Skëköl kablë' wëpa éna ie' dalër esepa kos a.

¹³ Mik yi erkié i sulu wamblök, e' tä kè ichar: "Skëköl tö ye' erkiöwë i sulu wamblök." Kè yi a Skëköl erkinuk i sulu wamblök. Nies Skëköl kè tö yi erkiöwëpa i sulu wamblök. E' kueki kè yi kàne ichök: "Skëköl tö ye' erkiöwë i sulu wamblök." ¹⁴ E' skieie, se' wák dër suluë, e' tö se' erkiöwëke i sulu wamblök tä sulu se' éna iwamblak. ¹⁵ E' ukuöki tä iwawamblësö. E' ukuöki tä se' wöblanewatke i sulu è wamblök, e' nuí ki s'duörawa.

¹⁶ A yamipa dalër taië ye' éna, kè a' e' kitö'uk. ¹⁷ I kos dör buaë yësyësë tso' se' wa, ese meke se' a S'yé tso' ká jai a, e' tö. I kos dalöburke ká jai a, e' yö' ie' tö. Ýyi ekkë kos e' olo maneortä'ne, erë ie' kè e' mane'uta'ne. Ie' wák dër buaë yësyësë kekraë. ¹⁸ Ie' wák er wa, ie' tö ibikeits se' er mane'uk pa'alí ie' ala'rie, se' tö ie' ttë mokí klö'wë e' batamik. Ie' tö iwë es as se' dō iyi kos yö' ie' tö ese tsä bua'ie.

Skëköl ttë iütösö

¹⁹ A yamipa dalër taië ye' éna, ye' ttö ttsó. Mik yile ttöke a' tä, eta ikukueblö bua'ie, kè iütar bet ena kè a' ulunukka bet. ²⁰ Se' ulur e' kè tö se' kè senuk yësyësë Skëköl wörki. ²¹ E' kueki e' ya'wë kos ena i sulu skä tso' taië, ese kos watötsa uyötsa a' tö sërää. E' skieie Skëköl ttë tso' se' er a, e' klö'ú, e' wä iütö bèrë er bua' wa. Ttë e' tkëule a' a wës iyi kuatkësö es. Ttë e' a' a' tsatkërmí.

²² Erë kè a' tö Skëköl ttë kittsar kukuò è wa, iwä iütö mokijë. A' kè tö iwë es, e' tä a' e' kitö'uke. ²³ Yile tö Skëköl ttë ttsé kukuò è wa, erë kè itö iwä iütë, e' tä ese dör wës wëm e' saü wösuö wa es. ²⁴ Ie' e' suë wösuö wa tä imía, erë bet iëna ichowa tö i suéitö iwö ki. Tä jiók ie' e' wö sué? ²⁵ Erë yi er me'rie ttë dalöiëno yësyësë tso' s'yottsä i sulu ulä a' e' ki, tä e' a' ië' tkökewä darërëë ena iwä iütekeitö buaë, kè ichötä'wa iëna, ese a' Skëköl er buaë chöraë i kos wëkeitö e' a.

²⁶ Yi e' bikeitsö tö ie' dör Skëköl dalöiökwak mokijë, erë kè ikkò ki i sulu blërta'wä chë, e' tä ese e' kitö'uke siarë. Ie' e' bikeitsö tö ie' dör Skëköl dalöiökwak, erë e' dör kache, kè wä tä. ²⁷ Erë Skëköl dör S'yé, e' wöä wëpa tö ie' dalöieke yësyësë, kè i sulu tä, esepa tö jchu'rlapa ena alakölpa schöpa weirke siarë, esepa kimeke. Nies ie'pa kè e' ia'uta'ka i sulu tso' ká i' a' ese wa.

Sulitane dalöiödsö nikkëë

2 ¹ A yamipa, se' erblöke Skëképa Jesucristo olo tä' taië e' mik, esepa ké sulitane sauk nikkëë. ²⁻³ Iwä kkachekeyö a' a' i' es: ichösö tö wëm inuköl blú debitu eköl wë a' nñ dapa'uke ee, paiëule buaë datsi' bua'buwa wa, nies ula'tsio iéitö dalölöë. E' kiéwa a' tö weshke tä ishke'wë buaë tä iché ia: "be' e' tkóser íe kula' buaë i' ki." E' wöshä tä s'siarë debitu eköl datsi' nula sulu dó è tä a' tö iché ie' a: "Be' e' duódur see ö be' e' tkóser iski." ⁴ A' tö iwë es, e' tä a' e' wamblö suluë. A' er suluë, e' kueki a' kè tö s'dalöietä' nikkëë.

⁵A yamipa dalër tajë ye' éna, ye' ttò ttsó: wépa dör siarë ká i' a esepa shukitbak Skëköl tò as ie'pa dò erblë ie' mik e' blúie. Nies ie'pa shukitbakitò as idörak wépa blúie ie' tso' e' kúie wes ie' kablë wépa éna ie' dalër esepa a es. ⁶Erë ie'pa dalösewëkewá a' tò. E' skéie inuköl blúpa sueke a' tò buaë dalöieie tajë, erë esepa tò a' we'ikeke siarë. Ie'pa wá a' mi'ke kkatë s'shulökwakpa wörki. ⁷A' dör Jesucristo icha erë inuköl blúpa tò ie' cheke suluë. ¿Wes esepa dalöiemí a' tò s'siarëpa tsatá?

⁸Skëköl ttë dalöiëno bua'ie kitule iyëkkuö ki, e' tò ichë, “A' malepa dalëritsó wes a' wákpa e' dalër es.”^b Ttë e' wá iuté a' tò moki, e' ta e' dör buaë. ⁹Erë a' kè tò sulitane suë ñikkëë, e' ta a' tso' i sulu wamblök. E' wa a' tso' ttë dalöiëno bua'ie e' dalöseukwá. ¹⁰Yi tò ttë dalöiëno e' dalöieie iekkë ta seraá, erë e' et dalösewëwaitö, e' ta e' dör wes ie' tò ttë kos dalösewëwá es. E' nuí kos ane ie' ki. ¹¹E' wá dör tò Skëköl tò iyë: “kë a' kawö ta' s'ttökwa.” Kë se' wá s'senewábak dalöseukwá, nïes e' wák tò iyë: “kë a' kawö ta' s'ttökwa.” Kë se' wá s'senewábak dalöseonewa, erë s'ttëwasö, etá e' wa se' ianewá ttë dalöiëno e' dalöseukwawak. ¹²Ttë e' me'at Skëköl tò se' tsatkoie se' er sulu e' yöki. Ttë e' wa ie' tò s'shuleraë aishkuö ta. E' kueki a' ttó, a' senú wes ttë e' tò ichë es. ¹³Kë sò s'malepa suë er siarë wa, e' ta mik se' shulirketke, etá Skëköl kè tò se' suepa er siarë wa. Erë s'malepa suekesö er siarë wa, e' ta idörattsá buaë se' a mik se' shulirketke etá.

Ì buaë wésó s'malepa a e' wa iwënewá tò moki se' erblöke Skëköl mik

¹⁴A yamipa, yi e' chò: “ye' erblöke Skëköl mik”, erë ese kè tò i buaë weku' s'malepa kimoie iwá kkachöie, e' ta ie' e' chò es, e' kè dör iie bua'. ¿Wes ie' tsatkërmí? ¹⁵E' wá kkachekeyö a' a' i es: ichôsö tò s'yami eköl, wëm ö alaköl, ese tso' siarë, datsi' kè ta', chkewö kè ta', ¹⁶etá a' wele tò iché ie' a: “Be' shkó wöbwa, Skëköl be' kimë. Be' e' paíó buaë, be' chkó buaë.” A' tò iché ie' a es, erë i kiane ie' ki e' kè mène a' wá ie' a, e' ta e' wa ¿i buaë wé a' tò? ¹⁷Es nïes se' e' chò tò se' erblöke Skëköl mik, erë se' kè tò i buaë weku' s'malepa a iwá kkachöie, e' ta se' e' chò es, e' kè dör iie bua'.

¹⁸A' wele tò ichëmi ye' a: “ye' tsatkërdaë ye' erblöke Skëköl mik e' è batamik.” A' wele ská tò ichëmi ye' a: “ye' tsatkërdaë i buaë wekeyö e' è batamik.”

Ye' tò ie'pa iutëmi i' es: S'erblöke Skëköl mik ena i buaë wekesö, e' mir ñita. Se' kè wá i buaë one, e' ta kè se' a iwá kkayënuik tò se' erblöke Skëköl mik. Erë se' tò i buaë weke, e' ta e' wa se' tso' iwá kkachök tò moki se' erblöke Skëköl mik. ¹⁹Se' e' chò tò iklö'wésó tò Skëköl dör eköl ème, etá e' dör buaë. Erë nïes aknamapa tò iklö'wé es, etá e' tò ie'pa suawekeka painuwekeka tajë.

²⁰Kë a' senuk wes kè se' er ta' es. A' éna iwá anú tò yi e' chò tò ierblöke Skëköl mik, erë kè itó i buaë weku', e' ta ie' chò es e' kè dör iie bua'. ²¹Se' yé bak ká iaiaë kië Abraham, e' tò ilá kië Isaac, e' méka ka' yö'itö íyi moká Skëköl a e' ki ttëwá ña'wëwa wes Skëköl tò iuk patké' es. Moki ie' mí e' wá uk erë Skëköl tò iwöklö'wé. Skëköl tò isué tò moki ie' mí ittò wá iutök. E' kueki ie' tò iklö'wé wes wëm yësyësë es. ¿E' kè jcher a' wá? ²²Es a' éna iarmi tò moki ie' erblé Skëköl mik. Ie' tò Skëköl ttò wá iuté, e' tò iwá kkaché tò moki ie' erblé imik. ²³Es i tso' kitule Skëköl yëkkuö ki e' wá ane se' éna, e' tò ichë: “Abraham

erblé Skéköl mik, e' kuëki iklö'wéitö wes pë' buaë yësyësë es."^c E' kuëki ie' kine Skéköl sini'. ²⁴Es se' wa ijcher tö Skéköl tö se' klö'wë wes pë' buaë yësyësë es, ì buaë wekesö iwà kkachöie tö se' erblöke ie' mik ese batamik. E' kè dör tö se' erblöke ie' mik e' è batamik.

²⁵Es nïes ibak ká iaiäë alaköl trër taië kië Rahab, e' tã. Josué tö wëpa patké Jericó weblök tö wes iulà dõmi iska'. Ká e' a e'pa kiéwã Rahab tö buaë ie' u a itsatkoie. E' ukuöki tã ie' tö ñalã kuã'ki kkaché ie'pa a as e' wa itköshkardak. Es ie' tö iwà kkaché tö ie' erblé Skéköl mik. E' batamik Skéköl tö ie' klö'wë wes alaköl yësyësë es.

²⁶Mik se' duowã, etã se' wiköl mía tã s'nu è ate. E' sù mik se' e' chò tö se' erblöke Skéköl mik, erë kè ì buaë wëku'sö iwà kkachöie, e' tã se' e' chò es, e' dör wes s'nu es, kè dör iie bua'.

S'kkò paklòüsö as kè sò ì sulu chò

3 ¹A yamipa, a' wã ijcher tö sa' wëpa tso' a' wöbla'uk Skéköl ttë wa, esepa chakeraë aishkuö tã Skéköl tö taië s'malepa kè dör s'wöbla'ukwakpa esepa tsatã. E' kuëki kè a' e' yuökã s'wöbla'ukwakpaie taië. ²Sulitane tö ì sulu wamblëtã taië. Erë wë kè tö ì sulu chetã yës, ese dör buaë yësyësë. Ie' a e' wöklörmí as kè itö ì sulu kôs wamblö. ³Kabaio diché taië, erë ikkò payuekewasö tsa'ukuöla wa tã iwëttsëmí sò wes se' kî ikiane es. ⁴Nïes kanò blubluë shkòke dayë kî, ese bikeitsó. E'pa dör bërie, e' uyeke siwã tö darërëë, erë ñnaokoie e' dör tsirlala, e' wa ñnakökwak tö ñnaekeke buaë dò wë ie' kî ikiane tö imí eë. ⁵Es s'kkò dör tsirlala, erë e' a ì taië wamblërmi wes bö'wö tsir tö tã taië ña'wëwa es. ⁶S'kkò dör wes bö' es, e' dör ì sulu chók tso' se' a. Se' tso'ia tstsë'ka, e' dalewa e' tö se' wák kôs e' sulu'wëkewã këkraë wes bö' s'ña'wë es. Bö' e' datse bö' kè a. ⁷Iyiwak ulitane urutërmi se' a. Iyiwak kañiru kôs, dù, tkabè, nïes ì tso' dayë a, e' kôs urutögoule se' wã. ⁸E' skéie kè yí a ikkò paklönuk as kè itö ì sulu chò. S'kkò a ì sulu dökettã këkraë, kè wöklör se' a. E' tö s'sulu'wëke wes kapöli sulusi tö s'ttewã es. ⁹S'kkò wa se' tö Skéköl dör Sy'é e' kîkekekã e' è wa se' alibchöke s'malepa yö'itö wes ie' wák es e'pa kî. ¹⁰Se' er buaë chöke, se' alibchöke s'kkò e' è wa. A yamipa, kè se' kane e' wamblök es. ¹¹¿Wë a' wã isuule tö di' tum etkè a yëri tskirke ena di' sese tskirke? ¹²A' wã ijcher buaë tö higo klò kè wörtã olivoie ö uva kicha kè wörtã higoie. A yamipa, es nïes di' sese ena yëri kè tskirkü' di' tum etkè a.

Skéköl siwë mokî, e' tö se' ké senuk yësyësë

¹³A' wëlepa e' bikeitsö tö a' wã siwã meke Skéköl tö e' jcher taië iwà ane buaë a' éna, e' tã e' wã kkachó sene yësyësë e' wa. A' senu kè e' tso'tã'ka wes wëpa wã siwã yësyësë jcher esepa ser es. ¹⁴Erë a' ukyërkeia ñitã, a' kköwërkeia ñitã, ese tso'ia a' er sulu'ukwã, e' tã kè a' e' tso'kkã tö a' wã siwã yësyësë jcher. A' e' tso'kkã es, e' tã a' tso' kachök. ¹⁵Siwã ese kè mène Skéköl tso' kã jai a e' wã. E' dör siwã tskirke kã i' kî s'ditsö er a ese. E' meke se' a bé tö. ¹⁶Mik se' ukyërke kköwërke ñi tã etã eë taië se' ñi chiliuke, eë ì sulu kôs wamblërke. ¹⁷E' skéie, wëpa tö Skéköl siwã datse kã jai a e' iuteke, esepa serke yësyësë. Esepa serke bèrë ñitã. Ie'pa er buaë ñi kî. Ie'pa tö s'malepa

sueke er siarë wa taië. Ie'pa tö ì buaë weke kekraë sulitane a ñikkëë er moki wa. ¹⁸Wépa tö s'patteke er bua'ukne ñi kî, esepa dör wes íyi kuatkökwak es. Sene bèrë kuatkeke ie'pa tö ta e' wà dörattsä sene yësyesëe.

Yi éna sene sulu dalër, ese dör Skëköl bolök

4 ¹¿Ì tö a' k'è ñi tsiriuk ñippök ñita? E' dör tö a' éna ì sulu wamblak e' ttsë'woie buaë, ese tso' ñippök, ì buaë tso' a' er a, ese ta. ²Ilë kkecheke a' tö taië, erë e' wà kè dò a' ulà a, e' kuekî a' tso'tke s'ttökwa. Ilë tö a' ukyëweke, erë e' kè dò a' ulà a, e' kuekî a' ñi tsiriuke ñippöke ñita. Erë ì kiane a' kî, ese kè kië a' tö Skëköl a, e' kuekî kè idò a' ulà a. ³Mik ilë kié a' tö Skëköl a, etä kè a' wà ikine er moki wa. A' éna iwà we'ikakwa a' wákpa kî e' ttsë'woie buaë. E' kuekî kè a' ulà a idë. ⁴¡A' kè tö Skëköl dalöie wes trër wakpa kè tö imaso dalöie es! ¿A' kè wà ijcher tö ì sulu tso' ká i' a, ese wa se' wöbatsö, e' ta se' mía Skëköl bolökíe? Iskà chekeneyö, yi tö ì sulu tso' ká i' a ese sini'kué, e' ta ese wák mía Skëköl bolökíe. ⁵Kè a' tö ibikeitsök tö é Skëköl yëkkuö tö ichë: “Skëköl tö se' wiköl me'at senuk se' er a, e' ulatska tkënettsä se' kî, e' tö se' sibirtseke taië.” ⁶Erë ì sulu wamblak se' éna ese wöklö'uk Skëköl tö s'kimeke taië. Es itso' kitule ie' yëkkuö kî wé ichëtö: “Wépa e' ttsòkà taië, esepa wöklö'weke Skëköl tö. Erë wépa e' wöëwa diöshet, esepa a' ie' er buaë chö.” ⁷E' kuekî a' e' mú Skëköl ttë dalöiök. Bé kè iutar ta ie' tkörashkar a' yöki. ⁸A' e' batsó Skëköl mik ta ie' e' batsöra a' mik. ¡A' pë sulusipa, sene sulu olo'yó, a' er bats'e'ú! A' erbikökeia bötböt, e' olo'yó, e' skéie a' erbikó etkëme Skëköl è a. ⁹¡A' erianú, a' kköchó taië, a' iú siarë! ¡Kè a' jañukia, e' skéie a' iú siarë! ¡Kè a' ttsë'nukia buaë, e' skéie a' erianú! ¹⁰A' e' ówa bèrë Skëköl wöa ta ie' tö a' kikerakä.

Kè se' ñi chök suluë

¹¹A yamipa, kè a' ñi chök suluë. Yi tö iyami cheke suluë ö iwatekeitö, e' dör wes Skëköl ttë dalöiëno cheke suluë ena iwateke es. Es ese tö idalösewéwa. A' tö iwé es, e' ta a' e' tkéka iwà shulök, kè dör iwà dalöiök. ¹²Skëköl eköl è tö ittë dalöiëno me'at se' a. Ie' è dör s'shulökwak. Ie' è a se' tsatkërmí. Ie' è a se' kichatërmí. Etä ¿yi tö a' a kawö mé s'malepa kichatök?

Kè se' e' ttsòkka

¹³Ye' ttò ttsó. A' wélepa tö ichëmi i' es: “Bulebök sa' mi'ke ká kua'kî, etä ee sa' serke duas ek ta sa' kaneblömi taië, inuköl klö'weraë sa' tö taië e' blu'woie.” ¹⁴A' tö ichëmi es, erë ì tkömi a' ta e' kè ijcher a' wà. A' dör wes mochka es, bla'mi ta sô isué, erë bet ta kè iku'ia. ¹⁵A' kawöta ichök i' es: “Skëköl kî ikiane, e' ta sa' sermiia ta kanë wésele wëmi sa' tö.” ¹⁶Erë a' e' ttsòkà taië, e' kuekî a' kè tö ichetä es. A' ibikeitseke tö a' serke a' wákpa è mik. Se' e' ttsòkà es, e' kos dör suluë. ¹⁷Ì dör buaë wë, ese jcher se' wà, erë kè se' wà ìone, e' ta e' dör suluë.

Inuköl blúpa pattë

5 ¹¡A inuköl blúpa, ye' ttò ttsó! ¡Skëköl tö a' we'ikeraë, e' këwö döketke a' kî! ¡E' kuekî a' iú, a' kköchó taië! ²Ì bua'buwa tso' a' wà taië, ese

sulunewatke, a' datsi' katétke powak tò. ³Ñies a' orochka, a' inukölchka qos, e' döli tokatke weirketke. Döli e' tò iwà kkacheke tò a' kkë'blö suluë. E' kueki aishkuö tã a' weirdäe bö' ké a. Ká i' erkewatke, erë a' tso'ia iyi blök taijé a' wákpa a. ⁴A' tò ittso'. Wépa kanebloke a' a' a' iyiwö shtök, e'pa kè patone a' wã. E' tò ie'pa kköchöweke taijé, e' tse Skëköl diché tã taijé e' tò. ⁵Ká i' a' a' wã iyi bua' bua' tso' taijé e' tse'woie buaë. Ñermata a' dör wes köchi kiéiesö ttëwã es; köchi kè éna iane tò i sulu datse iki. ⁶Pë' ser yësyësë kè a' e' tsatkër a' yöki, esepa kkaté a' tò wöméttsã ttëwã.

Se' weirke dalë'ttsösö bèrë er bua' wa

⁷A yamipa, a' weirke qos, e' dalë'ttsó er bua' wa bèrë dò mik Skëképa Jesucristo datskene etã. İyi kuatkökwakpa saü wes ie'pa tò iwörke e' wã paneke bèrë er bua' wa es. Nies ie'pa tò kalí paneke bèrë er bua' wa as iyiwö tskir, talar buaë, wöne taijé. ⁸Skëképa datskene e' këwö döketke tsinet, e' kueki e' wã panü bèrë. A' e' tköwã darërëe ie' a.

⁹A yamipa, kè a' ñi chök suluë as a' kè we'ikö Skëköl tò. Jesucristo dör s'shulökwak, e' döketke tsinet wes yi dökewatke ukkö a es. ¹⁰A yamipa, Skëköl ttekölpa bak kã iaiäe, e'pa weine taijé, e' dalë'ttsë'rakitö bèrë er bua' wa. E' saü, etã iwã ü es. ¹¹Se' tò ichë: "Wépa weine siarë, e' dalë'ttsë'rakitö bèrë er bua' wa, ayëcha buaë esepa." A' wã ittseüle tò kã iaiäe wëm bak eköl kië Job, e' weine taijé, erë ie' tò idalë'ttsë' bèrë er bua' wa. Nies a' wã ijcher tò mik iweine siarë e' tka, etã Skëköl er buaë yë' ie' a taijé. Skëköl er dör buaë, se' wër siarë ie' wa, e' kueki ier buaë yë' Job a taijé.

¹²A yamipa, ttë chekeyö i' e' dör ibua'ie: Mik a' tò i cheke, etã kè ichar: "I chëyö e' dör mokí Skëköl tò kã jai ena kã i' yö' e' wöwa" ö yile skã wöwa. A' ttó etkë. Mik a' icheke, "tó", etã es idir; mik a' icheke, "au", etã es idir. A' ichó es as kè a' kichatër.

Ikiösö Skëköl a' ñi kí

¹³A' wele weirke eriarke siarë, e' tã ese ttó Skëköl tã. A' wele tse'rke buaë, e' tã ese tò Skëköl kíkoka ittse wa. ¹⁴A' wele duöke, e' tã ese tò Skëképa Jesús icha erule e'pa wökirpa tsuk patkó, as e'pa bitü ikiök Skëköl a' iki ena kiö tök iki Skëképa ttö wa. ¹⁵Ie'pa tò ikié Skëköl a' erblë imik mokí e' wa, e' tã ibuardane tã Skëképa tò ikerakane. Nies i sulu nuí tso' iki, e' tã e' olo'yeraëitö iki. ¹⁶E' kueki a' e' kkatóka ñi a' tã ikió Skëköl a' ñi kí as a' buarne. Mik s'ser yësyësë, esepa tò i kié Skëköl a' er mokí wa, etã ie' tò iwã iuteraë buaë taijé. ¹⁷Skëköl tteköl bak kã iaiäe kië Elías, e' dör s'ditsö wes sulitane es. Erë ie' tò iki' Skëköl a' er mokí wa tò as kalí kè yër, etã kalí kè yëne dò duas mañal kí shaböts. ¹⁸E' ukuöki tã ie' tò ikiéne Skëköl a' tò as kalí yërne, etã mokí kalí yënene tã iyi kuá qos talane buaë.

I sulu wamblökwakpa kímusö ilo'yök

¹⁹A yamipa, a' wele tò ttë mokí, e' olo'yé, erë a' wele skã tò ikimé as idöne iütökne, e' tã e' dör buaë. ²⁰A' éna ianú tò wépa tò pë' sulusi kímé i wambléitö e' olo'yök, esepa tò ie' tsatkée ikichatër yöki, ñies inuí taijé e' qos olo'yane iki.

Yëkkuö tsá kit Pedro tö

1 Pedro

Pedro, kiè ñies Simón, e' tö yëkkuö i' kit. Jesús ttökatapa shuá ie' dör kékë taië imalepa tsata. Erë mik Jesús klönewa ttëwä etä Pedro è tö iyë' tö ie' kè wä Jesús suule. E' ukuöki tã ie' eriane taië tã ie' e' me' Jesús dalöiökne. Kè s'wä ijcher wë ie' bak senuk mik ie' tö yëkkuö i' kit etä. Ie' tö iché tö ie' bak senuk Babilonia (1 Pedro 5.13) erë ká bak böt kuä'kí kuä'kí Babilonia. Roma wakpa taië bak senuk suluë Skëköl wöä wes Babilonia wakpa bak senuk es. E' kuëki ie'pa ká kiè ñies Babilonia. E' kuëki pë' taië tö ibikeitsè tö mik Pedro tö yëkkuö i' kit, etä ie' tso' Roma.

Ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa bak senuk ká kuä'kí kuä'kí tso' Asia Menor shuá e'pa a. I'ñe tã ká e' kiène Turquía. Ie'pa bak weinuk, e' kuëki Pedro éna ikimák senuk batse'ne kekraë Jesús a mik ie'pa weirke e' dalewa. Ñies ie' tö ie'pa a iché tö Skëköl wák tö ie'pa klöw'bak iwák ichaie, e' kuëki ie'pa tuë taië Skëköl a. E' kuëki ie'pa kè kàne tkinuk iwák è kí. E' skéie ie'pa ké senuk tso'tke e' meulettsä er bua' wa weinuk Jesús dalërmik wes ie' weine ie'pa dalërmik es. Mik ie'pa weirke Jesús kuëki etä ie'pa ké ttsë'nuk buaë Wiköl Batse'r tso' mokië ie'pa a e' kuëki. Es Pedro tö iché.

Shke'wè

1 ¹Ye' dör Pedro. Ye' dör Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa eköl. Ye' tso' yëkkuö i' shtök wépa shukitbak Skëköl tö iwák a mineyal senuk Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, ñies Bitinia, esepa a.

²Skëköl dör S'yé e' tö se' shukitbak wes ie' tö ibikeitsbak kuaë es. Iwiköl wa ie' tö se' batsew' as se' tö Jesucristo ttë iutò, ñies as se' er pairir Jesucristo pé wa se' nuí yöki. As Skëköl er buaë chò ena sene bèrè mù a' a taië.

Skëköl kíkòkasö

³⁻⁴Skëköl dör Skëképa Jesucristo yé, e' kíkòkasö taië. Ie' tö se' sué er siarë wa. Jesucristo kötëwä shkenekane, e' batamik ie' tö se' a sene pa'alí mé. Aishkuö tã i buaë kos tso' ie' wä blëule se' a ká jai a, e' doraë se' ulà a, e' wa panekesö kröröë. E' kos kè nurtä'wä, kè surlurta'wä, kè ertä'wä yës. ⁵A' erblöke Jesucristo mik, e' kuëki Skëköl tso' a kkö'nuk ie' diché wa as ie' tö a tsatké, e' dò a' ulà a. E' tso'tke kkachë sulitane a ká erkewatke etä.

⁶Isalema a' kawötä weinuk ekuölö wí sù diö sù Cristo tté kuëki, erë e' dalewa a' ttsërke buaë a' wä ijcher tö Skëköl tö a tsatkeraë aishkuö tã e' kuëki. ⁷A' erblö Jesucristo mik, e' ské dör orochka weirta'wä, e' ské tsata. Se' tö orochka ma'weke bö' wa iwä kkachöie tö moki oro wöchka idir. Ì kè dör oro wöchka ese ñarkewa. E' sù a' weirke, e' dör a' ma'woie iwä kkachöie tö

mokì a' erblöke Jesucristo mik. A' dettsa buaë, e' ta mik Jesucristo datskene, eta Skëköl tö a' tté keraka, a' kikeraka buaë.

⁸⁻⁹A' kè wa Jesucristo suule a' wöbla wa, erë a' éna ie' dalër. I'ne ta a' kè ku' ie' sauk, erë a' erblöke ie' mik, e' wà tö a' tsatkeraë. E' kueki a' ttsërke buaë shute, kè ttè ta' iwà choie ekkë.

¹⁰Ká iaiaë Skëköl ttekölpa tö s'tsatkè ñe' bikeits ena itò yulò'ttsarakitò. Nies i kos meraë Skëköl tö se' a' ie' er buaë ché se' a' e' dalërmik, e' yë'arakitò.

¹¹Cristo Wiköl tö ie'pa ka' ijchenuk tö Cristo weirdaë siarë, e' ukuöki ta ilo kardaka taië. Erë kè ie'pa éna iwà ane tö yi idir ö mik ö wes iwà tkömi. ¹²Erë Skëköl tö ie'pa a' iwà kkayë' tö ttè e' kè wà tköpa ie'pa kéwö ska', e' skéie iwà tköraë se' kéwö ska'. Ttè buaë yë' ie'pa tö, e' dör Jesucristo tté buaë ttsë'bak a' tö e'. Ipakökwakpa tö a' a' ipaka' Wiköl Batse'r patkülebitu' ká jaì a' e' diché wa. Iyi ikkë jchenakwa suluë Skëköl biyöchökwakpa wa.

Skëköl tö se' kié senuk buaë yësyësë

¹³E' kueki a' erbikó buaë yësyësë, a' e' kkönú, a' tso' erki. Mik Jesucristo datskene, eta Skëköl er buaë ché a' a, e' wà döraë a' ulà a. E' wà panú kröröë, e' ki a' er múwaie kekraë. ¹⁴Skëköl ttè iutò wes ala'rla buaë tö st'ttò iutè es. Kè a' e' muktsane a' bak i sulu wamblök ese ane wes a' bak kenet kè wa ie' ttè mokì jcher es. ¹⁵E' skéie a' senú batse'r kekraë, Skëköl tö a' klöq' e' dör batse'r e' kueki. ¹⁶Skëköl yëkküö tö ichè i' es: "Skëköl tö ichè: Ye' dör batse'r, e' kueki a' senú batse'r."a Es iyë'itò.

¹⁷Skëköl tö sulitane shuleke yësyësë ñikkëë wes se' serke es, e' kieke a' tö "S'yé", e' ta a' kawötä ie' dalöiök suane wa a' serkeia ká i' ki e' dalewa. ¹⁸A' wa ijcher tö ie' tö a' yë'ttsa a' ser suluë wes a' yépa bak senuk suluë es, e' nuí ulà a. E' ské kè patone iyi erta'wa wes orochka ö inukölchka ese wa. ¹⁹E' skéie ipatone Cristo kötewä pé tène taië, e' wa. Ie' pé tuë taië kè tonuk yi a. Ie' dör wes obeja wë'ne pupula jchë judiowak tö mè Skëköl a es. Obeja e' dör bua'buaë kè iki i sulu ku' yës. E' sü Cristo kè ki i sulu ta' yës, erë ie' e' me'ttsa ttewä se' skéie. E' kueki Skëköl dalöiösö kekraë. ²⁰Kam ká i' yör, e' yöki ie' tö Cristo wöme'ttsabak ttewä, erë i'ne ta mik ká i' erkewatke, eta iwà tka a' tsatkoie. ²¹Cristo batamik a' erblöke ie' mik. Ie' tö Cristo shkeq'kane s'duulewä shuä ta ilo me'itò ie' a' buaë. Ie' tö iö'bak es as a' erblö ie' mik, nies as i weraë ie' tö, e' wà panü a' tö.

²²I'ne ta ttè mokì e' dalöie a' tö, e' batamik a' batse'one ñi dalëritsoie er mokì wa. Es a' kí ñi dalëritsö a' er kos wa. ²³A' a sene pa'alí mène, e' dör wes a' kurne erpa etökichane es. Erë e' kè dör wes s'kur erpa s'mi wa syé wa es, e' duöta'wa. A' kune' etökichane Skëköl ttè dör ttsë'ka tso' kekraë e' wa. ²⁴E' dör wes Skëköl yëkküö tö ichè es, e' tö ichè:

"S'ditsö ulitane dör wes kakö es,

Ie'pa dör wes ma'ma wörkua es.

Kakö sinewä ta iwörkua anewa,

²⁵erë Skëköl ttè e' tso' kekraë."b

Ie' ttè e' dör Jesús tté buaë pakane a' a e'.

2 ¹E' kueḱi, sene sulu ɔs olo'yó. Kè a' kachökia ñi ki. Kè a' e' ökia tò a' dör pè' buaë. Kè ukyënuḱia. Kè yi charia suluë a' tö. ²⁻³Skëkëpa Jesús er buaë ché se' a, e' kke ttsétke a' tö, e' kueḱi ie' ttè wák wöchka yuló poë wes alala kune erpa ese tö imi tsu' yulè es as a' er kḱi diché iër buaë as a' tsatkër.

Cristo dör wës ák kibi tso' u katabloie es

⁴A' shkôwá Skëkëpa Jesucristo ska', ie' dör wës ák tso' u yuoie es erë ttsë'ka. E' watë'ttsá s'ditsö tö wës u yuökwakpa tö ák kè dör buaë u yuoie ese kèu es. Erë Skëköl a ta ie' dör wës ák shukitule tuë darërë es. ⁵Es ñies se' dör wës ák tso' u yuoie es erë ttsë'ka. Se' wa Wiköl Batse'r tso' iwé yuök. U e' a se' dör wës sacerdotepa batse'r es. Eë se' tö ì wër buaë Skëköl wa ese meke ie' a Jesucristo batamik. Ì wër buaë ie' wa, e' dör tö se' tö ie' dalöiö Wiköl Batse'r wa se' er wa ena se' ser ɔs e' wa. ⁶E' dör wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kḱi es. E' kḱi Skëköl tö Cristo chë i' es:

“Ittsó. Ye' tö ák kibiie tkéat ye' u katabloie Siön,

e' dör ák bua'ie shukitule tuë darërëë ese.

Yi erblöke imik, ese kè eriarpa.”^c

⁷Ák e' dör Jesucristo. Se' erblöke ie' mik, esepa kḱikeraká Skëköl tö. Erë wépa kè erblöku' ie' mik, esepa a ta e' kè dör es. Itköke ie'pa ta wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kḱi es, e' tö ichë:

“Ák watë'ttsá u yuökwakpa tö,

e' yönene ák bua'buaië.”^d

⁸Ñies e' tö ichë:

“Ák e' mik pè' klastkërdaë,

ie'pa ardarö isḱi ák e' kueḱi.”^e

Ie'pa kè wá Jesucristo tté buaë e' iütëne, e' kueḱi ie'pa weirdaë e' nuí kḱi. E' dör wës ie'pa klastkër Jesucristo mik es. Skëköl tö ie'pa wöme'ttsabak as itkö ie'pa ta es.

⁹Erë a' kè dör es. Skëköl tö a' shukit as a' dö ie' wák ichaie. Ie' dör a' blú ena a' dör ie' sacerdotepa. A' dör batse'r ie' a. A' bak senuk ì sulu dikia wës s'ser stui a es, erë ie' tö a' yë'ttsá e' ulá a senoie ie' olo buaë taië e' a. Ie' tö iwé es as ì buaë ɔs wé ie' tö, e' wá pakò a' tö sulitane a. ¹⁰Kenet ta a' kè dör ie' icha, erë i'ñe ta a' dör ie' wák icha. Kenet ta ie' kè wá a' sune er siarë wa, erë i'ñe ta ie' tö a' sueke er siarë wa.

Se' senú wës Skëköl kḱi ikiane es

¹¹A ye' yamipa dalër taië ye' éna, se' tso' bërberla è ká i' kḱi wës upakè shkal es. Se' ká bua'ie e' dör ká jai a. E' kueḱi a' wák dër suluë tö a' erkiöweke ì sulu wamblök, e' kè iutar. E' tö a' wöklö'weke as a' kè tö Skëköl ttö iütë. ¹²A' senú yësyësë kekraë pè' kè tö Skëköl dalöië esepa wörki. Erë i'ñe ta ie'pa tö a' kkteke wës a' chópa pè' sulusipa es, erë ie'pa tso' a' serke yësyësë e' wá sauk. E' kueḱi aishkuö ta mik Skëköl de s'chakök se' nuí kḱi, etá ie'pa tö ie' kḱikeraká wës a' serke e' kḱi. E' kueḱi a' senú buaë yësyësë kekraë.

¹³S'wökirpa ɔs ttè iütó a' tö Skëkëpa Jesús batamik. Ká wökir kibi, e' ttè iütó, ie' dör s'wökir kibi ká i' kḱi e' kueḱi. ¹⁴Ñies wépa patkeke ie' tö

s'wökirpaie, esepa ttè iutó a' tò. Ie' tò ie'pa patkeke wépa tò ì sulu wambleke esepa we'ikók ena wépa tò ì bua' weke esepa kikókka. ¹⁵Skèköl kî ikiane tò a' tò ì buaë wè, pè' tò ie' ttè watéttsa, kè wà iwà jcher yès, esepa siwà'blöwowaie as ie'pa kè tò a' chöia suluë.

¹⁶A' senú wës pè' tsatkëulettsa es. A' bak klöulewà ì sulu ulà a, e' yöki a' tsatkë'ttsa Skèköl tò, erè e' kè klö'war a' tò ì sulu wambloie. E' skéie a' senú yësyësè ie' kanè mésopaie. ¹⁷Sulitane dalöiö. S'yamipa malepa dalëritsó. Skèköl dalöiö. Nies ká wökir kibi, e' ttè dalöiö.

S'weirke kôs e' dalë'ttsòsö

¹⁸A' wépa klöulewà kanè mésoie, esepa tò a' wökirpa ttò iutó. Wépa er buaë tò a' sueke buaë, nies wépa er suluë tò a' sueke késik wa, esepa ttò iutó er bua' wa. ¹⁹A' kè kî ì nuí ta', erè a' wökir tò a' we'ikeke éme, e' dalë'ttseke a' tò bèrè, a' er me'rie Skèköl kî e' kueki, e' ta' e' wër buaë ie' wa. E' kueki a' wökirpa ttò iutó. ²⁰Se' weirke ì sulu wamblekesö ese nuí kî, ese dalë'ttsésö bèrè, e' ta' Skèköl kè tò se' kîkepaka yès. Erè se' weirke ì buaë wésö ese kueki, ese dalë'ttsésö bèrè, e' ta' e' je' wër buaë ie' wa. ²¹Ie' tò se' klöo'bak as se' tò idalë'ttsö es. Cristo weine taië se' dalërmik, e' dalë'ttsè' ie' tò bèrè. Es ie' kî ikiane tò se' tò se' weirke ese dalë'ttsö bèrè wës ie' tò idalë'ttsè' es. ²²Cristo kè wà ì sulu wamblène yès, ie' kè kayène yès. ²³Mik ie'pa tò ie' yè' suluë iwöshaë, età ie' kè wà ie'pa yène sulu. Mik ie'pa tò ie' we'ik taië, età ie' kè wà yi paüine. E' skéie e' me'atitö, Skèköl tò s'shüleke yësyësè, e' ulà a. ²⁴Cristo kôtewà wötëulewà krus mik se' nuí kôs patuöie as se' ser yësyësè, nies as ì sulu kè wamblöiasö. Ie' shka'ne ichkà kî taië, e' batamik a' buanene. ²⁵A' bak wës obeja chöwa es, erè i'ne ta' a' dene Cristo ska'. Ie' dör a' kkö'nukwak buaë, ie' tò a' kkö'neke er bua' wa.

Wës s'senewabak esepa ké senuk nita

3 ¹A' tayëpa, a' wépa ttò iutó er bua' wa. A' tò iwé es, e' ta' a' wépa welepa kè erblöku' Jesús mik, esepa erblömi alè Jesús mik, a' serke buaë ie'pa ta, e' è batamik, kè wà pakaule ie'pa a. ²A' wépa tò isuë tò a' serke yësyësè, Skèköl ttè dalöieke mokjè, e' tò ie'pa erkiöwëmi erblök Jesús mik. ³A' tayëpa, çmoki a' e' tsakka buaala? e' ta' kè a' e' kîtkarka taië a' chkà kî. Kè ì tularka taië e' kî ena a' tsà kî wönarke dalölöë oroie lie. Kè a' e' paiökka datsi' tuë darërèè ese wa. Ese kôs weirta'wa. ⁴E' skéie er buaë nies sene bèrè, ese wa a' e' kîtkó. E' kè weirta'wa nies e' wër buaë shutë Skèköl wa. ⁵Alakölpa bak ká iaiaë tò Skèköl dalöieta', esepa bak e' kîtkök es. Ie'pa bak e' maukkà Skèköl mik, nies ie'pa bak iwépa ttè iutök buaë. ⁶Sara tò iwëm Abraham ttè iutè' buaë ta' iki'itö kèkëpa. A' tò ì buaë weke, kè suarta' ì yöki, e' ta' a' dör wës Sara es.

⁷A' wépa alaköl ta', a' senú ita' bèrè er bua' wa. Ie'pa diché kè ta' taië wës se' wépa es. Nies ie'pa ulà a sene michoë döraë se' ta' nita Skèköl er buaë ché se' a' e' wa. E' kueki ie'pa dalöiö. Iú es as ì kieke a' tò Skèköl a, ese kè wöklör.

Jesús mik erblökwakpa ké senuk buaë sulitane ta

⁸Es bata ekkè ta' ye' tò ichè a' ulitane a, a' senú buaë nita bèrè. A' nì saü er siarè wa. A' nì dalëritsó buaë nì èlpaie. A' nì saü er bua' wa. A' e' ówa nì

yöki diöshet. ⁹Yi tò ì sulu wamblé a' ki, ese kè ki iské wamblarne. Yi tò a' ché suluë, ese kè skéie esepa a a' er buaë chóné. Skèköl tò se' klöo'bak er buaë choie se' a, e' kueki a' er buaë chó s'malepa a. ¹⁰⁻¹²E' dör wes Skèköl yèkkuò tò ichè es, e' tò ichè:

“Skèköl wöbla me'rie s'ser yësyësë, esepa ki ikk'ö'nuk.

Ì kiekie ie'pa tò ie' a, ese meraëitö ie'pa a.

Erë wépa e' wamblö sulu, esepa suëkeitö ibolökpaie.

E' kueki yi ki ikiane tò ikawö tkò buaë ttsène bua' wa kekraë,

ese wák kawötä e' kkö'nuk as kè itö ì sulu chò,

as kè itö yi kitö'ù.

Ese wák kawötä ì sulu kos olo'yök,

kawötä senuk yësyësë.

Ie' ké e' chök senuk bèrë kekraë sulitane tä.”^f

¹³A' e' tkéwä darërëë senuk yësyësë kekraë, e' tä kè yi a a' sulunukwa da'a. ¹⁴Erë a' serke yësyësë, e' ki a' weirmi alè, e' tä ayëcha e' dör buaë. Kè a' suanuk wépa tò a' we'ikeke esepa yöki. Kè a' tkinuk ì yöki. ¹⁵E' skéie Cristo dalöió a' tò e' blúie. Yile tò a' chaké Cristo paneke a' tò kröröë, e' ki, e' tä a' tso'tke erkí kekraë iwä iütök. ¹⁶Erë iwä iütö bèrë er bua' wa. A' senú yësyësë as a' er kè tò a' kkatö ì ki. E' dör es, e' tä mik pè tò a' ché suluë a' dör Cristo mik erblökwakpa e' kueki, etä e'pa jaërdakä ì ché ie'pa tò e' dör kache e' kueki.

¹⁷Se' weirke ì buaë weke se' tò ese ki, Skèköl ki ikiane alè es, e' tä e' dör buaë. Erë se' weirke ì sulu wamblekesö ese ki, e' tä e' dör suluë. ¹⁸Nies Cristo weine siarë se' nuì patuoie. Ie' kötewä etökicha ème kè duötä'waiä yës. Ie' dör yësyësë, erë ie' e' mettsä ttèwä se' kè dör yësyësë e'pa skéie se' tsömi Skèköl ska'. Mokí ie' kötwa pè' tò, erë ie' shkeo'kane Skèköl tò iWiköl wa. ¹⁹Nies Wiköl Batse'r wa ie' dërö wé wimblupa tso' wötëule ee, ie' e' ali'ka e' chök ie'pa a. ²⁰Kä iaiäë ie'pa tò Skèköl ttò dalöseowä Noé këska'. Noé bak kanò taië e' yuök, e' dalewa Skèköl tò ipana' enäë tò pè' er mane'ù ie' a, erë ie'pa kè wä ione. E' kueki Noé ena iyamipa pàköl wa'ñe, e'pa è tsatkéne kanò a di' taië yöki. ²¹Di' taië bakmi Noé këska', e' tò di' a s'wöskueke e' tsatkoie i'ñeta e' klea' se' a. S'wöskuë e' kè dör s'chkà paskuoie. E' skéie iwä kkachekeitö tò se' tso' ikiök Skèköl a tò se' nuì olo'yó s'ki as se' er kè tò s'kkatöia. E' tò se' tsatkeke Jesucristo shkenekane e' batamik. ²²I'ñe tä Jesucristo mine'kane kä jai a e' tkër Skèköl ulä bua'kka^g Skèköl biyöchökwakpa ulitane, nies ì ulitane tso' s'wökirie wä diché tä' kè wërta'wä esepa kos tso' ie' klò dikia.

4 ¹Cristo weine taië se' skéie, e' kueki a' e' chó a' weirke kos e' dalë'ttsök er bua' wa wes Cristo es. Yi weine ì buaë wëitö e' kueki, esepa kè éna ì sulu wamblakia. E' kueki a' e' chó weinuk. ²Wépa dör es, ese wakpa serkeia kä i' a etä kè ie'pa éna ì sulu wamblakia wes s'malepa tò iwambleke es. E' skéie ie'pa senak buaë yësyësë kekraë wes Skèköl ki ikiane es. ³Kenet tä a' kè wä Skèköl suule, e' kéwö ska' tä a' bak ì sulu è wamblök taië wes pè' malepa kè wä ie' suule esepa ser es. A' bak trënuke taië. Ì sulu kukuétë'wä darërëë. A' bak e' ttökka blo' wa taië. A' bak nì dapa'uk blo' yök taië. E' kéwa

^f 3.10-12 Salmo 34.12-16 ^g 3.22 ulä bua'kka: E' kéwö ska' tä yi tkër blu' ulä bua'kka ese wák dalöiërta' taië imalepa tsata.

a' tō ì sulu k_i wambleke taijē. Nies íyì diököl tō s'dako'wē ekkē, ese dalöiök a' bak taijē skēkölíe. ⁴Erē ì'ñe t_a a' kē mineia pē' kē tō Skēköl dalöiē esepa t_a ì sulu wamlök wes ie'pa tō iwambleke kē wöklörta' es. E' tō ie'pa tkiwēwa, e' kuek_i ie'pa tō a' cheke suluē. ⁵Skēköl dör s'duulewa ena s'tso'ia ttsē'ka, e'pa kōs shulökwak. Aishkuō t_a ì sulu wamlē' ie'pa tō, e' kōs k_i ie'pa kawōtā e' chökka ie' wörk_i. ⁶Cristo ttē buaē e' pakanebak n_ies s'durulune esepa a. Ie'pa durulune ì sulu wamlē' ie'pa tō e' kuek_i, wes Skēköl tō ime'at tō sulitane kawōtā duökwa es. Erē Cristo ttē buaē e' pakanebak ie'pa a as ie'pa wikölpa ser michoē wes Skēköl ser es.

Se' ké n_i k_imuk

⁷Ká ì' erkwatke, e' kuek_i a' tso' erki, a' e' kkönú buaē as a' a s'yēyēr buaē. ⁸Íyì kōs tsatā a' n_i dalēritsō a' er kōs wa. A' n_i dalēritsōke es, e' t_a wes alē s'yamipa e' wamlö suluē a' k_i, ese kē k_i a' tkirpa. ⁹A' tō s'yamipa kiōwa er bua' wa a' u a, kē isuār suluē. ¹⁰Skēköl er buaē ché a' a, e' kuek_i ie' tō imé a' a kuā'k_i kuā'k_i n_i kimoie, e' kueblupa a' dör. E' kuek_i ì mēne a' eköl eköl a' s'malepa kimoie ese wā kaneú. ¹¹A' wēlepa a' imēne ttē pakök, e' t_a esepa kawōtā Skēköl ttē è pakök. A' wēlepa a' imēne s'k_imuk, e' t_a esepa kawōtā s'k_imuk kōs Skēköl tō e'pa a' diché métkē ekkē. ì kōs wēkesō e' üsō buaē as Skēköl k_ikarka taijē Jesucristo batamik. Jesucristo diché t_a taijē, olo t_a taijē íyì ulitane tsatā kekraē. Es e' idir.

Se' ttsē'nú buaē se' weirke etā

¹²A yamipa dalēr taijē ye' éna, mik a' weirke siarē Cristo ttē kuek_i, etā kē e' k_i a' tkinuk. Kē a' tō ibikeitsök tō a' t_a itkōmi wes ì kē suule y_i wā tkō s't_a es. ¹³E' skéie a' ttsē'nú buaē. Cristo weine kōs e' bata de a' k_i n_ies, e' kuek_i a' ttsē'nú buaē. E' tkōke a' t_a es as a' ttsē'r buaē shūtē mik Cristo dene olo t_a taijē etā. ¹⁴Ayēcha buaē mik ie'pa tō a' ché suluē Cristo kuek_i, e' wā dör tō Skēköl Wiköl olo t_a taijē e' tso' a' t_a. ¹⁵A' weirke s'ttēwa kuek_i, akblē kuek_i, ì sulu wamlē kuek_i ò ulā tiē o'ka íyì a' e' kuek_i, e' je' t_a a' jaénú. ¹⁶Erē a' weirke se' dör Cristo icha e' kuek_i, etā kē e' k_i a' jaénuk. E' skéie Skēköl k_ikōka a' tō ie'pa tō a' kiē Cristo icha e' kuek_i.

¹⁷Skēköl tō sulitane shuleketke, e' kēwō dōkwatke. Erē ie' tō iwák icha shuleraē kewe. Se' weirke ì'ñe t_a, e' dör sulitane weirdaē e' tsá, e' t_a ì kē tkōpa wēpa kē tō ttē buaē me' Skēköl tō e' dalöieta' esepa t_a? ¹⁸E' dör wes itso' kitule Skēköl yēkkuō k_i es, e' tō ichē:

“Pē' serke yēsýēsē, iekkē t_a esepa kē tsatkēne,

e' t_a ì kē tkōpa pē' sulusipa ena pē' e' wamlö sulu esepa t_a?”^h

¹⁹Wēpa mé Skēköl tō weinuk ie' ttē kuek_i, esepa ké ì buaē wēkerakitō, ese k_i uk. Ie' se' yō, ie' ttō mokiē, e' kuek_i se' e' mū bèrē ie' ulā a.

Skēkēpa Jesús icha wōkirpa esepa patté Pedro tō

5 ¹Í'ñe ye' tō ilē cheke a' dör Skēkēpa Jesús icha wōkirpa esepa a. Nies ye' dör Jesús icha wōkir eköl. Cristo weine siarē, e' s_y'yō ye' wák wōbla wa. Mik ie' datskene, etā ie' olo taijē e' kkayērdaē sulitane a, e' a ye' tso'ñak a' t_a. E'

kuəkɪ ye' tō a' a' ichè tò ²wépa me' Skëköl tò a' ulà a' kkö'nè wës obeja es, esepa kkö'nú buaë, er buaë wa wës ie' kɪ ikiane es. Kè dör tò a' kè éna iwak, erë a' tò iweke. E' skéie iwakaneú er bua' wa. Nies kè ie'pa kkö'nar inuköl è dalërmik, e' skéie ikkö'nú er bua' wa ie'pa kimoie. ³Kè a' tò ie'pa wëttsuk kësik wa. Kè a' e' ttsökka taië ie'pa kɪ. E' skéie a' senú buaë yësyësë ie'pa wörkɪ as ie'pa ser buaë wës a' ser es. ⁴A' tò iwé es, e' tɔ mik Cristo dör se' ulitane wökir kibi e' datskene, etɔ iské buaë olo tɔ taië, kè sulturɔwɔ e' meraëitō a' a'.

Jesús icha malepa patté Pedro tò

⁵A duladulapa, a' kéképa ttō iutō buaë. Nies a' ulitane e' wöowa diöshet n̄i yöki, a' n̄i dalöio er bua' wa. Skëköl yëkkuō tò ichè:

“Wépa e' ttsökka taië, esepa wöklö'weke Skëköl tò.

Erë wépa e' wöowa diöshet, esepa a' ie' er buaë chō.”¹

⁶E' kuəkɪ a' e' wöowa diöshet ie' diché tɔ taië e' yöki, as ie' tò a' kikòka mik ikéwō de etɔ. ⁷Ie' er me'rie a' kɪ a' kkö'noie, e' kuəkɪ kè a' tkinuk i kɪ. I kōs tò a' tkiweke, a' tsiriweke, e' múat ie' ulà a'.

⁸¡A' tso' erki, a' e' kkö'nú! Bè dör a' bolök. Ie' tso' a' tōtiuk wës ma'name arke taië, e' tò iyyiwak tōtieke katèwa es. ⁹A' e' tkówa darërë a' erblöke Skëköl mik e' a, es a' tò Satanás wöklö'weraë. A' wɔ ijcher tò ká wa'ne s'yamipa tso' weinuk wës a' es. E' kuəkɪ a' e' tkówa darërë Skëköl a. ¹⁰Ie' er buaë ché se' a taië shute. Ie' tò se' shukitbak as se' döñak ie' olo yöbië e' a, se' batsulewa Cristo mik e' wa. Se' weirke ekuölö è ká i' a, mik e' tka, etɔ i sulu tso'ia se' a, e' yerattsaitō sekka. Ie' tò se' tkewaraë darërë. Ie' tò se' er diché ieraë, kè i e' alòpakaiä se' kɪ. ¹¹Ie' diché tɔ taië iyi ulitane tsatɔ. Ie' dör iyi ulitane wökir kekraë. Es e' idir.

Pedro e' chéat

¹²Ye' tò Silvano ké yëkkuō i' shtök. Ye' wɔ ijcher tò ie' dör s'yami e' tkëulewa darërë ese. Yëkkuō i' shtéyō a' a' a' er diché kɪ ioie. Skëköl er buaë ché se' a taië, e' shtéyō yëkkuō i' kɪ. Ye' tò ichè tò e' dör ttè mokië, e' a' a' e' tkówa darërë.

¹³Jesús mik erblökwakpa kōs tso' Babilonia, e'pa tò a' shké'wémi. E'pa shukit Skëköl tò wës ie' tò a' shukit es. Nies Marcos dör wës ye' wák alà es, e' tò a' shké'wémi. ¹⁴A' n̄i shké'ú er bua' wa.

A' kōs dör Cristo icha, e'pa senú bèrë.

Yëkkuö skà kit Pedro tö, i' tã ide böt

2 Pedro

Yëkkuö skà i' kit Pedro tö. Ie' wã ijchenewã tö iblërkewatke, e' yë'itö 2 Pedro 1.12-15 e' kî. Jesús mik erblökwapka weirke ierblö ñe' kuëkj, e'pa a Pedro tö yëkkuö i' kit ie'pa er one Jesús tté mokjê e' ska' as iserdak yësyësë ena kekraë Jesús a. E' kfieta ie' tö ie'pa a ieri mène tö pë' e' ò tö ie'pa dör Jesús mik erblökwapka esepa döraë ie'pa shua ikitöukrak. Ie' tö ie'pa a iché tö wës s'kitö'ukwapka ñe'sepa serdaë. Nies ie' tö ie'pa a iché tö s'kitö'ukwapka weikeraë Skëköl tö. E' kfieta i' tkömi kã i' erkewatke eta e' eri mène Pedro tö ie'pa a. Ie' tö iché kã i' erkewa e' këwö dewatke tsinet, e' këwö ska' tã ie'pa kawötã senuk yësyësë Jesús kïkokaie.

Nies Pedro tö iché tö mokjê Jesús datskene erë Skëköl tö sulitane suëke er siarë wa ena ie' kî ikiane tö se' er mane'u tã se' erblö Jesús mik. E' paneke ie' tö er bua' wa, e' kuëkj kam ie' tö Jesús patköne.

Shkë'wë

1 ¹Ye' dör Simón Pedro. Ye' dör Jesucristo kanè méso. Nies ye' dör ittekölpa tsã, e'pa eköl. Jesucristo dör Skëköl ena S'tsãtkökwap. Ie' dör yësyësë, e' batamik sa' de erblök ie' mik. Ye' tso' yëkkuö i' shtök wëpa de erblök ie' mik buaë mokjê wës sa' es, esepa a.

²Skëköl ena Skëképa Jesús as e'pa er buaë chò ena sene bèrë mù a' a taijê, a' kî batsmir buaë ie'pa mik e' a.

Se' er diché iö senuk yësyësë Skëköl a

³Jesús tö se' klö'bak as se' dö ie' tã nita ie' olo taijê e' a, nies as se' sër wës ie' sër es. Se' bätse ie' mik, e' wa i' kôs kiane se' kî sènoie wës ie' kî ikiane es e' me'tkeitö se' a ie' diché taijê e' wa. ⁴Iyi ekkë kôs wa ie' kablê' se' a as se' dö wës ie' wák dër es, as se' tkòshkar i' sulu tso' kã i' a wamblak se' éna tö se' sulu'wëwami ese ulã a. Skëköl kablê' se' a, e' me'tkeitö se' a, e' dör taijê buaë shute. ⁵E' kuëkj a' e' diché iö a' erblöke Cristo mik, e' kfië senuk yësyësë. Sene yësyësë, e' kfië Skëköl iyi anak. ⁶Skëköl iyi ane, e' kfië e' kkö'nuk. E' kkö'nè, e' kfië iyi panuk bèrë. Iyi panè bèrë, e' kfië er mukwã Skëköl è kî. ⁷Er mèwã Skëköl è kî, e' kfië nì sauk er bua' wa wës nì elpa es. Nì suë er bua' wa, e' kfië nì dalëritsök. ⁸Iyi ekkë kôs weke a' tö, nies ikî weke a' tö kekraë, e' tã e' wã kiane chë tö mokj a' bätse buaë Skëképa Jesucristo mik. A' sërke es, e' tã i' kôs weke a' tö Skëköl a, e' wã dörattsã buaë. ⁹Erë wëpa e' chò tö ie'pa erblö Cristo mik, erë ie'pa kè tö iyi ekkë wawë, esepa dör wës s'wöbla kè wawër buaë es.

Ie'pa kè éna iwà әне buaë. Wësua ie'pa éna ichowa tö i sulu wamblë' ie'pa tö, e' pairi'ttsa Skëköl tö ie'pa ki. ¹⁰A yamipa, a' e' diché ió senuk buaë yësyësë kekraë, e' wa iwà kkayërdaë tö moki Skëköl tö a' klöq'bak, a' shukitbakitö iwák a. A' tö iwë es, e' ta a' erblöke Cristo mik, e' kè olo'yepa a' tö yës. ¹¹E' wa aishkuö ta a' kirdawa buaë i blúie Skëképa Jesucristo dör S'tsatkëkwak, e' tso' e' a. E' dör yöbië.

¹²Iyi ekkë jcher a' wä buaë. Ttë moki wa a' e' wöbلاق', e' a a' tso' e' tkëulewa darërëë. Erë ye' tö a' a' ikí chë michoë as a' kè éna ichöwa. ¹³Ye' tso'ia ttsë'ka, eta ye' a ta buaë idir tö ye' tö a' a' ttë i' kí chë as a' tö iyi ekkë wä bikeitsö kekraë. ¹⁴Skëképa Jesucristo tö ye' a iyë' tö wekkë alë ta ye' kè kul'ia ká i' ki. ¹⁵Ye' tö i kôs wëraë as ttë i' kè chöwa a' éna yës i'ñe ta ñies mik ye' blënewatke e' ukuöki ta.

¹⁶Skëképa Jesucristo olo ta' taië, e' su' sa' tö sa' wákpa wöbla wa. E' kueki mik sa' tö a' wöbلاق' ie' diché ta' taië ena ie' datskene e' tté wa, eta kè sa' wä ipakane a' a' ttë kè wä ta' wës sa' wákpa tö ibikeitsë chë es a' kitö'woie. ¹⁷⁻¹⁸Mik sa' dërö ie' ta kabata batse'r, e' tukir ki, eta eë Skëköl dör S'yë, e' tö ie' kíkëka taië. Ttö datse Skëköl olo ta' taië e' ska, e' tö ie' ché i' es: "Së dör ye' alä dalër taië ye' éna, e' wër ye' wa buaë shutë." E' kôs su' sa' tö. Ttö ñe' datse ká jaí a, e' ttsë' sa' tö, sa' tso'ñak ie' ta eë e' kueki.

¹⁹I su' sa' tö, i ttsë' sa' tö, e' tö ikí cheke se' a tö Jesús tté tso' kitule Skëköl yëkuö ki ká iaiaë ittekölpa wa, e' yëne moki. E' kueki ttë kit ie'pa tö yëkuö ki, e' wä iutök a' kawötä bua'iewa. Ttë e' dör wës bö'wö batsëka stui a tö ká olo ppeeke ese es. E' tö se' er ñi'weke as se' éna iar tö i dör moki, i dör kache. Ttë e' tö se' kimeräë dö mik Skëképa Jesucristo datskene eta. Mik ie' de, eta i kôs ardaë buaë se' éna, e' dör wës ká ñir s'ki es. Jesucristo dör wës bëkwö bërie wërke bla'mi e' es. ²⁰⁻²¹Erë i kôs tsatä a' wä ijchenú tö i yë' Skëköl ttekölpa tö, tso' kitule Skëköl yëkuö ki, e' kè yëne ie'pa wä ie'pa wákpa er wa. Erë Skëköl tö ie'pa ké ichök wës ie' ki ikiane es Wiköl Batse'r wa. E' kueki i kit Skëköl ttekölpa tö ká iaiaë, e' kè yëne ie'pa wä iwákpa er wa, e' dör Skëköl ttë moki.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa

2 ¹Ká iaiaë Israel aleripa shua kachökwakpa e' ka'ka e' chök tö ie'pa dör Skëköl ttekölpa. Es ñies i'ñe ta a' shua kachökwakpa e' kora'ka e' chök tö ie'pa dör s'wöbla'ukwakpa Skëköl tté wa. Ie'pa e' ö tö ie'pa tso' ttë moki pakök, erë tté wa ie'pa tö s'wöbla'weke, e' tö s'er sulu'wëwami e' iutësö, e' ta Skëköl tö s'we'ikeraë. Skëképa Jesucristo tö ie'pa nuí tö'ttsa, erë e' wák watëttsa ie'pa tö. E' kueki ie' tö ie'pa we'ikeraë bet. ²Erë taië s'yamipa ardarö kache ttë e' a itrëdarak taië wës iwöbla'ukwakpa es. Ie'pa kueki ttë moki e' cheraë suluë pë' malepa tö. ³S'wöbla'ukwakpa kache tté wa, e'pa ki inuköl è kiane taië, e' kueki ie'pa tö a' inuköl yerattsa ttë kè wä ta' pakeke ie'pa tö ese wa. E' kueki ká iaiaë ie'pa esepa wöme'ttsabak weinuk Skëköl tö, e' kè chë'wa ie' éna.

⁴Ká iaiaë Skëköl biyöchökwakpa welepa tö i sulu wamblë' ie' ki, e' nuí kè olo'yane ie' wa ie'pa ki. Ie' tö ie'pa batrélor bö' ké a, eë ie'pa tso' wötëule moulewa stui a ie'pa kichateraëitö aishkuö ta e' panuk. ⁵Ñies ká iaiaë wakpa bak senuk Noé këska' ta, e'pa tö i sulu wamblë' taië, e' nuí kè olo'yane ie' wa ie'pa ki. Noé tö ipaka' ie'pa a tö ie'pa kawötä senuk yësyësë, erë ie'pa kè wä

ie' ttè iutène. E' kuëki Skëköl tò ie'pa ewëwa di' taië wa. Noé ena imalepa dôka kul (7), e'pa è tsatké Skëköl tò di' taië yôki. ⁶⁻⁸ Nies ká iaiaë ká bôt kië Sodoma ena Gomorra, e' wakpa dör pë' sulusi. E'pa shua wëm serke eköl kië Lot, e' serke yësyësë. Ie'pa trër taië, e' ttseke, e' sueke ie' tò kekraë, e' tò ie' dör buaë e' eriaweke siarë. Ie'pa nuì kî Skëköl tò ie'pa wömëttsa ewëwa. Ie' tò ie'pa ena ie'pa ká e' kos ña'wëwa seraä imuluchka è atë. Erë Lot, e' è tsatkëttsaitö. Ie' tò ie'pa ewëwa es iwà kkachioie sulitane a tò es itköraë pë' sulusipa kos esepa ta.

⁹ E' kos bak ká iaiaë, e' wa se' wä ijcher tò wëpa serke buaë yësyësë, esepa tsatkërmî buaë Skëköl a ì kos tò ie'pa we'ikeke e' ulà a. Nies se' wä ijcher tò wëpa dör ì sulu wamblökwakpa, esepa tso' blëule ie' wä ishulirkerak e' këwö panuk. ¹⁰ Wëpa e' mettsa e' ia'ukka sene sulusi wa wës ie'pa wák dër sulu kî ikiane es ena Skëköl ttè watëttsarakitö, esepa kos we'ikeraëitö taië s'malepa tsata.

S'wöbla'ukwakpa kache tté wa, e'pa e' wamblörak kësik kësik, kè tò ì ulé klö'weta', iwökir darërëë. Ie'pa kè suane wëpa olo ta' taië, esepa chök suluë. ¹¹ Skëköl biyöchökwakpa diché ta' taië, olo ta' taië s'wöbla'ukwakpa kache tté wa, esepa tsata, erë ie'pa kè tò imalepa dör suluë esepa cheta' Skëköl a suluë as ikichatër. ¹² Erë ì sulu wambleke s'wöbla'ukwakpa kache tté wa, esepa tò, e' wamblekerakitö kè wà bikeitsule wës iyiwak kañiru kè a ká arta' tso' klö'wëwa ttëwä es. Ì kè ane ie'pa éna, e' kos cheke suluë ie'pa tò. Ie'pa duörawä wës iyiwak kañiru ttëwä es. ¹³ Ie'pa tò s'malepa we'ikeke, e' skéie ie'pa weirdaë siarë. Ì sulu tò ie'pa ttsë'weke buaë, ese kos wambleke ie'pa tò taië ñiwe kè jaër ta'ia, ese tò ie'pa ttsë'weke buaë. Mik a' ñi dapa'uke chkök ñita di'yök ñita, eta' ie'pa tso' a' shua ì sulu wamblök e' ttsë'woie buaë. E'pa wa ie'pa éna a' küt'wak. Es ie'pa tò a' kawö sulu'wëkewa. Ie'pa tò a' jaëwekeka taië. ¹⁴ Ie'pa er me'rie trë è kî. Ie'pa kè shtrirta'wä ì sulu wamblök. Wëpa kè e' tkënewä darërë S'tsatkökwak tté a, esepa dakïñekerakitö as ie'pa tò ì sulu wamblöne wës ie'pa es. Ie'pa tò inuköl è kkecheke taië kekraë. Ie'pa wöme'ttsabak kichatée Skëköl tò. ¹⁵⁻¹⁶ Ie'pa dör wës s'cholor es. Nala yësyësë e' olo'yé ie'pa tò e' wambloie wës ká iaiaë Beor alà kië Balaam dör Skëköl tteköl, e' e' wamblë' es. Ie' mí ì sulu wamblök inuköl è dalërmik, erë Skëköl tò ie' burro ké ttökka ie' ta ta iuñéitö ta ichéitö ia: ç' Ì wambleke be' tò aljie? E' tò Balaam wöklö'wé.

¹⁷ S'wöbla'ukwakpa kache tté wa, e'pa dör wës di' tum itö kè a di' ta' es. Ie'pa dör wës kalî morka mochka a uyë siwa' tò kè wà yërta' es. Ie'pa wömeulettsa weinuk michoë stui ké a. ¹⁸ Ttè pakeke ie'pa tò e' ttsër buaë, erë kè iwà ta'. Ì sulu kukuéña ie'pa wä ena ì sulu kiane s'wák dër sulu e' kî, e' wa ie'pa tò wëpa e' yëttsa tsaririë isërkerak kitëule e' ulà a, esepa erkiöwekekane as iarmine ì sulu a. ¹⁹ Ie'pa tò icheke: "A' tò sa' ttè iuté, e' ta' a' kè ku'ia klöulewä ì ulà a, a' sermi wës a' wákpa kî ikiane es." Ie'pa tò icheke es, erë ie'pa wákpa tso' klöulewä ì sulu ulà a, ie'pa kè a e' yërpattsä wës. Mik se' kè a e' yënettsä ì ulà a, eta' e' wä dör tò se' tso' klöulewä iulà a. ²⁰ Skëképa Jesucristo dör S'tsatkökwak e' mik se' e' batsé, e' wa sene sulusi tso' ká i' a e' olo'ya'sö. Erë se' anemine ì sulu ulà ane, kè tò ilo'yeta', e' ta' se' a e' dör sulu ichökke kewe tsata. ²¹ Se' tò sene yësyësë e' tté klö'bak buaë kewe. Erë e' ukuöki ta' ttè dalöiëno batse'r mène se' a, e' olo'yésö, e'ma buaë idir tò kè sô iklö'upa. ²² E' dör wës tté

mokì i' tò iché es: “Chichi chöli tuéttsa, e' ukuöki ta inéwaneitö.”^a Nies skà tò iché: “Köchi kuöwésö buaë, e' mía kuekane dó a.”

Skëképa Jesús dörane

3 ¹A yamipa dalër taië ye' éna, ye' tò yëkkuö tsá kit a' a, e' skà shtekeyö a' a, i' ta ide böt. Yëkkuö böt e' ki ye' tso', ttë jchertke a' wa, e' chökne a' a' pattök as a' er arne iska' ta iwà bikeitsö bua'iewa yësyësë. ²I ye' Skëköl ttekölpa batse'r e'pa tò ká iaiaë, e' ska' a' er anú. Nies ttë dalöiëno me'at Skëképa dör S'tsatkëkwak e' tò, e' ska' a' er anú. Sa' dör ittekölpa tsá, e'pa tò ttë e' yë' a' a.

³A' wa ijchenú bua'iewa tò ká i' erkewatke e' kéwö ska' ta pë' serke suluë esepa döraë. Ie'pa tò i' sulu è wambleke wes ier sulu tò ikieke ia es. Ie'pa tò a' wayueraë ⁴ta a' a' ichakeraë: “Jesucristo kablë' dökne çwes e' de? Ikkë ta kè iwër ta, çwé idir? Se' këképa blërulunebak, etä fyí kos mir iwák suë wes iyöne kuaë es.” ⁵Erë ie'pa wa ijcher tò i' cheke ie'pa tò e' kè yëne. Ie'pa kè ki ikiane ttsëno tò ká iaiaë Skëköl tò ká jai ena i' kos tso' ia, e' yö' ittò è wa. Nies ká i' ena i' kos tso' iki, e' yö' ie' tò ittò è wa. Ká i' dë'ka ie' wa di' a, es di' tso' ká i' pamik shkit. ⁶Ie'pa kè ki ikiane ttsëno tò i' ulitane bak senuk ká i' a, e' e'owa Skëköl tò di' taië bak e' wa. ⁷Erë ká jai ena ká i' tso' i'ne ta, e' kicha a'ria ie' wa iwák ttë wa dö mik ie' tò iëwëkewa bö' wa aishkuö ta etä. E' kos tköraë mik pë' sulusipa shulirke kichatërkettsa e' kéwö de etä.

⁸A yamipa dalër taië ye' éna, kè a' éna ichökwa tò Skëköl a ká etkë, e' dör wes duas dökä mil eyök es, nies duas dökä mil eyök, e' dör wes ká etkë es. ⁹Skëképa Jesús kablë', e' wà tköraë. Ie' datkene sulitane shulök mik Skëköl ki ikiane etä. E' kè dör tò ie' kablë' e' chowa ie' éna wes pë' welepa tso' ibikeitsök es. E' kè dör es. Ie' kè ki ikiane tò yi weir aishkuö ta. Ie' ki ikiane tò sulitane er mane'ü ie' a. E' wà panuk ie' tso' énaë. E' kueki ie' kam döne.

¹⁰Erë ie' dörane, kè tköpa. Mik ie' datkene, etä e' kéwö döraë kè e' biyö yëule wes akblökwakpa döwa nañewe es. Mik ie' de, etä ká jai kos blardaë taië ta ichörawa kè wërpaia. I' kos tso' ká jai a, e' ñardawa diardawa. E' sù ká i' ena i' kos tso' iki, e' ñardawa sekkä, kè i' atukia. ¹¹E' kos erdawa es, e' ta çwes kè se' serpa batse'r e' tkëulewa darërëë Skëköl è a? ¹²E' kéwö panuk se' tso' poë, e' dalewa se' e' chö senuk wes Skëköl ki ikiane es as ikéwö e' dö bet. Mik e' kéwö de, etä ká jai ñardawa ena i' kos tso'ia, e' diardawa erdawa bö' wa. ¹³Erë Skëköl kablë' ká jai pa'alí ena ká i' pa'alí e' yuök se' a. Wépa serke yësyësë, esepa è serdaë eë. Eë i' sulu kè ta'. E' wà paneke se' tò poë.

¹⁴A yamipa dalër taië ye' éna, a' tso' íyi ekkë wà panuk, e' dalewa a' e' tkówa darërëë senuk as mik e' kéwö de, etä ie' tò a' kù senuk bèrë ñita, kè iauleka, kè ki i' sulu ttë ta'. ¹⁵A' éna ianú tò Skëképa Jesús kam dö, ie' tso'ia ipanuk as s'tsatkër. Nies ttë e' kitat a' a' yëkkuö ki s'yami Pablo dalër taië se' éna e' tò. Ie' tò ikitat erbikë taië me' Skëköl tò ie' a e' wa. ¹⁶Ttë i' kit Pablo tò yëkkuö kos kit ie' tò ekkë ki. Ie' ttë wele dör darërë, kè wà ar se' éna bet. Pë' welepa kè yëule buaë, kè e' tkëulewa buaë Jesucristo ttë a, esepa tò Pablo ttë darërë, e' wà shkulí'wëkewa wes ie'pa tò Skëköl ttë kitule yëkkuö ki malepa, e' wà shkulí'wëkewa es. E' nuí ki ie'pa weirdäë siarë.

Ttè bata

¹⁷A yamipa dalër taië ye' éna, íyi ekkë kos jchertke a' wà buaë. E' kuëki a' e' kkö'nú pë' sulusi ñe'sepa yöki as a' kè tò ie'pa ttò iütò. A' tso' erki as a' e' tkëulewà buaë S'tsàtkökwak mik, e' kè olo'yò a' tò. ¹⁸Skëképa Jesucristo dör S'tsàtkökwak, e' er buaë ché se' a, e' ttè wa a' kí e' yuó. Ie' mik a' kí e' batsó bua'ie. ¡As ie' kíkarkà taië i'ñe tã ena kékraë! Es e' idir.

Yëkkuö tsá kit Juan tö

1 Juan

Yëkkuö i' kit Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Juan e' tö. Ie' tö ikit Jesús mik erblökwakpa serke Asia e'pa a. I'ne ta ká e' kiè Turquía. Ie' tö ikit etá ie' dewatke kékëla. Nies yëkkuö skà kit ie' tö döká tkël, e' bôt dör tsitsir, bôt dör blublu. Yëkkuö blublu e' et kiè 'Jesús Tté Buaë kit Juan tö' ena iët kiè 'Ì Kkayë' Jesucristo tö Juan a e' Pakè.'

Skëköl éna Jesús mik erblökwakpa dalër taië ena íyi taië buaë o' ie' tö ie'pa a Jesucristo batamik, e' pakè Juan tö yëkkuö i' kî. Nies ie' tö iché tö mik se' nî dalëritsöke etá se' wá ijcher tö Skëköl dör se' wák, e' kuekî se' kawötá nî dalëritsök.

E' kîie ta ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa a s'wöbla'ukwakpa kache tté wa esepa biyó choie. Ie'pa tö s'wöbla'weke tö Jesús kè dör wës s'ditsö es. Ie'pa tö iché tö ie' wër se' sù erè kè idör se' es. Jesús mik erblökwakpa kè kàne ie'pa ttö ttsök. Ie'pa dör s'kî'tö'ukwak. Skëköl Wiköl e' je' tö Skëköl ena ilà Jesucristo e'pa tté mokî e' kkacheraë se' a. Es Juan tö iché yëkkuö i' kî.

Sene michoë mukwak

1 ¹Itso' eköl dör ttè tö sene michoë meke se' a e'. E' tté pakeke ye' tö a' a yëkkuö i' kî. Tsawemi ta ie' tso'tke, erè i'ne ta sa' tö iché a' a tö ie' ttö ttsë' sa' tö, ie' sù' sa' tö ena i' o' ie' tö e' sù' sa' tö, nies ie' ka' sa' tö sa' ulà wa. ²Ie' dör sene michoë mukwak, e' patkë'bitu S'yé tö ká i' a s'ditsöie e' kkachök se' a, e' sù' sa' tö. E' kuekî sa' tö ie' tté mokî e' pakeke a' a. Sa' tö iché a' a tö ie' tö sene michoë meke se' a. Ie' bak S'yé ta nîta kuaë kekraë, erè S'yé tö ie' kkayë' sa' a. ³Es ie' sù' sa' tö, ittö ttsë' sa' tö, e' tté pakeke sa' tö a' a i' ta as a' batswá sa' mik wës sa' batsulewá S'yé mik ena ilà Jesucristo mik es. ⁴Yëkkuö i' shteke sa' tö a' a as a' ttsë'r buaë mokîe.

Sene yësyësë

⁵Ttè wa Jesucristo tö sa' wöblao', e' wà pakeke sa' tö a' a, e' dör i': Skëköl dör buaë yësyësë, kè kî i' sulu ta' wës ká nî kè a ká ttsettse ta' es. ⁶E' kuekî se' e' chò tö se' batsulewá ie' mik, erè se' tso'ia i' sulu wamblök, e' ta se' tso' kachök. Se' kè tö tté mokî e' iuteku'. E' dör wës se' serkeia ká ttsettse a es. ⁷E' skéie, se' serke yësyësë wës ie' ser yësyësë es, e' ta se' batsë buaë nî mik. Nies ie' alà Jesucristo, e' pé wa se' pairirke se' nuî qos e' kî.

⁸Se' e' chò tö se' kè tö i' sulu wambleta', e' ta se' wák e' kî'tö'uke, nies tté mokî kè ku' se' er a. ⁹Erè Skëköl ttö mokîe ena ie' dör yësyësë. E' kuekî se' e' kkatéka ie' a, e' ta se' nuî olo'yeraëitö se' kî, nies sene sulu nuî qos paikleraëitö se' er a. ¹⁰Se' e' chò tö se' kè tö i' sulu wambleta', e' ta se' tso' ichök tö Skëköl kachöta', nies iwënewá tö ie' tté kè ku' se' er a.

2 ¹A' ye' ala'rla, ye' tso' ttè ikkè shtök a' a as a' kè tò ì sulu wamblò. Erë se' wele tò ì sulu wamblé, e' ta s'tsatkòkwak tso' eköl S'yé ska', e' dör Jesucristo dör yësyësë e'. ²Jesucristo e' me'ttsa ttèwà se' skéie sene sulu nuí olo'yoie se' kî. Erë ie' kè kòtewà se' è nuí kî, ñies ie' kòtewà ká ulitane wakpa nuí kî.

Se' kawötà ñi dalëritsök

³Skëköl ttè dalöiëno e' dalöiekesö, e' ta e' wa se' wà ijcher buaë tò se' bàtse ie' mik. ⁴Yi e' chò: “Ye' bàtse buaë Skëköl mik”, erë ese kè tò ittè dalöieky, e' ta ie' tso' kachök, kè ittò moki. ⁵Erë yi tò ie' ttè dalöieke, ese je' éna ie' dalër mokië. Es se' wà ijcher tò se' batsulewà ie' mik. ⁶Yi e' chò: “Ye' tkërie Skëköl mik”, ese kè senuk wës Jesucristo sene' es.

⁷A yamipa dalër taijë ye' éna, ttè dalöiëno shtekeyö a' a i', e' kè dör ttè pa'ali a' a. Tsawe ta ttè e' yënebak a' a. Ttè e' meneat ká iaiaë, e' ttsëuletke a' wa, e' dör i': se' kawötà ñi dalëritsök. ⁸Ttè e' meneat ká iaiaë, erë e' kèwö ska' ta se' er tso'ia wës ká ttsettse a es, e' kueki kè se' éna iwà ane buaë. Erë i'ñe ta se' er a ká ñirketke Cristo ttè moki e' kueki. Wës Cristo éna se' dalëne, ñies wës a' ñi dalër, e' wa iwër wësua tò ttè e' dör pa'ali.

⁹Yi e' chò: “Cristo ttè tò ye' er ñi'wé”, erë ese éna iyami ar suluë, e' ta ie' er kam ñir, ie' er tso'ia ká ttsettse a. ¹⁰Erë yi éna iyami dalër moki, ese er a ká ñine buaë, kè ì tò ie' epamine sene sulu a. ¹¹Erë yi éna iyami ar suluë, ese er tso'ia ká ttsettse a. Ie' e' wamblò suluë, kè ie' wà ijcher ì dör suluë. Ie' dör wës s'shköke ká ttsettse a es. Ká ttsettse kè tò ie' kawö mè ká sauk, e' kueki kè ie' wà ijcher wé ie' mîró.

A' kè kàne er mukwà ì qos tso' ká i' a ese kî

¹²A ala'rla, a' nuí qos olo'yane a' kî Jesús batamik, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. ¹³A' dör kèkëpatke, a' bàtse Jesús tso'tke tsawe ta e' mik, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. A duladulapa, a' e' ali'ka bé kî, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a.

A ala'r, a' dör wës ye' ala'rla es, a' bàtse S'yé mik, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. ¹⁴A' dör kèkëpatke, a' bàtse Jesús tso'tke tsawe ta e' mik, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. A duladulapa, a' e' tkéwà darërë Skëköl ttè a, e' tso' a' er a, ñies a' e' ali'ka bé kî, e' kueki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a.

¹⁵Kè a' er mukwà ká i' kî ena ì tso' iki ese kî. Yi er méwà iki ese kè éna S'yé dalërta'. ¹⁶¿Ì tso' ká i' a? E' dör ì qos tò s'wák dër sulu ttsëwëke buaë ese. Nies e' dör ì qos wa s'wöbatsö kkechekesö taijë ese. Nies e' dör íyi tso' se' wà wa se' e' tsòkà taijë ese. Íyi ekkè qos tso' ká i' a, ese kè menebitu S'yé wà se' a, e' datse ì sulu tso' ká i' a ese wà. E' kueki kè se' er mukwà íyi ekkè kî. ¹⁷Ká i' erkewatke, ñies ì sulu qos tso' iki tò se' erkiöwëke ese erkewatke. Erë wépa tò ì kiane Skëköl kî ese wëke, esepa ser michoë.

¹⁸A ye' ala'rla, ká i' erkewa e' kèwö dökette. A' éna iane tò sa' tò a' a iyé' tò mik ká i' erkewatke, età eköl idatse kiè Cristo Bolök. Es i'ñe ta a' tò isueke tò taijë Cristo bolökpa tso', e' kueki se' wà ijcher tò ká i' erkewa e' kèwö dökette. ¹⁹Ie'pa bak se' èltëpa ta, erë ie'pa e' yélurne. E' wa iwënewà tò ie'pa kè dör moki se' èltëpa. Ie'pa chópa se' èltëpa moki, e'ma ie'pa tso'ia se' ta. Erë ie'pa e' yélurne, e' wa iwënewà wöshak tò ie'pa kè dör se' èltëpa.

²⁰ Cristo dör yi dör batse'r ichökle, e' tō a' batse'wé Wiköl Batse'r wa, e' kuëki a' wā Cristo ttē mokijē e' jcher. ²¹ Ye' tso' yëkkuō i' shtök a' a, e' wā kē dör tō a' kē wā Cristo ttē jcher. E' skéie a' wā ie' ttē jcher buaē, e' kuëki ye' tso' yëkkuō i' shtök a' a. A' wā ijcher tō kachökwakpa kē tō ttē mokijē paketa'. ²² Eta' wēpa dör kachökwakpa? Wēpa tō icheke tō Jesús kē dör wē pairine'bitū idi' wa s'blúie e', esepa dör kachökwakpa. Esepa dör Cristo bolökpa, ie'pa tō S'yé ena ilā watéttsa e' kuëki. ²³ Wēpa tō icheke tō Cristo kē dör Skëköl Alā, esepa tso' ie' watöktsa, ñies ie'pa tso' S'yé watöktsa. Erē wēpa tō icheke tō Cristo dör Skëköl Alā, esepa tso' buaē S'yé tā.

²⁴ Cristo ttē mokijē tstsē' a' tō mik a' tō iklōō' tsawe tā, e' seú a' er a' kekraē. E' wē a' tō es, e' tā a' serdaē batsulewā S'yé ena ilā mik kekraē. ²⁵ I' muk Jesucristo kablé' se' a' e' dör i': sene michoē e'.

²⁶ Ye' tso' yëkkuō i' shtök a' a' as a' e' kko'nū s'kitō'ukwakpa yöki. ²⁷ Erē Cristo tō a' batse'wé Wiköl Batse'r wa, e' tso'ie a' a, e' kuëki ye' wā ijcher tō ie'pa kē tō a' kitō'wepa. Wiköl Batse'r mēne a' a, e' tō a' er ñi'weke as ttē ikkē kōs wā ar buaē a' éna. Ttē wa ie' tō a' wöbla'weke, e' dör ttē mokijē, kē dör kache. E' kuëki a' kē kī ikiane tō yi skā bitū a' wöbla'uk. Es a' senú batsulewā Cristo mik wēs Wiköl Batse'r tō a' wöbla'weke es.

A' kē e' muktsa e' kitō'uk yi a' i' sulu wambloie

²⁸ A' ala'rla, a' senú batsulewā Cristo mik kekraē as a' kē suar ena a' kē jaër ie' wörki mik idatskene eta'.

²⁹ A' wā ijcher tō Cristo ser yësyēsē, e' kuëki a' wā ijcher ñies tō wēpa serke yësyēsē, esepa dör Skëköl ala'r.

3 ¹ A' ittso' tō wekkē Skëköl dör S'yé e' éna se' dalër, ie' tō se' kiē iwāk ala'r. Mokijē se' detke ie' ala'rie. Erē wēpa kē tō ie' dalöiē, esepa kē e' batsöta' ie' mik, e' kuëki ie'pa kē éna iwā ane tō se' dör ie' ala'r. ² A' yamipa dalër taijē ye' éna, i'ñe tā se' tso'tke Skëköl ala'rie, aishkuō tā ie' tō se' mane'weraē bua'ie, erē kām se' éna iwā ar tō wēs se' mane'ormi. Mik Cristo datskene, eta' se' tō ie' wāk sueraē, e' kuëki se' wā ijcher buaē tō se' dōraē wēs ie' wāk es. ³ Wēpa kōs tso' ttē e' wā panuk, esepa e' batse'uke sēnoie yësyēsē wēs Cristo ser es.

⁴ Yi tō Skëköl ttē dalöiēno e' dalösēwekewā, ese tō i' sulu wambleke. E' kuëki wēpa tō i' sulu wamblekeia, esepa tō Skëköl ttē dalöiēno, e' dalösēwekewā. ⁵ A' wā ijcher buaē tō Jesucristo dē'bitū ká i' a' se' nuī olo'yök. Ie' kē tō i' sulu wamblēta' yēs. ⁶ E' kuëki wēpa tkérie Cristo mik, esepa kē ku'ia i' sulu wamblök. Erē wēpa tō i' sulu wamblekeia, esepa kē wā Cristo suule mokijē, ie'pa kē bats ie' mik. ⁷ A' ye' ala'rla, a' kē e' muktsa e' kitō'uk yi a' i' sulu wambloie. Yi serke yësyēsē, ese dör yësyēsē wēs Cristo dör yësyēsē es. ⁸ Erē yi tō i' sulu wambleke, ese dör bé icha. Ie' e' wamblō sulu kuaēmi', es ie' dör kekraē. E' kuëki yi tō i' sulu wambleke, ese dör ie' icha. Erē Skëköl Alā dē'bitū e' wā dör bé kanē kōs e' olo'yökwa. ⁹ Wēpa erblē Jesucristo mik, esepa kunene etökichane Wiköl Batse'r wa, ie'pa dör Skëköl ala'r, e' kuëki ie'pa wāk dēr wēs Skëköl wāk es. E' kuëki ie'pa kē serku'ia klöulewā i' sulu ulā a. Ie'pa dör Skëköl ala'r e' kuëki ie'pa kē a' i' sulu wamblēnukia. ¹⁰ J' wa isuēmiso' tō wēpa dör Skëköl ala'r ö bé ala'r? Wēpa kē ser yësyēsē, kē tō s'yamipa dalëritsē, esepa kē dör Skëköl ala'r.

Se' nì dalëritsò

¹¹Kuaë, mik a' tsá erblë' Cristo mik, e'tami ttë i' ttsë'bitu a' tó: se' nì dalëritsò. ¹²Kë se' kàne nì sauk suluë wës Caín tò iël su' suluë es. Ie' dör bé icha. Ie' tò iël kötwa. Ie' e' wamblò suluë erë iël ser yësyesë, e' kueki ie' tò ikötwa.

¹³A ye' yamipa, wépa kè tò Skëköl dalöie esepa tò a' sueke suluë, e' ta kè e' ki a' tkinuk. ¹⁴Se' nì dalëritsöke e' wa iwënewa tò Skëköl tò se' er mane'wëttsa pa'ali. Kam se' erblò Skëköl mik, eta se' dör wes s'duulewa es ie' a, erë i'ne ta se' dör ttsë'ka ie' a. Yi kè tò iyami dalëritsè, ese tso'ia wës s'duulewa es ie' a. ¹⁵Ie' a wépa kos tò s'yamipa sueke suluë, esepa dör s'ttökwä wakpa. A' wa ijcher tò s'ttökwä wakpa kos kè wa sene michoë ta'. ¹⁶Jesucristo e' me'ttsa ttëwa se' skéie, e' wa ie' tò iwä kkaché tò wës se' kawötä nì dalëritsök. E' kueki se' kawötä e' muktä s'yamipa kimuk se' wák er wa dö s'ttëwa ie'pa skéie ekkë. ¹⁷E' kueki yi wa fyí tso' ká i' a, ese tò s'yamipa sué tò iweirke, erë ie' er téwa darërë iyöki, kè tò i' kalmë ia, e' ta ¿wës ie' ichëmi tò ie' éna Skëköl dalër? ¹⁸A ye' ala'rla, kè se' kàne nì dalëritsök kkò è wa, e' skéie se' kawötä nì dalëritsök mokië iwawatke.

¹⁹⁻²⁰Se' nì dalëritsöke, e' wa se' wa ijcher mokië tò se' serke buaë wës Skëköl ttë moki tò ichë es. Mikle ta se' wák er tò se' kcateke tò kè se' ku' iwä iütök buaë. Erë Skëköl dör se' er tsatä, ie' wa fyí ulitane jcher. E' kueki se' nì dalëritsöke, e' ta se' er ttsë'rdaë buaë ie' wöa kè suane. ²¹A yamipa dalër taië ye' éna, se' er kè tò se' kkatë, e' ta se' ttsë'rmi buaë Skëköl wöa kè suane. ²²Ie' ttë iütokesö ena i' wër buaë ie' wa ese wëkesö, e' ta i' kos kiekesö ie' a, e' meraëitö se' a. ²³Ie' ttë dalöiëno, e' dör i': se' kawötä erblök ie' alä Jesucristo mik, nïes se' kawötä nì dalëritsök wës Cristo tò se' a iyë'at es. ²⁴Wépa tò ie' ttë dalöieke, esepa serke batsulewa ie' mik, nïes ie' tso' batsulewa ie'pa mik. Ie' tò iWiköl me' se' a, e' wa se' wa ijcher tò ie' tso' batsulewa se' mik.

A' ké ttë ulitane wä sauk buaë tò moki idir

4 ¹A yamipa dalër ye' éna, taië kachökwakpa tso' ká wa'ne e' chök tò ie'pa dör Skëköl ttekölpä. Esepa webló buaë tò ie'pa dör Skëköl icha ö au. ²Wépa tò ichekëkä tò Jesucristo yöne s'ditsöie, esepa dör Skëköl icha. Es a' wa ijchermi tò wépa a Skëköl Wiköl tso'. ³Erë wépa kè tò Jesús chë es, esepa kè a Skëköl Wiköl ku'. E' skéie Cristo Bolök wiköl tso' iarak. A' wa ittseüle tò ie'pa esepa datske, itso'raktkë i'ne ta ká i' a.

⁴A ala'rla, a' dör Skëköl icha. Ie' Wiköl tso' a' a, e' diché taië tkökä yi tso' wépa kè tò ie' dalöieta' esepa a' e' tsatä. E' kueki a' e' aléka kachökwakpa ñe'pa ki. ⁵Ie'pa kè tò Skëköl dalöie, e' kueki ie'pa tò s'wöbla'weke ttë ese wa. Imalepa tò ie'pa ttë ttseke buaë. ⁶Erë se' kè dör es, se' dör Skëköl icha. Wépa bätse ie' mik, esepa tò se' ttë ttseke buaë. Wépa kè dör ie' icha, esepa kè tò se' ttë ttsepa. E' wa sö isuëmi tò yi tò s'wöbla'weke ttë moki wa Wiköl Batse'r wa, ö yi tò s'wöbla'weke kache ttë wa.

Skëköl tò se' dalëritseke taië

⁷A yamipa dalër taië ye' éna, Skëköl tò se' a diché mé nì dalëritsoie, e' kueki se' ké nì dalëritsök. Wépa nì dalëritsötä', esepa dör ie' icha, nïes ie'pa bätse

ie' mik. ⁸Skëköl wák éna s'dalër, es ie' dör, e' kuekî wépa kè ñi dalër, esepa kè bats ie' mik. ⁹Ie' tó ilà eköl ème e' patkè' ká i' a as sene michoë dò se' ulà a ilà batamik, e' wa ie' tó se' a iwà kkaché tó se' dalër ie' éna. ¹⁰Skëköl dalër se' éna, e' kè dör iwà. Iwà dör tó ie' tó se' dalëritsé tã ilà patkéitò ttèwã se' skéie as se' nuì olo'yar.

¹¹A yamipa dalër taië ye' éna, ekkë Skëköl tó se' dalëritsé, e' kuekî se' ké ñi dalëritsók. ¹²Kè yi wã ie' suule iwöbla wa, erë se' ñi dalëritsöke mokîë, e' tã e' wa iwënewã tó ie' batsulewã se' mik ena se' ñi dalëritsöke wës ie' kî ikiane es. ¹³Ie' tó iWiköl me' se' a, e' wa se' wã ijcher tó se' batsulewã ie' mik ena ie' batsulewã se' mik. ¹⁴Nies sa' tó isy' tó S'yé tó ilà patkè' ká i' a sulitane tsatkök. Ì cheke sa' tó, e' dör moki. ¹⁵Wépa tó iklö'wé tã icheke tó Jesús dör Skëköl Alà, esepa mik Skëköl batsulewã, nies ie'pa batsulewã ie' mik.

¹⁶Es se' wã ijcher ena iklö'wésò tó Skëköl éna se' dalër taië. Këkraë ie' wák éna se' dalër taië. Wépa éna s'malepa dalër ena ie' dalër, esepa batsulewã ie' mik ena ie' batsulewã ie'pa mik. ¹⁷Se' ñi dalëritsò wës ie' kî ikiane es, e' tã es se' serke yësyesë ká i' a wës Jesucristo ser es. Se' serke es as kè se' suar s'shulirke e' kèwö yökî. ¹⁸Se' suane Skëköl yökî, e' tã e' wã kiane chè tó se' éna iane tó se' weirdaë ì sulu wamblekesò ese nuì kî. Erë wépa éna ie' dalër ena s'malepa dalër, esepa kè suane ishulirketke aishkuò tã e' yökî. E' kuekî wépa suane e' yökî, e' wã kiane chè tó kãm ie'pa éna ie' dalër ena s'malepa dalër buaë wës ie' kî ikiane es.

¹⁹Skëköl tó se' dalëritsé kewe, e' kuekî se' ñi dalër. ²⁰Se' e' chò tó se' éna ie' dalër, erë s'yamipa erblöke Jesús mik, esepa suëkesò suluë, e' tã se' tso' kachök. S'yami suësò, ese kè dalër se' éna, e' tã ¿wës Skëköl kè sune s'wã e' dalërmi se' éna? E' kuekî se' wã ijcher tó se' e' chò es, e' tã s'tso' kachök. ²¹Ie' tó ttè i' me'at se' a dalöië: yi éna Skëköl dalër, ese ké iyamipa dalëritsók nies.

Se' erblò wa se' e' alòkã ì sulu tso' ká i' a ese kî

5 ¹Wépa kòs tó iklö'wé mokîë tó Jesús dör wé pairine'bitü idi' wa s'blúie e', esepa dör Skëköl ala'r mokîë. Yi tó iyé dalëritseke, ese tó ila'r dalëritseke nies. ²Skëköl dalër se' éna ena ittè dalöiëno e' wã iutekesò, e' wa se' wã ijcher tó mokî se' tso' Skëköl ala'r dalëritsók nies. ³Skëköl dalër se' éna e' wã dör tó ittè dalöiëno e' wã iutekesò. Ie' ttè dalöiëno, e' kè dör darërëë se' a iutè. ⁴E' wã dör tó wépa dör Skëköl ala'r, esepa e' alòkã ì sulu tso' ká i' a ese kî. Se' erblöke Jesús mik, e' wa se' a diché mène e' alokã ì sulu kòs ese kî. ⁵Wépa tó iklö'wé mokîë tó Jesús dör Skëköl Alà, esepa è e' alòkã ì sulu kòs tso' ká i' a ese kî.

⁶Jesucristo dë'bitü ká i' a, e' wösuk Juan tó di' a, nies ie' kòtewã krus mik ipé tène taië; e' wa se' tó isueke tó ie' dör Skëköl Alà. Ie' kè dë'bitü wösuke è, nies ie' dë'bitü ttèwã pé tène taië. Skëköl Wiköl tó se' a ikkacheke tó mokîë idir, ie' ttò mokîë këkraë e' kuekî. ⁷Jesucristo dör Skëköl Alà, e' wã kkayëne se' a ã yi mañatökicha wa. ⁸Skëköl Wiköl tó icheke se' a tó mokî idir, nies ie' wösune di' a, nies ie' kòtewã krus mik ipé tène; ttè mañat e' tó icheke ñikkëë. ⁹S'ditsò ttè klö'wésò, e' yitã Skëköl ttè klö'wëmisò buaë, e' dör ibua'ie e' kuekî. E' dör ie' Alà chéitò se' a e' ttè. ¹⁰Yi erblöke ie' alà mik, ese wã ijcher buaë tó mokî Jesús dör ie' Alà wës ie' tó iyé' es. Erë yi kè tó iklö'wé, ese tó Skëköl suëke kachökwakie, ie' kè tó ittè klö'wé e' kuekî. ¹¹Ttè e' dör i' es: Skëköl tó sene michoë meke se' a ie' Alà batamik. ¹²Yi batsulewã ie' Alà mik, ese wã sene michoë tso'. Erë yi kè ku' batsulewã imik, ese kè wã itã'.

Ttè bata

¹³Ye' tso' yëkkuö i' shtök a' erblöke Skëköl Alà mik esepa a as a' éna iar buaë tö a' wä sene michoë tso'.

¹⁴E' dör es, e' tã kè se' suane ilè kiök Skëköl a. E' wä dör tö se' wä ijcher tö ilè kiésö ie' a e' dör i' kiane ie' kī ese, e' tã ie' tö ittsé. ¹⁵Se' wä ijcher tö ie' tö ittsé, e' tã se' wä ijcher tö i' kiésö ie' a, e' detke se' ulà a.

¹⁶Yile tö isuë tö iyami erblöke Cristo mik, ese tso' i' sulu wamblök, erë e' kè kī ie' kichatë nuk aishkuö tã, e' tã a' kawöta ikiök Skëköl a i' tã ie' tö inuī olo'yeraë i' tã sene michoë meraëitö ia. Erë i' sulu tso' et, e' nuī kè olo'yepa Skëköl tö se' kī, e' nuī kī se' kichatërdaë wake'. Ye' kè tö icheku' tö a' tö ikió yi tö i' sulu e' wamblé ese kī. ¹⁷I' sulu kōs wamblekesö, e' dör suluë S'yé wöa. I' sulu wamblekesö kōs e' nuī olo'yëmiitö se' kī. Erë i' sulu chéyö ñe' è nuī kè olo'yepaitö se' kī.

¹⁸Se' wä ijcher tö wépa wä Skëköl tso' iYéie, esepa kkö'neke Skëköl Alà tö as bé kè a' ie'pa or wes, e' kuekī ie'pa kè tö i' sulu wamblëia. ¹⁹Se' wä ijcher tö se' dör Skëköl icha, ñies se' wä ijcher tö pë' malepa kōs tso' klöulewä bé ulà a. ²⁰Ñies se' wä ijcher tö Skëköl Alà dë'bitu ká i' a, e' tö se' er ñi'wé as se' e' batsö yi dör Skëköl ichökle e' mik. I' ñe tã se' serke batsulewä yi dör ichökle e' mik, se' batsulewä ilà Jesucristo mik e' wa, e' dör Skëköl ichökle ena sene michoë e' mukwak. ²¹A ala'rla, a' e' kkö'nú, íyi diököl tso' dalöië ese kōs yöki.

Yëkkuö skà kit Juan tö i' tã ide böt

2 Juan

Yëkkuö i' kit Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Juan e' tö. Ie' tö yëkkuö skà kit döka tkël. Pë' welepa tö ibikeitsè tö ie' tö yëkkuö i' kit alaköl eköl ena ila'rla e'pa a. Erë iëltëpa tö ibikeitsè tö “alaköl” ena “ala'rla” e' wà kiane chè Skëképa Jesús icha erule wele. E' kueki welepa tö ibikeitsè tö ie' tö ikit Skëképa icha erule wele a.

S'kitö'ukwakpa dë'mi Jesús mik erblökwakpa shua e'pa kè tö s'wöbla'weku' Jesús ttè buaë e' wa. Ie'pa éna Jesús mik erblökwakpa tsakmi ñala sulusi ki. E' kueki Juan tö yëkkuö i' kit pë' ñekkëpa biyó choie ie'pa a. Nies ie' tö iché tö Jesús mik erblökwakpa kawötã ñi dalëritsök.

Shke'wë

¹A tayë^a, be' shukitbak Skëköl tö. Ye' kiè a' tö blë'këképa, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a ena be' ala'r a. Mokië a' dalër taië ye' éna. Nies wépa tö Skëköl ttè moki e' klö'wë, esepa kos éna a' dalër taië. ²Ttè moki e' tso' se' kos er a, e' tso' se' tã kekraë, e' kueki sa' éna a' dalër taië. ³Skëköl dör S'yé ena ilà Jesucristo, as e'pa er buaë chò a' a ena a' saü er siarë wa. As ie'pa tö sene bèrë mù a' serke ttè moki a ena ñi dalëritsè a, esepa kos a.

Se' kawötã ñi dalëritsök

⁴Ye' wã ijchenewa tö be' ala'r welepa tso' S'yé ttè mokië, e' wà dalöiök buaë wes ie' tö ime'at se' a es. E' tö ye' ttsë'weke buaë. ⁵A tayë, ye' tö be' a ichè tö se' ulitane kawötã ñi dalëritsök. Ttè e' kè dör ttè dalöiëno pa'alì shtekeyö a' a. E' dör ttè yënebitu se' a tsawe e'. ⁶Se' serke yësyesë wes Skëköl ttè dalöiëno tö ichè es, e' tã se' tso' Skëköl dalëritsök mokië. Ie' ttè dalöiëno tö ichè tö se' kawötã ñi dalëritsök. Ttè e' ttsë'bitu a' tö tsawe.

S'wöbla'ukwakpa kache ttè wa

⁷Taië s'kitö'ukwakpa tso' kã wa'ne. Ie'pa tö icheke tö Jesucristo dë', erë kè idë'bitu s'ditsöie. Yi tö icheke es, ese dör s'kitö'ukwak ena Cristo Bolök. ⁸A' e' kkö'nú pë' esepa yöki as sa' kaneblë' a' shua, e' kè wà weirwa éme. Ye' ki ikiane tö iské mú dö a' ulà a seraa.

⁹Ttè wa Cristo tö s'wöblao', e' kè klö'weku'ia yile tö erë ikí kuötkékaitö taië kos Cristo tö iyë', e' tsatã, e' tã ese kè batsulewã Skëköl mik. Erë yi e' tkéwa

a 1.1 tayë: Es Juan tö Skëképa icha erule a ie' tso' yëkkuö i' shtök e'pa kiè.

darërëë Cristo ttè mokì a, ese batsulewà S'yé mik ena ilà mik. ¹⁰Yile de a' ska' kè wà Cristo ttè mokì mir, età kè ese a weshkè char, kè ishke'war. ¹¹Yi tò ishke'wé, ese tò ì sulu wamblekeitö e' kimeke. E' kuëkì esepa kè shke'war.

Juan e' chéat

¹²Taië ye' wà iyi tso' chè a' a, erë kè ye' éna ishtak yëkkuö kì. Ye' mú mi' a' ska' tã se' tò iwà chèmi nì a. Es se' ttsë'rdaë buaë shütë.

¹³Be' ël shukitbak Skëköl tò, e' ala'r tò be' shke'wëmi.

Yëkkuö skà kit Juan tö i' ta ide mañat

3 Juan

Juan tö yëkkuö et ena böt kit e' wák tö i' kit. Ie' tö ikit isini' eköl kiè Gayo e' a. Ie' tö yile patkë' Gayo ska' Jesús tté buaë pakök erë wëm eköl e' ttsòkà taijè kiè Diótrefes e' kè éna Juan tö ipatkë' e'pa kiakwà. E' kè mène buaë Juan a, e' kuëkì ie' tö yëkkuö i' kit Gayo a. Ie' wòà iwène buaë tö Gayo tö s'wòbla'ukwakpa kiekewà buaë e' chak ie' éna Gayo a ena ie' kì ikiane tö e' kì wè Gayo tö es. E' kuëkì ie' tö yëkkuö i' kit.

Shke'wè

¹A Gayo, ye' dör blë'këkëpa, e' tso' yëkkuö i' shtök be' a. Ye' éna be' dalër taijè Jesús tté mokì e' kuëkì.

Juan tö Gayo kíkëkà buaë

²A yami dalër taijè ye' éna, ye' tso' ikiök Skëköl a tö be' mú mir buaë i' kòs tso' be' wà e' a, ena be' mú tso' buaë kè duötà' wës be' er tso' buaë Skëköl ta es. ³Mik s'yamipa welepa dë' ye' ska', età e'pa tö ye' a iyë' tö be' serke buaë këkraë yësyesë wës Skëköl tté mokìe tö ichè es. E' tö ye' ttsë'weke buaë. ⁴Këkraë mik ye' tö ittse tö wépa dör wës ye' ala'r es, esepa serke buaë yësyesë wës Skëköl tté mokì tö ichè es, età e' tö ye' ttsë'weke buaë tkòkà íyi ulitane tsata.

⁵A yami, be' dalër taijè ye' éna, s'yamipa shkòke kà wa'ñe Jesús tté buaë pakök, esepa kiekewà be' tö buaë këkraë, bua'iewà wépa kè sùule be' wà esepa. ⁶Ie'pa welepa dene sa' ska', e'pa tö be' paké Skëkëpa Jesús icha erule e'pa a tö be' éna ie'pa dalër taijè. Ye' tö be' a ichè tö ie'pa esepa kì kímú. Ì kòs kiane ie'pa kì shkoie Jesús tté buaë pakök, ese kòs wa ie'pa kímú. Ie'pa kímú er bua' wa wës Skëköl kì ikiane es. ⁷Ie'pa m'ke kà wa'ñe kaneblök Jesucristo a, ie'pa kè tö i' kietà' pë' kè tö Skëköl dalöieta' esepa a. E' kuëkì ie'pa kímú. ⁸Se' ulitane kàwõtà ie'pa kímuk, i' kòs kiane ie'pa kì e' wa. Es se' kòs tö ie'pa kímekënak Jesús tté mokì e' wà pakök.

Diótrefes dör se' e' ttsòkà taijè ese

⁹Skëkëpa Jesús icha erule serke a' kà a, e'pa a ye' tö yëkkuö kit. Erë wëm tso' eë eköl kiè Diótrefes, e' wòbatsö e' tkòkà imalepa wòkirie, e' kuëkì kàwö mène ye' a Jesús ttekòlie, e' watétsaitö. ¹⁰E' kuëkì mik ye' de a' ska', età i' sulu wamlé ie' tö, e' cherakayö a' ulitane kukua. Ie' tso' kachök ye' ta. E' kíie ta mik s'yamipa de a' weblök, età e'pa kè kièwà ie' tö. A' welepa éna ie'pa kiakwà e'pa wòklö'wekeitö, uyekettsaitö Skëkëpa Jesús icha erule e' shuà.

¹¹ A yami dalër taijē ye' éna, ì sulu wambleke pē' tō, ese kē wamblar be' tō. E' skéie pē' ser buaē yēsýēsē, es be' senú buaē yēsýēsē. Yi serke yēsýēsē, ese dör Skëköl icha. Yi e' wamblò sulu, ese kē bàtse Skëköl mik.

¹² Sulitane tō icheke tō wēm kiè Demetrio, e' dör pē' buaē. Ie' serke buaē yēsýēsē wēs Skëköl ttē mokì tō ichè es. E' wa iwënewā tō ie' dör pē' buaē. Nies sa' tō ichè tō ie' dör pē' buaē. Be' wā ijcher tō ì kōs cheke sa' tō e' dör mokì.

Juan ę' chéat

¹³ Ye' wā íyi tso' taijē chē be' a, erē kē ye' éna ishtak yëkkuō kì. ¹⁴ Ye' mú mi' be' ska' bet, e' wa ye' tō be' a iwà chē.

¹⁵ As be' ttsēr buaē. Íe s'yamipa tō be' shke'wémi. S'yamipa tso' be' ska', e'pa shke'ú ña eköl eköl.

Yëkkuö kit Judas tö

Juan

Yëkkuö i' kit Judas tö. Kè s'wà ijcher mokië tö yi dör ie'. Erë welepa tö ibikeitsè tö Jesús ttekölpa tsá e' eköl kiè Judas cheke Lucas tö (Lucas 6.16; Hechos 1.13), e' tö ikit. Pë' tajë tö ibikeitsè tö ie' dör Jesús ël eköl wës Santiago es. Mateo 1.55 ena Marcos 6.3 e' tö Jesús ël kiè Judas e' chë, e' kuëki welepa tö ibikeitsè es.

Judas tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa a, ie'pa a s'wöbla'uk kache tté wa, esepa biyó choie. Pë' esepa dë'bitu e' chök tö ie'pa dör Jesús mik erblökwakpa erë ie'pa dör s'kitö'ukwakpa ème. Ie'pa kɨ Jesús mik erblökwakpa kiane tsëmi ñalá sulu kɨ. E' chök Judas tso' ie'pa a tö a' e' kkö'nú iyöki. Ie'pa esepa tö s'wöbla'weke tö Skëköl éna se' dalër tajë ena i sulu nuí tso' se' kɨ e' olo'ya'itö s'kɨ, e' kuëki se' a i sulu kɨ wamblërmí. Judas tö iché tö e' kè dör es. Ká iaiäé wépa bak e' wamblök sulué e'pa we'ik Skëköl tö siarë. E' sù ie' tö s'kitö'ukwakpa ñe' we'ikeraë. E' kkachak Judas éna Jesús mik erblökwakpa a e' kuëki ie' tö yëkkuö i' kit.

Shkë'wë

¹Ye' dör Judas, ye' dör Jesucristo kanè méso, ñies ye' dör Santiago ël, e' tso' yëkkuö i' shtök a' a. Skëköl dör S'yé e' tö a' klö'bak ie' ala'rie. Tajë a' dalër ie' éna. Jesucristo tso' a' tsatököl i sulu kɔs yöki. ²As Skëköl tö a' saü er siarë wa ena sene bèrë kí mù a' a. Ñies as a' kí ñi dalëritsò tajë.

Jesús tté buaë, e' tsatkö

³A yamipa, a' dalër tajë ye' éna. Kewe ta ye' ibikeitsé yëkkuö shtök a' a se' tsatkéne e' tté pakoie. Erë ye' ittsé tö ye' kawöta kköchök a' a tö tté mik se' erblöke e' tsatkö kekraë. Ttè e' meneat etökicha ème s'batse' rpa a kkö'nè kekraë. ⁴Pë' welepa dewa a' shua, erë a' kibiiepa kè wà ijcher tö e'pa dör s'kitö'ukwakpa. E' kuëki ye' tso' yëkkuö i' shtök a' a. Esepa kè tö Skëköl dalöieta' moki. Ie'pa tö icheke tö ie' er buaë ché se' a, e' kuëki i sulu kɔs wamblak se' éna, e' wamblëmisö, kè ulé klöule. Erë kè idör es. Ttè e' wa ie'pa tö Skëképa Jesucristo dör se' blú eköl è, e' dalösewéwa. Ká iaiäé Skëköl tö iyë'bak iyëkkuö kɨ tö esepa kɔs wömeuletsatke weinuk aishkuö ta. E' kuëki ye' tso' a' a ichök tö Jesús tté buaë tsatkö ie'pa esepa yöki.

Skëköl tö i sulu wamblökwakpa we'ikeraë

⁵A' wà ijchertke buaë, erë ye' éna ichakne a' a, as a' éna iarne tö Skëköl tö Israel aleripa tsatkë'ttsa egiptowak ulà a, yë'ttsa Egipto. E' ukuöki ta ie'pa wépa kè erblëne ie' mik e'pa eo'waitö. ⁶Ñies a' éna ianú tö Skëköl biyöchökwakpa, e'pa welepa tö kanè mène ie'pa a, e' olo'yé ta ie' yélur wé

ie'pa bak senuk ee. E' kueki ie' wä ie'pa tso' wötëule stui ké a. Ee ie'pa tso' moule tabechka kè butstā'ttsa yöbië ese wa. Ee ie'pa tso' ikichatërke e' kèwö panuk. ⁷Es ñies a' éna ianú tò Sodoma ena Gomorra wakpa, ñies ká tso' tsinet ie'pa o'mik e' wakpa, e'pa bak trënuK taië ena e' ya'uk suluë. E' kueki Skëköl tò ie'pa kos we'ik michoë bö' wa. Ie'pa wa ie' tò ikkaché tò ì tköraë ì sulu wamblökwakpa tā.

⁸Es ñies wëpa chök ye' tso' a' a, esepa e' wamblö suluë. Ie'pa e' ia'ukeka trë wa tā ichekerakitö tò e' kkayëne ie'pa a kabsuë a. Ñies Skëköl ttë watekerakitö ena ibiyöchökwakpa olo tā taië, e'pa chekerakitö suluë. ⁹Kä iaiaë mik Moisés blënëwä, etä bé ki inü kiane, erë Skëköl biyöchökwak wökir eköl kië Miguel, e' kè tò imë ie' a, e' kueki ie'pa ñi iutë iki. Miguel dör Skëköl biyöchökwak olo tā taië ese, erë ie' kè wä bé yëne suluë as ikichatër. Ie' tò ichë ia: “Skëköl tò be' unü.” E' è chë Miguel tò ie' a. Etä zwes wëpa chök ye' tso' esepa tò Skëköl biyöchökwakpa chëmi suluë? ¹⁰Ì kè ane ie'pa éna, ì kè jcher ie'pa wa, ese kos cheke suluë ie'pa tò. Erë ì jcher ie'pa wä iwákpa er wa, ese wambleke ie'pa tò kè wä bikeitsule wes iyyiwak es. E' kueki ie'pa weirdaë siarë aishkuö tā.

¹¹Wëstela ina ie'pa tā! Ie'pa e' wamblö suluë wes Caín e' o' es. Ie'pa tò ttë mokì olo'yé inuköl klö'woie wes Balaam es. Ie'pa tò Skëköl dalösewëwä wes Coré tò Moisés dalösewä es. E' kueki aishkuö tā ie'pa weirdaë siarë wes Coré es. ¹²Mik a' ñi dapa'uke chkök di'yök ñitā er bua' wa Cristo kötëwä e' kèwö tkö'uk, etä e' sulu'wëkewä ie'pa tò wes ie' wamblörak ese wa. Ie'pa kè jaër ì sulu wamblök kawö e' a. Ie'pa er me'rie iwákpa è kkö'nuk. Ie'pa dör s'kitö'ukwakpa wes kalì dami siwä wa taië, erë kè iwä yër yës es. Ie'pa dör wes kal kè wör tā mik iwörke e' kèwö ska' es. Ie'pa dör wes kal ponettsä iwüë e' sirwä es. ¹³Ie'pa tò ì sulu wambleke kè jaër tā, e' uyekerakitö wes dayë tò fyì tso' kos ie' a e' uyëttsa urki es. Ie'pa dör wes bëkwö kè ku'ar ek tsjñi ème es. Skëköl wä ká tso' ie'pa a ttsettseë, ee ie'pa wötërdawä kè yërpattsäia.

¹⁴Adán aleripa de ie' itöki döka kul, e' shuä wëm eköl bak, e' kië Enoc. Ie' tò pë' sulusi esepa yë' i' es Skëköl ttekölle: “Ye' ttö tstsö. Skëköl döraë ibiyöchökwakpa batse'r taië shutë e'pa tā ¹⁵sulitane shulök. Pë' sulusipa kè tò ie' dalöiekü' tò ì sulu wambleke tò ie' cheke suluë, esepa kos wömerattsä ie' tò weinuk.” ¹⁶Wëpa chök ye' tso' a' a, esepa wa fyì ulitane wër suluë, fyì ulitane tò ie'pa kköchöwëke. Ì sulu kiane ie'pa ki wamblë ese wamblekerakitö. Ie'pa e' ttsökä taië. Ñies s'malepa dakiñekerakitö ttë ttsë'r bua' ese wa as tò iü wes ie'pa ki ikiane es.

A' e' tköwä darërëë Skëköl ttë a

¹⁷Erë a yamipa, a' dalër taië ye' éna. Ì yë' Skëkëpa Jesucristo ttekölpa tsä e'pa tò, e' ska' a' er anü. ¹⁸Ie'pa tò se' a iyë: “Mik ká i' erkewatke, etä s'wayuökwakpa datse taië. Ie'pa serdaë wes ie'pa wák dër suluë ki ikiane senuk es.” ¹⁹Ye' tò a' a ichë tò pë' esepa tso' a' shuä a' blabatsök. Ie'pa serke wes ie'pa er tò ikieke ia es. Skëköl Wiköl kè ku' ie'pa tā.

²⁰Erë a yamipa dalër taië ye' éna, ttë batse'r ichökle mik se' erblöke, e' a' a' kī er dichë iö. A' ttö Skëköl tā Wiköl Batse'r wa. ²¹Skëkëpa Jesucristo tò se' suë er siarë wa, e' kueki sene michoë döraë se' ulä a aishkuö tā, e' wä panuk se' tso' er bua' wa. E' dalewa kè a' éna ichökwa tò Skëköl éna se' dalër taië, e' a' a' e' tköwä darërëë.

²² A' wépa erblöke Jesús mik, erë ibikeitsekeia bötböt, esepa saú er siarë wa ta ie'pa kimú. ²³ A' wépa skà mi'ketke ì sulu a, esepa tsatkó wes s'ñarkewa ese tsatkèsö es. A' wépa skà tso' ì sulu wamblök taië ichók, esepa saú er siarë wa ta ikimú, erë a' tso' erki dö' a' armi ì sulu wambleke ie'pa tö e' a. Ì sulu wambleke ie'pa tö, e' yöki a' suanú taië; e' kè kiarwā a' a elkela wē'ia.

Ttè bata

²⁴ Skëköl è a se' kkönarmi as kè s'armine ì sulu a. Ie' è a se' nuì olo'yarmi as se' dö ie' olo taië e' wörki ttsë'ne buaë wa, kè ki ì sulu ta' yës. E' kueki ie' kikökasö ttè bua' wa. ²⁵ Ie' kikökasö Skëképa Jesucristo batamik. Ie' dör eköl ème. Ie' dör S'tatkökwak. Tsawe ta, i'ñe ta, ñies dö kekraë ie' olo ta' taië, ie' diché ta' taië iyi ulitane tsata. Ie' dör se' blú taië. As sulitane tö ie' kiköka er bua' wa kekraë. Es e' idir.

Ì kkayë' Jesucristo tö Juan a, e' tté pakè

Apocalipsis

Jesús ttekölpa tsá eköl kiè Juan e' tö yëkkuö i' kit. Ie' bak klöulewä dayënane kiè Patmos eë. Eë ie' bak senuk mik ie' tö yëkkuö i' kit eṭa.

Jesucristo wák tö Juan ka' ishtök. Ì kōs kkayëne ie' a ena yëne ie' a kabsueie, e' shtök Jesucristo tö ie' ka'. Mik Jesucristo e' kkayë' ie' a kabsueie eṭa e' tö ika' yëkkuö i' shtök Skëkëpa icha erule erule döka kul serke ká kuä'kí kuä'kí tso' Asia shua e'pa a.

E' kíie ṭa Satanás ñippöke Skëköl ṭa wes e' ukuö miria Juan këwö ska' ena e' ukuökí, e' paké ie' tö yëkkuö i' kí as Jesús mik erblökwakpa wä ijcher tö Skëköl ena Jesucristo e' alöraka da'äie Satanás ena iklépa kí.

Shké'wë

1 ¹Ttè shtök ye' tso' yëkkuö i' kí e' dör ì kkayë' Skëköl tö Jesucristo a as ie' tö ikkachöne ikanè mésopa a as ie'pa éna iar tö ì tköraë bet. Ye' kiè Juan, ye' dör Cristo kanè méso. Ie' tö ibiyöchökwak patkë' eköl ye' ska' iyi ikkë kkachök ye' a. ²Ì kōs sué ye' tö, e' shteke ye' tö yëkkuö i' kí sēraa. Ye' tö a' a ichè tö e' dör Skëköl ttè mokí, ñies e' dör ttè mokí kkayë' Jesucristo tö e'.

³Ì shteke ye' tö yëkkuö i' kí, e' wä döketke bet. E' kuëkí wépa tö iaritseke ena ittseke ena iwä iuteke, ayëcha buaë esepa.

⁴⁻⁵Ye' tso' yëkkuö i' shtök Skëkëpa Jesús icha eruleë serke ká kuä'kí kuä'kí döka kul aṭe Asia e'pa a. Skëköl ena Wiköl ena Jesucristo, as e'pa er buaë chö ena sene bèrè mù a' a. Skëköl e' tso'tke tsawe ṭa, i'ñie ṭa, ñies këkraë. Wikölpa Kul^a tso' wé Skëköl tkër s'blúie e' wörki. Jesucristo tö Skëköl ttè cheke yësyësë këkraë. Ie' dör s'duulewä e' tsá shkenekane sulitane yöki këwe e'. Ie' dör ká ulitane blúpa e'pa blú. Ie' éna se' dalër taië. Ie' kötëwä, ie' pé tène se' skéie, e' wa ie' tö se' tsatkée sene sulu nuí ulà a. ⁶Ie' tö se' shukit as se' dö s'blúpaie ena sacerdotepaie kaneblök Skëköl dör ie' yé e' a. Jesucristo olo ṭa taië, ie' diché ṭa taië, as sulitane tö ie' kíkòka këkraë. Es e' idir.

⁷¡Ittsó! Jesucristo datse mò a.

Sulitane tö ie' suëraë,

ñies wépa tö ie' kötwa, ie' tkë'rakitö kuaböt wa,

e'pa tö isuëraë.

a 1.4 Wikölpa Kul: Mik yëkkuö i' tö Wikölpa Kul cheke, eṭa e' wä kiane chë Wiköl Batse'r.

Isalema Juan tö ikié es ichoie tö ì kaneweke Wiköl Batse'r tö ese dör tsakíë buaë kè ì kianeia iki. Apocalipsis 3.1; 4.5; 5.6 saú.

Mik ká ulitane wakpa tö isué,
 eta ie'pa iuraë siarë suane yöki.
 Es iwà tköraë. Es e' idir.

⁸Skëköl diché ta' taijë iyi ulitane tsata, ie' tso'tke tsawe ta, i'ne ta, nies kekraë. Ie' tö ichë: “Ye' dör iyi wì ena iyi bata.”

Juan tö Jesucristo sué kabsueje

⁹Ye' dör a' yami Juan, e' batsulewá Jesús mik e' wa ye' tso'nak a' ta wépa blúie Skëköl tso' esepa shua. Nies ye' tso'nak weinuk a' ta ena idalë'ttsök a' ta er bua' wa. Ye' tö s'wöbla'wé Skëköl ttë wa, nies ye' tö Jesús ttë paké sulitane a, e' kueki ie'pa tö ye' uya'mi senuk dayë nane kië Patmos e' a. ¹⁰Skëképa Jesús diwö, e' dör Domingo, e' kéwö ska' ta Skëköl Wiköl de ye' ki taijë, eta ye' ittse ye' tsikka tö yi ttë ye' ta, e' ttö dör darëreë wes duk blar es. ¹¹Ie' tö ye' a iché: “Ì sueke be' tö, e' shtë yökkuö ki ta ipatkómi Skëképa Jesús icha eruleë serke Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardes, Filadelfia ena Laodicea e'pa kos a.”

¹²Ye' wötrée isauk tö yi ttöke ye' ta, eta bö'wöla wöbastulur döká kul, e' sué ye' tö. E' tulur ituloká yöule orochka wa e' ki. ¹³Bö'wöla kul shua, ye' tö isué tö ì dur s'ditsö suë. Ie' datsi' dör batsië dötsa iklökue ki. Ikiparuo àr icho' mik e' dör oro. ¹⁴Ie' tsakö dör saruru shuteë wes suiyök es wes mochka saruruë es^b Ie' wöbla wër wes bö'wö wönar es. ¹⁵Ie' klö wër dalölöë wes tabechka bua' bua' ba'wë bö' a ena ipaiklë ta iwër dalölöë es. Ie' ttö ttsër wes di' blar taijë ákttö mik es. ¹⁶Ie' ulattö bua'kka a ie' wá bëkwö tso' döká kul. Ie' kkö a tabë dettsa kaqule di'dië w'ikë iö'kë. Ie' wö wër dalölöë wes mik diba arke buaë eta diwö wër es.

¹⁷Mik ye' tö ie' sué, eta ye' anewa wöwakköt ie' klö ska' wes s'duowa es. Erë ie' ulá bua'kka méka ye' ki ta ichéitö ye' a: “Kë be' suanuk. Ye' dör ttë tsá ena ttë bata. ¹⁸Ye' dör sene michoë e' wák. Ye' du'wá e' tso'ne ttsë'ka kekraë. Ye' wá diché tso' s'duowa ki. S'wimblu ké e' wëkkö yottsá tso' ye' wá. Ie'pa shkeormika ye' a. ¹⁹Ì tso' i'ne ta ena ì kos datseia sueke be' tö e' shtë yökkuö ki. ²⁰Bëkwö döká kul sué be' tö ye' ulattö bua'kka a nies bö'wöla tuloká yöule orochka wa, e' wá cheke ye' tö be' a i' ta. Bëkwö kul, e' tö Skëköl biyöchökwakpa döká kul e'pa wá chè. E'pa dör Skëképa Jesús icha eruleë serke ká kul a ñe' kkönukwakpa. Bö'wöla döká kul, e' tö Skëképa Jesús ichapa eruleë serke ká kul a ñe' wá chè.”

Ì ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Éfeso, e'pa a

2 ¹Eta ie' tö ye' a iché: “Yëkkuö shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Éfeso, e'pa kkönuk e' a. Yëkkuö e' ki ishtëmi ie' a i' es:

‘Yi wá bëkwö kul tso' iulatö bua'kka a, nies yi shködur bö'wöla tuloká yöule orochka wa, e' shua, e' tö ichë a' a i' es: ²Wes a' serke e' kos jcher ye' wá. A' kanëblöke darëreë, a' weirke kos ye' kueki, e' dalë'ttseke a' tö er bua' wa, e' kos jcher ye' wá. Ye' wá ijcher tö pë' sulusipa kë wër a' wa buaë. Wépa de a' ska' e' chök tö ie'pa dör ye' ttekölpa erë ikachörak, esepa ma'wé a' tö ta' a' isué tö ie'pa

b 1.14 suiyök ena mochka: Si'kuaie e' dör lana ena nieve.

dör kachökwakpa. ³A' weirke taië ye' tté kueki, e' dalë'ttseke a' tō er bua' wa, kè ilo'yane a' wā. ⁴Erë ye' wā ilë tso' ki a' kkatè: a' kè nì dalëritsöku'ia ena a' kè ye' dalëritsëia wës kuaë es. ⁵E' kueki wës kuaë ta' a' éna ye' dalër, nïes wës kuaë ta' a' nì dalërits e' anú a' éna. A' er mane'üne ta' a' senúne wës a' sene' kuaë es. A' kè er maneone, e' ta' ye' datskene bet a' ska' ta' a' bö'wöla tulokā e' yerattsa ye' tō. ⁶Erë i sulu wambleke Nicolaiwakpa tō e' sueke a' tō suluë wës ye' tō isueke es, e' tō ye' tsë'wë buaë. ⁷İ cheke Skëköl Wiköl tō ye' icha eruleë e'pa a, e' tssó a' ulitane tō! Wëpa e' alëkā i sulu ki, kè wā ye' tté olo'yaule, esepa kōs a ye' tō kawō meraë sene michoë e' kéli wō katök. E' kéli àr kā buaala tso' ká jai a ee.' ”

İ ché Jesucristo tō ie' ichapa erule serke Esmirna, e'pa a

⁸E' ukuöki ta' ie' tō iché ye' a: “Yëkkuō shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Esmirna, e'pa kkō'nuk e' a. Yëkkuō e' ki ishtëmī ie' a i' es:

‘Yi dör ttë tsawe ena ttë bata. Yi kötewā e' shkenekane, e' tō ichè a' a i' es: ⁹A' weirke siarë ye' tté kueki nïes a' kè wā i ta', e' kōs jcher ye' wā, erë a' dör Skëköl icha e' kueki a' dör wës inuköl blúpa es. Nïes ye' wā ijcher tō pë' wëlepa tō a' cheke suluë. Ie'pa e' chō tō ie'pa dör Skëköl icha, nermata ie'pa dör Satanás icha. ¹⁰A' weirdaë kōs, e' kè yōki a' suanuk. Ye' ttō tssó: Bé tō a' wëlepa uyerawā s'wōto wé a, a' erblōke ye' mik e' ma'woie. A' weirdaë siarë dōkā ká dabop è. Ie'pa tō a' ttëwami ye' tté kueki, erë a' erblōke ye' mik, e' kè olo'yar a' tō yës, e' ta' sene michoë meraëyō a' a' iskieie. ¹¹İ cheke Skëköl Wiköl tō ye' icha eruleë esepa a, e' tssó a' ulitane tō! Wëpa e' alëkā i sulu ki, kè wā ye' tté olo'yaule, esepa kè duōpawā bötökicha.’ ”

İ ché Jesucristo tō ie' ichapa erule serke Pérgamo, e'pa a

¹²E' ukuöki ta' ie' tō iché ye' a: “Yëkkuō shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Pérgamo, e'pa kkō'nuk e' a. Yëkkuō e' ki ishtëmī ie' a i' es:

‘Yi wā tabè tso' kaoule d'idië w'kè iō'kè, e' tō ichè a' a i' es: ¹³Ye' wā ijcher tō a' serke wé Satanás tkër blu'ie ee, erë a' e' tkéwā darërëe ye' a. Erë ye' tté chökwak eköl yësyesë kië Antipas, e' kötewā ie'pa tō a' kē a wé Satanás serke ee, erë a' kè wā a' erblōke ye' mik e' olo'yane. ¹⁴Erë ilë tso' ye' wā böt mañat ki a' kkatè: A' shūa wëlepa tso', e'pa tso' tté sulu iütök. Ttë e' dör wës ttë wa Balaam bak s'wōbla'uk es. Kā iaiäë Balaam tō Balac wōbla' as ie' tō Israel aleripa kō i sulu wamblök. Balaam tō Israel aleripa dakiñë chke meule iyi diököl tso' dalöië ese a, ese katök nïes trënu k taië. ¹⁵Es nïes a' shūa wëlepa tso', e'pa kè éna Nicolaiwakpa tté olo'yak. ¹⁶E' kueki a' er mane'üne Skëköl a. A' kè tō iwë es, e' ta' bet ye' datske nippök ie'pa ta' tabè tso' ye' kō a' e' wa. ¹⁷İ cheke Skëköl Wiköl tō ye' icha eruleë e'pa a, e' tssó a' ulitane tō! Wëpa e' alëkā i sulu ki, kè wā ye' tté olo'yaule, esepa kōs tieriaëyō chke tso' blëulewā kië maná ese wa. Nïes ákwōla sarurula meraëyō ie'pa a eköl eköl, e' ki kië pa'ali tso' kitule. Kië e' kè jcher yi wā. Yi a imène, ese è wā ijcherdaë.’ ”

İ ché Jesucristo tō ie' ichapa erule serke Tiatira, e'pa a

¹⁸E' ukuöki ta' ie' tō iché ye' a: “Yëkkuō shtë Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Tiatira, e'pa kkō'nuk e' a. Yëkkuō e' ki ishtëmī ie' a i' es:

c 2.11 kè duōpawā bötökicha: S'duōwā bötökicha e' dör se' uyëwā bö' kē a wé s'weir michoë ee e'. Apocalipsis 20.16 saü.

'Skëköl Alà, e' wöbla wër wës bö'wö wöñar es. Ie' klö wër dalölöë wës tabechka bua'buwa paiklësö ta iwër dalölöë es, e' tö ichè a' a' i' es: ¹⁹Wës a' serke e' kôs jcher ye' wa. Ye' wa ijcher tö a' nî dalëritsöke buaë ena a' erblöke ye' mik. Nies ye' wä ijcher tö a' nî kimuke nikkëë buaë ena a' weirke kôs, e' dalëttseke a' tö er bua' wa. I'ñe a' tö ikî weke bua'ie, kuaë a' tö iö' e' tsata. ²⁰Erë ye' wä ilè tso' kî a' kkatè: alaköl tso' a' shuä kiè Jezabel, e' a' a' tö kawö meke s'wöbla'uk. Ie' e' chö tö ie' dör Skëköl tteköl, erë ie' tö s'wöbla'weke, e' wa ie' tö ye' kanè mësopa dakîneke as itrër nîes as itörak chkè meule fyi diököl dalöië ese a, ese katö. ²¹Ye' tö ie' pané taië as ie' tö fyi suluë e' olo'yö ta ier mane'ü ye' a, erë ie' kè er mane'wak yës. ²²E' kuekî súyö duè patkè ie' kî darërëë as kè ikarkaiä. Nies wépa kôs trëne ie' ta, esepa we'ikerayö. Ie'pa kè er mane'ü, kè tö i sulu e' olo'yè, e' ta bet ye' tö ie'pa we'ikeraë. ²³Nies ye' tö alaköl e' klépa tteralur. Es ye' icha eruleë serke ká wa'ñe, e'pa wä ijcherdaë tö ye' wä sultane er suule buaë tö wës idir, wës iser. Ye' tö a' ulitane a' iské meraë eköl eköl wës iser es. ²⁴Erë a' malepa tso' Tiatira, a' kè ku' ttè sulu e' iütök. Ttè e' kiè ie'pa tö "Satanás ttè blëulewä se' èsepa yöki." Ttè e' dör suluë. E' kè iütene a' wä, etä e' dör buaë. E' kuekî ye' tö a' a' ichè tö ye' kè tö ttè dalöiëno darërëë ese skà kî meku' a' a' dalöië. ²⁵Erë ye' ttè tso'tke a' wä klöule, e' a' a' e' tköwä darërë michoë dö mik ye' datskene etä. ²⁶⁻²⁷Wépa e' aléka i sulu kî, kè wä ye' ttè olo'yaule, wépa serke wës ye' kî ikiane es dö mik s'enewa ekkë, esepa a' ye' tö kawö meraë s'blúpaie wës ye' Yé tö ye' a' imé es. Ie'pa tkerakä ye' tö ká ulitane wakpa wökirpaie. Ie'pa tö ká ulitane wakpa wëttseraë yësyësë kè janéweta' yës. Wépa tö ie'pa ttè dalösewéwä, esepa olordawä wës skañña olorwä es. ²⁸Nies ye' tö bëkwö kiè dukir wërke bla'mi e' meraë ie'pa a. ²⁹I' cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' tso' a' ulitane tö! "

I' ché Jesucristo tö ie' ichapa erule serke Sardes, e'pa a

3 ¹E' ukuöki ta ie' tö ye' a' ichè: "Yëkkuö shtó Skëköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Sardes, e'pa kkö'nuk e' a. Yëkkuö e' kî ishtómi ie' a' i' es: 'Yi wä Skëköl Wikölpa Kul^d tso'. Nies yi wä iulatö a' bëkwö tso' döka kul, e' tö ichè a' a' i' es: Wës a' serke e' kôs jcher ye' wä. Sultane tö ibikeitseke tö a' serke buaë ye' a' erë ye' wä ijcher tö e' kè dör es. A' kè serku'ia ye' a' buaë. Ye' a' ta a' dör wës s'duulewä es. ²Ye' tö isuë tö a' serke Skëköl a, e' kam döka wë' ie' wöä. E' kuekî a' tî'nüne, a' senüne ye' a' buaë. I' buaë tso'ia a' a' elkela, e' a' a' e' diché iöne kam ichöwa da'a' e' yöki. ³Ttè buaë wa a' wöblane, e' ska' a' er anüne. Ttè e' iütöne. I' sulu wamblé a' tö, ese olo'yö ta a' er mane'ü ye' a. A' kè tö iwë es, e' ta ye' döraë a' ska' wës akblökwak es a' we'ikök, e' kéwö kè jcherpa a' wä. ⁴Erë a' tso' Sardes, e'pa welepa kè e' iaonekã sene sulu wa. E'pa serke yësyësë ye' a, e' kuekî aishkuö ta ie'pa shkoraë ye' ta paiëule buaë datsi' saruru wa. ⁵Es nîes wépa e' aléka sene sulu kî, kè wä ye' ttè olo'yaule, esepa kî datsi' saruruë iërdaë. Ie'pa kiè kè yepattsayö sene michoë e' yëkkuö kî. E' skéie ye' tö icheraë Skëköl wörki ena Skëköl biyöchökwakpa wörki tö ie'pa dör ye' icha. ⁶I' cheke Skëköl Wiköl tö ye' icha eruleë e'pa a, e' tso' a' ulitane tö! "

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Filadelfia, e'pa

⁷E' ukuòkì tã ie' tò ye' a' iché i' es: "Yèkkuò shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Filadelfia, e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuò e' kì ishtëmì ie' a' i' es:

'Yi dör batse'r ena ttò mokië e' ulà a' s'blú bak kiè David e' ké ukkò yottsã tso'. Ie' wã kawö tã' fyi ulitane kì. Mik ie' tò iukkò yéttsã, etã kè yi a' iwötènuwane. Mik ie' tò iukkò wötéwã, etã kè yi a' ikkò yènuksane. Ie' tò iché a' a' i' es: ⁸Wes a' serke e' kôs jcher ye' wã. Ye' wã ijcher tò eré a' kè dalöiértã taië, eré a' tò ye' tté iuté buaë, a' kè wã ye' watènettsã. E' kueki ukkò yéttsã ye' tò a' a', kè yi a' iwötènuwane. ⁹Ye' ttò tssó. A' shuã welepa tso', e'pa dör Satanás icha. Ie'pa e' chò tò ie'pa dör Skèköl icha, eré ie'pa kachò. Ie'pa keraë ye' tò e' tulökwa kuchè kì a' wörki. Es ie'pa wã ijcherdaë tò ye' tò a' dalëritseke. ¹⁰A' weirke ye' tté kueki, e' dalë'ttsé a' tò er bua' wã wes ye' tò a' patkë' iwã uk es. E' wã iuté a' tò buaë, e' kueki ye' tò a' tsatkeraë mik s'weirke taië e' kèwö de kã ulitane wakpa kì ima'woie etã. ¹¹Ye' datsene bet. Ye' tté wa a' wöblane, e' a' a' e' tkówã darërë kekraë as kè yi tò a' ulà a' iské buaë e' yötttsã. ¹²Wépa e' alékã sene sulu kì, kè wã ye' tté olo'yane, esepa döraë wes u chki bua'ie es Skèköl wé tso' kã jaì a' e' a. Ee ie'pa ser michoë kekraë. Skèköl kiè shteraëyö ie'pa mik. Nies Skèköl ké, e' kiè shteraëyö ie'pa mik. Kã e' kiè Jerusalén Pa'alì, e' datse kã jaì a. Nies ye' wák kiè pa'alì, e' shteraë ye' tò ie'pa mik. ¹³Ì cheke Skèköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' tssó a' ulitane tò! "

Ì ché Jesucristo tò ie' ichapa erule serke Laodicea, e'pa

¹⁴E' ukuòkì tã ie' tò ye' a' iché i' es: "Yèkkuò shtë Skèköl biyöchökwak tso' ye' icha erule serke Laodicea e'pa kkö'nuk e' a. Yèkkuò e' kì ishtëmì ie' a' i' es:

'Yi dör i kôs yë' Skèköl tò e' wã, yi tò ie' tté cheke yësyësë kekraë, yi tã ie' tò fyi ulitane yö, e' tò iché a' a' i' es: ¹⁵Wes a' serke e' kôs jcher ye' wã. Ye' wã ijcher tò a' tò ye' tté dalöieke bërëbërë è, kè bua'ie. A' dör wes di' bashbash es, kè dör ba'baë, kè dör sësëë, a' dör bashbash è. ÿA' mú dör ba'baë ö sësëë! ¹⁶Erë a' dör wes di' bashbash es ye' a. A' kè dör ba'baë, nies a' kè dör sësëë. E' kueki ye' tò a' tueratttsã ye' kkò a. ¹⁷A' tò iché tò a' dör inuköl blúpa. A' tò iché tò a' kawö tköke buaë, kè i kì kianeia a' kì. Erë a' kè wã ijcher tò ñermata ye' a' tã a' dör wes pë' weirke siarë es. A' dör wes se' wër siarë s'yamipa wa es. A' dör wes pë' kè wã i ku'ia es. A' dör wes pë' wöbla kè wawër es. A' dör wes pë' kè wã datsi' tã' es. ¹⁸E' kueki ye' tò a' patteke tò a' tò orochka taú ye' ska'. Oro ese dör oro bua'ua diaöle bö' wa ibua'ua yottsã ese. E' je' tò a' blu'wemi buaë. Nies datsi' saruruë ese taú ye' ska'. E' wa a' e' paiòmì buaë as a' kè jaëria. Nies a' tò kapöli taú ye' ska' a' wöbla bua'woie as iwawër buaë. ¹⁹Wépa dalër ye' éna, e'pa kôs uñeke ye' tò shurueke ye' tò as iserdak buaë. E' kueki ye' dalöiö er bua' wa. Ì sulu wambleke a' tò, ese watótttsã. A' er mane'ü bua'iewã ye' a. ²⁰Ye' ttò tssó! Ye' dör wes wëm dur eköl ukkò a' a' ikiök tò ye' a' kawö mú shkowã es. Yi tò ye' ttò tssé tã ye' kiéwaitö weshke, e' tã ye' dörawa tã ye' chköraë ie' tã. ²¹Ye' e' alékã fyi ulitane kì tã ye' e' tkéka ye' Yé tã wé ie' tkër blu'ie ee. Es nies wépa e' alékã i sulu kì, kè wã ye' tté olo'yane, esepa a' kawö meraë ye' tò e' tkökser ye' tã wé ye' tkër blu'ie ee. ²²Ì cheke Skèköl Wiköl tò ye' icha eruleë e'pa a, e' tssó a' ulitane tò! "

Skëköl kîkarkekâ buaë kâ jai a

4 ¹E' ukuöki ta ye' tö iyi skâ sué kabsueie. Ye' isuë tö kâ jai a ukkô tso' áie ta s'ttò tse' ye' tö kewe wes duk blar es, e' tö ye' a ichè: "Be' shkókâ íe, etâ ì wamblërmi i' ukuöki ta, e' kkacheke ye' tö be' a."

²E' wöshâ ta Skëköl Wiköl de ye' kî taië, ta ye' tö blu' kulé tso' kâ jai a e' sué et. E' kî itkër eköl. ³Yi tkër kula' e' kî, e' dalöburke dalölöë wes ák bua' bua dalöbur es, e' wöaule spaspa ena mat wes ák bua' bua kië diamante ena rubí es. Ie' kula' pamik shkaba' tkërke oloburke dalölöë, e' wöaule spaspa wes ák bua' bua kië esmeralda es. ⁴Ñies ie' kula' pamik blu' kulé skâ suéyö dökâ dabom böyök kî tkël (24). E' kî kékëpa tulur dökâ dabom böyök kî tkël (24), e' pa païëulewâ datsi' saruruë wa, ñies ie' pa wâ orochka tso' yöule tkëulekâ iwökir kî wes blu' pa es. ⁵Blu' kulé sué ye' tö kewe, eë alá wöñarke taië, talachke blarke taië. Kula' e' wöshâë bö'wö ñarke kul wes kuatak wöbatsesö es. Bö'wö kul, e' tö Skëköl Wiköl chë. ⁶Kula' e' wöshâë ì me'r dayëie kkueie wër sarërëë wes vidrio es.

Ì tse'ka tso' kula' pamik dökâ tkël e' pa wöbla dör taië tsikka wökka. ⁷Itsá e' wökir wër ma' name suë. Iëtö wökir wër baka wë'ne suë. Iëtö skâ wö dör s'ditsö wö suë. Ibata wër wes pu ur àr es. ⁸Itsá pik dör teröl, es imalepa kos pik dör teröl ñies. Ie' pa pa kos e' dör wöbla è dötsä ipik dikia. Ñië nañëe ie' pa tso' Skëköl tseittsök, kè ie' wöklö'utâ rak ta ichekerakitö i' es:

"Skëköl dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië, ie' dör batse'r taië.

Ie' diché ta' taië iyi ulitane tsata.

Ie' tso'tke tsawe ta, i' ñe ta, ñies kekraë."

Es ie' pa tö icheke kekraë.

⁹Skëköl yöbië tkër kula' e' kî, e' pamik ì tse'ka tso' tkël, e' pa tso' ie' kîkókka, ie' olo kîkókka, ie' a wëstela chök kekraë. ¹⁰Mik ie' pa tso' e' uk, e' dalewa kékëpa dökâ dabom böyök kî tkël (24) tulur ie' pamik, e' pa e' tulökeser iski wöwakköt itkër kula' kî e' dalöioie. Ie' pa tso' Skëköl ser michoë e' dalöiök, e' dalewa ì tkër ie' pa wökir kî yöule orochka wa, e' kos mekewarakitö iski Skëköl kula' wöshâë ta ichekerakitö:

¹¹"A Sa' Këköl, iyi ulitane yö' be' tö.

Iyi ulitane tso' be' wák ttò wa.

E' kueki sa' ulitane kawötâ ichök tö be' olo ta' taië.

Sa' ulitane kawötâ be' dalöiök ñies be' diché kîkókka."

Yëkkuö kitule wörratule ena Obeja Pupula, e' pakë

5 ¹E' ukuöki ta ye' tö isuë tö itkër kula' kî, e' wâ yëkkuö wörratule a'tser iulâ bua' kka, e' kî itso' kitule ikîkke ena ishüa. Yëkkuö e' kkô wöbatsulewâ dökâ kul. ²Etâ Skëköl biyöchökwak sué ye' tö eköl, e' diché taië, e' tö ichaké aneule: "¿A yi wëë, yi e' didir yëkkuö wöbatsulewâ, e' kkô batsöök wé iwöbatsulewâ eë ta ishuppöök?" ³Erë kâ jai a ena kâ i' kî ena kâ diâ kaska' kè yi didir yës yëkkuö e' shuppöök ena iwâ sauk. ⁴Ye' iuke taië, kè yi didir yëkkuö e' shuppöök ena iwâ sauk e' kueki. ⁵Etâ skékëpa tso' eë dabom böyök kî tkël

(24), e' eköl tō ye' a iché: “Kè be' iukia. Ittsó, eköl kiè Ma'name e' dör judáwak ditséwō, ie' kéköl dör blu' bak ká iaiäè kiè David e'. Ie' e' alí'kabak ibolókpa kōs kī. Ie' je' didir yēkkuō wōbatsulewā kul e' kkō batsōök ena ishuppóök.”

⁶Etā ye' tō obeja wē'ñe pupula sué etō, e' pa kī itō tso' wēsua ijchēulea mè Skéköl a, ese shkēnekane. E' dur itkēr kula' kī e' o'mik, i ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24) e'pa shūshā. Obeja e' dula' dōkā kul ñies iwōbla dōkā kul. Iwōbla dōkā kul e' wā dör tō Skéköl Wiköl Kul' patké Skéköl tō ká wa'ñe. ⁷Obeja Pupula e' de itkēr kula' kī e' ska' tā yēkkuō a'tser itkēr kula' kī e' ulā bua'kka, e' klō'wēitō. ⁸Mik ie' tō yēkkuō klō'wé, etā i ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl (24), e'pa kōs e' tēlur wōwakkōt Obeja Pupula wōrkī. E'pa kōs wā ma'ma tso' blano kicha tā' kiè arpa. Ñies tkā' yōule orochka wa, ese tso' ie'pa kōs wā. Tkā' e' a' íyi masmas tso' ña'wē Skéköl a, ese tso' chikchiē. E' tō s'batse'rpa ttōke ie' tā' e' wā chē. ⁹⁻¹⁰I ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa kōs ttsēmi ttsē pa'alī wa Obeja Pupula kīkokaie. Ie'pa tō ittseittsé i' es:

“Be' kōtulewā, be' pé tēne taiē
wēs obeja pupula jchē mè Skéköl a es,
e' wa be' tō s'ditsō ttō kuā'kī kuā'kī ena ditsōwō kuā'kī kuā'kī ena ká
kuā'kī kuā'kī wakpa tō'ttsā
as ekkēpa ulitane shūa se' dō taiē Skéköl ichaie.
E'pa klō'wé be' tō as ie'pa kaneblō Skéköl a blu'paie ena sacerdotepaie.
Ie'pa dōraē ká ulitane wakpa blúpaie, es ie'pa tō s'wēttsēraē.
E' kuēkī be' je' didir moki yēkkuō wōrratule sē, e' klō'uk ena ikkō
batsōök wē iwōbatsulewā eē.”

¹¹E' ukuōkī tā ye' wōkéka etā ye' tō isué tō Skéköl biyōchōkwakpa tso' taiē, kē ishtānuk yi a, e'pa ttō ttsē ye' tō. Ie'pa tso' itkēr kula' kī ena i ttsē'ka dōkā tkēl ena kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa pamik. ¹²Ie'pa tō ittseittsé wī'wīē i' es:

“Obeja Pupula kōtulewā, e' je' kī sulitane ie' kīkēka e' mēne buaē.
Ie' olo tā' taiē, ie' dör íyi ulitane wák, ie' wā íyi ulitane jcher, ie' diché
tā' taiē,
e' kuēkī sulitane kawōtā ie' dalōiök, ie' kīkōkka.”

¹³Ñies ye' tō ittse tō íyi ulitane yō Skéköl tō tso' ká jaì a ena ká i' kī ena ká dià kaska' ena dayē a, e' kōs tō iché i' es:

“Itkēr kula' kī ena Obeja Pupula, e'pa olo tā' taiē, diché tā' taiē íyi
ulitane tsāta,
e' kuēkī sulitane kawōtā ie'pa kīkōkka, ie'pa dalōiök kēkraē.”

¹⁴I ttsē'ka dōkā tkēl e'pa tō iché: “¡Es e' idir!” Kēkēpa dōkā dabom böyök kī tkēl, e'pa e' tēlur wōwakkōt Skéköl ena Obeja Pupula wōrkī ie'pa dalōiök.

**Yëkkuö wörratule e' kkò batsulewā dōkā kul
e' batsée Obeja Pupula tō etk etk**

6 ¹E' ukuōkī tā ye' tō isuē tō Obeja Pupula tō yëkkuö wörratule e' kkò batsulewā dōkā kul e' tsā batsée. Etā ī ttsē'ka dōkā tkēl, e' eköl ttō ttsyö, e' ttō darērēē wēs alā blar es. Wēpa tso' ipatkērke e' panuk e' eköl ā i' tō iché: “¡Be' yú!” ²Ye' wōkéka tā kabaio saruru suéyö etō. Yi tkērka iki, e' ulā ā shkame' àr, ñies ī tkekekā wōkir kī iwā kkachōie tō ie' dōr ē' alōkwak ese mēne ie' ā et. Ie' mīā kī ē' alōkka ibolōkpa kī.

³Mik Obeja Pupula tō yëkkuö kkò batsulewā, e' skā batsée et, etā ye' tō ittse tō ī ttsē'ka dōkā tkēl, e' skā tō iché wēpa tso' ipatkērke e' panuk e' skā ā: “¡Be' yú!” ⁴Etā kabaio batsē dettsā. Yi tkērka iki, e' ā kawō mēne sene bēre ñita e' yōttsā kā ī ā as pē' ñi ttōwā. Ie' ā tabē bērie mēne.

⁵Mik Obeja Pupula tō yëkkuö kkò batsulewā, e' skā batsée et, i' tā ide mañat, etā ye' tō ittse tō ī ttsē'ka dōkā tkēl, e' skā tō iché wēpa tso' ipatkērke e' panuk e' skā ā: “¡Be' yú!” Ye' wōkéka etā ye' tō kabaio dalolo sué etō. Yi tkērka iki, e' wā íyi es ma'woie dami iulā ā. ⁶ī ttsē'ka dōkā tkēl, e' shuā ye' tō ttō tse tō iché: “Harinachka kilo elka è e' tōrdaē s'kaneblō kā et e' ské ekkē. Ñies cebada kilo mañalka tōrdaē s'kaneblō kā et e' ské ekkē; erē olivo kié ena vino e' kē sulu'warwā be' tō.”

⁷Mik Obeja Pupula tō yëkkuö kkò batsulewā, e' skā batsée et, i' tā ide tkēl, etā ye' tō ittse tō ī ttsē'ka dōkā tkēl, e' bata tō iché wēpa tso' ipatkērke e' panuk e' skā ā: “¡Be' yú!” ⁸Ye' wōkéka etā kabaio tskrittskris suéyö etō wēr suluē. Yi tkērka iki, e' kiē dōr S'duōwā. E' itōkī eköl skā datse e' kiē dōr S'wimblu Kē. Ie'pa ā kawō mēne kā ulitane wakpa e' mú blatēsō tkēl tsjīn tā e' et tsjīn eukwa tabē wa, bli wa, duē wa ena iyiwak dōr se' name ese wa.

⁹Mik Obeja Pupula tō yëkkuö kkò batsulewā, e' skā batsée et, i' tā ide skēl, etā s'kōtulewā Skēköl ttē paka' ie'pa tō taniniē e' kuēkī, e'pa wimblupa suéyö kā' tso' íyi mokā Skēköl ā e' dikīā. ¹⁰Ie'pa tso' ichök Skēköl ā aneule: “A Sa' Kēköl, be' dōr íyi ulitane tsatā, be' dōr batse'r, be' ttō mokjē. ¿Dò mik be' tō wēpa serke diā íyök kī tō sa' kōtulur esepa dalē'ttsekerō? ¿Mik be' tō ie'pa wōmekettsā weinuk ī wamblē'rakitō sa' kī, e' nuí skéie?” ¹¹Etā ie'pa wakpa bil ekkē e'pa ā datsī' saruru mēne iē. Skēköl tō iché ie'pa ā: “A' enúia bērbēr è dò mik pē' tō a' malepa dōr ye' kanē mēsopa kianeia ttēlur, e'pa kōs ttekeluria wēs a' kōtulurakitō es etā. E'pa panúia tsir.”

¹²Mik Obeja Pupula tō yëkkuö kkò batsulewā, e' skā batsée et, i' tā ide teröl, etā ī tka darērēē. Diwō tssenewā mīā ttsettseē wēs datsī' daloloē es. Si'wō mīā batsē wēs pé es. ¹³Bēkwō darolone íyök kī wēs kalwō tkēttsā siwā tō mik ibitsírke taiē etā es. ¹⁴Etā kā jaī, e' wörratēwā wēs yëkkuö wōtrēwasō es, kē iwērtaiā. Kābata ulitane, dayē nane ulitane, e' kōs ē' skēlur bānet. ¹⁵Etā kā blúpa kōs, pē' taiē kōs, ñippōkwakpa wōkirpa kōs, inuköl blúpa kōs, s'dalōiēr tā' taiē esepa kōs, ñies s'klōulewā kanē mēsoie, ñies kanē mēsopa malepa, esepa kōs ē' blélur ákuk ā ena ák blublu tso' kābata ā ese dikīā ē' tsatkoie. ¹⁶Etā ie'pa tō iché aneule kābata ā ena ák blublu ā: “¡Sa' bló a' dikīā, sa' kkō'nú Skēköl tkēr ikula' kī kā jaī ā e' yōkī! Ñies Obeja Pupula kēsik yōkī sa' kkō'nú. ¹⁷Ie'pa tō sulitane we'ikeraē siarē e' kēwō detke, kē yi tkōpashkar e' ulā ā.”

Skëköl kanè mésopa wakyöule ie' a

7 ¹E' ukuöki ta ye' tö Skëköl biyöchökwakpa sué doka tkël, e'pa iëter wé ká i' erkerö e' kkò mik. Bòl iëter diwö tskirke e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Bòl iëter diwö mi'kewa e' kke; eköl dur ulà bua'kka, eköl dur ulà bakli'kka. Ie'pa tso' siwa' kos bitsirke e' wöklö'uk as kè ibitsiria ká i' ki, dayè ki, kal ki, i ki yës. ²Ie'pa a kawö mène ká i' ena dayè sulu'ukwa. Nies ye' tö Skëköl biyöchökwak skà sué eköl, e' datse diwö tskirke e' kke. E' ulà a fyí tso' s'wakyuoie Skëköl chók wa, e' a'tser. Ie' ane imalepa tkël tsaka ta ichéitö ie'pa a: ³“A' kè tö ká sulu'ukwa, dayè sulu'ukwa, kal sulu'ukwa kam sa' tö Skëköl kanè mésopa wakyuò iwötsa ki e' yöki!”

⁴⁻⁸Etä bil wakyöule e' yène ye' a. Wépa wakyöule e'pa dör se' yé bak ká iaiaé kiè Israel, e' ala'r dabom eyök kí bøl (12), e'pa aleripa shukite iditséwö wa iditséwö wa. Ie'pa ditséwö kiè Judá, Rubén, Gad, Aser, Neftalí, Manasés, Simeón, Leví, Isacar, Zabulón, José ena Benjamín. Ekképa ditséwö shukite doka 12.000 iditséwö wa iditséwö wa. Ishukite e'pa dör seraa 144.000 ekké.

⁹E' ukuöki ta ye' wö kéká ta ye' isué tö s'ditsö dapane taié kè shtanuk yi a ekké. E'pa dör ká ulitane wakpa, ttò kua'ki kua'ki, ditsöwö kua'ki kua'ki. Ie'pa iëter, itkër kula' ki ena yi kiè Obeja Pupula, e'pa wörki. Ie'pa kos datsi' ié sarurué. Ie'pa ulitane wa si kò dami iulà a. ¹⁰Ie'pa tö iché aneule:

“i'Stsatkè e' datse

Skëköl tkër kula' ki ena Obeja Pupula e'pa wa!”

¹¹Kéképa doka dabom böyök kí tkël (24) ena i ttsé'ka doka tkël, e'pa pamik Skëköl biyöchökwakpa kos iëter. E'pa kos e' télur wöwakköt, itkër kula' ki, e' dalöioie ¹²etä ichérakitö:

“iEs e' idir!

Be' dör sa' blú yöbié, sa' tö be' kikekeka kekraé.

Be' olo ta' taié, be' wa fyí ulitane jcher buaé.

Sa' tö wéstela cheke be' a kekraé.

Be' dalöieke sa' tö kekraé.

Be' diché ta' taié fyí ulitane tsata, be' è a i kos or,

iEs e' idir!”

¹³E' ukuöki ta kéképa doka dabom böyök kí tkël (24), e'pa eköl tö ye' a ichaké: “iIe'pa paiéule datsi' saruru wa, e'pa dör yi? iWé ie'pa datse?” ¹⁴Ye' tö ie' iuté: “A kéképa, ye' kè wa ijcher, ichó ye' a.” Etä ie' tö ye' a iché: “Ie'pa dör wépa weine siarè sulitane weirke taié e' kéwö ska' e'pa. Eré e' dalé'ttsé' ie'pa tö buaé. Ie'pa tö idatsi' skué yi kiè Obeja Pupula e' pé wa etä idatsi' míä sarurué.

¹⁵“E' kueki ie'pa iëter Skëköl tso' ikulé ki, e' wörki.

Niè nañé ie'pa tso' ie' dalöie e' wakanéuk iwé a.

Ie'pa tso' ie' ta ena ie' tö ie'pa kkö'neraé kekraé.

¹⁶Ie'pa kè duöpaia bli wa, ie'pa kè er sirpaia.

Diba kè tö ie'pa ña'wepaia, kaba kè tö ie'pa we'ikepaia.

¹⁷ Obeja Pupula tso' Skëköl kula' ɔ'mik,
e' dör ie'pa kkö'nukwak, e' kuëki ie'pa kè weirpaia yës.
Obeja Pupula tö ie'pa wëttseraë di' tum tö sene michoë meke se' a, e' di'
yök.
Skëköl tö ie'pa wöriö kôs e' paikleraë as ie'pa ttsë'r buaë.”

**Obeja Pupula tö yëkkuö wörratule e' kkö
batsulewä döka kul, e' bata batsée**

8 ¹ Mik Obeja Pupula tö yëkkuö wöbatsulewa, e' bata kkö batsée, etä ká jaí
a ká mía mejmeë dò hora shäböts ekkë.

² E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwakpa döka kul iëter Skëköl wörki, e'pa
suëyö. Ie'pa a duk mène eköl eköl. ³ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà
de wë kã' tso' iyi mokã Skëköl a e' wörki. Ie' wã iulã a tkã' yöule orochka wa
ese a'tser. Ie' a iyi masmas mène taijè s'batse' rpa kôs e'pa ttöke Skëköl tã e' kí
ioie as ie' tö iña'ù kã' yöule orochka wa iña'woie tso' Skëköl kulé wö shäë, e'
kí. ⁴ Etã ie' tö iyi masmas ña'wë kã' ñe' kí, e' shklë tka ie' ulã mik deka Skëköl
wörki s'batse' rpa ttöke ie' tã e' tã ñita. ⁵ Ie' tö itkã' wã iéka bö' wörkua tso' kã'
ñe' kí, e' wa. Bö' wörkua e' uyëmi ie' tö ýök kí. Etã ká wa'ñe kí alá wöñane
taijè, iblane taijè, ká wöti'wë taijè í tö.

Duk döka kul

⁶ Skëköl biyöchökwakpa döka kul, e'pa wã duk tso' iwakpa bil ekkë, ie'pa
tso'tke iduk bla'weke e' panuk.

⁷ Etã Skëköl biyöchökwak eköl tö iduk bla'wë kewe. Etã mò wöli wösi sësëë,
ñies bö'wö shutuule pé tã, ese dane taijè ýök kí wës kalí yër es. Ká i' ena kal e'
ñanewa taijè. Ká i' ena kal kôs e' mú blatësö mañat tsíní tã e' et tsíní ñanewa.
Ñies kãkò kôs tso' ká i' kí e' ñanewa sërãã.

⁸ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wë. Etã ì biteshka
kabataie bërie wöñarke bö'ie, e' anewa dayë a. Etã dayë mú blatësö mañat
tsíní tã e' et tsíní mía péie. ⁹ Iyiwak kôs serke dayë a ena kanò kôs shkòke
dayë kí, e' mú blatësö mañat tsíní tã e' et tsíní enewa.

¹⁰ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wë, i' tã ide mañatökicha.
Etã bëkwö bërie wöñarke wës kuàtak wöñar es, e' biteshka anewa di' a ena
di' tum a taijè. Di' tso' kôs ena di' tum tso' kôs, e' mú blatësö mañat tsíní tã e'
et tsíní a bëkwö anewa. ¹¹ Bëkwö e' kië Bacha'bachaë. Wë bëkwö e' anewa, e'
di' kôs mía bacha'bachaë. Di' e' tö s'ttélur taijè.

¹² E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wë, i' tã ide ktëtökicha.
Etã diwö ena si'wö ena bëkwö, e' kôs mú blatësö mañat tsíní tã e' et tsíní kôs
ttsenewa. E' kuëki ñiwe ena nañewe, e' mú blatësö mañat tsíní tã e' et tsíní
ttsenewa.

¹³ E' ukuöki tã ye' wökéka tã ye' tö pu suë et ur àr kashuk a, e' tö ichë
aneule: “¡Ayëwëë, ayëwëë, ayëwëë! ¡Wëstela ina ká ulitane wakpa tã, mik
Skëköl biyöchökwakpa tso'ia mañal e'pa tö iduk bla'weke etã!”

9 ¹ E' ukuöki tã Skëköl biyöchökwak skà tö iduk bla'wë, i' tã ide skëtökicha.
Etã bëkwö et anewabak, e' suëyö iski. Eë kauk ter taijè iskië, kè s'wö
dë'mi ekkë. Kauk e' kkö wötëule, e' kköyottsã mène bëkwö suëyö iski, e' a.
² Mik ie' tö kauk kköyëttsã, etã e' a ishklë deka taijè wës bö' wöñar taijè e' shklë

es. E' tō kashuk ttsewewa, e' kuēki diwō kē olo bunea. ³Shkle e' shua ditski blubluē dettsa taiē iyōk ki, poneka ká wañe, ká ulitane wà iéwa. Ie'pa a kawō mēne s'we'ikōk wēs bachē' tō s'kuēwa tā idalēr es. ⁴Ie'pa kē a kawō mēne kakō kōs, kalkō kōs, e' katōk. Ie'pa a kawō mēne, wēpa kē wakyōule Skēkōl wā iwō tsā ki, esepa è we'ikōk. ⁵Erē ie'pa kē a kawō mēne ittōkukur. Ie'pa a kawō mēne irreuk idalēr taiē wa dō si' skel ekkē. E' dalēr taiē wēs bachē' s'kuēwa es. ⁶E' kēwō ska' tā s'ditsō tō duēwa yuleraē poē, erē duēwa wák, e' tkōrashkar ie'pa yōki.

⁷Ditski e' wēr wēs kabaio tso' nippoie ese payōule es. Iwōkir ki itkēuleka, i tkēka blu' tō iwōkir ki yōule orochka wa ese suē. Iwō wēr wēs s'ditsō wō wēr es. ⁸Itā batsiē wēs alakōlpa tsā es. Ikā dōr wēs namu kà es. ⁹Tabechka àr ibatsi' mik wēs nippōkwakpa tō ieke e' tsatkoie e' sū. Ipik blar taiē wēs carreta skē kabaio tō tuneule michoē nippōk es. ¹⁰Ikirē dōr wēs bachē' kirē es, e' diché wa ie'pa tō s'we'ikeke dō si' skel ekkē. ¹¹Ie'pa blú e' dōr Skēkōl biyōchōkwak dōr kauk iskiē, e' wōkir. Hebreoie e' kiē dōr Abadón. Griegoie e' kiē dōr Apolión (kiē e' wà kiane chē: Se' eukwawak).

¹²Iyi sulu e' tsā tka et, erē iskà kianeia bōt.

¹³E' ukuōki tā Skēkōl biyōchōkwak skā tō iduk bla'wé, i' tā ide tektōkicha. Ye' tō s'ttō ttsé datse ká' tso' yōule orochka wa iyi mokā Skēkōl a ee. Ká' e' bata tkēl a iyōule dula'ie, e' shua s'ttō ttséyo. ¹⁴E' tō ichē Skēkōl biyōchōkwak tō iduk bla'wé frō e' a: "Skēkōl biyōchōkwakpa dōka tkēl tso' moulewa di' taiē kiē Éufrates e' kkōmik, e'pa wōttsōlor be' tō." ¹⁵Skēkōl biyōchōkwakpa dōka tkēl e'pa tso'tke Skēkōl wā iwakanéwoie i' kēwō ska'. Ie'pa kanē dōr pē' taiē eukwa. Pē' ulitane mú blatesō mañat tsinī tā e' et tsinī erdawa seraā ie'pa ulā a. Etā Skēkōl biyōchōkwakpa dōka tkēl wōttsērolone iwakanéuk. ¹⁶Etā ye' a iyēne tō nippōkwakpa dami kabaio ki, e'pa dōka 200.000.000.

¹⁷Nippōkwakpa ekkēpa dami kabaio ki, e' suē ye' tō, e'pa wā tabechka àr ibatsi' mik e' tsatkoie, e' wōaule batsē wēs bō' wōrkua suēsō es ena siē wēs ák bua'buā kiē jacinto es, ena tskiriri wēs azufre es. Kabaio ekkēpa wōkir wēr wēs namu wōkir es. Nies ikkō a bō' ena shkle ena azufre, e' dōkettsā. ¹⁸Bō' ena shkle ena azufre dōkettsā kabaio ekkēpa kkō a, e' dōr i mañat suluē dōke pē' ki e'. E' tō pē' ewēwa taiē. Pē' ulitane mú blatesō mañat tsinī tā e' et tsinī enewa seraā. ¹⁹E' wà dōr tō kabaio ekkēpa wā diché tso' ikkō a ena ikirē a s'we'ikoie. Ikirē bata dōr tkabē chōk wōkir es, e' wa s'shka'wēkeitō.

²⁰Erē pē' malēpa atē kē durulune i sulu tka e' wa, e'pa kē wā i sulu wamblekerakitō ese olo'yane. Nies aknamapa ena iyi diōkōl dalōiekerakitō esepa kē olo'yanerak iwā. Iyi diōkōl ñe'pa yōule orochka wa, inukōlchka wa, broncechka wa, ákchka wa ena kal tak wa, ese kōs wōbla kē wawēr, kē kukuō wattsēr, kē shko, erē ie'pa tso'ia idalōiōk ikēkōlie. ²¹Ie'pa kē er maneone. Ie'pa s'ttekewaia, alibchōkeia, trērkeia, akblōkeia.

Skēkōl biyōchōkwak e' wā yēkkuō a'tser iulā a

10 ¹E' ukuōki tā ye' tō Skēkōl biyōchōkwak suē ekōl, e' diché tā taiē. Ie' datse ká jai a paiēulewa buaē mò wa. Shkaba' tkēnear iwōkir tsāka. Ie' wō dalōburke wēs diwō es. Ie' klōlobo wañe wēr wēs bō' wōñar es. ²Ie' wā yēkkuō tsitsirla a'tser iulā a shubukaule. Ie' klō bua'kka tkékaitō dayē ki, iklō baklī'kka tkékaitō ká sí ki. ³Etā ie' ane taiē wēs ma'neame ar es. Mik e' one,

eta alá blane döka kuktökicha. ⁴Ì ché alá tò e' shtök ye' mí yëkkuö ki, erë ttò ttséyö datse ká jai a e' tò iché: “Kè ishtar, iblówabö bèrè.”

⁵Eta Skëköl biyöchökwak suéyö iklö et tkërka dayë ki, iklö et tkërka ká sí ki, e' ulá bua'kka kéka ká jai a ⁶ta ichéitö: “Skëköl ser michoë e' tò ká jai ena ká i' ena dayë ena i' kôs tso'ia, e' yö'. Ie' wörki ye' tò iché tò i' cheke ye' tò e' dör moki. Skëköl kè tò i' panepaia. ⁷Ì tso' Skëköl wä ier a blëule wë, e' yë'bakitö ikanë mësopa dör ittekölpa e'pa a, e' wä ordaë mik Skëköl biyöchökwak bata tò iduk bla'wé eta.”

⁸Eta s'ttò ttséyö datse ká jai a, e' tténe ye' ta ta ichéitö: “Be' yú Skëköl biyöchökwak klö et tkërka dayë ki eta iklö et tkërka ká sí ki, e' ska, eta yëkkuö a'tser iulá a shubukaule, e' klö'ú.” ⁹Eta ye' mí Skëköl biyöchökwak dur e' ska ta yëkkuö e' kiéyö ie' a. Ie' tò ye' a iché: “Íkë, ikatówabö. Be' kkò a be' tò ittseraë tò blo'bloë idir wës bulali es, erë be' shua imiaraë bacha'bachaë.”

¹⁰Eta yëkkuö a'tser Skëköl biyöchökwak ulá a, e' klö'wéyö ta ikatéwayö. Ye' kkò a ta blo'bloë idir wës bulali es, erë mik ide ye' shua, eta imía bacha'bachaë. ¹¹Eta ttè i' yëne ye' a: “Ì wamblërmi ká kua'ki kua'ki wakpa taië ta, nies ditsöwö kua'ki kua'ki wakpa taië ta, nies s'ttò kua'ki kua'ki wakpa taië ta, nies ká blúpa taië ta, e' kôs chök be' kawötä Skëköl ttekölle.”

Skëköl ttekölpa böi

11 ¹Eta ye' a kua' mène ká ma'woie. Ye' a iyëne: “Be' yú, Skëköl wé kibi, e' ma'uk. Nies ka' tso' fyí moka Skëköl a, e' ma'ú. Bil s'tso' Skëköl dalöiök iwé a, e' shta'úttsa. ²Erë Skëköl wé kibi upa ate u'rki e' meule pë' kè dör judiowak esepa a, e' kuëki e' kè ma'war be' tò. Ie'pa tò Skëköl ké, e' dör Jerusalén dör batse'r e', e' klö'werawä, sulu'werawä i' sulu wa dö si' döka dabom tkëyök kí böt (42) ekkë. ³Eta eë ye' tò ye' ttekölpa patkeraë böi ye' tté pakök ká döka mil eyök kí cien böyök kí dabom teryök (1.260 días) ekkë. Ie'pa paiëule datsi' kra'kraë wa s'ká datsi' sù.”

⁴Olivo klö böika ena bö'wöla tulur ituloka ki döka böt tso' Skëköl wörki ká jai a, e' yë'bak ká iaiaë Zacarías tò, e' wä dör ttekölpa böi e'. ⁵Yi datse ie'pa böi we'ikök suluë kiane ppë, kiane ttëwa, e' ta ese ewerawa ie'pa tò bö' dökettsa ie'pa kkò a e' wa. ⁶Ie'pa tso' Skëköl tté pakök ittekölpaie, e' dalewa ie'pa a kawö mène kalí wöklö'ukwä as kè iyër. Nies ie'pa a kawö mène di' mane'uktsane péie. Nies kawö mène ie'pa a i' sulu kôs mukká ká i' wakpa ki bitökicha ie'pa ki ikiane ekkë.

⁷Erë mik ie'pa tò Skëköl tté paké one, eta iyiwak sulusi aknamaie e' döraka kauk taië iskië e' a. E' nippöraë ie'pa ta, eta ie' alöraka ie'pa ki, eta itteraluritö. ⁸Ie'pa nu ardaë tkëter Jerusalén ká shushaë sulitane wörki. Ká e' a ie'pa Këköl kötwarakitö wötëulewä krus mik. Skëköl a ká e' dör suluë wës Sodoma ena Egipto es. ⁹Pë' datse ká wa'ne, ditséwö kua'ki kua'ki, ttò kua'ki kua'ki ena ká kua'ki kua'ki wakpa e'pa tò Skëköl ttekölpa nu sueraë dö ká mañat kí shaböts ekkë. Ie'pa kè tò kawö mepa yi a inü wötökwa. ¹⁰Ká ulitane wakpa ttsërdaë buaë, ie'pa böi duolur e' kuëki. Skëköl ttekölpa böi tò ie'pa we'ik siarë, e'pa duolur, e' tò ie'pa tsë'weraë buaë, e' kuëki ie'pa fyí kakmeraë ñi a.

¹¹Mik ká mañat kí shaböts e' tka, eta Skëköl tò ittekölpa böi duolur, e'pa shké'wékane ta ie'pa e' duéka. Wépa tò e' sué, e'pa kôs suane iyöki taië. ¹²E' ukuöki ta ttò darërë datse ká jai a, e' tsé ittekölpa tò, e' tò iché: “¡A' shkóka

íe!” Età ie'pa mîkà ká jai a mò shuà, e' sué ibolökpa tò. ¹³E' wösha ta í tka darërëë, e' tò Jerusalén mú blatèsö dökà dabop ta e' et tsíní chöraë í ulà a. Iwakpa duolur dökà mil kuryök (7.000). Imalepa atë ttsë'ka, e'pa kôs suanerak taië. Ie'pa tò Skëköl tso' ká jai a, e' kíkëka.

¹⁴Es ì suluë skà tka, i' ta ide bötökicha. Ì suluë skà datseia bet, e' ta ide mañatökicha.

Duk blane, i' ta ide kuktökicha

¹⁵Età Skëköl biyöchökwak bata tò iduk bla'wé, i' ta ide kuktökicha. Età s'ttò ttsëne taië darërëë ká jai a, e'pa tò iché:

“I' ta ká ulitane wakpa ena iwökirpa,
e'pa de Skëköl ena wé pairine'bitu idi' wa s'blúie, e'pa ulà a.
Ie'pa tò s'wëttsë michoë blu'ie.”

¹⁶E' ukuöki ta kékëpa dökà dabom böyök kí tkël (24) tulur ikula' ki Skëköl skà, e'pa e' télur wöwakköt Skëköl wörki idalöiök. ¹⁷Ie'pa tò iché:

“A sa' Këköl, be' diché ta' taië íyi ulitane tsata.
Be' tso'tke tsawe ta, be' tso' i'ñe ta, ñies be' tso' aishkuö ta këkraë.
Be' e' tkëka ká ulitane wakpa blúie be' diché taië wa,
e' kuëki sa' tò icheke wëstela be' a.

¹⁸Ká ulitane wakpa wépa dör be' bolökpa,
esepa we'ikeketke be' tò kësik wa, e' këwö de i' ta.
E' kuëki ie'pa ulune taië be' ki.
S'duulewà kôs e' shulirke, e' këwö detke.
Ñies be' kanè mésopa ena be' ttekölpa ena s'batse'r malepa tò be'
dalöieke, pë' dalöiërtà' esepa ena pë' ësëpa,
e'pa kôs a iské meketke be' tò, e' këwö de.
Wépa tò s'ditsö ewéwa ká i' ki,
esepa ewëkewa be' tò, e' këwö detke.”

¹⁹Età Skëköl wé tso' ká jai a, e' wëkkö bunane, e' shuà Skëköl tò ittë me' se' a, e' kélkuö suéyö. Età alá wöñane blane taië, e' ttséyö. Í tka darërëë, ñies mò wösi sesëë blubluë, e' dane taië kaljie.

Alaköl eköl ena bé dör këtali këkölíe e'

12 ¹E' ukuöki ta ilè taië suéyö ká jai a ilè wà kkachöie. E' dör alaköl eköl parratulewà diwò wa. Si'wò tso' ie' klò dikia. Iwökir ki ì tkërka wës blu' wökir ki itkëka es, e' yöule bëkwö dökà dabom eyök kí böt (12) e' wa.

²Alaköl batsöketkër buklü, e' kirinemitke, e' tò ie' kköchöweke taië.

³E' ukuöki ta ye' tò ilè skà sué ká jai a ilè wà kkachöie. E' dör iyiwak sulusi aknamaie blubluë, e' dör këtali këköl wák batsë e'. Iwökir dökà kul, e' ki idula' tulurka dökà dabop. Ñies iwökir kôs ki itulurka wës blu' wökir ki itkër es. ⁴Bëkwö kôs mú blatèsö mañat tsíní ta e' et tsíní kalétsaitö dò ká i' ki ikirë wa. Ie' e' duéka alaköl alá kurketke, e' wöshäë ipanuk ilà kurketke e' katowaie. ⁵Alaköl alá kune wëm, e' suletënebak ká ulitane wakpa wëttsuk iblúie. Ie' tò ie'pa wëttsëraë yësýsë idiché taië wa. Erë alá e' yënëttsa imì ulà

a, minetser wé Skëköl tkër ikulé kî eë. ⁶Alaköl e' tkashkar këtali këköl yöki ta imía ká sir poë wé kè yi serku' taië ese ska'. Eë Skëköl tò ká me'baktke ie' a. Eë ie'pa tò alaköl se'weke ká doka mil eyök kî cien böyök kî dabom teryök ekkë (1260).

⁷E' ukuöki ta ie'pa nippémi taië ká jai a. Skëköl biyöchökwak kibi kië Miguel, e' ena imalepa, e'pa nippé taië këtali këköl ta. Këtali këköl ena iklépa, e'pa nippé taië nies, ⁸erë Miguel e' aléka ie'pa kî. E' kueki këtali këköl ena iklépa, e'pa kè a kawö mène senukiä ká jai a. ⁹Es këtali këköl bërie uyëttsarakitò ká jai a döttsa ká i' kî iklépa kos eta. Këtali këköl e' dör tkabë bak ká iaiaë kië Bé ena Satanás e'. Ie' dör ká ulitane wakpa kit'ukwak as ie'pa tò i sulu wamblò.

¹⁰E' ukuöki ta ttò darërëë ttséyö ká jai a tò iché:

“Bata ekkë ta Skëköl tò se' tsatkée,
ie' e' tkékatke i ulitane blúie diché ta' taië.
Wé pairi'bitü ie' tò idi' wa s'blúie
e' detke ká ulitane wakpa wökirie.
Satanás bak s'yamipa kkatök nië nañeë Skëköl a,
erë bata ekkë ta ie' uyëttsaitò.

¹¹Obeja Pupula kötëwä, e' pé tène se' skéie,

ie' mik s'yamipa erblé,
e' tté buaë paké ie'pa tò,
e' kueki ie'pa e' aléka Satanás kî.
Ie'pa kè tkine tté buaë e' dalërmik ittëwä e' kî.

¹²Ja Skëköl biyöchökwakpa serke ká jai, a' ttsë'nú buaë!

Erë jwëstela ina wëpa tso' ká i' ena dayë kî esepa ta!
Bé wa ijcher tò ie' kéwö dökewatke tsinet,
e' kueki ie' ulune taië, ie' dë'ttsä a' we'ikök.”

¹³Mik këtali këköl tò isuë tò ie' uyanettsä döttsa ká i' kî, eta ie' tò alaköl alà kune', e' tötíemi. ¹⁴Erë alaköl a pu pik mène as iur kamië këtali këköl yöki ie' ká tso' ká sir poë wé kè yi serku' eë. Eë ie'pa tò ie' se'wëraë dò duas mañal kî shabòts. ¹⁵Eta këtali këköl tò di' tué ikkò a taië as e' tò alaköl katòmi. ¹⁶Erë íyök tò alaköl kímé. Íyök tskinane ta di' tué këtali këköl tò ikkò a, e' yéwa íyök tò. ¹⁷E' tò këtali këköl uluwéka taië alaköl kî. E' kueki ie' mía nippök alaköl e' aleripa datse ie' itòki e'pa ta. Ie'pa dör wëpa tò Skëköl tté dalöieno, e' iuteke buaë e'pa. Nies ie'pa e' tkëwä darërëë këkraë Jesús tté moki e' a kè olo'yeta'. ¹⁸Eta këtali këköl demi e' duéka dayë kkò mik.

Iyiwak sulusi aknamaie e' deka dayë a

13 ¹Eta ye' tò isuë tò iyiwak sulusi aknamaie deka etò dayë a, e' wökir doka kul, idula' tulturka dabop. Idula' kos kî itulurka wes itkër blu' wökir kî es. Ie' wökir bik ekkë kî kië kitule et et, e' kos tò Skëköl cheke suluë. ²Iyiwak sulusi suë ye' tò, e' dör wes namu es, iklò dör wes sini'urri bërie klò es, ikkò dör wes ma'name kkò es. Iyiwak sulusi e' a këtali këköl tò idiché ena kawö mé s'blúie s'wëttsöie. ³Iyiwak sulusi e' wökir doka kul, iwökir ek shka'ule taië wësua ittëwamiitò ekkë. Erë e' buanene bet. E' tò ká ulitane wakpa tkiwëwä

taië. E' kuëki ie'pa tò ie' kl'wé iblúie. ⁴Kétali kéköl tò idiché me'baktke iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' a, e' kuëki ie'pa tò idalöie ikëkölie. Nies ie'pa tò iyiwak sulusi e' dalöie. Ie'pa tò iché: "Kè yi dör wës ie' es. Kè yi e' alòpaka ie' ki."

⁵Iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' a kawö mène e' ttsökka taië, Skëköl chök suluë. Nies kawö mène ie' a blu'ie s'wëttsuk si' doka dabom tkëyök ki böt ekkë (42). ⁶Etä es ie' tò iwà wamblé. Ie' tò Skëköl ena Skëköl kiè e' ché suluë. Nies ie' tò Skëköl wé ena wépa serke ká jai a, e' kos ché suluë. ⁷Nies kawö mène ie' a ñippök s'batse'ropa tso' ká i' ki e'pa ta e' alòkka ie'pa ki. Kawö mène ie' a blu'ie ká ulitane wakpa, s'ttò ku'a'ki ku'a'ki, ditsöwö ku'a'ki ku'a'ki, e'pa kos wëttsuk. ⁸Wépa dör Obeja Pupula kötulewä se' skéie, e' icha, esepa kiè tso' kitule iyëkkuö ki kuaë, mik Skëköl tò ká i' yö e' yök. Yëkkuö e' dör sene michoë e' yëkkuö. Wépa kiè tso' kitule yëkkuö e' ki, esepa kè wä iyiwak suluë e' dalöiëne. Erë ká ulitane wakpa malepa, wépa kiè kè ku' kitule sene michoë yëkkuö ki, esepa kos tò iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' dalöie ikëkölie.

⁹Ì cheke ye' tò, e' ttsó a' ulitane tò:

¹⁰ "Wépa suletë'bak Skëköl tò kl'wëwä,

esepa tserdami klöulewä.

Wépa suletë'bak Skëköl tò duökwa tabè kkó a,

esepa tterawä tabè wa."

E' wa s'batse'ropa e' tköwä darërë ena ierblö ie' mik e' wërdaë.

Iyiwak Sulusi aknamaie deka etö iyök a

¹¹E' ukuöki ta ye' tò iyiwak sulusi aknamaie skà suë etö, e' deka iyök a. Idula' dör bötö wës obeja wë'ne dula' es, ittò wës kétali kéköl ttö es. ¹²Ie' wä kawö tso' i kos woie wës iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' wä itso' es. Ie' kanëblöke iyiwak sulusi dë'ka dayë e' a. Ie' kanë dör ká ulitane wakpa kök iyiwak sulusi dë'ka dayë a shka'ule taië iwökir ki wësua ittëwamiitö, e' dalöiök. ¹³Ì kè or yi a, ese wëitö taië doka bö' kiëitö ká jai a, e' ta ibiteshka taië döttsa ká i' ki sulitane wörki. ¹⁴Ì kè or yi a, ese wé taië ie' tò iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' wörki. E' wa ie' tò ká ulitane wakpa kè dör Skëköl icha, esepa kos kitö'wé taië. Ie' tò ie'pa a iché: "Iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' shka'ule taië iwökir ki tabè wa erë ishkenekane e' diököl yuó iwák suë idalöioie." ¹⁵Iyiwak sulusi dë'ka iyök a e' a kawö mène siwä' muk iyiwak dë'ka dayë a e' diököl yöne e' a as ittöka, nies as tò wépa kè tò idalöie, esepa ttökwa patkö. ¹⁶Nies iyiwak sulusi dë'ka iyök a, e' tò ká ulitane wakpa ké e' muk wakyuë iulä bua'kka ki ö iwötsa ki. Pë' esepa ena pë' dalöiërtä, pë' siarëpa ena pë' inuköl blüpa, pë' klöulewä kanë mésoie ena pë' kè dör es, e'pa kos kawötä e' muk wakyuë. ¹⁷Wépa wakyöule es, esepa è a kawö mène iyi tauk ena iyi watauk. Ie'pa kos wakyöule iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' kiè wa ö ikië e' número wa.

¹⁸A' kawötä iwä bikeitsökwa buaë as a' éna iar tò i kiane yënuik. Wépa didir ena ká ane buaë, esepa éna iwä armi buaë. Iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' número dör s'ditsö eköl e' número, e' dör cien teryök ki dabom teryök kí teröl (666).

Obeja Pupula ena wépa tsatkëne esepa

14 ¹E' ukuöki ta ye' tò Obeja Pupula suë tò idur kabata kiè Sión e' wöbata ki. Ie' ta pë' tso' taië doka 144.000 ekkë. Ie'pa kos wötsa ki Obeja

Pupula ena iyé, e'pa kiè tso' kitule. ²E' ukuöki ta ye' tö ittse tö i blarke taiè ká jai a, e' blar wes di' blar taiè ákttö mik es, wes alá blar taiè es, e' dör wes s'blar taiè ma'ma kiè arpa wa es. ³Pë' tso' taiè döka 144.000, e'pa iëter Skëköl kulè wöshäë nies itso' tssë'ka döka tkël ena këkëpa döka dabom böyök ki tkël (24), e'pa wöshäë ie'pa iëter. Ie'pa tso' ttsök tssë pa'ali wa. Ká ulitane wakpa shua e'pa è tsatkëne, e' kuëki kè yi skà a e' yönuk tssë e' wa. ⁴Ie'pa dör yësyësë, kè e' iaouleka trë wa yës. Ie'pa michoë Obeja Pupula itöki wé imi'ke ee. Ie'pa tsatkëne, ie'pa dör wes fyí tsá mène Skëköl a ena Obeja Pupula a es. ⁵Ie'pa kè kayëule yës. Ie'pa kè ki i sulu ta' Skëköl wöa.

Skëköl biyöchökwakpa döka teröl

⁶E' ukuöki ta ye' tö Skëköl biyöchökwak skà sué eköl urkear kashuk a. E' wa Skëköl tté buaë yöbië e' dami wà pakè ká ulitane wakpa a, s'ditsöwö ulitane a ena s'ttò kua'ki kua'ki ulitane a. ⁷Ie' tö iché aneule: “Skëköl tö sulitane shuleketke, e' kèwö detke. E' kuëki Skëköl dalöiö, ie' kíkóka. Kashuk ena ká i' ena dayë ena di' ulitane, e' kos yö'itö, e' kuëki idalöiö sulitane tö.”

⁸Etä Skëköl biyöchökwak skà debitu idë'bitu kewe, e' itöki, e' tö iché: “Ká kibi taiè bua'iewa kiè Babilonia, e' enewa seraä, sulunewa. Babilonia wakpa tö ká malepa wakpa erkiöwé i sulu wamblök ie'pa ta wes s'ttëka blo' wa senokka ita es. E' kuëki ká e' wakpa enewa.”

⁹Etä Skëköl biyöchökwak skà debitu itöki, e' tö iché: “Wépa tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' ena idiököl dalöié ta ie' mérak wakyuë iwötsa ki ö iulà kkue ki, ¹⁰esepa we'ikeraë Skëköl tö. Ie' kësik taiè e' ardaë seraä ie'pa ki. E' dör wes ie' tö ie'pa ké i bacha'bachaë e' yökwa seraä es. Ie' tö ie'pa we'ikeraë taiè këkraë bö' wönarke azufre ta e' wa ibiyöchökwakpa batse'r e'pa wörki ena Obeja Pupula wörki. ¹¹Wépa tö iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' dalöié, nies idiököl dalöierakitö, e'pa e' me' wakyuë iyiwak sulusi e' kiè wa, esepa weirke bö' ké a, e' shkle batrö michoë kè iwöitta'wa ñië nañeë.”

¹²S'batse'rpa tö ie' tté dalöiëno, e' iuté buaë, nies ie'pa tkëulewa darërëë Jesús mik. E' wa ie'pa diché wërdaë.

¹³E' ukuöki ta ye' tö ttö datse ká jai a e' tssé. E' tö ye' a iché: “Tñe ta ena aishkuö ta wépa erblë' Jesús mik ta idurulune es, ayëcha buaë esepa.” Nies Skëköl Wiköl tö iché: “E' dör mokí, ie'pa kaneblë' darërëë Skëköl a ká i' ki, e'pa enuraë aishkuö ta. I buaë kos o' ie'pa tö, e' ské döraë ie'pa ulà a.”

¹⁴E' ukuöki ta ye' tö mò saruru sué, mò saruru e' ki yi tkër eköl wër tö ie' dör S'ditsö Alà. Ie' wökir ki itkëuleka i tkekeka blu' wökir ki yöule orochka wa ese. Tabë ká di'dië tso' iyiwö toie, ese a'tser ie' wa. ¹⁵Etä Skëköl biyöchökwak eköl e' yétsa Skëköl wé tso' ká jai a e' a, etä iché aneule yi tkër mò bata ki e' a: “Ká ulitane wakpa dör wes iyiwö es, e' kèwö detke wöshhtë wes fyí wöshhtësö es. E' kuëki e'pa wöshhtë be' tabë wa.” ¹⁶Etä yi tkër mò bata ki, e' tö itabë waté ká i' ki, etä iwà wöshhtëitö.

¹⁷E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà e' yétsa Skëköl wé tso' ká jai a e' a. Ie' wa tabë ká di'dië a'tser. ¹⁸E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tso' e' dör ka' tso' fyí moka Skëköl a e' bö kanéukwak. Ie' dettsa ta ichéitö aneule wé wa tabë dami e' a: “Uvawö kos tso' ká dià a e' detke wöshhtë, e' kuëki uvawöli kicha tö tabë wa.” ¹⁹Etä Skëköl biyöchökwak, e' tö uvawöli kos kicha té ta iékaitö ákuk a wé iwöli ñateke idiö yottsäie e' a. Ákuk e' wà kiane chë tö

Skëköl tō ibolökpa we'ikeraë ikësik wa wës uwawö nātēsō es. ²⁰ Ákuk e' tso' Jerusalén bānet, e' a iwōshhtë Skëköl biyöchökwak tō e' iëne. Mik inātēne, etā s'pé tēne taië wër wës di' taië suēsō es. Ibatsí dör kilómetro dōka cien mañayök (300) ekkë, ishölö dör metro et kī shāböts.

Ì sulu bata datse

15 ¹E' ukuökī tā ye' tō ì skà sué ká jai a ilè wà kkachoië, e' tō ye' tkiwéwā. E' dör Skëköl biyöchökwakpa dōka kul, e'pa wā ì sulu bata datse dōka kul ká i' wakpa kī, e' dami. Mik ì sulu ikkëpa tka, etā Skëköl kësik taië e' wöklöne.

²Nies ye' tō isuë tō ì me'r bérie dayë suë, e' wër wösuöchka suë sarërëë shütuule bö' wörkua wa. Nies wépa e' ali'kábak iyyiwak sulusi dë'kā dayë a e' kī ena idiököl kī, esepa suëyö. Ie'pa kè e' menettsā wakyuë iyyiwak sulusi kië e' número wa. Ie'pa iëter dayë e' kkömik. Ma'ma blartā kië arpa me' Skëköl tō ie'pa a, e' a'tser ie'pa wā. ³Skëköl kanë méso kië Moisés e' ttsë, nies Obeja Pupula ttsë, e' ttseittseke ie'pa tō, e' tō ichè i' es:

“A Skëköl, be' diché tā' taië iyi ulitane tsatā.

Ì kōs wé be' tō, e' dör taië buaë, e' tō sa' tkiwéwā.

Be' è dör ká ulitane wakpa blú.

Be' dör yësyësë, be' ttò etkè.

⁴A Skëköl, sulitane tō be' dalöieraë.

Sulitane tō be' kikerakā.

Be' è dör batse'r.

Sulitane wā ijcher tō be' tō s'shüleke yësyësë,

e' kuekī ká ulitane wakpa dōraë be' ska' be' dalöiök.”

⁵E' ukuökī tā Skëköl wé tso' ká jai a, e' úshu dalöiërtā' taië shütë, e' suéaryö áie, e' shuā ttè me'bak Skëköl tō se' a e' tso' blëule. ⁶Skëköl biyöchökwakpa dōka kul wā ì sulu datse ká i' kī e' damirak iwā iulā a, e'pa dettsā Skëköl wé e' a. Ie'pa datsi' yöule datsi' kië lino ese wa e' dör saruruë wōnarke dalaläë, ikiparuo àr iwā icho' mik, e' dör oro. ⁷Ì tso' ttsë'ka dōka tkël, e' eköl tō tkā' yöule orochka wa, e' mé Skëköl biyöchökwakpa kul a eköl eköl. Tkā' e' a Skëköl ser michoë e' kësik iëne chië. ⁸Etā Skëköl wé e' wā iënekā Skëköl olo taië ena idiché taië e' shklë wa. Kè yi dōpawā Skëköl wé e' a dō mik, ì sulu dami Skëköl biyöchökwakpa kul wā, e' wā tka etā.

16 ¹Ye' tō yile ttò tsé darërëë Skëköl wé a, e' tō iché Skëköl biyöchökwakpa kul a: “¡A' yú tā a' tkā' wā iëne Skëköl kësik wa, e' wā tkóttssā ká dià kī!”

Tkā' wā iëne Skëköl kësik wa dōka kul

²Skëköl biyöchökwak tsá, e' tō itkā' wā tkéttsā ká i' kī, etā wépa wakyöule iyyiwak sulusi dë'kā dayë a e' kië wa nies idiököl dalöiérakitö, esepa kōs kī s'méwō sulusi tskine dalër taië.

³E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwak skà tō itkā' wā tkéttsā dayë kī. Etā dayë mía péie wës wëm kötulewā pé es. Iyyiwak kōs tso' dayë a duolur yës.

⁴E' ukuökī tā Skëköl biyöchökwak skà tō itkā' wā tkéttsā di' kōs kī. Etā di' kōs mía péie. ⁵E' ukuökī tā ye' tō ittse tō Skëköl biyöchökwak dör di' kkö'nukwak, e' tō iché:

“A Skëköl, be' dör batse'r,
be' tso'tke tsawe ta, i'ne ta ena kekraë.
Kekraë be' tö s'shuleke yësyësë,
e' kueki e' dör buaë tö be' tso' ie'pa we'ikök es.

⁶ Ie'pa tö s'batse'rpa ena be' ttekölpa,
e'pa kötulur pé tène taië, e' kueki e' dör buaë tö be' tö ie'pa we'ikë es.
I'ne ta be' tö ie'pa ské kéne pé yök.
Es ie'pa ki inu*ü* ské dene.”

⁷ E' ukuöki ta ka' tso' iyi moka Skëköl a ee ttò ttséyö se' ttòie e' tö iché: “A Skëköl, be' diché ta' taië iyi ulitane tsata, ayëcha e' dör mokië, be' tö ie'pa nu*ü* shulë mokië yësyësë.”

⁸ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane diwö ki. Eta diwö a kawö mène s'ditsö ña'ukwa iba taië e' wa. ⁹ Diba e' tö sulitane pa shayo'wéttsa taië. Ì sulu ikkë qos patké Skëköl tö ie'pa ki, erë ie'pa kè éna ì sulu wambleke ie'pa tö ese olo'yak, ie'pa kè er mane'wak ie' a. Ie'pa kè éna ie' kikakka. E' skéie ie'pa tö ie' ché suluë.

¹⁰ E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane wé iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' tkërka e' ki. Eta ie' ká qos ttsenewa wes stui es. Ká ulitane wakpa tö iku' kuele ipà dalër taië e' è kueki. ¹¹ Erë ì sulu wambleke ie'pa tö, ese kè olo'yè ie'pa tö. Ie'pa pa dalër taië ñies ie'pa tteke smewö sulusi tö, e' kueki ie'pa tö Skëköl tso' ká ja*ü* a e' ché suluë.

¹² Skëköl biyöchökwak skà tö itka' wà tkéttsa, e' ane di' taië kië Éufrates e' a. Eta di' taië e' sinewa as blu'pa datse diwö tskirke e' wa, esepa tkömi buaë inippökwakpa ta. ¹³ E' ukuöki ta ye' tö wimblupa sulusi suë bukuë'ie mañat. Et dettsa këtali këköl e' kkò a. Et dettsa iyiwak sulusi dë'ka dayë a e' kkò a. Ibata ët dettsa iyiwak sulusi e' tteköl kkò a. ¹⁴ Bukuë' e'pa dör aknamapa. Ì kè or yi a, ese ormi ie'pa a. Ie'pa mi'ke blu'pa tso' ká wa'ñe, e'pa dapa'uk ñippök Skëköl diché ta' taië iyi ulitane tsata, e' ta, mik ikéwö de sulitane shulök eta.

¹⁵ Skëkëpa Jesucristo tö iché i' es: “Ye' ttò ttsó. Mik ye' datsene, eta ye' datse kè e' biyó yëule wes akblökwak dowa es. Wépa tso' erki ye' panuk, idatsi' tso'tke buaë iënoie, ayëcha buaë esepa. Es ie'pa kè shkôpa sume sulitane wörki ta ijaërkarak.”

¹⁶ Eta aknamapa mañal, e'pa tö blu'pa dapa'wëka ká kië hebreoie Armagedón ee.

¹⁷ Eta Skëköl biyöchökwak bata tö itka' wà tkéttsa, e' ane kashuk a. Eta se' ttòie darërëe ttsé ye' tö datse blu' kulé tso' Skëköl wé a e' ska, e' tö iché aneule: “¡Ye' tö iwakanewétke!” ¹⁸ Eta alá wöñane taië iblane taië. Í tka darërëe, e' tö ká wöti'wé taië qos í bakule ká i' ki e' tsata. ¹⁹ Ká wa'ñe wé s'ditsö serke, e' kè qos enewa. Ká kibi taië bua'iewa kië Babilonia, e' tskinewa ate mañat tsiní. Es Babilonia ki Skëköl késik suluë blé, ì sulu wamblekerakitö ese nu*ü* kueki. E' dör wes Skëköl tö ie'pa ké ì bacha'bachaë yökwa sera*ü* es. ²⁰ Dayë nane qos, kabata qos, e' cholur. ²¹ Nies mò wöli wösi sesëe, e' wösi es tkökä dabom tkëyök (40) kilo tsata, ese dane taië s'ditsö ki wes kal*ü* yër es. E' tö s'ditsö we'iké taië e' kueki ie'pa uluneka Skëköl ki ta ie' ché suluë.

Alaköl trër taië e' weirdaë

17 ¹ Skëköl biyöchökwakpa doka kul wa tka' tso', e' eköl de ye' ska' ta ye' a ichéitö: “Be' shkó ye' ta, súyö be' a ikkachè wes Skëköl tö alaköl

trër tajë kkeaulekà tajë, e' we'ikè. Alaköl e' tkërka di' tso' tajë e' bata kî. ²Kà ulitane blüpa e' mettsà trënuke ie' ta. Ñies kà ulitane wakpa e' mettsà i sulu wamblök wes ie' es kè wöklörtà' wes s'tteke blo' tò es."

³E' ukuöki ta Skëköl Wiköl de tajë ye' kî ta Skëköl biyöchökwak wà ye' mîtser kà sir poë wé kè yi serku' tajë ese ska. Eta ee ye' tò alaköl sué eköl tkërka iyyiwak sulusi dë'kà dayë a wák batsë e' kî. Iyyiwak sulusi e' pa kôs kî kië tso' kitule tajë kua'kî kua'kî. Kië e' wà kôs tò Skëköl cheke suluë. Iwökir dökà kul, idula' dökà dabop. ⁴Alaköl e' paiëule buaë idatsi' dör sielsiël ena batsë. Ikitkëule buaë tajë oro wa ena ák bua'buwa ena ákwöla bua'buwa kië perla ese wa. Tka' yöule oro wa, e' a'tser iwà wà iëule chië blo' wa. Blo' e' tò i kôs wër suluë Skëköl wa ena alaköl e' ia'wëkà trë wa e' chë. ⁵Ie' wötsà kî ttë tso' kitule. Ttë e' wà blëulewà se' yöki, e' tò iché: "Ye' dör kà kibi tajë kië Babilonia. Ye' dör alakölpa trër suluë esepa kôs mi. Ñies ye' dör i kôs tso' kà i' kî wër suluë Skëköl wa ese mi." ⁶Eta ye' tò isué tò alaköl tteke blo' tò. Blo' e' dör s'batse'pà kötulur ie'pa tò Jesús tté kueki, e'pa pé. E' tò alaköl e' tteke blo'ie. Mik ye' tò ie' sué eta ye' tkinewa tajë. ⁷Eta Skëköl biyöchökwak tò ye' a ichaké: "¿I kueki be' tkinewa? Alaköl e' ena iyyiwak sulusi wökir dökà kul, idula' dökà dabop, e' kî alaköl tkërka, e' wà pakeke ye' tò be' a. ⁸Iyyiwak sulusi sué be' tò, e' bak senuk kà iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe ta, erë ie' dörakà kauk tajë iskië, kè s'wö dë'mi ekkë, e' a. E' ukuöki ta Skëköl tò ie' we'ikök patkeraë kekraë. Wëpa kië kè ku' kitule kuaë sene michoë yëkkuö kî kam Skëköl tò kà i' yuö e' yöki, esepa kôs tkirdawarak mik ie'pa tò iyyiwak sulusi dë'kà dayë a e' sué eta. Iyyiwak sulusi e' bak senuk, e' kè ku'ia i'ñe ta, erë ie' dörane.

⁹"Wëpa didir ena kà ane buaë, esepa éna i cheke ye' tò a' a e' wà armi buaë. Iyyiwak sulusi e' wökir dökà kul, e' wà kiane chë kabata dökà kul, e' kî alaköl sulusi tkërka. Nies e' wà kiane chë blu'pa dökà kul. ¹⁰E' skël blërulunebak, e' eköl tso' blu'ie, blu' bata doia itökî erë e' kè kaneblöpa kà tajë blu'ie. ¹¹Iyyiwak sulusi bak senuk kà iaiaë, e' kè ku'ia i'ñe ta, mik ie' dene blu'ie, eta ide pàköl, ie' dör blu' bak kul e' eköl ñies. Erë ie' dene blu'ie weinuk è.

¹²"Idula' dökà dabop sué be' tò, e' wà kiane chë tò blu'pa dökà dabop e'pa doia. Ie'pa a kawö merdaë s'wëttsoie iyyiwak sulusi e' ta ekuöl ème. ¹³Blu'pa dökà dabop, e'pa er mé ñikkëé iwákpa bil ekkë, kawö ena diché tso' ie'pa wà s'wëttsoie, e' muk iyyiwak sulusi e' a. ¹⁴Ie'pa ñippóraë Obeja Pupula ta, erë e' e' alörakà ie'pa kî. Ie' dör skëkölpà ulitane e' këköl, ñies ie' dör blu'pa ulitane e' blü, e' kueki ie' e' alörakà ie'pa kî. Wëpa tso' ie' ta, e'pa klöo'bak Skëköl tò, ñies ie'pa shukitbakitö. Ie'pa dör Obeja Pupula ttökåtapa e' tkökewà darërëe ie' a ese."

¹⁵Ñies Skëköl biyöchökwak tò ye' a iché: "Di' tso' tajë sué be' tò, e' bata kî alaköl trër tajë, e' tkërka, e' wà kiane chë, kà tso' tajë e' wakpa s'tso' tajë ttö kua'kî kua'kî. ¹⁶Idula' dökà dabop ena iyyiwak sulusi, e'pa tò alaköl trër tajë e' suëraë suluë. I kôs tso' ie' wà, e' yerattsarakitö iulà a, imeraarakitö sume. Ie'pa tò ie' chká katerawà eta ikuö atë e' ña'werawa ie'pa tò. ¹⁷Skëköl wák tò blu'pa dabop er mewa ñikkëé as ie'pa wà kawö tso' s'wëttsoie, e' mütörak iyyiwak sulusi e' a. Es ie'pa tò iwëraë dö mik iwà tka wes Skëköl tò iyë'at es. ¹⁸Alaköl trër tajë sué be' tò, e' wà dör kà kibi tajë. Kà e' wakpa e' aléka kà malë blüpa kî."

Babilonia wakpa enewa ta iké sulunewa

18 ¹E' ukuöki ta ye' tò Skëköl biyöchökwak skà sué eköl datse kà jaì a, e' diché ta' tajë. Ilo tajë, e' buneka kà i' kôs kî. ²Ie' tò iché aneule:

“¡Babilonia wakpa enewa ta iké sulunewa!
 Ká e' sulunewa míane aknamapa kéie.
 Ee wimblupa sulusi tsakië e' dapa'wéka senuk.
 E' dör iyiwak sulusi dör ná ena dù dör ná, ese wé.
 3 Ká ulitane wakpa erkiöwéka Babilonia wakpa tö
 trënuK wës s'tteke blo' tö es.
 Ká ulitane blúpa senéka ie' ta.
 Ì sulu kôs tueke ie' tö ì sulu wambloie,
 e' tö dalì wataukwakpa ulitane blu'wéka taië.”

- 4 Ttò skà ttsé ye' tö datse ká jaì a, e' tö iché:
 “Wépa dör ye' icha, e'pa kôs e' yólor Babilonia
 as a' kè tò ì sulu wamblërke ee e' wamblöñak.
 Nies a' e' yólor as ì sulu datse ie'pa kî e' kè dò a' kî.
 5 Ì sulu wamblé ie'pa tö, e' dör taië shüte,
 e' mú dapa'wèsö, e'ma ideka ká jaì a.
 Ì sulu wamblé ie'pa tö, e' jcher buaë Skëköl wa.
 6 Eta ttò ttsé ye' tö e' iché inamépa a:
 Ì sulu wamblé ie'pa tö pë' malepa kî,
 e' nuí ské patkóne ie'pa kî taië dò bötökicha.
 Ì sulu wamblé ie'pa tö pë' malepa kî,
 e' dör wës ie'pa tö pë' malepa ké ì bacha'bachaë yök es.
 E' kuekî ibaché doka bötökicha,
 e' ské yökwa ie'pa kó inuíe.
 7 Ie'pa e' kkeöká taië, ie'pa wa íyi bua'buá tso' taië shüte,
 ekké ie'pa we'ikó taië shüte.
 Ie'pa e' bikeitsò:
 ‘Se' tso' buaë wës alaköl dör blu' es,
 se' kè dör wës schó es weir siarë.’
 8 Ie'pa e' bikeitsò es, e' kuekî ì suluë doraë ie'pa kî bet.
 Ie'pa teraë bli tö, ie'pa weirdaë siarë,
 ie'pa duöralur, ie'pa ñardawa bö' a.
 Skëköl diché ta' taië íyi ulitane tsata,
 e' wa ie' tö ie'pa wöme'ttsabak weinuk.”

9 Ì sulu wambleke Babilonia wakpa tö, ese wamblëñak ká blúpa tö ie'pa ta.
 Nies íyi bua'buá tso' taië Babilonia, e' tö ie'pa ttsëwé buaë. Mik ie'pa tö Babilonia
 ñarkewa e' shkle sué, eta ie'pa eriardaë taië, iuraë siarë. ¹⁰ Ie'pa suardaë dö' ì
 sulu e' dò ie'pa kî nies. E' kuekî ie'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk ta icherarakitò:

“¡Wéstela ina Babilonia wakpa ta!
 Ie'pa dör pë' taië. Ie'pa ká dör taië buaë.
 ¡Ì sulu wamblé ie'pa tö e' nuí de ie'pa kî bet,
 ekuóloie ie'pa enewa, ie'pa ká sulunewa!”

¹¹ Dalì wataukwakpa tso' ká i' kî e'pa eriardarak siarë iurarak taië, kè yi
 ku'ia Babilonia ie'pa dalì tauk e' kuekî. ¹² Dalì watueke ie'pa tö e' dör orochka,

inukölchka, ák bua'buá, ákwöla bua'buá kiè perla, datsi' bua'buá kiè lino ena seda, ñies datsi' bua'buá wöaule siëlsiel ena batsë; ñies kal ulitane alar jamamaë; ñies íyi ulitane bua'buáë yöule marfil', ena kaltak bua'buá wa, ena tabechka kiè hierro e' wa ena tabechka kiè bronce e' wa, ena ák bua'buá kiè mármol e' wa; ¹³ñies canela klò e' kkuölit, ñies íyi poie alar jamamaë ena íyi masmas ña'wë, kiò masmas kiè mirra ena íyi masmas poie tuë darërë kiè olibano; ñies vino ena kiò, ñies harina bua'buá ena trigowö; ñies baka ena obeja ena kabaio ena carreta; ñies pë' klöulewá kanë mésoie ena pë' skà tso' watuë ese. Íyi ekkë kôs watuëke ie'pa tö. ¹⁴Dalì wataukwakpa tö icheraë:

“A Babilonia wakpa, ì kôs bua'buáë kiarke a' kî taijë,
e' kè ku'ia a' wá.
Íyi bua'buá kôs wër buaë wöñarke dalölöë,
e' kôs kè dë'ia a' ulà a.”

¹⁵Dalì wataukwakpa e' blu'wë Babilonia wakpa wa, e'pa e' tsuraarak kamië ikí sauk. Ie'pa suane dö' ì sulu tka Babilonia wakpa kî, e' dö ie'pa kî ñies. Ie'pa eriardaë siarë, iuraë taijë. ¹⁶Ie'pa tö icheraë:

“iWëstela ina Babilonia wakpa tą!
A' e' paiëule datsi' bua'buá kiè lino ese wa
ñies datsi' wöaule siëlsiel ena batsë ese wa.
A' e' kîtkëule buaë oro wa ena ák bua'buá wa ena ákwöla bua'buá kiè
perla ese wa.
¹⁷iKá etkë tą a' wá íyi tso' bua'buáë taijë, a' blune taijë, e' enewa!”

Es ñies kanò blubluë shkòke taijë dayë kî, e' wökirpa kôs ena ikaneblökerak kôs ena wépa shkòke kanò shua, wépa kôs inuköl klö'wëke kaneblök kanò wa, esepa kôs e' tséat kamië Babilonia kisauk. ¹⁸Mik ie'pa tö ká e' ñanewa e' shkle suë, etä ie'pa ane taijë: “iKá wë skà dör buaë taijë wës Babilonia es?” ¹⁹Ie'pa tö ká po tkéka e' wökir kî iwà kkachoie tö ie'pa erianerak taijë tą iuke taijë tą ichérakitö aneule:

“iWëstela ina ká e' buaë taijë, e' wakpa tą!
Sa' kôs wá kanò tso', e'pa blune taijë ie'pa batamik.
iKá etkë tą ká e' sulunewa!”

²⁰iA a' tso' ká jaì a,
Skëköl tö Babilonia wakpa ewéwa,
e' kuëkî a' ttsë'nú buaë!
A' dör batse'rpa,
ñies Jesús ttekölpa tsá,
ñies Skëköl ttekölpa, ie'pa kôs ttsë'nú buaë!
Skëköl tö Babilonia wakpa we'iké,
ì sulu wamblé ie'pa tö a' kî, e' nuí ské de ie'pa kî,

e' kueḱi a' ttsë'nú buaë.

²¹ E' ukuöḱi ta Skëköl biyöchökwak skà de eköl diché ta' taië. E' tö ák bërie kéka, ák e' dör qos ák tso' wawè ekkë, e' uyémiitö dayë a ta ichéitö:

“A Babilonia wakpa, a' chörawa

wes ák i' chowa dayë a es,

kë yi tö a' suepaia.

²² Ma'ma tso' bla'wë kië arpa ena flauta ena duk,

ese kë blarpaia a' ká a.

A' kanë mésopa qos kë ku'ia.

Ák tso' wawè ese kë blarpaia a' ká a.

²³ Bö'wö ñarke e' kë wöñarpaia a' ká a.

Kë yi ku'ia ulabatsök.

A' dali wataukwakpa e'pa kkeauleka taië,

ie'pa dör pë' taië ká i' ki.

Es a' tö ká ulitane wakpa kitö'wé alibchö wa,

e' kueḱi íyi ikkë sulu de a' ki.”

²⁴ Skëköl ttekölpa ena s'batse'r malepa qos kötulur Babilonia wakpa tö, e'pa pé tene ie'pa ká ki. Nies pë' malepa taië kötulur ie'pa tö. E' kueḱi e' nuí de ie'pa ki.

19 ¹ E' ukuöḱi ta ye' tö ittsé tö ká jaí a pë' daparke taië, e'pa tté darërë ta ichérakitö aneule:

“Skëköl tö s'shulë yësyësë ttë moki wa,

e' kueḱi jikikökasö!

Ie' dör S'tsatkökwak.

Ie' olo ta' taië, ie' diché ta' taië íyi ulitane tsata. ² Babilonia wakpa dör wes alaköl trër taië es.

Ie'pa bak ká ulitane wakpa erkiöuk i sulu wamblök wes ie'pa es.

Ie'pa tö Skëköl kanë mésopa kötulur.

E' nuí ki Skëköl tö ie'pa ká sulu'wéwa ta iwakpa ewéwaitö.

E' kueḱi se' wa ijcher tö ie' s'shüleke yësyësë mokië.”

³ E' ukuöḱi ta ie'pa tö iskà chéne:

“Skëköl kikökasö!

Babilonia shkle dià e' batrö michoë.”

⁴ Këképa doka dabom böyök ki tkël (24) ena i' ttsë'ka doka tkël, e'pa e' télur iski wöwakköt ta Skëköl tkërka ikulé ki, e' dalöierakitö. Ie'pa tö iché: “¡Es e' idir! ¡Skëköl kikökasö!” ⁵ Skëköl tkër e' ska' ttò ttsé ye' tö, e' iché:

“¡A' ulitane tö se' Këköl kikóka,

se' tsitsipa ñies se' blublupa.

A' dör ie' kanë mésopa tö ie' dalöieke,

e'pa qos tö Skëköl kikóka!”

Obeja Pupula ulabatsöke e' k'ewö tkö'uk

⁶Etä ye' tö ittse tö ì blarke taië wes s'tso' taië ttò es, wes di' blar taië ákttö mik es, wes alá blar taië es, e' tö iché:

“¡Skököl kíkōkāsō!

Kēkē dōr se' Kēköl, e' diché tǎ' taië íyi ulitane tsǎta.

Ie' detke s'blúie s'wēttsuk,

e' kueki ikikōkāsō.

⁷Obeja Pupula ulabatsōketke, e' k'ewö dewatke,

e' tayē e' kané wétke ulabatoie ie' tǎ.

E' kueki se' tse'nù buaë kaneë, ie' olo kíkōkāsō.

⁸Ie' tayē a datsi' bua' bua kiè lino e' mène e' paioie,

Datsi' e' dōr saruruë, wōñarke dalaläe.

Datsi' e' wà kiane chè

s'batse' rpa ser yēsýēsē e'.”

⁹Skököl biyōchōkwak tö ye' a iché: “Ishtō yēkkuō kǐ i' es: ‘Wépa shkeñauale Obeja Pupula ulabatsōketke, e' k'ewö tkö'uk, ayēcha buaë esepa.’ ” Nies ie' tö iché ye' a: “Ttè e' dōr Skököl ttè mokië.”

¹⁰Ye' e' tēwa íski wōwakkōt Skököl biyōchōkwak wōshaë idalōiōk, erē ie' tö ye' a iché: “¡Se kē war! Ye' dōr Skököl kané méso wes be' ena be' malēpa e' tkēulewǎ darērē Jesús tté a e'pa es. ¡Skököl è dalōiō!”

Jesús tté e' tö Skököl ttekolpa erkiōweke s'pattōk.

Itkērka kabaio saruru ki

¹¹E' ukuōki tǎ ye' tö isuë tö kǎ jǎi a ukkō tso' áie, eē kabaio suéyō etō saruruë. E' kǐ itkērka, e' kiè dōr Ttò Yēsýēsē Kēkraë. Ie' tö s'wēttsēke yēsýēsē. Mik ie' e' kēkǎ ñippōk e' kē dōr é. ¹²Ie' wōbla wēr wes bö'wō wōñar es. Ie' wōkir kǐ ì tkērka taië wes itso' tkēkǎ blu' wōkir kǐ es. Ie' kǐ ikië tso' kitule. Kiè e' kē jcher yi wǎ, e' jcher ie' wák è wǎ. ¹³Ie' datsi' nuulekǎ pē wa. Ie' kiè dōr Skököl Ttè. ¹⁴Ñippōkwakpa tso' taië kǎ jǎi a, e'pa datse ie' itōki kabaio saruru ki. Ie'pa paiëule datsi' bua' bua kiè lino ese wa, datsi' e' dōr saruruë wōñarke dalaläe. ¹⁵Ie' kkō a tabē dōkettsǎ kǎ yēule di'dië, tabē e' wa ie' e' alōrakǎ kǎ ulitane wakpa kǐ. Ie' tö ie'pa wēttsēraë yēsýēsē idiché taië wa. Skököl diché tǎ' taië íyi ulitane tsǎta, e' kēsik wa ie' tö ibolōkpa ñatskerawǎ wes uwawō ñatskēwasō s'klō wa idiō yottsǎ es. ¹⁶Itu' shà ie' paio kǐ itso' kitule, e' tö iché: “Blu'pa ulitane e'pa Blú, skökōlpa ulitane e'pa Kēköl.”

S'tsǎtkōkwak e' aléka iyiwak sulusi ki

¹⁷E' ukuōki tǎ ye' isuë tö Skököl biyōchōkwak dur eköl diwō kǐ. E' tö iché a neule dù kōs ūrke kashuk a e' a: “¡A' shkó, a' ñi dapa' ūkǎ chké tso' taië Skököl wǎ a' a e' katōk! ¹⁸A' shkó blu'pa chká katōk, ñies ñippōkwakpa wōkirpa ena wēpa kēsik suluë, esepa chká katōk a' shkó. Kabaio ena iwákpa e'pa chká katōk a' shkó. S'klōulewǎ kané mésoie ena pē' kē dōr es, ñies s'dalōiër tǎ' taië ena se' ēsepa ena pē' ulitane chká katōk a' shkó.”

¹⁹Etä ye' tö iyiwak sulusi dē'kǎ dayē a e' suë. Kǎ ulitane blúpa ena ñippōkwakpa, e'pa tso' ie' tǎ. E'pa ñi dapa' ūke ñippōk itkērka kabaio saruru

kî ena inippökwakpa e'pa ta. ²⁰Iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa klöwëwarakitö. Itteköl e' tö i kè or yi a ese o' iyiwak sulusi wörki. Ese wa ie' tö wëpa e' me' wakyuë iyiwak sulusi e' kië wa ena idiököl dalöië', esepa kitö'ka. Eta iyiwak sulusi ena itteköl, e'pa batrélormi ttsë'ka bö' me'r taië batsöriie e' a. Eë bö' wönarke taië azufre ta. ²¹Imalepa ttélur itkërka kabaio kî e' tö, tabë dökettsa ikkö a e' wa. Eta dü tö ie'pa chkà katé taië dö che.

Skëköl e' aléka Satanás kî

20 ¹E' ukuöki ta Skëköl biyöchökwak suë ye' tö eköl, e' datse ká jaì a. I' wä kauk ter taië iskië e' kköyottsä tso'. Nies tabechka kichaie bërie e' a'tser iwa. ²⁻³Eta ie' tö këtali kéköl klöwëwa. Këtali kéköl e' dör Bé kië Satanás dë'ka tkabëie ká iaiaë e'. Skëköl biyöchökwak tö ie' muëwä tabechka kichaie wa batrémi kauk ter taië iskië e' a. Ta e' kkö wötëwaitö daloie ena iwakyuëitö as kè yi a ikköyërtsane. Eë ie' wötëne dö duas mil eyök as kè ie' a ká ulitane wakpa kitëria. Erë mik duas mil eyök deka, eta ie' wötsënardäe erë ekuölö è.

⁴E' ukuöki ta ye' tö s'blüpa kulé suë tuler ká jaì a. Wëpa tuler kula' e' kî, e'pa a kawö mène s'wëttsuk. Nies wëpa kuli' tërdulune Skëköl tté ena Jesús tté mokî pakë kuëki, esepa wiköl suë ye' tö. Ie'pa kè wä iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena idiököl dalöiëne'. Nies ie'pa kè e' mène wakyuë iyiwak sulusi kië wa iwötsa kî ö iulä kkue kî. Ie'pa shkenekane, eta ie'pa tö s'wëttsé Cristo ta dökä duas mil eyök. ⁵Ie'pa shkenekane e' dör s'duulewä e' tsä shkenekane. S'duulewä malepa e'pa kè shkerpakane dö mik duas mil eyök ene eta. ⁶Wëpa shkerdakane kewe, ayëcha buaë esepa. Ie'pa dör wëpa batseö' Skëköl tö esepa kî. Ie'pa kè duöpawä bötökicha. Ie'pa kaneblöraë Skëköl a ena Cristo a sacerdotepaie. Nies ie'pa tö s'wëttsëraë Cristo ta nitä dö duas mil eyök ekkë.

⁷Mik duas mil eyök deka, eta Satanás yërdattsane wé itso' wötëulewä eë. ⁸Ie' e' yörattsä Gog ena Magog kitö'uk. Gog ena Magog, e' wä kiane chè ká ulitane wakpa. Satanás tö ie'pa dapa'wëraë nippök Skëköl ta. Ie'pa nippökwakpa dör taië wes dayë tséwö es.

⁹Ie'pa ulitane datse ká wa'ne demi Jerusalén. Eë s'batse'ropa serke. Ká e' dalër taië Skëköl éna. Ie'pa tö ká e' kköiëwä shkit s'batse'ropa ewowa, erë bö bitëshka ká jaì a, e' tö Skëköl bolökpa ewëwa sera. ¹⁰Eta Bé tö ie'pa kitö', e' batrémi bö' wönarke azufre ta me'r taië batsöriie e' a. Eë iyiwak sulusi dë'ka dayë a ena itteköl e'pa uyanemibak. Eë ie'pa weir michoë nië nañë.

Skëköl tö sulitane shuleke bata ekkë ta

¹¹E' ukuöki ta ye' tö isuë tö Skëköl tkër ikulé kî. Ikula' dör bërie saruruë. Ká jaì ena ká i' e' tkashkar ie' yöki, kè iwëneia yës. ¹²⁻¹³Eta ye' tö isuë tö s'duulewä kos iëter Skëköl kulé wörki as ishulirdak. Wëpa datse s'wimblu ké a esepa tso', nies wëpa durulune dayë a esepa tso'. S'dalöiërta' taië ena s'ësepa kos iëter Skëköl wörki as ie' tö ie'pa shulö wes ie'pa e' wamblë' es. Yëkkuö tso' tseë eë, e' kî i kos o'sö ena i kos wamblë'sö e' tso' kitule. Yëkkuö skà tso' eë et, e' dör sene michoë yëkkuö. Yëkkuö e' kî wëpa ulä a sene michoë döraë, e'pa kië tso' kitule. Yëkkuö e' shuppélor, eta s'duulewä kos shulé Skëköl tö wes ie'pa e' wamblë' es, nies wes itso' kitule iyëkkuö kî es. ¹⁴E' ukuöki ta s'duöwä ena s'wimblu ké e' kos batrémi bö' me'r taië batsöriie e' a, e' dör

s'duòwà bötökicha e'. ¹⁵Wépa kòs kiè kè ku' kitule sene michoë yëkkuò k_i, e'pa batréemi bö' ñe' a.

Ká jai pa'ali ena ká i' pa'ali

21 ¹E' ukuòk_i t_a ye' tó isué tó ká jai tsá ena ká i' tsá, e' kè ku'ia, e' kòs ské yönene pa'ali. Ñies dayë kè ku'ia. ²Etá ye' tó isué tó ká batse'r dör Jerusalén pa'ali e' datse ká jai a Skëköl ska'. Ká e' wër buaala wes tayë ulabatsketke e' paiò buaala iwëm wörk_i es. ³Skëköl tkër, e' ska' ttò tse' ye' tó, e' tó iché aneule: "Ittsó, i'ñe Skëköl de senuk s'ditsö shua. Ie' serdaë ie'pa t_a kekraë. Ie'pa doraë ie' ichaie. ⁴Ie'pa wöriö kòs paikleraëitö. Kè yi duöpawaia, kè yi eriarpaia, kè yi kköchöpaia, kè yi mik i dalërpaia, íyi ekkè kòs bakbak e' kuek_i."

⁵Etá Skëköl tkër ikula' k_i, e' tó iché: "Ye' tso' íyi kòs yuökne pa'ali." Ñies ie' tó ye' a iché: "Ttè i' dör mokjè, e' mik be' erblömi, e' kuek_i ishtó yëkkuò k_i."

⁶E' ukuòk_i t_a ie' tó iché ye' a: "Iwà yöne one. Ye' dör íyi wì ena íyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Wépa ersine, esepa a kawò meraë ye' tó, sene michoë di' yök éme, kè tuë t_a. ⁷Wépa e' aléka i sulu k_i, kè w_a ye' tté olo'yaule, esepa a íyi ekkè kòs ské meraë ye' tó. Ye' doraë ie'pa Këköl ena ie'pa doraë ye' ala'rie. ⁸Erë wépa tó ye' tté olo'yé suane kuek_i, wépa kè erblöt_a ye' mik, wépa e' ia'uke i sulu wamblekerakitö ese wa, wépa dör s'ttökwakpa, wépa trërta', wépa wöbatsö alibchök, wépa tó íyi diököl dalöieke skëkölíe, ñies wépa dör kachökwakpa, esepa kòs batreerami bö' wönarke azufre t_a me'r taië batsörie e' a. E' dör s'duòwà bötökicha e'."

Jerusalén pa'ali kkayëne Juan a

⁹Skëköl biyöchökwakpa dök_a kul suéyö kewe tó tká' damirak iwà wà ktëttsa ká ulitane wakpa we'ikoie, e' eköl de ye' ska', e' tó iché ye' a: "Be' shkó ye' t_a. Obeja Pupula ulabatsöketke, e' tayë kkacheke ye' tó be' a." ¹⁰Etá Skëköl Wiköl de taië ye' k_i t_a Skëköl biyöchökwak w_a ye' mítser kabata bérie kakkë e' k_i. Ie' tó Jerusalén dör batse'r datse ká jai a e' kkaché ye' a, e' dör Skëköl ké. ¹¹Ká e' wönarke dalölöë Skëköl olo taië e' wa. Ká e' olo burke taië dalölöë wes ák bua'buwa tuë darërëë kiè jaspe es. Ák e' wöaule spaspa ena mat, e' wër sarërëë. ¹²Ká e' kköiëulew_a shkit kakkëë buririë. E' ukkò dök_a dabom eyök k_i böt (12). E' ukkò kòs a Skëköl biyöchökwakpa iëter eköl eköl. Ñies Israel aleripa ditséwö dök_a dabom eyök k_i böt, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ukkò kòs e' mik. ¹³Ukkò tso' mañat diwö tskirke, e' kke. Ukkò tso' mañat diwö mi'kew_a, e' kke. Ukkò tso' mañat wì wa. Ñies ukkò tso' mañat i' wa. ¹⁴Ká e' kköiëulew_a shkittke, e' yöule ák blubluë k_i dök_a dabom eyök k_i bök. Obeja Pupula ttekölpa tsá dabom eyök k_i böl, e'pa kiè tso' kitule eköl eköl ák blubluë kòs e' mik.

¹⁵Skëköl biyöchökwak tso' ttök ye' t_a, e' w_a orochka yöule batsjè ká ma'woie, ese a'tser. E' wa ie' tó ká kòs ñe' ma'weke, ikköiëulew_a shkit ena iukkò kòs e' ma'weke ie' tó. ¹⁶Ká e' yöule ñikkëë, kòs ibatsí dör, ekkè ishöló dör. Skëköl biyöchökwak tó ká e' ma'wé ká ma'wo a'tser ie' w_a e' wa. Ká e' batsí dör kilómetro dök_a mil böyök k_i cien tkëyök (2.400); ñies ishöló ena ikákke e' dör ekkè ñies. ¹⁷E' ukuòk_i t_a Skëköl biyöchökwak tó ká kköiëulew_a shkit, e' burrí ma'wé. E' dör metro dök_a dabom teryök k_i teröl (66). Skëköl biyöchökwak tó ima'wé wes s'ditsö tó ká ma'wé es.

¹⁸ Ká kköiëulewá shkit, e' yöule ák bua'buá kiè jaspe ese wa. Ká e' yöule orochka wák è wa; e' damiwá sarërëë wës vidrio es. ¹⁹ Ák blubluë tuluulewá ká kköiëulewá e' chkíe, e' mik ák bua'buá kuá'kí kuá'kí bastulur taië. Ák blubluë e' tsá e' dör ák bua'buá kiè jaspe; ák blubluë skà dör zafiro; iskà dör ágata; iskà dör esmeralda; ²⁰ iskà dör ónice; iskà dör cornalina; iskà dör crisólito; iskà dör berilo; iskà dör topacio; iskà dör crisoprasa; iskà dör jacinto; ibata dör amatista. ²¹ Ukkö döká dabom eyök kí böt, e' dör ák bua'buá saruru kiè perla döká dabom eyök kí böt. Ukkö bit e' dör perla et. Ká e' ñalé kibi e' yöule orochka wák è wa damiwá sarërëë.

²² Kè ye' wá Skëköl wé sune ká e' kí. Skëköl diché tá' taië íyi ulitane tsata ena Obeja Pupula e'pa serke ee, e' kuëkí Skëköl wé kè tá'. ²³ Skëköl olo burke taië ká e' a, ñies Obeja Pupula olo burke taië ká e' kós a wës bö'wö taië olo bur es. E' kuëkí diwö kè tá', si'wö kè tá'. ²⁴ Ká ulitane wakpa serdaë ká e' olo burke e' a. Ká ulitane blúpa wá íyi bua'buá tso' e' bituraë ie'pa wá mè ká e' wakpa a. ²⁵ Ká e' a nañewe kè tá', kekraë ká dör ñiwe. E' kuëkí iukkó kè wötërta'wá yës. ²⁶ Ká ulitane wakpa wá íyi bua'buá kós tso', e' bituraë mè ká e' wakpa a. ²⁷ Erë íyi ulitane kè dör batse'r, ñies wépa tò ì wër suluë Skëköl wa ese wambleta' ö s'kít'wéta', esepa kós kè döpawá ee. Wépa kiè tso' kitule Obeja Pupula yëkkuö kí, yëkkuö e' dör sene michoë yëkkuö, e'pa è dōwami ee.

22 ¹ E' ukuökí tá Skëköl biyöchökwak tò ye' a di' kkaché etö. Di' e' dör maneneë, damiwá sarërëë, e' dör sene michoë dí. E' tskirke wé Skëköl ena Obeja Pupula tulur ikulé kí e' ska. ² Di' e' dami ká e' ñalé kibi e' shushaë. Di' e' kkömik kal tso' wí'kè i'kè. Kal e' dör sene michoë moie se' a. E' wörke si' bit ekkë. E' wá kiane chë tò duas ek tá iwöne döká dabom eyök kí bötökicha (12). Kal e' kò dör buaë kapölie ká ulitane wakpa bua'woie. ³ I kós kè dör buaë Skëköl wöa, e' kè ku' ká e' a. Eë ie' ena Obeja Pupula, e'pa tulur ikulé kí. Eë Skëköl kanè mësopa tò ie' dalöieraë. ⁴ Ie'pa tò ie' sueraë iwöbla wa. Ie' kiè tso' kitule ie'pa wötsa kí. ⁵ Ká e' ñi'weraë ie' olo tò, e' kuëkí nañewe kè tá'ia ká e' a. Kè yi kí diwö ena bö'wö kiarpaia ká suöie. Ká e' wakpa tò s'wëttsë michoë blu'paie.

Jesucristo datskene e' kéwö dökewatke tsinet

⁶ Eta Skëköl biyöchökwak tò ye' a iché: “Ttè kós ttsé be' tò e' dör mokië e' mik be' erblömi. Skëköl tò ittekölpa patké' ittè pakök, e' wák tò ibiyöchökwak patké ì tköraë bet, e' kkachök ikanè mësopa a.”

⁷ Jesús tò iché: “¡Ittsó! Ye' datskene bet. Ì tköke i'ñe tá ena ì tköraë aishkuö tá ese tté tso' kitule yëkkuö i' kí. Wépa tò ttè e' wá iuteke, ayëcha buaë esepa.”

⁸ Ye' dör Juan. Ye' tò íyi ikké ttsé sué. Mik ye' tò ittse ena isué, eta ye' e' téwá wöwakköt Skëköl biyöchökwak wörki idalöiök. ⁹ Erë ie' tò ye' a iché: “¡Se kè war! Ye' dör Skëköl kanè méso wës be' ena be' yamipa dör Skëköl ttekölpa ena wépa kós tò ttè tso' kitule yëkkuö i' kí e' wá iuteke, esepa es. ¡Skëköl è dalöiö!”

¹⁰ Nies ie' tò ye' a iché: “Ttè tso' kitule yëkkuö i' kí, e' wá tköetke bet, e' kuëkí kè iblarwá be' wák è a. ¹¹ Wépa e' wamblo sulu esepa múat as ikí e' wamblo sulu. Nies wépa e' ia'uke sene sulusi wa esepa múat as ikí e' ia'u sene sulusi wa. Erë wépa dör yësyësé as esepa kí ser yësyësé. Nies wépa batseo' Skëköl tò as esepa kí ser batse'r.”

¹² Jesús tò ichè: “Ye' datskene bet. Ye' wà iské datse mè sulitane a eköl eköl wes iser es. ¹³Ye' dör iyi wì ena iyi bata, ttè tsá ena ttè bata. Ye' tso'tke iyi ulitane yöki kewe, ñies ye' ser michoë kekraë.”

¹⁴Wépa tò idatsi' skueke Obeja Pupula pé wa as idöttsa buaë maneneë Skëköl a, ayëcha buaë esepa. Esepa è a kawö merdaë dökwa Skëköl ká a, sene michoë e' kéli wö katök. ¹⁵Erë wépa dör i sulu wamblökwakpa, wépa wöbatsö alibchök, wépa trërta', wépa dör s'ttökwakpa, wépa tò iyi diököl dalöieke, wépa wöbatsö kachök, esepa kos atë u'rkí, kè dë'wa Skëköl ká a.

¹⁶Jesús tò ichè: “Ye' dör Jesús, e' tò Skëköl biyöchökwak patké ttè i' kos chök ye' icha eruleë e'pa a. Ye' dör s'blú bak ká iaiäë kiè David, e' aleri datse s'blúie ie' skéie e'. Ye' dör wes bëkwö olo burke dalölöë ká ñirketke etä es.”

¹⁷Wiköl Batse'r ena Obeja Pupula tayë, e'pa tò ichè: “¡A' shkó!” Ñies wépa tò ttè i' ttsé, e'pa tò ichó: “¡A' shkó!” Wépa kos ersine éna sene michoë dí yák, esepa mú dò sene michoë dí yök éme kè tuë tá.

¹⁸Ì tköraë e' tso' kitule yëkkuö i' kí, wépa tò ittse, esepa a ye' tò ichè i' es: Yi tò ttè i' kí kuötkéka, e' tá esepa we'ikeraë siarë Skëköl tò i' sulu kos tso' kitule yëkkuö i' kí ese wa. ¹⁹Ñies yi tò ttè tso' kitule yëkkuö i' kí e' wele yëttsa, e' tá esepa a Skëköl kè tò kawö mepa senuk Skëköl ká batse'r e' a, sene michoë kéli wö katök wes itso' kitule yëkkuö i' kí es.

²⁰Jesús tò ttè i' kos ché a' a, e' tò ichè: “Moki ye' datskene bet.”

Es e' idir. ¡A Skëképa Jesús, be' shkó!

²¹As Skëképa Jesús er buaë chò s'batse'rpa ulitane a.

Wes se' sermi buaë yësyësë wes Skëköl kî ikiane es, e' kkachè ie' tō se' a iYëkkuö Batse'r e' kî

Wépa kè tō ie' dalöieta' esepa a Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tō ichè i' es:

A. S'ditsö ulitane tso' butsuletsa bánet Skëköl yökî: Romanos 3.23

A. Be' wák è kè a e' batsukwane Skëköl mik: Gálatas 2.16

B. Skëköl er buarmine be' kî Jesucristo è batamik: Juan 14.6

Wépa tō Skëköl dalöieta' esepa ta ilè tköke ö is ittsërke, etä
ì uk ie'pa ké, e' chë Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tō i' es:

A. Mik be' suane ilè yökî, etä ì uk be' ké, e' chë Skëköl tō be' a: Juan 14.

A. Mik be' weirke be' dör Cristo icha e' kuekî, etä ì uk be' ké, e' chë Skëköl tō be' a: Mateo 5.11-12

B. Mik be' arkemitke ì sulu ulä a, etä ì uk be' ké, e' chë Skëköl tō be' a:
1 Corintios 10.13

CH. Skëköl tō be' a ichè tō ì dör suluë wamlè: Gálatas 5.19-21

D. Be' dör erblökwak Jesús mik, e' tō ì sulu wamlé, e' ta ì uk be' ké, e' chë
Skëköl tō be' a: 1 Juan 1.8-9

E. Skëköl tō be' a ichè tō wes be' batsmi buaë ie' mik: Colosenses 1.10

Ë. Skëköl tō ichè be' a tō wes be' wä ijchermi mokî tō wes ie' dör:
2 Timoteo 3.16-17

E. Skëköl tō be' a ichè tō wes be' ttömi ie' ta: Hebreos 4.16

Ì. Skëköl tō be' a ichè tō wes be' ké s'malepa sauk: Mateo 7.12

Ì. Skëköl tō be' a ichè tō wes be' ké s'yamipa dör Jesús mik erblökwakpa
esepa sauk: Gálatas 6.10

J. Jesucristo bak senuk ká i' kî e' tté pakè Skëköl Yëkkuö Batse'r e' tō se' a:
1 Corintios 15.1-8